അസറു

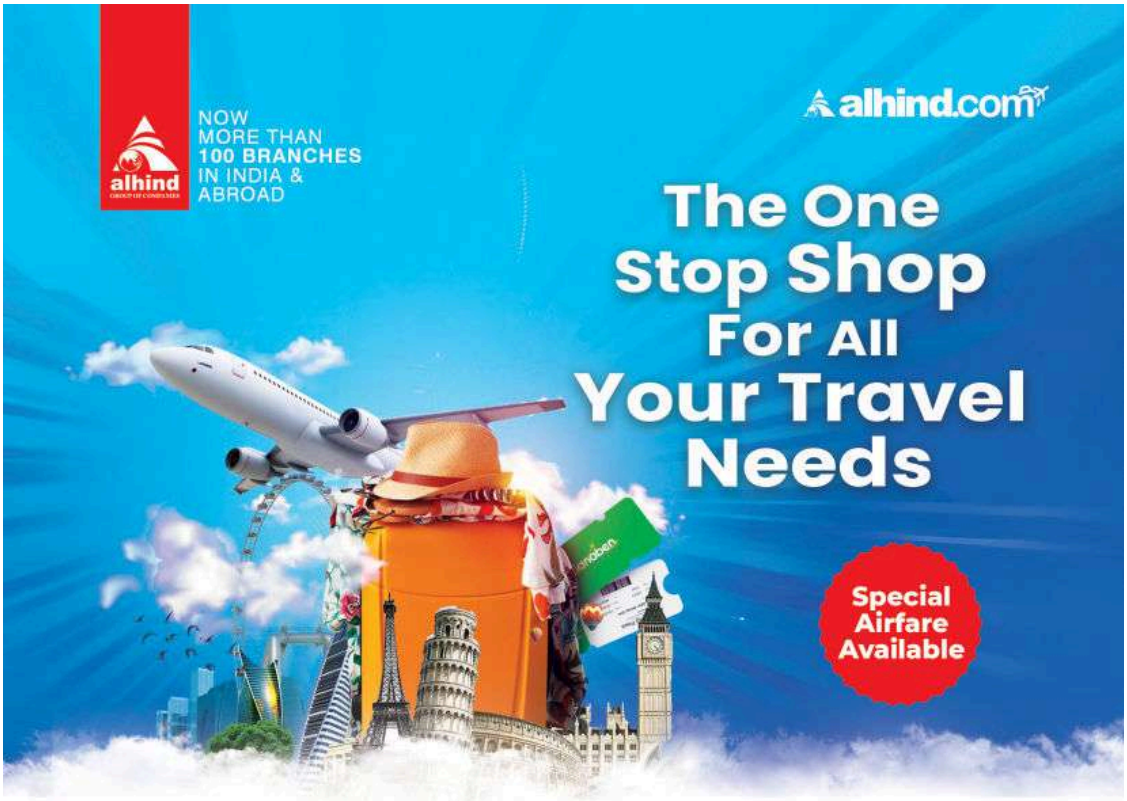

Air Tickets

Holidays

Hotel Booking

Foreign Exchange

Visa Services

Certificate Attestation

Hajj, Umrah & Holy Land Packages

Manpower Recruitment

alhind®
TOURS & TRAVELS PVT.LTD.

India's No. 1 Hajj & Umrah Operator

8/A, Milap Building, 2nd Floor, Bahadur Shah Zafar Marg, Near Express Building, ITO
NEW DELHI-110002, Tel. **011-43083101**(24 Lines) Mob.**9311601888, 9213093138**
E-mail: delhi@alhindonline.com, www.alhind.org, www.alhindjobs.com

INDIA | UAE | SAUDI ARABIA | QATAR | OMAN | KUWAIT | BAHRAIN | BANGLADESH

സമാധാനമടഞ്ഞ ആത്മാവേ, നീ നിന്റെ രക്ഷിതാവിങ്ക ലേക്ക് തൃപ്തിപ്പെട്ടുകൊണ്ടും, തൃപ്തി ലഭിച്ചു കൊണ്ടും മടങ്ങിക്കൊള്ളുക. എന്നിട്ട് എന്റെ അടിയാൻമാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു കൊള്ളുക. എന്റെ സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു കൊള്ളുക.

(വി.ഖുർആൻ 89:27-30)

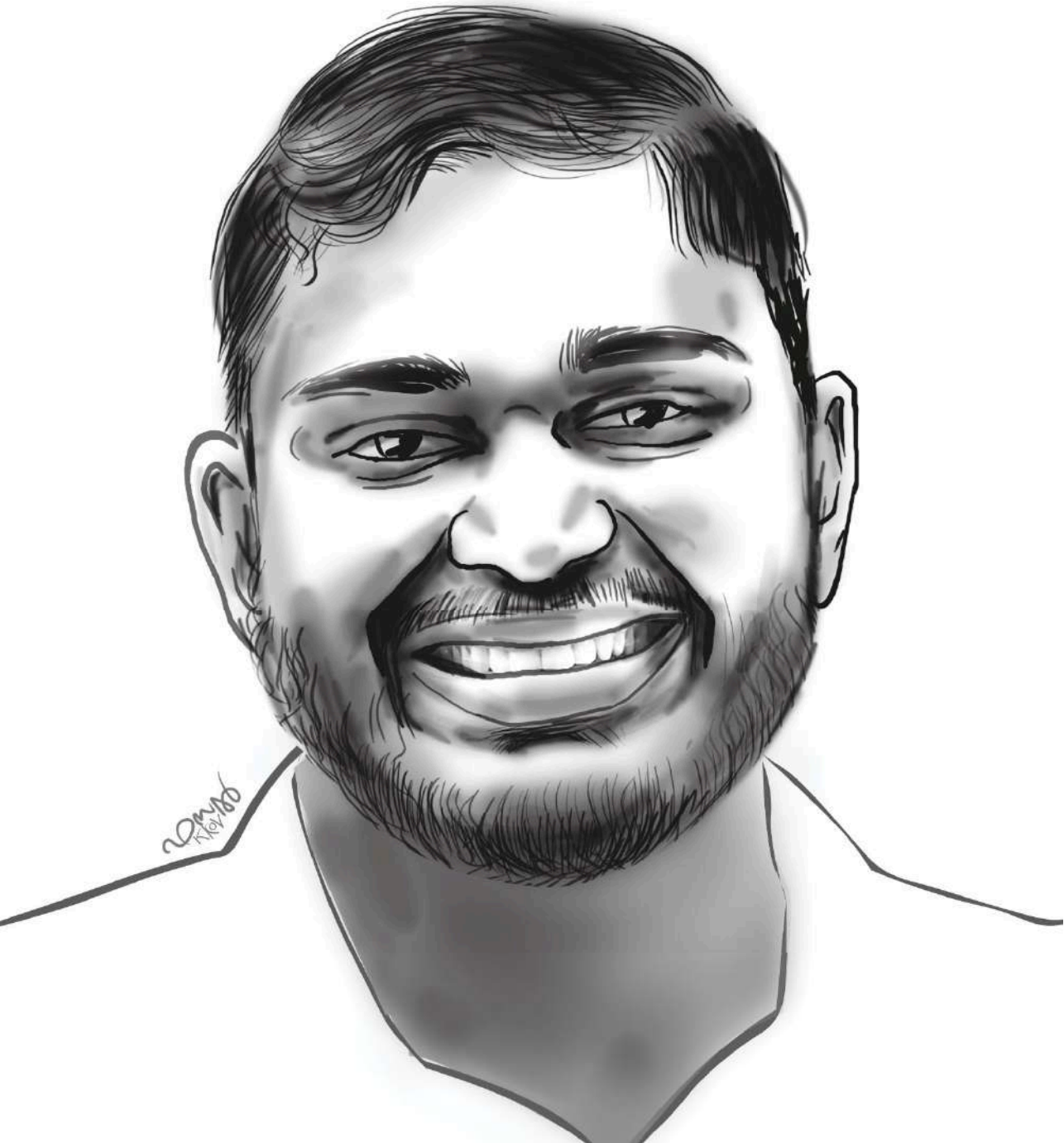

manuvel
malabar
Essence of Elegance
Manuvel Malabar
100% HUID Hallmarked Designs
100% IGI/GIA Certified Diamond Designs
100% Old Gold Exchange Value
FREE Lifetime Maintenance
Price Hike Protection with only 5% Advance
Zero Making Charges*
manuvel malabar JEWELLERS
80839 80839
manuvelmalabar
manuvelmalabar.com
INA | DWARKA | SOUTH EX | GREATER NOIDA (W) | NOIDA | GURUGRAM
Scan QR for store locations

maanavvikasfoundation
MAANAV VIKAS FOUNDATION
To create a nation where every child, regardless of background, has access to quality education, and every youth finds dignified employment opportunities that enable them to live with self-respect and contribute meaningfully to society.
Academic Management
Immediate takeover of schools with poor outcomes, teacher training, and curriculum reform. NEP 2020 aligned.
Infrastructure Development
Upgrading classrooms into child-friendly, interactive spaces.
MAANAV VIKAS FOUNDATION
Creation of 10 flagship CH LP Schools
Model Schools
+91 9447 3737 02
maanavvikasfoundation.org

ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി

CHIEF EDITOR:
C P Saidalavi

EDITORIAL BOARD :
K.K Muhammed Haleem
Dr Abdul Gafoor
Shahasad K K
Adil Abdul Jabbar Wafi
Ahsan Kottangodan
Adv. Afsal Yoosaf
Favas K K
Amjatha ahmed
Hashir Madappally
Khalid Mankavil
Rashid Komban
Shabeeb mambad
Rahman Maliyakkal
Afnan Pukayoor
Muhammad Suhail hudawi
Abdul Hadi T
Suhaib Hamza Karimbanakkal
Mehfy T K
Nihal Pandallur
Sumayya Farvi
Nihal T P
Fathima moidu
Muna saldana
Faheem Barami

Dezign & Illustration
Fasal Kakkove

KMCC Delhi (2023-26)

PATRONS
Sayyid Sadik Ali Shihab Thangal
E.T Mohammed Basheer MP
P.V Abdul Vahab MP

President
Adv. Haris Beeran MP

Vice President
1.Adv. Marsook Bafaki
2.Adv. Abdullah Naseeh

General Secretary
K.K Muhammed Haleem

Secretary
1. Adv.Afsal Yoosaf
2. Dr.Rizwan Kanniyan

Treasurer
Ajmal Mufeed Varappurath

Executive Members
- Khalid Rahman M
- Abdullahkutti P
- Younus
- Jabir JP
- Dr.Muhammed Sheedh
- Muhammed Ahsan Kottangodan
- Abdul Hadi T
- Sahil Nadapuram
- Muhsin Wafy
- Shifana N
- Ahammed Moosa
- Mohammed Jadeer
- Naseef Mustafa

ജനനം : 29 ജനുവരി 1999
പിതാവ് : ഹനീഫ പട്ടിശ്ശേരി
മാതാവ് : സാജിത

പഠനം :
- എം.എ കോൺഫ്ലിക്ട് അനാലിസിസ് ആൻഡ് പീസ് ബിൽഡിംഗ്, ജാമിഅ മില്ലിയ ഇസ്‌ലാമിയ, ന്യൂ ഡൽഹി
- ബി.എ ഹിസ്റ്ററി
  സെന്റ് മേരീസ് കോളേജ് പുത്തനങ്ങാടി

പദവികൾ :
- ചെയർമാൻ, വെൽഫെയർ കമ്മിറ്റി കെ.എം.സി.സി ഡൽഹി
- സെക്രട്ടറി, കെ.എം.സി.സി ഡൽഹി
- ട്രഷറർ, എം.എസ്.എഫ് ഡൽഹി സ്റ്റേറ്റ് കമ്മിറ്റി
- എക്സിക്യൂട്ടീവ് മെമ്പർ, എസ് .കെ.എസ്എസ്എഫ് നാഷണൽ കമ്മിറ്റി
- ട്രഷറർ, എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ് ഡൽഹി സ്റ്റേറ്റ് കമ്മിറ്റി
- കൺവീനർ, സ്മൃതി കൂട്ടായ്മ ജാമിഅ മില്ലിയ ഇസ്‌ലാമിയ
- കൺവീനർ, സർഹിന്ദി സ്റ്റുഡന്റസ് കളക്റ്റീവ്

നേട്ടങ്ങൾ :
- തുഞ്ചൻ സ്മാരക കവിതാ പുരസ്കാരം
- ടോപ് സ്കോറർ, ബി എ ഹിസ്റ്ററി 2016-19
- രാഷ്ട്രപതി സ്കൗട്ട് ആൻഡ് ഗൈഡ് അവാർഡ്
- കേരള സ്റ്റേറ്റ് ലൈബ്രറി കൗൺസിൽ സംസ്ഥാനതല കോളേജ് വായന മത്സര വിജയി 2018

മരണം : 24 ഡിസംബർ 2023

മുഖവുര

സംവത്സരങ്ങളുടെ ദൈർഘ്യമല്ല, പിന്നിൽ നടന്നു വരുന്നവർക്ക് വഴിവിളക്കാവുന്ന പാദമുദ്രകളാണ് ജീവിതത്തിന്റെ അർഥം നിർണ്ണയിക്കുന്നതെന്ന പഴയൊരു ചിന്താശകലമുണ്ട്. ഈ സ്മരണികയിലെ ഓരോ താളുകളും അത്തരമൊരു ജീവിതത്തിലേക്കുള്ള തിരിച്ചു നടത്തമാണ്.

അനുദിനം സ്വന്തത്തിലേക്ക് ചുരുങ്ങുന്ന ലോകത്ത്, അപരനിലേക്ക് പടർന്ന് പൂവായും ഫലമായും വിരിഞ്ഞ് മറ്റുള്ളവരിൽ നിറഞ്ഞ് നിന്ന അർഥപൂർണമായൊരു ജീവിതം ജീവിച്ചു തീർത്താണ് അസറു നമ്മോട് വിടപറഞ്ഞത്.

പടച്ചവന് ഏറ്റവും പ്രിയമുള്ളവർ ജനങ്ങൾക്ക് ഉപകാരം ചെയ്യുന്നവരാണെന്ന പ്രവാചക വചനമായിരുന്നു അവന്റെ മുഖമുദ്ര.

ഇരവും പകലും അവസാനിക്കാത്ത, ധൃതി പിടിച്ച നടത്തങ്ങൾ മുഴുവൻ മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടിയായിരുന്നു. മനുഷ്യരിൽ നിന്ന് മനുഷ്യരിലേക്ക് ഒരു മടുപ്പുമില്ലാതെ ചെറു പുഞ്ചിരിയോടെ അവൻ ആഞ്ഞു നടന്നു.

ഐഹിക ജീവിതത്തിന്റെ ദൈർഘ്യക്കുറവ് കാലേകൂട്ടി അറിഞ്ഞ പോലൊരു തിടുക്കം അവന്റെ കർമങ്ങളിൽ നിഴലിച്ചു നിന്നതായി ഇപ്പോൾ തോന്നുന്നു. അവന്റെ വേർപാടിന് ശേഷം ജാതി മത ഭാഷാ ഭേദമന്യേ കണ്ണ് നിറഞ്ഞ് കണ്ഠമിടറി വാക്കുകൾ ചേർത്തു വെച്ച പരശ്ശതം ആളുകളിലൂടെയാണ് ആ ജീവിതത്തിന്റെ ആഴവും വ്യാപ്തിയും നാം അടുത്തറിയുന്നത്.

അസറുവിനെ അറിഞ്ഞ, അനുഭവിച്ച, കൂടെ നടന്ന അനേകായിരം ഓർമ്മകളിലൂടെ അവന്റെ വലിയ ലോകത്തിലേക്കുള്ള ഒരു ചെറിയ പ്രയാണമാണ് ഈ സ്മരണിക. ഇതിലെ ദുഃഖത്തിന്റെ മഷി പുരണ്ട അക്ഷരങ്ങളോരോന്നും പകർത്താൻ ഒരുപാട് പാഠങ്ങൾ നമുക്ക് നൽകുന്നുണ്ട്.

സുകൃതങ്ങളിലേക്കുള്ള കുഞ്ഞു വെട്ടങ്ങളായി ഈ താളുകൾ നമ്മുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞു നിൽക്കട്ടെ ഇതിനു വേണ്ടി പ്രയത്നിച്ച എല്ലാവരേയും നന്ദിയോടെ ചേർത്ത് പിടിച്ചു കൊണ്ട് , നിങ്ങൾക്ക് മുന്നിലീ ജീവിത രേഖ തുറന്നു വെക്കുന്നു...

അകം

12	സയ്യിദ് സാദിഖലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ	= സമർപ്പണത്തിന്റെ ഉദാത്ത മാതൃക
17	പി.കെ കുഞ്ഞാലിക്കുട്ടി	= മറക്കാനാവാത്ത ഓർമ്മ
18	സയ്യിദ് അബ്ബാസലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ	= ഡൽഹിയിലെ കേരള മുഖം
21	സയ്യിദ് മുനവ്വറലി ശിഹാബ്തങ്ങൾ	= ഒരു ചെറുപുഞ്ചിരിയോടെ
22	ഇ.ടി മുഹമ്മദ് ബഷീർ എം.പി	= പ്രതിഭയുടെ സൂര്യശോഭ
26	പി.വി അബ്ദുൽ വഹാബ് എം.പി	= പ്രായത്തിൽകവിഞ്ഞ നന്മകളുടെ ഉടമ
28	എം.പി അബ്ദുസ്സമദ് സമദാനി, എം.പി	= ശാന്തം, സൗമ്യം, ദീപ്തം
32	ബിനോയ് വിശ്വം	= എന്തിനാണ് നീ ഇത്ര നേരത്തെ പോയത്...?
34	അഡ്വ. ഹാരിസ് ബീരാൻ എം.പി	= തെരുവിലുറങ്ങുന്നവർക്ക് താങ്ങായിരുന്നു
41	മുഹമ്മദ് ഫൈസൽ ExMP, ലക്ഷദ്വീപ്	= അസറു എന്ന സ്നേഹവിസ്മയം
43	രാജ് (കേരള ഹൗസ്)	= അനുജാ... നിനക്കെന്റെ അശ്രുപൂജ
44	ചാണ്ടി ഉമ്മൻ MLA	= കണ്ണീർ പ്രണാമം
46	നജീബ് കാന്തപുരം	= ഓർമയുടെ ഏടുകളിൽ തെളിമയോടെ
50	സി.പി സൈതലവി	= ഡൽഹിയിലെ അസറു
62	എ.ജെ ഫിലിപ്പ്	= A flower plucked too early
62	ജോ ജേക്കബ്	= എല്ലായിടത്തും അസറു ഇഫക്ട്
64	ശരണ്യ ഭുവനേന്ദ്രൻ	= അസറേ, ഞാനിതാ വാക്ക് പാലിക്കുന്നു
66	ഡോ.ഡി.ധനസുമോദ്	= നന്മയുടെ ഹെൽപ് ലൈൻ
68	തൗഫീഖ് അസ്‌ലം	= അവസാനിക്കുകയല്ല ആരംഭിക്കുകയാണ്
71	ഡോ. സരിൻ	= സ്വപ്നങ്ങളെ സാർത്ഥകമാക്കിയവൻ
72	റൈഹാന സിദ്ദിഖ് കാപ്പൻ	= ഹൃദയത്തിലേക്കു പകർന്ന ആശ്വാസം
75	ഡോ. സുബൈർ ഹുദവി ചേകനൂർ	= സുകൃതങ്ങൾ സ്വരുക്കൂട്ടിയ ജീവിതം
78	ടി.പി അഷറഫലി	= മനുഷ്യരുടെ ഹൃദയത്തിലേക്ക്
82	പി വി അഹമ്മദ് സാജു	= നോവിന്റെ അസറുവോർമ്മകൾ
86	ഷിബു മീരാൻ	= കൂടെപ്പിറക്കാതെപോയ അനിയൻ
90	അഡ്വ. ഫാത്തിമ തഹ്‌ലിയ	= സാധാരണക്കാരിലെ അസാധാരണക്കാരൻ
93	കെ രഘുനാഥ്	= അകാലത്തിൽ കൊഴിഞ്ഞ പൂവ്
94	എം.ടി മുഹമ്മദ് അസ്‌ലം	= അതുല്യമായൊരു റൂഹ്
96	കെ കെ മുഹമ്മദ് ഹലീം	= മരണമെത്തുവോളം മനസ്സിലുണ്ടാവും
102	അഡ്വ. മർസൂഖ് ബാഫഖി തങ്ങൾ	= തണലേകിയ സ്നേഹവൃക്ഷം
104	KV Hamza	= Asaru - Synonymous with Care
106	നാസില സി.എച്ച്.	= മനുഷ്യമനസ്സുകളെ വായിച്ചറിഞ്ഞവൻ
109	അഗസ്റ്റിൻ പുൽപ്പള്ളി	= നീ വരാനിരിക്കുന്നവർക്ക് പാതയാകും
111	അജ്മൽ മുഫീദ്	= പ്രാർത്ഥനകൾ നിനക്കായി നിറയും
113	ഹനീഫ ഡൽഹി	= അണയാത്ത വെളിച്ചം
114	അബ്ദുൽ റഷീദ്	= ഞങ്ങൾക്കു ജീവശ്വാസമായി അസറു
116	അഡ്വ. മുഹമ്മദ് സിദ്ദീഖ് കണ്ണൂർ	= പ്രത്യാശയുടെ തിരിനാളം
123	നജീബ്	= മായാത്ത നിഷ്കളങ്ക മുഖം

124 കെപിഎംസലീംമാസ്റ്റർ = നാട്യങ്ങളില്ലാത്ത നാട്ടുകാരന്റെ യാത്രാമൊഴി
126 മജീദ് അണ്ണാൻതൊടി = ഡൽഹിയിലെ അയൽക്കാരൻ

അസറുവിന്റെ വീട്ടിൽ നിന്നും

130 അക്ഷരങ്ങളെ ആത്മമിത്രമാക്കിയൻ
140 ജഹാന = ഊറ്റിഊറ്റി കളഞ്ഞിട്ടും ഉറവ വറ്റുന്നില്ലല്ലോ
144 ജംഷിയ = ഉണരാറില്ല നിന്നെയോർക്കാതെ ഒരു സുബ്ഹിയിലും
146 ഫാസിൽ = ഒരുവസന്തം അസ്തമിച്ചിരിക്കുന്നു
148 ഹന്നീഫ = എല്ലാവരും സ്നേഹിച്ചു എല്ലാവരെയും സ്നേഹിച്ചു
149 അബ്ദുൽ അസീസ് പി = അവനിപ്പോഴും ഡൽഹിയുടെ തിരക്കുകളിലാണ്
150 വല്ല്യുപ്പയുടെ സ്നേഹ ശാസനകൾ

അധ്യാപകരുടെ ഓർമ്മകളിൽ

158 അനീഷ ടീച്ചർ = പെയ്തൊഴിഞ്ഞ സൗമ്യമുഖം
160 ഫിറോസ്ഖാൻ പുത്തനങ്ങാടി = മാഞ്ഞുപോയ നക്ഷത്രം
164 ഡി. ലീലാമണി = അസ്ഹറുദ്ദീൻ. കെ ക്ലാസ് : 8 E
166 ഫാ. ഡെന്നി സി.എം = വിടരും മുമ്പേ കൊഴിഞ്ഞുപോയ ശിഷ്യന് പ്രണാമം
170 റെജീന ഫിലിപ് = അസറു... കാലം കരുതിവെച്ച ചരിത്രകാരൻ
174 സുമിത്ര. പി. = ഒരുനറുപുഞ്ചിരിയുടെ ഓർമ്മക്ക്
176 രാധികടീച്ചർ = `പ്രിയ അസറിന്`
174 കബീർ അൻവരി = അസറു; നീയാണ് ഗുരു
181 സുലുടീച്ചർ = പ്രിയ ശിഷ്യാ...

ക്യാമ്പസുകളുടെ കണ്ണീരോർമ്മകളിൽ

184 അഹ്സൻകൊറ്റങ്ങോടൻ = അസറുവിന്റെ ക്യാമ്പസ് മുദ്രകൾ
192 ഹബീബ്സാർ = പടപ്പുകളുടെ സേവകൻ
194 പ്രൊഫ. മാത്യു ജോസഫ് = സൗഹൃദങ്ങളുടെ ഊർജം
198 Dr. Manoj NY = Dying is a political art!
200 Dr Sameer Babu M = When Almighty takes the best souls?
201 ഷിലപ്രകാശ് = ഒറ്റവാക്ക്
202 അർഷദ് = സ്മൃതി
203 ഹന്നാൻ ജബ്ബാർ = അസറു ഉണ്ടല്ലോ
204 മുഹമ്മദ് തസ്നീം = ഓരോ രാപ്പകലിലും കരുതലിന്റെചൂട്

അകം

ഉത്തരേന്ത്യൻ വീഥികളിലെ അസറു ഭായ്

208 നന്ദിപറയുവാൻ അസറുവിന്റെ അഡ്രസ്സ് ലഭിക്കാത്തവരുടെ ഗ്രാമത്തിൽനിന്നും
213 Aasif Mujtaba = A Guiding star of Compassion
214 Faisal Khan = A true embodiment of humanity
215 ഖാസിം ഈനോളി =അസറു ബാക്കി വെച്ചത്
216 അസ്‌ലം ഫൈസി = സംഘടന വിളക്കിച്ചേർത്ത ആത്മബന്ധം
219 അഷ്‌റഫ് നദ്‌വി = സമർപ്പിത ജീവിതം
220 സലീം = നന്മയുടെ ഉടൽരൂപം
221 ശബാബ് കാരുണ്യം = കുഞ്ഞു കാൻവാസിലെ വലിയ ചിത്രം

ഫ്രണ്ടും ഗൈഡും ഫിലോസഫറും

224 അറ്റമില്ലാത്ത സൗഹൃദവലയം
227 ഫാത്തിമ മിന്ന = കളങ്കമില്ലാത്ത സ്നേഹത്തിനുടമ
229 Dr. Ansari Pulikkal = A Heart that won us all"
231 ഡോ. സുഹ്റ ഹസ്സൻ = കുട്ടികളുടെ അസറുമാമ
234 ഡോ. മുഹ്മിന മുംതാസ് = ഞങ്ങളുടെ കുടുംബാംഗം
238 അഡ്വ. അഫ്സൽയൂസഫ് = ഒരുതോൾ സഞ്ചിയുമായി നടന്നു തീർത്ത വഴികൾ
242 ആദിൽ അബ്ദുൽ ജബ്ബാർ വാഫി = മായാത്ത നിലാവ്
242 റമീസ് അഹമ്മദ് = ആരായിരുന്നു നീ?
243 എൻ.എസ് അബ്ദുൽഹമീദ് = സ്നേഹം നേടിയവൻ
244 സുഹൈബ് ഹംസ കെ = മാഞ്ഞു പോയനിഴൽ
252 റാഷിദ് കൊമ്പൻ = എന്റെ അസറുക്ക
261 റമീസ് അഹമ്മദ് = ആരായിരുന്നു നീ
262 സുമയ്യ ഫാർവിൻ = അമൂല്യമായ സ്നേഹ സൗഹാർദത്തിന്റെ ഓർമക്ക്
265 ഹനീഫ പാറക്കല്ലിൽ = ഒരുമിന്നായം പോലെ
266 ഡോ. ഷമീദ് = നെഞ്ചേറ്റുന്ന ഓർമകൾ
268 അഡ്വ. അബ്ദുല്ലനസീഹ് = ഞങ്ങളുടെ അവസാനയാത്ര
269 മുസ്തഫ ചത്തർപൂർ = എപ്പോഴും ചിരിക്കുന്ന ശാന്തനായകുട്ടി
270 സയ്യിദ്അഹ്മദ്റാജിഹ്അലിശിഹാബ് = ആ ഇടം ഇന്നും ശൂന്യമാണ്
272 ഡോ. ഷബീർ നിസാമി = സൗഹൃദം ആഘോഷമാക്കിയവൻ
275 ഹാരിസ്പട്ടാളം = ചേർത്തു നിർത്തലിന്റെ ഉദാത്തമാതൃക
276 ഹാഫിദ് = ഇയ്യ് ഹാപ്പിഅല്ലേ
278 അബ്രീദ ബാനു = നിർത്താതെ ചലിച്ചൊരുമനുഷ്യൻ

280 ഫാത്തിമ മൊയ്തു = ഞങ്ങളെ ചിരിപ്പിക്കാനായി വന്ന അസറു
284 ഷഹസാദ്.കെ.കെ = സ്വർഗ്ഗകത്ത്
287 Dr. Sheedh = Asaru: An Epitome of Care
288 ഹാശിർ മടപ്പള്ളി = മനുഷ്യമനസ്സുകളിലേക്ക് ഒഴുകിനടന്നൊരാൾ
290 ഷദീദ് ഹസ്സൻ = സൗമ്യനായി ഒരാൾ ജീവിച്ചിരുന്നു
292 വി. പി മുഹമ്മദ് അനസ് = സുകൃതമായൊരു ജീവിതം
294 ഡോ. ടി. സൈനുൽ ആബിദ് = അസറുവിനെ പറയുമ്പോൾ
295 ഹനീഫ മാസ്റ്റർ തച്ചനാട്ടുകര = ജന്മപുണ്യം
296 ഡോ. അബ്ദുൽ ഗഫൂർ = നടന്ന വഴികളെല്ലാം സ്വന്തമെന്നാക്കിയവൻ
299 അസ്‌ലം കുന്നക്കാവ് = നിന്റെ വിളികൾക്ക് കാതോർത്ത്
300 ഷബീബ്മമ്പാട് = ആവലിയ തണൽ നഷപ്പെട്ടു
302 ജാസിർ മണ്ണിൽതൊടി = ഞാൻ കണ്ട ഹബീബ് റഹ്മാൻ
304 Fuad T P = Halfway then, Home now
305 Riyaz Chenganakkattil = "Could you be anymore?"

വായന- കലാ- സാഹിത്യം

308 പുസ്തകം കൊണ്ടൊരു ഖുതബ് മിനാർ
316 ആത്മീയവാണിഭം; ചിലയാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ
318 കുളം
318 പുറത്ത് മഴയാണ്
319 മഴ
319 ബലിച്ചോറിന്റെ ചിരി
320 ലംബമായ് മേവും നീല
321 മലാല: ഒരു ഗൂഢാലോചന
322 ക്രമം
323 നൂർ നഗർ
324 അഹമ്മദ് സാഹിബ്
325 സയ്യിദ് ഹൈദരലി ശിഹാബ്തങ്ങൾ
326 ഉമ്മൻചാണ്ടി
327 നവാസ് നിസാർ
330 മാർക്ക് ജിഹാദ്

ഇന്ത്യൻ യൂനിയൻ മുസ്‌ലിം ലീഗ് ദേശീയ ആസ്ഥാനമായ ഖാഇദെ മില്ലത്ത് സെന്റർ കെട്ടിടം സന്ദർശിക്കുന്നതിന് സയ്യിദ് സാദിഖലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ ഡൽഹിയിലെത്തിയപ്പോൾ. അസ്ഹറുദ്ദീൻ സമീപം

പാണക്കാട് സയ്യിദ്
സാദിഖലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ

സമർപ്പണത്തിന്റെ ഉദാത്ത മാതൃക

ഉപാധികളൊന്നുമില്ലാത്ത സ്നേഹത്തോടെ അപരനു വേണ്ടി ജീവിക്കാൻ ദൈവം ചിലരെ ഭൂമിയിൽ നിയോഗിക്കാറുണ്ട്. മനുഷ്യരിൽ വളരെ ചുരുക്കം ചിലർക്ക് മാത്രം ലഭിക്കുന്ന സൗഭാഗ്യം. ചെറിയ പ്രായത്തിൽ തന്നെ കർമം കൊണ്ട് അനേകമനേകം മനുഷ്യ മനസ്സുകളിലേക്ക് കുടിയേറിയ, സർവവ്യാപിയായ വ്യക്തിത്വമായിരുന്നു പ്രിയപ്പെട്ട അസ്ഹറുദ്ദീന്റേത്.

മണ്ണാർക്കാട്ടെ പാലോടിൽ നിന്ന് ഡൽഹിയിലേക്ക് വളർന്ന, ഒരുപാട് നല്ല ബന്ധങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്ന, അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ മടക്കം തീർത്തും അപ്രതീക്ഷിതമായിരുന്നു. ഡൽഹിയിലെ എം.എസ്.എഫിന്റെയും, എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെയും സജീവ പ്രവർത്തകൻ. മലയാളികൾക്ക് എന്ത് ആവശ്യത്തിനും വിളിക്കാവുന്ന ചെറുപ്പക്കാരൻ. ഹ്രസ്വകാലം കൊണ്ട് ഒരുപാട് നന്മകൾ ചെയ്ത് ഡൽഹി മലയാളികൾക്കിടയിൽ അണയാത്ത വെളിച്ചമേകിയവൻ.

സ്വതസിദ്ധമായ ശാന്തത നിറഞ്ഞ സംസാരം കൊണ്ടും, സവിശേഷമായ ആതിഥേയത്വം കൊണ്ടും എന്റെ ഓരോ ഡൽഹി യാത്രയിലും അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ സ്നേഹവും കരുതലും നേരിട്ടനുഭവിച്ചറിയാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഡൽഹിയിലെത്തിയാൽ സ്നേഹത്തോടെ ഞങ്ങളെ വരവേൽക്കാൻ വരുന്ന അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ മുഖം ഇപ്പോഴും മനസ്സിൽ മായാതെ കിടക്കുന്നു. മുസ്ലിം ലീഗിനെ അഗാധമായി നെഞ്ചിലേറ്റിയ അദ്ദേഹം, ദേശീയ കമ്മിറ്റി ഓഫീസിന്റെ സ്ഥലം തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതു മുതൽ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൊക്കെയും ഞങ്ങളുടെ കൂടെ ഒരു നിഴൽ പോലെ നിലയുറപ്പിച്ചിരുന്നു. എയർപോർട്ടിൽ നിന്ന് സ്വീകരിക്കുന്നത് മുതൽ ഓരോ ദിവസവും കൂടെയുണ്ടാകുന്ന അദ്ദേഹത്തിന് ഞങ്ങളെ എത്ര ശുശ്രൂഷിച്ചാലും സമയം തികഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി ഭാരവാഹികളുടെ കൂടെ കാര്യങ്ങളോരോന്നും വ്യക്തമായി നിരീക്ഷിച്ച് വേണ്ട ഇടപെടലുകൾ തത്സമയം ചെയ്യുന്നതിൽ ആ ചെറുപ്പക്കാരന് പ്രത്യേക കഴിവുണ്ടായിരുന്നു.

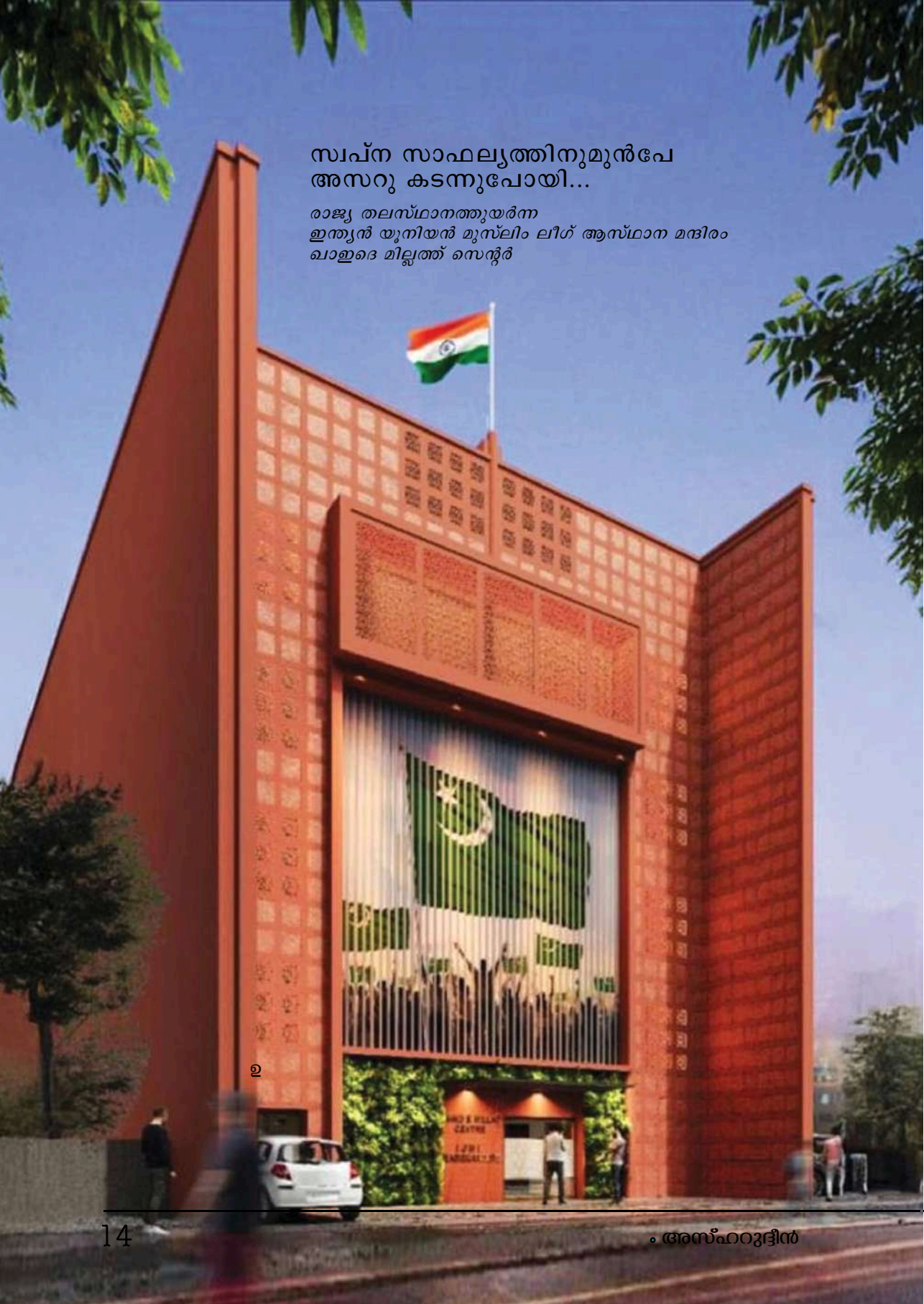

സ്വപ്ന സാഫല്യത്തിനുമുൻപേ അസറു കടന്നുപോയി...

രാജ്യ തലസ്ഥാനത്തുയർന്ന ഇന്ത്യൻ യൂനിയൻ മുസ്‌ലിം ലീഗ് ആസ്ഥാന മന്ദിരം ഖാഇദെ മില്ലത്ത് സെന്റർ

ഉ

സഹായമഭ്യർഥിച്ച് വിളിക്കുന്ന ഓരോ മനുഷ്യനെയും ജാതി-മത-വർഗ-വർണ ഭേദമന്യേ ചേർത്തു പിടിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഉദാര മനസ്കതയും നന്മ നിറഞ്ഞ മനസ്സും മറ്റു ചെറുപ്പക്കാരിൽ നിന്നും അയാളെ വേറിട്ടതാക്കി. പങ്കിട്ട നിമിഷങ്ങളോരോന്നും അത്രമേൽ മനോഹരമാക്കിയാണ് അസ്ഹറുദ്ദീൻ മടങ്ങിയത്.

മുസ്‌ലിം ലീഗിനെ അഗാധമായി നെഞ്ചിലേറ്റിയ അസ്ഹറുദ്ദീൻ ദേശീയ കമ്മിറ്റി ഓഫീസിന്റെ സ്ഥലം തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതു മുതൽ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൊക്കെയും ഞങ്ങളുടെ കൂടെ നിഴൽ പോലെ നിലയുറപ്പിച്ചിരുന്നു.

വേർപാടിന്റെ വേദന ഉള്ളിലുണ്ടെങ്കിലും ഞങ്ങൾക്ക് ദുഃഖമില്ല അസറു, കാരണം നീ എത്തിച്ചേരുന്നത്, ഫിർദൗസിന്റെ തേനരുവികളും പാൽ നിലാവുകളും നിത്യവസന്തം തീർക്കുന്ന ഉദ്യാന ശോഭയിലേക്കാണല്ലോ. ഒരുപാട് മനുഷ്യരുടെ പ്രാർഥനയിൽ ഇടം നേടി നിന്റെ കർമങ്ങൾ ഇന്നും ഇവിടെ ജീവിക്കുന്നുണ്ട്.

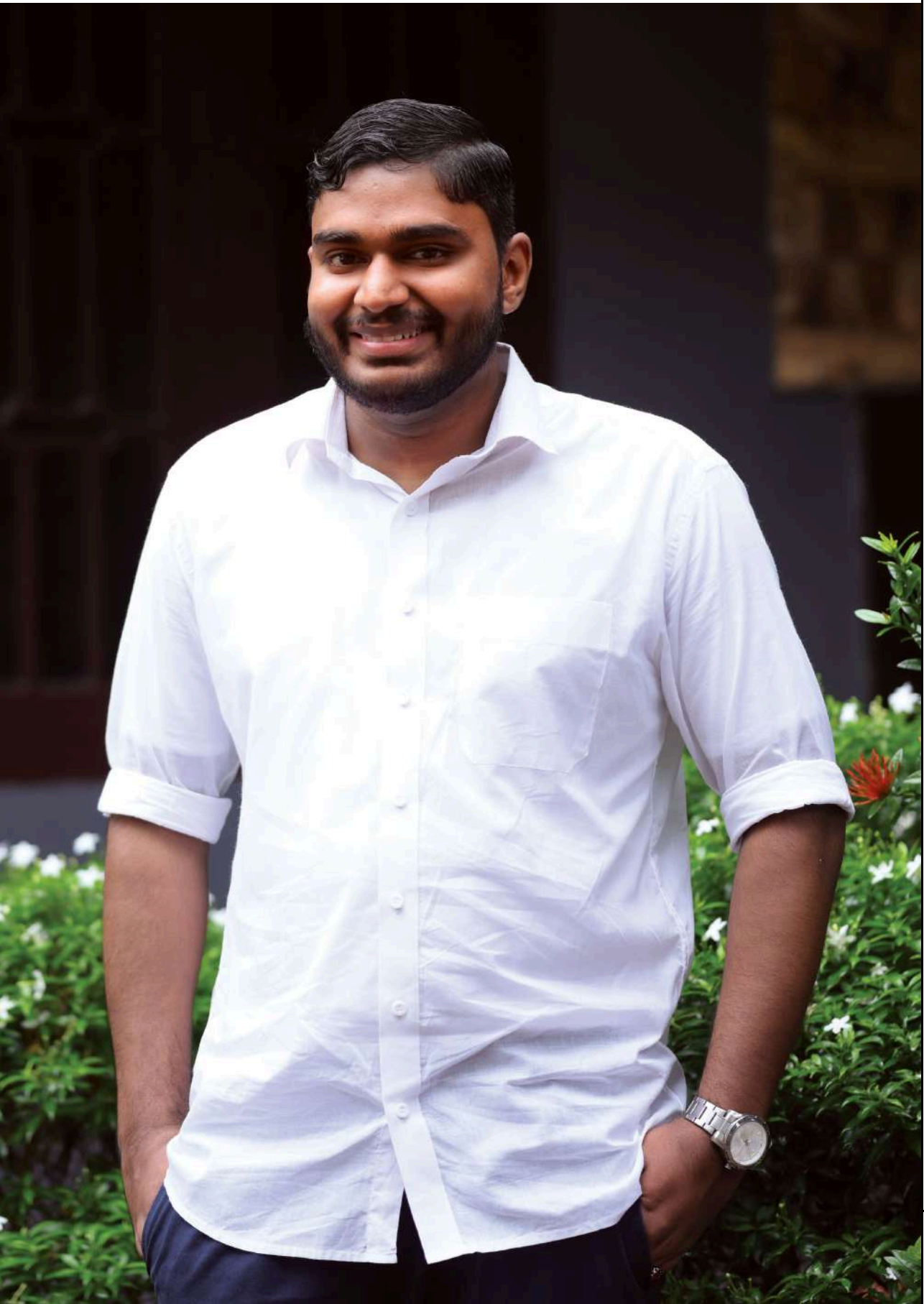

പി.കെ കുഞ്ഞാലിക്കുട്ടി

മറക്കാനാവാത്ത ഓർമ്മ

പ്രിയപ്പെട്ട അസ്ഹറുദ്ദീൻ വിട പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഹ്രസ്വമായൊരു കാലം കൊണ്ട് തന്റെ ജീവിതത്തെ മനോഹരമായി അടയാളപ്പെടുത്തിയ ഊർജസ്വലനായ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരന്റെ മരണ വാർത്ത എല്ലാം കൊണ്ടും സങ്കടപെടുത്തുന്നതാണ്.

ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി സെക്രട്ടറിയും, എം.എസ്.എഫ് ജാമിഅ മില്ലിയ മുൻ പ്രസിഡന്റുമൊക്കെയായിരുന്ന, പ്രിയപ്പെട്ടവരുടെ 'അസറു' എന്ന അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ സമർപ്പണവും, വ്യക്തിത്വവും ചിലപ്പോഴൊക്കെ നേരിട്ടും, പലപ്പോഴും മറ്റുള്ളവരുടെ വാക്കുകളിലൂടെയും അനുഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉപാധികളൊന്നുമില്ലാതെ ഡൽഹി നഗരത്തിന്റെ വേവിലും ചൂടിലും, തന്റെ പഠനത്തിനും ചെറിയ ജോലിക്കുമൊക്കെ ഒപ്പമോ അതിലധികമോ മുസ്‌ലിം ലീഗ് പ്രസ്ഥാനത്തിന് വേണ്ടി തന്റെ ആരോഗ്യവും സമയവും ചിലവഴിച്ച ചെറുപ്പക്കാരൻ. മറ്റുള്ളവരെ സഹായിക്കുന്നത്, സൗകര്യങ്ങൾ ചെയ്ത് കൊടുക്കുന്നത്, ജീവിതാസ്വാദനമായി കൊണ്ടു നടന്ന സ്ഥിരോത്സാഹിയായിരുന്നു അസറു. അസ്ഹറുദ്ദീനെ പോലെയുള്ള കുറെ ചെറുപ്പക്കാരുടെ നിശബ്ദ പ്രയാണം രാജ്യ തലസ്ഥാന നഗരിയിൽ എം.എസ്.എഫിന് വേരോട്ടമുണ്ടാക്കുന്നതിൽ വലിയ പങ്ക് വഹിച്ചു. ഡൽഹിയിലെ മുസ്‌ലിം ലീഗ് പ്രവർത്തകർക്ക് ഒരിക്കലും മറക്കാൻ പറ്റാത്ത ഒരോർമയായിരിക്കും അസറു.

പനി ബാധിച്ച് ആശുപത്രിയിൽ ആണെന്ന് അറിഞ്ഞപ്പോഴും എല്ലാം സുഖമായി തിരിച്ചു വരുമെന്ന് തന്നെയായിരുന്നു പ്രതീക്ഷ. ബന്ധപ്പെട്ടവരോടും, ആശുപത്രി അധികൃതരോടും, ഡോക്ടർമാരോടും നിരന്തരം ബന്ധപ്പെട്ടപ്പോഴൊക്കെ ആ പ്രതീക്ഷ നില നിന്നിരുന്നു. ഏറ്റവും അവസാനത്തെ വിളിയിൽ അസ്ഹറുദ്ദീനെ ചികിത്സിച്ചിരുന്ന ഹോളി ഫാമിലി ഹോസ്പിറ്റൽ ഡയറക്ടർ ഫാദർ ഷെറിൻ തോമസ് പ്രാർഥിക്കുക മാത്രമാണ് ഇനി നമുക്ക് ചെയ്യാനുള്ളത് എന്ന് പറഞ്ഞപ്പോഴും പ്രതീക്ഷ കൈ വിട്ടിരുന്നില്ല. എന്നാൽ, പ്രതീക്ഷകളൊക്കെ ബാക്കിയാക്കി അസറു പോയിരിക്കുന്നു. ഹൃദയം നിറഞ്ഞ പ്രാർഥനകളോടെ വിട.

പാണക്കാട് സയ്യിദ് അബ്ബാസലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ

ഡൽഹിയിലെ കേരളമുഖം

ഒരു മനുഷ്യൻ എത്രകാലം ജീവിച്ചു എന്നതിനെക്കാൾ പ്രധാനം ജീവിച്ച കാലം എന്തെല്ലാം ചെയ്തു എന്നതാണ്. ചെറിയ കാലത്തിനിടക്ക് വലിയ ഒരു ജീവിതത്തെ അടയാളപ്പെടുത്തിയാണ് അസ്ഹറുദ്ദീൻ നാഥന്റെ വിളിക്കുത്തരം നൽകിയത്. അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ഓർമകൾക്കെന്നും സഹായത്തിന്റെ സ്പർശമാണ്. തലസ്ഥാനത്തെ 'സംസ്ഥാന' മുഖമായിരുന്നു അവൻ. കേരളത്തിൽ നിന്നും ഡൽഹിയിൽ എത്തുന്ന നേതാക്കൾക്കും, വിദ്യാർഥികൾക്കും, പ്രവർത്തകർക്കും ഒരേ സമയം പ്രാപ്യൻ. എന്റെ മകൻ റാജിഹ് അലിയുടെ പഠനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഞാൻ ഡൽഹിയിൽ എത്തിയ സമയത്തും ഞങ്ങൾക്കൊരു മുതൽക്കൂട്ടായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. അവനും കൂട്ടുകാരും ചേർന്ന് നടത്തുന്ന റെസ്റ്റോറന്റിലേക്ക് ആവേശത്തോടെ ഒരിക്കൽ എന്നെ കൂട്ടികൊണ്ട് പോയി സൽക്കരിച്ചത് മധുരമുള്ള ഓർമ്മയായി ഇന്നും മനസ്സിൽ പതിഞ്ഞ് നിൽക്കുന്നു.

"ജനങ്ങളിൽ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠർ മറ്റുള്ളവർക്ക് ഉപകാരം ചെയ്യുന്നവരാണെന്ന" ഇസ്‌ലാമിക അധ്യാപനത്തെ ജീവിതം കൊണ്ട് വരച്ചു കാണിച്ചു തരികയായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. മതമോ, ജാതിയോ, പാർട്ടിയോ, സംഘടനയോ ഒന്നും തന്നെ സഹായിക്കുന്നതിൽ മാനദണ്ഡമാക്കിയില്ല.

ആരുമായും വളരെ പെട്ടെന്ന് ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുകയും, ബന്ധങ്ങളെ പവിത്രമായി കാത്ത് സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രകൃതക്കാരനായിരുന്നു അവൻ. സമീപനങ്ങളും സംസാരങ്ങളും നിഷ്കളങ്കമായതുകൊണ്ട് തന്നെ അവൻ എല്ലാവരുടേതുമായി. മുസ്‌ലിം ലീഗിന്റെയും സമസ്തയുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവ സാന്നിധ്യമായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. ഡൽഹി കേന്ദ്രീകരിച്ചുള്ള വിദ്യാഭ്യാസ മുന്നേറ്റങ്ങൾക്ക് ശക്തി പകരുന്നതിൽ അവന്റെ പങ്ക് ചെറുതല്ല.

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

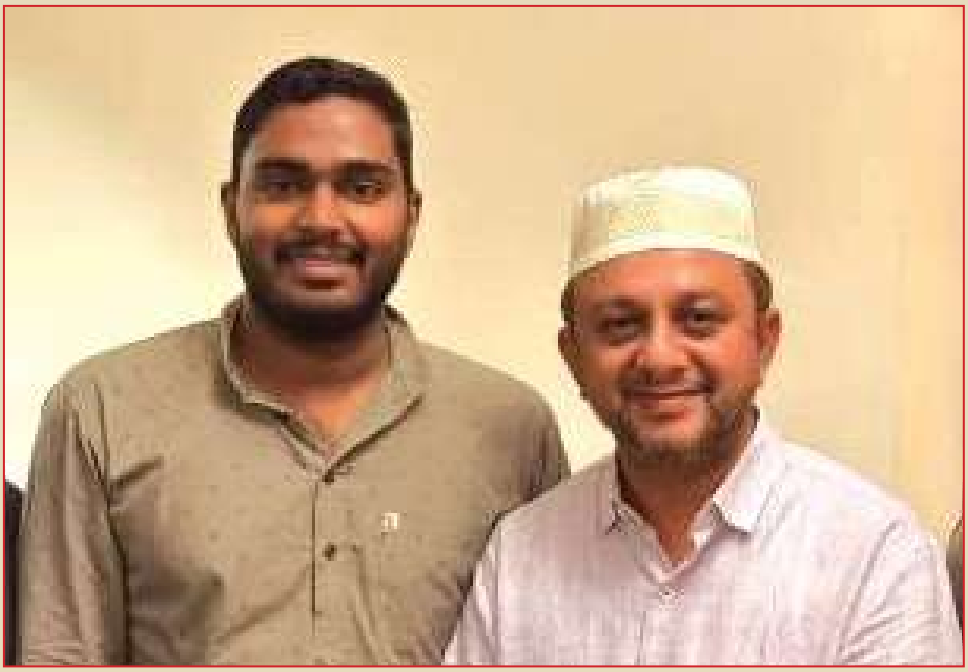

ഡൽഹിയിൽ സമസ്ത മഹൽ യാഥാർഥ്യമാക്കാനും ഫോർവേഡ് ഫൗണ്ടേഷൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് സ്ഥാപിക്കാനും സജീവമായി മുന്നിൽ തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു.

ഡൽഹി സ്റ്റേറ്റ് കെ.എം.സി.സി സെക്രട്ടറിയും, എം.എസ്.എഫ് ട്രഷററും, എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ് ദേശീയ എക്സിക്യൂട്ടീവ് അംഗവുമായ അസ്ഹറുദ്ദീൻ, മറ്റുള്ളവരെ സഹായിക്കുന്നതിൽ ആനന്ദം കണ്ടെത്തിയ സാമൂഹിക പ്രവർത്തകനായിരുന്നു. അസാമാന്യമായ പക്വത, മികച്ച സംഘാടന മികവ്, കുലീനമായ പെരുമാറ്റം, ഇവയെല്ലാം മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നും അവനെ സവിശേഷമാക്കി. ഡി.യുവിലെയും ജാമിഅയിലെയും കുട്ടികൾക്ക് അവൻ നേതാവാണ്. നേതാക്കൾക്കിടയിലാണെങ്കിൽ അനുസരണയുള്ള ഒരു പ്രവർത്തകനാണ്. പ്രവർത്തകർക്കിടയിലാണെങ്കിൽ കർമ്മോത്സുകനായ സേവകനും. എല്ലാം ഒത്തിണങ്ങിയ ഒരാൾ... ഡൽഹിയിൽ ഏതൊരാൾക്കും സഹായം വേണ്ടി വന്നാൽ നിസ്സംശയം അവനെ ഏല്പിക്കാം. ഉത്തരവാദിത്വത്തോടെ അവനത് ചെയ്തിരിക്കും. ''ജനങ്ങളിൽ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠർ മറ്റുള്ളവർക്ക് ഉപകാരം ചെയ്യുന്നവരാണെന്ന'' ഇസ്‌ലാമിക അധ്യാപനത്തെ ജീവിതം കൊണ്ട് വരച്ചു കാണിച്ചു തരികയായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. മതമോ, ജാതിയോ, പാർട്ടിയോ, സംഘടനയോ ഒന്നും തന്നെ സഹായിക്കുന്നതിൽ മാനദണ്ഡമാക്കിയില്ല. സ്നേഹിച്ചും സഹായിച്ചും സന്തോഷിപ്പിച്ചും സേവനം ഒരു തപസ്യയാക്കി മാറ്റിയ നല്ല ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ. ഇത്തരത്തിലുള്ള നിഷ്കളങ്കരായ പ്രവർത്തകരാണ് നമ്മുടെ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ ശക്തി. അവരിലൂടെയാണ് പാർട്ടി വളരുന്നത്.

ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി ഇത്തരത്തിൽ ഒരു അനുസ്മരണ ഗ്രന്ഥം പുറത്തിറക്കുന്നു എന്നതിൽ ഏറെ സന്തോഷമുണ്ട്. പുതു തലമുറയിലെ പ്രവർത്തകർക്ക് അസ്ഹറുദ്ദീനെ പോലുള്ള പ്രവർത്തകരിൽ നിന്നും പകർത്താൻ ഏറെയുണ്ട്. ജീവ കാരുണ്യ മേഖലക്കും സാമൂഹിക സേവനത്തിനും പുതിയ മാനങ്ങൾ കൈവന്നിരിക്കുന്ന ഈ കാലത്ത് നിസ്വാർഥമായ സേവനത്തിന്റെ ഉദാത്തമായ മാതൃകകൾ വലിയ പ്രചോദനം തന്നെയാണ്.

ഒരായുസ്സിന്റെ മൂല്യനിർണ്ണയം അവൻ മനുഷ്യമനസ്സിൽ എത്രത്തോളം ജീവിക്കുന്നു എന്നതിലാണ്. അവന്റെ ഓർമ്മകൾ നമുക്കിടയിൽ ഇന്നും ചർച്ചയാണ്. കർമ്മം പോലെ ധന്യമായിരുന്നു

''ഒരു സമുദായത്തിലെ നേതാവ് അവരുടെ സേവകനാണെന്ന'' പ്രവാചക വചനപ്പൊരുൾ, അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ജീവിതത്തിലേക്ക് ചേർത്തി വെച്ച് നോക്കുമ്പോൾ അർഥതലങ്ങളേറെയുണ്ട്. ആത്മാർഥത കൈമുതലാക്കിയ സേവന പ്രവർത്തനങ്ങൾ എക്കാലവും അടയാളപ്പെടുത്തുക തന്നെ ചെയ്യും.

ഒരായുസ്സിന്റെ മൂല്യനിർണ്ണയം അവൻ മനുഷ്യമനസ്സിൽ എത്രത്തോളം ജീവിക്കുന്നു എന്നതിലാണ്. അവന്റെ ഓർമകൾ നമുക്കിടയിൽ ഇന്നും ചർച്ചയാണ്. കർമം പോലെ ധന്യമായിരുന്നു മരണവും. സാമുദായ-രാഷ്ട്രീയ ഭേദമന്യേ എല്ലാവർക്കും അവൻ സമ്മാനിച്ചത് നല്ല ഓർമകൾ മാത്രം.

ഒരിക്കലും നികത്താനാവാത്ത വിടവാണ് അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ മരണം സൃഷ്ടിച്ചതെന്ന് നേതാക്കളെ കൊണ്ട് അനുസ്മരണ പ്രഭാഷണത്തിൽ പറയിപ്പിക്കും വിധം വളർന്നിരുന്നു അവൻ. എന്നാൽ, ഇതൊന്നും പാലോട്ടുകാർ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അവൻ അറിയിച്ചിരുന്നില്ല എന്ന് പറയുന്നതാവും കൂടുതൽ ശരി. സമൂഹ മാധ്യമങ്ങളിൽ വശ്യമായ പുഞ്ചിരി തൂകിയ അവന്റെ ചിത്രങ്ങൾ നിറഞ്ഞു നിൽക്കുന്നു. താഴെ ഓർമകളുടെ നിലക്കാത്ത ഒഴുക്കും.

ഒരു ചെറുപുഞ്ചിരിയോടെ

പാണക്കാട് സയ്യിദ് മുനവ്വറലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ

ഡൽഹിയിലെ ഓരോ മലയാളിക്കും ഏറെ സുപരിചിതമായ മുഖമായിരുന്നു പ്രിയപ്പെട്ട അസറുവിന്റെത്. സ്നേഹിക്കാനും സഹായിക്കാനും സന്തോഷിപ്പിക്കാനും മാത്രമറിയുന്ന സേവനം ജീവിതചര്യയാക്കി മാറ്റിയ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ.

ഡൽഹിയിലെത്തുന്ന എല്ലാവർക്കും അസറു ഒരു സഹായ കേന്ദ്രമാണ്. മതമോ, ജാതിയോ, പാർട്ടിയോ, സംഘടനയോ ഒന്നും തന്നെ സഹായത്തിന് മാനദണ്ഡമാക്കാത്ത മനുഷ്യസ്നേഹി. കുറച്ചു മുമ്പ് ഞാനും ഭാര്യയും ഡൽഹി സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമായ സഹായങ്ങളൊക്കെ ചെയ്തു തരാൻ അസറു മുന്നിലുണ്ടായിരുന്നു.

ഡൽഹിയിൽ എത്തുന്ന മത , രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കൾക്ക് മാത്രമല്ല , ഉപരി പഠനം ആഗ്രഹിച്ച് തലസ്ഥാന നഗരിയിൽ എത്തുന്ന വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും അസറു കൂടെയുണ്ടാവും.

വിദ്യാർത്ഥികളുടെ എൻട്രൻസ് എക്സാമിൽ തുടങ്ങി അഡ്മിഷൻ എടുക്കുന്നതിലും താമസ സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിലും ഒരു ജേഷ്ട സഹോദരനെ പോലെ അസറു കൂടെ നിന്നു.

ഡൽഹിയിലെ വിവിധ ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ പഠിക്കുന്ന വിദ്യാർത്ഥികളുടെ നാനോന്മുഖ വളർച്ച മുന്നിൽ കണ്ടു ഡൽഹി ആസ്ഥാനമാക്കി നടക്കുന്ന പരിപാടികളിൽ മുഴുവനും മുന്നിൽ നിന്ന് നയിച്ചതും അസ്ഹറുദ്ധീൻ തന്നെ ആയിരുന്നു.

അവനവന്റെ കാര്യങ്ങൾ മാത്രം നോക്കി , സ്വന്തം ജീവിതത്തിലേക്ക് ഒതുങ്ങുന്നതിനു പകരം മറ്റുള്ളവരിലേക്ക് കൂടി പടരാനാണ് അസറു ജീവിതത്തിൽ സമയം കണ്ടെത്തിയത്.

ഡൽഹി സ്റ്റേറ്റ് കെ എം സി സി സെക്രട്ടറിയും, എം എസ് എഫ് ട്രഷററും, എസ് കെ എസ് എസ് എഫ് ദേശീയ എക്സിക്യൂട്ടീവ് അംഗവുമായ അസ്ഹറുദ്ദീൻ അപരനെ സഹായിക്കുന്നതിൽ ആനന്ദം കണ്ടെത്തിയ സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തകനാണ് എന്ന് അവന്റെ ജീവിതം നമ്മോട് പറയുന്നു.

പഠനവും ക്യാമ്പസും പുസ്തകങ്ങളും മാത്രമായിരുന്നില്ല, തെരുവുകളും ഗ്രാമങ്ങളും പാവപ്പെട്ടവരും അനാഥരും അശരണരും സ്നേഹവും നന്മയും എല്ലാം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിശാലമായയൊരു വിദ്യാർത്ഥി ജീവിതമായിരുന്നു അത് . നമുക്കെല്ലാം പാഠവും മാതൃകയും ആയ ഒരു മഹത്തായ ജീവിതം.

വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തകർക്കും നമുക്കെല്ലാവർക്കും മുന്നിൽ അസൂയാവഹമായൊരു ജീവിതം കാഴ്ച വെച്ച് ചെറു പുഞ്ചിരിയോടെ അസറു നാഥന്റെ വിളിക്കുത്തരം നൽകി കടന്നു പോയി.

മറ്റുള്ളവരുടെ സന്തോഷത്തിൽ ആനന്ദം കണ്ടെത്തി ജീവിച്ച അസറു എല്ലാവരെയും ഏറെ സങ്കടപ്പെടുത്തിയാണ് ഈ ഭൂമിയിൽ നിന്നും യാത്രയായത്. പ്രാർത്ഥനകളോടെ മാത്രമല്ലാതെ നമുക്ക് അവനെ സ്മരിക്കാൻ ആകില്ല.

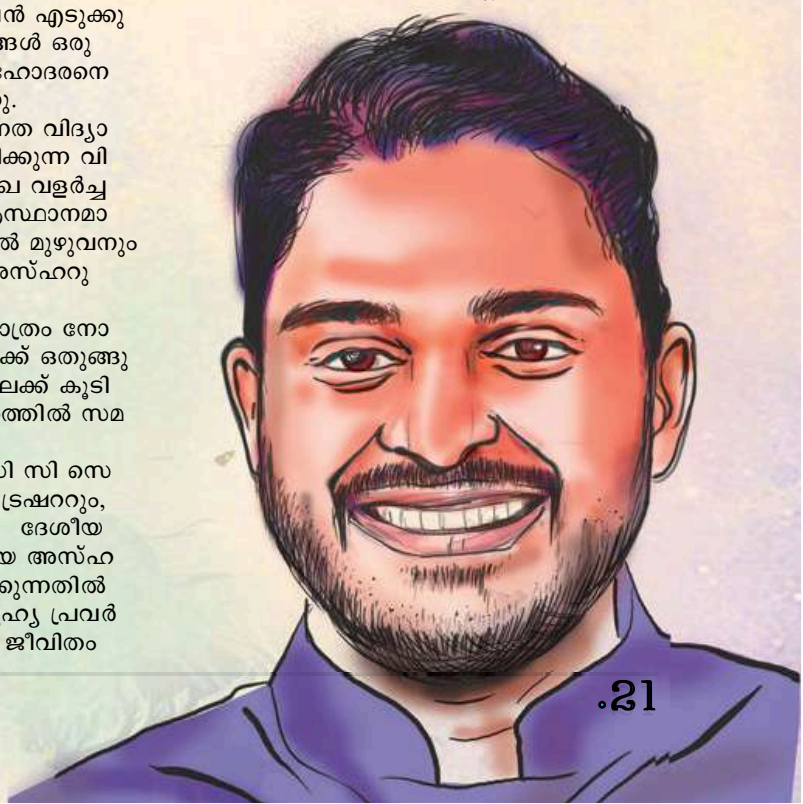

ഇ.ടി മുഹമ്മദ് ബഷീർ എം.പി

ഹൃദയത്തിലെ സൂര്യരശ്മി

മനോഹരമായ ഒരുപാട് ഓർമകൾ ബാക്കിവെച്ചാണ് അസറു യാത്രയായത്. മരണപ്പെടുന്നതിന്റെ ഏതാനും ദിവസങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് ഡൽഹിയിലെ എന്റെ ഫ്ളാറ്റിൽ അവൻ വന്നിരുന്നു. ഞങ്ങളന്ന് ഒരുപാട് കാര്യങ്ങൾ സംസാരിച്ചു. ഡൽഹിയിലെ എം.എസ്.എഫ് പ്രവർത്തനങ്ങളായിരുന്നു പ്രധാന ചർച്ചാ വിഷയം. അസറു അങ്ങനെയായിരുന്നു. എപ്പോൾ കണ്ടാലും അവന് പുതുതായി എന്തെങ്കിലും സംസാരിക്കാനുണ്ടാകും. മുസ്‌ലിം സാമുദായിക വിഷയങ്ങളും ഡൽഹിയിലെ സാമൂഹിക കാര്യങ്ങളുമായിരുന്നു അവന്റെ ചിന്താ മണ്ഡലവും പ്രവർത്തന വിഷയവുമെല്ലാം.

എല്ലാവരെയും ആകർഷിക്കുന്ന പ്രകൃതത്തിനുടമയായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. പക്വതയും അച്ചടക്കവുമായിന്നു അവന്റെ സവിശേഷമായ ഗുണങ്ങൾ. എന്നെ കാണാനായി വരുമ്പോഴെല്ലാം ഫ്ളാറ്റിൽ ഒരുപാടു ആളുകളുണ്ടാകും. അവനവിടെ അരികിൽ ഒരു സോഫയിലിരിക്കും. സന്ദർശകരുടെ സംസാരം ശ്രദ്ധിച്ച് കേൾക്കും. ആരുടെയും സംസാരം ഭംഗപ്പെടുത്താതെ ക്ഷമയോടെ കാത്തിരിക്കും. ആഗമനോദ്ദേശ്യം പൂർത്തിയാക്കി സന്ദർശകർ തിരിച്ചു പോകാൻ ഇറങ്ങുമ്പോൾ അവൻ സംസാരിച്ചു തുടങ്ങും. പൊതുവായ കാര്യങ്ങൾ മാത്രമാണ് അവൻ

വ്യക്തിപരമായ കാര്യങ്ങളൊന്നും അവന്റെ പരിഗണനാ വിഷയമേ ആയിരുന്നില്ല. വിദ്യാർത്ഥികൾക്കിടയിലെ സംഘടനാ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സജീവമാക്കുന്നതിനേയും വിപുലീകരിക്കുന്നതിനെയും കുറിച്ചു വിചാരപ്പെടുകയും അതിനായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്ത വ്യക്തിയായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ.

സംസാരിക്കുക. വ്യക്തിപരമായ കാര്യങ്ങളൊന്നും ഒരിക്കലും ഞങ്ങൾക്കിടയിലെ സംസാരമധ്യേ കടന്നു വന്നില്ല. അവയൊന്നും അവന്റെ പരിഗണനാ വിഷയമേ ആയിരുന്നില്ല. വിദ്യാർഥികൾക്കിടയിലെ സംഘടനാ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സജീവമാക്കുന്നതിനെയും വിപുലീകരിക്കുന്നതിനെയും കുറിച്ചു വിചാരപ്പെടുകയും അതിനായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്ത വ്യക്തിയായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ.

അസ്ഹറുദ്ദീനിൽ പ്രത്യേകമായി ഞാൻ ശ്രദ്ധിച്ച കാര്യം അവന്റെ വസ്ത്രധാരണ രീതിയായിരുന്നു. സർവകലാശാല വിദ്യാർഥികളിൽ പൊതുവെ കണ്ടുവരാറുള്ള പുതിയ വസ്ത്രങ്ങളോടുള്ള അഭിനിവേശം അവനിൽ ഒട്ടും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഞാൻ കണ്ടു തുടങ്ങിയ നാൾ തൊട്ട് സാധാരണ വസ്ത്രങ്ങളാണ് അവൻ ധരിച്ചിരുന്നത്. ജുബ്ബയായിരുന്നു അവന്റെ സാധാരണ വേഷം. തോളിലൂടെ തൂക്കിയിടുന്ന ഒരു ബാഗും അവനെപ്പോഴും കൊണ്ടു നടന്നു.

കേരളത്തിലെ വിദ്യാർത്ഥി രാഷ്ട്രീയത്തിൽ അന്യമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സഹകരണ മനോഭാവവും സംഘ ബോധവും ഡൽഹിയിലെ വിദ്യാർത്ഥി രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ പ്രത്യേകതയാണ്. അത്തരം രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ തികവുറ്റ പ്രതിനിധാനമായിരുന്നു അവൻ.

താൻ ഇടപഴകുന്ന എല്ലാവരെയും സമഭാവനയോടെ സമീപിക്കാനുള്ള അസാമാന്യ ശേഷി അസ്ഹറുദ്ദീനുണ്ടായിരുന്നു. തന്റെ സ്വഭാവ മഹിമയിലൂടെയാണ് നൂറുകണക്കിന് പേരുടെ ജീവിതത്തിൽ സ്വാധീനം സൃഷ്ടിക്കാൻ അവന് സാധിച്ചത്. അസൂയ തോന്നുംവിധമുള്ള പെരുമാറ്റ രീതിയായിരുന്നു അവന്റേത്. വിനയത്തോടെ സ്വരം താഴ്ത്തി മാത്രം സംസാരിച്ചിരിക്കുകയും പെരുമാറുകയും ചെയ്തിരുന്ന ഒരാൾ. അതായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ.

മരണ ശേഷം പാലോടുള്ള അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ വീട്ടിൽ ചെന്നപ്പോഴാണ് ഒരു സാധാരണ കുടുംബ പശ്ചാത്തത്തിൽ നിന്നാണ് അവൻ വളർന്നു വന്നതെന്ന് മനസ്സിലാക്കിയത്. സങ്കടവും സന്തോഷവും കലർന്ന സമ്മിശ്ര വികാരമാണ് അതെന്നിൽ ഉണ്ടാക്കിയത്. ഈ സാധാരണ പശ്ചാത്തലത്തിൽ നിന്നും അവൻ നേടിയെടുത്ത ഉന്നതികളിൽ എന്റെ മനസ്സ് അഭിമാനം കൊള്ളുകയായിരുന്നു. അതിലെല്ലാം മുസ്ലിം ലീഗ് പ്രസ്ഥാനം ചെറുതല്ലാത്ത പങ്കുവഹിച്ചു എന്നതിൽ അനല്പമായ ചാരിതാർഥ്യ ബോധവും എനിക്കുണ്ടായി.

ഡൽഹിയിലെ സർവകലാശാല വിദ്യാർഥികളിൽ ഞാൻ വീക്ഷിച്ച പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു കാര്യം അവർ വെച്ചു പുലർത്തുന്ന രാഷ്ട്രീയ ബോധമാണ്. നമ്മുടെ നാട്ടിലെ കലാലയ വിദ്യാർഥികളേക്കാൾ ഒരുപാട് ഇരട്ടി ശക്തവും ആഴമേറിയതുമാണ് അവരുടെ രാഷ്ട്രീയ ചിന്തകളും പ്രവർത്തനങ്ങളും. നാട്ടിലേതു പോലെ അടിപി

ടിയും ആരവങ്ങളുമില്ലാത്ത, നല്ല നിലവാരമുള്ള യഥാർഥ രാഷ്ട്രീയ മാതൃകകൾ അവരിൽ കാണാം. കേരളത്തിലെ വിദ്യാർഥി രാഷ്ട്രീയത്തിൽ അന്യമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സഹകരണ മനോഭാവവും സംഘബോധവും ഡൽഹിയിലെ വിദ്യാർഥി രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ പ്രത്യേകതയാണ്. അത്തരം രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ തികവുറ്റ പ്രതിനിധാനമായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ.

ഡൽഹി വിദ്യാർഥി രാഷ്ട്രീയത്തിന് അനുഗുണമായ സ്വഭാവ സവിശേഷതകളും നേതൃ സ്വഭാവവുമെല്ലാം അസറുവിനുണ്ടായിരുന്നു. പഠനവും രാഷ്ട്രീയ സാമൂഹിക പ്രവർത്തനവും ഒരുമിച്ചു കൊണ്ടു പോകാൻ അവന് സാധിച്ചു.

ചില വ്യക്തികൾ മരണപ്പെട്ടാലും പുഞ്ചിരി തൂകുന്ന അവരുടെ മുഖം മനസ്സിൽ മായാതെ നിൽക്കും. എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അസറു അത്തരം ഒരാളാണ്. യൗവന പ്രായത്തിൽ തന്നെ നമ്മോടു വിടപറഞ്ഞ പ്രിയ സഹപ്രവർത്തകന് ലോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹു മഗ്ഫിറത്തും മർഹമത്തും നൽകി അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ.

പി.വി അബ്ദുൽ വഹാബ് എം.പി

പ്രായത്തിൽ കവിഞ്ഞ സ്നേഹങ്ങളുടെ ഉടമ

അസറുവിന്റെ വേർപാടിന്റെ വേദനയിൽ നിന്ന് ഇപ്പോഴും മുക്തനായിട്ടില്ല. പാർലമെന്റുള്ള സമയത്തെല്ലാം അസറു ഡൽഹിയിലെ എന്റെ താമസസ്ഥലത്തെ നിത്യസന്ദർശകനായിരുന്നു. വ്യക്തിപരമായി ഞാനുമായി ഏറെ അടുപ്പം പുലർത്തിയിരുന്നു. ഏറ്റവും പുതിയ സാങ്കേതിക വിദ്യകളെക്കുറിച്ചും രാഷ്ട്രീയ കാര്യങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചും അവൻ സംസാരിക്കുമായിരുന്നു. നിഷ്കളങ്കതയായിരുന്നു അസറുവിന്റെ മുഖമുദ്ര. സമുദായത്തെ സംബന്ധിച്ചും രാജ്യത്തെക്കുറിച്ചും കൃത്യമായ കാഴ്ചപ്പാടുള്ള ചെറുപ്പക്കാരനായിരുന്നു.

ഏത് പ്രശ്നത്തെയും നേരിടുക എന്നതായിരുന്നു അവന്റെ രീതി. എല്ലാവരുടെയും പ്രശ്നങ്ങൾ കേട്ടു കേട്ട്, അവർക്കായി ഓടിയോടി അവൻ തളർന്നില്ല. ആരൊക്കെ സഹായം അഭ്യർത്ഥിച്ചാലും, എന്തെല്ലാം ക്ഷീണമുണ്ടെങ്കിലും അസറു ഊർജ്ജസ്വലനായി നിലകൊണ്ടു.

അസുഖ ബാധിതനാകുന്നതിന്റെ രണ്ട് ദിവസം മുമ്പും ഡൽഹിയിലെ വീട്ടിൽ അസറു എത്തി. അന്ന് ഗോപിനാഥ് മുതുകാടും അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു. ഒരുപാട് നേരം ഞങ്ങൾ ഒന്നിച്ചിരുന്ന് സംസാരിച്ചു. ഈ കുട്ടി ഇത്ര പെട്ടെന്ന് ഞങ്ങളെയെല്ലാം വിട്ടുപോകുമെന്ന് അന്ന് കരുതിയതേയില്ല. അത്രയും ചുറുചുറുക്കോടെയായിരുന്നല്ലോ അവന്റെ സേവനപ്രവർത്തനങ്ങൾ. എങ്ങോട്ടോ യാത്ര തിരിക്കാനുള്ള തിരക്കോടെയാണ് അവൻ ഓരോ കാര്യങ്ങളും ചെയ്തു തീർത്തത്. അത് അവസാന യാത്രക്ക് വേണ്ടിയുള്ള ഒരുക്കങ്ങളായിരുന്നു എന്ന് അവൻ പോയപ്പോഴാണ് അറിഞ്ഞത്.

മുസ്‌ലിം ലീഗ് നേതാക്കൾ ഡൽഹിയിലെത്തിയാൽ സ്വന്തം കുടുംബാംഗങ്ങളെന്ന പോലെയാണ് അസറു അവരെ പരിചരിച്ചിരുന്നത്. അവർക്ക് വേണ്ട സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കാനും ഭക്ഷണം കഴിപ്പിക്കാനും അവൻ ഓടിനടന്നു. അതോടൊപ്പം അവന്റെ ആശയങ്ങളും സ്വപ്നങ്ങളും പങ്കുവെച്ചു. ജീവിതത്തെ സംബന്ധിച്ച കാഴ്ചപ്പാടുകൾ അവതരിപ്പിച്ചു. പാണക്കാട് കുടുംബത്തിൽനിന്ന്

ആര് ഡൽഹിയിലെത്തിയാലും അസറു അവർക്ക് വേണ്ട സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിന് തിരക്ക് കൂട്ടി. പാണക്കാട് സയ്യിദന്മാരെ അവൻ അത്രത്തോളം സ്നേഹിക്കുകയും ബഹുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു. സയ്യിദ് സാദിഖലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള സമുന്നത നേതാക്കൾക്കെല്ലാം അസറുവിനെക്കുറിച്ച് പറയുമ്പോൾ എന്തൊരു ആവേശമാണ്! ഇത്ര ചെറിയ പ്രായത്തിൽ മറ്റാർക്കും ലഭിക്കാത്ത സൗഭാഗ്യമാണത്.

നേതാക്കൾ ഡൽഹിയിലെത്തിയാൽ എന്റെ വീട്ടിൽ എത്തുന്നത് പതിവായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് തന്നെ അസറുവും അവർക്കൊപ്പമുണ്ടാകും. നിഴലു പോലെ നേതാക്കൾക്കൊപ്പം വരുന്ന ഒരാളായിരുന്നു അസറു. യൂനിവേഴ്സിറ്റി വിദ്യാർഥികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രശ്നങ്ങൾ പറയാനും വിദ്യാർഥികൾക്ക് സഹായമെത്തിക്കാനും വേണ്ടി അവൻ പലപ്പോഴും വിളിക്കുകയും നേരിൽ കാണുകയും ചെയ്തു. ഓരോ പ്രശ്നങ്ങളിലും പ്രാക്ടിക്കലായി ഇടപെട്ടു. അവന്റെ ഓരോ പ്രവർത്തനങ്ങളും എത്ര ആത്മാർഥതയോടെ ആയിരുന്നു എന്ന് ഇപ്പോൾ ഓർക്കുമ്പോഴാണ് ബോധ്യപ്പെടുന്നത്. അവൻ ഇല്ലാതെ പോയതിന്റെ വിടവ് നികത്താൻ അടുത്തൊന്നും ഡൽഹിക്ക് സാധിക്കുമെന്ന് എനിക്ക് തോന്നുന്നില്ല.

വിദ്യാർഥി പ്രശ്നങ്ങളും വിദ്യാഭ്യാസ രംഗത്തെ നൂതന പ്രവണതകളും പാർലമെന്റിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നതിന് അസറു ആശയങ്ങൾ കൈമാറിയിരുന്നു. ഏത് പ്രശ്നത്തെയും നേരിടുക എന്നതായിരുന്നു അവന്റെ രീതി. എല്ലാവരുടെയും പ്രശ്നങ്ങൾ കേട്ടുകേട്ട്, അവർക്കായി ഓടിയോടി അവൻ തളർന്നില്ല. ആരൊക്കെ സഹായം അഭ്യർഥിച്ചാലും, എന്തെല്ലാം ക്ഷീണമുണ്ടെങ്കിലും അസറു ഊർജസ്വലനായി നിലകൊണ്ടു. അവസാനശ്വാസം വരെ അവൻ സേവനനിരതനായി. എത്ര കാലം ജീവിക്കുന്നു എന്നല്ല, ജീവിച്ച കാലം എന്ത് ചെയ്തു എന്നതാണ് കാര്യം. ചെറിയൊരു ജീവിതത്തിന്റെ കാലത്തു തന്നെ അസറു പ്രായത്തിൽ കവിഞ്ഞ നന്മകൾ ചെയ്താണ് വിടപറഞ്ഞത്.

നാഥൻ ജന്നാത്തുൽ ഫിർദൗസിൽ സന്തോഷത്തിന്റെ ഉദ്യാനങ്ങൾ നൽകി അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ.

ഡോ. എം.പി അബ്ദുസമദ് സമദാനി, എം.പി

ശാന്തം സൗമ്യം ദീപ്തം

ഓർമകളിൽ ഒരു വിതുമ്പലായും ദുഃഖനൊമ്പരമായും ആ മുഖം തെളിഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. അങ്ങനെ അകത്തു മാത്രമല്ല, പുറത്തും നമ്മുടെയൊക്കെ പ്രവർത്തനമണ്ഡലങ്ങളിൽ, വിശേഷിച്ചും രാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാന നഗരിയിലെ, വിവിധ വേദികളിൽ, സ്ഥലങ്ങളിൽ അന്നത്തെ ആ മന്ദസ്മിതം ഇപ്പോൾ വിഷാദ സ്മരണയായി അവശേഷിക്കുന്നു.

വിടപറഞ്ഞ ദിനം അകത്തു കയറിയ വേദന ദിവസങ്ങളും മാസങ്ങളും കഴിഞ്ഞിട്ടും വിട്ടുമാറിയിട്ടില്ല. പിന്നീട്, നാട്ടിൽ, വീട്ടുകാരുടെയും നാട്ടുകാരുടെയും അടുക്കലെത്തിയപ്പോൾ ആ സങ്കടം ഇരട്ടിക്കുകയായിരുന്നു. കുറഞ്ഞ സമയം കൊണ്ട് അവിടുത്തെ ആ ഗ്രാമത്തിൽ റോഡിന്റെ ഒരു വശത്ത്, ഒരു കെട്ടിടത്തിന്റെ മുറ്റത്തായി ഒട്ടേറെ പേർ എത്തിച്ചേർന്നു. തങ്ങളുടെ സ്വന്തം വീട്ടിൽ നിന്ന് ഒരംഗം വിട പറഞ്ഞതിന്റെ വേദനയായിരുന്നു എല്ലാവരുടെയും മുഖത്ത്. പെട്ടെന്ന്, അതൊരു അനുശോചന, അനുസ്മരണ യോ

ഗമായിത്തീരുകയായിരുന്നു. ഡൽഹി, പഠനത്തിന്റേയും പ്രവർത്തനത്തിന്റെയും കേന്ദ്രമാക്കിയിട്ടുള്ള ഒരു ചെറുപ്പക്കാരന്റെ വിയോഗം സൃഷ്ടിച്ച വേദനയായിരുന്നില്ല അവിടെ അനുഭവപ്പെട്ടത്. തന്റെ കർമ രംഗത്തെ സകല പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും തിരക്കുകൾക്കുമൊപ്പം തനി നാടനായ ഒരു നാട്ടുകാരനായിരുന്നു. മറ്റു പലതും ആയിരിക്കുമ്പോഴും ജനസേവകനായ പൊതുപ്രവർത്തകനായിരുന്നു. തന്റെ പ്രദേശത്തും തലസ്ഥാന നഗരിയിലും പഠനത്തോടൊപ്പം സേവന പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ മുഴുകി നിന്ന കർമനിരതനും

അസ്ഹറിന്റെ സ്വഭാവത്തിലും പെരുമാറ്റത്തിലും ശ്രദ്ധേയമായി പലപ്പോഴും തോന്നിയിട്ടുള്ളത് ശാന്തതയാണ്. പ്രശാന്തമായ പ്രകൃതം സദാ കാത്തുസൂക്ഷിക്കാൻ സാധിച്ച അസ്ഹറിൽ, അതിന്റേതായ ഒരു ശോഭ എപ്പോഴും പ്രതിഫലിച്ചു നിന്നു. ഏതവസ്ഥയിലും അക്ഷോഭ്യനായി നിലകൊള്ളുക എന്നത് ചെറിയ കാര്യമല്ല,

സേവനനിരതനുമായ യുവ പ്രവർത്തകനായിരുന്നു. ഒരേസമയം കർമ കുശലനായ പ്രവർത്തകനും വിവേകശാലിയായ നേതാവുമായിരുന്നു. വിദ്യാർഥി സമൂഹത്തിന് വിവിധയിടങ്ങളിൽ അസ്ഹർ നേതൃത്വം നൽകുകയുണ്ടായി.

അസ്ഹറിന്റെ സ്വഭാവത്തിലും പെരുമാറ്റത്തിലും ശ്രദ്ധേയമായി പലപ്പോഴും തോന്നിയിട്ടുള്ളത് ശാന്തതയാണ്. പ്രശാന്തമായ പ്രകൃതം സദാ കാത്തുസൂക്ഷിക്കാൻ സാധിച്ച അസ്ഹറിൽ, അതിന്റേതായ ഒരു ശോഭ എപ്പോഴും പ്രതിഫലിച്ചു നിന്നു. ഏതവസ്ഥയിലും അക്ഷോഭ്യനായി നിലകൊള്ളുക എന്നത് ചെറിയ കാര്യമല്ല, വിശേഷിച്ചും യുവാവായിരിക്കെ.

രാഷ്ട്രീയ, സാമൂഹിക രംഗങ്ങളോടൊപ്പം മതപരവും ധാർമികവുമായ കർമമണ്ഡലങ്ങളിലും സജീവമായിരുന്നു. ഡൽഹിയിലും നാട്ടിലും അത്തരം പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് മുൻതൂക്കം നൽകി. സ്വന്തം ജീവിതത്തിൽ, അതിന്റേതായ മൂല്യങ്ങൾ പാലിക്കാനും അസ്ഹർ ശ്രദ്ധിച്ചു.

അസ്ഹറുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒട്ടേറെ ഓർമകൾ ഉണ്ട്. ഇനി ആ ഓർമകൾ അയവിറക്കാനും അതിൽ സങ്കടത്തിന് ആശ്വാസം കണ്ടെത്താനും മാത്രമേ നമുക്ക് സാധ്യമാവുകയുള്ളൂ ഡൽഹിയിൽ ഒരു പരിപാടിയിലേക്ക് ക്ഷണിച്ചത് അസ്ഹറായിരുന്നു. ചെന്നപ്പോഴുണ്ട് വാഹനത്തിൽ നിന്നിറങ്ങുന്ന സ്ഥലത്ത് തന്നെ അസ്ഹർ കാത്തുനിൽക്കുന്നു. ഓരോ വിശേഷങ്ങൾ പറഞ്ഞ് ചിരിച്ചും സന്തോഷിച്ചും ഞങ്ങൾ ഹാളിലേക്കുള്ള പടവുകൾ കയറി. അസ്ഹർ തൊട്ടടുത്തുതന്നെ നിന്നുകൊണ്ട് കുശലാന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു.

അത്തരം സാമീപ്യങ്ങളിലെല്ലാം ഒരു പ്രത്യേക തരം സ്നേഹം ഈ പ്രിയ സഹോദരൻ പകർന്നു നൽകുമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് കേവലമൊരു സാധാരണ കാര്യമായിട്ടു പോലും അന്നത്തെ ആ കൂടിക്കാഴ്ചയുടെ ഓർമ ഇപ്പോഴും മനസ്സിൽ മങ്ങാതെ നിൽക്കുന്നത്. അതുപോലെ യോഗ പരിപാടികൾക്കുശേഷം ഭക്ഷണം വിളമ്പുന്നിടത്തും അസ്ഹറിന്റെ നിൽപ്പിന് പ്രത്യേകതയുണ്ടായിരുന്നു. ഭക്ഷണം കഴിക്കാനായിരിക്കില്ല, മറ്റുള്ളവർക്ക് വിളമ്പിക്കൊടുക്കാനും അവരെക്കൊണ്ട് കഴിപ്പിക്കാനുമായിരിക്കും അപ്പോഴൊക്കെ അവിടങ്ങളിലെ ആ സാന്നിധ്യം ഉണ്ടായിരുന്നത്. എല്ലാവരും കഴിച്ചു കഴിഞ്ഞശേഷമേ അസ്ഹർ വിശപ്പടക്കുമായിരുന്നുള്ളൂ.

അസ്ഹറിന്റെ രോഗവിവരം വിളിച്ചറിയിച്ചത് പ്രിയ സുഹൃത്ത് ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി സെക്രട്ടറി അബ്ദുൽ ഹലീമായിരുന്നു. വിവരം കേട്ടതുമുതൽ ദുആകളിലായിരുന്നു. പക്ഷെ, സർവശക്തനായ കാരുണ്യവാന്റെ വിധി മറികടക്കാനാവില്ല. അവസാനം അത് സംഭവിച്ചു. ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ ആ പ്രകാശനാളം പൊലിഞ്ഞു. ഉദിച്ചുയർന്ന് ഉച്ച പോലും ആകുന്നതിനുമുമ്പ് ആ സേവനസൂര്യൻ പോയ്മറഞ്ഞു. പിന്നാലെ, ഇന്നല്ലെങ്കിൽ നാളെ നാമെല്ലാവരും പോകേണ്ടവർ തന്നെ.

ഇനിയും എന്നും ആശ്വാസം മാത്രമല്ല, ആലംബവും പ്രാർഥനകളിൽ മാത്രം. അസ്ഹറിന്റെ മഗ്ഫിറത്തിനായി എത്രയോ പേർ പ്രാർഥിക്കാനുണ്ടാകും. അതും ആ ധന്യജീവിതത്തിന്റെ മറ്റൊരു വിലപ്പെട്ട സമ്പാദ്യം തന്നെ.

ബിനോയ് വിശ്വം, മുൻ എം.പി
(സെക്രട്ടറി, സി. പി. ഐ കേരള)

എന്തിനാണ് ഇത്രനേരത്തെ പോയത്

അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്ന അസറു എന്റെ പാർട്ടിക്കാരനല്ല. പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായും അവന്റെ ചേരി എന്റേതല്ല. പക്ഷെ, അസറു എനിക്ക് പ്രിയപ്പെട്ടവനാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് ഞങ്ങളുടെ ആത്മസുഹൃത്ത് മുഹമ്മദ് ഹലീം മരണവിവരം വിളിച്ചുപറഞ്ഞപ്പോൾ അക്ഷരാർഥത്തിൽ ഏതാനും നിമിഷങ്ങൾ ഞാൻ സ്തബ്ധനായിപ്പോയത്.

അസറുവിന് പനിയാണെന്ന് രണ്ട് ദിവസം മുമ്പ് ഹലീം വിളിച്ചു പറഞ്ഞിരുന്നു. പനി മാറി അവൻ മടങ്ങിവരുമെന്ന് എല്ലാവരെയും പോലെ ഞാനും കരുതി, പക്ഷെ അസറു മടങ്ങി വന്നില്ല. ഡൽഹിയിൽ സ്ഥിരവാസമാക്കുന്ന മിക്കവർക്കും ഹലീമിനെ പരിചയമുണ്ടാകും. ഒരുപാട് സഹായമനസ്ഥിതിയുള്ള, പകരം ഒന്നും ചോദിക്കാത്ത ഒരു നല്ല മനുഷ്യനാണയാൾ. ഹലീമിന്റെ കൂടെയാണ് ഞാൻ അസറുവിനെ ആദ്യം കാണുന്നത്. ആർഭാടങ്ങൾ ഒട്ടുമില്ലാത്ത സൗമ്യമായ അവന്റെ പെരുമാറ്റവും വേഷവും ആണ് ആദ്യം എന്നെ ആകർഷിച്ചത്. പിന്നീട് ഞങ്ങൾ ഒരുപാട് അടുത്തു.

പൗരത്വ പ്രക്ഷോഭ കാലത്ത് ഞാൻ അസറുവിലെ നിശ്ചയദാർഢ്യവും നന്മയും നിറഞ്ഞ സംഘാടകനെ കണ്ടു. ക്ഷീണം എന്തെന്ന് അവനറിയില്ല. കൈ പിടിക്കാനും സഹായിക്കാനും മാത്രമറിയുന്ന മനുഷ്യസ്നേഹിയായിരുന്നു അവൻ. അസറു നല്ല വിദ്യാർഥിയായിരുന്നു. പക്ഷെ, പുസ്തകപ്പുഴുവായിരുന്നില്ല. തന്റെ വായനകളെ സമൂഹത്തിന്റെ നോവുകളും നൊമ്പരങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെടുത്താൻ അവന് അറിയാമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് തന്നെ വിശാലമായ ഒരു ബന്ധുവലയത്തെ അവൻ കണ്ടെത്തി. ഞാൻ ആ വലയത്തിന്റെ ഏറ്റവും അകത്തുനിന്ന് അവനെ കണ്ടറിഞ്ഞ ഒരു

കക്ഷിരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ മതിലുകളോ, പക്ഷ പ്രതിപക്ഷ വ്യത്യാസങ്ങളുടെ വരകളോ അസറുവിനെ ചേർത്തുവെക്കലിൽ നിന്നും കൂട്ടുകൂടലിൽ നിന്നും വ്യതിചലിപ്പിച്ചില്ല.

ജ്യേഷ്ഠ സഹോദരനാണ്. സർ എന്ന് വിളിച്ചുതുടങ്ങിയ അസറു പിന്നെ എന്റെ തന്നെ താൽപര്യപ്രകാരം ബിനോയ് ഏട്ടാ എന്നും സഖാവ് എന്നും വിളിച്ചുതുടങ്ങി. കേരള ഹൗസിലെ എല്ലാ പൊതുപരിപാടികളിലും അസറു മുൻനിരക്കാരനായിരുന്നു. ആളാകാനും വേഷം കെട്ടാനും വേണ്ടിയല്ല. പ്രവർത്തനത്തിന്റെ സൗഖ്യം നുകരാൻ വേണ്ടിയാണ്. അതിലെല്ലാം അസറു ഇടപെട്ട് പോന്നു. കക്ഷിരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ മതിലുകളോ, പക്ഷപ്രതിപക്ഷ വ്യത്യാസങ്ങളുടെ വരകളോ അസറുവിനെ ചേർത്തുവെക്കലിൽ നിന്നും കൂട്ടുകൂടലിൽ നിന്നും വ്യതിചലിപ്പിച്ചില്ല. അവനോട് ഒരു കാര്യം പറഞ്ഞാൽ, നിവൃത്തിയുണ്ടെങ്കിൽ അവൻ ചെയ്തിരിക്കുമെന്നാണ് അനുഭവസ്ഥർ എല്ലാം പറയുന്നത്.

അസറുവിനോട് ഞാൻ ആകെ പറഞ്ഞത് സഖാവ് കാനം രാജേന്ദ്രന്റെ അനുസ്മരണ ചടങ്ങിന്റെ കാര്യമാണ്. ഡൽഹിയിലെ വിപുലമായ മലയാളി പങ്കാളിത്തമുള്ള പാർട്ടി വ്യത്യാസങ്ങൾ ബാധകമാകാത്ത ഒരു യോഗമാണ് ഞങ്ങൾ ആലോചിച്ചത്. ഹലീം മുഖേന ഞാൻ അസറുവിനോട് പറഞ്ഞത് നീ നിന്റെ കൂട്ടുകാരുമൊത്ത് വരണമെന്നാണ്. അന്ന് വൈകുന്നേരം അസറു എന്റെ വീട്ടിൽ എത്തി. ഡൽഹിയിൽ അന്നേ ദിവസം ഫുട്ബാൾ മത്സരം നടക്കുന്നത് കൊണ്ട് അനുശോചന യോഗം ഒരു ദിവസത്തേക്ക് മാറ്റിവെക്കാമോ എന്നാണ് അവൻ ചോദിച്ചത്. മാറ്റിവെക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ടെന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞു. എന്താണെന്ന് അറിയില്ല പോകാൻ എഴുന്നേറ്റപ്പോൾ എന്നോടൊപ്പം ഒരു ഫോട്ടോ വേണമെന്ന് അസറു പറഞ്ഞു. 'നിന്റെ കയ്യിൽ എന്റെ പല ഫോട്ടോയും കാണുമല്ലോ' എന്നാണ് ഞാൻ പ്രതികരിച്ചത്. പക്ഷെ, നമ്മൾ ഒന്നിച്ചുള്ള ഫോട്ടോകൾ ഇല്ല, എന്ന് പറഞ്ഞ് അവൻ എന്നെ നിർബന്ധിച്ചു. പിറ്റേന്നായിരുന്നു സഖാവ് കാനത്തിന്റെ അനുശോചന സമ്മേളനം. അസറു പതിവുപോലെ സംഘാടകന്റെ റോളിലുണ്ടായിരുന്നു. അവന്റെ കൂടെവന്ന ജാമിഅയിലെ ചില വിദ്യാർഥികളെ ആ തിരക്കിലും അവൻ പരിചയപ്പെടുത്തി. കേരളത്തിൽ പോയി മടങ്ങുമ്പോൾ വീണ്ടും കാണാം എന്ന വാക്കിലാണ് ഞങ്ങൾ പിരിഞ്ഞത്. ഇനി ഡൽഹിയിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ അസറുവുണ്ടാകില്ല. ലോകത്ത് നിന്നേ അവൻ യാത്ര പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അസറുവിന്റെ വീട്ടിലെ ആരെയും എനിക്കറിയില്ല. സാധാരണ കുടുംബത്തിലെ ബുദ്ധിമുട്ടി ജീവിക്കുന്ന മകനാണവൻ എന്ന് ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. ആ മകനെ ചൊല്ലി അസറുവിന്റെ മാതാപിതാക്കൾക്ക് അഭിമാനിക്കാം. നേരിന്റെ നന്മയുള്ള ഒരു മകനെയാണ് അവർ വളർത്തിയത്. ഇരുപത്തിനാലാം വയസ്സിൽ അവൻ മരണപ്പെടുമ്പോൾ അവർക്കുണ്ടാകുന്ന വേദന എനിക്ക് ഊഹിക്കാൻ കഴിയും. അസറുവിന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങളോടും സുഹൃത്തുക്കളോടും ചേർന്നുകൊണ്ട് ഞാൻ എന്റെ ദു:ഖം പങ്കുവെക്കുന്നു. അറിയാതെ ചോദിച്ചു പോകുന്നു: നീ എന്തിനാണ് ഇത്ര നേരത്തെ പോയത്.

അഡ്വ. ഹാരിസ് ബീരാൻ എം.പി

തെരുവിലുറങ്ങുന്നവർക്ക് കാരുണ്യസ്പർശം

അസറുവിനെ കുറിച്ചുള്ള ഓർമക്കുറിപ്പ് എഴുതാൻ വേണ്ടി ഇരുന്നപ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിലേക്ക് ആദ്യം വന്നത് അസറുവുമായി അവസാനം നടത്തിയ ഫോൺ സംഭാഷണമാണ്. 2023 ഡിസംബർ പതിനഞ്ചിന് വ്യാഴാഴ്ച വൈകുന്നേരം ഏകദേശം അഞ്ചുമണി ആയിട്ടുണ്ടാകും, അസറുവിന്റെ ഒരു ഫോൺകോൾ എനിക്ക് വന്നു. ''ഹാരിസ്ക്ക എവിടെ ഉള്ളത്?''. ഞാൻ ഓഫീസിൽ ഉണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞു. അസറു വിളിച്ച കാര്യം പറഞ്ഞു: ''ആറുമണിക്ക് കാനം രാജേന്ദ്രൻ അനുസ്മരണ പരിപാടി കേരള ഹൗസിൽ വെച്ച് സംഘടിപ്പിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ബിനോയ് വിശ്വം സാർ അറിയിച്ചിട്ടുണ്ട്, ഹാരിസ്ക്കയെയും, അതുപോലെ തന്നെ കെ.എം.സി.സിയിൽ നിന്ന് പരമാവധി ആളുകളെയും പങ്കെടുപ്പിക്കണം എന്ന് ബിനോയ് വിശ്വം സാർ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഹാരിസ്ക്ക ഏതാ

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

യാലും ഒന്ന് പങ്കെടുക്കണം''. എന്നാൽ ഞാനപ്പോൾ നജീബ് കാന്തപുരം എം. എൽ.എയുടെ കൂടെ ആയിരുന്നു. എം. എൽ.എയുടെ കേസുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സീനിയർ വക്കീലിനെ കാണുന്നതിനു വേണ്ടി ആറുമണിക്ക് അപ്പോയിൻമെന്റ് എടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ നജീബ് കാന്തപുരത്തോടൊപ്പം ആണെന്ന് പറഞ്ഞപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തെയും കൂട്ടി പരിപാടിയിൽ പങ്കെടുക്കണം എന്നായി അടുത്ത ആവശ്യം. കേസുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഞാൻ വക്കീലിന്റെ അടുത്തേക്ക് പോവുകയാണെന്നും, അവിടെ നിന്ന് തിരിച്ച് വരുമ്പോൾ സമയം വൈകിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ പരിപാടിക്ക് പങ്കെടുക്കാമെന്നും ഞാൻ അസറുവിനോട് പറഞ്ഞു. ആ പരിപാടിയിൽ പങ്കെടുക്കാൻ സാധിക്കാതിരുന്നതിനാൽ, അന്നേ ദിവസം അസറുവിനെ നേരിട്ട് കാണാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അസറുവുമായിട്ടുള്ള ഈ അവസാന സംഭാഷണം ഇന്നും എന്റെ

കാതുകളിൽ കേൾക്കുന്നുണ്ട്.

അതിനുശേഷം ഡിസംബർ 16-ന് വെള്ളിയാഴ്ച സുപ്രീംകോടതി ശൈത്യകാല അവധിക്ക് വേണ്ടി അടച്ചു. ശനിയാഴ്ചയോ ഞായറാഴ്ചയോ ഞാൻ നാട്ടിലേക്ക് വരികയും ചെയ്തു. ആയിടക്കാണ്, മൂന്നോ നാലോ ദിവസത്തിന് ശേഷം എനിക്ക് ഡൽഹിയിൽ നിന്ന് ഹലീമിന്റെ ഒരു ഫോൺകോൾ വരുന്നത്. അസറുവിന് ഒട്ടും സുഖമില്ല, പനിയാണ്, അൽശിഫയിൽ ആണ് അഡ്മിറ്റ് ചെയ്തിരിക്കു

ന്നത്, പനിക്ക് ഒട്ടും കുറവും വരുന്നില്ല, കാര്യങ്ങൾ കുറച്ച് സീരിയസാണ് എന്നും പറഞ്ഞു. അവിടെ നിന്ന് വേഗം ഏതെങ്കിലും മികച്ച സൗകര്യമുള്ള ആശുപത്രിയിലേക്ക് കൊണ്ടുപോകാൻ പറഞ്ഞു. അപ്പോഴും പനി എന്നു പറയുന്നത് അത്ര ഒരു സീരിയസ് ആയിട്ടുള്ള ഒരു ഇഷ്യൂ ആയിട്ട് ഞാൻ കരുതിയില്ല. മാത്രമല്ല, മൂന്ന് ദിവസം മുമ്പ് സംസാരിച്ച അസറുവിന്റെ മുഖമാണ് എന്റെ മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്നത്. അന്നത്തെ ആ സജീവതയിൽ നിന്നും ഗുരുതരമായി അസുഖം ബാധിച്ച ഒരാളായി അസറുവിനെ സങ്കൽപ്പിക്കാനും എനിക്ക് സാധിക്കുമായിരുന്നില്ല.

പക്ഷെ, അസുഖം അതിവേഗം തീവ്രത കൈവരിച്ചെന്നും അസറുവിനെ ഹോളി ഫാമിലി ആശുപത്രിയിലേക്ക് മാറ്റുകയാണെന്നും ഹലീം പിന്നീട് വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. ഹോളി ഫാമിലി ആശുപത്രിയിലെത്തിയപ്പോഴാണ് രോഗത്തിന്റെ ഗുരുതരാവസ്ഥ പൂർണതോതിൽ

മനസ്സിലായത്. ഹലീം പറഞ്ഞതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ എന്റെ സുഹൃത്ത് ജോമി തോമസിനോട് ഹോളി ഫാമിലി ഹോസ്പിറ്റൽ അധികൃതരുമായി ബന്ധപ്പെടാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഹോളി ഫാമിലി ആശുപത്രിയുമായി വളരെ അടുപ്പമുള്ള വ്യക്തിയാണ് മലയാള മനോരമ ഡൽഹി ബ്യൂറോ ചീഫായ ജോമി തോമസ്. അന്നേരം തന്നെ അദ്ദേഹം ആശുപത്രിയിൽ പോയി രോഗ വിവരങ്ങൾ ആശുപത്രി അധികൃതരുമായി സംസാരിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ, അപ്പോഴേക്കും അസറുവിനെ ഐ.സി.യു.വിലേക്ക് പ്രവേശിപ്പിക്കേണ്ടി വന്നിരുന്നു. പല ആന്തരിക അവയവങ്ങളും പ്രവർത്തനരഹിതമായിരുന്നതായി ഡോക്ടർമാർ പറഞ്ഞു. അതിനിടയിലും ഏറ്റവും മികച്ച ചികിത്സ ലഭ്യമാക്കാൻ ഡോക്ടർമാരും ആശുപത്രി അധികൃതരും ശ്രമം നടത്തികൊണ്ടേയിരുന്നു.

പിറ്റേ ദിവസം ആണെന്നു തോന്നുന്നു ആശുപത്രിയിൽ നിന്ന് ഒരു ശുഭവാർത്ത വന്നു. അസറുവിന്റെ ആരോഗ്യസ്ഥിതിയിൽ പുരോഗതിയുണ്ട്, യൂറിൻ ഔട്ട് നന്നായിട്ട് ഉണ്ടായിരുന്നു, അസറു സംസാരിക്കുന്നുണ്ട്. അൽ ഹംദുലില്ലാഹ്, നമ്മൾ എല്ലാവരും അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിച്ചു. അസറു തിരിച്ചു വരികയാണല്ലോ, അന്ന് ഞങ്ങളെല്ലാവരും വലിയ സന്തോഷത്തിലും പ്രതീക്ഷയിലും ആയിരുന്നു. കോഴിക്കോടുള്ള കല്യാണത്തിന് പങ്കെടുക്കുന്ന വേളയിൽ, സി.കെ സുബൈറുമായി അസറുവിന്റെ ആരോഗ്യസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച് സംസാരിച്ചപ്പോഴും ജീവിതത്തിലേക്ക് തിരിച്ചുവരുകയാണെന്നുള്ള സന്തോഷത്തിലായിരുന്നു ഞങ്ങളെല്ലാവരും.

കല്യാണം കഴിഞ്ഞു രാത്രിയിലെ ട്രെയിനിൽ എറണാകുളത്തെ വീട്ടിൽ എത്തിയപ്പോൾ സമയം ഏകദേശം പുലർച്ചെ നാലുമണി ആയിരുന്നു. യാത്രാക്ഷീണം കാരണം സുബഹി നമസ്കരിച്ചതിന് ശേഷം ഒന്ന് ഉറങ്ങി എഴുന്നേറ്റ ഉടനെ, ഏക

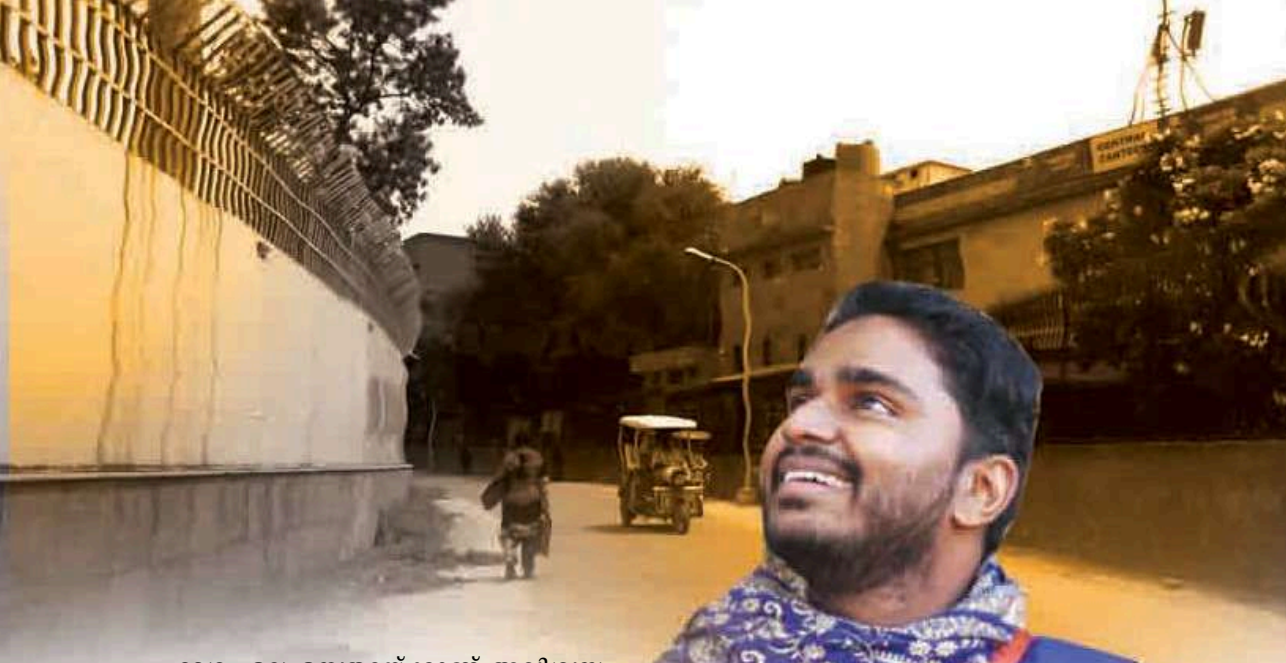

ദേശം ഒരു ഒമ്പതരയ്ക്കാണ് അവിശ്വസനീയവും ദുഃഖകരവുമായ ആ വാർത്ത ഒരു ഇടിമുഴക്കം പോലെ ഞാനറിഞ്ഞത്. അസറു നമ്മളിൽ നിന്നും വിട്ടു പിരിഞ്ഞു എന്ന് ഉൾകൊള്ളാൻ അപ്പോൾ എനിക്ക് സാധിച്ചില്ല. അപ്പോൾ മാത്രമല്ല, ഇന്നും അസറുവിന്റെ വിയോഗം ഉൾകൊള്ളാൻ എനിക്ക് പറ്റുന്നില്ല.

ഖബറടക്ക ചടങ്ങുകളിലും മറ്റും പങ്കെടുക്കുന്നതിനായി അസറുവിന്റെ വീട്ടിൽ പോയി. അസറുവിന്റെ ബാപ്പയേയും മറ്റും കണ്ടു. ആശ്വസിപ്പിക്കാനുള്ള വാക്കുകളോ മാനസികമായ അവസ്ഥയോ ഇല്ലാത്ത ഒരു അവസ്ഥയിലൂടെയായിരുന്നു ഞാനപ്പോൾ കടന്നുപോയികൊണ്ടിരുന്നത്. എന്ത് പറയണം എന്നറിയാതെ വിതുമ്പുന്ന ജനക്കൂട്ടത്തിനിടയിൽ ഒരാളായി ഞാനും നിന്നു.

അസറു പഠിച്ച സ്കൂളിൽ നടന്ന അനുശോചനയോഗത്തിലും പങ്കെടുത്തു. അസറു എത്രമാത്രം പ്രിയപ്പെട്ടവൻ ആയിരുന്നു എന്നതിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങൾ തേങ്ങുന്ന വാക്കുകളിലൂടെ ഓരോരുത്തരായി സ്മരിച്ചപ്പോൾ അവരെല്ലാം കണ്ണുകൾ തുടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാം കഴിഞ്ഞു തിരിച്ചു പോരുമ്പോഴും അസറുവില്ല എന്ന യാഥാർഥ്യം ഉൾകൊള്ളാൻ എന്റെ മനസ്സ് തയ്യാറായിരുന്നില്ല.

വിയോഗ ശേഷം മാത്രമാണ് അസറു ആരായിരുന്നുവെന്ന് ഓരോരുത്തരും തിരിച്ചറിയാൻ തുടങ്ങിയത്. ചിലർക്ക് തന്റെ കൂടെപ്പിറപ്പിനെ നഷ്ടപ്പെട്ടതുപോലെ, ചിലർക്ക് തന്റെ മകൻ നഷ്ടപ്പെട്ടതുപോലെ, ചിലർക്ക് ഉറ്റ സുഹൃത്ത് നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയ പോലെ. അസറുവിനെ കുറിച്ച്

എനിക്ക് എന്റെ ഒരു അനുജനെ നഷ്ടപ്പെട്ടതുപോലെ, എന്ത് ആവശ്യങ്ങൾക്കും ഹാരിസ്ക്ക എന്ന് പറഞ്ഞു ഓടിവരുന്ന ഒരു സഹപ്രവർത്തകൻ എന്നതിലുപരി, എന്റെ വലം കൈ തന്നെ നഷ്ടപ്പെട്ട ഒരു അനുഭവമാണ് ഉണ്ടായത്. കുറച്ച് ദിവസങ്ങൾ എന്റെ കാര്യങ്ങൾ ഒന്നും കൃത്യമായി പൂർത്തീകരിക്കാൻ കഴിയാത്ത അവസ്ഥയിലൂടെയും എനിക്ക് കടന്നുപോകേണ്ടിവന്നു.

ഒരു ദിവസം ശരാശരി 200-250 ഫോൺ കോളുകളാണ് അസറു അറ്റൻഡ് ചെയ്തിരുന്നതെന്നാണ് ഞാൻ പിന്നീട് അറിഞ്ഞത്. അഥവാ, എത്രമാത്രം ജനങ്ങളിലേക്ക്, ആവശ്യമുള്ളവരുടെ മനസ്സിലേക്ക് ആഴത്തിൽ കടന്നു ചെന്ന ഒരു അനുപമ വ്യക്തിത്വമായിരുന്നു അസറുവിന്റേത് എന്ന് ചുരുക്കം.

ഓരോരുത്തരും അനുഭവങ്ങൾ പങ്കുവെച്ച് കണ്ണ് തുടക്കുന്നതാണ് പിന്നീട് കണ്ടത്. എനിക്ക് എന്റെ ഒരു അനുജനെ നഷ്ടപ്പെട്ട തുപോലെ. എന്ത് ആവശ്യങ്ങൾക്കും ഹാരിസ്ക്ക എന്ന് പറഞ്ഞു ഓടിവരുന്ന ഒരു സഹപ്രവർത്തകൻ എന്നതിലുപരി, എന്റെ വലം കൈ തന്നെ നഷ്ടപ്പെട്ട ഒരു അനുഭവമാണ് ഉണ്ടായത്. കുറച്ച് ദിവസങ്ങൾ എന്റെ കാര്യങ്ങൾ ഒന്നും കൃത്യമായി പൂർത്തീകരിക്കാൻ കഴിയാത്ത അവസ്ഥയിലൂടെയും എനിക്ക് കടന്നുപോകേണ്ടിവന്നു. പലപ്പോഴും പല കാര്യങ്ങളിലും ഇടപെടുമ്പോൾ അസറുവിന്റെ മുഖമാണ് മനസ്സിലേക്ക് ആദ്യം ഓടി വരുന്നത്. ആരെങ്കിലും അസറുവിനെ പരിചയപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞാൽ അവർക്ക് ഒരു കൂടെപ്പിറപ്പിനെ കിട്ടിയപോലത്തെ ഒരു അവസ്ഥയായിരുന്നു. ഏതൊരാൾക്കും സ്വീകാര്യമാവുന്ന ഇങ്ങനെയുള്ള വളരെ ചുരുക്കം വ്യക്തിത്വങ്ങളെ ഉണ്ടാവുകയുള്ളൂ. ആ രീതിയിലായിരുന്നു അസറു മറ്റുള്ളവരോട് അടുപ്പം കാണിച്ചിരുന്നത്.

ജാമിഅ മില്ലിയ ഇസ്‌ലാമിയയുടെ അഡ്മിഷൻ സംബന്ധമായ വിഷയം ആരെങ്കിലും നാട്ടിൽ നിന്നും വിളിച്ചു ചോദിക്കുകയാണെങ്കിൽ അസറുവിന്റെ ഫോൺ നമ്പർ അയച്ചുകൊടുക്കുകയാണ് ചെയ്തിരുന്നത്. അത്തരത്തിൽ പരിചയം സ്ഥാപിച്ചവരുമായി അഗാധ ബന്ധം സ്ഥാപിക്കാൻ അസറുവിന് സാധിച്ചിരുന്നു. സഹായം ലഭിച്ചു കഴിഞ്ഞാലും അസറുവിനെ വിട്ടു പോകാൻ അവർക്ക് കഴിയുമായിരുന്നില്ല, അത്രയും ഹൃദ്യമായിരുന്നു അസറുവിന്റെ സമീപനം. മരണവാർത്ത അറിഞ്ഞ ശേഷം എന്നെ നേരിട്ട് ഫോണിൽ ബന്ധപ്പെട്ടവർ അവരുടെ അതിയായ ദുഃഖം രേഖപ്പെടുത്തുമ്പോഴാണ്, അവരുടെ വാക്കുകളിൽ നിന്ന് അവർക്ക് ആരായിരുന്നു അസറു എന്ന് മനസ്സിലാവുന്നത്. ഒരു പ്രാവശ്യം അസറുവിനെ വിളിക്കുകയോ സംസാരിക്കുകയോ ചെയ്തവരോട് കാര്യനിർവഹണത്തിനു ശേഷവും ബന്ധം നിലനിർത്താനാവുക എന്നത് അസറുവിന്റെ വലിയൊരു ക്വാളിറ്റി ആയിരുന്നു.

ഒരു ദിവസം ശരാശരി 200-250 ഫോൺ കോളുകളാണ് അസറു അറ്റൻഡ് ചെയ്തിരുന്നതെന്നാണ് ഞാൻ പിന്നീട് അറിഞ്ഞത്. അഥവാ, എത്രമാത്രം ജനങ്ങളിലേക്ക്, ആവശ്യമുള്ളവരുടെ മനസ്സിലേക്ക് ആഴത്തിൽ കടന്നു ചെന്ന ഒരു അനുപമ വ്യക്തിത്വമായിരുന്നു അസറുവിന്റേത് എന്ന് ചുരുക്കം. 'ആർക്ക് സഹായം വേണോ, അവിടെ സഹായിക്കാൻ ഞാൻ ഉണ്ട്' എന്നൊരു ടാഗ്‌ലൈനുമായിട്ടാണ് എവിടെയും നമ്മൾ അസറുവിനെ കണ്ടിട്ടുള്ളത്. ജാമിഅ ക്യാമ്പസ് പരിസരത്തായാലും, കേരള ഹൗസിലായാലും ഒരു തോൾസഞ്ചി തൂക്കിയിട്ട് അസറു തന്റെ നിസ്വാർഥ സേവനം തുടർന്നുകൊണ്ടേയിരുന്നു.

ഹലീം ആണ് അസറുവിനെ എന്റെ ഓഫീസിൽ പരിചയപ്പെടുത്തുന്നതിനായി കൊണ്ടുവന്നത്. പല സമയത്തും ഹലീമിന്റെ കൂടെ ആരെങ്കിലുമൊക്കെയായി രണ്ടോ മൂന്നോ ആളുകൾ ഉണ്ടാകും. അങ്ങനെ കുറേ ആളുകളെ പരിചയപ്പെടുത്തുകയും നമ്മുടെ പരിപാടികളിലെ സ്ഥിര സാന്നിധ്യമാക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ട്.

ഡൽഹിയിലെ ദിൽഷാദ് ഗാർഡൻ കുഷ്ഠരോഗ കോളനിയിൽ റമസാൻ കിറ്റ് വിതരണം

അവർ മുഖേനയാണ് മറ്റ് വിദ്യാർഥികളുമായി നമ്മൾ ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുന്നതും, അവർക്കാവശ്യമായ സഹായ-സേവന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നത്. പക്ഷെ, അസറുവിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഇതിൽ നിന്നെല്ലാം വ്യതിരിക്തവും ആകർഷണീയവുമായിരുന്നു. ഒരുപക്ഷെ, അസറുവിനെ പോലെ അസറു മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഏല്പിക്കപ്പെട്ട കാര്യം വളരെ വിശ്വസ്തതയോടെ, കൃത്യതയോടെ ചെയ്യുന്നതിലും, ആളുകളുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുന്നതിലുമെല്ലാം അസറു എപ്പോഴും അനുപമ വ്യക്തിത്വമായിരുന്നു. ഒരുപക്ഷെ അസറുവിന്റെ ആ ഇടം നികത്താൻ മറ്റൊരാളെ ലഭിക്കുമോ എന്ന് പോലും സംശയമാണ്.

വിവിധ പരിപാടികളുടെ സജീവ സംഘാടകനായി ഓടിനടക്കുന്ന സമയത്താണ് അസറുവിനെ നമ്മൾ ശ്രദ്ധിക്കുന്നത്. അസറു ഡൽഹിയിൽ എത്തിയ ആദ്യ നാളുകളായിരുന്നു ആ സമയം. കേരളത്തിൽ നിന്നുള്ള ഒരുപാട് വിദ്യാർഥി-വിദ്യാർഥിനികൾ ഡൽഹിയിൽ പഠിക്കുന്നുണ്ട്. കെ.എം.സി.സിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന വിവിധ പരിപാടികളിൽ സാന്നിധ്യമാണിവർ. ഇവരിൽ പലരും പിന്നീട് കെ.എം.സി.സിയുടെ സജീവ പ്രവർത്തകരായി മാറിയ ചരിത്രമാണുള്ളത്. അസറുവിന്റെ രംഗപ്രവേശനവും വിഭിന്നമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ, ഡൽഹിയിൽ ഉപരിപഠനാവശ്യാർഥം എത്തിയ ഒരു വിദ്യാർഥി ഈ രീതിയിൽ മനുഷ്യമനസ്സിൽ ഇടം പിടിച്ച മറ്റൊരു സംഭവം സമീപകാലത്തൊന്നും കാണാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. കെ.എം.സി.സി, കെ.എം.ഡബ്ല്യൂ.എ തുടങ്ങി വിവിധ സംഘടനകളുടെ പരിപാടികളിൽ എല്ലാം അസറു മുന്നിൽ തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു.

അസറുവിന്റെ ബന്ധങ്ങളെല്ലാം - സർക്കാർ തലത്തിലുള്ള, ഔദ്യോഗിക തലത്തിലുള്ള, കേരള ഹൗസുമായിട്ടുള്ള, വിദ്യാർഥികളുമായുള്ള, സമസ്തയുമായുള്ള, മുസ് ലിം ലീഗുമായുള്ള - വളരെ വിശാലവും ദൃഢവുമായിരുന്നു. വിശപ്പകറ്റാൻ പ്രയാസപ്പെടുന്നവരെ കണ്ടെത്തുന്നതിനും അവരെ ചേർത്തുപിടിക്കുന്നതിലുമുള്ള അസറുവിന്റെ ഇടപെടലുകൾ വളരെ സുത്യർഹമാണ്. ഇത്തരത്തിൽ സർവമേഖലയിലുള്ളവരുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുകയും, ആ പരിചയം നിലനിർത്തുകയും ചെയ്ത വ്യക്തിയായിരുന്നു അസറു.

ഒരു സംഭവം ഞാനിപ്പോൾ ഓർക്കുകയാണ്. ലണ്ടനിൽ നിന്ന് കേരളത്തിലേക്ക് കാർ മുഖേന യാത്ര ചെയ്ത മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ കോട്ടക്കൽ ഭാഗത്തുനിന്നുള്ള യുവാക്കളുടെ ഒരു സംഘം ഡൽഹിയിൽ വന്നിരുന്നു. അവർ കേരള ഹൗസിന്റെ മുന്നിൽ എത്തിയപ്പോൾ അസറു എന്നെ വിളിച്ചു: ഹാരിസ്ക്ക വീട്ടിൽ ഉണ്ടെങ്കിൽ താഴേക്ക് വരണം. ഞാൻ താഴേക്ക് വന്നപ്പോൾ മാധ്യമ പ്രവർത്തകർ ഈ യുവാക്കളുടെ അഭിമുഖം എടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അതിനിടയിൽ, ഞാനും അസറുവും സംസാരിച്ചിരിക്കുന്ന സമയത്ത്, കേരളാ ഹൗസിന്റെ അടുത്ത് ജന്തർമന്തറിൽ കുറെ നായകളുടെ കൂടെ അവരെ

പരിപാലിച്ച് കഴിഞ്ഞിരുന്ന ഒരു സ്ത്രീ അങ്ങോട്ട് വന്നു. ചെറിയ മാനസിക വെല്ലുവിളി നേരിടുന്ന ആളാണെന്ന് കണ്ടാൽ തോന്നുന്ന സ്ത്രീ. അവർ എപ്പോഴും ഈ പരിസരത്ത് ഏകദേശം പത്തുപന്ത്രണ്ടോളം തെരുവുനായ്ക്കൾക്ക് ഒപ്പം ഉണ്ടാകാറുണ്ട്. അവരുടെ ജീവിതവും നടത്തവും കിടത്തവും എല്ലാം ഈ തെരുവുനായകൾക്ക് ഒപ്പം ജന്തർമന്തർ റോഡിൽ തന്നെയാണ്. പലരിൽ നിന്നായി കിട്ടുന്ന ഭക്ഷണമാണ് അവരുടെ ആഹാരം. ഈ ആൾക്കൂട്ടവും മാധ്യമ പ്രവർത്തകരുടെ ബഹളവും കണ്ടാണ് അവർ അങ്ങോട്ട് വന്നത്. എന്നാൽ, അവർ നേരെ വന്നത് അസറുവിന്റെ അടുത്തേക്കായിരുന്നു. വളരെ അടുത്ത പരിചയക്കാരനെ കണ്ടപോലെ ആയിരുന്നു ആ സ്ത്രീ അസറുവുമായി സംസാരിച്ചത്. സുഹൃത്തുക്കൾ പരസ്പരം സംസാരിക്കുന്ന സൗഹൃദത്തോടെയുള്ള കുശലാന്വേഷണങ്ങളും, അവിടെയുള്ള ആൾക്കൂട്ടത്തെ കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണങ്ങളും എന്നെ വല്ലാതെ ആകർഷിച്ചു. അസറു തിരിച്ചും അവരുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഒരു സുഹൃത്തിനു വിശദീകരിച്ചു കൊടുക്കുന്ന പോലെ പറഞ്ഞു കൊടുക്കുന്നതും ഞാൻ ശ്രദ്ധിച്ചു. തെരുവിൽ താമസിക്കുന്ന ആളുകളോടു പോലും അസറു സൗഹൃദം പുലർത്തിയിരുന്നു എന്നും, വലിയ സാമ്പത്തികം പിൻബലം ഇല്ലാത്ത ആളായിട്ട് പോലും ഇവരെ ഒക്കെ സഹായിച്ചിരുന്നു എന്നതും അസറുവിന്റെ ഒരു സവിശേഷതയായിരുന്നു. ഈ മനസ്സിനെ ആണ് സമൂഹം അംഗീകരിച്ചത്. കേരളത്തിൽ നിന്ന് കേരള ഹൗസിൽ വരുന്ന വി.ഐ.പികളെയും പ്രധാനികളെയും കണ്ട് അവരോട് ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുകയും, അതിലൂടെ വ്യക്തിപരമായ നേട്ടങ്ങൾ നേടിയെടുക്കാമായിരുന്നിട്ടും, സമൂഹത്തിൽ ഒട്ടും പരിഗണന കിട്ടാത്തവരുടെ കൂടെ നിലകൊള്ളാൻ അസറു കാണിച്ച ആ വലിയ മനസ്സിന്റെ ഒരു ചെറിയ ഉദാഹരണമാണ് ഞാനിവിടെ പരാമർശിച്ചത്. അസറുവിന്റെ മരണ ശേഷമുള്ള ജന പ്രവാഹം - നേതാക്കന്മാരുടെ, സമുദായനേതാക്കളുടെ, സർക്കാർ തലത്തിലുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ, എന്നുവേണ്ട സമൂഹത്തിലെ സമസ്ത മേഖലകളിൽ നിന്നുമുള്ളവരുടെ - നമുക്ക് കാണിച്ചു തന്നത് ബന്ധങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും അത് നിലനിർത്തുന്നതിലുമുള്ള അസറുവിന്റെ അസാമാന്യ പാടവത്തെയാണ്. ഒരു കാര്യവും ആവശ്യപ്പെടാതെ, മറ്റൊന്നും ആഗ്രഹിക്കാതെ, തന്റെ കർത്തവ്യം മറ്റുള്ളവരെ സഹായിക്കലാണെന്ന് ബോധ്യപ്പെടുത്തി തന്ന ഒരു വ്യക്തിയായിരുന്നു അസറു.

ഇന്ന് എനിക്ക് ഈ പദവി (രാജ്യസഭാംഗം) ലഭിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ ഏറ്റവുമധികം മിസ് ചെയ്യുന്ന വ്യക്തിയാണ് അസറു. കാരണം, ഒരു കാര്യം അസറുവിനെ ഏല്പിച്ച് കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ നമ്മൾ അതിന്റെ ഫലം എന്താവും എന്നോ, അവ അസറു ഏത് രീതിയിൽ നിർവഹിക്കുമെന്നോ അന്വേഷിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലായിരുന്നു. ഏറ്റെടുത്ത ഓരോ കാര്യവും നമ്മൾ വിചാരിച്ചതിലും ഭംഗിയായി പൂർത്തിയാക്കി, സർവരാലും അഭിനന്ദനം ഏറ്റുവാങ്ങുന്ന അസറുവിന്റെ സംഘാടന മികവ് എനിക്ക് ഇല്ലല്ലോ എന്നത് എന്റെ ഓരോ പ്രവർത്തനത്തിലും ഞാൻ മിസ് ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ വിശ്വാസപൂർവ്വം ഏല്പിക്കാൻ പറ്റിയ ഒരാൾ അസറുവിനോളം മറ്റൊരാൾ ഇല്ല. ഉത്തരവാദിത്ത ബോധത്തോടെ കാര്യങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കാനുള്ള അവന്റെ വൈഭവം പറഞ്ഞറിയിക്കാൻ നമുക്ക് സാധ്യമല്ല. മാത്രമല്ല, അസറു ജീവിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ പദവിയൊക്കെ എനിക്ക് ലഭിക്കുമ്പോൾ ഭൂമിയിൽ ഏറ്റവും സന്തോഷിക്കുന്ന ഒരാൾ അസറു ആയേനെ. പരലോകത്ത് നിന്നും അസറു സന്തോഷിക്കുന്നുണ്ടാകും, പക്ഷെ, അത് കാണാൻ നമുക്ക് കഴിയുന്നില്ലല്ലോ.

ഡൽഹി മലയാളി സമൂഹത്തിലെ വലിയൊരു ശതമാനത്തിനും അസറുവിന്റെ ഓർമകൾ അയവിറക്കാതെ കടന്നു പോകാൻ പറ്റില്ല. വെറും മൂന്നോ, നാലോ വർഷം കൊണ്ടാണ് അസറു ഈ ജനസമ്മിതി നേടിയെടുത്തത് എന്നതാണ് ഏറ്റവും വലിയ പ്രത്യേകത.

അസറുവിനെ സ്മരിക്കുന്ന വേളയിൽ സി.പി സൈതലവി സാഹിബ് പറഞ്ഞ വാക്ക് ഞാൻ ഓർക്കുകയാണ്. ''മൂന്ന് ദിവസമേ കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ, പക്ഷെ, ഒരു കൂടെപ്പിറപ്പിനെ പോലെ ആയിരുന്നു അസറുവിന്റെ ഇടപെടലുകൾ''. ഇതുതന്നെയാവും അസറുവിനെ ഒരു തവണയെങ്കിലും അനുഭവിച്ചവർ വിതുമ്പലോടെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടാവുക. അസറുവിന്റെ ഓർമ എന്നും നിലനിർത്താനും, വരും തലമുറക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടാനും സ്മരണാർഥം എന്തെങ്കിലും നല്ല കാര്യം ചെയ്യണം എന്നുള്ളതാണ് എന്റെയും ഡൽഹി കെ.എം.സി.സിയുടെയും ആഗ്രഹം. അസറുവിന്റെ ഓർമകൾ നമ്മുടെ എല്ലാവരുടെയും മുന്നോട്ടുള്ള പ്രയാണത്തിനുള്ള ഊർജമായി മാറട്ടെ.

ഒരസറു എന്ന സ്നേഹവിസ്മയം

മുഹമ്മദ് ഫൈസൽ
മുൻ എം. പി, ലക്ഷദ്വീപ്

പ്രിയപ്പെട്ട അസറുവിനെ അറിയുന്നത് പ്രിയ ഹലീം സാഹിബിലൂടെയാണ്. എന്റെ രണ്ടാമത്തെ ഇലക്ഷൻ കഴിഞ്ഞ് സത്യപ്രതിജ്ഞക്ക് വേണ്ടി ഡൽഹിയിൽ വന്ന സമയത്താണ് അസറുവുമായി നേരിട്ടുള്ള ബന്ധം ആരംഭിക്കുന്നത്. അന്ന് പരിചയപ്പെട്ട ആ മുഖം പിന്നീടുള്ള എന്റെ ഡൽഹി നേരങ്ങളിലെല്ലാം ഒപ്പമുണ്ടാകുന്ന ഒരു ഉറ്റ സുഹൃത്തായി മാറുമെന്നത് ഞാൻ ഒരിക്കലും നിനച്ചതല്ല. സത്യത്തിൽ ആ സമയം മുതൽ അസറു എന്ന വ്യക്തിയെ വളരെ അടുത്ത് നിന്ന് കൊണ്ട് മനസ്സിലാക്കി തുടങ്ങുകയായിരുന്നു. ഒരുപാട് മനുഷ്യർക്കെന്ന പോലെ അസറു എന്റേത് കൂടിയായി മാറുകയായിരുന്നു...

വളരെ ആത്മാർത്ഥതയുള്ള, നിസ്വാർത്ഥമായ സേവനത്തിനും പര സഹായങ്ങൾക്കും മനസ്സിനെ പാകപ്പെടുത്തിയെടുത്ത ഒരു വ്യക്തിത്വത്തിനുടമ. തന്റെ ഡൽഹി ജീവിത കാലത്ത് ജാമിഅയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരുപാട് വിഷയങ്ങളിൽ, അത് കുട്ടികളുടെ അഡ്മിഷൻ ആകട്ടെ, പ്രവേശന പരീക്ഷകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാകട്ടെ, ഹോസ്റ്റൽ അഡ്മിഷൻ ആകട്ടെ, വിദ്യാർത്ഥികൾക്കെല്ലാം അസറു എന്ന ആ ഒരൊറ്റ നാമം മതിയായിരുന്നു. അസറുവിന്റെ സഹായ ഹസ്തം നേരിട്ടനുഭവിച്ച ഒരാളെന്ന നിലയിൽ പ്രവർത്തനങ്ങളിലെ ചടുലത ഞാൻ നേരിട്ട് കണ്ടറിഞ്ഞതാണ്. എന്റെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ മകൻ ജാമിഅയിൽ പഠിച്ച്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സമയത്ത്, കൊറോണക്ക് ശേഷമുള്ള പരീക്ഷയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒരു പ്രശ്നം വന്നപ്പോൾ ജാമിഅയിലേക്ക്

വ്യക്തിപരമായി ഏറെ വിഷമത്തോടെ തള്ളി നീക്കേണ്ടി വന്ന ഒരു ജീവിത ഏടായിരുന്നു 2022ൽ എനിക്കെതിരെ ഉയർന്നുവന്ന കേസും, അതിലെ അവിചാരിതമായ വിധിയും തുടർന്ന് ലോക് സഭാംഗത്വം ഹ്രസ്വ കാലയളവിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടതും. ആ സമയത്തൊക്കെ കരുതലിന്റെ ചെറു കാറ്റായി സ്നേഹത്തിന്റെ ചെറു അരുവിയായി വന്നിരുന്ന അസറുവിന്റെ ഫോൺ വിളികളോരോന്നും മായാതെ മനസ്സിലുണ്ട്.

പോകുമ്പോഴേക്കും ആ വിഷയത്തെപ്പറ്റി അന്വേഷിച്ച് എന്തെല്ലാമാണ് ചെയ്യേണ്ടത് എന്നതിനെപ്പറ്റി പൂർണ്ണമായും മനസ്സിലാക്കി, വളരെ ചുരുങ്ങിയ സമയം കൊണ്ട് കാര്യങ്ങളെല്ലാം തീർപ്പ് കൽപ്പിക്കാൻ ആത്മാർത്ഥതയോടെ കൂടെ നിന്ന ആ ചെറുപ്പക്കാരന്റെ മുഖം ഇപ്പോഴും എന്റെ മനസ്സിലുണ്ട്.

തികഞ്ഞ ആത്മസമർപ്പണമുള്ള സ്നേഹദായിയായ മനുഷ്യൻ എന്ന വിശേഷണം എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അസറുവിന് ഒരു ആലങ്കാരിക പദപ്രയോഗമല്ല. നേരിട്ടുള്ള അനുഭവങ്ങളിലൂടെ ഞാൻ ആസ്വദിച്ചറിഞ്ഞതാണത്. വ്യക്തിപരമായി ഏറെ വിഷമത്തോടെ തള്ളി നീക്കേണ്ടി വന്ന ഒരു ജീവിത ഏടായിരുന്നു 2022 ലെ എനിക്കെതിരെ ഉയർന്നുവന്ന കേസും, അതിലെ അവിചാരിതമായ വിധിയും തുടർന്ന് ലോക്സഭാംഗത്വം ഹ്രസ്വ കാലയളവിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടതും. ഇപ്പോഴും ആ സമയത്തൊക്കെ കരുതലിന്റെ ചെറു കാറ്റായി സ്നേഹത്തിന്റെ ചെറു അരുവിയായി വന്നിരുന്ന അസറുവിന്റെ ഫോൺ വിളികളോരോന്നും മായാതെ മനസ്സിലുണ്ട്. വളരെ വിഷമിച്ച് കൊണ്ട് വാക്കുകളിങ്ങനെ കോർത്തിണക്കി എന്റെ വിശേഷങ്ങളും കേസിന്റെ കാര്യങ്ങളും അന്വേഷിക്കുന്ന അസറു,

സുപ്രീം കോടതിയിൽ കേസ് നടന്നിരുന്ന സമയത്തൊക്കെയും എന്റെ കൂടെ വന്ന് എല്ലാ സഹായങ്ങളും നൽകി ആ കോടതി വരാന്തയിലങ്ങനെ തന്റെ നീളൻ കുർത്തയുമണിഞ്ഞ് നിൽക്കുമായിരുന്നു. എന്റെ ഒരു വോട്ടർ അല്ലാതിരുന്നിട്ടും ഡൽഹിയിൽ നിന്നുള്ള ഒരു പരിചയത്തിനു പുറത്ത് മാത്രം എത്രത്തോളം ഇങ്ങനെ ഭൂമിയോളം താഴ്ന്ന് ഓരോ മനുഷ്യനും തണലാകാൻ കഴിയുന്നുവെന്ന് ആ ചെറുപ്പക്കാരനെ ഓർക്കുമ്പോൾ പലപ്പോഴും തോന്നാറുണ്ട്. പിന്നീട് എന്റെ എല്ലാ സന്തോഷത്തിലും ദുഃഖത്തിലും പങ്ക് ചേർന്ന് അത്രയേറെ അടുപ്പം ഡൽഹി എനിക്ക് അസറുവുമായി തന്നു.

രണ്ടാമത്തെ തവണ ലക്ഷദ്വീപിൽ നിന്ന് ജയിച്ച് വന്ന സമയത്ത്, അവിടെ നിന്നുള്ള കലാകാരന്മാർ ലക്ഷദ്വീപിന്റെ തനത് കലാരൂപങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നതിനായി ഡൽഹിയിൽ എത്തിയിരുന്നു. അവിടുത്തെ ഏറെ പ്രസിദ്ധ കലാരൂപമായ ഡോൽ പാട്ട് അവതരിപ്പിക്കുന്ന സമയത്ത് അതിൽ പങ്കെടുക്കാനും അതിനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാനും ഏറ്റവും മുൻപന്തിയിൽ, നിറഞ്ഞ ചിരിയോടെയുണ്ടായിരുന്ന ആ മനുഷ്യനെ എങ്ങനെയാണ് മറക്കാൻ കഴിയുക!

അതിന് ശേഷം ഡൽഹിയിൽ വെച്ച് നടന്ന ഇന്ത്യ ഇന്റർനാഷണൽ ട്രേഡ് ഫെയറിൽ കേരള സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പവലിയന്റെ നിയന്ത്രണം ഏറ്റെടുത്ത് സ്തുത്യർഹമായ സേവനങ്ങൾക്ക് ചുക്കാൻ പിടിച്ച് എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിലും ഓടിയെത്തുന്ന, എല്ലാ വിഷയങ്ങൾക്കും പരിഹാരം കാണുന്ന സാമൂഹിക സേവകനായ അസറുവിനെയാണ് അവസാനമായി കാണുന്നത്. അവൻ ഹോസ്പിറ്റലിലാണെന്നറിഞ്ഞത് മുതൽ മനസ്സിലൊരു നീറ്റലായിരുന്നു. ദൈവം അവന്റെ ഉറ്റവരെ വളരെ നേരത്തെ തന്നെ അവനരികിലേക്ക് വിളിക്കുമെന്ന വാമൊഴി അസറുവിലൂടെ പടച്ചവൻ വരച്ചിടുന്ന തോന്നലാണ് പിന്നീട് പലപ്പോഴും മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്നത്. എന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ ഉയർച്ചയിലും താഴ്ചയിലുമെല്ലാം തന്റെ ഒപ്പ് പതിപ്പിച്ച് ആ 24 വയസ്സുകാരൻ ഈ ലോകത്തോട് വിട പറയുമ്പോൾ അസറു എന്ന ആ ചെറിയ മനുഷ്യന്റെ വലുപ്പം ഞാൻ തിരിച്ചറിയുകയാണ്... വേർപാടിന്റെ കാഠിന്യം ഇപ്പോഴും മനസ്സിൽ തങ്ങി നിൽക്കുമ്പോഴും, ഡൽഹിയിലേക്ക് വിശിഷ്യാ ജാമിഅയിലേക്ക് ഓരോ വിദ്യാർത്ഥി കടന്ന് വരുമ്പോഴും ആ വിടവ് എത്രത്തോളം നികത്താനാകുമെന്നത് സംശയമാണ്. പടച്ചവൻ അവന്റെ ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ടവരിൽ അസറുവിനെ ഉൾപ്പെടുത്തി പരലോക ജീവിതം ധന്യമാക്കേണമേ എന്ന പ്രാർത്ഥന മാത്രം.

അനുജാ... നിനക്കെന്റെ അശ്രുപൂജ

രാജ് (കേരള ഹൗസ്)

അസറു നീയെനിക്കാരായിരുന്നു
അറിയില്ല എങ്കിലും
എഴുതുന്നു ഞാൻ അസറു
നീയെനിക്കാരായിരുന്നു
അറിയില്ല എങ്കിലും എഴുതുന്നു ഞാൻ
ആ നറു പുഞ്ചിരി ഇനിയില്ല
ഓർക്കുമ്പോൾ ഉള്ളം നുറുങ്ങിടുന്നു
ഉരുകുന്ന ഡൽഹി തൻ തണുപ്പാണ്
നീ തണുപ്പത്തു ചൂടേകും
പുതപ്പാണ്
നീ താങ്ങായിരുന്നു
തണലായിരുന്നു
തനിച്ചാക്കി നീ പോയി മറഞ്ഞതെന്തേ
താങ്ങായിരുന്നു തണലായിരുന്നു
തനിച്ചാക്കി നീ പോയി മറഞ്ഞതെന്തേ
തോരാത്ത കണ്ണുനീർ
തേങ്ങുന്ന ഹൃദയങ്ങൾ
അനുജാ നിനക്ക്
നിനക്കെന്റെ അശ്രുപൂജ

ചാണ്ടി ഉമ്മൻ എം.എൽ.എ

കണ്ണീർ പ്രണാമം

ഡൽഹിയിലെ കേരള ഹൗസിലെ നിത്യ സാന്നിധ്യവും രാഷ്ട്രീയ, മത, സാമൂഹിക, സാംസ്കാരിക മണ്ഡലങ്ങളിൽ ഏറെ സജീവവുമായിരുന്ന അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ അകാലത്തിലുള്ള നിര്യാണം വളരെ ഞെട്ടലോടെയാണ് ഉൾക്കൊള്ളാൻ കഴിഞ്ഞത്. ഡൽഹിയിലെ എന്റെ ഇടയ്ക്കിടെയുള്ള താമസവേളകളിൽ ഏതു നേരത്തും എന്തു സഹായത്തിനും സധൈര്യം ആശ്രയിക്കാവുന്ന ഒരു വ്യക്തിയായിരുന്നു.

കക്ഷിരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ അതിർവരമ്പുകളൊന്നുമില്ലാതെ തികഞ്ഞ മനുഷ്യസ്നേഹിയായി ഏവരോടും ഒരുപോലെ പെരുമാറുന്ന അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ സമീപനം ആർക്കും മറക്കാനാവുമെന്ന് തോന്നുന്നില്ല.

ഡൽഹിയിലെ കേരള ഹൗസിൽ സ്ഥിരമായി എത്താറുള്ള എല്ലാ നേതാക്കൾക്കും സുപരിചിതനായ അദ്ദേഹവുമായി ഞാനും വളരെ നല്ല ബന്ധം കാത്തുസൂക്ഷിച്ചിരുന്നു.

കേരള ഹൗസിലെ എന്തു പരിപാടിക്കും അസ്ഹറുദ്ദീൻ മുൻകൈയെടുത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്നത് ഇന്നും ഓർക്കുന്നു. എല്ലാ കർത്തവ്യങ്ങളും തികഞ്ഞ അച്ചടക്കത്തോടും സൗമ്യതയോടും എളിമയോടും കൂടിയാണ് നിർവഹിച്ചിരുന്നത്. കേരള ഹൗസിൽ അദ്ദേഹം മുൻകൈയെടുത്ത് നടത്തുന്ന എല്ലാ ചടങ്ങുകളിലും മികച്ച ഒരു സംഘാടകന്റെ വൈഭവം ഏവരാലും ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുന്നതാണ്.

ജാമിഅ മില്ലിയ സർവകലാശാലയിലെ ബിരുദാനന്തര ബിരുദ വിദ്യാർഥിയായിരുന്ന കാലത്ത് തന്നെ അസ്ഹറുദ്ദീൻ

ഉപതെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ വിജയിയായി ഡൽഹിയിലെത്തിയ പുതുപ്പള്ളി എം.എൽ.എ ചാണ്ടി ഉമ്മന് ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി നൽകിയ സ്വീകരണം

ഡൽഹിയിലെ സാമൂഹിക പ്രവർത്തന രംഗത്ത് സജീവമായിരുന്നു. കക്ഷിരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ അതിർവരമ്പുകളൊന്നുമില്ലാതെ തികഞ്ഞ മനുഷ്യസ്നേഹിയായി ഏവരോടും ഒരുപോലെ പെരുമാറുന്ന അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ സമീപനം ആർക്കും മറക്കാനാവുമെന്ന് തോന്നുന്നില്ല. എം.എസ്.എഫ് ഡൽഹി സംസ്ഥാന ട്രഷറർ, എം.എസ്.എഫ് ജാമിഅ മില്ലിയ മുൻ സെക്രട്ടറി, കെ.എം.സി.സി ഡൽഹി സെക്രട്ടറി, നാഷണൽ എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് മെമ്പർ എന്നിങ്ങനെ ഒട്ടനേകം സ്ഥാനങ്ങൾ ഇത്ര ചെറുപ്രായത്തിൽ തന്നെ വഹിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവ സവിശേഷത കൊണ്ടാണെന്ന് നിസ്സംശയം പറയുവാൻ കഴിയും.

നിയമസഭാ ഉപതെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ പുതുപ്പള്ളിയിൽ നിന്ന് വിജയിച്ച ശേഷം ആദ്യമായി ഡൽഹി കേരള ഹൗസിൽ എത്തിയപ്പോൾ കെ.എം.സി.സിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ അവിടെ നടന്ന സ്വീകരണചടങ്ങ് ഇന്നും ഓർക്കുന്നു. അന്ന് കെ.എം.സി.സി ഭാരവാഹികളായ അഡ്വ. ഹാരീസ് ബീരാനും അസ്ഹറുദ്ദീനുമാണ് മധുരം നൽകി എന്നെ സ്വീകരിച്ചത്. ഇന്നലെ നടന്നതുപോലെ ആ രംഗം ഇപ്പോഴും മനസ്സിൽ മായാതെ നിൽക്കുന്നു. ഏറ്റവും ഒടുവിലായി അസ്ഹറുദ്ദീനെ ഞാൻ കണ്ടതും ഈ വേളയിലാണ് എന്നാണ് എന്റെ ഓർമ.

അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ഓർമകൾ അടങ്ങിയ ഒരു പ്രസിദ്ധീകരണം തയ്യാറാക്കുന്ന ഈ വേളയിൽ പഴയകാല ഓർമകൾ എന്നിൽ ദു:ഖം നിറയ്ക്കുന്നു.

ഇത്ര ചെറുപ്രായത്തിൽ ലോകത്തോട് വിട പറയേണ്ടി വന്നതിൽ അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും കൂട്ടുകാർക്കുമുള്ള ദു:ഖം എത്ര വലുതാണെന്ന് എനിക്ക് ഊഹിക്കാന് കഴിയും.

ഈ അവസരത്തിൽ അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങളോടും സുഹൃത്തുക്കളോടുമൊപ്പം എന്റെ ദു:ഖവും ഞാൻ പങ്കുവയ്ക്കുന്നു.

നജീബ് കാന്തപുരം എം.എൽ.എ

ഓർമ്മകളുടെ ഏടുകളിൽ തെളിമയോടെ

ഭൂമിലോകത്തു നിന്ന് മണ്മറഞ്ഞു പോയാലും തങ്ങളുടെ ജന്മ നാടുകളിൽ അനശ്വര കീർത്തിയോടെ ജീവിക്കുന്ന ഒരുപാടു പേരെ നമുക്കിടയിൽ കാണാം. എന്നാൽ, അന്യനാട്ടിൽ പോയി സജീവമായ പൊതുജനസേവനത്തിലൂടെയും സാമൂഹിക സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെയും പ്രസിദ്ധി നേടുകയും അവിടുത്തെ ജനമസ്സുകളിൽ ജീവിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന വ്യക്തികളെ അപൂർവമായി മാത്രമേ കാണാനാകൂ. അത്തരം ഒരു വ്യക്തിയായിരുന്നു സമീപ കാലത്ത് വിടപറഞ്ഞു പോയ, എം.എസ്.എഫ്, കെ.എം.സി.സി പ്രവർത്തകനും ഡൽഹി ജാമിഅ മില്ലിയ പൂർവ വിദ്യാർഥിയുമായിരുന്ന പ്രിയപ്പെട്ട അസ്ഹറുദ്ദീൻ.

അസറുവിന്റെ പുഞ്ചിരി തൂകുന്ന മുഖവും ചടുലമായ പ്രവർത്തനങ്ങളും ഓർമയുടെ ഏടുകളിൽ എന്നും തെളിമയോടെ ശോഭിച്ചു നിൽക്കുന്നുണ്ട്. ഡൽഹിയിൽ വച്ച് ആദ്യമായി അസറുവിനെ കാണുമ്പോൾ അവന്റെ സ്വഭാവ മഹിമ

അവന്റെ സ്വഭാവ മഹിമയാണ് എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തിയത്. വിദ്യാർഥികൾക്കും ചെറുപ്പക്കാർക്കുമെല്ലാം പോസിറ്റീവ് എനർജി സമ്മാനിച്ചുകൊണ്ട് ജീവിച്ച അനുപമ വ്യക്തിയായിരുന്നു

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

യാണ് എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തിയത്. വിദ്യാർഥികൾക്കും ചെറുപ്പക്കാർക്കുമെല്ലാം പോസിറ്റീവ് എനർജി സമ്മാനിച്ചുകൊണ്ട് ജീവിച്ച അനുപമ വ്യക്തിയായിരുന്നു അവൻ.

ഡൽഹിയിലെ ഓർമകൾ അസറു ഇല്ലാതെ ഒരിക്കലും പൂർണമാവില്ല. ഏത് ഘട്ടത്തിൽ ഡൽഹിയിലെത്തിയാലും കൂടെ ഒരാളായി അസറു ഉണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും ചുക്കാൻ പിടിച്ച് അവൻ രംഗത്തിറങ്ങും. ഹൃദയത്തിൽ നിറയെ മുസ്ലിം ലീഗ് പാർട്ടിയോടുള്ള സ്നേഹവും മുസ്ലിം ലീഗ് നേതാക്കളോടുള്ള ആത്മബന്ധവും അവൻ കാത്തുസൂക്ഷിച്ചിരുന്നു. ഡൽഹി കെ.എം.സി.സിയുടെ പ്രവർ

ഡൽഹിയിലെ ഓരോ മലയാളി വിദ്യാർത്ഥിക്കും നഷ്ടമായത് അവരുടെ പ്രിയപ്പെട്ട ജ്യേഷ്ഠ സഹോദരനെയാണ്... അവരുടെ പ്രശ്നങ്ങള തന്റേതായി മനസ്സിലാക്കുകളും ഉചിതമായ പരിഹാരം കണ്ടെത്തുകയും ചെയ്തിരുന്ന അവരുടെ സുഹൃത്തിനെയാണ്...

ത്തനങ്ങൾക്കായി സജീവമായി അവൻ ഓടിനടന്നു. ഒടുവിൽ പാർട്ടിയുടെ ആസ്ഥാനകേന്ദ്രം എന്ന നിലയിലേക്ക് ഡൽഹി വളരുമ്പോൾ അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ കാര്യങ്ങൾക്കും അസറുവിന്റെ സാന്നിധ്യമുണ്ടായിരുന്നു.

അസറുവിനെ കുറിച്ചുള്ള ഓർമകൾ ഈ ചെറിയ കുറിപ്പിൽ ഒതുക്കാനാകില്ല. എം.എൽ.എ ആയതിനു ശേഷം ഡൽഹിയിലേക്ക് പോകുന്ന ഓരോ യാത്രയുടെയും മറുതലക്കൽ അസറുവിന്റെ വലിയ സ്വീകരണവും പിന്തുണയും സ്നേഹവും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ എത്ര മനോഹരമായിട്ടാണ് താൻ ജീവിച്ച കാലഘട്ടത്തെ അടയാളപ്പെടുത്തിയതെന്ന് ആ ചെറിയ കാലയവനികക്കുള്ളിൽ അസറു നമുക്ക് കാണിച്ചു തന്നു. ഡൽഹിയിലെ ഓരോ പ്രവർത്തർക്കും പ്രിയങ്കരനായിരുന്നു അസറു. സുകൃതങ്ങൾക്കായി ജീവിതം ഉഴിഞ്ഞുവെച്ച വ്യക്തി. ആത്മാർഥത നിറഞ്ഞൊഴുകിയ ജീവിതം. തനിക്കു വേണ്ടിയല്ലാതെ അപരനു വേണ്ടി കാത്തുവച്ച സമയം. അത്രയും സമൂഹത്തിന് സമ്മാനിച്ചു കൊണ്ടാണ് അസറു നമുക്കിടയിൽ നിന്നും മണ്മറഞ്ഞു പോയത്.

ഒടുവിൽ ചലനമറ്റ ആ മുഖം കാണാൻ എന്റെ നിയോജകമണ്ഡലത്തിന്റെ അയൽ പ്രദേശത്തെ അസറുവിന്റെ വീട്ടിലേക്ക് പോകുമ്പോൾ കണ്ണും കരളും നനഞ്ഞിരുന്നു. ഹൃദയത്തിൽ നിറയെ വേദന തളം

ഡൽഹി മലയാളികൾക്ക് പ്രിയപ്പെട്ട നേതാവായ ഹാരിസ് ബീരാൻ എം.പിയായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ ഹാരിസ് ബീരാന്റെ കൂടെയുണ്ടാകേണ്ടിയിരുന്ന അസറുവിന്റെ അസാന്നിധ്യത്തെക്കാൾ വലിയ മറ്റൊരു നഷ്ടം ഉണ്ടാകാനിടയില്ല. അസറു മണ്മറഞ്ഞു പോയെങ്കിലും അവൻ സ്വാധീനം ചെലുത്തിയ നൂറുകണക്കിന് വ്യക്തികളിലൂടെയും വിദ്യാർഥികളിലൂടെയും അവന്റെ ഓർമകൾ അനശ്വരമായി നിലനിൽക്കും.

കെട്ടി നിന്നു. ഇത്രവേഗം നഷ്ടമായിപ്പോയ ആ ചെറുപ്പക്കാരന്റെ ഓർമകളെ എത്ര ചേർത്തണച്ചാലും മതി വരില്ല. ഡൽഹിയിലെ ഓരോ മലയാളി വിദ്യാർഥിക്കും നഷ്ടമായത് അവരുടെ പ്രിയപ്പെട്ട ജ്യേഷ്ഠ സഹോദരനെയാണ്. അവരുടെ പ്രശ്നങ്ങളത്രയും തന്റേതായി മനസ്സിലാക്കുകയും യഥോചിതം പരിഹാരം കണ്ടെത്തുകയും ചെയ്തിരുന്ന അവരുടെ സുഹൃത്തിനെയാണ്.

ഡൽഹിയിൽ പ്രിയപ്പെട്ട ഹാരിസ് ബീരാന്റെയും ഹലീമിന്റെയും സഹപ്രവർത്തകരുടെയും നേതൃത്വത്തിൽ കെ.എം.സി.സി ആവിഷ്കരിക്കുന്ന ഓരോ പ്രധാന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും ചുക്കാൻ പിടിക്കാനും അതിനെ സമർഥമായി പ്രയോഗവൽക്കരിക്കാനും അസറുവിന്റെ നിസ്വാർഥമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വലിയ തോതിൽ സഹായകരമായിരുന്നു. ഡൽഹി മലയാളികൾക്ക് പ്രിയപ്പെട്ട നേതാവായ ഹാരിസ് ബീരാൻ എം.പിയായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ ഹാരിസ് ബീരാന്റെ കൂടെയുണ്ടാകേണ്ടിയിരുന്ന അസറുവിന്റെ അസാന്നിധ്യത്തെക്കാൾ വലിയ മറ്റൊരു നഷ്ടം ഉണ്ടാകാനിടയില്ല.

അസറു മണ്മറഞ്ഞു പോയെങ്കിലും അവൻ സ്വാധീനം ചെലുത്തിയ നൂറുകണക്കിന് വ്യക്തികളിലൂടെയും വിദ്യാർഥികളിലൂടെയും അവന്റെ ഓർമകൾ അനശ്വരമായി നിലനിൽക്കും. മുസ്ലിം ലീഗുകാരുടെയും സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരുടെയും ഡൽഹിയിലെ വിദ്യാർഥികളുടെയുമെല്ലാം ഹൃത്തടങ്ങളിൽ അസറുവിന് എന്നും ഒരു സ്ഥാനമുണ്ടാകും. അവൻ ജീവിച്ചു പോയ വഴികൾ സൂര്യശോഭയോടെ തിളങ്ങിനിൽക്കും. ആ വഴികളിൽ ചേർന്നു നടന്ന മനുഷ്യരുടെ ഹൃദയ സ്പന്ദനങ്ങൾ അസറുവിന്റെ ഓർമകൾക്ക് ജീവൻ പകരും.

സി.പി സൈതലവി
മുൻ പത്രാധിപർ, ചന്ദ്രിക

ഡൽഹിയിലെ അസറു

മഹാരോഗം മാറി, ഒന്നര വയസ്സുകാരൻ ആദി ഉത്തർപ്രദേശിലേക്കു തിരിക്കുമ്പോൾ ഡൽഹിയിലെ മുറ്റത്ത് ആഹ്ലാദമധുരം നൽകാൻ അസറു എത്തിയില്ല. അബ്ദുൽ ആദിയുടെ ദരിദ്ര കുടുംബത്തിനു മുന്നിൽ ജീവിത പ്രതീക്ഷയുടെ വാതിൽ തുറന്ന അസറു എന്ന മലയാളി വിദ്യാർഥി അപ്പോഴേക്കും മണ്ണിൽ മറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.

പശ്ചിമ യു.പിയിലെ മുസഫർ നഗർ സ്വദേശിയായ അഖിലിമിന്റെ കുഞ്ഞിന് പത്തുമാസമുള്ളപ്പോഴാണ് സ്പൈനൽ മസ്കുലാർ അട്രോഫി (എസ്.എം.എ) രോഗം കണ്ടെത്തുന്നത്. 16 കോടി വില വരുന്ന കുത്തിവെപ്പ് മരുന്ന് മാത്രമാണ് ഈ അപൂർവ രോഗത്തിന്റെ ചികിത്സ. തെരുവ് കച്ചവടക്കാരനായ യുവാവിനും കുടുംബത്തിനും ഒരു നിലയ്ക്കും സമാഹരിക്കാനാവാത്ത തുക. അകമ്പടിയായി മുസഫർ നഗറിലെ ജീവിതാവസ്ഥയും. കുഞ്ഞിനെ മരണത്തിനു കൊടുക്കാൻ മനസ്സു വരാതെ ആ പാവങ്ങൾ പല വാതിൽ മുട്ടി. എല്ലാവരും കൈയൊഴിഞ്ഞ നേരമാണ് ഡൽഹി സംസ്ഥാന മുസ്ലിം യൂത്ത് ലീഗ് സെക്രട്ടറി ഷഹ്സാദ് കെ.എം.സി.സി യുമായി ബന്ധപ്പെട്ടത്. ഏതു താങ്ങാഭാരവുമേൽക്കുന്ന അസറു ഇക്കാര്യവും ഏറ്റെടുത്തു. തന്റെ വ്യക്തിസ്വാധീനമുപയോഗിച്ച് ഡൽഹിയിലെ രാജ്യാന്തര പ്രസിദ്ധമായ എയിംസിൽ ആദിയ്ക്ക് പ്രവേശനം നേടിക്കൊടുത്തു. ഒരു രൂപ മുടക്കില്ലാതെ

we're REBELS
with a CAUSE!
newzera.com

ഡൽഹിയുടെ രാജരഥ്യകളിൽ മലയാളികളെത്രപേർ കൊടിപറത്തി കടന്നു പോയി. ഭരണാധികാരികൾ, രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കൾ, ഉദ്യോഗസ്ഥ പ്രഭുക്കൾ, മാധ്യമ, സാഹിത്യ കൊടുമുടികൾ... പതിറ്റാണ്ടുകൾ ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥം അടക്കി വാണവർ. പക്ഷെ അവർക്കാർക്കും എത്തിപ്പിടിക്കാനാവാത്തൊരു ആകാശം തൊട്ടു അസറു. കേവലം ഇരുപത്തി നാലു വയസ്സിനകം.

രാജ്യത്തെ അത്യുന്നത സർക്കാർ ആതു രാലയത്തിൽ വിദഗ്ധ ചികിത്സ. ഈ സൗഭാഗ്യത്തിന് കാരണക്കാരനായ അസറു എന്ന അസ്ഹറുദ്ദീൻ ഡൽഹിയിലെ മറ്റനേകം മനുഷ്യർക്കെന്ന പോലെ ആദിയുടെ കുടുംബ ത്തിനും ആപത് ബാന്ധവനായി. പ്രാണനിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ച സ്നേഹമായി. പ്രാർഥനകളിലുൾപ്പെട്ട സഹോദരനായി. കുഞ്ഞിന്റെ ചികിത്സാ പുരോഗതി ആരാഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കേ, ഡൽഹിയിലെ മറ്റൊരാശുപത്രിയിൽ പെട്ടെന്നുവന്ന പനിയായി മരണം അസറുവിനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. 2023 ഡിസംബർ 24ന് പുലർച്ചെ.

ഡൽഹിയുടെ രാജരഥ്യകളിൽ മലയാളികളെത്രപേർ കൊടിപറത്തി കടന്നുപോയി. ഭരണാധികാരികൾ, രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കൾ, ഉദ്യോഗസ്ഥ പ്രഭുക്കൾ, മാധ്യമ, സാഹിത്യ കൊടുമുടികൾ. പതിറ്റാണ്ടുകൾ ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥം അടക്കി വാണവർ. പക്ഷെ, അവർക്കാർക്കും എത്തിപ്പിടിക്കാനാവാത്തൊരു ആകാശം തൊട്ടു അസറു. കേവലം ഇരുപത്തി നാലു വയസ്സിനകം. അതിൽ തന്നെ കോവിഡ് ഒഴിഞ്ഞ് പ്രവർത്തിക്കാൻ നേരം കിട്ടിയത് മൂന്നു വർഷം മാത്രം. എന്നിട്ടുമവൻ കാലത്തിനു മായ്ക്കാനാവാത്ത മുദ്രകൾ പതിച്ചു, ഡൽഹിയുടെ മാറിൽ. ഒരു വിദ്യാർഥി മാത്രമായവൻ, അധികാരവും സമ്പത്തും കാര്യനിർവഹണ സ്റ്റാഫും ഇല്ലാതെ, ആർഭാടവും പൊങ്ങച്ചവും സ്വയം പ്രദർശനവും ചെയ്യാതെ,

ഡൽഹിയുടെ തെരുവുകളിലെ വെന്തുകരിയുന്ന ഉഷ്ണത്തിൽ, രക്തമുറയുന്ന കൊടും തണുപ്പിൽ, വിശപ്പ് മറന്ന് ഓടിയോടി തളർന്ന്, അക്ഷരാർഥത്തിൽ മറ്റുള്ളവർക്കായ് സ്വയം ഉരുകിയൊരു ജീവിതം. ഭാവി കാലങ്ങൾക്കു മാതൃകയാകാൻ അസറു സ്വജീവിതം കൊണ്ടു വരച്ചുവെച്ച മാർഗരേഖ. കണ്ണടയുവോളവും മായാതെ സൂക്ഷിച്ച മന്ദഹാസവും.

പദവി ഭാരങ്ങളല്ല; ജന്മനിയോഗം നിറവേറ്റി അതിവേഗം തിരിച്ചുപോകാനുള്ള പിടച്ചിലായിരുന്നു അസറുവിന്റെത്. എം.എസ്.എഫ് ജാമിഅ കമ്മിറ്റി പ്രസിഡണ്ട്, ഡൽഹി സംസ്ഥാന കമ്മിറ്റി ട്രഷറർ, കെ.എം.സി.സി ഡൽഹി സംസ്ഥാന കമ്മിറ്റി സെക്രട്ടറി, എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ് ദേശീയ എക്സിക്യൂട്ടീവ് കമ്മിറ്റി അംഗം, സ്മൃതി ജനറൽ കൺവീനർ എന്നിവയായിരുന്നു കർമരംഗത്തെ മേൽവിലാസങ്ങൾ. പക്ഷെ, അതിനുമപ്പുറം സമൂഹത്തിനായി എല്ലാം ചെയ്തുതീർക്കേണ്ട ബാധ്യത തന്നിലർപ്പിതമാണെന്ന ബോധമായിരുന്നു അസറുവിനെ നയിച്ചത്.

പാലക്കാട് ജില്ലയിൽ മണ്ണാർക്കാടിനടുത്ത പാലോട് ഗ്രാമത്തിലെ അതീവ സൗമ്യനായ അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്ന ഇരുപതുകാരൻ ഡൽഹിക്കു കയറുന്നത് സിവിൽ സർവീസ് സ്വപ്നങ്ങളുമായാണ്. പട്ടിശ്ശേരി ഹനീഫക്കും സാജിതക്കും ഏക മകൻ. സ്കൂൾ വിദ്യാർഥിനികളായ ജംഹാനക്കും ജംഷിയക്കും ഒരേയൊരാങ്ങള. അവരുടെ സ്വപ്നങ്ങളോളമുയരാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ വിഖ്യാതമായ ജാമിഅ മില്ലി യ(സർവകലാശാല)യിൽ പ്രവേശനം. സർവകലാശാലയിലെ തന്റെ നാട്ടുകാരായ സുഹൃത്തുക്കളുടെ ചുവടൊത്ത് പഠനത്തിനൊപ്പം പാവങ്ങൾക്കാശ്രയവും എന്ന സേവന വീഥിയിലും. അതിശീഘ്രമായ ആ യാത്രയിൽ ഡൽഹിയിലെ ദരിദ്രന്റെയും യാചകന്റെയും ആത്മബന്ധുവായി അസറു മാറി. ഭയവും പട്ടിണിയും പുകഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന വടക്കുകിഴക്കൻ ഡൽഹിയിലെ നിസ്സഹായരായ മനുഷ്യരുടെ നിലവിളികൾക്കു കാതോർത്ത് ഉറങ്ങാതെ കിടക്കുന്ന രാവുകൾ അസറുവിന് ശീലമായി.

2020-ൽ 53 പേർ വധിക്കപ്പെട്ട വംശീയകലാപമരങ്ങേറിയ മുസ്തഫാബാദ്, ബ്രംപുര ഉൾപ്പെടെയുള്ള വടക്കുകിഴക്കൻ ഡൽഹിയിൽ കെ.എം.സി.സിയുടെ റിലീഫ് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് അസറു നിർഭയനായി മുന്നിൽ നിന്നു. ഈ മേഖലയിൽ സാമൂഹിക സേവനം ചെയ്യുന്നവരെ കള്ളക്കേ സിൽപെടുത്തി ജയിലിലടക്കുകയും പൊലീസ് മർദനങ്ങൾക്കിരയാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഭീതിജനകമായ അന്തരീക്ഷം നിലനിൽക്കുമ്പോഴാണ് ആ ജനതയുടെ വേദനകൾക്കൊപ്പം അസറുവും കൂട്ടരും കരളുറപ്പോടെ ചേർന്നത്. പഠനവും ഭാവിയുമെല്ലാം അപകടപ്പെടുമെന്നറിഞ്ഞിട്ടും പിന്തിരിയാതെ അവർ ആശ്രയമറ്റ ആ ജനതക്കു താങ്ങായി നിന്നു. രോഗംകൊണ്ടും ഭയംകൊണ്ടും സമൂഹം അകറ്റി നിർത്തിയവരെ

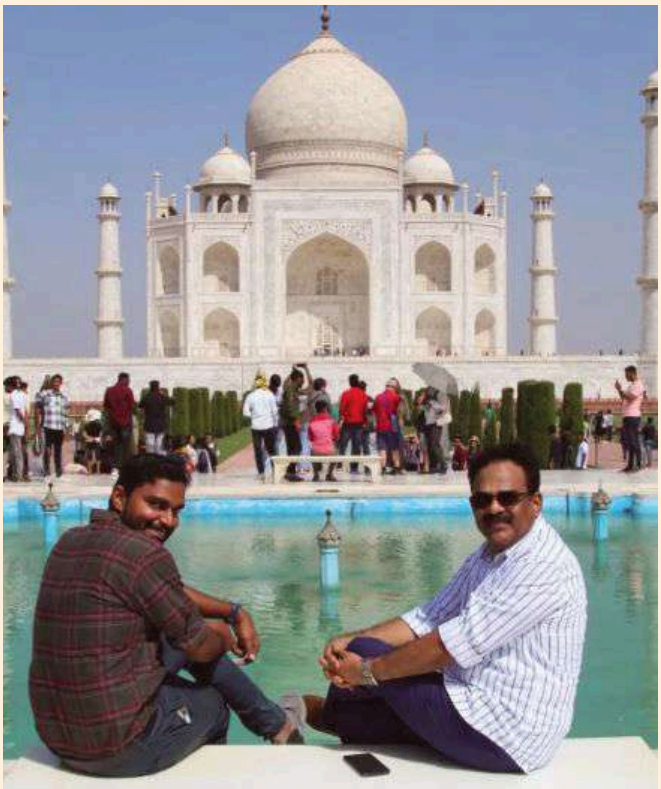

യും അറപ്പോടെ കാണുന്നവരേയും കൂടെ പ്പിറപ്പുകളെന്ന പോലെ ചേർത്തുപിടിച്ച അസറുവിന്റെ മനുഷ്യപ്പറ്റ് വരേണ്യ ഡൽഹി അത്ഭുതത്തോടെ കണ്ടു.

കുഷ്ഠ രോഗ ബാധിതരായ ആയിരക്കണക്കിനു പേരെ അധിവസിപ്പിച്ച ദിൽഷാദ് ഗാർഡനിലെ കോഡാ കോ ളനിയിൽ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധ പതിപ്പിച്ചു. രോഗം കാരണം ആരും ഇവർക്കു ജോലി നൽകില്ല. സ്വന്തം കച്ചവടം ചെയ്ത് ഉപജീവനം കണ്ടെത്താമെന്നു കരുതിയാൽ രോഗപ്പകർച്ച പറഞ്ഞ് ആളുകൾ അകന്നുനിൽക്കുകയും ചെയ്യും. ഡൽഹി കെ.എം.സി.സിയുടെ റിലീഫ് പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ദിൽഷാദ് കോളനിക്ക് മുന്തിയ പരിഗണന നൽകുന്നതിൽ ഇതും കാരണമായി. 90 ശതമാനവും മുസ്ലിംകളുള്ള ഈ കോളനിയോടൊപ്പം, സംഘ്പരിവാർ കലാപത്തിനു തുടക്കമിട്ട ദരിദ്ര മുസ്ലിം കേന്ദ്രമായ ശിവ് വിഹാറിലും അസറുവിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ കെ.എം.സി.സിയുടെ ഭക്ഷ്യക്കിറ്റുകളും ആനുകൂല്യങ്ങളും ആവുന്നത് ലഭ്യമാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

ഡൽഹിയിലെ പല ഉൾവഴികളിലും കോളനികളിലും ഹോസ്റ്റലുകളിലും ഭക്ഷണവും മരുന്നും മറ്റു സഹായങ്ങളും അവശ്യഘട്ടങ്ങളിൽ വിവിധ സന്നദ്ധ പ്രസ്ഥാനങ്ങളെ പ്രയോജനപ്പെടുത്തി അസറു എത്തിച്ചുനൽകി. ഇതിനൊപ്പം ഡൽഹിയിലെത്തുന്നവരുടെ താമസ സൗകര്യം മുതൽ വിവിധ സർക്കാർ സംവിധാനങ്ങളിലും സർവകലാശാല കേന്ദ്രങ്ങളിൽ നിന്നുമുള്ള സഹായങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിലും അസറു വൈഭവം തെളിയിച്ചു. ജാമിഅ മില്ലിയയിലേയും ഉത്തരേന്ത്യയിലെ ഇതര സർവകലാശാലകളിലേയും വിദ്യാർഥികളുടെ പ്രശ്നപരിഹാരങ്ങൾക്ക് മുന്നിട്ടിറങ്ങി. ലോകത്തിന്റെ ഏത് കോണിൽ നിന്ന് എപ്പോൾ അസറുവിനെ വിളിച്ചാലും തൽക്ഷണം മറുപ

ഡൽഹിയിലെ ആൾക്കൂട്ടക്കൊലയിൽ മരണമടഞ്ഞ മുഹമ്മദ് ഇഷാറിന്റെ കുടുംബത്തിനു ആശ്വാസം പകരാൻ അസറുവെത്തി. ഒടുവിൽ മരണത്തിനു നാളുകൾക്കു മുമ്പ് ഡിസംബറിന്റെ കൊടുംതണുപ്പിൽ നിന്നു രക്ഷനേടാൻ ദിൽഷാദ് കോളനിയിലെ കുഷ്ഠരോഗികൾക്കു പുതപ്പു നൽകാനും

ടിയുണ്ടാകും. ഡൽഹിയിൽ പഠിക്കുന്ന മക്കൾക്കോ ബന്ധുക്കൾക്കോ സന്ദർശനത്തിനെത്തുന്നവർക്കോ ആവശ്യമായ സർവസഹായങ്ങൾക്കും അസറു തയ്യാർ. പഠനച്ചെലവിനപ്പുറമുള്ള ഈ സാമൂഹിക സേവനത്തിനാവശ്യമായ സാമ്പത്തിക വഴികൾ എന്തെങ്കിലും താൽക്കാലിക പ്രവൃത്തികളിലൂടെ കണ്ടെത്തും. ഇതൊന്നും തന്റെ സിവിൽ സർവീസ് ലക്ഷ്യത്തിനും മറ്റു പ ഠനങ്ങൾക്കും തടസ്സമാകാതിരിക്കാനുള്ള ജാഗ്രതയുമൊപ്പം.

ജാമിഅയിൽ നിന്ന് താമസസ്ഥലമായ നൂർ നഗറിലേക്കുള്ള വഴിയിൽ ഭിക്ഷാടകരുടെ സങ്കേതങ്ങളുണ്ട്. അവരുടെ മക്കൾ അസറുവിനെ പേര് വിളിച്ച് ഓടിയെത്തി മുട്ടിയുരുമ്മി നിൽക്കും. അവർക്കായി കരുതിയ മിഠായികൾ നൽകുമ്പോൾ സ്വന്തം വീട്ടിലെ കുട്ടികൾക്കെന്ന ഭാവമായിരിക്കും.

ഒരുവഴിയിൽ നടന്നുപോയാൽ തിരിച്ചുവരുമ്പോഴേക്കും അവിടെയുള്ളതെല്ലാമായി ചങ്ങാത്തത്തിലാവുക എന്ന ഈ സവിശേഷ സ്വഭാവമാണ് അസറുവിനെ ചുരുങ്ങിയ കാലംകൊണ്ട് ഡൽഹിയിൽ ഇത്ര വലിയ വ്യക്തിത്വമാക്കി മാറ്റിയതെന്ന് സുഹൃത്തും കാമ്പസിൽ സീനിയറുമായിരുന്ന ഡോ. അബ്ദുൽ ഗഫൂർ പറയുന്നു.

വടക്കു കിഴക്കൻ ഡൽഹിയിലെ സാധാരണക്കാരുടെയും രാജ്യ തലസ്ഥാനത്തെത്തുന്ന വിദ്യാർഥികളുൾപ്പെടെയുള്ള മലയാളികളുടെയും പ്രശ്ന പരിഹാരങ്ങളിൽ ഇ. അഹമ്മദ് സാഹിബിന്റെ വേർപാടിനെ തുടർന്നുണ്ടായ ശൂന്യത ഒരളവോളം നികത്തിയതിൽ അസറുവിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വലിയ പങ്ക് വഹിച്ചുവെന്നാണ് ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി പ്രസിഡണ്ടും സുപ്രീം കോടതിയിലെ മുതിർന്ന അഭിഭാഷകനുമായ അഡ്വ. ഹാരിസ് ബീരാൻ പറയുന്നത്.

കടുത്ത കാലാവസ്ഥയും സംഘ്പരിവാർ ഭീഷണിയും ഭയന്ന് ഉപരിപഠനത്തിന് ഡൽ

ഹിയിലേക്കു വരാൻ മടിച്ചിരുന്ന ഒരുപാട് മലയാളികളുടെ ആശങ്കകളില്ലാതാക്കിയത് അസറുവിന്റെ ഇടപെടലുകളാണെന്ന് ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി ജന.സെക്രട്ടറി അബ്ദുൽ ഹലീം നിരീക്ഷിക്കുന്നു. വിദ്യാർഥികൾക്ക് സംരക്ഷണം നൽകുമെന്ന ഉറപ്പ് നൽകി ഡൽഹിയിലെത്തിക്കുകയെന്നത് അഹമ്മദ് സാഹിബിന്റെ കാലം തൊട്ടുള്ള യജ്ഞമായിരുന്നു. അതിൽ പൂർണാർഥത്തിൽ ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞത് അസറുവിന്റെ ആത്മാർഥമായ പ്രയത്നം കൊണ്ടാണ്.

മൂന്നു വർഷത്തോളമായി അസറു ഡൽഹി കെ.എം.സി.സിയുടെ വെൽഫയർ കമ്മിറ്റി ചെയർമാനാണ്. തുർക്കിയിൽ ഭൂകമ്പമുണ്ടായപ്പോൾ ആയിരത്തിലധികം പുതപ്പുകളാണ് എത്തിച്ചുകൊടുത്തത്. സംഘ്പരിവാറിന്റെ ഗോവധ നിരോധന പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടെ അക്രമ ഭീഷണി നിലനിൽക്കുമ്പോഴും വടക്കു കിഴക്കൻ ഡൽഹിയിലെ തെരഞ്ഞെടുത്ത ദരിദ്ര കോളനികളിൽ പെരുന്നാളിന് മൃഗങ്ങളെ കൊണ്ടുപോയി ബലി കർമം നടത്താനും മാംസം അർഹതപ്പെട്ടവരുടെ വീടുകളിലെത്തിക്കാനുമുള്ള ധീരമായ സന്നദ്ധതയും അസറുവും സംഘവും പ്രകടമാക്കി.

ഇക്കഴിഞ്ഞ ഒക്ടോബറിൽ ഡൽഹിയിലെ ആൾക്കൂട്ടക്കൊലയിൽ മരണമടഞ്ഞ മുഹമ്മദ് ഇഷാറിന്റെ കുടുംബത്തിനു ആശ്വാസം പകരാൻ അസറുവെത്തി. ഒടുവിൽ മരണത്തിനു നാളുകൾക്കു മുമ്പ് ഡിസംബറിന്റെ കൊടുംതണുപ്പിൽനിന്നു രക്ഷനേടാൻ ദിൽഷാദ് കോളനിയിലെ കുഷ്ഠരോഗികൾക്കു പുതപ്പു നൽകാനും ചെന്നു.

ക്ലാസുകളില്ലാത്ത സമയത്ത് മലയാളി വിദ്യാർഥികളെ ഡൽഹിയിൽ ആതുരശുശ്രൂഷാ രംഗത്ത് സേവന സജ്ജ മാക്കാൻ മുന്നിൽ നിന്നതും അസറുവാണ്. ഡൽഹിയിലോ പരിസരങ്ങളിലോ മലയാളികൾ മരണപ്പെട്ടതായി കെ.എം.സി.സിക്ക് വിവരം ലഭിച്ചാൽ മൃതദേഹം നാട്ടിലെത്തിക്കുന്നതു വരെയുള്ള നടപടിക്രമങ്ങളിലെല്ലാം കൈമെയ് മറന്ന് അസറുവുണ്ടാകും.

ജാമിഅയിൽ നിന്നുമെത്രയോ ദൂരെ, ഡൽഹി കലാപം നടന്ന വടക്കു കിഴക്കൻ ഡൽഹിയിൽ അസറുവിന്റെ ഒരു ലോകമുണ്ട്. ജാമിഅ കഴിഞ്ഞാൽ ഒരുപക്ഷെ അവന് ഏറ്റവും കൂടുതൽ ആളുകൾ ഉണ്ടാവുക അവിടെ ആയിരിക്കും.

കൊറോണക്ക് ശേഷം വിലക്കുകൾ പൂർണമായി നീങ്ങാത്ത 2020 അവസാനം. ഡൽഹിയിലേക്ക് ജാമിഅ എൻട്രൻസ് പരീക്ഷക്കായി വരുന്ന നുറുകണക്കിനു വിദ്യാർഥികൾ താമസ സൗകര്യമില്ലാതെ പ്രയാസപ്പെടുന്നതൊഴിവാക്കാൻ ഡൽഹി കെ.എം.സി.സിയും എം.എസ്.എഫ് ദേശീയ കമ്മിറ്റിയും ഒരുക്കിയ ഹോസ്റ്റലിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തമേറ്റെടുത്തു കൊണ്ടാണ് അസറു മുൻനിരയിലേക്കു വരുന്നതെന്ന് ഡോ.അബ്ദുൽ ഗഫൂർ പറയുന്നു.

സമരങ്ങളെ ഒരുനിലക്കും അനുവദിക്കാത്ത കടുത്ത താക്കീതുള്ള സമയത്ത് സി.എ.എ വിരുദ്ധ സമര വാർഷികം വന്നപ്പോൾ ജാമിഅ ക്യാമ്പസിനെ വിറപ്പിച്ച പ്രകടനത്തിനു മുന്നിൽ അസറു ഉണ്ടായി

പൗരത്വ ഭേദഗതി പാർലമെന്റിൽ ചർച്ച ചെയ്യുമ്പോൾ ജാമിഅയിൽ നടന്ന പ്രതിഷേധ സമരത്തിൽ (2019 ഡിസംബർ 10)

രുന്നു. ഉത്തരേന്ത്യൻ വിദ്യാർഥികൾക്കു പോലും ഈ കൂസലില്ലായ്മ ആവേശമായി. സമര രംഗങ്ങളിലെല്ലാം സ്വരഗാംഭീര്യമുള്ള മുദ്രാവാക്യവും തന്റെ ആകാരവും അസറുവിലെ നേതാവിനെ എടുത്തു കാണിച്ചു.

അധികാരികളോട് സംഘർഷത്തിൽ ഏർപ്പെട്ട് അച്ചട ക്കനടപടികൾ നേരിടേണ്ടി വരുമ്പോൾ വിദ്യാർഥികൾക്ക് തുണയായി ഒരു മാധ്യസ്ഥ റോളിൽ യൂനിവേഴ്സിറ്റിയുടെ ഓഫീസുകളിൽ എത്തുന്നതും അസറുവായിരുന്നു. വൈസ് ചാൻസലറുടെയും മറ്റു അധികൃതരുടേയും ഓഫീസുകളിൽ അസറുവിന്റെ മാധ്യസ്ഥ്യം വിജയിക്കുകയും ചെയ്യും.

അസറു പിന്തുണക്കുന്ന സമരങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കാൻ വിദ്യാർഥികൾക്കു ധൈര്യമായിരുന്നു. സമരത്തിൽ പങ്കെടുത്തവരെ പിടികൂടി ഡൽഹിയിലെ ഏതു പൊലീസ് സ്റ്റേഷനിൽ കൊണ്ടുപോയാലും ചോദിക്കാൻ തങ്ങളുടെ നേതാവ് അസറു

അധികാരികളോട് സംഘർഷത്തിൽ ഏർപ്പെട്ട് അച്ചടക്ക നടപടികൾ നേരിടേണ്ടി വരുമ്പോൾ വിദ്യാർഥികൾക്ക് തുണയായി ഒരു മാധ്യസ്ഥ റോളിൽ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയുടെ ഓഫീസുകളിൽ എത്തുന്നതും അസറുവായിരുന്നു.

എത്തുമെന്നുള്ള വിശ്വാസം അണികൾക്ക് ആവേശം പകർന്നു.

ഓണ പരിപാടിക്കും മുസിരിസിനും നോമ്പുതുറക്കുമടക്കം യൂനിവേഴ്സിറ്റിക്കകത്ത് വേദി ലഭിക്കണമെങ്കിൽ അസറു പോയി സംസാരിക്കണം. യൂനിവേഴ്സിറ്റി പരിസരത്തുള്ള പൊലീസ് സ്റ്റേഷനിലും ആശുപത്രിയിലും എല്ലാം അസറുവിനു ബന്ധങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു.

നിരവധി കേസുകളുണ്ടാകും. അവിടെയെല്ലാം മലയാളി വിദ്യാർഥികളുടെ രക്ഷകനായി അവതരിച്ചതും പൊലീസിന് ബോധ്യപ്പെടുന്ന വിധം സംസാരിച്ച് കുട്ടികൾക്ക് സുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കിയതും അവകാശങ്ങൾ നേടിക്കൊടുത്തതും അസറുവിന്റെ നേതൃത്വത്തിലായിരുന്നു.

അസറു തന്നെ അവസാനം കിടന്ന ആശുപത്രികളായ അൽശിഫയിലും ഹോളി ഫാമിലിയിലും അടക്കം എയിംസിലും സഫ്ദർജങ്ങിലും ഇഹ്ബാസിലും എല്ലാം അസറുവിന് വിളിക്കാൻ ആളുണ്ടായിരുന്നു. മലയാളി വിദ്യാർഥികൾക്ക് അസുഖം വന്നാൽ ആദ്യം അസറുവിനെ കാണും, അസറു പറയുന്നതിനനുസരിച്ചാണ് ഡോക്ടറെ തീരുമാനിക്കുന്നത്. അതിനുള്ള സൗകര്യങ്ങളും ചെയ്തുകൊടുക്കും. എത്ര തിരക്കുണ്ടെങ്കിലും രോഗികളെ പരിചരിക്കുന്നതിലും മുമ്പിലായിരുന്നു. ഡോക്ടറെ കാണിക്കാൻ കൂടെ പോവുക അധികവും അവനാണ്. രാത്രി തിരക്കുകളെല്ലാം

കഴിഞ്ഞാൽ കേരള ഹൗസിൽ നിന്നോ ന്യൂഡൽഹിയിൽ നിന്നോ തിരിച്ചെത്തുമ്പോൾ സ്വന്തം മുറിയിലേക്ക് പോകും മുമ്പ് താൻ കൊണ്ടു പോയാക്കിയ രോഗിയുടെ വിവരങ്ങൾ അന്വേഷിച്ച് ആശുപത്രിയിൽ എത്തും. ചിലപ്പോൾ അവർക്കൊപ്പം ആ രാത്രി അസറു കൂട്ടിരിക്കും.

സ്വകാര്യ ആശുപത്രിയിൽ ഒരാൾ അഡ്മിറ്റായാൽ അസറു പോയി അതിന്റെ മാനേജ്മെന്റിനെ കാണും. കുട്ടികളുടെ സ്ഥിതിഗതികൾ പറഞ്ഞു വേണ്ട ഇളവുകൾ ചെയ്യിക്കും. അസറു പറഞ്ഞാൽ അവരാരും നിഷേധിക്കില്ല. അവസാനം കിടന്ന ഹോളി ഫാമിലി ഹോസ്പിറ്റലിലെ ഐ.സി.യുവിൽ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഇല്ലാതെ സന്ദർശനം നടത്താൻ വിശേഷാധികാരമുള്ള ഒരാളായിരുന്നു അസറു. സന്ദർശകർക്ക് അനുമതി ഇല്ലാത്ത സമയത്ത് പോലും തനിക്കു വേണ്ടപ്പെട്ടവരെ കാണാനെത്തും.

ജാമിഅയിൽ നിന്നുമെത്രയോ ദൂരെ, ഡൽഹി കലാപം നടന്ന വടക്കു കിഴക്കൻ ഡൽഹിയിൽ അസറുവിന്റെ ഒരു ലോകമുണ്ട്. ജാമിഅ കഴിഞ്ഞാൽ ഒരുപക്ഷെ അവനു ഏറ്റവും കൂടുതൽ ആളുകൾ ഉണ്ടാവുക അവിടെ ആയിരിക്കും. കഴിഞ്ഞ തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ മുസ്ലിം ലീഗ് അവിടെ മത്സരിച്ചിരുന്നു. സ്ഥാനാർഥി യൂത്ത് ലീഗ് നേതാവ് ശഹ്സാദ് അബ്ബാസിയുടെ പ്രചരണ ചുമതല മുഴുവൻ അസറുവിനായിരുന്നു.

വീടുകൾ കയറി വോട്ട് ചോദിച്ചതിൽ നോർത്ത് ഇന്ത്യയിലെ ലീഗുകാരെക്കാൾ മുമ്പിലുണ്ടായിരുന്നതും അസറു തന്നെ. നോട്ടീസ് വിതരണം ചെയ്യാനും അനൗൺസ് ചെയ്യാനും വരെ അസറുവാണ് നേതൃത്വം കൊടുത്തത്. കുർത്തയും പൈജാമയും വേഷത്തിൽ, നെഹ്റു ജാക്കറ്റ് ധരിച്ചു, തലയിൽ ഒരു പച്ച തൊപ്പിയും അണിഞ്ഞ് ഇ-റിക്ഷയിൽ തൂങ്ങിപ്പിടിച്ച് നിന്ന് അനൗൺസ് ചെയ്യുന്ന അസറുവിന്റെ ചിത്രം മറക്കാനാവില്ല.

സീലംപൂർ, സീമപുരി, മുസ്തഫബാദ്, സുന്ദർ നഗരി, ദിൽഷാദ് ഗാർഡൻ തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിലെ രോഗികൾ പലരും അവരുടെ തന്നെ ദേശത്തുള്ള ജി.ടി.ബി ഹോസ്പിറ്റലിലേക്കടക്കം ശുപാർശകൾ വാങ്ങാറുള്ളത് അസറുവിലൂടെയാണ്. ഏതെങ്കിലും മലയാളി ഡോക്ടർമാരെയോ നഴ്സുമാരെയോ അല്ലെങ്കിൽ അവനു പരിചയമുള്ള ഹിന്ദിക്കാരെ ആരെയെങ്കിലും വിളിച്ച് ആ പാവങ്ങൾക്ക് ഒരു ചീട്ട് ഒപ്പിച്ചു കൊടുക്കും.

മരണ വാർത്ത വന്നതു മുതൽ ആ ഗ്രാമങ്ങളിൽ നിന്ന് എത്രയെത്ര പേരാണ് അസറുവിനെ അവസാനമായി കാണാൻ വന്നത്. അവിടത്തെ പള്ളികളിലെല്ലാം പ്രത്യേകം പ്രാർഥന ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ നാട്ടുകാർക്ക് അസറുവിനെ മറക്കാൻ കഴിയില്ല. അവിടെയുള്ള ഒരു പള്ളിയിൽ വുളു ഖാന നിർമിച്ചതിലും അസറുവിനും പങ്കുണ്ട്.

പതിനായിരത്തിൽപരം വിദ്യാർഥികളുള്ള ജാമിഅയിൽ പൊതുസമ്മതനായ നേതാവായിരുന്നു അസറുവെന്ന് ജാമിഅ എം.എസ്.എഫ് മുൻ പ്രസിഡണ്ട് കെ. ശുഹൈബ് ഹംസ വിലയിരുത്തുന്നു. മറ്റു

ള്ളവരെല്ലാം ഒരു ചെറിയ പരിസരത്തെയോ സ്വന്തം പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെയോ നേതാവായപ്പോൾ അസറു എല്ലാവരുടെയും നേതാവായിരുന്നു. പ്രവർത്തനങ്ങളിലും പക്ഷപാതിത്വമില്ല.

അസറുവിന്റെ സമൂഹമാധ്യമ കുറിപ്പുകൾ പോലും ഒരു കണ്ണാടിയാണ്. മറ്റൊരാളും അയാളുടെ നന്മകളുമാണ് കഥാതന്തുവെങ്കിലും വരി കളവസാനിക്കുമ്പോൾ തെളിഞ്ഞുവരിക അസറുവിന്റെ പ്രതിബിംബം. തനിക്കു പ്രിയപ്പെട്ടൊരാളെക്കുറിച്ച് അസറു എഴുതി: 'എല്ലാവരുടെ ജീവിതത്തിലുമുണ്ടാകും ഇങ്ങനെയൊരാൾ. നിഷ്കളങ്കമായ പുഞ്ചിരിയാൽ ക്ഷണനേരം കൊണ്ട് ഹൃത്തടത്തിലേക്ക് ആഴ്ന്നിറങ്ങുന്ന, നമ്മുടെ ഊഷരതയിൽ നമ്മളറിയാതെത്തന്നെ പ്രത്യാശയുടെ നനവ് പടർത്തുന്നൊരാൾ. ഇടവേളയിൽ ഹൃദയതന്ത്രികളെ കമ്പനം ചെയ്തുണർത്തുന്നൊരാൾ. എല്ലായ്പ്പോഴും നമ്മെ വല്ലാതെ പരിഗണിക്കുന്നൊരാൾ. എല്ലാ തിരക്കുകൾക്കുമൊടുവിൽ 'ഓക്കേയല്ലേ' എന്നു ചോദിക്കുന്നൊരാൾ'. ഇതു തന്നെയാണ് അസറുവിനെകുറിച്ചും ആർക്കുമെഴുതാനുള്ളത്.

കവിതയ്ക്കും കഥയ്ക്കുമിടയിലെ ഭാഷയും ആവിഷ്കാരവുമാണ് സമൂഹമാ

പല ചോദ്യങ്ങൾക്കുമുള്ള ഉത്തരമായിരുന്നു അസറു. ഡൽഹിയിൽ മക്കളെ പഠിക്കാനയക്കുന്ന മലയാളികളിൽ പലരുടേയും ആധികൾക്കുള്ള ശമനവും. അസറുവിനറിയാത്ത ഒരു വഴിയുമില്ലെന്നു തോന്നും ഡൽഹിയിൽ. ആ പ്രസിദ്ധി പക്ഷെ പാലോട് ഗ്രാമം അറിയാനേറെ വൈകി. ഡൽഹിയിൽ നിന്ന് കോളജ് അവധിക്കു വരുന്ന സൗമ്യനായ കുട്ടി, പള്ളിയിൽ നേരത്തിനെത്തുന്നവൻ, അങ്ങാടിയിൽ കലപില കൂട്ടാത്തവൻ, വഴിവിട്ടൊരു മാർഗത്തിലും വീണുപോകാത്തവൻ, പക്ഷെ അവനിലെ കീർത്തിമുദ്രകൾ ജന്മനാടറിയുമ്പോഴേക്ക് അസറു മരണത്തിന്റെ കയത്തിലേക്കാഴ്ന്നു കഴിഞ്ഞിരുന്നു

ധ്യമങ്ങളിലെ അസറുവിന്റെ സുദീർഘമായ കുറിപ്പുകളും ലേഖനങ്ങളും. അത് ചരിത്രമായാലും വ്യക്തിരേഖാചിത്രവും നിരീക്ഷണങ്ങളുമാണെങ്കിലും.

കർഷക സമരത്തിലും പൗരത്വ പ്രക്ഷോഭത്തിന്റെ തുടർച്ചകളിലും തുളുമ്പി നിന്ന അതേ വീര്യത്തോടെ ഡൽഹിയിലെ കലാ, സാംസ്കാരിക വേദികളിലും അക്കാദമിക, സാഹിത്യ, രാഷ്ട്രീയ സംവാദങ്ങളിലും സംഘാടകനായും പങ്കാളിയായും അസറു നിറഞ്ഞു. തുഞ്ചൻ ഉത്സവ അരങ്ങിൽ എം.ടിയിൽ നിന്ന് കവിതാ പുരസ്കാരം സ്വീകരിച്ച സ്കൂൾകാലം കടന്ന് രാജ്യതലസ്ഥാനത്തെത്തിയപ്പോൾ ഓം ചേരിയുൾപ്പെടെ മലയാളം തൊട്ട് ദേശഭാഷാ പ്രായഭേദമന്യ പ്രതിഭാ സൗഹൃദങ്ങളായി.

രാഷ്ട്രീയവും മതരംഗവും കായികവും കലയുമെല്ലാം സംഘാടനത്തിൽ അസറുവിനു വഴങ്ങി. പാട്ടും പ്രസംഗവും കഥയും കവിതയും എഴുത്തും പത്രപ്രവർത്തനവും പാചകം പോലും അസറുവിൽ നിന്നാണെങ്കിൽ കൊതിയൂറും വിഭവങ്ങളായി. നല്ല വായനക്കാരൻ. അതിനൊത്ത ചിന്തകളും. സൗഹൃദവലയത്തിലെ

അസംഖ്യം പി.എച്ച്.ഡി പ്രബന്ധങ്ങൾക്ക് അസറുവിന്റെ ഉത്സാഹം പിൻബലമായി.

അതിലോരോ സമർപ്പണദിനവും തന്റേതെന്ന പോലെ ആഘോഷമയമാക്കി. ജാമിഅയിലും ഇതര ഉത്തരേന്ത്യൻ സർവകലാശാലകളിലും എം.എസ്.എഫിലേക്ക് പുതുതലമുറയുടെ ഒഴുക്ക് സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ അസറുവിന്റെ നൂതനമായ സംഘാടന തന്ത്രങ്ങൾ ഫലം ചെയ്തു. ഡൽഹി കേന്ദ്രീകരിച്ച് എം.എസ്.എഫിന്റെ ദേശീയതല ഏകോപനത്തിനു കരുത്തു പകർന്നു. ഇന്ത്യൻ യൂണിയൻ മുസ്ലിം ലീഗ് ദേശീയ ആസ്ഥാനമായ ഖാഇദേ മില്ലത്ത് സെന്ററിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നേതാക്കൾക്ക് കൈത്താങ്ങായി. അസറുവിന്റെ സുഹൃത്ത് എന്നത് ഡൽഹിയിലെ പല ഓഫീസുകളിലും മലയാളി വിദ്യാർഥികൾക്കു ബഹുമതിയും പ്രവേശനാനുമതിയുമായി.

പല ചോദ്യങ്ങൾക്കുമുള്ള ഉത്തരമായിരുന്നു അസറു. ഡൽഹിയിൽ മക്കളെ പഠിക്കാനയക്കുന്ന മലയാളികളിൽ പലരുടേയും ആധികൾക്കുള്ള ശമനവും. അസറുവിനറിയാത്ത ഒരു വഴിയുമില്ലെന്നു തോന്നും ഡൽഹിയിൽ. ആവശ്യരംഗങ്ങളിൽ പരിചയമില്ലാത്തവരും കുറവ്.

ആ പ്രസിദ്ധി പക്ഷെ പാലോട് ഗ്രാമം അറിയാനേറെ വൈകി. ഡൽഹിയിൽ നിന്ന് കോളേജ് അവധിക്കു വരുന്ന സൗമ്യനായ കുട്ടി, പള്ളിയിൽ നേരത്തിനെത്തുന്നവൻ, അങ്ങാടിയിൽ കലപില കൂട്ടാത്തവൻ, വഴിവിട്ടൊരു മാർഗത്തിലും വീണുപോകാത്തവൻ. പക്ഷെ, അവനിലെ കീർത്തിമുദ്രകൾ ജന്മനാടറിയുമ്പോഴേക്ക് അസറു മരണത്തിന്റെ കയത്തിലേക്കാഴ്ന്നു കഴി ഞ്ഞിരുന്നു.

വിദ്യാർഥി പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ ചരിത്രത്തിൽ, പൊതു ജീവിതത്തിൽ ഇവ്വിധം സമ്പൂർണ വ്യക്തിത്വമായി, ഇത്രമേൽ സ്നേഹമാർജിച്ച്, ഇത്ര ചെറുപ്പത്തിലിത്രയേറെ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തു തീർത്തൊരാൾ, പ്രതിഭയും പ്രയത്നവുമൊന്നായിച്ചേർത്ത് സർവ രംഗങ്ങളും സ്പർശിച്ചു കടന്നുപോയൊരു വിദ്യാർഥി പ്രവർത്തകൻ വേറെയുണ്ടാവുമോ! ആയിരക്കണക്കിനു നാഴികകൾക്കകലെ പഠിക്കാൻ ചെന്നിടത്ത്, പട്ടിണി കിടക്കുന്ന പരസഹസ്രം തദ്ദേശീയർക്ക് അന്നവുമഭയവുമേകാൻ എതിർപ്പുകൾക്കു നടുവിലും അവിശ്രമം പൊരുതി, ആ മുൾ വഴികളിൽ വെച്ച് വിടവാങ്ങിയ ഒരു വിദ്യാർ ഥിയുടെ ത്യാഗ കഥ. വർഷങ്ങളും പതിറ്റാണ്ടുകളും കഴിഞ്ഞാലും തലമുറകൾ നെഞ്ചോട് ചേർക്കുമെന്നുറപ്പുള്ള ജീവിതഗാഥയാണത്. ഡൽഹിയിലെ അസറു.

AJ Philip (Columnist)

A flower plucked too early

Twenty-four is not the age to go. It is the age to dream big and take steps to realise those dreams. Yet, Asarudheen decided to leave us. Or, better still, he was called back by his Creator, who had better work for him to do in heaven.

Asarudheen was undoubtedly an all-rounder. I saw him doing everything from stage-managing to ushering in guests during the Kerala Piravi Day celebrations at Kerala House last November. He coordinated a team of students from Delhi and other universities, making Kerala's birthday a memorable event.

When I met him, I shared how I had addressed journalism students at Jamia Millia Islamia a couple of times in the early years of the 21st century. He listened with interest, full of the promise of someone eager to make his mark on the world.

I was shocked to hear of his untimely death. We Christians believe that God calls first those He loves the most. I would like to believe that Asarudheen was called back for this very reason.

My heartfelt condolences go out to his family and friends, who are legion. May they find comfort in knowing that Asarudheen's spirit and contributions will not be forgotten.

എനിക്കു മാത്രമല്ല, പലർക്കും ഒരു മാൻഫ്രൈഡേയായിരുന്നു അസറു എന്ന അസ്ഹറുദ്ദീൻ. ഏത് അടിയന്തര ഘട്ടത്തിലും ഒപ്പമുണ്ടായിരുന്നൊരാൾ. മൊബൈൽ ഫോണിലെ സ്പീഡ് ഡയലിൽ പതിയിരുന്ന കൂട്ടുകാരൻ. തിരശ്ശീലക്കു മുന്നിൽ വരാൻ ഒരിക്കലും അസറു താൽപര്യപ്പെട്ടില്ല. പക്ഷെ, എല്ലായിടത്തും അവനുണ്ടായിരുന്നു. ചിരിയോടെ.

സുഹൃത്തും മാധ്യമപ്രവർത്തകനുമായ തൻവീർ അഹമ്മദാണ് അസ്ഹറുദ്ദീനെ ആദ്യം പരിചയപ്പെടുത്തുന്നത്. ഒരു വാർത്തയുടെ കാര്യത്തിനു വേണ്ടി ജാമിഅയിലെ പരിചയക്കാരെ തേടിയപ്പോൾ പറഞ്ഞത് ഈ പേരായിരുന്നു. പേരു പോലും കൃത്യമായി അന്നു തലയിലെത്തിയില്ല. അസറു, അത്രമാത്രം. വിളിച്ചതും സംസാരിച്ചതുമെല്ലാം അങ്ങനെ തന്നെയാണ്. പക്ഷെ, ചിരപരിചതരെ പോലെ അസറു ഒപ്പം നിന്നു.

2019-ലെ ഒരു ദിവസം അങ്ങനെ തുടങ്ങിയ ബന്ധം ഫോണിലൂടെത്തന്നെയാണു ദൃഢമായത്. അസറുവിനെ നേരിൽ കാണുന്നതു പിന്നെയും ഏറെ ക്കഴിഞ്ഞാണ്. അപ്പോഴും തന്റെ സ്ഥായിഭാവമായ ചിരിയുമായി അസറു ഹൃദയം കീഴടക്കി. സുഹൃത്തുക്കളുടെ റെയിൽവേ ടിക്കറ്റുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയമാകട്ടെ, ജാമിഅയിൽ നിന്നുള്ള ഒരു വാർത്താവിവരമാകട്ടെ, അവനെ ബന്ധപ്പെട്ടാൽ ഉത്തരം കിട്ടാത്തതായി ഒന്നുമില്ലായിരുന്നു. ഡൽഹി സന്ദർശനത്തിനെത്തിയ എന്റെ എത്രയോ സുഹൃത്തുക്കൾ അവന്റെ മുറിയിൽ താമസക്കാരായി.

പലപ്പോഴും ഞാൻ കരുതി, അവൻ എന്നോടു മാത്രമായിരിക്കും ഇങ്ങനെയെന്ന്. ഞാനൊരു പത്രക്കാരനായതു കൊണ്ടാകും ഇങ്ങനെയെന്ന്. പക്ഷെ, അങ്ങനെയെല്ലെന്നു പിന്നീടു തെ

ജോ ജേക്കബ്
(ചീഫ് റിപ്പോർട്ടർ,
മലയാള മനോരമ, ഡൽഹി)

എല്ലായിടത്തും അസറു ഇഫക്ട്

ളിഞ്ഞു. പരിചയപ്പെട്ട എല്ലാവർക്കും അവൻ അങ്ങനെയായിരുന്നു. അതായിരുന്നു അവന്റെ മികവ്, അടയാളം. എന്തു ചെറിയ കാര്യത്തിലും അവന്റേതായ കയ്യടക്കം അവൻ തീർത്തു. അതു പരിപാടികളുടെ സംഘാടനങ്ങളിലാകട്ടെ, ആളുകളോടുള്ള ഇടപെടലിലാകട്ടെ, വാർത്തകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഞങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളിലാകട്ടെ, 'അസറു ഇഫക്ട്' എല്ലായിടത്തും അവൻ തീർത്തു. ഞാൻ അസറുവിനെ കരുതുന്നതിനെക്കാൾ മികവോടെ മറ്റു പലരും അവനെ ചേർത്തു നിർത്തി. ഇപ്പോൾ ഞാനൊന്നു പതറുന്നുണ്ട്, ഒപ്പമുണ്ടായിരുന്ന കാലത്ത് അവനോടു സുഖമായിരുന്നോ എന്നു പലപ്പോഴും തിരക്കിയില്ലല്ലോ എന്നോർത്ത്.

സൗഹൃദമെന്ന വാക്കിൽ കൊരുത്താണു ഞങ്ങളുടെ ബന്ധം നിൽക്കുന്നതെങ്കിലും അതിനുമപ്പുറം ഒരു സഹോദരബന്ധമാണ് അവൻ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നതെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു. അങ്ങനെയായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ എങ്ങനെയാണ് അസറുവിന് ഇങ്ങനെ നിലകൊള്ളാനാകുക, എല്ലാവരുടെയുമൊപ്പം ചുവടുറപ്പിക്കാനാകുക, വ്യത്യസ്തനാകുക. കഴിഞ്ഞ ചെറിയ പെരുന്നാൾ കാലത്ത്, ഡൽഹിയിലെ ഇഫ്താർ വേദികളിൽ ഞാൻ ഏറ്റവുമധികം മിസ് ചെയ്തതും അവനെയാണ്.

അസറു വ്യത്യസ്തനായത് അവന്റെ ഈ അടയാളപ്പെടുത്തതിലൂടെയാണ്. പഠനമികവോ, എന്തെങ്കിലുമൊരു കഴിവോ ഒന്നുമല്ല അവനെ എന്റെയും നിങ്ങളുടെയും ഹൃദയത്തിൽ ഇടം പിടിപ്പിച്ചത് എന്നു കരുതുന്നു. പല കാരണങ്ങൾക്കൊണ്ടും ഒരു കെട്ടകാലമായി മാറുന്ന ഇന്നുകളിൽ അവൻ വേറിട്ടു നിൽക്കുന്നത് അതുകൊണ്ടാണ്. കരുണയും സ്നേഹവും മനുഷ്യത്വവുമെല്ലാം പരത്തിയുള്ള ജീവിതം. അസറുവെന്നു വിളിക്കാനുള്ള സ്പേസ്(ഇടം), അത് എനിക്കും നിങ്ങൾക്കും ഒരേ അളവിൽ അവൻ തന്നു. അതിൽ വലിപ്പച്ചെറുപ്പം പുലർത്തിയില്ല. അസറുവുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ എന്നോർത്തു പോകുന്നു. ഒരു കരുതലിന്റെ പര്യായമായി അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്ന പേര് എക്കാലവും നിലനിൽക്കുമെന്നു കരുതുന്നു.

ശരണ്യ ഭുവനേന്ദ്രൻ
(റിപ്പോർട്ടർ,
മലയാള മനോരമ, ഡൽഹി)

അസറേ, ഞാനിതാ വാക്ക് പാലിക്കുന്നു

'ഇങ്ങള് എപ്പഴാ ശരണ്യേച്ചി, ന്നെ കുറിച്ച് എഴുതുവ'. അസറേ, ഞാനിതാ വാക്ക് പാലിക്കുന്നു.

2019-ന്റെ പകുതിയിലാണ് ഡൽഹി എന്നെ ആവശ്യപ്പെടുന്നത്. ഞാൻ ഡൽഹിയെ ആവശ്യപ്പെടുന്നത് എന്നു പറയുന്നതാവും ഏറെ ശരി. ഡൽഹിയിലെ എന്റെ ആദ്യ ബീറ്റുകളിലൊന്നായിരുന്നു വിദ്യാഭ്യാസം. വാർത്തകളുടെ ഉറവിടം തപ്പിയുള്ള പരക്കം പച്ചിലിൽ, കാണുന്ന എല്ലാ മനുഷ്യരിലും സൗഹൃദം തേടുന്ന കാലം. ജെ.എൻ.യു, ജാമിഅ, ഡൽഹി സർവകലാശാല തുടങ്ങിയിടങ്ങളിലേക്ക് ഊർന്നിറങ്ങി വാർത്ത തപ്പുന്ന ദിനങ്ങൾ.

ജാമിഅയിൽ നടന്നൊരു സംഘർഷത്തെ കുറിച്ച് അറിയാൻ സുഹൃത്തായ ഒരു പത്രപ്രവർത്തകനാണ്, അസറിന്റെ കോൺടാക്ട് വാട്സാപിലേക്ക് അയക്കുന്നത്. അസ്ഹറുദ്ദീൻ പാലോട്! പാലോട് എന്നു കണ്ടപാടെ തിരുവനന്തപുരം പാലോട് എന്നു ധരിച്ചു, ഫോൺ കറക്കുന്ന തിരുവനന്തപുരത്തുകാരി.

മിതഭാഷിയായ ഒരു വിദ്യാർഥി അപ്പുറത്ത്. വിവരങ്ങൾ തേടിയ ശേഷം 'നാട്ടിൽ എവിടെ?' എന്ന പതിവ് ചോദ്യത്തിന് പാലക്കാട് ആണ് എന്നു മറുപുറത്തു നിന്ന്. 'അപ്പൊ പാലോടോ?' എന്നു അമ്പരന്ന എന്നോട് പാലക്കാട് പാലോട് ആണെന്ന് പരിചയപ്പെടുത്തി.

അന്ന് തുടങ്ങി ജാമിഅ, കേരള ഹൗസ്, ഡൽഹി വിദ്യാർഥികളുടെ വിഷയങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയെല്ലാം ഇടതടവില്ലാതെ എന്നിലേക്ക് എത്തിച്ചിരുന്നയാൾ അസറായിരുന്നു. മാതൃഭൂമി ഡൽഹി എഡിഷനിൽ വിദ്യാർഥികളെ ഉൾപ്പെടുത്തി ഞാൻ ആരംഭിച്ച സർഗവേദി, സർഗസൃഷ്ടി കോളങ്ങളിലെ എന്റെ അന്നദാ

ജാമിഅ:, കേരള ഹൗസ്, ഡൽഹി വിദ്യാർഥികളുടെ വിഷയങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയെല്ലാം ഇടതടവില്ലാതെ എന്നിലേക്ക് എത്തിച്ചിരുന്നയാൾ അസറായിരുന്നു. ഡൽഹി എഡിഷനിൽ വിദ്യാർഥികളെ ഉൾപ്പെടുത്തി ഞാൻ ആരംഭിച്ച സർഗവേദി, സർഗസൃഷ്ടി കോളങ്ങളിലെ എന്റെ അന്നദാതാവായിരുന്നു അസർ.

താവായിരുന്നു സത്യത്തിൽ അസർ. മലയാളികളും വിദ്യാർഥികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഡൽഹിയിലെ ഒട്ടു മിക്ക പരിപാടികളിലും അവനെ കാണുക പതിവ്. ''ശരണ്യേച്ചി'' വിളിയുമായി അടുത്തേക്ക് ഓടിയെത്തും.

ജാമിഅയെ കുറിച്ച് ചോദിക്കുന്ന ആർക്കും ''അവൻ സഹായിക്കും'' എന്നു പറഞ്ഞു ഞാൻ നൽകുന്ന അസറിന്റെ നമ്പർ. കുട്ടികൾക്ക് ഹോസ്റ്റൽ ഒരുക്കാനും പഠനസഹായം ഒരുക്കാനും ഓടിനടക്കുന്ന അസർ.

''അസറേ, ഇന്നത്തെ കോളത്തിനു ഒരാളെ പറഞ്ഞു താ ജാമിഅയിൽ നിന്ന്'' എന്ന എന്റെ പതിവ് ആവശ്യത്തിന് 'ഇങ്ങള് എപ്പഴാ ശരണേച്ചി ന്നെ കുറിച്ച് എഴുതുവ' എന്നു മറുതലക്കൽ നിന്ന് ചിരിച്ചു കൊണ്ട് മറുപടി എത്തും. ഇങ്ങനെ ഒരെഴുത്തു നിനക്കായി ഇത്ര പെട്ടെന്ന് ഞാൻ തയ്യാറാക്കേണ്ടി വരും എന്ന് ഒരിക്കലും കരുതിയിരുന്നില്ല, അസറേ.

(അസറിനെക്കുറിച്ച് 2023 ഡിസംബർ 25-ന് മാതൃഭൂമി ദിനപത്രത്തിലെ ഡൽഹി എഡിഷനിൽ ഞാൻ എഴുതിയ അനുസ്മരണക്കുറിപ്പും താഴെ ചേർക്കുന്നു)

അണയാത്ത ഓർമയാണ് ഡൽഹിക്ക് ഇനി അസ്ഹർ

ന്യൂഡൽഹി : സദാ പുഞ്ചിരിച്ച്, മിതഭാഷിയായി പ്രസന്ന വദനത്തോടെയുള്ള ഒരു പാലക്കാടൻ ചെറുപ്പുകാരൻ. വിദ്യാർഥിയായെത്തി ചുരുങ്ങിയ നാലുവർഷം കൊണ്ടു ഡൽഹിയിലെ മലയാളികളുടെയും മലയാളി വിദ്യാർഥികളുടെയും പ്രിയങ്കരനായ അസ്ഹറുദ്ദീൻ പാലോട് എന്ന പ്രിയപ്പെട്ട അസറു. കേരള ഹൗസ്, കേരള ക്ലബ്, കെ.എം.സി.സി, കെ.എം.ഡബ്ല്യു തുടങ്ങി ഡൽഹിയിലെ മലയാളികൾക്കിടയിൽ സദാസന്നദ്ധനായി നിന്ന അസറിന്റെ അകാലത്തിലുള്ള വിയോഗവാർത്ത അക്ഷരാർഥത്തിൽ ഞെട്ടലുണ്ടാക്കുന്നതാണ്.

പാലക്കാട് തച്ചനാട്ടുകാര പാലോട് പട്ടിശ്ശേരി മുഹമ്മദ് ഹനീഫ-സാജിദ ദമ്പതികളുടെ മകനായ അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ സ്വപ്നഗരമായിരുന്നു ഡൽഹി. പുത്തനങ്ങാടി സെന്റ് മേരീസ് കോളേജിൽ ബി.കോം പാസായശേഷം പഠനത്തിൽ കൃത്യമായ തയാറെടുപ്പുകൾ നടത്തിയാണ് അസറുദ്ദീൻ 2019-ൽ ജാമിഅ മില്ലിയ സർവകലാശാലയിലേക്ക് തീവണ്ടി കയറുന്നത്. പീസ് ആന്റ് കോൺഫ്ലിക്റ്റ് റെസലൂഷനിൽ ബിരുദാനന്തര ബിരുദം. 2021-ൽ

കംപാരിറ്റീവ് റിലീജിയൻ ആൻഡ് സിവിലൈസേഷനിൽ രണ്ടാം ബിരുദാനന്തര ബിരുദം. ഇതിനിടെ പതുക്കെ രാഷ്ട്രീയത്തിലേക്കും പൊതുപ്രവർത്തനത്തിലേക്കും. പൗരത്വ നിയമത്തിനെതിരായ പ്രതിഷേധങ്ങൾ, കോവിഡിൽ അകപ്പെട്ട ഡൽഹിയിലെ പ്രതിസന്ധികൾ തുടങ്ങിയവയിലെല്ലാം താങ്ങായും തണലായും അസർ ഉണ്ടായിരുന്നു.

ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി സെക്രട്ടറിയായി. ഡൽഹി എം.എസ്.എഫിന്റെ ട്രഷറർ, , നാഷണൽ എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് മെമ്പർ എന്നിങ്ങനെ വിദ്യാർഥി രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തനം ഒരുവശത്ത്. മറുവശത്ത് തന്നെപ്പോലെ കേരളത്തിൽനിന്ന് എത്തുന്ന മലയാളി വിദ്യാർഥികൾക്ക് താമസമൊരുക്കാൻ, പഠനത്തിനു കാശില്ലാത്തവർക്ക് പഠന സഹായത്തിന്, സർവകലാശാലയിൽ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കാൻ എന്നിങ്ങനെ ജാമിഅ നഗറിലും ഓഖ്ലയിലും ജന്തർ മന്തർ റോഡിലുമൊക്കെയായി ഡൽഹിയിൽ ഒരു ഫോൺകോൾ വിളിക്കപ്പുറം അസറുണ്ട്. രംഗബോധമില്ലാതെയെത്തിയ പനിയോട് പോരാടി രണ്ടാഴ്ചയോളം ആശുപത്രിയിൽ പോരാടുമ്പോൾ തങ്ങളുടെ പഴയ അസറായി അവൻ തിരികെയെത്തണമെന്ന പ്രാർഥനയിലായിരുന്നു കൂട്ടുകാരും പരിചയക്കാരും. എന്നാൽ ജീവനറ്റ നിലയിൽ അസർ തിരികെ കേരളത്തിലേക്ക് മടങ്ങുമ്പോൾ വിലാപങ്ങൾ പോലും തൊണ്ടയിലുടക്കുന്നു.

ഡോ. ഡി. ധനസുമോദ്
(മീഡിയവൺ, ഡൽഹി ബ്യൂറോ ചീഫ്)

നന്മയുടെ ഹെൽപ്‌ലൈൻ

ചുരുങ്ങിയ കാലത്ത് തന്നെ ഡൽഹി ജീവിതത്തിന്റെ ഭാഗമായ ആളായിരുന്നു, ഞങ്ങൾ അസർ എന്ന് വിളിച്ച അസറുദ്ദീൻ. 84 കാരന് പോലും ചെയ്തു തീർക്കാൻ കഴിയാത്ത അത്ര നന്മകളാണ് 24 വയസ്സിനുള്ളിൽ അവൻ ചെയ്തു തീർത്തത്. ഡൽഹിയുടെ മേൽവിലാസമായി ഈ ചെറുപ്പക്കാരൻ അതിവേഗം മാറി. എന്ത് ആവശ്യത്തിനും വിളിച്ചു സഹായം ചോദിക്കാവുന്ന ഒരു കോൾ സെന്റർ ആയി അസറുവിന്റെ നമ്പർ തീർന്നിരുന്നു.

പനി ബാധിച്ച് ഹോളി ഫാമിലി ആശുപത്രിയിൽ തീവ്ര പരിചരണ വിഭാഗത്തിൽ ചികിത്സയിലാണ് എന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ തന്നെ ഡൽഹി അവന് വേണ്ടി പ്രാർഥിക്കുകയായിരുന്നു.

കെ.യു.ഡബ്ല്യു.ജെ സെക്രട്ടറി ആയിരിക്കെ അറസ്റ്റിലായ സിദ്ദിഖ് കാപ്പൻ ജാമ്യം കിട്ടി പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ, ഡൽഹിയിൽ തത്കാലം തങ്ങണം എന്ന വ്യവസ്ഥ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒരു വീട് കണ്ടുപിടിക്കാൻ സഹായിച്ചവരുടെ മുൻനിരയിലായിരുന്നു ഈ ചെറുപ്പക്കാരന്റെ സാന്നിധ്യം.

വിദ്യാർഥി കൂട്ടായ്മ മുതൽ നോമ്പ് തുറ വരെ സംഘടിപ്പിക്കുമ്പോൾ ചിരിക്കുന്ന മുഖവുമായി ഈ അനുജൻ മുന്നിലുണ്ടാകും. പനി ബാധിച്ച് ഹോളി ഫാമിലി ആശുപത്രിയില് തീവ്ര പരിചരണ വിഭാഗത്തിൽ ചികിത്സയിലാണ് എന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ തന്നെ ഡൽഹി അവന് വേണ്ടി പ്രാർഥിക്കുകയായിരുന്നു. കെ.യു.ഡബ്ല്യു.ജെ ഫുട്ബോൾ മാച്ചിന് വേണ്ടി സ്റ്റേഡിയം തിരക്കി നടന്നപ്പോഴും കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്ന മനുഷ്യനാണ്. ഇങ്ങോട്ട് ചോദിച്ച്, സഹായം ചെയ്യുന്ന പതിവും അസറിനുണ്ടായിരുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം ഭാരതീയ വിദ്യാഭവനിൽ പോസ്റ്റ് ഗ്രാജ്വേറ്റ് അവൻ ഡിപ്ലോമക്ക് ചേർന്നത്, എന്റെ വാട്സാപ് സ്റ്റാറ്റസ് കണ്ടിട്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ, കോഴ്സ് പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനു മുൻപേ അസർ ലോകം വിട്ടുപോയി. മാധ്യമ പ്രവർത്തകൻ ആകണമെന്ന ആഗ്രഹം ഉള്ളിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നത് അധികം ആരും അറിയാത്ത കാര്യം.

ചിരിക്കുന്ന മുഖത്തോടെ അല്ലാതെ അസറിനെ കണ്ടിട്ടില്ല. വ്യക്തിപരമായ വിഷമവും സങ്കടവും ഉറപ്പായും അസറിനും ഉണ്ടായിരിക്കുമല്ലോ. സ്വന്തം വിഷമം മറച്ചുവച്ച്, മറ്റുള്ളവരുടെ വിഷമം പരിഹരിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിലായിരുന്നു. നന്മ മാത്രം പ്രകാശിപ്പിച്ച്, നട്ടുച്ചയ്ക്ക് അണഞ്ഞു പോയ സൂര്യനായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ അസർ.

തൗഫീഖ് അസ്‌ലം
(ബ്രോഡ്കാസ്റ്റ്
ജേർണലിസ്റ്റ്, മീഡിയ വൺ)

അവസാനിക്കുകയല്ല ആരംഭിക്കുകയാണ്

ജീവിതത്തിന്റെ മുഴുവൻ മൂല്യങ്ങളും കാലത്തിലേക്ക് പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയാണ് അവൻ അവന്റെ ജീവനെ തിരികെ കൊടുത്തത്. അവൻ അവന്റെ മരണം കൊണ്ട്, ജീവിച്ച ജീവിതത്തേക്കാൾ വലിയ ജീവിതത്തിലേക്കാണ് പ്രവേശിച്ചത്. 'അസറു'വെന്ന മൂന്ന് അക്ഷരത്തെ ഏതൊക്കെ വിശേഷണങ്ങൾ കൊണ്ട് മൂടിയാലും തീരില്ല. കാരണം, അവന്റെ രാവും പകലും അനുഭവിക്കാത്തവർ കുറവായിരിക്കും. എത്രയോ മനുഷ്യർക്കാണ് അവൻ സംരക്ഷണാലയം ഒരുക്കിയത്. എത്രയോ മനുഷ്യരുടെ തണുപ്പും വിശ

പ്പും അകറ്റിയിരിക്കുന്നു. നാട്ടിൽ നിന്ന് ഡൽഹിയിലേക്കെത്തിയ സമയത്ത് ആദ്യം പരിചപ്പെട്ടവരിൽ ഒരാളായിരുന്നു അസറു. എല്ലാ മനുഷ്യരോടും നല്ല അടുപ്പം പുലർത്തിയിരുന്ന അവൻ മാധ്യമപ്രവർത്തകരുടെയും പ്രിയപ്പെട്ടവനായിരുന്നു. സൗമ്യനായ അവന്റെ പെരുമാറ്റവും സ്നേഹവുമാണ് എല്ലാവരെയും അവനിലേക്ക് അടുപ്പിച്ചത്. ഒരു വാർത്താ ഉറവിടം എന്നതിന് അപ്പുറത്തേക്ക് ഹൃദ്യമായ ബന്ധം വളരുന്നുണ്ടായിരുന്നു. കൈപിടിച്ച് കൂടെ നിർത്താനും മറ്റുള്ളവർക്ക് തണലായി മാറാനും മാത്രമേ അവന് അറിയാമായിരുന്നുള്ളു.

സംഘടനാപരമായ വാർത്തകൾ ചോദിച്ചറിയുന്നതിന് ഏറ്റവും അനുയോജ്യനായ വ്യക്തിയായിരുന്നു അവൻ. ഡൽഹിയിലെ മാധ്യമപ്രവർത്തകരുമായി മറ്റുള്ളവർക്ക് ബന്ധപ്പെടുവാനുള്ള ഒരു കണ്ണിയായി അവൻ മാറി. ഡൽഹിയിലെ എല്ലാ മാധ്യമപ്രവർത്തകരുടെ കൈയിലും അവന്റെ നമ്പർ ഉണ്ടാകും. എന്ത് കാര്യത്തിനും അവനെ അങ്ങോട്ട് വിളിക്കാവുന്ന തരത്തിലേക്ക് അവൻ ബന്ധങ്ങൾ വളർത്തിയെടുത്തു. ഡൽഹിയിലെ ഓരോ പരിപാടികളും അവൻ കൃത്യമായി മാധ്യമപ്രവർത്തകരുമായി പങ്കുവെച്ചിരുന്നു. അസുഖബാധിതനായി ആശുപത്രിയിൽ കഴിയുമ്പോൾ, അവന് ചുറ്റും സഹായവും പ്രാർഥനയുമായി മുതിർന്ന മാധ്യമപ്രവർത്തകരുമുണ്ടായിരുന്നു. ഡൽഹിയിലെ എന്റെ താമസസ്ഥലമായ ജാമിഅ നഗറിലെ ഗുൽമോഹർ അവന്യുവിൽ അവൻ നിത്യസന്ദർശകനായിരുന്നു. അവന്റെ നാട്ടുകാരായ, ഒപ്പം പഠിച്ച സുഹൃത്തുക്കൾക്കൊപ്പമായിരുന്നു എന്റെ താമസം. ആ വഴിയിലൂടെയും അവനെ അടുത്ത് അറിയാൻ ഏറെ സാധിച്ചു.

അത്ഭുതമായിരുന്നു അവന്റെ ഓരോ പ്രവർത്തനങ്ങളും. അതീവ സൗമ്യനായി ഓരോ പ്രവർത്തനത്തിന്റെയും ഭാഗമായി. ആരോടും ദേഷ്യപ്പെടാതെ മറുത്തൊരു വാക്ക് പറയാതെ അവൻ അവനെ അടയാളപ്പെടുത്തി കൊണ്ടേ ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. അവന്റെ ഓർമയിൽ മരണം എന്നുമുണ്ടായിരിക്കണം. ആ ഓർമ അവനെന്നും ഊർജമായിരിക്കണം. അതിനാലാകും അവന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അവൻ വേഗത്തിലാക്കിയത്. ഒരു 24 കാരൻ മറുനാട്ടിൽ എത്രയോ പേർക്കാണ് കണ്ണ് ചിമ്മുന്ന വേഗത്തിൽ സ്വീകാര്യനായി മാറിയത്. അവൻ എഴുതിയ വരികളിൽ എവിടെയും വിറകൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല, നിരാശകളുമില്ലായിരുന്നു. ഒത്തിരി ഇഷ്ടമുള്ള ഒരാളാണ് പൊടുന്നനെ മരണത്തിന് കീഴടങ്ങിയത്. അൽശിഫ ആശുപത്രിയുടെയും ഹോളി ഫാമിലി ആശുപത്രിയുടെയും വരാന്തയിൽ നിൽക്കുമ്പോൾ നെഞ്ചു പിടയുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പ്രതീക്ഷയുടെ വാക്കുകൾ കേൾക്കാൻ കൊതിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ, വിധി മറ്റൊന്നാണ് കരുതിവെച്ചത്. അസറു ഓർമയാണെന്ന് ഒരിക്കലും പറയരുത്. അവൻ അവസാനിക്കുകയല്ല, ആരംഭിക്കുകയാണ്.

ഒരു ഇരുപത്തിനാലുകാരൻ മറുനാട്ടിൽ എത്രയോ പേർക്കാണ് കണ്ണ് ചിമ്മുന്ന വേഗത്തിൽ സ്വീകാര്യനായി മാറിയത്. അവൻ എഴുതിയ വരികളിൽ എവിടെയും വിറകൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല, നിരാശകളുമില്ലായിരുന്നു.

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

ഡോ. പി. സരിൻ

സ്വപ്നങ്ങളെ സാർത്ഥകമാക്കിയവൻ

സിവിൽ സർവീസുകാരനാകണം എന്ന് പറഞ്ഞ് ഒരു ഡിഗ്രി പയ്യൻ ഫോൺ വിളിക്കുന്നു. പേര് ചോദിച്ചപ്പോൾ അസറു എന്ന് പറഞ്ഞു. അസറുദ്ധീൻ പാലോട് എന്ന അന്നത്തെ പതിനെട്ടുവയസ്സുകാരനായ ആ പയ്യനെ കഴിഞ്ഞ അഞ്ചാറ് കൊല്ലം കൊണ്ട് നിങ്ങളൊക്കെ അറിഞ്ഞു. പലർക്കും നേരിട്ട് പരിചയമില്ലെങ്കിൽ പോലും കഴിഞ്ഞ വർഷത്തെ ക്രിസ്തുമസ് ദിനത്തിന്റെ തലേന്ന് അവന്റെ വിയോഗ വാർത്ത കേട്ട് കണ്ണീർ പൊഴിക്കാത്ത ആരും തന്നെ ഉണ്ടാകില്ലെന്നാണ് കരുതുന്നത്.

ഡൽഹി എന്ന വലിയ ക്യാൻവാസിൽ അസറു തീർത്ത ആ മനോഹര ചിത്രം എങ്ങനെയാണ് നമുക്കൊക്കെയും ഇത്രയും പ്രിയങ്കരമായത്? ഡൽഹി ഒരു നിമിത്തമായി എന്ന് മാത്രം. അസറുവിന്റെ ഉള്ളിലെ നന്മ ഒരുപാട് പേർക്ക് പകർന്ന് കിട്ടാൻ ആ നഗരം അവനെ ഒരുക്കിയെടുക്കുകയായിരുന്നു.

കോവിഡിന് തൊട്ടുമുന്നെയുള്ള വർഷത്തിൽ ഡൽഹിക്ക് വണ്ടി കയറാനുള്ള തീരുമാനത്തിൽ ഡിഗ്രി പഠനം കഴിഞ്ഞുള്ള സിവിൽ സർവീസ് സ്വപ്നവും അവനെ സ്വാധീനിച്ചിരിക്കാം. എന്നാൽ, അവിടെയെത്തിയ അസറു പിന്നീട് നമ്മുടെ ഹൃദയത്തിലേക്കുള്ള വഴികളോരോന്നും വെട്ടിയത്, ഏതൊരു കങ്കട കാരന്റെയും സേവനപാതയിൽ നിന്നും ഒരുപടി ഉയർന്നു നിൽക്കുന്ന നിസ്വാർഥ കർമങ്ങളിലൂടെയായിരുന്നു.

ഒരുപക്ഷെ, അസറു ആ തിരിച്ചറിവിലേക്ക് ഡൽഹിയിലെ ജീവിതാനുഭവങ്ങളിലൂടെ സ്വയം നടന്നെത്തിയതാകാം. മനുഷ്യസാഹചര്യങ്ങളെയും സാധ്യതകളെയും ഉപയോഗപ്പെടുത്തി, നാടിന് നന്മ ചെയ്യാനുള്ള വഴികളിൽ സിവിൽ സർവീസിനേക്കാൾ വലിയ സർവീസ് തന്റെ പക്കലുണ്ടെന്ന അവന്റെ ബോധ്യം!

അസറു ഒരു വലിയ പ്രതീകമാണ്, പ്രചോദനമാണ്. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ നിന്ന് ഉയർന്നു വരുന്ന പ്രതിഭകൾ നേരിടുന്ന പ്രതിസന്ധികളും വെല്ലുവിളികളും, ആത്മവിശ്വാസത്തിന്റെ ഒരൊറ്റ ബലത്തിൽ അവർ മറികടക്കുന്ന പ്രതിഭാസത്തിന്റെ ആകെത്തുകയാണ് അവന്റെ ജീവിതത്തിലെ അവസാന അഞ്ചു വർഷക്കാലം അടയാളപ്പെടുത്തുന്നത്.

തച്ചനാട്ടുകാര പഞ്ചായത്തിലെ പാലോട് എന്ന ഗ്രാമം അവനെ ഏത് പരിതസ്ഥിതിയിലും പൊരുതാൻ കഴിയുന്നവനായാണ് വളർത്തിയെടുത്തത്. ഹൈസ്കൂളും പ്ലസ്ടുവും തൊട്ടടുത്ത കോളേജിലെ ഡിഗ്രി കാലയളവും അവനെ പാകപ്പെടുത്തിയെടുക്കുന്നതിൽ വലിയൊരളവോളം സഹായിച്ചു എന്നാണ് അവന്റെ അധ്യാപകരിൽ നിന്ന് പിന്നീട് മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിച്ചത്.

ഒറ്റപ്പാലം അസംബ്ലി നിയോജക മണ്ഡലത്തിൽ നിന്ന് 2021ൽ നിയമസഭയിലേക്ക് ജനവിധി തേടിയുള്ള തിരഞ്ഞെടുപ്പിനിടയിലാണ്, അസറുവിനെ അവസാനമായി നാട്ടിൽ വെച്ച് കാണുന്നത്. തോറ്റെങ്കിലും അവന്റെ വോട്ടൊരെണ്ണം നേടാൻ കഴിഞ്ഞത് ഞാനെന്റെ വിജയമായി കാണുന്നു. ഞാൻ ജയിച്ചു കാണാനായി അവൻ കാത്തിരുന്നു എന്നത് എനിക്ക് അഭിമാനമാണ് നൽകുന്നത്. അവന്റെ സൗഹൃദം ഒരനുഗ്രഹമായി കാണുന്ന ആയിരക്കണക്കിന് സുഹൃത്തുക്കളിൽ ഒരാളായി ഞാനും മാറി.

അസറൂ, നിനക്ക് ശേഷം ഡൽഹിയിൽ എത്തുന്നവരെ, പലതരം ആവശ്യങ്ങൾക്കായി കാത്തുനിൽക്കുന്നവരെ, നീ നിന്റെ അനുഗ്രഹം കൊണ്ട് മൂടുക. സ്വസ്തി!

റൈഹാന സിദ്ദിഖ് കാപ്പൻ

ഹൃദയത്തിലേക്കു പകർന്ന ആശ്വാസം

Life's most persistent and urgent question is, " What are you doing for others"

ജീവിതത്തിലെ ഏറ്റവും സ്ഥിരവും അടിയന്തിരവുമായ ചോദ്യം എന്ന് പറയുന്നത് ജീവിതത്തിൽ നിങ്ങൾ മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി എന്താണ് ചെയ്യുന്നത് എന്നതാകുന്നു എന്നാണ് മാർട്ടിൻ ലൂഥർ കിങ്ങ് ജൂനിയർ പറയുന്നത്. എന്നാൽ, ചിലയാളുകൾ ഒരു പുരുഷായുസ്സ് കൊണ്ട് ചെയ്തു തീർക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ ചുരുങ്ങിയ കാലത്തിനുള്ളിൽ ചെയ്തു തീർത്ത് ആളുകളെ വിസ്മയിപ്പിച്ച് കടന്നു പോകുന്നു.

വേങ്ങര, ഊരകം മേൽമുറി സ്വദേശിയും പത്രപ്രവർത്തകനും കവിയും മലയാള കവിതയിലെ പരിവർത്തന യുഗത്തിന്റെ ശില്പികളിൽ ഒരാളുമായിരുന്ന വി.സി ബാലകൃഷ്ണ പണിക്കർ 23ാമത്തെ വയസ്സിലാണ് മരണപ്പെടുന്നത്. കുറഞ്ഞ കാലം ഭൂമിയിൽ ജീവിച്ച് തിരിച്ച് പോകുമ്പോൾ വി.സി മലയാളക്കരയ്ക്ക് നൽകിയ കാവ്യ സംഭാവനകൾ അവിസ്മരണീയമാണ്. 23 വയസ്സു വരെ ജീവിച്ച വി.സി മലയാളിക്ക് മഹാകവി വി.സി ബാലകൃഷ്ണ പണിക്കരാണ്.

ഓരോ കാലത്തും ഇത്തരത്തിലുള്ള വിസ്മയങ്ങൾ തീർത്ത് ചിലർ കടന്ന് പോകുന്നു. അക്കൂട്ടത്തിൽ എണ്ണാവുന്ന ഒരാളാണ് അസ്ഹറുദ്ദീൻ പാലോട്. അദ്ദേഹം ഈ ലോകത്ത് നിന്ന് വിട പറഞ്ഞ് കടന്ന് പോയപ്പോൾ പ്രായം കേവലം 24 വയസ്സാണ്. ഒരു പുരുഷായുസ്സ് കൊണ്ട് ചെയ്തു തീർക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ ഏതാനും വർഷങ്ങൾ കൊണ്ട് പൂർത്തിയാക്കിയാണ് അസ്ഹറുദ്ദീൻ യാത്രയായത്.

ഞങ്ങളുടെ നാട്ടിൽ പഴമക്കാർ പറയുന്ന ഒരു മഹത് വാക്യമാണ് അസ്ഹറുദ്ദീനെ കുറിച്ചൊരു കുറിപ്പെഴുതാൻ ഇരുന്നപ്പോൾ എന്റെ ഓർമയിലേക്ക് ആദ്യം കടന്നു വന്നത്. അത് ഏതാണ്ട് ഇങ്ങനെയാണ്: ''ആളുകൾ നല്ലതെന്ന് പറയുന്നവർ തന്നെയേ പടച്ചവന്റെ അടുത്തും നല്ലവരാവുകയുള്ളു''. സിദ്ദിഖ് കാപ്പന്റെ ജയിൽ മോചനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിയമ പോരാട്ടത്തിനിടയിലാണ് ഞാൻ അസ്ഹറുദ്ദീനെ പരിചയപ്പെടുന്നത്. നിരപ

രാധിയായ ഒരു മാധ്യമ പ്രവർത്തകനെ ഭരണകൂടം ഇരുട്ടറയിൽ അടച്ചപ്പോൾ നീതിക്ക് വേണ്ടിയുള്ള സമരമുഖത്തായിരുന്നു ഞാൻ. ഒരു നിമിഷം പോലും ഞാൻ വിശ്രമിച്ചില്ല. അതിനിടയിൽ ചെറുതും വലുതുമായി എനിക്ക് കാവലായി കൂടെ നിന്ന ഒരുപാട് മനുഷ്യരുണ്ട്. ഒരു ചെറു മന്ദഹാസം കൊണ്ട് പോലും എനിക്ക് സമാധാനം തന്നവരെ ഞാൻ മറക്കില്ല.

രണ്ടര വർഷങ്ങൾക്ക് ശേഷം കാപ്പന് ജാമ്യം കിട്ടുമ്പോൾ സുപ്രീം കോടതിയിലെ ഓർഡർ പ്രകാരം ഒന്നര മാസത്തോളം ഡൽഹിയിൽ തന്നെ താമസിക്കണമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഡൽഹിയിലെ മാധ്യമസുഹൃത്തുക്കൾ സൗകര്യപ്രദമായ ഒരു റൂം നോക്കുന്ന തിരക്കിലാണ്. പക്ഷെ വീട് തരാൻ ആളുകൾ തയ്യാറായെങ്കിലും അത് മുടക്കാൻ ആരൊക്കെയോ പിന്നിൽ പ്രവർത്തിച്ചു. അല്ലെങ്കിൽ തീവ്രവാദിയായി മുദ്ര കുത്തപ്പെട്ട ഒരു മാധ്യമ പ്രവർത്തകന് റൂം തരാൻ അവർ ഭയപ്പെട്ടു. കാപ്പന്റെ സുഹൃത്തുക്കൾ ഒരു വീടിനു വേണ്ടിയുള്ള അലച്ചിൽ തുടരുമ്പോൾ ഞാനും എന്റേതായ വഴിയിൽ അന്വേഷണം നടത്തി.. ആദ്യമായി ഞാൻ അതിനെ കുറിച്ച് തിരക്കിയത് msf ദേശീയ പ്രസിഡന്റ് അഹ്മദ് സാജുവിനോട് ആയിരുന്നു. കാപ്പന്റെ അറസ്റ്റിനു ശേഷം പലപ്പോഴായി ഞാൻ സംസാരിക്കാറുള്ള ആളാണ് സാജു.. എനിക്ക് മടി ഏതുമില്ലാതെ സഹായം ചോദിക്കാൻ പറ്റിയ ചിലരിൽ ഒരാൾ..

സാജുവിനോട് ഞാൻ കാര്യങ്ങൾ പറഞ്ഞപ്പോൾ ''ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് ഒരാളുടെ നമ്പർ തരാം.. അസറുവിന്റെ.. ഡൽഹിയിൽ അവനു എന്ത് സഹായവും നിങ്ങൾക്ക് ചെയ്തു തരും. ഞാൻ അവനോട് കാര്യങ്ങൾ പറയാം.. എല്ലാം റെഡിയാവും ''എന്ന് പറഞ്ഞു. എങ്കിലും എനിക്ക് പരിചയം ഇല്ലാത്ത ഒരാളോട് സഹായം ചോദിക്കാൻ ഉള്ള മടി കൊണ്ട് ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ വിളിച്ചില്ല..

പക്ഷെ എനിക്ക് കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ഫോൺ കോൾ വന്നു.. റൈഹാനത്ത..ഞാൻ അസറു, സാജുക്ക പറഞ്ഞിട്ടാണ് വിളിക്കുന്നത്.. റൂമിന്റെ കാര്യത്തിൽ നിങ്ങൾ ഒരു ടെൻഷനും ആവേണ്ട.. സിദ്ധിക്ക വരുമ്പോഴേക്കും നമുക്ക് റൂം റെഡിയാക്കാം.. എന്റെ സംസാരത്തിൽ നിന്നും അവൻ എന്റെ വിഷമം മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടാവും.. എത്രയോ വർഷങ്ങളായി ആത്മബന്ധമുള്ള ഒരാളോട് പെരുമാറുന്ന പോലെ.. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു കൂടപ്പിറപ്പിനെ ചേർത്ത് പിടിക്കും പോലെ ഹൃദയത്തിലേക്ക് ആശ്വാസം തരുന്ന വാക്കുകളുമായി അവനെന്നോട് സംസാരിച്ചു..

ഒരാഴ്ചക്കുള്ളിൽ റൂം എല്ലാവരും കൂടി റെഡിയാക്കുകയും ചെയ്തു.. പിന്നീട് ഞാൻ കാപ്പൻ ജയിലിൽ നിന്ന് പുറത്തിറങ്ങുന്നതിന്റെ കാര്യങ്ങളുമായി വലിയ തിരക്കിൽ ആയിരുന്നു.അദ്ദേഹം ജയിലിൽ നിന്ന് വന്ന ശേഷവും അസ്ഹറുദ്ദീനെ വിളിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ ഞങ്ങൾ നേരിട്ട് കണ്ടിട്ടില്ല.. അതിന്ന് ഒരു നോവായി കിടക്കുന്നു.. പിന്നേ ഞാനും കാപ്പനും പോവുന്നത് അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ഓർമ്മകൾ തങ്ങി നിൽക്കുന്ന പാലോട് ഉള്ള വീട്ടിലേക്ക് ആണ്..

കുറഞ്ഞ ദിവസങ്ങളെ എനിക്കവനെ അറിയൂ.. അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്താണെന്നു അവന്റെ മരണശേഷം ഞാൻ നൂറ് കണക്കിന് ആളുകളിൽ നിന്നും അറിഞ്ഞു

ഡൽഹിയിൽ വെച്ച് മരണപ്പെട്ട ഒരാളുടെ മൃതശരീരം നാട്ടിലേക്ക് അയക്കാൻ ഇന്ദിര ഗാന്ധി അന്താരാഷ്ട്ര വിമാന താവളത്തിലെ കാർഗോ വിഭാഗത്തിൽ അസറുദ്ദീൻ

അസറുനെ പോലെ ഭാഗ്യം ലഭിച്ച മനുഷ്യർ വിരലിൽ എണ്ണാവുന്നതേ ഉണ്ടാവൂ. അത്രയും മനുഷ്യസ്നേഹിയായിരുന്നു അവൻ. അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ മാതാപിതാക്കൾക്ക് എപ്പോഴും അഭിമാനത്തോടെ മകനെകുറിച്ച് ഓർക്കാം.

കൊണ്ടിരുന്നു.. ഡിസംബർ ഇരുപത്തിനാലിനു ഞാൻ വീട്ടിലിരുന്നു ഫേസ്ബുക്ക് അലസമായി കണ്ണോടിച്ചപ്പോൾ വാളിൽ നിറയെ അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്നൊരു ചെറുപ്പക്കാരൻ മരണപ്പെട്ട പോസ്റ്റുകൾ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഞാനാ ഫോട്ടോയിലേക്ക് നോക്കിയപ്പോൾ എവിടെയോ കണ്ടു മറന്ന മുഖം പോലെ. എന്റെ വാട്സാപ്പിൽ ഒരു നീല കോട്ടിട്ടുപ്രൊഫൈലിൽ പുഞ്ചിരിച്ചു നിൽക്കുന്ന ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനുമായി സാമ്യം തോന്നി. പെട്ടെന്ന് തന്നെ ഞാൻ അത് തിരഞ്ഞു.. അതെ അവനെ പോലെ തന്നെ.. എന്നിട്ടും വിശ്വസിക്കാൻ പ്രയാസം.. വേഗം സാജുവിന് വിളിച്ചു.. ഞാൻ ഒരു ന്യൂസ് കണ്ടു എന്ന് പറഞ്ഞതും വിങ്ങി പൊട്ടിക്കൊണ്ട് റൈഹാനത്ത അത് അസ്ഹറുദ്ദീൻ തന്നെയാണ് അവൻ പോയി എന്ന് പറഞ്ഞു.. വല്ലാത്ത ഒരവസ്ഥ ആയിരുന്നു അത്.കുറഞ്ഞ ദിവസം പരിചയപ്പെട്ട ആ ചെറുപ്പക്കാരൻ എന്നിൽ ഇത്രത്തോളം നോവ് ഉണ്ടാക്കിയെങ്കിൽ അവന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവർ എങ്ങിനെ ആയിരിക്കും ഇത് ഉൾകൊള്ളുക.. അസറുനെ പോലെ ഭാഗ്യം ലഭിച്ച മനുഷ്യർ വിരലിൽ എണ്ണാവുന്നതേ ഉണ്ടാവൂ. അത്രയും മനുഷ്യസ്നേഹിയായിരുന്നു അവൻ.

അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ മാതാപിതാക്കൾക്ക് എപ്പോഴും അഭിമാനത്തോടെ മകനെ കുറിച്ച് ഓർക്കാം. പ്രവാചകന്റെ പള്ളിയിൽ ഇഹ്തികാഫ് ഇരിക്കുന്നതിനേക്കാളും പുണ്യമാണ് മറ്റുള്ളവർക്ക് ഒരു സേവനം ചെയ്യുക എന്നത് എന്നാണ് പ്രവാചക വചനം. കുറഞ്ഞ ജീവിതത്തിൽ നന്മ കൊണ്ട് ഒരു പൂക്കാലം ഉണ്ടാക്കിയ അസറു ദൈവത്തിന്റെ അടുക്കൽ സ്വർഗ്ഗ കവാടത്തിൽ സന്തോഷവാനായി ഇരിക്കുന്നുണ്ടാവും.. നമോരോരുത്തരും അസറുവിനെ പോലെ ആയാൽ ഈ ഭൂമി എന്ത് സുന്ദരമായിരിക്കും.

ഡോ. സുബൈർ ഹുദവി
ചേകനൂർ

സുകൃതങ്ങൾ സ്വരുക്കൂട്ടിയ ജീവിതം

നന്മനിറഞ്ഞ അനേകം ഓർമകൾ ബാക്കിയാക്കിയാണ് അസ്ഹറുദ്ദീൻ നമ്മില് നിന്ന് വിടപറഞ്ഞത്. ജീവിതത്തില് എല്ലാവർക്കും ഓരോ സമയമുണ്ട്, അത് കഴിഞ്ഞാൽ നാമൊക്കെ നാഥനിലേക്ക് മടങ്ങേണ്ടവരാണ്. തന്റെ സമയം

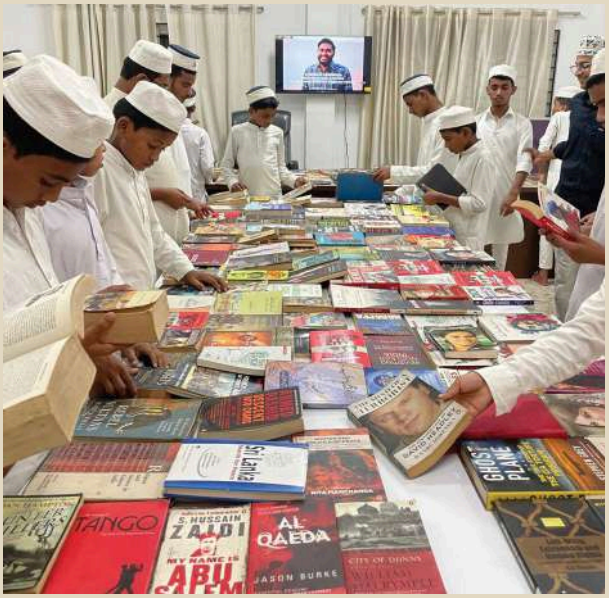

ബീഹാർ കിഷൻഗഞ്ചിലെ ഖുർത്തുബ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന് കൈമാറിയ അസറുവിന്റെ പുസ്തക ശേഖരം

വന്നപ്പോൾ ധന്യമായ ജീവിതം അടയാളപ്പെടുത്തി അസറുവും കടന്നുപോയിരിക്കുന്നു.

സമസ്തയുടെയും മുസ്ലിം ലീഗിന്റെയും പ്ലാറ്റ്ഫോമിലൂടെ അപരന് നന്മകൾ ചെയ്യാൻ പരക്കം പായുന്ന ഒരാൾ, അതാണ് അസറുവിനെ കുറിച്ച് മനസ്സിൽ തെളിയുന്ന മുഖം.

ഡൽഹിയിലെ എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെയും എം.എസ്.എഫിന്റെയും സജീവ പ്രവർത്തകൻ, നാഷണൽ എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെ എക്സിക്യൂട്ടീവ് അംഗം, മറ്റനേകം ഭാരവാഹിത്വങ്ങൾ, ഇതിലൂടെയൊക്കെയും അസറു നന്മകൾക്ക് വിത്തുമുളപ്പിക്കാനുള്ള വഴികൾ കണ്ടെത്തുകയായിരുന്നു.

എല്ലാവർക്കും ഓരോ നിയോഗമുണ്ട്, തന്റെ നിയോഗം പൂർത്തീകരിച്ചുകൊണ്ടാണവൻ കടന്നുപോയത്. വേദനകൾക്കും സങ്കടങ്ങൾക്കുമിടയിൽ വലിയ ഒരുപാട് മാതൃകകൾ ബാക്കി വെച്ചുകൊണ്ടാണ് ഈ വിയോഗം. പലതരത്തിൽ അസറുവിന്റെ സഹായം സ്വീകരിക്കുകയും ആ കയ്യൊപ്പ് ജീവിതത്തിൽ ചാർത്തപ്പെടുകയും ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽ അവന്റെ സഹായത്തിന്റെ ഭാഗമാവുകയും ചെയ്ത നിരവധി ആളുകളെ നമുക്കറിയാം. അവരൊക്കെയും അതേ കുറിച്ച് കൃതജ്ഞതയോടെ ഓർമകൾ അയവിറക്കുന്നത് വളരെ വലിയ സൗഭാഗ്യം തന്നെയാണ്.

''അല്ലാഹുവേ, എന്നെക്കുറിച്ച് സത്യ

സന്ധമായി നല്ല ഓർമകൾ എന്റെ പിന്നിൽ വരുന്ന ആളുകൾക്ക് നൽകേണേ, സ്വർഗത്തിന്റെ അനന്തരാവകാശികളിൽ എന്നെ ഉൾപ്പെടുത്തണേ'' എന്നത് മഹാനായ ഇബ്റാഹിം നബി (അ) യുടെ വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രാർഥനയായിരുന്നു.

ഒരാൾ മരണപ്പെടുകയും സത്യസന്ധമായി നന്മകളൊരുപാട് പറയാനുണ്ടാകുന്ന വിധത്തിൽ ആ മനുഷ്യന്റെ ഓർമകൾ നിലനിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെങ്കിൽ ''അനുഗ്രഹങ്ങളുടെ സ്വർഗത്തിൽ ഞങ്ങളെ ചേർക്കണേ'' എന്ന ഇബ്റാഹീം നബി (അ) യുടെ പ്രാർഥനയിലെ ആ സ്വർഗത്തിലേക്കുള്ള ചെറിയ കാൽവെപ്പാണത്. എന്നും ഓർമിക്കപ്പെടാവുന്ന, നന്മനിറഞ്ഞ ഒരുപാട് സ്മരണകൾ ബാക്കി വെച്ചാണ് അസറു മറയുന്നത്. പറയപ്പെടാവുന്ന ജീവിതമുണ്ടാവുകയെന്നത് വലിയൊരു അനുഗ്രഹമാണ്. ആ അനുഗ്രഹം എത്ര വലുതാണെന്ന് അസറുവിന്റെ ഹ്രസ്വകാലത്തെ ജീവിതം ഓർമപ്പെടുത്തുന്നു. നാല് വർഷവും ഏതാനും മാസങ്ങളുമാണ് അസറു ഡൽഹിയിൽ ജീവിച്ചത്. ഓരോ ആളുകളുടെയും ജീവിതത്തിലേക്ക് എത്ര ഹൃദ്യമായാണ് അസറു ചേർന്നു നിൽക്കുന്നതെന്ന് നമുക്കൊക്കെയും അറിയാവുന്നതാണ്. എങ്ങനെയാണ് ഒരു മനുഷ്യന് ഇത്രയധികം സമയം കിട്ടിയതെന്നും എങ്ങനെയാണ് ഇത്രയും വായിക്കാനുള്ള അവസരമൊരുങ്ങിയതെന്നും നമ്മൾ ഒന്ന് വിചിന്തനം നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. ഓരോരുത്തരും അവരവരുടെ കാര്യങ്ങളുമായി തിരക്കിലാണ്. പലർക്കും സമയം തികയുന്നില്ലെന്ന് പരിഭവം പറയുമ്പോഴാണ് അസറു ഇതെല്ലാം കൈവരിച്ചത്. അതുകൊണ്ട് തന്നെയാണ്, ഒരുപാടാളുകൾ പ്രാർഥനകളും സ്മരണകളുമായി അസറുവിന് വേണ്ടി നിറഞ്ഞു നിൽക്കുന്നതും. അസറു ഇസ്ലാം മതവിശ്വാസിയായിരുന്നു. എന്നാൽ, മതപരമായി വിശ്വാസം പോലുമില്ലാത്ത എത്രയോ പേരാണ് അസറുവിനെ കുറിച്ച് നന്മകൾ പറയുന്നത്. എല്ലാവർക്കും നന്മ ചെയ്യാൻ റെഡിയാണെന്ന് പറയുന്ന സന്നദ്ധതയുടെ പേര് കൂടിയായിരുന്നു അസറു.

എല്ലാവർക്കും 24 മണിക്കൂറാണ് നാഥൻ നൽകിയിട്ടുള്ളത്. എപ്പോഴും തന്നാൽ കഴിയുന്നത്രയും പേർക്ക് സുകൃതം ചെയ്ത് ജീവിക്കമെന്ന് കാണിച്ചു തന്ന അവന്റെ ജീവിതത്തിൽ നിന്ന് നമുക്കൊരുപാട് പാഠമുൾക്കൊള്ളാനുണ്ട്. ഡൽഹിയിൽ വിവിധ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി വന്നവർക്ക് അസറു അത്താണിയാരുന്നു. പുഞ്ചിരി തൂകുന്ന മുഖവുമായി തോളിൽ ഒരു സഞ്ചിയും തൂക്കി കർമപഥങ്ങളിൽ സജീവമായി, ഓരോരുത്തർക്കും അവരുടെ യാത്രാ സൗകര്യങ്ങൾ, ടിക്കറ്റ്, കുടുംബകാര്യങ്ങൾ, അഡ്മിഷൻ, പേപ്പറുകൾ തുടങ്ങി വിവിധ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് സജീവമായി ഓടി നടന്ന് നനവ് വറ്റാത്ത ഉറവിടമായവൻ അവസാന ശ്വാസം വരെ ജീവിച്ചു.

അമേരിക്കയിലെ നോർത്ത് കരീനയിലെ ഒരു യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ പഠിച്ചിരുന്ന ഹുദ വറഖാത്ത് എന്നയാളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയും പെങ്ങളുമടക്കം മൂന്ന് പേർ വെടിയേറ്റ് മരിച്ചപ്പോൾ പല രീതിയിലുള്ള പ്രതികരണങ്ങളുണ്ടായി. വെടിയേറ്റ് മരിച്ചയാൾ ഫ്രീ ഹംഗർ പ്രോഗ്രാമിൽ വർക്ക്

ചെയ്തയാളായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെയുള്ള ആളുകൾ തീരുമാനിച്ചത് ഇവരുടെ സ്മരണക്കായി, മരണത്തോടുള്ള ചേർന്നുനിൽപ്പായി മൂന്നുലക്ഷം പേർക്ക് ഭക്ഷണമെത്തിക്കാനായിരുന്നു.

അതുപോലെ, അസറു തന്റെ ജീവിതം കൊണ്ട് നിരവധി പേരെ പല രീതിയിലും സഹായിച്ചിരുന്നുവെന്ന് ഒരനുസ്മരണത്തിൽ ഒരു സഹോദരി പറയുമ്പോഴാണ് നമ്മിൽ തന്നെ പലരും അറിയുന്നത്. അസറുവിന്റെ സ്മാരകമായി നമുക്കൊക്കെ ചെയ്യാനുള്ളത് ആരെങ്കിലുമൊക്കെ സഹായം ചെയ്യാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് നമ്മെ വിളിക്കുമ്പോഴോ, സഹായം ചെയ്യാവുന്ന ഒരുപാട് അവസരങ്ങൾ മുമ്പിൽ തെളിഞ്ഞ് വരുമ്പോഴോ, നാം അതിനോട് ചേർന്നു നിൽക്കുകയെന്നതാണ്. അപ്പോഴാണ് അസറു കാഴ്ചവെച്ച ജീവിതം നമുക്ക് പാഠമാകുന്നതും ആ ജീവിതം വീണ്ടും ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്നതും. ഒരാളുടെ ജീവിതത്തിൽ പ്രേരിതരായി ഒരുപാടാളുകൾക്ക് നാം നന്മ ചെയ്യുമ്പോൾ നമുക്ക് കിട്ടിയ പ്രേരണയിൽ തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന് കൂടി അതിന്റെ പ്രതിഫലം ലഭിക്കുന്നുണ്ട്.

റസൂൽ (സ) തങ്ങളുടെ ഹദീസുകളിൽ നിന്ന് ഏറ്റവും മനോഹരമായ ഹദീസുകളിലൊന്ന് ഇങ്ങിനെയാണ്: ''ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും ഇഷ്ടം, ജനങ്ങൾക്ക് ഏറ്റവും ഉപകാരം ചെയ്യുന്ന വ്യക്തിയെയാണ്. അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും ഇഷ്ടമുള്ള പ്രവർത്തനം മറ്റുള്ളവരുടെ മനസ്സിൽ സന്തോഷം നിറക്കലും, വിശപ്പ് മാറ്റാൻ സഹായിക്കലും, കടം വീട്ടാൻ വഴിയൊരുക്കലും, പ്രയാസങ്ങൾ ദൂരീകരിക്കാൻ കൂടെ നിൽക്കലുമാണ്. മറ്റൊരാളുടെ ആവശ്യത്തിന് കൂട്ടുചെല്ലലാണ് മദീനത്തെ പള്ളിയിൽ ഒരുമാസം ഇഅ്തികാഫ് ഇരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ എനിക്കിഷ്ടം''(ഹദീസ്).

ഈ ഹദീസിനോടുള്ള ഒരു ചേർത്തുവെപ്പ് അസറുവിന്റെ ജീവിതത്തിൽ നമുക്ക് കാണാമായിരുന്നു. ജീവിതത്തിൽ ഒരു അത്യാവശ്യമുണ്ടായാൽ ചില മുഖങ്ങൾ നമ്മുടെ മനസ്സിലേക്ക് കടന്നുവരാറില്ലേ, അവർ പരോപകാരികളായത് കൊണ്ടാണ് അവരുടെ മുഖം ഓർമയിൽ തെളിയുന്നത്. അത് അസറുവിന്റെ ജീവിതത്തിലുടനീളം കാണാം.

അല്ലാഹു ഒരാൾക്ക് നന്മ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തെ ജനസേവനത്തിന് പാകമാക്കിക്കൊടുക്കുമെന്ന് മറ്റൊരു ഹദീസിൽ കാണാം. അഥവാ, സൃഷ്ടികൾക്ക് സേവനം ചെയ്യാവുന്ന രൂപത്തിലാക്കിക്കൊടുക്കും. ജനങ്ങൾക്ക് ഉപകാരപ്രദമായി ജീവിക്കുകയെന്നത് തന്നെ വലിയ പുണ്യമെന്ന് ഈ ഹദീസിൽ നിന്ന് വ്യക്തം. വളരെ ചുരുങ്ങിയ കാലം ജീവിച്ച്, ഓരോ നിമിഷവും ഒരു വലിയ നേതാവല്ലാതെ തന്നെ, സാധാരണക്കാരിൽ വരെ തന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ കയ്യൊപ്പ് ചാർത്തി കടന്നുപോയ അസറുവിന്റെ ഓർമകൾ തന്നെ പ്രാർഥനകളാണ്.

അപരനെ സഹായിക്കാനുള്ള മനസ്ഥിതി നമ്മുടെ ജീവിതത്തിലേക്ക് പകർത്തുകയെന്നതാണ് അസറുവിന് വേണ്ടിയുള്ള ഏറ്റവും വലിയ പ്രാർഥന. തച്ചനാട്ടുകര പഞ്ചായത്തിലെ പാറമ്മൽ പഴയ ജുമുഅത്ത് പള്ളിയുടെ വിശാലമായ ഖബർസ്ഥാനിലെ കശുമാവിൻ മരങ്ങൾക്ക് താഴെ അന്ത്യ വിശ്രമം കൊള്ളുകയാണ് അസറു. ചെയ്ത നന്മയുടെ സുകൃതങ്ങളിലായി ആ ഖബറിടം നാഥൻ വിശാലമാക്കട്ടെ എന്ന പ്രാർഥനയോടെ...

ഓരോ നിമിഷവും ഒരു വലിയ നേതാവല്ലാതെ തന്നെ സാധാരണക്കാരിൽ വരെ തന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ കയ്യൊപ്പ് ചാർത്തി കടന്നുപോയ അസറുവിന്റെ ഓർമ്മകൾ തന്നെ പ്രാർത്ഥനകളാണ്.

ടി.പി അഷറഫലി
മുസ്‌ലിംയൂത്ത് ലീഗ്
ദേശീയ ജന.സെക്രട്ടറി

മനുഷ്യരുടെ ഹൃദയത്തിലേക്ക്

മനുഷ്യരുടെ ഹൃദയത്തിലേക്ക് കയറാനുള്ള വാതിലെവിടെയെന്ന് അവനറിയാമായിരുന്നു. സംഘടനയുടെ മീറ്റിങ്ങുകൾ, സമരങ്ങൾ, മറ്റു പ്രവർത്തനങ്ങൾ... ഇവയൊന്നും മാത്രമായിരുന്നില്ല പല നഗരങ്ങളിലേക്കും എന്നെ ആകർഷിച്ചത്. അവിടെയുള്ള മനുഷ്യരും കൂടെയായിരുന്നു. സംഘടനാ ആവശ്യത്തിനായി സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ എല്ലായിടത്തും നമ്മളെ മാടിവിളിക്കാൻ ഇങ്ങനെ കുറേ മനുഷ്യരുണ്ടായിരുന്നു. നഗരങ്ങളിലേക്ക് ക്ഷണിക്കുന്ന ഇങ്ങനെയുള്ളവരെ 'തീരങ്ങളിലെ ലൈറ്റ് ഹൗസുകൾ' എന്നാണ് എം.ടി. വാസുദേവൻ നായർ വിശേഷിപ്പിച്ചത്. ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്ന ഒരാളായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീനും. ഡൽഹിയിലെത്തുന്ന പാർട്ടിക്കാരുടെയെല്ലാം വെളിച്ചമായി അസ്ഹറുദ്ദീൻ ഒപ്പം നിന്നു. ഡൽഹി ജാമിഅ മില്ലിയയിൽ എം.എസ്.എഫിന്റെ ഓഫീസ് ആരംഭിക്കുന്നതിന്റെ ചർച്ചകളിലാണ് അസഹറുദ്ദീനെ ആദ്യമായി കാണുന്നത്. ജുബ്ബ ധരിച്ച്, നീണ്ട ബാഗ്, ചീകാതെ ഒരുഭാഗത്തേക്ക് കൂട്ടിയിട്ടിരിക്കുന്ന മുടി. ഇതായിരുന്നു ആദ്യം കണ്ട അസറു. ചർച്ചയിൽ ക്രിയാത്മകമായ നിർദേശങ്ങൾ ഉയർത്തിവിടുമ്പോഴാണ് അസറുവിലേക്ക് കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ പോകുന്നത്. പിന്നീട്, ഓഫീസിനായി ഫ്ളാറ്റും അതിലേക്കുള്ള ഫർണിച്ചറും വാങ്ങുന്നത് സംബന്ധിച്ചുള്ള ചർച്ചകൾ ഞങ്ങളെ കൂടുതൽ അടുപ്പിച്ചു. എം.എസ്.എഫ് ദേശീയ കമ്മിറ്റി ഓഫീസ് തുടങ്ങുന്നതിൽ അസറുവിന്റെ പങ്ക് മറക്കാനാവില്ല. തുടക്കം മുതൽ അസറു സിറാജുദ്ദീൻ നദ്വിയുടെ ഒപ്പം നിന്നു. അല്ല, മുന്നിൽ നിന്നു എന്ന് പറയുന്നതാവും കൂടുതൽ ശരി. അവന് തന്നെയായിരുന്നു ഓഫീസിന്റെ ചുമതലയും.

നേരത്തെ വിശേഷിപ്പിച്ച 'ലൈറ്റ് ഹൗസ്' എന്ന പ്രയോഗം അസറുവിന്റെ കാര്യത്തിൽ എല്ലാതലത്തിലും ശരിയായിരുന്നു. ഡൽഹിയിൽ എത്തുന്ന

ലൈറ്റ് ഹൗസ് എന്ന പ്രയോഗം അസറുവിന്റെ കാര്യത്തിൽ എല്ലാതലത്തിലും ശരിയായിരുന്നു. ഡൽഹിയിൽ എത്തുന്ന എല്ലാവരുടെയും ജീവിതത്തിൽ അസറു വെളിച്ചമേകി. പലപ്പോഴും താമസം ശരിയാക്കാനും മറ്റു ആവശ്യങ്ങൾക്കുമായും പലരും വിളിക്കും.

എല്ലാവരുടെയും ജീവിതത്തിൽ അസറു വെളിച്ചമേകി. പലപ്പോഴും താമസം ശരിയാക്കാനും മറ്റു ആവശ്യങ്ങൾക്കുമായും പലരും വിളിക്കും. ഇവർക്കെല്ലാം അസറുവിന്റെ നമ്പർ കൊടുത്താൽ ആ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പരിഹാരമാവും. ആവശ്യം നിറവേറ്റി കൊടുക്കുമ്പോഴേക്കും അസറു അവരുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഇടം പിടിച്ചിട്ടുണ്ടാകും. പെരുമാറ്റം കൊണ്ട് അവരെ അടുത്ത സുഹൃത്തുക്കളാക്കിയും അവൻ മാറ്റും.

ഒരിക്കൽ, എന്നെ ഡൽഹിയിലെ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് സ്ഥിരമായി വിളിക്കുന്ന സുഹൃത്തിന് അസറുവിന്റെ നമ്പർ കൊടുത്തു. പിന്നീട്, ഡൽഹിയിലെ ആവശ്യം പറഞ്ഞ് ആ സുഹൃത്ത് എന്നെ വിളിച്ചിട്ടില്ല. വീണ്ടും കണ്ടപ്പോൾ സുഹൃത്തിനോട് പറഞ്ഞു: ''നിനക്ക് ഇപ്പോൾ നമ്മളെയൊന്നും വിളിക്കാൻ സമയമില്ലല്ലോ''. അവന്റെ മറുപടി ഇങ്ങനെയായിരുന്നു: ''അത്രയും നല്ല മൊതലിനയല്ലേ നീ എനിക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തി തന്നത്. അസറു എല്ലാ കാര്യങ്ങളും പരിഹരിക്കും. പിന്നെ നിന്നെ വിളിച്ച് ശല്യപ്പെടുത്തേണ്ട എന്ന് വിചാരിച്ചു''. മനുഷ്യരുടെ ഹൃദയത്തിലേക്ക് കയറാനുള്ള വാതിൽ എവിടെയെന്ന് അസറുവിന് അറിയാമായിരുന്നു. ഒപ്പം, സ്നേഹത്തിന്റെ വാതിൽ തുറന്നിട്ട് ഡൽഹിയിൽ അസറുവും കാത്തിരുന്നു.

2022 ഫെബ്രുവരിയിലായിരുന്നു എം.എസ്.എഫിന്റെ ദേശീയ സമ്മേളനം ഡൽഹി ഇന്ത്യൻ ഇസ്ലാമിക് കൾച്ചറൽ സെന്ററിൽ നടന്നത്. അന്ന് ഊണും

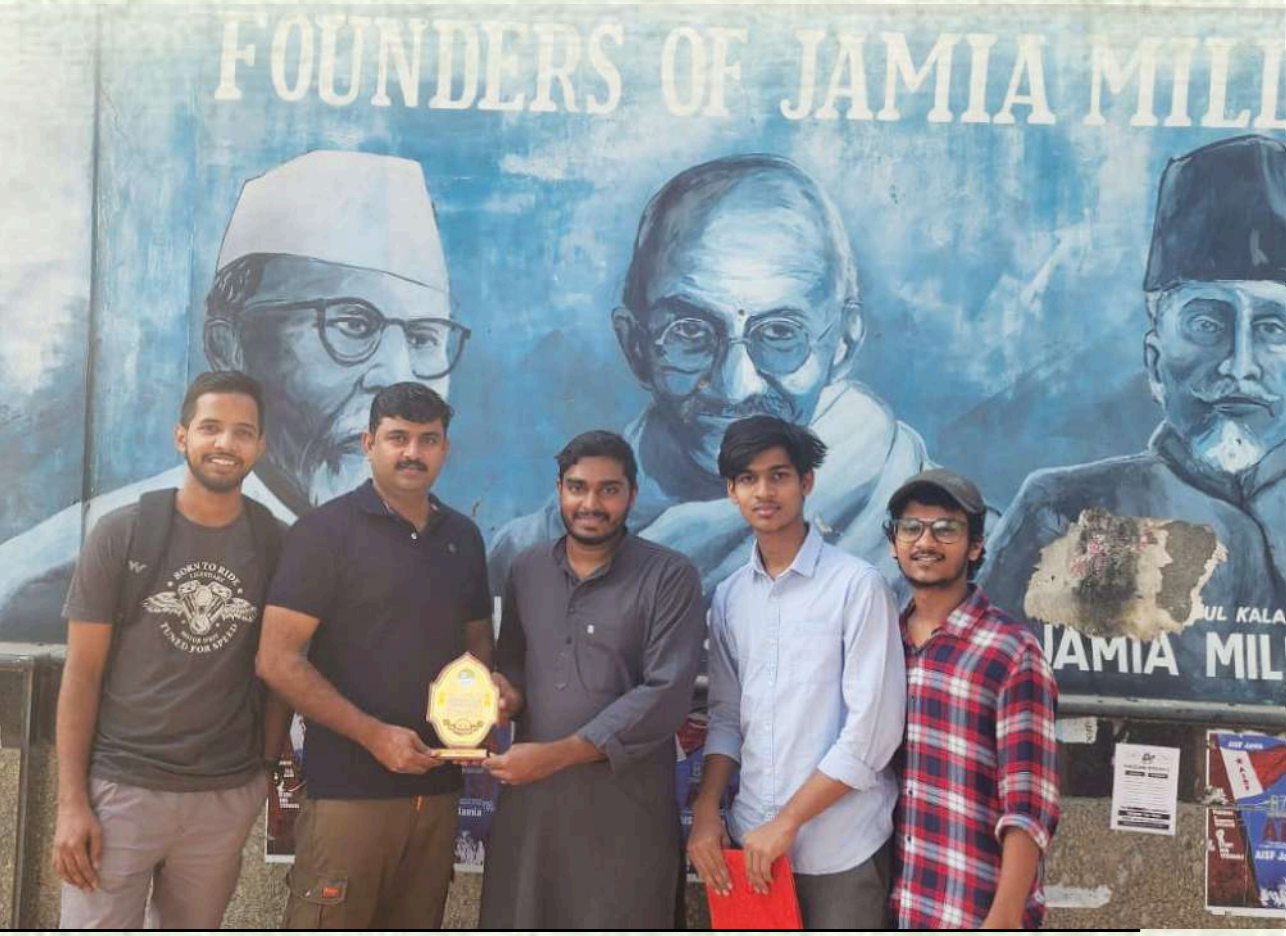

ഉറക്കവുമൊഴിച്ച് അസറു കൂടെ നിന്നു. അഹമ്മദ് സാജുവും ഷമീർ ഇടിയാട്ടിലും സിറാജുദ്ധീൻ നദ്വിയും അതീബും - ഇതായിരുന്നു അന്നത്തെ ശക്തി. സമ്മേളനത്തിന്റെ ഒരുക്കങ്ങൾ തീരാൻ രാത്രി ഏറെ വൈകും. പലപ്പോഴും അവൻ ഞങ്ങൾക്കൊപ്പം കിടക്കും. എം.എസ്.എഫിൽ നിന്ന് മാറി ഞാൻ യൂത്ത് ലീഗ് ഭാരവാഹി ആയപ്പോഴും അസറു കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. നാഷണൽ ഓർഗനൈസിങ് സെക്രട്ടറിയായി തിരഞ്ഞെടുത്ത ശേഷം ഞാൻ വീണ്ടും ഡൽഹിയിലെത്തിയ നിമിഷം ഇന്നും ഓർമയിലുണ്ട്. അന്ന് ജാമിഅ മെട്രോയുടെ താഴെ അസറുവും സുഹൃത്തുക്കളും മെമെന്റോയുമായി വന്നു. ജാമിഅ എം.എസ്.എഫ് കമ്മിറ്റിയുടെ മോമെന്റോയായിരുന്നു അത്. യൂത്ത് ലീഗ് കാലഘടത്തിലും അസറുവിന്റെ സഹായം ഏറെ കിട്ടി. എന്നും നിഴലായി അവൻ കൂടെ നിന്നു.

സംഘടനാ അനുഭവം മാത്രമല്ല, സൗഹൃദത്തിന്റെ ഇടവും ഞങ്ങൾക്കിടയിലുണ്ടായിരുന്നു. ഡൽഹി രാത്രികളിൽ രുചിതേടി ഒരുപാട് യാത്രകൾ ചെയ്തു. ജുമാ മസ്ജിദ് പരിസരങ്ങളിലും ബട്‌ലാ ഹൗസിലുമുള്ള വിവിധ രുചികൾ ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് ആസ്വദിച്ചു. കബാബുകളും നാഗൂരി, ഇറാനി തുടങ്ങി വിവിധ ചായകളും ഞങ്ങൾ രുചിച്ചു. ഡൽഹിയിലെ ആ 'ചായ് പേ' ചർച്ചയിൽ ഞാനും അസറുവും മുബഷിറും പലതിനെക്കുറിച്ചും സംസാരിച്ചു. ടസളെ ഓഫീസിലും ാളെ ഓഫീസിലുമായി കൂടിയിരുന്നു. റിസർച്ച്, വിദേശ

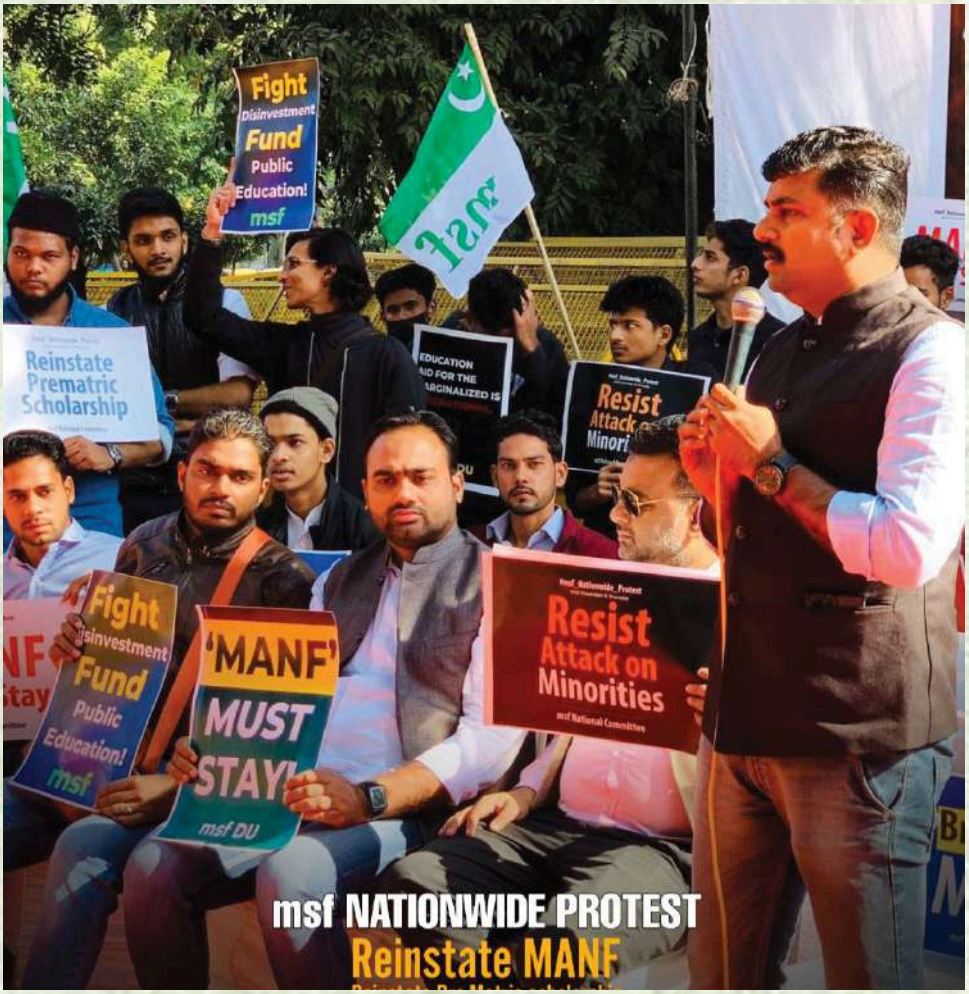

പഠനം അങ്ങനെ തുടങ്ങി അവരുടെ പല ഭാവി പദ്ധതികളും ചർച്ച ചെയ്തു.

ഡൽഹി എന്ന മഹാനഗരത്തിലെ ഗൈഡ് കൂടിയായിരുന്നു അവൻ. ഷഹീൻ ബാഗ് മാർക്കറ്റ്, പാലികാ ബസാർ, കൊനൗട്ട് പ്ലേസ്, ഖാൻ മാർക്കറ്റ് എന്നിവിടങ്ങളിലൊക്കെ ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് നടന്നു. മാർക്കറ്റുകളിൽനിന്ന് ഷർട്ടും ജീൻസും ഷൂസുമെല്ലാം വാങ്ങി. ഇന്ന് അവ ധരിക്കാനെടുക്കുമ്പോൾ അസറു ഓർമയായി കടന്നുവരും.

തിരക്കിനിടയിലും തന്റെ കുടുംബത്തെ അവൻ മറന്നില്ല. വീട്ടിലെ കാര്യങ്ങൾ ദിവസവും അന്വേഷിക്കും. പെങ്ങൾക്ക് പഠിക്കാനാവശ്യമുള്ള പുസ്തകങ്ങൾ വാങ്ങി അയക്കും.

ഇന്ത്യ ഇന്റർനാഷണൽ ട്രേഡ് ഫെയറിൽ വെച്ചായിരുന്നു അവസാനമായി അസറുവിനെ കണ്ടത്. ഞാനും സി.കെ ഷാക്കിറും സാജുവും ട്രേഡ് ഫെയറിലേക്ക് എത്തിയപ്പോൾ, അവൻ പാസുമായി ഞങ്ങളെ സ്വീകരിക്കാൻ പുറത്തേക്ക് വന്നു. പവലിയനുകളെല്ലാം ചുറ്റി കണ്ടു, സാധനങ്ങൾ വാങ്ങി, കുടുംബശ്രീ കഫെയിൽ പോയി ഭക്ഷണം കഴിച്ചു. അന്നത്തെ കൾച്ചറൽ പ്രോഗ്രാം പഞ്ചാബിന്റെ വകയായിരുന്നു. അവരുടെ പഞ്ചാബി പാട്ടുകൾ കേട്ടു ഞങ്ങൾ സന്തോഷത്തോടെ പിരിഞ്ഞു.

പക്ഷെ, അന്ന് പിരിയുമ്പോൾ ഞങ്ങൾ ആരും ഓർത്തില്ല, ഇനിയൊരു കണ്ടുമുട്ടൽ ഉണ്ടാകില്ലെന്ന്. അപ്പോഴേക്കും അസറുവിനെ രോഗം പിടികൂടിയിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ഗ്രേസ് മുബഷിർ വിളിച്ചു അസറു ഐ.സി.യുവിലാണെന്ന് പറഞ്ഞു. പിന്നീട്, അത്ര സുഖകരമായ വർത്തകളായിരുന്നില്ല വന്നത്. ഓരോ ദിവസം കൂടുമ്പോഴും അസറുവിന്റെ ആരോഗ്യം മോശമായി. ഹലീംക്ക വിളിച്ച് നേതാക്കളെ കണ്ട് കാര്യങ്ങൾ ധരിപ്പിക്കാൻ പറഞ്ഞു. കുഞ്ഞാലിക്കുട്ടി സാഹിബ്, ഇ.ടി, വഹാബ്ക, സമദാനി എന്നിവരെ കണ്ട് അസറുവിന്റെ കാര്യം പറഞ്ഞു. നല്ല ചികിത്സ ഉറപ്പാക്കി. ചിലവുകൾ പാർട്ടി വഹിക്കുമെന്ന് അറിയിച്ചു. പക്ഷെ, അല്ലാഹു അവനെ തിരികെ വിളിച്ചു.

ഒന്നും തിരിച്ചു പ്രതീക്ഷിക്കാതെ സേവനം ചെയത ഒരാളായിരുന്നു അസറു. അവന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആരെയും അറിയിച്ചതുമില്ല. മരണശേഷമാണ് അസറുവിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എത്രത്തോളം വലുതായിരുന്നുവെന്ന് മനസ്സിലാകുന്നത്. പലരും

അവർക്ക് കിട്ടിയ സേവനങ്ങളെ നന്ദിപൂർവം ഓർത്തെടുത്തു. സ്നേഹത്തോടെ അവനുമായുള്ള നിമിഷങ്ങൾ പങ്കുവെച്ചു.

ഈ ലേഖനം എങ്ങനെ അവസാനിപ്പിക്കണമെന്ന് എനിക്ക് നിശ്ചയമില്ല. എങ്കിലും, ഒരു സംഭവം കൂടി പങ്കുവെക്കട്ടെ. ദേശീയ കമ്മിറ്റി ഓഫീസ് ഉദ്ഘാടനം കഴിഞ്ഞ പിറ്റേദിവസം അസറു എന്റെയടുത്തുവന്നു. നമുക്കൊരു സെൽഫിയെടുത്താലോ എന്ന് ചോദിച്ചു. ഞങ്ങൾ സന്തോഷത്തോടെ സെൽഫിയെടുത്തു. ആ ഫോട്ടോ ഞാൻ സോഷ്യൽ മീഡിയയിൽ പങ്കുവെക്കുകയും ചെയ്തു. അന്ന് ലൈക്ക് ചെയ്തവരിൽ അസറുവുമുണ്ടായിരുന്നു. പിന്നീട്, ഒരിക്കൽ കൂടി ഞാൻ ആ ഫോട്ടോ പങ്കുവെച്ചു. പക്ഷെ, ഇത്തവണ ലൈക്ക് ചെയ്യാൻ അവൻ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

ഒന്നും തിരിച്ചുപ്രതീക്ഷിക്കാതെ സേവനം ചെയത് അവന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആരെയും അറിയിച്ചതുമില്ല. മരണശേഷമാണ് അസറുവിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എത്രത്തോളം വലുതായിരുന്നുവെന്ന് മനസ്സിലാകുന്നത്.

പി വി അഹമ്മദ് സാജു
എം എസ് എഫ് ദേശീയ പ്രസിഡന്റ്

നോവിന്റെ അസറുവോർമ്മകൾ

ഡൽഹിയിലേക്ക് പിന്നീടുള്ള ഓരോ യാത്രകളിലും ഓഖ്ല യിലെയും ജാമിഅ നഗറിലെയുമൊക്കെ തെരുവുകളിൽ തളം കെട്ടി നിന്ന നോവിൽ പലപ്പോഴുമൊരു സാജുക്ക വിളി കാ തിൽ മുഴങ്ങി. തിരിഞ്ഞുനോക്കുമ്പോൾ മറുഭാഗത്ത് ശൂന്യത മാത്രമാണ്. മുമ്പ് എപ്പോൾ ഡൽഹിയിലെത്തിയാലും തോൾ സഞ്ചിയും തൂക്കി, പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ട് സാജുക്കാന്ന് വിളിച്ച് ഓടിവരുന്ന പാലോടുകാരന് പയ്യന് അസറു, ഇന്ന് പാറമ്മൽ ജുമാ മസ്ജിദ് ഖബർസ്ഥാനിൽ വിശ്രമത്തിലാണല്ലോ എന്ന യോർമയിൽ കണ്ണുകളന്നേരത്തൊക്കെയും നനഞ്ഞു.

അസറുവെന്നത് ഞാനുമായും ദേശീയ എം.എസ്.എഫ് കമ്മിറ്റിയുമായും അത്ര ഇഴുകിച്ചേർന്നൊരു പേരായിരുന്നു. എം.എസ്.എഫ് ദേശീയ കമ്മിറ്റിയുടെ ഡൽഹിയിലെ ഓഫീ സിന്റെ മേൽനോട്ടവുമെല്ലാം അസറുവിനായിരുന്നു. എന്ത് കാ ര്യം ചെയ്യണമെങ്കിലും നമ്മളവനെ ഏല്പിക്കേണ്ട ആവശ്യം പോലുമില്ല, വെറുതെയൊന്ന് സൂചിപ്പിക്കുമ്പോഴേക്ക്, അതവ ന്റെ ഉത്തരവാദിത്വമായി അവനേറ്റെടുത്ത് ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരി ക്കും.

'ഡൽഹിയിലെ മലയാളി വിദ്യാർഥികൾ അനാഥരായെന്ന്' അസറുവിന്റെ മരണത്തോടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട നിരവധി വാട്ട്സാ പ്പ് സ്റ്റാറ്റസുകളിലെ ആ വാചകത്തിന് വലിയ ആഴമുണ്ട്. പ ഠനാവശ്യങ്ങൾക്കായി രാജ്യതലസ്ഥാനത്തെത്തുന്ന മലയാളി വിദ്യാർഥികൾക്ക് അവനെല്ലാമെല്ലാമായിരുന്നു.

ഓരോ വർഷവും വളരെ വിപുലമായ രീതിയിൽ അഡ് മിഷൻ ഹെല്പ്ഡെസ്ക് തുറന്നുവെച്ച് അസറു മലയാളി വിദ്യാർഥികളെ കാത്തിരുന്നു. അതിലൂടെ കടന്നുവന്ന ഓരോ രുത്തർക്കും പിന്നീട് അവൻ അവരുടെ പ്രിയപ്പെട്ട അസറുക്ക യായി മാറി.

ഞാനെപ്പോൾ ഡൽഹിയിലെത്തിയാലും തിരിച്ചുപോരുന്ന തു വരെയും നിഴലായി അസറുവുണ്ടാകും. ദില്ലിയുടെ തെരു വുകളിലൂടെ പല കഥകളും സ്വപ്നങ്ങളും പങ്കുവെച്ച് ഞങ്ങൾ നടക്കും. മന്ത്രിമാരുടെയും എം.പിമാരുടെയും പലരാജ്യങ്ങളു ടെ പ്രതിനിധികളുടെയുമൊക്കെ വീടുകളിലേക്കും ഓഫീസു കളിലേക്കുമൊക്കെ അവനെനിക്കൊപ്പം അനുഗമിക്കുക പതി വാണ്. ഇത്തവണത്തെ ഡൽഹി യാത്രയിൽ സന്ദർശിച്ച പല നേതാക്കളും എപ്പോഴും കൂടെയുണ്ടാവാറുള്ള ആളെ അന്വേ ഷിക്കുകയുണ്ടായി. തന്റെ കർത്തവ്യങ്ങളൊക്കെയും കുറഞ്ഞ കാലം കൊണ്ട് പൂർത്തിയാക്കി, ആ ഇരുപത്തിനാലുകാരൻ എന്നെന്നേക്കുമായി ഈ ദുനിയാവിനോട് യാത്ര പറഞ്ഞുവെ

ഫലസ്തീൻ അംബാസിഡറായിരുന്ന അബ്ദുള്ള അബു അൽ ഹൈജ യുടെ കൂടെ അസറുവും അഹ്മദ് സാജുവും ന്യൂ ഡൽഹിയിലെ ഫലസ്തീൻ എംബസിയിൽ

ന്ന് പറയാനെന്റെ ചങ്കിൽ നിന്ന് വാക്കുകൾ പുറത്ത് വരാതെ നോവിന്റെ ഒരു പാട മൂടി കിടക്കുന്നത് പോലെ.

ഇപ്പോൾ ഡൽഹിയിൽ സഹായം ചോദിച്ചു വിളിക്കുന്ന മനുഷ്യർക്ക് നമ്പർ അയച്ചുകൊടുക്കാൻ പല പേരുകൾ മൊബൈൽ ഡിസ്പ്ലേയിൽ തിരയണം. മുൻപായിരുന്നെങ്കിൽ, ഡൽഹിയെന്ന് കേൾക്കുമ്പോഴേ അസറുവിന്റെ നമ്പർ അയച്ചുകൊടുക്കുകയാണ് പതിവ്. എന്താവശ്യത്തിനും ആ ഒരൊറ്റ പേര് മതി. അവനെ വിളിക്കുന്ന ഒരാളെയും അവൻ നിരാശപ്പെടുത്തില്ലെന്നുറപ്പാണ്.

ഇപ്പോൾ ഡൽഹിയിൽ സഹായം ചോദിച്ചു വിളിക്കുന്ന മനുഷ്യർക്ക് നമ്പർ അയച്ചുകൊടുക്കാൻ പല പേരുകൾ മൊബൈൽ ഡിസ്പ്ലേയിൽ തിരയണം. മുൻപായിരുന്നെങ്കിൽ, ഡൽഹിയെന്ന് കേൾക്കുമ്പോഴേ അസറുവിന്റെ നമ്പർ അയച്ചുകൊടുക്കുകയാണ് പതിവ്.

ജാമിഅയിലെയും ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലെയും എം.എസ്.എഫുകാരുടെ നേതാവായിരുന്നു അവൻ. എന്തിനും ഏതിനും കൂടെ അവനുണ്ട് എന്നതായിരുന്നു അവരുടെ വലിയ ധൈര്യം. ഡൽഹിയിലെ സമരങ്ങളിലും അതിനുശേഷം പോലീസ് സ്റ്റേഷനുകളിൽ കയറിയിറങ്ങേണ്ടി വരുമ്പോഴൊക്കെയും അവന്റെ സ്നേഹവലയം അവരെ പൊതിഞ്ഞുപിടിക്കും. അവരുടെ അസറുക്ക കൂടെയുണ്ടാവുകയെന്നാൽ അവർ സുരക്ഷിതരാണെന്ന ഉറപ്പ് കൂടിയായിരുന്നു.

ഡൽഹിയിൽ വെച്ച് മരണപ്പെടുന്ന മലയാളികളുടെ മയ്യിത്തുകൾ നാട്ടിലെത്തിക്കും വരെ അസറുവിന്റെ ഓട്ടപാച്ചിലുകൾക്ക് കണക്കില്ല. ഒരുപാടധികം മയ്യിത്തുകൾ സ്വന്തം കുടുംബത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടവരുടേതെന്ന പോലെ പരിപാലിച്ച് നാട്ടിലെത്തിച്ചതിന്റെ പ്രതിഫലമായിരിക്കണം അസറുവിന്റെ മയ്യിത്ത് കൊണ്ട് വിമാനം പൊങ്ങിയപ്പോൾ ഡൽഹി ഇന്ദിര ഗാന്ധി ഇന്റർനാഷണൽ എയർപോർട്ട് മുഴുവൻ തേങ്ങിയത്. അവിടെ തടിച്ചു കൂടിയ ആ വലിയ ജനക്കൂട്ടം മുഴുവൻ വിതുമ്പിക്കൊണ്ട് അസറുവിനെ യാത്രയാക്കുമ്പോൾ ഡൽഹിയിലെ മലയാളികൾക്ക് അസറു ആരായിരുന്നു എന്നൊരു വലിയ ചോദ്യത്തിനാണ് ആ ദിവസം ഉത്തരം നൽകിയത്.

കേരള ഹൗസിലും, ഡൽഹിയിലെ മാധ്യമപ്രവർത്തകർക്കിടയിലുമൊക്കെ അസറുവിന് വലിയ സൗഹൃദവലയങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാവർക്കും അവനവരുടെ പ്രിയപ്പെട്ട ആരോ ആണെന്നൊരു തോന്നൽ വരുത്താൻ സ്നേഹത്തിൽ ആറ്റിക്കുറുക്കിയെടുത്ത അവന്റെ പെരുമാറ്റത്തിന് സാധിച്ചിരുന്നു.

എം.എസ്.എഫ്, കെ.എം.സി.സി, എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ്, കെ.എം.ഡബ്ല്യൂ.എ എന്നിങ്ങനെ ഒരുപാട് സംഘടനകളുടെ അമരത്തിരുന്ന് പ്രവർത്തിക്കുമ്പോഴും ജാമിഅയിലെ ഗവേഷകരുടെ മക്കളായ അലമോളുടെയും ജൂലുമോളുടെയും കൂടെ അവർക്കൊപ്പം കളിക്കുന്ന അസറുമാമയായിരുന്നു അവൻ. പ്രവാചകൻ (സ്വ) പറഞ്ഞ കുഞ്ഞുങ്ങളോട് കരുണ കാണിക്കണമെന്ന വാചകത്തെ അവൻ ഹൃദയം കൊണ്ടു കേട്ടു. ഡൽഹിയുടെ തെരുവുകളിൽ ഉടുതുണിക്ക് മറുതുണിയില്ലാതെ ജീവിക്കുന്ന നാടോടിക്കുട്ടികളും, മിഠായികളുമായി അസറുമാമ വരുന്നത് കാത്തിരിക്കുക പതിവാണ്.

അസറുവിന്റെ സഹായമെത്തുന്ന അനേകം മനുഷ്യരുണ്ടായിരുന്നു അവന്റെ ചുറ്റിലും. പക്ഷെ, ഒരാളോട് പോലും അവനാ പേരുകളൊന്നും പങ്കുവെച്ചില്ല. അവന്റെ മരണശേഷവും ആ സഹായങ്ങളൊക്കെ തുടർന്നുപോവണമെന്നത് മുസ്ലിം ലീഗിന്റെ തീരുമാനമാണ്. അത് ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ടവനോട് ചെയ്യേണ്ട ഉത്തരവാദിത്വവുമാണെന്ന ബോധ്യത്തിൽ നിന്നാണ് എം.എസ്.എഫ് ദേശീയ കമ്മിറ്റി അസറുവിന്റെ സ്മരണാർഥം ഹാന്റ്ബുക്ക് പുറത്തിറക്കിയത്. ഇനിയുമൊരുപാട് പ്രൊജെക്ടുകൾ അസറുവിന്റെ പേരിൽ നടപ്പാക്കാനുമുണ്ട്.

മരണത്തിന് രണ്ടാഴ്ച മുൻപാണ് അവസാനമായി അസറുവിനെ കാണുന്നത്. ഡൽഹിയിലെ ട്രേഡ് ഫെയറിന് കേരള പവിലിയന്റെ എല്ലാ മേൽനോട്ടവും അവനായിരുന്നു. വന്നേ പറ്റൂ എന്ന അവന്റെ നിർബന്ധത്തിലാണ് അന്ന് അവിടം സന്ദർശിക്കുന്നത്. ഒരുമിച്ച് ഭക്ഷണമൊക്കെ കഴിച്ച് വലിയ സന്തോഷത്തിലാണ് അവനെന്നെ തിരിച്ച് നാട്ടിലേക്ക് യാത്രയാക്കിയത്.

പിന്നീട്, ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അസറു ആശുപത്രിയിലായി. അവന് ഏറ്റവും മികച്ച ചികിത്സയൊരുക്കാൻ അങ്ങേയറ്റം ശ്രമിക്കുമ്പോഴും മരണം അവനെ ഞങ്ങളിൽ നിന്ന് വേർപെടുത്തുമെന്നൊന്നും ചിന്തിക്കുന്നേയില്ല. അവസാനം, എന്റെ ഭാര്യാസഹോദരിയുടെ കല്യാണത്തലേന്നാണ് അസറുവിന്റെ മരണവാർത്ത തേടിയെത്തുന്നത്. മൈലാഞ്ചി മണമുള്ള കല്യാണവീട്ടിൽ നിന്ന് മണ്ണാർക്കാട്ടെ അസറുവിന്റെ വീട്ടിലേക്ക് അവന്റെ മയ്യിത്ത് സ്വീകരിക്കാനുള്ള യാത്രയിലാകെ നെഞ്ചിലൊരു കനൽ കത്തിയെരിയുകയായിരുന്നു. ഇനി കൂടെ അസറുവില്ലെന്ന യാഥാർഥ്യം പലവട്ടം തലച്ചോറിനെ കീറിമുറിച്ച് കടന്നുപോയിട്ടും ഹൃദയം അത് അംഗീകരിക്കാൻ തയ്യാറായില്ല.

പ്രിയപ്പെട്ട അസറൂ,

നീയെനിക്ക് ആരായിരുന്നു എന്ന ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരം കിട്ടാൻ, ഡൽഹിയിലെ നിന്റെ മനുഷ്യർ മുഴുവൻ നിറഞ്ഞ കണ്ണുകളുമായി പാലോട് ഗ്രാമത്തിലേക്കൊഴുകിയ ദിവസം വരെ എനിക്ക് കാത്തിരിക്കേണ്ടി വന്നു. നിഴലുപോലെ എന്നെ അനുഗമിച്ചിരുന്നൊരാളുടെ വിടവ് പകരുന്ന നോവ് തെല്ലൊന്നുമല്ല ഇന്നെന്നെ വേട്ടയാടുന്നത്.

നിന്റെ ഹോട്ടലിൽ നിന്ന് ഭക്ഷണം

കഴിക്കാന് നീ ക്ഷണിച്ചപ്പോഴൊക്കെയും പല തിരക്കുകൾ കാരണം എനിക്കതിന് സാധിച്ചില്ലല്ലോ എന്നൊരു കടം നിന്നോട് ബാക്കിയുണ്ട്. നീയില്ലാതെ അവിടെ പോയി ഭക്ഷണം കഴിക്കാനെനിക്കിതുവരെയും കരുത്ത് ലഭിച്ചിട്ടില്ല. എന്നെങ്കിലുമവിടെ പോകുമ്പോൾ, അരികിലിരുന്ന് തമാശ പറയുന്ന നിന്റെ ചിരിയെന്റെ ഓർമകളിൽ നിറയുമായിരിക്കും.

ഡൽഹിയിൽ നിനക്കൊരു പകരക്കാരനുണ്ടാവുമോ ഇനി? കാലത്തിന്റെ കുത്തൊഴുക്കിൽ നിന്നെ പോലെ മറ്റൊരു അസറു രൂപപ്പെടുമായിരിക്കും അല്ലെ? പക്ഷെയൊരിക്കലും, നിന്നെയും നീ സമ്മാനിച്ച സ്നേഹത്തെയും മറക്കാൻ ഞങ്ങളൊരാൾക്കും ആവില്ല മോനേ. ഡൽഹിയിലെ കത്തുന്ന വെയിലിലും മരം കോച്ചുന്ന തണുപ്പിലും അപരന്റെ വേദനകൾക്കൊപ്പമോടിയിരുന്ന, സ്വയം മറന്ന് ചുറ്റുമുള്ളവരുടെ കണ്ണീരൊപ്പാൻ മത്സരിച്ചിരുന്ന, അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ഓർമകളെ രാജ്യതലസ്ഥാനവും ഒരിക്കലും മറവിക്ക് വിട്ടുകൊടുക്കുമെന്ന് തോന്നുന്നില്ല. അസറുവിനോടൊപ്പം ഞങ്ങളെയൊക്കെയും സ്വർഗത്തിൽ ഒരുമിപ്പിക്കണേ

അഡ്വ. ഷിബു മീരാൻ
ദേശീയ ഓർഗ. സെക്രട്ടറി
മുസ് ലിംയൂത്ത് ലീഗ്

കൂടെപ്പിറക്കാതെ പോയ അനിയൻ

അസറുവിന്റെ ഒരു ഓർമക്കുറിപ്പ് വേണമെന്ന് ഡൽഹി എം.എസ്.എഫ് നേതാക്കൾ പറഞ്ഞിട്ട് കുറേയാകുന്നു. മടി കൊണ്ടെഴുതാത്തതല്ല. അവനെ കുറിച്ച് പറഞ്ഞാലും എഴുതിയാലും മാത്രമല്ല കേൾക്കുമ്പോൾ പോലും ഒരു കരച്ചിൽ, എത്ര ശ്രമിച്ചാലും പിടിച്ച് നിൽക്കാൻ കഴിയാത്തവണ്ണം ഇരച്ചെത്തുകയാണ്. ഡൽഹിയിലുണ്ട് എന്നറിഞ്ഞിട്ട് ഷഹ സാദ് വീണ്ടും വിളിച്ചു: ''ഷിബുക്കാ വേഗം വേണം, സമയം കുറവാണ്''. അവിചാരിതമായിരിക്കാം ഇ-റിക്ഷയിൽ ജാമിഅയിലേക്കുള്ള യാത്രയിലായിരുന്നു അപ്പോൾ. ജാമിഅയിലെ ഗേറ്റിൽ സെക്യൂരിറ്റി ഉദ്യോഗസ്ഥർ തടഞ്ഞു.

പാണക്കാട് സാദിഖലി ശിഹാബ് തങ്ങളടക്കം മണിക്കൂറുകൾ അവനെ കാത്തിരുന്ന നേതാക്കളും ആയിരക്കണക്കിന് മനുഷ്യരും അവൻ ആരായിരുന്നുവെന്ന് ആ ഗ്രാമത്തെ ബോധ്യപ്പെടുത്തി.

ആരാണ്? ആരെ കാണാനാണ്? നൂറുനൂറു ചോദ്യങ്ങളാണ്. ഗേറ്റ് നമ്പർ (എത്ര യാണ് പറഞ്ഞത് എന്നോർമ്മയില്ല) വഴി പാസ് വാങ്ങി പോകണം എന്നൊക്കെ പറഞ്ഞു. ആദ്യമായിട്ടാണ് ആ ചോദ്യങ്ങളെയൊക്കെ നേരിട്ടത്. അവിടെ ആ ഫോർമാലിറ്റികളൊക്കെ ഉണ്ട് എന്നറിയുന്നതും അന്നാണ്. മുമ്പൊരിക്കലും അത് വേണ്ടി വന്നിട്ടില്ല. അവിടേക്ക് പോയാൽ മെയിൻ ഗേറ്റിനു മുന്നിൽ അവൻ കാത്ത് നിൽപ്പുണ്ടാകും. അകത്തേക്ക് കയറാനും, അവിടെയാകെ നടക്കാനും, ഹിന്ദി സംസാരിക്കുന്ന കർക്കശക്കാരായ ഉദ്യോഗസ്ഥരെ കാണിക്കാനും ഒക്കെ അവന്റെ കയ്യിൽ പാസുണ്ട്, ആഴമുള്ള മനോഹരമായ പുഞ്ചിരി.

ഇത് അസറു, ജാമിഅയിലെ എം.എസ്.എഫ്കാരനാണ്, അവന്റെ കൈ പിടിച്ച് ഹലീംക്ക പരിചയപ്പെടുത്തിയപ്പോഴാണ് ആ ചിരി ആദ്യം കണ്ടത്. പിന്നീടുള്ള ഡൽഹി യാത്രകളിലൊക്കെ അവൻ നിഴലുപോലെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. കേരള ഹൗസിന്റെ മുന്നിൽ ഹാരിസ്ക്കയുടെ ഓഫീസിൽ നിന്ന് തോൾ സഞ്ചിയും തൂക്കി അവൻ നടന്നടുക്കും. പിന്നെ, മടങ്ങും വരെ കൂടെയുണ്ടാകും. എത്ര നിർബന്ധിച്ചാലും റൂമിലേക്ക് മാത്രം

വരില്ല. ജാമിഅയിലെ അവന്റെ റൂമിലേക്ക് പോണം മൂപ്പർക്ക്.

ഡൽഹിയിലെ ഏത് സംഘടനാ പരിപാടിയുടെയും മുഖ്യസംഘാടകൻ അസറു ആയിരിക്കും. ഡൽഹിയിൽ എന്താവശ്യങ്ങൾക്ക് ആര് ബന്ധപ്പെട്ടാലും അവനെ ഏല്പിക്കും. അവനെപ്പോലൊരു കുട്ടിയെ കൊണ്ട് അത് സാധിക്കുമോ എന്ന് നോക്കാറേയില്ലായിരുന്നു. ഇടക്കിടക്ക് അവന്റെ ഓർമ വന്നാൽ വാട്സ് ആപ്പിൽ അവന്റെ വോയ്സ് മെസേജുകൾ കേൾക്കാറുണ്ട്. ''ഷിബുക്ക, ങള് ധൈര്യായിട്ടു നമ്പർ കൊടുത്തോളൂ, ഞാൻ നോക്കിക്കോളാം'' ഇതാണ് അവനെന്നോട് ഏറ്റവുമധികം പറഞ്ഞിട്ടുള്ള വാചകം. അതെ, അവയത്രയും അവൻ ഭംഗിയായി കൈകാര്യം ചെയ്തു. അത്ര വലിയ സുഹൃദ് ബന്ധങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു അവന്. അസാമാന്യമായ കാര്യശേഷി ഉണ്ടായിരുന്നു അവന്. അക്ഷരാർഥത്തിൽ അവൻ ഒരു സമ്പത്തായിരുന്നു. നാടിനും, സമുദായത്തിനും, കുടുംബത്തിനും ഒക്കെ വേണ്ടി വലിയ വലിയ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ ശേഷിയുണ്ടായിരുന്ന ഒരാൾ. ഒരു ചെറിയ പനി വന്നതാണ്, പിന്നെയത് കൂടി എന്ന് കേട്ടപ്പോൾ വലിയ ആശങ്കയായി. പ്രാർഥനയോടെ ഞങ്ങളൊക്കെ കാത്തിരുന്നു.

പിന്നെ, രാത്രിയിൽ സ്ഥിതി മെച്ചപ്പെട്ടു എന്ന് മർസൂഖ് ബാഫഖി പറഞ്ഞു കേട്ടപ്പോൾ ആശ്വസിക്കേണ്ടതാണ് ശരിക്കും. പക്ഷെ, അങ്ങനെ കഴിഞ്ഞില്ല. എത്ര ശ്രമിച്ചിട്ടും ഉറങ്ങാനായില്ല. പുലർച്ചെ നേരത്തെ എണീറ്റു. ഫോണിലെ ഡാറ്റ ഓണാക്കി. വാട്സ് ആപ്പിൽ ആദ്യം 'ഇന്നാലില്ലാഹ്' എന്നു കണ്ടു. അത് പൂർണമായും വായിക്കാനായില്ല. മെസേജുകൾ വന്നു കൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു. അതവസാനിച്ചപ്പോ അവന്റെ മെസേജുകളിൽ അവന്റെ മുഖം കണ്ടു. തൊട്ടുപിന്നാലെ ഹലീംക്ക വീണ്ടും വിളിച്ചു. അസറു പോയി. അവന്റെ ചിത്രമെടുത്തു നോക്കി. ആദ്യം കണ്ടപ്പോൾ മുതൽ അവസാനം കണ്ട് പിരിഞ്ഞ അന്നുവരെ കൂടെ നടന്ന പുഞ്ചിരി ഇനിയില്ല. ഒരുപാട് ഇഷ്ടമുള്ളവരോട് പെട്ടെന്ന് ദേഷ്യപ്പെടുന്ന വൃത്തികെട്ട സ്വഭാവമുണ്ട് എനിക്ക്. ചെറിയ ഒരു കാര്യത്തിന്, അവസാനത്തെ ഡൽഹി യാത്രയിൽ അവനെ വഴക്ക് പറഞ്ഞിരുന്നു. പിരിയുമ്പോൾ പോട്ടെ എന്ന് സമാധാനിപ്പിച്ചത് കേരളാ ഹൗസിനടുത്തുള്ള കടയിൽ ഒരുമിച്ച് മട്ക്ക ചായ കുടിക്കു

അസറു, അവനൊരു സൂഫിയായിരുന്നു. അനിയനെ പോലെ പ്രിയപ്പെട്ടവൻ. ചെറിയ ജീവിതത്തിലെ ഓരോ നിമിഷവും തിരക്കിട്ട് സുകൃതങ്ങൾ ചെയ്ത് തീർത്തവൻ.

ബോഴാണ്. ''ങള് പോ ഷിബുക്ക ബേജാറാക്കാണ്ട്'' എന്ന് പറഞ്ഞ്, അവൻ ഹാരിസ്ക്കയുടെ ഓഫീസിലേക്ക് നടന്നു. അപ്പോഴും മായാത്ത ചിരിയിൽ ഒരു ചെറിയ വേദന ഉണ്ടായിരുന്നോ എന്ന് സംശയം തോന്നി. സാരമില്ല ഇനി ഡൽഹിയിൽ വരുമ്പോ അവന്റെ സങ്കടം മാറ്റാം എന്ന് കരുതി ഞാനും മടങ്ങി. പാർട്ടി പതാക പുതച്ച് കണ്ണടച്ച് കിടക്കുന്ന അവന്റെ മുഖത്ത് നോക്കി നിന്നപ്പോൾ മനസിൽ നിറഞ്ഞതും അവസാനം കണ്ട നേരിയ സങ്കടത്തിന്റെ നിഴൽ വീണ ആ ചിരിയാണ്. ഇനിയുള്ള കാലത്തെ പ്രാർഥനകൾ കൊണ്ട് വേണം എനിക്കതിന് പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യാൻ.

സാധാരണ കുടുംബത്തിൽ നിന്ന് വന്ന ഒരു കുട്ടി. ആ മഹാനഗരത്തിൽ അവൻ താമസിച്ചത് അഞ്ച് വർഷത്തിൽ താഴെ മാത്രം. അഞ്ച് പതിറ്റാണ്ട് കാലം അധികാരത്തിന്റെ എല്ലാ പ്രതാപങ്ങളോടെയും അവിടെ വാണരുളിയവർക്ക് പോലും ലഭിക്കാത്ത വൈകാരികമായ യാത്രയയപ്പാണ് ഡൽഹി ആ 24 കാരന് നൽകിയത്. വലിയ നേതാക്കൾ മുതൽ ജാമിഅക്കടുത്തുള്ള എം.എസ്.എഫ് ഓഫീസിനു താഴത്തെ തെരുവിലെ കുട്ടികൾ വരെ അവനെ ഓർത്ത് വിതുമ്പി. നിറകണ്ണുകളോടെ, സ്വന്തം പേരിനൊപ്പം അവൻ എഴുതി വെച്ച അവന്റെ ചെറിയ ഗ്രാമത്തിലേക്ക്, അവനെ യാത്രയാക്കി. ഇടക്കിടെ അവിടെ വന്നു പോകുന്ന ഡൽഹിയിൽ പഠിക്കുന്ന വിദ്യാർഥി ആ നാട് അവനെ അത്രയേ മനസിലാക്കിയിരുന്നുള്ളൂ. പാണക്കാട് സാദിഖലി ശിഹാബ് തങ്ങളടക്കം അവിടെയെത്തി മണിക്കൂറുകൾ അവനെ കാത്തിരുന്ന നേതാക്കളും ആയിരക്കണക്കിന് മനുഷ്യരും അവൻ ആരായിരുന്നുവെന്ന് ആ ഗ്രാമത്തെ ബോധ്യപ്പെടുത്തി. ആ വലിയ ജനക്കൂട്ടത്തിന്റെ ഹൃദയം തകർന്നുള്ള പ്രാർഥനകളേറ്റുവാങ്ങി അസറു നിത്യജീവിതത്തിലേക്ക് കൺതുറന്നു.

അസറു, അവനൊരു സൂഫിയായിരുന്നു. അനിയനെ പോലെ പ്രിയപ്പെട്ടവൻ. ചെറിയ ജീവിതത്തിലെ ഓരോ നിമിഷവും തിരക്കിട്ട് സുകൃതങ്ങൾ ചെയ്ത് തീർത്തവൻ. തമ്പുരാനേ, അതൊക്കെയും നീ സ്വീകരിക്ക്, അതോടൊപ്പം ഈ തേട്ടവും നീ കേൾക്ക്, കൂടെപ്പിറക്കാതെ പോയ എന്റെ അനിയൻ കുട്ടിക്ക് നീ സ്വർഗം കൊടുക്ക്, ആമീൻ.

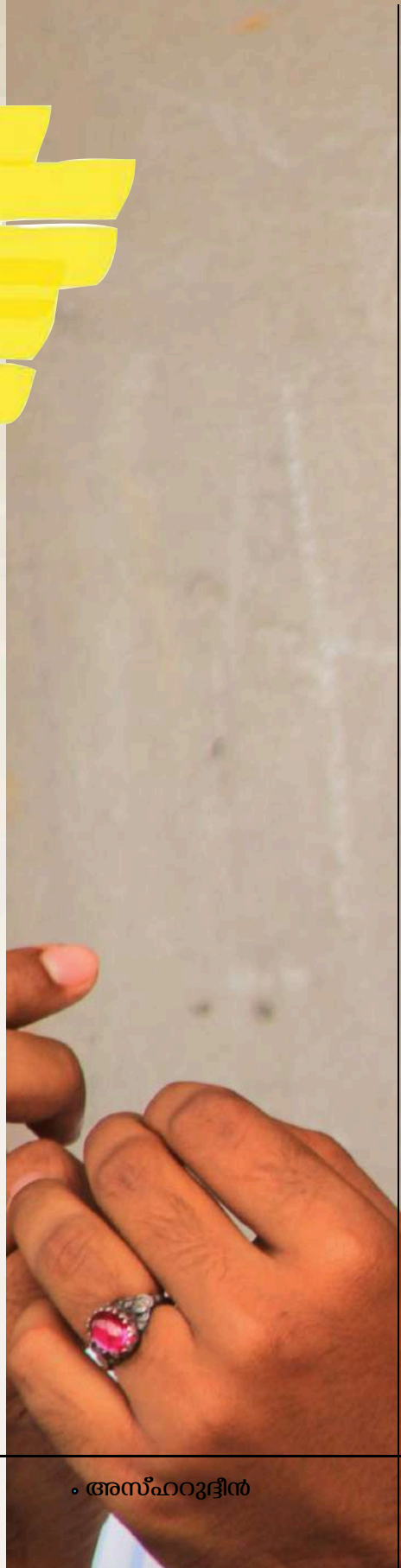

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

സാധാരണക്കാരിലെ അസാധാരണക്കാരൻ

അഡ്വ. ഫാത്തിമ തഹ്‌ലിയ
മുസ്‌ലിം യൂത്ത് ലീഗ്
സംസ്ഥാന സെക്രട്ടറി

ജീവിക്കുന്ന വർഷങ്ങളുടെ എണ്ണമല്ല, അതൊരു വർഷിക്കുന്ന ജീവിതമായിരുന്നോ എന്നതാണ് ഒരായുസ്സിന്റെ മൂല്യം നിർണ്ണയിക്കുന്നത്. പ്രിയപ്പെട്ട അസറുനമുക്കിടയിലുണ്ടായിരുന്ന കാലദൈർഘ്യം നന്നേ ചെറുതായിരുന്നുവെങ്കിലും അവനുണ്ടാക്കിയ അടയാളങ്ങൾ കാലാതീതമായി ജീവിക്കുമ്പോൾ, നമുക്കങ്ങനെയേ പറയാനാവുകയുള്ളൂ. കാലേക്കൂട്ടി പോയി, നേരത്തെ പോയി എന്നൊക്കെ നാം ചിലരുടെ നിനക്കാത്ത മരണങ്ങളെക്കുറിച്ച് പറയാറുണ്ട്. പക്ഷെ, അവരൊക്കെ വരേണ്ടപ്പോൾ വന്ന് പോവേണ്ടപ്പോൾ പോയി എന്ന് തന്നെ വിചാരിക്കലാണ് നീതി. നല്ലത് അത്ര മതി എന്നതാണ് പ്രകൃതിനിയമം. അല്ല എന്നുണ്ടെങ്കിൽ അസറുവടക്കം പലരും അപൂർണ്ണതയിൽ അവസാനിച്ചു എന്നാണ് വരിക. പ്രിയപ്പെട്ടവരെ കുറിച്ചുള്ള ഓർമകളെ പൂർണ്ണതയുടെ ഫ്രെയിമിൽ പൂവിട്ട് വെക്കലാണ് ഭംഗി.

സ്വാർഥതയും അലസതയും ഇല്ലാതായാൽ ഒരു ദിവസത്തിന് ഒരാണ്ടിന്റെ

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

ശക്തിയും സാധ്യതയും ഉണ്ടാവുമെന്ന് അസറു നമുക്ക് കാട്ടിത്തന്നു. മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടിയാണവൻ ജീവിച്ചത്. അപരരുടെ സന്തോഷങ്ങളിൽ സ്വന്തം ജീവിതത്തിന്റെ അർഥം കണ്ടെത്താൻ എല്ലാവർക്കും പറ്റണമെന്നില്ല.

മലയാളികൾ, പ്രത്യേകിച്ച് പുതുതലമുറയിലെ വിദ്യാർഥികൾ, അതിലും പ്രത്യേകിച്ച് മുസ്ലിം ലീഗ് രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്ക്, ഡൽഹിയിലെ അപരിചിതവും അപ്രവചനീയവുമായ അന്തരീക്ഷത്തെ സുരക്ഷിതമാക്കിക്കൊടുക്കുന്ന മാലാഖയെപ്പോലെ അസറു ഓടിവന്ന്, എവിടേക്കും കൂട്ടികൊണ്ടു പോയി, ഏത് നേരത്തും എങ്ങോട്ടേക്കും കാവലിരുന്നു. അത് കൊണ്ട് തന്നെ, ഡൽഹിയിൽ പോയി മടങ്ങിവരുന്നവരുടെ ഗൃഹാതുരതകളിൽ അസറുവിന്റെ നിഷ്കളങ്കമായ ചിരി, പകരം മറ്റൊന്നില്ലാതെ പടർന്നു നിന്നു.

ഡൽഹിയിൽ പോയി മടങ്ങുമ്പോൾ ആരോടെങ്കിലും പ്രത്യേകിച്ച് യാത്ര പറയണമെന്ന് തോന്നിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത് അസറുവിനോടായിരുന്നു. അവസാനത്തെ സന്ദേശത്തിന് മറുപടിയുണ്ടാകും ''വീണ്ടും വരൂ'' എന്ന്. രാഷ്ട്രീയാവശ്യത്തിനും അല്ലാതെയും അവിടെ എത്തിയപ്പോൾ ആമുഖങ്ങളില്ലാതെ സഹോദരതുല്യം വിശ്വസിക്കാൻ സാധിച്ച ഒരാളാണ് എനിക്ക് പ്രിയപ്പെട്ട അസറു. അധികം സംസാരിച്ചോ പിന്തുടർന്നോ അല്ല അവൻ നമുക്ക് ധൈര്യവും കാവലുമാവുന്നത്. ആത്മാർഥതയുടെയും നിഷ്കപടതയുടെയും ശക്തി അവനിലാകെ പോസിറ്റീവ് എനർജിയായി നിറഞ്ഞു നിന്നിട്ടുണ്ടാവും. അവനുണ്ടെങ്കിൽ ഡൽഹിയിലെ പാതിരാത്രി പോലും സുരക്ഷിതമാണെന്ന് സഹപ്രവർത്തകരായ പെൺകുട്ടികൾക്ക് പോലും മനസ്സാ തോന്നണമെങ്കിൽ അത്ര

ജാമിഅ ഹംദർദ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി സംഘടിപ്പിച്ച ദേശീയ അക്കാഡമിക് കോൺഫറൻസിൽ പ്രബന്ധം അവതരിപ്പിച്ചതിനുള്ള ഉപഹാരം സ്വീകരിക്കുന്നു

യും ഉണ്ടാവണം അവനിൽ നന്മ. അവൻ പ്രത്യേകിച്ച് ആരുടെയും ആളല്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ, എല്ലാവർക്കും അവൻ തൊട്ടടുത്ത പ്രിയപ്പെട്ടവൻ ആയിരുന്നു. അത് വലിയ വലിയ മഹാന്മാരുടെ ജീവിതത്തിന്റെ സവിശേഷതയായി വായിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പലരെയും പോലെ എനിക്കും ഡൽഹിയിലെ ആദ്യ ഡയൽ നമ്പർ അവൻ തന്നെയായിരുന്നു. എം.എസ്.എഫ് ദേശീയ കമ്മിറ്റി ഓഫീസ് ഉദ്ഘാടനത്തിന് പോയപ്പോഴാണ്, അവസാനമായി അസറുവിനെ കണ്ടത്. ഉദ്ഘാടനത്തിന് മുന്നേ ഓഫീസ് കാണാനെത്തിയപ്പോൾ അവനായിരുന്നു അവിടെയുണ്ടായിരുന്നത്. ആ കെട്ടിടത്തിൽ തന്നെയാണ് എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെ ഓഫീസുള്ളത്. അസറു എന്നെ അവിടെയും പരിചയപ്പെടുത്തി. ശേഷം ഞങ്ങൾ അവൻ അധികവും പോകാറുള്ള സ്ഥലത്ത് പോയി ചായ കുടിച്ചാണ് പിരിഞ്ഞത്. പിന്നീട്, അവിടെ നടത്താനാഗ്രഹിക്കുന്ന 'മുസ്ലിമ കോൺഫറൻസു'മായി ബന്ധപ്പെട്ട അനേകം ഫോൺ വിളികൾ, ശബ്ദസന്ദേശങ്ങൾ. ഇടക്ക് വരുന്ന ആശംസ മെസേജുകളുമായി അവൻ എന്നും വിളിപ്പുറത്തുണ്ടായിരുന്നു.

മുസ്ലിം ലീഗായിരുന്നു അസറുവിന്റെ സിദ്ധാന്തവും ജീവിതവും. ആദർശശുദ്ധി എന്ന പദം അസറുവിൽ അതിന്റെ കൂട്ടുകാരനെ കണ്ടെത്തി. പേര് വരാൻ അസറു ഒന്നും ചെയ്തില്ല. അത് കൊണ്ട് തന്നെ അവന്റെ പേരിന് താഴെയേ അവനുണ്ടായ കഥകളിൽ വേറെ പേരുകളും ഉള്ളൂ. എതിർപക്ഷത്തെ രാഷ്ട്രീയക്കാരോട് പോലും അസറു സ്വന്തക്കാരനായി പെരുമാറി. ബിനോയ് വിശ്വം എന്ന കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് നേതാവ് ഡൽഹിയിലെ അസറു തനിക്ക് ആരായിരുന്നുവെന്ന് ചന്ദ്രികയിൽ എഴുതിയത് വായിച്ചപ്പോൾ കണ്ണിൽ നനവ് പടർന്നിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയം ആർഭാടത്തിലേക്കും പൊങ്ങച്ചത്തിലേക്കും വഴുതുന്ന കാലത്ത്, രാഷ്ട്രീയത്തെ അടിസ്ഥാന മനുഷ്യരോടൊപ്പം ജനകീയമായി നിലനിർത്തിയ ലാളിത്യമായിരുന്നു അസറു. വിനയം നിറഞ്ഞ അവന്റെ വാക്കുകൾ അവനെ വളർത്തിയ മാതാപിതാക്കളുടെ കൂടി നന്മയാണ് .

സാമ്പത്തികമായി അത്യാവശ്യം സുരക്ഷിതമായവർ സാമൂഹിക സേവനത്തിനിറങ്ങുന്നത് പൊതുവെ ഒരു ട്രെൻഡാണിന്ന്. പക്ഷെ, തനി സാധാരണ സാഹചര്യത്തിൽ നിന്നുവന്ന്, നല്ലൊരു ജീവിതം സ്വപ്നം കണ്ട് പഠിക്കാനിറങ്ങിയ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ അവസാന ശ്വാസം വരെ ഇങ്ങനെ ജീവിച്ചത് അത്ഭുതം തന്നെ.

നാം ചിലരേ ജീവിക്കുന്നുള്ളൂ, പലരും മരിക്കാതിരിക്കുക മാത്രമാണ്. നാടിനും സമൂഹത്തിനും സമുദായത്തിനും വേണ്ടി ജീവിക്കാൻ പഠിപ്പിച്ച മരണമായിരുന്നു അസറുവിന്റേത്.

സഹോദരാ, പച്ചക്കിളികൾ പാറുന്ന സുവർഗത്തിലും നീ നിന്റേതായ ആ പുഞ്ചിരിയുമായി ഞങ്ങളെ നോക്കുന്നുണ്ടെന്ന വിശ്വാസത്തിൽ, പ്രാർഥനയോടെ...

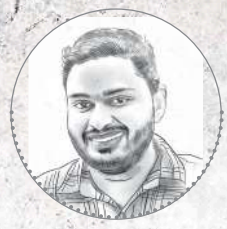

കെ രഘുനാഥ്
പ്രസിഡന്റ്
ഡൽഹി മലയാളി അസോസിയേഷൻ

അകാലത്തിൽ കൊഴിഞ്ഞ പൂവ്

എന്തിന്നലിഞ്ഞു ഗുണധോരണി വെച്ചു നിന്മേൽ? എന്തിന്നതാശു വിധിയേവമപാകരിച്ചു? ചിന്തിപ്പതാരരിയ സൃഷ്ടിരഹസ്യ, മാവതെന്തുള്ളു? ഹാ! ഗുണികളൂഴിയിൽ നീണ്ടു വാഴാ!

മഹാകവി കുമാരനാശാന്റെ 'വീണ പൂവ്' എന്ന മനോഹര കാവ്യത്തിലെ മുപ്പതാമത് ശ്ലോകം അന്വർഥമാക്കിയ ജീവിതം. അതെ, ഗുണവാന്മാർ, മറ്റുള്ളവർക്കു വേണ്ടി എപ്പോഴും നല്ല കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ സന്മനസുള്ളവർ, അതുപോലെ നല്ല സ്വഭാവഗുണമുള്ളവർ ഭൂമിയിൽ അധികകാലം വാഴാതെ കാലം ഒരുക്കിയ യവനികക്കുള്ളിലേക്ക് മറയുന്ന ജീവിതം. സഹജീവികൾക്ക് സ്വജീവിതത്താൽ സുഗന്ധമേകി അകാലത്തിൽ പൊലിഞ്ഞ പൊൻവിളക്കായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ.

എന്റെ ഓർമകളിലും നിറസാന്നിദ്ധ്യമായിരുന്ന ആ നല്ല പയ്യനെ ഡൽഹിയിലെ ആർക്കും അത്ര എളുപ്പം മറക്കാൻ കഴിയില്ല. വളരെ ചെറിയ സമയം കൊണ്ട് ഡൽഹി മലയാളികളുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ ഇടം നേടിയ വ്യക്തിത്വമായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീന്റെത്. കലാവേദികളിൽ, അത് ഈദിന്റെ ആയിരുന്നാലും, കേരള ഹൗസിലെ ആയിരുന്നാലും, അവിടെ അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്ന ഇരുപത്തിനാലുകാരൻ ഉണ്ടാകുമായിരുന്നു. പഠന ആവശ്യങ്ങൾക്കായി കേരളത്തിൽ നിന്നും വന്നിരുന്ന വിദ്യാർഥികളുടെ ലോക്കൽ ഗാർഡിയനുമായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. മകനെ നഷ്ടപ്പെട്ട ഉമ്മയുടെയും വാപ്പയുടെയും, കൂടെപ്പിറപ്പിനെ നഷ്ടപ്പെട്ട സഹോദരങ്ങളുടേയും ദുഃഖത്തിൽ നമുക്കും പങ്കുചേരാം. അവരുടെ കുടുംബത്തിലുണ്ടായ തീരാനഷ്ടം സഹിക്കുവാനുള്ള ശക്തി, അള്ളാഹു ആ കുടുംബത്തിനേകട്ടേയെന്ന് നമുക്കും പ്രാർഥിക്കാം.

എന്റെ ഓർമ്മകളിലും നിറസാന്നിദ്ധ്യമായിരുന്ന ആ നല്ല പയ്യനെ ഡൽഹിയിലെ ആർക്കും അത്ര എളുപ്പം മറക്കാൻ കഴിയില്ല.

എം.ടി മുഹമ്മദ് അസ്ലം
എം.എസ്.എഫ്
ദേശീയ വൈസ് പ്രസിഡന്റ്

അതുല്യമായൊരു റൂഹ്

പ്രിയപ്പെട്ട അസറു, നിന്നെ എങ്ങനെ മറക്കാനാണ്, ഞങ്ങളിൽ അമരത്വം നൽകിയവനാണ് നീ. ചുരുങ്ങിയ കാലയളവിൽ ഒരു പുരുഷായുസ്സിന്റെ മുഴുവൻ കടമകളും കർത്തവ്യങ്ങളും പൂർത്തിയാക്കി, ജന മനസ്സുകളിൽ മരണമില്ലാതെ വാഴുന്ന അസറു എന്ന മഹാപ്രഭാവമേ, നിന്റെ അവസാന ശ്വാസത്തിലും പൂർത്തീകരിച്ച കർത്തവ്യങ്ങളുടെ സന്തോഷമായിരുന്നു നീ ചേർത്തുവച്ചത് എന്നത് തന്നെയാണ് നിന്നെ വ്യത്യസ്തനാക്കുന്നത്.

പരിചയപ്പെട്ട ഒരു മനസ്സുകളും നിന്നെ മറക്കുന്നില്ല. നിന്നെ അറിയാനിടയായ ഓരോ ഹൃദയങ്ങളും പ്രാർഥനകൾ കൊണ്ടു നിനക്കൊപ്പം ഇന്നും ഉണ്ടെന്നത് തന്നെയാണ് നീ ആരായിരുന്നുവെന്നും എന്തായിരുന്നുവെന്നും ഈ ലോകത്തോട് വിളിച്ചോതുന്നത്. നിന്നെ ഓർക്കുന്ന കണ്ണുകളൊന്നും നിറയാതിരിക്കുന്നില്ല, നിന്നെ ഓർക്കുന്ന മനസ്സുകളിലൊന്നും പ്രാർഥനകൾ നിറയാതിരിക്കുന്നില്ല.

ഒരു പ്രസ്ഥാനത്തെ മുഴുവൻ നെഞ്ചിലേറ്റി, നിന്റെ ഓരോ ശ്വാസവും വിയർപ്പു തുള്ളിയും ഓരോ ഹൃദയത്തുടിപ്പും അതിനായി സമർപ്പിച്ചപ്പോൾ, പരിചയപ്പെടുന്ന ഓരോരുത്തരും നിന്നെ സ്വന്തമായി ഏറ്റെടുക്കുകയായിരുന്നു. നിന്നിലേക്ക് എത്തുന്ന ഓരോ മനുഷ്യനെയും നീ സ്വന്തമാക്കുകയായിരുന്നു. കൂടെ നിന്ന് കൂടെപ്പിറപ്പായും മകനായും സുഹൃത്തായും വഴികാട്ടിയായും, നീ ചലിക്കുമ്പോൾ അറിഞ്ഞവർക്കെല്ലാം നിന്നെക്കുറിച്ച് പറയാൻ ഏറെയായിരുന്നു. നിന്റെ വിയോഗം തീർത്ത ശൂന്യതയിൽ ഇനിയൊരു പകരക്കാരനെ കണ്ടെത്താനാവാത്ത വിധം നീ നിന്റെയിടങ്ങളെ ഭദ്രമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

നിന്നിലേക്ക് ഒഴുകുന്ന സ്നേഹത്തി

ന്റെ നിലയ്ക്കാത്ത പ്രവാഹത്തിന് സാക്ഷിയാവുമ്പോൾ, ഓരോ യുവ മനസ്സും നിന്നെപ്പോലെയാവാൻ കൊതിക്കുന്നു. തോൾസഞ്ചിയിൽ നീ സൂക്ഷിച്ച സ്നേഹ സമ്മാനങ്ങൾക്കായി വഴിക്കണ്ണുമായി കാത്തിരിക്കുന്ന എത്ര പേർക്കാണ് നിന്റെ വിയോഗത്തിൽ പ്രതീക്ഷയറ്റ് പോയത്.

നാഥന്റെ സന്നിധിയിലേക്ക് യാത്ര തിരിച്ച, കഫൻ പുടയിൽ പൊതിഞ്ഞ നിന്റെ മുഖമൊരിക്കൽ കൂടി ഒരു നോക്കു കാണുവാൻ, ജാതി-മത-പ്രായ-പദവി ഭേദമന്യേ ഓരോരുത്തരും കാത്തിരുന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, സ്വയം മറന്ന് നീ സമർപ്പിച്ച നിന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ ലക്ഷ്യപൂർത്തീകരണത്തിന്റെയും വിജയത്തിന്റെയും നേർക്കാഴ്ച തന്നെയായിരുന്നു അത്.

ഡൽഹിയുടെ ആഘോഷങ്ങളും അനുസ്മരണവും യാത്രയയപ്പും, വിനോദങ്ങളും വിഷാദങ്ങളും നിന്റെ രക്തത്തിൽ ചേർന്നലിഞ്ഞപ്പോൾ, ഇത്തിരി കാലം കൊണ്ട് തന്നെ നീ ഒത്തിരി പേരുടെ നെടുംതൂണായി മാറുകയായിരുന്നു. നീയെന്ന അതുല്യപ്രതിഭയ്ക്ക് മുന്നിൽ വാക്കുകൾ പോലും ഛിന്നഭിന്നമാകുന്നു.

എവിടെയാണ് നിന്നെ പറഞ്ഞു തുടങ്ങേണ്ടത്? എവിടെ മുതലാണ് നിന്നെ അറിഞ്ഞു തുടങ്ങിയത്? എന്നത് വ്യക്തമല്ലെങ്കിലും, അറിഞ്ഞത് മുതൽ നീ ഒരു കൂടെപ്പിറപ്പായി ചങ്കിനുള്ളിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒരു വിളിക്കപ്പുറം, ഒരു സന്ദേശത്തിന് അപ്പുറം, എന്തിനും തയ്യാറായി ഒരു ചെന്തീപൊട്ട് പോലെ നീ ഉദിച്ചു നിൽക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു പോരാളിയുടെ കരുത്തോടെ, ഒരു സൈന്യാധിപന്റെ മെയ്വഴക്കത്തോടെ, എപ്പോഴും എന്തിനും സന്നദ്ധമായ ഉറച്ച മനസ്സോടെ, ഏത് ഘട്ടത്തിലും നീ പ്രിയപ്പെട്ടവരുടെ പടച്ചട്ടയായി നിന്നപ്പോൾ, നിന്റെ ദുനിയാവും ആഖിറവും സുരക്ഷിതമാവുകയായിരുന്നു. തിരിച്ചൊന്നും പ്രതീക്ഷിക്കാത്ത നിനക്കായി, നിന്റെ അവസാനനിമിഷങ്ങളിൽ പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യാനായി എത്ര യെത്ര പേരാണ് ആഗ്രഹിച്ചത്. ഇത്രമേൽ ഈ മനുഷ്യരുടെ മനസ്സുകളിൽ കുടിയേറി പാർക്കുവാൻ മാത്രം ഇത്തിരി കാലയളവിൽ നീ എത്രയാണ് സ്വയം മറന്ന് ഓടിയത്.

ഓരോ മനസും നിനക്ക് അമരത്വം നൽകിയിരിക്കുന്നു മരണമില്ലാതെ ഓരോ ഹൃദയങ്ങളിലും നീ ജീവിക്കുന്നു. പടച്ചവൻ ചില മനുഷ്യരേ ദുനിയാവിലേക്ക് പകരം വെക്കാൻ മറ്റൊരാൾ ഇല്ലെന്ന് തോന്നത്തക്ക വിധം പടച്ചുവിടുന്നു എന്ന് തിരിച്ചറിയുന്നത് നിന്നെപ്പോലെയുള്ള അതുല്യമായ റൂഹുകൾ വിട വാങ്ങുമ്പോഴാണ്.

കെ കെ മുഹമ്മദ് ഹലീം
കെ എം സി സി ഡൽഹി ജനറൽ സെ

മരണമെത്തുവോളം മനസ്സിലുണ്ടാവും

ദിവസവും ഒരുതവണ എങ്കിലും കാണുന്ന, ഒഴിവുണ്ടെങ്കിൽ എന്റെ കൂടെത്തന്നെയുണ്ടാവുന്ന അസറുവിന്റെ കാര്യങ്ങൾ രണ്ടുദിവസമായി അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അങ്ങനെയാണ് അവന്റെ ഒരു വോയിസ് മെസ്സേജ് വന്നത്: ''ഹലീംക്കാ എനിക്ക് പനിയാണ്, ഇങ്ങൾക്ക് പനിയുണ്ടോ''. അസറുവിന്റെ ഫോണിൽനിന്നും അവസാനമായി എനിക്കുവന്ന സന്ദേശവും ഇതായിരുന്നു. ദില്ലിയിലെ കുഷ്ഠരോഗികൾ അധിവസിക്കുന്ന ദിൽഷാദ് ഗാർഡനിൽ, തണുത്തുറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഡിസംബറിൽ അവർക്കായുള്ള ബ്ലാങ്കറ്റ് വിതരണം ചെയ്യാനാണ് അസറു വന്നുപോയത്. ശേഷം, ജാമിഅക്കടുത്തുള്ള കമ്മ്യൂണിറ്റി സെന്ററിൽ നിന്നും ഭക്ഷണം കഴിച്ചു പിരിഞ്ഞതാണ് ഞങ്ങൾ, അതിൽ പിന്നെ അവന്റെ ഒരു വിവരവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

അസറു, വളരെ ആകസ്മികമായി എന്നിലേക്കെത്തിപ്പെട്ട് പിന്നീടങ്ങോട്ട് എന്റെ സന്തത സഹചാരിയും

കൂടെപ്പിറപ്പും ആയവൻ. 2019-ൽ ജാമിഅയിലെ എൻട്രൻസ് എഴുതാനായി കേരളത്തിൽ നിന്ന് വരുന്ന കുട്ടികൾക്ക് താമസസൗകര്യം കെ.എം.സി.സിയുടെയും എം.എസ്.എഫിന്റെയും സംയുക്താഭിമുഖ്യത്തിൽ നടത്താനുള്ള തീരുമാനത്തിന്റെ മുന്നോട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യാനാണ് അസറുവിനെ ഗഫൂർ ആദ്യമായി എന്റെയടുക്കലേക്ക് അയക്കുന്നത്. അന്ന് അവൻ പ്രവർത്തന മേഖലകളിൽ വ്യാപൃതനാവാൻ തുടങ്ങുന്നതേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അസറുവിനെ ഈ മേഖലയിലേക്ക് സജീവമായി ഇടപെടാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചത് കൊറോണ കാലത്തായിരുന്നു. അവനുമായുള്ള ബന്ധം സുദൃഢം ആവുന്നതും ഈ സമയങ്ങളിലാണ്. പിന്നീടെല്ലാ കാര്യത്തിനും അവനെന്നോടൊപ്പം കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. സലീൽ നൈജീരിയയിലേക്ക് പോവുകയും, ഗഫൂറിന് അക്കാദമിക തിരക്കുകളിലേക്കും നാട്ടിലേക്കും പറിച്ചുനടാനുള്ള സന്ദർഭം വന്നുചേരുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, കെ.എം.സി.സി പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഉത്തരവാദിത്തം അവൻ ഏറ്റെടുക്കുകയായിരുന്നു. ദിവസവും ഏറ്റവും കുറഞ്ഞത് മൂന്നോ നാലോ വട്ടം എങ്കിലും എന്നെ വിളിക്കും, അല്ലെങ്കിൽ, പരസ്പരം കാണുകയോ യാത്രചെയ്യുകയോ ചെയ്യും. മിക്കവാറും ചർച്ചയിൽ കെ.എം.സി.സിയുടെ റിലീഫിന്റെ കാര്യങ്ങളോ കുട്ടികളുടെ അഡ്മിഷനുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളോ ആയിരിക്കും. ഓരോ ദിവസവും നടക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ കൃത്യമായി വിളിച്ചറിയിച്ച്, എന്നെ ഓർമപ്പെടുത്തുന്ന ആളായിരുന്നു അസറു. ദില്ലിയിൽ വെച്ച് ആരെങ്കിലും മരണപ്പെട്ടാൽ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും നിർവഹിച്ച് ആ ഭൗതികശരീരം നാട്ടിലേക്ക് ഉറ്റവർക്കായി അയക്കുന്നതു വരെ എല്ലാകാര്യങ്ങളിലും അവനെനിക്ക് കൂട്ടായി ഉണ്ടാവും. അസറുവില്ലാത്ത ഒരു ദിനം പിന്നീടങ്ങോട്ട് എനിക്ക് ദില്ലിയിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ല.

നമ്മൾ ഏൽപിച്ചുകൊടുക്കുന്ന റിലീഫിന്റെയോ മറ്റുകാര്യങ്ങളുടെയോ അപ്പുറം, വ്യക്തിപരമായ കാര്യങ്ങളിലേക്ക് ഇടപെട്ടുകൊണ്ട് അറിഞ്ഞു ചെയ്യുന്ന പ്രകൃതമാണ് അവന്റെത്. വീട്ടിലെ കറന്റിന്റെയും വെള്ളത്തിന്റെയും ബില്ലുകൾ മാറ്റുക, ഗൂഗിൾ മാപ്പിൽ വീട്ടിന്റെ ലൊക്കേഷൻ Haleem's Home എന്നാക്കി, അത് നമ്മുടെ സൗഹൃദവലയങ്ങളിലേക്ക് എല്ലാം അയച്ചുകൊടുക്കുക, തുടങ്ങി നമ്മൾ ചെയ്യേണ്ട ഓരോ കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റിയും അവനെന്നെ ഓർമപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ഞാൻ ജുലേനയിലേക്കും പിന്നീട് തൈമൂർനഗറിലേക്കും മാറിയപ്പോഴും, പകൽ ക്ലാസില്ലെങ്കിൽ അവൻ കൂടെത്തന്നെയുണ്ടാവും. ഉച്ചസമയങ്ങളിൽ വീട്ടിൽ വന്നാൽ അവൻ ഒരു 20-25 മിനിട്ടിൽ ഭക്ഷണം ഉണ്ടാക്കും. അവനെപ്പോഴും പറയാറുണ്ടായിരുന്നു: ''ഹലീംക്കാ, നല്ല ഭക്ഷണം ഉണ്ടാക്കാനറിഞ്ഞാൽ മാത്രം മതിയാവില്ല, ഒരു നല്ല കുക്കിന് ഉണ്ടാവേണ്ടത് ക്ഷമയാണ്'' എന്ന്. എന്നിട്ട് ഞങ്ങൾ ഒന്നിച്ചാണ് കഴിക്കാറ്. പലപ്പോഴും രാത്രി എത്ര വൈകിയുള്ള ചർച്ചകൾ കഴിഞ്ഞാലും അസറു അവിടെ കിടക്കാറുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഞാൻ നിർബന്ധിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും അവൻ തിരിച്ചു റൂമിലേക്ക് പോവാറാണ് പതിവ്. പിന്നീടാണ് അതിനുള്ള കാരണം ഞാൻ മനസ്സിലാക്കു

ന്നത്. അതിരാവിലെ എത്താമെന്നേറ്റ ഒരു പാട് കാര്യങ്ങൾ അവൻ ഏറ്റിട്ടുണ്ടാവുമായിരുന്നു. ആ കാര്യങ്ങളെല്ലാം കൃത്യമായി നടത്തുവാനും കൂടിയാണ് വൈകിയുള്ള ഇത്തരം തിരിച്ചുപോക്കുകൾ. ജാമിഅ മില്ലിയയിൽ അഡ്മിഷൻ എടുക്കാനായി വരുന്ന മിക്ക മലയാളി കുട്ടികളുടെയും ലോക്കൽ ഗാർഡിയനായി അസറു എന്റെ പേരാണ് കൊടുക്കാറ്. എന്റെ ഐ.ഡി അസറുവിന്റെ അടുത്തുണ്ടാവും, ഒപ്പും അവൻ തന്നെയാണ് ഇടാറ്. ആയിടക്കാണ് ഹോസ്റ്റലിൽ ഒരു പെൺകുട്ടിക്ക് മോശം അനുഭവം ഉണ്ടായി എന്നറിഞ്ഞിട്ട് അസറു എന്നെയും കൂട്ടി ഹോസ്റ്റലിലേക്ക് ചെന്നത്. അന്നാ മീറ്റിംഗ് കഴിഞ്ഞിറങ്ങുമ്പോൾ ഹോസ്റ്റൽ വാർഡൻ ഞങ്ങളോട് പറഞ്ഞത്, ഇവിടെ അഡ്മിഷനായി പലരുടെയും ആൾക്കാർ ലോക്കൽ ഗാർഡിയൻ ആയി വരാറുണ്ട്, അവർ അഡ്മിഷന് മാത്രമായി വരുന്നവർ ആണ്, പിന്നീട് അവരുടെ കാര്യങ്ങളിൽ ഒന്നും ഇവരാരും അധികം ഇടപെടാറില്ല. ഇതാദ്യമായാണ് ഒരു ലോക്കൽ ഗാർഡിയൻ പെൺകുട്ടിയുടെ വിഷയം തീർക്കാനായി രണ്ടാമതും വരുന്നത്. അത് ഞങ്ങൾക്ക് ആശ്ചര്യം ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ് എന്നും പറഞ്ഞ് അവിടെനിന്ന് ചായ ഒക്കെ കുടിപ്പിച്ചാണ് അവർ ഞങ്ങളെ തിരിച്ചയച്ചത്. ഇത് അസറുവിന്റെ ഒരു രീതിയായിരുന്നു, ഒരാൾക്ക് ഒരു കാര്യം ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നത് മാത്രമല്ല, ആ ചെയ്ത കാര്യത്തിൽ കൃത്യമായ ഫോളോ അപ് നടത്തണം എന്നുള്ളത് കൂടെ അവന് നിർബന്ധമായിരുന്നു.

രണ്ട് വർഷം മുന്നത്തെ ഹജ്ജിന്റെ സമയം, എനിക്ക് സൗദി രാജാവിന്റെ അതിഥിയായി ഹജ്ജിന് പോവാനുള്ള അവസരമുണ്ടായി. ഇത് അവസാന വേളയിലായിരുന്നു കിട്ടിയത്. ഞാൻ എംബസിയിലേക്ക് വിസയടിക്കാനായി പോയപ്പോൾ എന്റെ സാധനങ്ങളെല്ലാം പാക്ക് ചെയ്ത് അസറുവും മർസൂഖ് തങ്ങളും കൂടി എന്നെ എംബസിയിൽ നിന്നും എയർപോർട്ടിലേക്ക് എത്തിക്കുകയായിരുന്നു. അന്ന് എന്റെ കയ്യിൽ ഉള്ഹിയത്തിനായി ഒരുപാട് പേർ ഏല്പിച്ച പൈസയുണ്ട്, ഞാൻ അസറുവിനെ അവന്റെ ഉത്തരവാദിത്തത്തിൽ അവ ചെയ്യാനായി ഏല്പിച്ചു. അസറു അപ്പോൾ തന്നെ എന്നിൽ നിന്നും ഇപ്രകാരം എഴുതി വാങ്ങിച്ചു, ''എന്നിൽ ഏല്പിക്കപ്പെട്ട ഉള്ഹിയത്തുകൾ നടത്താനായി ഞാൻ അസ്ഹറുദ്ദീനെ ചുമതലപ്പെടുത്തുന്നു'' എന്ന്. പിന്നീട് അവയെല്ലാം പൂർണ ഉത്തരവാദിത്തത്തോടെ അവൻ ഭംഗിയായി നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്തു. ഹജ്ജ് കഴിഞ്ഞ് തിരിച്ചു ഞാൻ ഡൽഹിയിലെത്തിയപ്പോൾ എയർപോർട്ടിൽ എന്നെ സ്വീകരിക്കാനായി ഒരു മാലയും പിടിച്ചുകൊണ്ടു അസറു ഒറ്റക്ക് നിൽക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അവിടെനിന്ന് ഞങ്ങൾ റൂമിലേക്ക് പോയി. അവിടന്ന് കൊണ്ടുവന്ന കാരക്ക ഡൽഹിയിൽ ആർക്കൊക്കെ കൊടുക്കണം എന്നതിനുള്ള ലിസ്റ്റ് ഉണ്ടാക്കി. ഓരോ ചെറിയ കവറുകളിൽ പേരെഴുതി അവൻ മാറ്റിവെച്ചു. ഇങ്ങനെ തുടങ്ങി എന്റെ ഓരോ കാര്യങ്ങളിലും കൃത്യമായി ഇടപെട്ടുകൊണ്ട് കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന അസറുവുമായി എനിക്കുള്ള ആത്മബന്ധം പറഞ്ഞറിയിക്കാൻ ആവാത്തതാണ്.

തുർക്കിയിലെ ഭൂകമ്പ ദുരിതാശ്വാസത്തിന് ഡൽഹി കെ.എം.സി.സിയുടെ സഹായം സംബന്ധിച്ച് നയതന്ത്ര ഉദ്യോഗസ്ഥനുമായി നടത്തിയ ചർച്ചാവേളയിൽ

നമ്മൾ ഓരോരുത്തരും മരണപ്പെടുമ്പോൾ അത് വലിയ നഷ്ടമാണെന്ന് പറയും, അസറുവിന്റെ വേർപാട് എനിക്കെന്റെ വലതുകൈ നഷ്ടപ്പെട്ടതിന് തുല്യമാണ്. അവനില്ലാത്ത ഡൽഹിയിലേക്ക് തിരിച്ചുവരുമ്പോൾ ഇനി സംഘടനാ പ്രവർത്തനം ഒന്നും വേണ്ടെന്ന് പോലും മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചിരുന്നു, അത്രത്തോളം വേദനകൾ ബാക്കിയാക്കിയാണ് അവൻ ഞങ്ങളെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞത്. അസറുവിന്റെ കാര്യങ്ങൾ ഓർക്കുമ്പോഴും, കേൾക്കുമ്പോഴും കരച്ചിൽ വരും. ഇനി പ്രവർത്തനങ്ങളോ മറ്റുകാര്യങ്ങളോ ഒന്നും വേണ്ട, പൂർണ്ണമായി ഇബാദത്ത് മാത്രമാക്കി മുന്നോട്ട് പോവാമെന്നു വരെ ഒരുവേള ഞാൻ ചിന്തിച്ചുപോയിരുന്നു. പിന്നീടാണ് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നത്, അവനില്ല എന്നും അവൻ ചെയ്ത പണികളെല്ലാം ഇനി ഞാൻ ഒറ്റക്ക് ചെയ്യണം എന്നുമെന്നുള്ള യാഥാർഥ്യം. എന്ത് ചെയ്യണം എന്നുപോലും ചിലകാര്യങ്ങളിൽ എനിക്ക് അസറുവായിരുന്നു പറഞ്ഞു തരാറ്, എന്നെ അവൻ 'മടിയനാക്കി'.

ജാമിഅയിൽ പി.എച്ച്.ഡി ചെയ്യുന്ന ഷഹീർ വിളിച്ചപ്പോഴാണ്, അസറുവിന് പനി കൂടിയതും അൽശിഫയിൽ അഡ്മിറ്റു ചെയ്ത വിവരവും ഞാൻ അറിയുന്നത്. ഞാനപ്പോൾ കരോൾബാഗിലായിരുന്നു. രാവിലെ നേരെ ഹോസ്പിറ്റലിലേക്ക് പോയി. കൂടെ മുബഷിർ ഹുദവിയും ഉണ്ടായിരുന്നു. എന്നെ കണ്ടയുടനെ അസറു വല്ലാതെ ഇമോഷണൽ ആയി. ഞാൻ അവനിങ്ങനെ കിടക്കുന്നതോ നിസ്സഹായനായി ഇരിക്കുന്നതോ മുമ്പെങ്ങും കണ്ടിട്ടില്ല. എപ്പോഴും ഊർജസ്വലനായി കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന, ഞങ്ങളോടെല്ലാം കൃത്യമായി കാര്യങ്ങൾ സംസാരിക്കുന്ന അസറുവിന്റെ അങ്ങനെയുള്ളൊരു മാറ്റം എന്നെ വല്ലാതെ പ്രയാസപ്പെടുത്തി. ഞാൻ അവനിൽ നിന്നും ഒരല്പം മാറിയിരുന്നു. അവനെന്നോട് അടുത്തിരിക്കാൻ പറഞ്ഞു. എന്നിട്ട് എന്നോട് ''ഞാൻ ഇങ്ങളുടെ തലയിലൊന്ന് കൈവെച്ചോട്ടെ ഹലീംക്കാ'' എന്ന് ചോദിച്ചു. അവൻ കൈവെച്ചു, അവൻ വീണ്ടും സങ്കടപ്പെട്ടു, ഞാൻ അസറുവിനോട് പറഞ്ഞു ''അസറൂ, നമ്മൾ അസുഖം വന്നു കഴിഞ്ഞാൽ ഇങ്ങനെ സങ്കടപ്പെടാൻ പാടില്ലല്ലോ. എല്ലാരെയും ആശ്വസിപ്പിക്കുന്ന പണിയല്ലേ നമ്മൾ കെ.എം.സി.സിക്കാർക്ക് ഉള്ളത്. അങ്ങനെ വരുന്ന ആൾക്കാരെയൊക്കെ ആശ്വസിപ്പിച്ചിട്ടല്ലേ നമ്മൾക്ക് ശീലമുള്ളത്. അതുകൊണ്ട് നീയിങ്ങനെ ഇമോഷണൽ ആവല്ലേ'' എന്നിങ്ങനെ ഞാൻ പറഞ്ഞു. ഒരു നിമിഷം എന്റെയുള്ളവും ഒന്ന് പിടഞ്ഞു, പടച്ചോനെ എന്റെ അസറു ഇങ്ങനെ ഒന്നുമല്ലല്ലോ എന്ന് ഞാൻ ഓർത്തു. അസുഖം കാരണം മാനസികമായി ബുദ്ധിമുട്ടിലായതാണെന്ന് ഞാൻ എന്നെ തന്നെ വിശ്വസിപ്പിച്ചു. ഉച്ചക്ക് അസറുവിനെ ചികിത്സിച്ച ഡോക്ടറെ കണ്ടപ്പോഴും ഞാൻ പറഞ്ഞു, ''ഡോക്ടറേ, ഇതൊരു സാധാ

രണ വിദ്യാർഥിയല്ല, ഡൽഹിയിൽ ആർക്ക് എന്ത് പ്രയാസം വരുമ്പോഴും സഹായിക്കാനായി മുന്നിൽ നിൽക്കുന്ന ഡൽഹി കെ.എം.സി.സിയുടെ സെക്രട്ടറിയാണ്, ഇവിടത്തെ വിദ്യാർഥികളുടെ വഴികാട്ടിയാണ്''. ഇതേസമയം, എന്നെ ഹാരിസ്ക്കയും വിളിച്ചു. അവിടെ നിന്നും വേറെ ഹോസ്പിറ്റലിലേക്ക് മാറ്റണം എങ്കിൽ മാറ്റാനും, വന്നേക്കാവുന്ന ചിലവുകൾ എത്രയായാലും അത് നമുക്ക് വഹിക്കാമെന്നും പറഞ്ഞിരുന്നു.

വീണ്ടും അസറുവിനെ പോയി കണ്ട് ഞാൻ വൈകുന്നേരം വരാം എന്ന് പറഞ്ഞിറങ്ങിയെങ്കിലും അവൻ സമ്മതിച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നു. ഒരു സമ്മതം കിട്ടാതെ അവിടെ നിന്ന് മടങ്ങിയതുപോലെ എനിക്ക് തോന്നി.

വൈകുന്നേരം ഞാനും, അബുവും, ജിഹാദും, റാഷിദും വീണ്ടും ഡോക്ടറെ കണ്ടു. ആരോഗ്യനിലയെ പറ്റിയെല്ലാം അന്വേഷിച്ചു. പെട്ടെന്നാണ് അസറുവിന്റെ ആരോഗ്യനില വഷളായത്, നേരെ കഇഡവിലേക്ക് മാറ്റുകയും ചെയ്തു. എന്റെ അസറുവിനെ പിന്നീട് ഞാൻ കാണാൻ പോയിട്ടില്ല, ഓൻ അങ്ങനെ കിടക്കുന്നത് എനിക്ക് കാണാൻ കഴിയില്ലായിരുന്നു. രണ്ടുതവണ എന്നെ ഐ.സി.യുവിലേക്ക് വിളിപ്പിച്ചെങ്കിലും ഞാൻ പോയില്ല. അവനെ ആ നിലയിൽ കണ്ടാൽ ഞാൻ ബോധം മറഞ്ഞു വീഴുമെന്നെനിക്ക് ഉറപ്പായിരുന്നു. അസുഖം മൂർഛിച്ചപ്പോൾ തൊട്ടടുത്ത ഹോളി ഫാമിലി ഹോസ്പിറ്റലിലേക്ക് അസറുവിനെ മാറ്റി. അസറുവിന്റെ മാതാപിതാക്കളെ ഞങ്ങൾ നാട്ടിൽനിന്നും വരുത്തിച്ചു. ഉമ്മ വന്നപ്പോൾ പൊട്ടികരഞ്ഞു, ഉമ്മാനെ ആശ്വസിപ്പിക്കാനായി കുട്ടികൾ എന്നെ വിളിച്ചു, പക്ഷെ, ഉമ്മയുടെ മുന്നിലും ഞാൻ കരഞ്ഞുപോയി.

അസറു മരണപ്പെട്ടത് അറിഞ്ഞപ്പോൾ ഐ.സി.യുവിന്റെ മുമ്പിൽ വെച്ചുകൊണ്ട് അസറുവിന്റെ വാപ്പ ഒരു കരച്ചിലായിരുന്നു. ''എന്റെ മോൻ പോയോ''. ആ കരച്ചിൽ അതിനി മരിക്കും വരെ എന്റെ മനസ്സിൽ നിന്നും അലയടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു തേങ്ങലാവും. ഞാൻ മൂന്നു ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ അബുവിനും ശുഹൈബിനും അസറുവിനുമൊപ്പം നാട്ടിലേക്ക് റോഡുമാർഗ്ഗം പോവാനിരുന്നതാണ്. അങ്ങനെ തീരുമാനം എടുത്ത എനിക്ക് മയ്യിത്തിനെ അനുഗമിക്കാൻ പോലും കഴിയുന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. പക്ഷെ, ഞാൻ എന്റെ അസറുവിനോടൊപ്പം നാട്ടിലേക്ക് തിരിച്ചു. അന്ന് ആ വിമാനത്തിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ, എന്റെ ജീവിതത്തിൽ അങ്ങനെയൊരു യാത്ര നടത്തിയിട്ടില്ല. ഡൽഹിയിൽ നിന്ന് നാട്ടിലേക്കുള്ള യാത്രാദൈർഘ്യം മൂന്നു മണിക്കൂർ ആണ്, അന്ന് എത്ര മണിക്കൂറുകൾ പിന്നിട്ടിട്ടും ആ വിമാനം കേരളത്തിലേക്ക് ചെന്നിറങ്ങാതെ പോലെ എനിക്ക് തോന്നി. കണ്ണിങ്ങനെ നിറഞ്ഞൊഴുകി. ഡൽഹിയിൽ എനിക്കിനി ആരുമില്ല. എല്ലാമായിരുന്ന ആളിന്നിതാ വെള്ള പുടവയണിഞ്ഞുകൊണ്ട് നാഥന്റെ സവിധത്തിലേക്ക് മറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

രണ്ട് മാസം മുന്നെ കോഴിക്കോട് കാപ്പാട് സ്വദേശിയായ ഒരു സഹോദരൻ ഉത്തരാഖണ്ഡിലെ ഡെറാഡൂണിൽ വെച്ച് മരണപ്പെടുകയും, മയ്യിത്ത് എംബാമിംഗ് കഴിഞ്ഞു ഞാനും അസറുവും കൂടി നാട്ടിലേക്ക് അയക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അന്ന് അസറു പറഞ്ഞത് ഞാനിന്നും ഓർക്കുന്നു, ''ഹലീംക്കാ, എംബാമിംഗ് ഒന്നും ശരിയായില്ല, ഇനി മുതൽ എംബാമിംഗ് നടപടികളും നമ്മളുടെ ഉത്തരവാദിത്തത്തിൽ തന്നെ പോവണം'', പിന്നീട്, ആ എയർപോർട്ടിലേക്ക് ഞാൻ പോവുന്നത് അവന്റെ എംബാം ചെയ്ത ശരീരവുമായിട്ടായിരുന്നു.

അഡ്വ. മർസൂഖ് ബാഫഖി തങ്ങൾ
വൈ. പ്രസിഡന്റ്
ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി

തണലേകിയ സ്നേഹവൃക്ഷം

വേർപാടിന്റെ കണ്ണീരിൽ കുതിർന്നിരിപ്പാണ് കുറച്ചായി നാം ഓരോരുത്തരും. ഇത്രയേറെ മനുഷ്യ മനസ്സുകളിൽ ഇടം പിടിക്കാൻ അസറു, നീ എന്താണ് ചെയ്തത്! പ്രിയപെട്ട സഹോദരന്റെ വേർപാട് എന്നിലുണ്ടാക്കിയ നൊമ്പരത്തിനോളം മറ്റൊരു വേർപാടും എന്റെ മനസ്സിലിന്നില്ല. കർമ മണ്ഡലത്തിൽ ജ്വലിച്ചു നിൽക്കുന്ന അസറുവിനെ ഞാൻ ഇപ്പോഴും ഓർക്കുകയാണ്. സഹപ്രവർത്തകനായി കൂടെ ഉണ്ടാകുമ്പോൾ മറ്റെന്ത് കാര്യത്തെയും കുറിച്ച് നമ്മൾ ചിന്തി

ക്കാൻ പോലുമുള്ള അവസരം അസറു ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നില്ല. ഒപ്പമുണ്ടായിരുന്ന ഓരോ നിമിഷങ്ങളിലും അസറു എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തിയിട്ടേ ഉള്ളു. പൊതുപ്രവർത്തനമെന്നത് ജീവിതത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായി കൊണ്ട് നടന്നവൻ. മറ്റുള്ളവർക്കെന്നപോലെ എനിക്കും അവൻ പ്രിയപ്പെട്ടവനായിരുന്നു, സഹപ്രവർത്തകനയിരുന്നു, എന്റെ സഹോദരനായിരുന്നു.

ഇരുപത്തിനാലാം വയസ്സിൽ വിടപറഞ്ഞ അസറു എന്തുകൊണ്ടാണ് ഇത്രമാത്രം ആളുകളെ വേദനിപ്പിച്ചത് എന്നതിനുള്ള ഉത്തരം നാല് വർഷം കൊണ്ട് അസറു നടന്നു തീർത്ത പാതകളായിരുന്നു. തന്റെ ഇരുപതാം വയസ്സിൽ ഡൽഹിയിലെ ജാമിഅ മില്ലിയയിൽ നിന്നു തുടങ്ങി, അസറുവിന്റെ അസാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ ഒരു പരിപാടിയും അതിന്റെ പൂർണതയിൽ എത്തുകയില്ല എന്ന യാഥാർഥ്യത്തിലേക്ക് നാമെത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ തന്റെ ചെറിയ ജീവിതത്തിനിടയിൽ അവൻ ചെയ്തതൊന്നും ചെറിയ കാര്യങ്ങളായിരുന്നില്ല. സമരമുഖങ്ങളിലെ സജീവ സാന്നിധ്യമായിരുന്നു അവൻ. മുദ്രവാക്യ വിളികളിൽ ഉയർന്നു നിൽക്കുന്ന ആ ശബ്ദം ഇന്നും എനിക്ക് കേൾക്കാം. ചൂടൻ രാഷ്ട്രീയ ചർച്ചകൾക്കിടയിൽ പോലും തന്റെ സുഹൃത്തുക്കളുടെ വ്യക്തിപരമായ കാര്യങ്ങളിൽ അതീവശ്രദ്ധ പുലർത്തിയിരുന്നു അസറു.

ഡൽഹിയിലെ ഓരോ പരിപാടിക്കും അസറുവിന്റെ സാന്നിധ്യം അനിവാര്യമായിരുന്നു. എം.എസ്.എഫിനും, എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിനും, കെ.എം.സി.സിക്കും, എന്തിലേറെ കേരള ഹൗസിലെ സാംസ്കാരിക പരിപാടികൾക്ക് വരെ മുൻനിരയിൽ നിന്ന് നേതൃത്വം വഹിക്കാറുള്ളത് അസറുവായിരുന്നു. മറ്റുള്ളവർ കാണുക എന്നതിലുപരി ആത്മാർഥമായി പ്രവർത്തിക്കുക എന്നതായിരുന്നു അസറു നമുക്ക് നൽകിയ പാഠം.

ഇനിയൊരു അസറു ഉണ്ടാവുമോ എന്നറിയില്ല. പക്ഷെ, അസറു ഞങ്ങളിൽ ചെലുത്തിയ സ്വാധീനം മറ്റൊരാൾക്കും നികത്താനാവാത്ത ഒന്നായിരുന്നു. ഒരു പൊതുപ്രവർത്തകൻ എങ്ങനെയാവണമെന്നുള്ള ഉത്തമമാതൃക കാണിച്ചുതന്നാണ് അസറു നമ്മിൽനിന്നും വിടപറഞ്ഞത്. മറ്റുള്ളവരെ സേവിക്കാൻ അധികാരമോ, പദവിയോ, സമ്പത്തോ വേണ്ടെന്ന് തെളിയിച്ച് തന്നവൻ! തന്റെ ജീവിതത്തിലെ വലിയ സമയങ്ങൾ മറ്റുള്ളവർക്കായി മാറ്റി വെച്ചവൻ! കക്ഷിരാഷ്ട്രീയ ഭേദമന്യേ ഡൽഹിയിലെ പുതുമുഖങ്ങൾക്ക് സഹായവുമായി ഓടിയെത്തുന്നവൻ! അസറു വിടപറഞ്ഞ ശേഷമുള്ള പരിപാടികളിലും, പക്ഷെ, നിറഞ്ഞുനിന്നത് അസറു തന്നെയായിരുന്നു. ചെറിയ ജീവിതമെന്ന് നമ്മൾ വിശേഷിപ്പിച്ച ആ 24 വയസ്സുകാരൻ നമുക്ക് നൽകിയത് വലിയ പാഠങ്ങളായിരുന്നു!

KV HAMZA
Secretary, DNip Care

Asaru-Synonymous with Care

On this occasion, recollecting the short story "Post Master" of Guru Rabindra Nath Tagore, I am trying to console myself with the philosophical reflections on the numberless meetings and partings going on in the world—on death, the great parting, from which none returns.

Yes, the lesson we learned from Asaru was to love everybody unconditionally. That innocent smile on his face was really contagious as empathetic care, pure love and affection to everybody he comes across. His crave for reaching out to all, tremendous organizing skill and active participation in every domain was remarkable.

Apart from socio-political and cultural platforms, his untiring strength and stamina were also seen in the Football grounds not only as a skilled forward player of his team, but also one among the organizers of the tournament.

A part from socio-political and cultural platforms, his untiring strength and stamina were also seen in the Football grounds not only as a skilled forward player of his team, but also one among the organizers of the tournament.

Still unable to believe that he is not with us, in this world. When it is for extending a supporting hand to the debilitating patients, Asaru remained in the vanguard for resource generation networking and leading the project to its logical conclusion. Was that haste to bring Smriti, the Malayalee Students group, into active palliative care in association with DNipCare in 2023, out of his real urgency to bid farewell, midway to this

Honouring Prof. Omcherry N. N. Pillai Sir on his 100th Birthday Celebration at the Kerala School, Canning Road, New Delhi | 05 Feb 2023.

world itself?

On every moment of their campus life, Asaru's thoughts, actions and benignity live in the minds of current students of Jamia. They will, I am sure, be passing the baton to the future generations coming here, to remember him like the towering image of the statue of Mirza Ghalib inside the campus.

Let Almighty God bless the noble soul of Asaru, my heartfelt tributes to him.

നാസില സി.എച്ച്.
കേരള ഹൗസ്

മനുഷ്യമനസ്സുകളെ വായിച്ചറിഞ്ഞവൻ

വാട്സാപ് ഗ്രൂപ്പുകളിൽ തുടരെ തുടരെ പ്രാർഥനകൾക്കുള്ള സന്ദേശം കണ്ടപ്പോൾ ആണ് പെട്ടെന്ന് അക്കാര്യം ശ്രദ്ധിച്ചത്. കുറച്ചു നാളുകളായി സോഷ്യൽ മീഡിയകളിൽ നിന്നും അകന്നു നിന്ന നാളുകളായിരുന്നു അത്. അതിനാൽ തന്നെ സന്ദേശങ്ങളൊന്നും എന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടില്ലായിരുന്നു. വളരെ യാദൃശ്ചികമായിട്ടാണ് ആരുടെയോ വാട്സാപ് സ്റ്റാറ്റസ് കണ്ടത്. പരിചയമുള്ള ഒരു മുഖം ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടപ്പോൾ പെട്ടെന്ന് ശ്രദ്ധിച്ചതും, അത് അസറുവിന് വേണ്ടി പ്രാർഥനകൾക്കുള്ള അഭ്യർഥനകളാണ് എന്ന് മനസ്സിലായതും. മെസ്സേജുകൾ സ്ക്രോൾ ചെയ്തു നോക്കിയപ്പോൾ ദിവസങ്ങളായി തുടരുന്ന സന്ദേശങ്ങളാണ് അതെന്നും നാളുകളായി അസറു ആശുപത്രിയിലാണെന്നും തിരിച്ചറിഞ്ഞു. അന്ന് ഞാൻ കേരളത്തിലാണ്. ഡൽഹിയിൽ നിന്നും സ്ഥലംമാറി പോയിട്ട് ഏതാണ്ട് രണ്ട് വർഷം ആവുന്നതേയുള്ളൂ. പെട്ടെന്ന് എന്ത് പറ്റി അസറുവിന് എന്ന് മനസ്സിലാകുന്നില്ല. ഞാൻ നാട്ടിൽ എത്തിയതിനു ശേഷം ആരുടെയങ്കിലും താമസം, അഡ്മിഷൻ അല്ലെങ്കിൽ ജാമിഅയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എന്തെങ്കിലും വിഷയം എന്നിങ്ങനെ പല കാര്യങ്ങൾക്ക് അസറുവുമായി പല തവണ ബന്ധപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പിന്നീട്, ആ വിളികൾ കുറഞ്ഞു വന്നു. പിന്നെ, കോൺടാക്ട് ഇല്ലാതായി എന്നു തന്നെ പറയാം. പിന്നീട്, അസറുവിന്റെ അസുഖ വിവരം അറിയുന്നതിന്റെ ഏതാണ്ട് രണ്ടാഴ്ച തികച്ചും ആയില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. വളരെ യാദൃശ്ചികം എന്ന് തന്നെ പറയാം. അസറുവിനെ ഞാൻ വിളിക്കുന്നു. അന്ന് കുറയേറെ സംസാരിച്ചു. അവൻ റൂമിലാണ് ചെറിയ പനിയാണ് എന്ന് മാത്രമാണ് അവൻ പറഞ്ഞത്. ഞാനും അത് കാര്യമായി എടുത്തില്ല. പിന്നെയാണ് സോഷ്യൽ മീഡിയ നിറയെ അസറുവിനു വേണ്ടി പ്രാർഥി

മനുഷ്യന്റെ മനസ്സ് വായിക്കാനുള്ള കഴിവ് അവന് ആ ചെറുപ്രായത്തിൽ തന്നെ പടച്ചവൻ നൽകിയിട്ടുള്ളതായി ചിലപ്പോൾ എനിക്ക് അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഓഫീസിന്റെ സാഹചര്യങ്ങളിൽ പെട്ട് മൗനമായിപ്പോകുന്ന സാഹചര്യങ്ങളിൽ അവൻ കൃത്യമായി എന്നെ തേടി വരും അല്ലെങ്കിൽ അവന്റെ ഫോൺ കോൾ വരും.

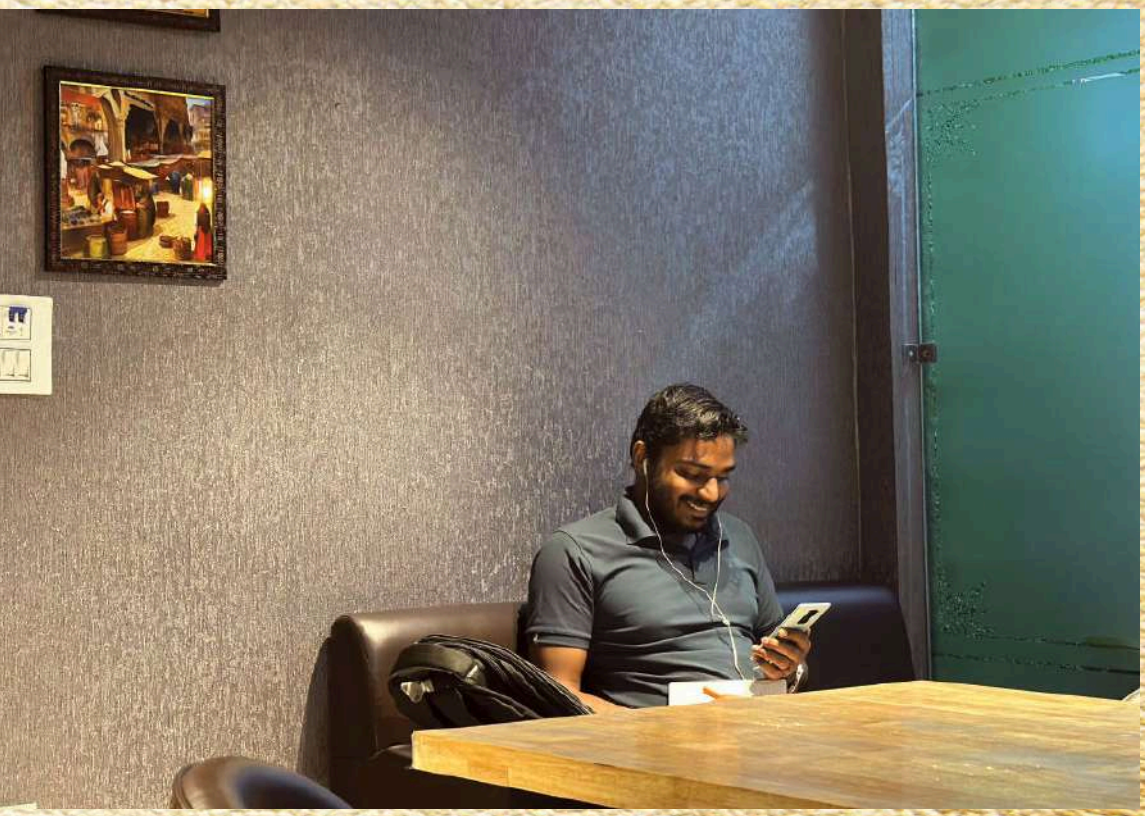

ക്കാനുള്ള സന്ദേശങ്ങൾ നിറയുന്നത്. എന്ത്പറ്റി എന്നറിയാൻ പരിചയത്തിലുള്ള പലരേയും വിളിച്ചു നോക്കി. ആരും തന്നെ ഫോൺ എടുക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. അങ്ങനെയാണ് അഷ്റഫിനെ വിളിക്കുന്നത്. ആദ്യമായി എനിക്ക് അസറുവിനെ പരിചയപ്പെടുത്തിയതും അഷ്റഫായിരുന്നു എന്ന് ഞാൻ ഓർക്കുന്നു.

അന്ന് ഡൽഹി കേരളാ ഹൗസിൽ ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസിൽ ജോലി ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സമയം. കേരളപ്പിറവി ആഘോഷവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വിവിധ കോളേജുകളിലെ മലയാളി കൂട്ടായ്മകളെ കേരളപ്പിറവി ആഘോഷങ്ങളുടെ ഭാഗമാക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് കോളേജ് വിദ്യാർഥികളെ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഉത്തരവാദിത്തത്തിന്റെ ഭാഗമായാണ്, ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലെ മലയാളി കൂട്ടായ്മയായ 'മൈത്രി' സംഘടനയുടെ ഭാരവാഹികളെയും ജാമിഅയിലെ 'സ്മൃതി' സംഘടനയുടെ ഭാരവാഹികളെയും ബന്ധപ്പെടുന്നത്. അന്ന് 'സ്മൃതി' യുടെ പ്രസിഡന്റ് ആയി എനിക്ക് കിട്ടിയത് അഷ്റഫിന്റെ കോൺടാക്ട് നമ്പർ ആയിരുന്നു. അഷ്റഫിനെ വിളിച്ചപ്പോഴാണ് അസറുവാണ് നിലവിൽ ഭാരവാഹിയെന്നും കേരള ഹൗസിൽ അടുത്ത ദിവസം വരുന്നുണ്ടെന്നും അറിയിച്ചത്. അങ്ങനെ അഷ്റഫ് മുഖേന അസറുവിനെ പരിചയപ്പെടുകയും അത് നല്ല ഒരു സാഹോദര്യ ബന്ധത്തിലേക്ക് വഴിതുറക്കുകയും ചെയ്തു. ആ വർഷത്തെ പരിപാടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസിൽ അസറുവിന്റെ സാന്നിധ്യം നിറഞ്ഞുനിന്നു. എന്നാൽ, ഓഫീസിന്റെ അപ്പോഴത്തെ അന്തരീക്ഷത്തിൽ അസറുവുമായി സംസാരിക്കുന്നത് വളരെ വിരളമായിരുന്നു. ഓഫീസിലെ എന്റെ സാഹചര്യങ്ങളും പ്രയാസങ്ങളും മനസ്സിലാക്കിയിട്ടാവണം, പലപ്പോ

ഴും ഓഫീസിനു വെളിയിൽ കേരള ഹൗസിൽ വെച്ച് ഞാനും അസറുവും ധാരാളം സംസാരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അത് മിക്കവാറും എനിക്കു നല്ല ആശ്വാസം നൽകിയിരുന്നു. ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഓർക്കുന്നു മിക്കവാറും ദിവസങ്ങളിൽ അവൻ പരിപാടികൾക്കിടയിൽ എന്നെ തേടി വന്ന് സംസാരിക്കുന്നത് പതിവായിരുന്നു. മനുഷ്യന്റെ മനസ്സ് വായിക്കാനുള്ള കഴിവ് അവന് ആ ചെറുപ്രായത്തിൽ തന്നെ പടച്ചവൻ നൽകിയിട്ടുള്ളതായി ചിലപ്പോൾ എനിക്ക് അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഓഫീസിന്റെ സാഹചര്യങ്ങളിൽപ്പെട്ട് മൗനമായിപ്പോകുന്ന സാഹചര്യങ്ങളിൽ അവൻ കൃത്യമായി എന്നെ തേടി വരും അല്ലെങ്കിൽ അവന്റെ ഫോൺ കോൾ വരും. എന്നോട് ഒരിക്കൽ വളരെ സ്നേഹത്തോടെ പറയുകയുണ്ടായി: ''നാട്ടിലേക്ക് തിരിച്ചു പോയിക്കോളൂ. ഈ സാഹചര്യങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ മാനസികാരോഗ്യത്തെ ശരിക്കും ബാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. കുറച്ച് കഴിഞ്ഞ് സാഹചര്യങ്ങൾ മാറും; അപ്പോൾ വേണമെങ്കിൽ ഇനിയും തിരിച്ചു ഡൽഹിയിലേക്ക് വരാമല്ലോ''. അസറൂ, നീ പറഞ്ഞത് പോലെ സാഹചര്യങ്ങൾ മാറി. ഞാനിതാ വീണ്ടും ഡൽഹിയിലേക്ക് തിരിച്ചു വന്നിട്ടുണ്ട്. അനിയാ, നീ ഇത് വല്ലതും അറിയുന്നുണ്ടോ. ഞാൻ കേരള ഹൗസിൽ നിന്ന് പോയതിനു ശേഷവും നിന്റെ സാന്നിധ്യം ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസിൽ മാത്രമല്ല കേരള ഹൗസിലും നിറഞ്ഞു നിന്നു. കേരള ഹൗസിലെ പലർക്കും നീ ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസിലെ സ്റ്റാഫ് ആണെന്ന് പോലും സംശയമുള്ളതായി നീ തന്നെ പറഞ്ഞതായി ഓർക്കുന്നു. നിന്റെ എഴുത്തുകളും ചിന്തകളും അതിലുപരി ഒരു കാര്യം ഏറ്റെടുത്താൽ അതിനോട് കാണിക്കുന്ന ആത്മാർഥതയും നിന്നെ ഉയരങ്ങളിൽ നിന്ന് ഉയരങ്ങളിലേക്ക് കൊണ്ടുപോയി.

സത്യത്തിൽ നിന്നെ പോലെ എല്ലാവർക്കും വേണ്ടി എല്ലാവരിലും ഒരാളായി ജീവിക്കാൻ ഹൃദയത്തിൽ നന്മയും സ്നേഹവും ഉറച്ചവിശ്വാസവുമുള്ളവർക്കു മാത്രമേ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. നിന്റെ ഹൃദയത്തിന്റെ വിശാലതയാണല്ലോ എയിംസിലും ജാമിഅയിലും ഡൽഹിയിലും പാലക്കാടുള്ള നിന്റെ കൊച്ചു വീട്ടിലും തടിച്ചു കൂടിയ ജനാവലികളിൽ കണ്ടത്.

നിന്നെ അവസാനമായി ഒരു നോക്ക് കാണാൻ വരാൻ കഴിയാത്ത ആ സാഹചര്യം ഇന്നും എന്റെ ഉള്ളിൽ വേദനയാണ്. കോഴിക്കോട് ലീഗ് ആസ്ഥാനത്ത് നടന്ന അനുസ്മരണ സമ്മേളനത്തിലും കണ്ണീരിൽ കുതിർന്നാണ് ഓരോരുത്തരും സംസാരിച്ചത്. സദസ്സും വിങ്ങിപ്പൊട്ടുകയായിരുന്നല്ലോ. പ്രൈമറി മുതൽ ജാമിഅ യൂനിവേഴ്സിറ്റി വരെ ഓരോ തലങ്ങളിലും നിന്നെ പഠിപ്പിച്ചു എന്നതിനേക്കാൾ നീ അവർക്ക് മാതൃകയായി എന്ന് പറയുന്നതാവും ശരിയെന്ന് അധ്യാപകർ നിന്നെ അനുസ്മരിച്ചു സംസാരിച്ചു. സത്യത്തിൽ, മോനേ, ഈ ചെറുപ്രായത്തിൽ ഇത്രമാത്രം മറ്റുള്ളവരുടെ ഹൃദയം കീഴടക്കാൻ നിന്റെ വശം എന്ത് വിദ്യയാണ് ഉണ്ടായിരുന്നത്. ദൈവത്തിന്റെ അപാരമായ അനുഗ്രഹം എന്നല്ലാതെ എന്തു പറയാനാണ് കഴിയുക. നീ നടന്ന വഴികളെല്ലാം അമർത്തി വരച്ചു കൊണ്ടാണല്ലോ നടന്നിരിക്കുന്നത്. ഈ അടയാളം നിന്നെ അനുഭവിച്ചവരുടെ ഹൃദയത്തിൽ നനവായി നിലനിൽക്കും. അത് നിനക്കും നിന്റെ കുടുംബത്തിനുമുള്ള പ്രാർഥനകളായി ഒഴുകിയെത്തും. കോഴിക്കോട് വെച്ച് നിന്റെ കുടുംബത്തെ പരിചയപ്പെട്ടു. ആ ഉമ്മ ഇത് പോലെ ഒരു പുത്രന് ജൻമം നൽകിയതിൽ ഭാഗ്യവതിയാണ്. നിറകണ്ണുകളോടെ നിന്റെ ഉമ്മയും സഹോദരിമാരും ഓരോ വചനങ്ങളും കേട്ടു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത് കണ്ടപ്പോൾ എനിക്ക് കരച്ചിലടക്കാൻ ആയില്ല. പക്ഷെ, ഇന്ന് നിന്നെ ഓർത്ത് അഭിമാനവും ആ ഗർഭപാത്രത്തോട് അങ്ങേയറ്റത്തെ ആദരവും തോന്നുന്നു. നിന്നെ നീ ആക്കുന്നതിൽ, നിന്റെ സ്വഭാവം രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിൽ, നിന്റെ ഉമ്മയും ഉപ്പയും നിന്റെ കുടുംബാന്തരീക്ഷവും നൽകിയ സംഭാവന ശ്ലാഘനീയമാണ്. ആ മഹത്തായ ഗൃഹാന്തരീക്ഷത്തിൽ നിന്ന് പിറവിയെടുത്ത നിന്നിലെ വ്യക്തിയെ ഒരു വേള പടച്ചവൻ പോലും ആഗ്രഹിച്ചു പോയി എന്ന് ഇത്തരുണത്തിൽ സമാശ്വസിക്കുകയാണ്. ഇന്ന് ഞാൻ ഇതെഴുതുന്നത് ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസിൽ നീ വന്നാൽ ഇരിക്കാറുള്ള ഇരിപ്പിടത്തിൽ ഇരുന്നും നീ ഉപയോഗിക്കാറുള്ള സിസ്റ്റം ഉപയോഗിച്ചുമാണ്. പൂർണമായും നിന്നെ അനുസ്മരിച്ചു കൊണ്ട്, മനസ്സുനിറയെ നിന്റെ പരലോക മോക്ഷത്തിനും സ്വർഗ കവാടങ്ങൾ നിനക്കായ് മലർക്കെ തുറക്കപ്പെടട്ടെ എന്ന് പ്രാർഥിച്ചുകൊണ്ടും, സ്നേഹത്തോടെ...

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

അഗസ്റ്റിൻ പുൽപ്പള്ളി

നിന്റെ നന്മകൾ വരാനിരിക്കുന്നവർക്ക് പാതയാകും

ജീവിതത്തിൽ പല വേദനകൾ ഉണ്ടാവാറുണ്ട്, പലതിനെയും അതിജീവിക്കും, ചിലതിനെ അതിജീവിക്കാൻ കുറച്ച് ബുദ്ധിമുട്ടാറുണ്ട്. അങ്ങനെ അതിജീവിക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ടിയ ഒരു വേദനയിലൂടെ കടന്നുപോകുമ്പോഴാണ് പ്രിയപ്പെട്ട അസ്ഹറുദ്ദീൻ ഒരു ദിവസം രാവിലെ വിളിക്കുന്നത്. ഫോൺ വിളിച്ചിട്ട് എടുക്കാത്തത് കാരണം അദ്ദേഹം വാട്സാപിൽ വോയിസ് മെസ്സേജ് അയച്ചു, ''ഞാൻ നിങ്ങളെ സ്വപ്നം കണ്ടു, അതുകൊണ്ട് ചുമ്മാ മെസ്സേജ് അയച്ചതാണ്'', തിരിച്ചുവിളിച്ചു. കുറെ സംസാരിച്ചു. ''എല്ലാം ശരിയാവാവും അഗസ്റ്റിനേട്ടാ'', ഈ വിളി എനിക്ക് അപ്രതീക്ഷിതമായിരുന്നു. നമ്മളെ മനസ്സിലാക്കുമെന്ന് വിചാരിച്ചവർ, നമ്മുടെ കൂടെ നിൽക്കുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിച്ചവർ പോലും കൂടെയില്ലാത്തപ്പോൾ ചുരുങ്ങിയ കാലങ്ങൾ കൊണ്ട് എന്നെ മനസ്സിലാക്കിയവൻ. അസറു എന്റെ ജീവിതത്തിൽ മാത്രമല്ല, എല്ലാവരുടെ ജീവിതത്തിലും ഇങ്ങനെയായിരുന്നു. ഇനി ആരുടെ വേദനയും വിഷമവും കേൾക്കാനും അവരുടെ കൂടെയിരിക്കാനും എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവൻ ഇനിയില്ല.

ഫേസ്ബുക്കിലൂടെ വളരെ കാലമായി അസ്ഹറുദ്ദീനെ എനിക്കറിയാം, പക്ഷെ ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് യാത്ര ചെയ്യുന്നത്, ഒരുമിച്ച് രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുന്നത്, ചുരുങ്ങിയ കാലങ്ങൾക്കുള്ളിലാണ്. പക്ഷെ, ആ ചുരുങ്ങിയ കാലങ്ങളിൽ അസ്ഹറുദ്ദീൻ ഞാൻ എന്ന രാഷ്ട്രീയക്കാരനിൽ ഉണ്ടാക്കിയ കുറെ മാറ്റങ്ങളുണ്ട്. യാതൊന്നും പ്രതീക്ഷിക്കാതെ രാപ്പകൽ ആർക്കെല്ലാമോ വേണ്ടി ഓടി നടക്കുന്നവൻ. ഡൽഹിയിലെ മലയാളി വിദ്യാർഥികളുടെ ആവശ്യങ്ങളിൽ ശരീരം മറന്ന് സഹായിക്കുന്നവൻ.

ഡൽഹിയിൽ എന്നും എന്റെ ആശ്രയമായ പ്രിയപ്പെട്ട ഹലീംക്കക്കും പ്രിയ സുഹൃത്ത് ശരണിനുമൊപ്പം അവസാനമായി പോയത് ഡൽഹിയിലെ സുന്ദർ നഗരിയിലേക്ക്. അതും ഒരു രാഷ്ട്രീയ സാമൂഹിക പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ഭാഗമായിരുന്നു. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് ഫോൺ വിളിക്കും. വിവരങ്ങൾ അന്വേഷിക്കും. ഹലീംക്ക പലപ്പോഴും പറയും അസറുവിനെ ഒരു കാര്യം ഏല്പിച്ചാൽ ധൈര്യമായി നമുക്ക് എവിടെ വേണമെങ്കിലും പോകാം, നമ്മളെക്കാൾ ഭംഗിയായി അവൻ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തു കൊള്ളും.

രാഷ്ട്രീയ-സാമൂഹിക-സാംസ്കാരിക മേഖലകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരുപാട് ചെറുപ്പക്കാരെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ, ചുരുക്കം ചിലരിൽ മാത്രം കാണുന്ന ഒരുപാട് ഗുണങ്ങൾ അസറുവിനുണ്ട്. പ്രതിഫലം പ്രതീക്ഷിക്കാതെ സേവന പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സദാ കർമനിരതനായിരുന്നവൻ. നാളെയുടെ പ്രതീക്ഷയായിരുന്നു ഈ ചെറുപ്പക്കാരൻ. പക്ഷെ, വിധി അവനെ ഈ ലോകത്ത് നിന്ന് വേഗം വിളിച്ചു.

ജാമിഅ മില്ലിയ ഇസ്ലാമിയയിൽ രണ്ടാം പി.ജി ചെയ്യുകയായിരുന്നു. പഠന വിഷയങ്ങളിലും അദ്ദേഹം സമർഥനായിരുന്നു.

പെട്ടെന്ന് വന്ന പനി, വേഗം മാറും എന്ന് പ്രതീക്ഷിച്ചു. കഴിഞ്ഞ ദിവസം ഹലീംക്ക വിളിക്കുമ്പോഴാണ് പറഞ്ഞത്, ജീവിതത്തിലേക്ക് തിരിച്ചു വരാൻ ബുദ്ധിമുട്ടാണ്, പ്രാർഥിക്കണമെന്ന്.

ഹാരിസ് പട്ടാളം വിളിക്കുമ്പോൾ ചങ്കിടിപ്പോടെയാണ് ഫോണെടുത്തത്, ''ചേട്ടാ നമ്മുടെ അസറു മരിച്ചു''. ഉള്ളിൽ ഒരുപാട് വേദനയുണ്ട്, ഒരുപാട് വേദനകളിലൂടെ കടന്നുപോയിട്ടുണ്ട്. ഇനിയും പോകേണ്ടതുണ്ട്. പക്ഷെ, അശ്രുക്കൾ തുടയ്ക്കാൻ ജീവിത വഴികളിൽ അസറുവിനെ പോലുള്ളവർ കുറഞ്ഞു വരികയാണ്.

മരണമില്ല പ്രിയപ്പെട്ടവനെ, നിന്റെ നന്മകൾ എന്നും നിലനിൽക്കും. വരാനിരിക്കുന്നവർക്ക് പാതയാകും.

അജ്മൽ മുഹീദ്
സെക്രട്ടറി, കെ.എം.ഡബ്ല്യു.എ

പ്രാർത്ഥനകൾ നിനക്കായി നിറയും

''അജ്മൽക്കാ, ഇങ്ങൾ എവിടെ? നമ്മൾക്കൊന്ന് കൂടണ്ടേ...'' അസറുവിന്റെ ഇതുപോലുള്ള വോയിസ് മെസേജ് കേൾക്കാതെ പുലരുന്ന പ്രഭാതങ്ങൾ കുറവായിരുന്നു. ജാമിഅ മുതൽ കേരളം വരെ നീണ്ടു കിടക്കുന്ന ഒരായിരം പ്രശ്നങ്ങൾ! എന്തിനും ഏതിനും കൂട്ടായി, സഹോദരനായി, സുഹൃത്തായി, പതിയെ കുടുംബത്തിൽ ഇഴകിച്ചേർന്ന് രക്തബന്ധം പോലെയായ ഒരു അത്ഭുതമനുഷ്യൻ! ''അജ്മൽക്കാ, നാട്ടിൽ കണ്ടാൽ മിണ്ടാത്ത സംഘടനകളെ കെ.എം.ഡബ്ല്യു.എ എന്ന നാലക്ഷരത്തിൽ എങ്ങനെ കൊണ്ടു പോവുന്നു? നാളെ മുതൽ ഞാനും ഇങ്ങളെ കൂടെ അങ്ങട്ട് കൂടാട്ടോ''. അന്നുമുതൽ ആശുപത്രിക്കിടക്ക

വരെ അസറു കൈമെയ് മറന്ന് രാപകൽ കൂട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ആശുപത്രിയിൽ കിടക്കുമ്പോഴും അവന്റെ വോയ്സ് മെസ്സേജ് വന്നു ''അജ്മൽക്കാ, എനിക്ക് സുഖല്യാട്ടോ. ഞാൻ ഹാരിസിനെ യു.ജി.സിയിൽ പോവാൻ ഏർപ്പാട് ആക്കിയിട്ടുണ്ട്. ബാക്കി ഞാൻ നോക്കിക്കോളാ'' എന്നും പറഞ്ഞാണ് വെച്ചത്. ഹാരിസിനെ പറഞ്ഞു വിട്ട്, രാത്രി ആശുപത്രി കിടക്കയിൽ കിടന്ന് അതിന്റെ കാര്യങ്ങൾ ക്ഷീണിച്ച പതിഞ്ഞ സ്വരത്തിൽ വോയിസ് അയക്കുമ്പോഴും, ഏല്പിച്ച ജോലി തീർത്ത സന്തോഷം ആ വാക്കുകളിൽ നിറഞ്ഞു നിന്നിരുന്നു. അതായിരുന്നു

സങ്കടങ്ങളിലും പ്രതിസന്ധികളിലും നീ സഹായിച്ച ഒരുപാട് പേരുടെ കണ്ണീരിൽ ചാലിച്ച പ്രാർഥനകൾ നിനക്കായി നിറയും എന്ന് എല്ലാവരേക്കാളും കൂടുതൽ എനിക്ക് നന്നായി അറിയാം.

അസറു. ചുരുങ്ങിയ 4 വർഷങ്ങൾ നമ്മൾ ഒരുമിച്ച്, അല്ല, പലപ്പോഴും ഞങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി, എണ്ണിയാൽ ഒടുങ്ങാത്ത കാര്യങ്ങൾക്കായി ഓടിനടന്നവൻ! കെ.എം.ഡബ്ല്യു.എ റാപിഡ് റെസ്പോൺസ് ടീം എത്ര മയ്യത്തുകളാണ് പരിപാലിച്ചത്. നാട്ടിൽ എത്തിക്കുന്നത് വരെ വിശ്രമമില്ലാത്ത ഓട്ടങ്ങൾ. എൻ.ഒ.സിക്കായുള്ള പാച്ചിലുകൾ. എംബാമിംഗിനും കാർഗോക്കുമായുള്ള നെട്ടോട്ടങ്ങൾ. എത്തിച്ചേരുന്ന കുടുംബാംഗങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പാടക്കൽ. കോവിഡ് കാലത്തെ ഹെൽപ്പ്ലൈൻ, മരുന്ന് വിതരണം, കോവിഡ് ബാധിതർക്ക് ഓക്സിമീറ്ററും ഭക്ഷണവും എത്തിക്കൽ, ഫുഡ് കിറ്റ് വിതരണം, മാനസികാരോഗ്യ ഹെൽപ്പ്ലൈൻ എന്നിവയെല്ലാം സുഗമമായി നടത്തിയ ഒരു പ്രധാന സംഘാടകൻ! കെ.എം.സി.സിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ വ്യത്യസ്ത സംഘടനകളെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി, കഠിനമായ തണുപ്പ് കാലത്ത് ആവശ്യക്കാർക്ക് കമ്പിളികൾ സൗജന്യമായി എത്തിച്ചു കൊടുത്തത് മുതൽ സ്വാതന്ത്ര്യ, റിപ്പബ്ലിക് ദിനാഘോഷങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് കുട്ടികൾക്കും മുതിർന്നവർക്കും മത്സരങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പാക്കിയത്, ഓണവും സദ്യയും കമ്പവലിയും എല്ലാം സംഘടിപ്പിക്കാൻ ഡൽഹിക്കാർക്ക് മുന്നിൽ നിന്ന ഊർജം - എല്ലാം അസറുവായിരുന്നു.

കേരള ഹൗസിൽ സംഘടനയുടെ പ്രാതിനിധ്യം അറിയിച്ചു കൊടുക്കാൻ എല്ലാവരേക്കാളും ഉത്സാഹിക്കുന്ന എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവനായിരുന്നു അവൻ. ''അജ്മൽക്കാ, വേൾഡ് കപ്പ് അല്ലേ? ഫൈനൽ കെ.എം.ഡബ്ല്യു.എയിൽ വലിയ സ്ക്രീനിൽ കാണിക്കണംട്ടോ'' അവൻ അങ്ങനെ ഓരോ കാര്യവും ശ്രദ്ധിച്ചു. പിന്നെ സ്ക്രീനായി, ജാമിഅക്കാരെ കൊണ്ടുവന്നു എല്ലാം പൊളിച്ചടുക്കി. അതുപോലെ നോമ്പുതുറയും, ഹാജിമാർക്കുള്ള യാത്രയയപ്പും, തങ്ങൾ അനുസ്മരണവും, സമദാനി സാഹിബിന്റെ പരിപാടി മുതൽ മെമ്പർഷിപ് വിതരണം വരെയും അവൻ ഓടിനടന്നു. ആദ്യമായി കെ.എം.ഡബ്ല്യു. സ്റ്റുഡന്റ് വിംഗ് ഉണ്ടാക്കി, അത് കോർഡിനേറ്റ് ചെയ്ത്, അവർക്കൊക്കെ ഐ.ഡി കാർഡ് ഏർപ്പാടാക്കാനെല്ലാം അവനായിരുന്നു മുന്നിൽ. എല്ലാത്തിനു മുപരി മനുഷ്യസ്നേഹവും സൗഹൃദവും മറ്റുള്ളവരിലേക്ക് പകർത്തി, എല്ലാവരെയും ഒരുമിച്ചു നടത്താൻ കാര്യപ്രാപ്തിയുള്ളവനായിരുന്നു. ഇടക്കിടെ ഓടിവന്ന് വിശേഷങ്ങൾ ചോദിച്ചു കൊണ്ടേയിരിക്കും. അവസാനമായി ജേർണലിസത്തിന് ചേരാൻ ആഗ്രഹം പറഞ്ഞപ്പോൾ, നീ പഠിക്കേണ്ട വിഷയം തന്നെയാണ്. ഒന്നും നോക്കാതെ കണ്ണടച്ച് ചേർന്നേക്ക് എന്നുപദേശിച്ച കൂട്ടത്തിൽ, നീ എല്ലാറ്റിനും ചേർന്ന് ഇത് മുഴവനാക്കാതെ പോവില്ലല്ലോ എന്ന് കൂടി ഞാൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ മറുപടി ഒരു ചിരിയിൽ ഒതുക്കിയത് ഇതിനായിരുന്നല്ലേ! ഹലീംക്കയും മർസൂഖ് തങ്ങളും ഒന്നിച്ചുള്ള ഹൈദരാബാദ് യാത്രയിൽ സംഘാടനം ഒരു കലയാണ് എന്ന് ഓരോ നിമിഷവും നീ തെളിയിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. ഹാരിസ്ക്ക എപ്പോഴും അത് അസറു നോക്കിക്കോളും എന്ന് എന്തൊരു ആത്മവിശ്വാസത്തോടെയാണ് പറയാറുള്ളത്. എല്ലാവരിലും ആത്മവിശ്വാസത്തിന്റെ പരവതാനി വിരിച്ചല്ലേ നീ ഓരോരോ പരിപാടികളും മുൻകയ്യെടുത്തു ചെയ്യാറുള്ളത്. ''ഇങ്ങള് അത് ചെയ്യിട്ടോ. ഞാൻ ഇങ്ങളോടല്ലാതെ ആരോടാ പറയാ. ഇങ്ങക്ക് പടച്ചോൻ തരുംട്ടോ'' ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു തുടങ്ങുന്ന ഒരു കാര്യം അസറുവിനെ അറിയുന്ന ആർക്കാണ് തള്ളാൻ കഴിയുക.

സങ്കടങ്ങളിലും പ്രതിസന്ധികളിലും നീ സഹായിച്ച ഒരുപാട് പേരുടെ കണ്ണീരിൽ ചാലിച്ച പ്രാർഥനകൾ നിനക്കായി നിറയും എന്ന് എല്ലാവരേക്കാളും കൂടുതൽ എനിക്ക് നന്നായി അറിയാം. അസറു, നീ ഭൂമിയിൽ പലർക്കായി വിരിച്ചു കൊടുത്ത പരവതാനികൾ പരലോകത്ത് നിനക്ക് കൂടുതൽ രക്ഷ കിട്ടാൻ ഉപകരിക്കട്ടെ എന്ന പ്രാർഥനയോടെ...

ഹനീഫ ഡൽഹി

അണയാത്ത വെളിച്ചം

ഞാൻ ആദ്യമായി അസറുവിനെ കാണുന്നത് പാണക്കാട് സയ്യിദ് ഹമീദലി ശിഹാബ് തങ്ങളോടൊത്ത് ഡൽഹിയിലെ വീട്ടിൽ വന്നപ്പോഴാണ്. ഹാളിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് തങ്ങളോട് രാഷ്ട്രീയവും ആത്മീയപരവുമായ കാര്യങ്ങൾ വളരെയേറെ പക്വതയോടെ സംസാരിക്കുന്ന ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനായാണ് അസറുവിനെ ആദ്യമായി പരിചയപ്പെട്ടു തുടങ്ങുന്നത്. പിന്നീട്, ആ സൗഹൃദം വല്ലാതെയങ്ങ് വളർന്നു. പലപ്പോഴും എന്നെ കാണാനായി തോളിൽ ആ സഞ്ചിയും തൂക്കികൊണ്ട് അസറു വരുമായിരുന്നു. മരണത്തിന്റെ രണ്ടുമാസം മുന്നെയാണ് നൂർ ഷംസിന്റെ ഉമ്മ മരണപ്പെട്ടപ്പോൾ സന്ദർശിക്കാനായി ഞാനും ഹലീമും പോയി തിരിച്ചുവരുമ്പോൾ ഏതാണ്ട് ബാരകമ്പ റോഡിന്റെ സിഗ്നലിൽ എത്തിയപ്പോൾ ഞാൻ ഹലീമിനോട് ചന്ദ്രികയുടെ മുൻ പത്രാധിപർ ആയ സി.പി സൈതലവി സാഹിബ് ഭാര്യയോട് എഴുത്തിനെ പറ്റി പറഞ്ഞ കാര്യം പറഞ്ഞതും അതെന്തായി എന്നുള്ള കാര്യമറിയാൻ അസറുവിനെ വിളിക്കുകയേും ചെയ്തു. പതിവ് ശൈലിയിൽ എല്ലാം നമ്മൾക്ക് ശരിയാക്കാം ഹനീഫ്ക്കാ എന്ന നർമം കലർന്ന മറുപടിയായിരുന്നു. വിറങ്ങലിച്ചു നിൽക്കുന്ന ഡൽഹിയിലെ ഏതോ കോണിൽ കമ്പിളി വിതരണം ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു അസറുവപ്പോൾ. പക്വതയുള്ള ഒരു നേതാവിനെ മാത്രമല്ല, എന്റെ മക്കളുടെ കാര്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുന്ന, ഭാര്യക്കും ഏറെ പ്രിയങ്കനായിരുന്ന, എന്നോട് തമാശകൾ പറയുന്ന, എന്റെ കൂടെപ്പിറപ്പ് എന്ന് തോന്നിപ്പിച്ച ഒരാളായിരുന്നു അസറു. അസറു മരണപ്പെട്ടപ്പോൾ മാത്രമാണ് അവന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ വ്യാപ്തിയെനിക്ക് ബോധ്യമായത്. കെ.എം.സി.സിയുടെ കാര്യങ്ങളെല്ലാം ചെയ്യുന്നതിനപ്പുറത്തേക്ക് അവന്റെ ഇത്തരത്തിൽ വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന പ്രവർത്തനമേഖലകളെ കുറിച്ച് എനിക്ക് അറിയില്ലായിരുന്നു. അവൻ ചെയ്യുന്ന നന്മകൾ അങ്ങനെ എല്ലാവരെയും അറിയിച്ചിരുന്നില്ല. എല്ലാം പടച്ചോന്റെ ഇഷ്ടത്തിന് വേണ്ടി മാത്രം ആയിരുന്നു. ഒരു മനുഷ്യായുസ്സിൽ ചെയ്യാൻ ആവുന്നതിനും അപ്പുറത്ത് അസറു ഈ വയസ്സിനിടയിൽ ചെയ്തു.

അബ്ദുൽ റഷീദ്
അഡീഷണൽ ഡയറക്ടർ,സംസ്ഥാന
സർക്കാർ പബ്ലിക് റിലേഷൻസ് വകുപ്പ്

ഭാഷ അറിയാത്ത ഞങ്ങൾക്ക് ജീവശ്വാസമായി

അസറൂ, നീയെനിക്ക് ആരായിരുന്നു? ആരായിരുന്നു എന്ന് നിർവചിക്കാൻ കഴിയാത്ത ബന്ധം എനിക്കവനോടും എന്നോട് അവനും ഉണ്ടായിരുന്നു. അല്ല, ഇപ്പോഴും ഉണ്ട്.

നിന്നെ എന്നാണ് ഞാൻ പരിചയപ്പെടുന്നത്. കോവിഡ് മഹാമാരി കഴിഞ്ഞ 2021ൽ ആണ്. നവംബറിൽ രണ്ടാം തീയതിയാണെന്നാണ് ഓർമ.

സംസ്ഥാന സർക്കാറിന്റെ പബ്ലിക്

റിലേഷൻസ് വകുപ്പിൽ അഡീഷണൽ ഡയറക്ടറായ ഞാൻ ന്യൂഡൽഹി പ്രഗതി മൈതാനിയിൽ എല്ലാ വർഷവും നടക്കാറുള്ള അന്താരാഷ്ട്ര വ്യാപാര മേളയുടെ (കകഠഎ) (ഇന്ത്യ ഇന്റർനാഷണൽ ട്രേഡ് ഫെയർ) നടത്തിപ്പുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് പോയത്. ഇന്ത്യയിലെ സംസ്ഥാനങ്ങളും വിദേശ രാജ്യങ്ങളും പങ്കെടുക്കുന്ന വിപുലമായ മേളയാണിത്. ഇതിൽ കേരള പവലിയന്റെ നടത്തിപ്പ് ഞങ്ങളുടെ വകുപ്പിനാണ്. ഭാഷയും രീതികളും ഒന്നുമറിയാതെ ഞാനും ഞങ്ങളുടെ സംഘവും ന്യൂഡൽഹി ഇന്ദിരാ ഗാന്ധി ഇന്റർനാഷണൽ എയർപോർട്ടിൽ ഇറങ്ങുന്നു. കേരള ഹൗസിൽ നിന്ന് ഞങ്ങളെ കൂട്ടി കൊണ്ടുപോകാൻ വകുപ്പിന്റെ ന്യൂഡൽഹി ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസറും സംഘവും എത്തിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അന്ന് വിശ്രമം.

പിറ്റേ ദിവസം രാവിലെ ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസർ ഒരു മീറ്റിംഗ് സംഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ട്രേഡ് ഫെയറിൽ പവലിയന്റെ സുഖമമായ നടത്തിപ്പിന് വേണ്ടി സ്റ്റാൾ ഗേൾസിനെ നിയോഗിക്കാറുണ്ട്. ഡൽഹി മലയാളി കുട്ടികളെയാണ് ഇതിനായി നിയോഗിക്കുന്നത്. അവർക്കു ഒരു പരിശീലനവും അൽപം പോക്കറ്റ് മണിയും ലഭ്യമാവും. ഈ വർഷം ആദ്യമായി ഒരു സ്റ്റാൾ ബോയിയെ കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തി. അവനാണ് എന്റെ പ്രിയ അസറു.

യോഗത്തിൽ എല്ലാവരെയും പരിചയപ്പെട്ടു, വേണ്ട നിർദേശങ്ങൾ നൽകി. ഇവൻ എനിക്ക് പ്രിയപ്പെട്ടവനാകാൻ കൂടുതൽ സമയം വേണ്ടി വന്നില്ല. കുർത്ത ധാരിയായ സുമുഖനായ ചെറുപ്പക്കാരൻ. വീട് പാലക്കാട് മണ്ണാർക്കാടിനടുത്ത് പാലോട് എന്ന സ്ഥലത്ത്. ആദ്യം ഞാൻ വിചാരിച്ചത് തിരുവനന്തപുരത്തിന് അടുത്തുള്ള പാലോട് ആണെന്ന്. ചിരിച്ചുകൊണ്ട് അവൻ പറഞ്ഞു 'സാർ, ഇത് പാലോട് എന്റെ സ്വന്തം സ്ഥലം.' പേര് പോലും അസ്ഹറുദ്ദീൻ പാലോട്.

സ്റ്റാളിൽ കുറെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളും ചുമതലകളും ഈ കുട്ടികൾക്കുണ്ട്. വരുന്ന അതിഥികളെ സ്വീകരിക്കണം, അവരെ നന്നായി ട്രീറ്റ് ചെയ്യണം, കേന്ദ്രമന്ത്രിമാർ, സംസ്ഥാന മന്ത്രിമാർ, ചീഫ് സെക്രട്ടറിമാർ, ഉന്നത ഉദ്യോഗസ്ഥർ, പൗര പ്രമുഖർ തുടങ്ങി സമൂഹത്തിലെ എല്ലാ വിഭാഗം ജനങ്ങളും ഇവിടെ എത്തിച്ചേരും.

എല്ലാവരെയും ചിരിച്ച മുഖത്തോടെ സ്വീകരിക്കാനും കാര്യങ്ങൾ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കാനും അസ്ഹറുദ്ദീൻ മുന്നിൽ. ഭാഷ അറിയാത്ത ഞങ്ങൾക്കു ജീവശ്വാസമായി അസറു മാറുന്നതിനു താമസമുണ്ടായില്ല. ആദ്യ ദിനം തന്നെ കുട്ടികളുടെ നേതാവായി അവൻ മാറി. ഒരു തരം പരകായപ്രവേശം! പക്വത അവന്റെ കൂടെപ്പിറപ്പാണ് എന്ന് തോന്നുന്ന പ്രകൃതം. ഏതാവശ്യത്തിനും എനിക്ക് അസറു വേണമെന്ന നിലയിലായി മാറി. സമയം കിട്ടുമ്പോൾ സ്റ്റാളുകൾ കാണാൻ, സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാൻ, എല്ലാറ്റിനും എന്റെ കൂടെ അസറുവും ഉണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങനെ മേള സമാപിച്ചു. മേളയിൽ ഏറ്റവും നല്ല സ്റ്റാളിനും സംസ്ഥാനത്തിനും ഉള്ള സ്വർണ മെഡൽ കേരളം നേടി. മേള സമാപിച്ചു ഞങ്ങൾ നാട്ടിലേക്ക് തിരികെ പോയി. ഒരു ദിവസം എനിക്ക് ഒരു ഫോൺ വന്നു. വളരെ സന്തോഷത്തോടെ പറഞ്ഞു 'സാർ, എന്റെ സഹോദരിക്ക് മെഡിസിന് അഡ്മിഷൻ കിട്ടി. സാറിന്റെ നാട്ടിലാണ്. കൊല്ലം, പാരിപ്പള്ളി. മെഡിക്കൽ കോളേജിൽ സാറിനെ ഞാൻ പെങ്ങളുടെ ലോക്കൽ ഗാർഡിയനാക്കിയിട്ടുണ്ട്'. എനിക്ക് അത്യധികം സന്തോഷം തോന്നി. അസറു ഇനി എന്റെ വീട്ടിൽ വരുമല്ലോ. പക്ഷെ, ഒരിക്കലും അവൻ വന്നില്ല, ഇനി വരികയുമില്ല.

2023ലെ മേളയിലും ഞാൻ ഡൽഹിയിൽ പോയി. പതിവുപോലെ അസറു ഓടിയെത്തി. എല്ലാ സഹായങ്ങളും നൽകി. സ്നേഹവും കരുതലും അവൻ തന്നു. ഡിസംബറിൽ എന്തോ ആവശ്യത്തിനു ഡൽഹി ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസിലെ ഡ്രൈവർ ജോമോനെ വിളിച്ചപ്പോൾ ജോമോൻ പറഞ്ഞു, നമ്മുടെ അസറു പനി ബാധിച്ച് ആശുപത്രിയിലാണ്. ഞാൻ പറഞ്ഞു, പനിയല്ലേ സാരമില്ല. അപ്പോഴാണ് ജോമോൻ പറയുന്നത്, വെന്റിലേറ്ററിലാണ് എന്ന്. ഉടൻ ഞാൻ ഡൽഹിയിലായിരുന്ന ഹനാൻ എന്ന മോളെ വിളിച്ചു. സീരിയസാണ് എന്നാണ് അവൾ അറിയിച്ചത്. പിറ്റേന്ന് അവൻ കടന്നുപോയെന്ന വാർത്തയും പിറകെ വന്നു.

എന്തായിരുന്നു അസറു നിന്റെ ജന്മനിയോഗം? വളരെ ചെറിയ പ്രായത്തിൽ നീ നേടിയ ബിരുദങ്ങൾ, ബന്ധങ്ങൾ, പക്വത ഇതൊക്കെ നിന്റെ നേരത്തെയുള്ള മടക്കത്തിന്റെ ലക്ഷണമായിരുന്നോ? എന്റെ അസറുവിന്, എന്റെ അനുജന്, പരലോക സുഖം അനുഭവിക്കാൻ ഇടയാകട്ടെ എന്ന പ്രാർഥനയോടെ, നിരവധി നല്ല ഓർമകൾ മാത്രം അവശേഷിപ്പിച്ചു പോയ നിനക്ക് എന്റെ പ്രാർഥനകൾ.

അഡ്വ. മുഹമ്മദ് സിദ്ദീഖ് കണ്ണൂർ
ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി , കെ.എം.ഡബ്ല്യു.എ

പ്രത്യാശയുടെ തിരിനാളം

ഡൽഹിയുടെ ചരിത്രത്തിന് സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾ പഴക്കമുണ്ട്. ഒരുപാട് ചരിത്രപുരുഷന്മാർക്ക് ജന്മം നൽകിയ മണ്ണാണ് ഡൽഹിയുടെ മണ്ണ്. അതുപോലെ ലോകത്തിന്റെ നാനാ ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നു വന്ന്, പല രീതിയിൽ ഡൽഹിയുമായി അടുത്തിടപഴകി, ഡൽഹിയുടെ മണ്ണിൽ തേരോട്ടം നടത്തിയവരിൽ അവരുടേതായ വ്യക്തിമുദ്ര പതിപ്പിച്ച ഒരുപാട് ഭരണാധികാരികളും മഹാന്മാരും കവികളും സൂഫികളും വ്യാപാരികളും എല്ലാം ഉണ്ട്. 1484 സ്ക്വയർ കിലോമീറ്റർ വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന നാഷണൽ ക്യാപിറ്റൽ ടെറിട്ടറി(NCT)യുടെ പലഭാഗങ്ങൾ, ചരിത്ര സ്മാരകങ്ങൾ കൊണ്ടും മറ്റ് നിർമ്മിതികൾ കൊണ്ടും അവരുടേതായ മുദ്ര പതിപ്പിച്ച മഹാരഥന്മാരെ സൂചിപ്പിക്കുന്നവയാണ്. ഖുതുബുദ്ധീൻ ഐബക്കും ഷാജഹാനും അക്ബറും തേരോട്ടം നടത്തിയ ഒരുപാട് ചരിത്രങ്ങൾ ഉറങ്ങുന്ന ഡൽഹിയുടെ മണ്ണിന് പല തരത്തിലുള്ള കഥകൾ പറയാനുണ്ടാവും. കാലം മാറുന്നതനുസരിച്ച് ഭരണകർത്താക്കളോടുള്ള പ്രതിഷേധങ്ങളും സമരങ്ങളും അരങ്ങേറിയ പ്രത്യേകത കൂടിയുണ്ട് ഡൽഹിക്ക്. സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം രാജ്യത്തിന്റെ പല ഭാഗത്തുനിന്നും വയറ്റിപ്പിഴപ്പിന് വേണ്ടിയും കരിയർ പടുത്തുയർത്താനും പഠനത്തിനും ബിസിനസ് ആവശ്യങ്ങൾക്കുമായി പലരും ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിലേക്ക് കുടിയേറിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അതിൽ വളരെ

ചുരുക്കം പേർ മാത്രമാണ് ഡൽഹിയുടെ ചരിത്രത്തിൽ അവരുടേതായ കയ്യൊപ്പ് ചാർത്തി ചരിത്രം സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും ആരുടെയും കണ്ണിൽ പെടാത്ത, എന്നാൽ കാണുന്നവരുടെ കരളലിയിക്കുന്ന ചേരിപ്രദേശങ്ങളും വളരെ വൃത്തിഹീനമായ ജീവിതാന്തരീക്ഷങ്ങളും. അതിനിടയിൽ എങ്ങനെയെങ്കിലും തന്റെയും കുടുംബത്തിന്റെയും ഒരു ചാൺ വയറ് നിറക്കാനുള്ള തത്രപ്പാടിൽ പൊറുതിമുട്ടുന്ന പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട ഒരു വലിയ വിഭാഗം ജനങ്ങളുള്ള ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിൽ വെറും ഒരു വോട്ടുബാങ്ക് ആയി മാത്രം പരിഗണിക്കാൻ വിധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഒരു ജനതയുടെ കണ്ണുനീർ വീണ മണ്ണുകൂടിയാണ് ഡൽഹിയുടെ മണ്ണ്. അന്താരാഷ്ട്ര സമ്മേളനങ്ങൾ നടക്കുമ്പോഴോ അതല്ലെങ്കിൽ വിദേശ പ്രതിനിധികൾ ഇന്ത്യ സന്ദർശിക്കുമ്പോഴോ പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റുകൾ കൊണ്ടും ചാക്കുകൾ കൊണ്ടും മറക്കപ്പെട്ട് അതിനകത്ത് നരകതുല്യമായ ജീവിതം നയിക്കുന്ന ഒരു വിഭാഗത്തിന്റ നാട് കൂടിയാണ് ഡൽഹി.

മലയാളികളെ സംബന്ധിച്ച് പറഞ്ഞാൽ ഇരുപത്തിയൊന്നാം നൂറ്റാണ്ടിനു മുമ്പ് വരെ ഒരു വിധം ആളുകളൊക്കെ ബോംബെ വരെ മാത്രം എത്തി അവിടെ നിന്നും വിദേശങ്ങളിലേക്കോ അതല്ലെങ്കിൽ നാട്ടിലേക്ക് കുടിയേറുകയാണ് പതിവ്. അന്നേവരെ മഹാരാഷ്ട്ര കഴിഞ്ഞ് ഉത്തരേന്ത്യയിലോട്ട് എത്തിപ്പെടാൻ ഒരുപാട് മനോധൈര്യം വേണ്ടിയിരുന്നു. ഉത്തരേന്ത്യയിലെ നമുക്ക് പൊരുത്തപ്പെടാൻ പറ്റാത്ത തരത്തിലുള്ള ജീവിത സാഹചര്യങ്ങളും അതിതീക്ഷണമായ കാലാവസ്ഥയും ഭക്ഷണത്തിലെയും സംസ്കാരത്തിലേയും വ്യത്യാസങ്ങളും ജാതി വെറിയും മതഭ്രാന്തും വിദ്യാഭ്യാസത്തിൻറെ അഭാവവും കാരണം ഉത്തരേന്ത്യ ഒരു പേടി സ്വപ്നമായിരുന്നു മലയാളികൾക്ക്. എന്നിരുന്നാലും കേരളത്തിൽ നിന്നും പല ആവശ്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി ഡൽഹിയിൽ എത്തുന്ന മലയാളികളായ

ആളുകളിൽ ചിലരെങ്കിലും ഈ അടിച്ചമർത്തപ്പെടുന്ന വിഭാഗങ്ങൾക്കിടയിലൂടെ സഞ്ചരിക്കാറുണ്ട്. പക്ഷെ, അവരൊക്കെ വളരെ കുറഞ്ഞ കാലം മാത്രമേ ഡൽഹിയിൽ ചെലവഴിച്ചിട്ടുള്ളൂ.

കഴിഞ്ഞ രണ്ടു പതിറ്റാണ്ടു കാലത്തെ ഉത്തരേന്ത്യൻ ജീവിതത്തിനിടയിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ ചേരിപ്രദേശങ്ങളിലൂടെയും ഇടുങ്ങിയ ഗല്ലികളിലൂടെയും സന്ദർശനം നടത്തുമ്പോൾ, എന്റെ മനസ്സ് ഒരുപാട് കലുഷിതമാകാറുണ്ട്. അടിച്ചമർത്തപ്പെടുന്ന അടിസ്ഥാന വർഗങ്ങളും അഭയാർഥികളും പാർശ്വവൽക്കപ്പെട്ടവരും ആട്ടിയോടിക്കപ്പെട്ടവരുമാണവർ. തലമുറയുടെ ഭാവി വാഗ്ദാനങ്ങൾ ആയ പിഞ്ചുബാല്യങ്ങൾ ആക്രി സാധനവും ഭക്ഷണവും തേടി നടക്കുന്ന അധികാരി വർഗ്ഗങ്ങളുടെ അവഗണന അനുഭവിക്കാൻ എക്കാലവും വിധിക്കപ്പെട്ട ഈ സമൂഹത്തിന്റെ ഇടയിലേക്കാണ് പ്രത്യാശയുടെ തിരിനാളമായി പ്രിയങ്കരനായ സുഹൃത്ത് അസ്ഹറുദ്ദീൻ പാലോടിന്റെ വരവ്. മറ്റു പലരെയും പോലെ ഉപരിപഠനം ലക്ഷ്യം വെച്ചുകൊണ്ട് ഡൽഹിയിലെ പ്രസിദ്ധമായ ജാമിഅ മില്ലിയ ഇസ്ലാമിയ യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ അഡ്മിഷൻ എടുത്തപ്പോൾ അസറു ഒരിക്കലും വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടാവില്ല ഈ പറഞ്ഞ അഭയാർഥികളുടെയും ചേരിപ്രദേശങ്ങളിലുള്ളവരുടെയും സഹപാഠികളുടെയും ചങ്കിലെ ചോരയാവാനുള്ള ചരിത്രനിയോഗമാണ് തന്നിൽ അർപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത് എന്ന്. വൃത്തിഹീനമായ ചേരികളിൽ സന്ദർശനം നടത്തുന്നവർക്ക് അവിടത്തെ അന്തേവാസികൾ കെട്ടഴിച്ചു വിടുന്ന കദനകഥയുടെയും ഇല്ലായ്മയുടെയും പട്ടിണിയുടെയും കഥകൾ കേട്ടുകേട്ട് ചെവികൾ മരവിച്ചിട്ടുണ്ടാകും. എത്ര കൊടുത്താലും എന്തു കൊടുത്താലും ഒരിക്കലും പൂർണ്ണമാവാത്ത ആവശ്യങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കടലിൽ കായം കലക്കിയത് പോലെയാണ് നമ്മൾ ചെയ്യുന്ന ഓരോ സഹായങ്ങളും. എല്ലാവരെയും ഒരുപോലെ സന്തോഷിപ്പിക്കാനും സഹായിക്കാനും എല്ലാവർക്കും ആവില്ലല്ലോ. അവരുടെ പ്രശ്നങ്ങളെ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം കേൾക്കുകയും ചുരുങ്ങിയ പക്ഷം മനസ്സ് സന്തോഷിക്കുന്ന രീതിയിലുള്ള മറുപടി നൽകുകയും ചെയ്യുന്ന ആളുകൾ അവരുടെ ഹൃദയത്തിൽ എന്നും നിറഞ്ഞു നിൽക്കും.

ആ ഒരു ത്യാഗമാണ് അസറു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പഠനകാലത്ത് ഡൽഹിയുടെ മണ്ണിലും പരിസരപ്രദേശങ്ങളിലും ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിയോഗത്തിനുശേഷം പല ചേരി പ്രദേശങ്ങളിലും ചെന്നപ്പോൾ പലരുടെയും മൊബൈലുകളിൽ സ്റ്റാറ്റസ് ആയും വാൾപേപ്പർ ആയും അസറുവിന്റെ ഫോട്ടോ കാണാനിടയായി. അത്രയധികം ഡൽഹി നിവാസികൾ ഒന്നാകെ നെഞ്ചിലേറ്റിയ വ്യക്തിത്വം ഇതിനു മുമ്പ് എവിടെയും കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇടയ്ക്കിടെയുള്ള സൗഹൃദ കൂടിക്കാഴ്ചകൾക്കിടയിലും മൊബൈലിലൂടെയുള്ള വിളികളിലും സുഖവിവരങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുന്നതിനോടൊപ്പം മറ്റു പലർക്കും വേണ്ടിയുള്ള ആവശ്യങ്ങളാണ് അസറുവിന് പറയാനുണ്ടായിരുന്നത്. കുടുംബ പശ്ചാത്തലത്തെക്കുറിച്ചോ സാമ്പത്തികനിലയെ കുറിച്ചോ അസറുവിനോട് ചോദിക്കാനുള്ള ഒരു സാഹചര്യം ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ലാളിത്യത്തിന്റെയും മിതത്വത്തിന്റെയും പര്യായമായ അസറു, അതിനുള്ള ഒരു സാഹചര്യം തന്നിട്ടില്ല എന്ന് പറയുന്നതാവും ശരി.

ഈ അടുത്ത കാലം വരെ മിഡിൽ ക്ലാസിനും അപ്പർ ക്ലാസിനും മാത്രമേ കേരളത്തിൽ നിന്നും ഡൽഹിയിൽ വന്നു പഠിക്കാൻ ധൈര്യം ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. പക്ഷെ, ഇന്ന് അവസ്ഥ മാറി. സാമ്പത്തികമായി വളരെ പിന്നോട്ട് നിൽക്കുന്നവർക്ക് പോലും അസറുവിന്റെ അക്കാദമിക് ജീവിതം ഒരു പ്രചോദനമാണ്. ഡൽഹിയിൽ എത്തിയതിനുശേഷം വരും വർഷങ്ങളിൽ കഴിവിന്റെ പരമാവധി വിദ്യാർഥികളെ ഡൽഹിയിലേക്ക് ആകർഷിക്കാൻ അസറുവിന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള ടീമിന് സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ പരിണിതഫലമാണ് ഒരു കേന്ദ്ര സർവകലാശാലയിലെ ഒരു അധ്യാപകൻ കേരളത്തിൽ മാർക്ക് ജിഹാദ് നടക്കുന്നു എന്ന വിവാദ പരാമർശം പോലും നടത്തിയത്. നിശയുടെ

അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിയോഗത്തിനുശേഷം പല ചേരി പ്രദേശങ്ങളിലും ചെന്നപ്പോൾ പലരുടെയും മൊബൈലുകളിൽ സ്റ്റാറ്റസ് ആയും വാൾപേപ്പർ ആയും അസറുവിന്റെ ഫോട്ടോ കാണാനിടയായി. അത്രയധികം ഡൽഹി നിവാസികൾ ഒന്നാകെ നെഞ്ചിലേറ്റിയ വ്യക്തിത്വം ഇതിനു മുമ്പ് എവിടെയും കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല

നിശബ്ദതയിലുള്ള പഠനവും പകൽ വെളിച്ചത്തിലുള്ള ജീവകാരുണ്യ പ്രവർത്തനങ്ങളും തന്റെ ജീവിതത്തിലും പ്രവർത്തനത്തിലുമുള്ള ആത്മാർഥതയുമാണ് അസറുവിനെ കൂട്ടുകാർക്കിടയിൽ പ്രിയങ്കരനാക്കിയത്. നിയ്യത്ത് നന്നായാൽ അതിനുള്ള വഴി മുന്നിൽ തെളിഞ്ഞു വരും എന്നാണല്ലോ.

കോവിഡ്കാലം ഒരുവിധം ആളുകളെ എല്ലാം വീട്ടുതടങ്കലിൽ ആക്കിയപ്പോൾ, കേരള മുസ്ലിം വെൽഫെയർ അസോസിയേഷന്റെ കുടക്കീഴിൽ രോഗികളായവരെയും മറ്റു ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ ഉള്ളവരെയും കഴിയുന്ന രീതിയിൽ സഹായിക്കുക എന്ന ദൗത്യവുമായി കെ.എം.സി.സിയും ഡൽഹി മർകസും കൈകോർത്തപ്പോൾ അതിൽ ഏറ്റവും മുൻപന്തിയിൽ നിന്ന വ്യക്തിത്വം ആയിരുന്നു അസറു. നൂറുകണക്കിന് മൃതശരീരങ്ങൾ കൊണ്ട് ഖബർസ്ഥാനുകളും ശ്മശാനങ്ങളും കുന്നുകൂടിയപ്പോൾ രോഗികൾക്ക് വേണ്ട ചികിത്സ ഉറപ്പാക്കാനും മരണപ്പെട്ടവരെ സംസ്കരിക്കാനും പലസ്ഥലങ്ങളിലും ഒറ്റപ്പെട്ടവരെ ലക്ഷ്യസ്ഥാനത്തേക്ക് എത്തിക്കാനും എന്തുമാത്രം കഷ്ടപ്പാടാണ് ആ ഇളം പ്രായത്തിൽ ഈ പൊന്നുമോൻ സഹിച്ചത്!. ഡൽഹിയുടെ മുക്കുമൂലകളിൽ താമസിക്കുന്ന രോഗികൾക്കും ഭക്ഷണമുണ്ടാക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുന്നവർക്കും എന്ത് ത്യാഗം സഹിച്ചും അവർക്ക് വേണ്ടുന്ന ഭക്ഷണവും മരുന്നും മറ്റ് മെഡിക്കൽ ഉപകരണങ്ങളും എത്തിക്കുക എന്നുള്ളത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ഹരമായിരുന്നു. അതിശക്തമായ തണുപ്പുകാലത്ത് തെരുവുകളിൽ അന്തിയുറങ്ങുന്ന നൂറുകണക്കിന് വീടില്ലാത്തവർക്ക് വസ്ത്രങ്ങളും കമ്പിളികളും

എത്തിക്കാനും സദാസമയം ഇറങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ട അസറുവിന്റെ മൂല്യം എന്താണ് എന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിയോഗത്തിനു ശേഷമാണ് കൂടെയുള്ളവർക്ക് ചിന്തിക്കാനായത്. പകൽ സമയങ്ങളിൽ സൈക്കിൾ റിക്ഷകൾ ചവിട്ടി വൈകുന്നേരം ആകുമ്പോൾ മദ്യത്തിനും മറ്റ് ലഹരിക്കും അടിമപ്പെട്ട് വഴിയോരങ്ങളിൽ കിടന്നുറങ്ങുന്ന തൊഴിലാളികൾക്ക് സഹായം നൽകുന്നതിന് പലപ്പോഴും ഞാൻ എതിരായിരുന്നു. പക്ഷെ, ആ എതിർപ്പിനെ ഒരു ചെറിയ പുഞ്ചിരിയിലൂടെ ഇല്ലാതാക്കി, ഇന്ന് നമ്മൾ കൊടുക്കുന്ന ഈ ചെറിയ സഹായം കൊണ്ട് നാളെ മുതൽ അവർ മാറി ചിന്തിച്ചാലോ എന്ന മഹത്തായ കാഴ്ചപ്പാടുള്ള ഒരു മാതൃക പുരുഷനായിരുന്നു അസറു.

18 വയസ്സു മുതൽ വോട്ടു ചെയ്യാനും ഭരിക്കാനും അവകാശമുള്ള നമ്മുടെ നാട്ടിലെ നിയമപ്രകാരം ഒരു പുരുഷന് കല്യാണം കഴിക്കണമെങ്കിൽ 21 വയസ്സ് ആവണം. എന്നുവെച്ചാൽ അപ്പോഴേ അയാൾ പക്വത കൈവരിക്കൂ എന്നാണ് വെപ്പ്. വിയോഗസമയത്ത് കേവലം 24 വയസ്സ് മാത്രമുള്ള അസറു എന്ന സാധാരണക്കാരൻ, തന്റെ പുരുഷായുസ്സിൽ ചെയ്തു തീർക്കാൻ കഴിയാത്ത അത്രയും സുകൃതങ്ങളാണ് നമ്മുടെ മുന്നിൽ ചെയ്തു കാണിച്ചത്.

ഡൽഹിയിലെയും പരിസരപ്രദേശങ്ങളിലെയും പാവങ്ങളുടെയും അനാഥരുടെയും അശരണരുടെയും അഭയാർഥികളുടെയും അവഗണിക്കപ്പെട്ടവരുടെയും ആവേശവും ആശ്രയവും പ്രതീക്ഷകളും തന്റെ ജീവിതത്തിലൂടെ ആവാഹിച്ചെടുത്ത ഒരു കാലഘട്ടത്തിലെ മഹാ ഇതിഹാസമായിരുന്നു അസറു. സുഹൃത്തുക്കളുടെ റൂമിലേക്ക് ചെല്ലുമ്പോൾ അവർക്ക് സമ്മാനവുമായി ചെല്ലുന്ന അസറു. മദ്രസകളിലെ കുട്ടികൾക്ക് ഭക്ഷണവും വസ്ത്രവുമായി ചെല്ലുന്ന അസറു. രോഗികളുടെ അടുത്തേക്ക് മരുന്നും ആശ്വാസവുമായി പാഞ്ഞെത്തുന്ന അസറു. നാട്ടിൽ നിന്നും വിനോദത്തിനും വിജ്ഞാനത്തിനും വരുന്നവർക്ക് വഴികാട്ടിയായി പോകുന്ന അസറു. ഗവേഷണം ചെയ്യുന്നവർക്ക് ഡാറ്റ സംഘടിപ്പിച്ചു നൽകുന്ന അസറു. അധ്യാപകർക്കും സഹപാഠികൾക്കും ഒരുപോലെ പ്രിയങ്കരനായിരുന്ന അസറു. തെരുവ് ബാല്യങ്ങൾക്ക് പ്രതീക്ഷ നൽകി വിദ്യാഭ്യാസം നൽകാൻ പുറപ്പെട്ട അസറു. സാമ്പത്തിക ബാധ്യത കൊണ്ട് പഠനം മുടങ്ങി പോകുന്നവർക്ക് ആരും അറിയാതെ സഹായം കൈകളിൽ എത്തിച്ച് പഠനം തുടരാൻ സഹായിച്ച അസറു.

അനാഥർക്കും അശണർക്കും അഭയാർഥികൾക്കും തണലായി നിന്ന അസറു. കേരളത്തിൽ നിന്നും ഡൽഹിയിലെത്തിയവർക്ക് നാടൻ ഭക്ഷണമൊരുക്കിയ അസറു. അതിൽ വിദ്യാർഥികൾക്ക് ഡിസ്കൗണ്ട് നൽകിയ അസറു. ഇരുളിന്റെ ചുരുളിൽ വഴിയോരങ്ങളിലെ പാവപ്പെട്ടവരെ സഹായിക്കാൻ പോയ അസറു. ഡൽഹി കണ്ടതിൽ വെച്ച് ഏറ്റവും മികച്ച ഓർഗനൈസർ ആയിരുന്നു അസറു. ഇങ്ങനെ നീളുന്നു അസറുവിന്റെ വിശേഷണങ്ങൾ.

ഡൽഹിയുടെ ചരിത്രത്തിൽ മലബാർ മാപ്പിള കലകളെ ഉയർത്തിപ്പിടിച്ച കലാമൂല്യമുള്ള ഒരു കലാകാരൻ. ആശുപത്രി വരാന്തയിലും മോർച്ചറികളിലും സധൈര്യം കടന്നു ചെന്ന പ്രിയപ്പെട്ട അസറു. ആർക്ക് എന്തു സഹായം ആവശ്യമുണ്ടായാലും എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും വിളിച്ചാൽ ഉത്തരം നൽകുന്ന അസറു.

പലർക്കും രക്ഷിതാവാണ്. പലർക്കും സഹോദരനാണ്. കുറെ പേർക്ക് ജ്യേഷ്ഠൻ ആണ്. ഞങ്ങൾക്കൊക്കെ കൊച്ചനിയനാണ്. കൂടെപ്പിറപ്പാകാതെ കൂടെകൂടിയവൻ. ചങ്കിലെ ചോര!

അസുഖം മൂർച്ഛിച്ച് ഹോളി ഫാമിലി ആശുപത്രിയിലെ വെന്റിലേറ്ററിൽ കിടക്കുമ്പോൾ നാട്ടിൽ നിന്നും പാഞ്ഞെത്തിയ മാതാപിതാക്കളും അമ്മാവനും അസറുവിന്റെ ഡൽഹിയിലെ വില എന്താണെന്ന് അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. കൂടെ നടന്ന ഞങ്ങൾക്ക് പോലും അറിയാൻ പറ്റിയില്ല എന്നുള്ളതാണ് വസ്തുത. ഏറ്റവും ലളിതമായ വസ്ത്രധാരണം ചെയ്യാറുള്ള, എന്നും മുഖത്ത് വിരിഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന പുഞ്ചിരിയോടെയുള്ള സൗമ്യ ശീലൻ. എത്ര പെട്ടെന്നാണ് റബ്ബ് അസറുവിനെ തിരിച്ചു

സഹോദരിയുടെ ബിരുദ പ്രവേശന സമയത്ത് ഒരു ചെറിയ ശുപാർശ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ തൊട്ടടുത്ത ഏറ്റവും നല്ല കോളേജിൽ എളുപ്പത്തിൽ സീറ്റ് കിട്ടുമായിരുന്നിട്ട് കൂടി അത് നമുക്ക് വേണ്ട നമ്മളെക്കാൾ അർഹതയുള്ളവർ അവിടെ പഠിക്കട്ടെ എന്ന് സഹോദരിയെ ഉപദേശിച്ച പൊന്നാങ്ങള.

വിളിച്ചത്?

വേഷത്തിലും ഭാഷയിലും മാന്യൻ. എത്രയോ ഉയർന്ന തലത്തിലുള്ള ബന്ധങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടും സ്വന്തം കാര്യത്തിനോ കുടുംബത്തിനോ വേണ്ടി മറ്റുള്ളവരുടെ മുമ്പിൽ പോയി തലകുനിക്കാത്ത ആത്മാഭിമാനം. എന്നാൽ മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി ടൈറ്റ് ഫൈറ്റ് ചെയ്യുന്ന വീരയോദ്ധാവ് ആയിരുന്നു അസറു. അമ്മാവൻ പറഞ്ഞാണ് അറിയുന്നത്, സഹോദരിയുടെ ബിരുദ പ്രവേശന സമയത്ത് ഒരു ചെറിയ ശുപാർശ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ തൊട്ടടുത്ത ഏറ്റവും നല്ല കോളേജിൽ എളുപ്പത്തിൽ സീറ്റ് കിട്ടുമായിരുന്നിട്ട് കൂടി അത് നമുക്ക് വേണ്ട നമ്മളെക്കാൾ അർഹതയുള്ളവർ അവിടെ പഠിക്കട്ടെ എന്ന് സഹോദരിയെ ഉപദേശിച്ച പൊന്നാങ്ങള.

ഡൽഹിയിലെ സ്വകാര്യ ആശുപത്രിയിൽ തീവ്രപരിചരണ വിഭാഗത്തിൽ ലക്ഷങ്ങൾ ബില്ല് വന്നപ്പോൾ ആ പൈസ ഒരു രൂപ പോലും ആരുടെ അടുത്ത് നിന്നും വാങ്ങിക്കരുതെന്ന് അപേക്ഷിച്ച, സാധാരണക്കാരനിൽ സാധാരണക്കാരനായ ഒരു പിതാവിന്റെ ഏക പുത്രൻ.

ആശുപത്രിയിൽ പ്രവേശിച്ചതിന്റെ മൂന്നാം ദിവസം സുബ്ഹിക്ക് പ്രിയ സുഹൃത്ത് കെ.എം.സി.സിയുടെ അനിഷേധ്യനായ നേതാവ് ഹലീം സാഹിബിന്റെ ഫോൺകോൾ വന്ന് ആശുപത്രിയിൽ എത്തിയതാണ്. ഡോക്ടർമാർ കയ്യൊഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആശുപത്രി കിടക്കയിൽ അബോധാവസ്ഥയിൽ കഴിയുന്ന അസറുവിന് രക്തവും പ്ലേറ്റ്ലറ്റും കൊടുക്കാൻ കൂട്ടുകാർക്കിടയിൽ മത്സരമായിരുന്നു. ബാംഗ്ലൂരിൽ നിന്നും ഡൽഹി വഴി വിദേശത്ത് പോകുന്ന ഒരു സ്ത്രീ അസറുവിന് രക്തം ദാനം ചെയ്താണ് പോയത് എന്നാണ് അറിവ്. പല ഭാഗങ്ങളിലും ആയിരക്കണക്കിന് ആളുകൾ ജാതി-മത ഭേദമന്യേ ഒരാൾക്കു വേണ്ടി പ്രാർഥിക്കുന്നു. ആശുപത്രിയിലും പരിസരപ്രദേശങ്ങളിലും കൂട്ടക്കരച്ചിൽ ആണ്. ആരെ സമാധാനിപ്പിക്കണമെന്ന് അറിയുന്നില്ല. സത്യത്തിൽ, മാതാപിതാക്കളെ സമാധാനിപ്പിക്കാൻ മുന്നോട്ട് വരാൻ ആർക്കും ധൈര്യം ഇല്ല. പിന്നീട് വന്നത് വിശ്വസിക്കാൻ കഴിയാത്ത വാർത്തയായിരുന്നു. അസറുവിന്റെ ജീവനറ്റ ശരീരം എയിംസിലോട്ട് കൊണ്ടുപോകാൻ വിളിച്ച ആംബുലൻസ് ഡ്രൈവർ മയ്യിത്ത് കണ്ടു ഞെട്ടി, ഒരു നിമിഷം സ്തബ്ധനായി എന്റെ മുഖത്ത് തന്നെ നോക്കി നിന്നു. കഴിഞ്ഞ കുറച്ചു നാളുകളായി ആര് മരിച്ചാലും മയ്യിത്ത് പരിപാലനത്തിനും മറ്റുമായി ഓടി നടന്നിരുന്ന അസറുവിന്റെ ജീവനറ്റ ശരീരം അദ്ദേഹത്തെ പോലും വേദനിപ്പിച്ചു. അതിനുശേഷം നടന്ന കാര്യങ്ങൾ വർണ്ണനാതീതമാണ്. എംബാം ചെയ്യുന്ന ടെക്നീഷ്യന്മാർക്കും സ്റ്റാഫിനും വളരെ പരിചിതനായ മയ്യിത്ത് കണ്ടപ്പോഴും ഉൾക്കൊള്ളാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല.

നിസ്കാരം കഴിഞ്ഞ് ആംബുലൻസിൽ കയറ്റുന്നതിന് മുമ്പായി പൊതു ദർശനത്തിന് വെച്ചപ്പോൾ എയിംസിന്റെ ക്യാമ്പസ് മുമ്പെങ്ങും കണ്ടിട്ടില്ലാത്തത്ര ആളുകളെക്കൊണ്ട് തിങ്ങിനിറഞ്ഞു. അവസാനമായി തങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ടവനെ ഒരു നോക്ക് കാണാൻ ഏതൊക്കെ മേഖലയിലുള്ളവരാണ് എത്തിച്ചേർന്നത്. ഡൽഹിയിലെ വിവിധ യൂനിവേഴ്സിറ്റികളിൽ പഠിക്കുന്ന വ്യത്യസ്ത സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്ന് ഉള്ള എണ്ണിയാൽ തീരാത്തത്ര വിദ്യാർഥികൾ, സമൂഹത്തിന്റെ ഉയർന്ന നിലയിൽ ഉള്ളവർ മുതൽ താഴേക്കിടയിൽ ഉള്ളവർ വരെ. ജനപ്രതിനിധികൾ മുതൽ റിക്ഷക്കാർ വരെയുണ്ട്. അസറുവിന്റെ ഭൗതിക ശരീരവും വഹിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ആംബുലൻസ് പതുക്കെ നീങ്ങി തുടങ്ങിയപ്പോൾ എയിംസിന്റെ ക്യാമ്പസിൽ മുഴങ്ങിയ സമാനതകളില്ലാത്ത കൂട്ടക്കരച്ചിൽ ഇന്നും മനസ്സിൽ നിന്ന് മായുന്നില്ല. പലരും അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും കെട്ടിപ്പിടിച്ച് കരയുന്നു. ആർക്കും വാക്കുകൾ വെളിയിൽ വരുന്നില്ല. ഡൽഹി ജീവിതത്തിൽ നൂറുകണക്കിന് മയ്യിത്ത് കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ, ഇതുപോലെ മനസ്സിൽ തീരാനോവായി കെട്ടിക്കിടക്കുന്ന ഒരു അനുഭവം ഇന്നേവരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ഇനി ഉണ്ടാകുമോ? അറിയില്ല, ഉണ്ടാവില്ല. എന്തുകൊണ്ടാണ് ഇത്രയും ആളുകൾ ഒരാൾക്കുവേണ്ടി ഒത്തുകൂടിയത്? എന്തുകൊണ്ടാണ് നിശയുടെ നിശബ്ദതയിൽ പോലും എത്രയോ കുടുംബങ്ങൾ ഒരാൾക്കുവേണ്ടി മനമുരുകി പ്രാർഥിച്ചത്? എന്തുകൊണ്ടാണ് വിദേശയാത്രയിൽ ആയിരുന്ന ഒരു സ്ത്രീ എയർപോർട്ടിൽ അവരുടെ ലേ ഓവർ സമയത്ത് വന്ന് അസറുവിന് രക്തം ദാനം ചെയ്ത് പോയത്? സ്വന്തം ജീവിതം കൊണ്ട് സമൂഹത്തിന് ഒരു മഹത്തായ സന്ദേശം നൽകിയ വ്യക്തിത്വം ആയത് കൊണ്ടാണ്. ജാതിയുടെ പേരിലോ മതത്തിന്റെ പേരിലോ സംഘടനയുടെ പേരിലോ അഭിപ്രായ വ്യത്യാസങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കാതെ എല്ലാവരെയും ഒരുമിച്ച് ഒരു കുടക്കീഴിൽ കൊണ്ടുപോകാനുള്ള അപാരമായ കഴിവ്

സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള ഡൽഹിയുടെ ചരിത്രത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസാവശ്യാർത്ഥം ഡൽഹിയിലേക്ക് കുടിയേറുന്ന മലയാളികൾക്കിടയിൽ അസറുവിന്റെ ജീവിതം ഒരു നാഴികക്കല്ലാണ്. സുവർണ ലിപികളാൽ എഴുതപ്പെട്ട നാഴികക്കല്ല്.

പ്രകടിപ്പിച്ചത് കൊണ്ടാണ്. ഒഴിവുസമയങ്ങളിൽ മറ്റുള്ളവരെ കുറിച്ച് കുറ്റങ്ങൾ പറയാതെ, ന്യൂനതകൾ കണ്ടെത്താതെ പരദൂഷണം പറയാതെ അസൂയയും കുശുമ്പും ഇല്ലാതെ, തന്നാൽ കഴിയുന്ന സഹായം മറ്റുള്ളവരിലേക്ക് എത്തിക്കുക എന്ന പരമപ്രധാനമായ ദൗത്യം നിറവേറ്റിയത് കൊണ്ടാണ്.

അസറുവിന്റെ ജീവിതത്തിൽ നിന്ന് ഒരുപാട് കാര്യങ്ങൾ യുവതലമുറ ഉൾക്കൊള്ളേണ്ടതുണ്ട്. നശ്വരമായ ലോകത്ത് വിരുന്നുകാരെ പോലെ വന്നുപോകുന്ന നമ്മൾ ഓരോരുത്തരും സഹജീവികളോട് കരുണ ഉള്ളവരായിരിക്കണം. സഹായങ്ങൾ അടിച്ചെടുക്കാതെ അർഹതപ്പെട്ടവരിൽ എത്തിക്കണം. മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നും ഒന്നും പ്രതീക്ഷിക്കാതെ അവർക്ക് സാന്ത്വനമാവണം. സ്വഭാവ ശുദ്ധീകരണവും ആത്മാർഥതയും സത്യസന്ധതയും ജീവിതത്തിന്റെ ഭാഗമാകണം.

എന്നും ഡൽഹിയിലെ ജീവകാരുണ്യ വിദ്യാഭ്യാസ മേഖലക്ക് തീരാനഷ്ടമാണ് അസറുവിന്റെ വിയോഗം. തെരുവുകളിൽ കഴിയുന്നവരും ചേരികളിൽ കഴിയുന്നവരും അഭയാർഥികളും മറ്റും ഇന്നും അവരുടെ അസറു ഈ ലോകത്ത് നിന്ന് എന്നെന്നേക്കുമായി പോയി എന്ന് വിശ്വസിക്കാൻ തയ്യാറാകുന്നില്ല. കൈ നിറയെ സഹായങ്ങളുമായി അസറു ഇനിയും കടന്നുവരും എന്ന പ്രതീക്ഷയിലാണ് അവരിൽ പലരും ഇന്ന്. പനിയും ക്ഷീണവും വകവയ്ക്കാതെ എത്രയോ ആളുകൾക്ക് ഉത്തരേന്ത്യയിലെ അതിശക്തമായ തണുപ്പിനെ പ്രതിരോധിക്കാനുള്ള കമ്പിളി വിതരണം ചെയ്തിട്ടാണ് ആ കുഞ്ഞനിയൻ ആശുപത്രിയിൽ അഡ്മിറ്റ് ആയത്.

സ്വയം എരിഞ്ഞ് മറ്റുള്ളവർക്ക് പ്രകാശം നൽകിയ അസറുവിനോടുള്ള കടപ്പാട് നമുക്ക് ഇവിടെ തീരുന്നില്ല. അസറു ചെയ്തു വെച്ച ഒരുപാട് നല്ല കാര്യങ്ങൾ ഇനിയും മുന്നോട്ടു കൊണ്ടു പോകേണ്ടതുണ്ട്. പ്രത്യേകിച്ച് വിദ്യാഭ്യാസ വിപ്ലവത്തിൽ. അസറുവിന്റെ ജീവിതം വളർന്നുവരുന്ന ബാല്യങ്ങൾക്ക് ഒരു വഴികാട്ടി ആകണം. അസറുവിന്റെ ജീവിതം കേരളത്തിൽ എങ്കിലും പാഠ്യ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തണം. അസറുവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സംഘടനാ പ്രവർത്തകർ അതിന് ആത്മാർഥമായി മുൻകൈയെടുക്കണം. അതുപോലെ, ഉത്തരേന്ത്യയിൽ അസറുവിന്റെ ഓർമയ്ക്ക് വേണ്ടി ഒരുപാട് കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. വിവിധ തരത്തിലുള്ള സ്കോളർഷിപ്പുകൾ, ജുഡീഷ്യൽ സർവീസ്/സിവിൽ സർവീസ് അക്കാദമി, മറ്റ് മത്സര പരീക്ഷകൾക്കുള്ള ട്രെയിനിങ് സെന്ററുകൾ, കരിയർ ഗൈഡൻസ് സെൽ, ലൈബ്രറി തുടങ്ങിയവ ഒക്കെ നമുക്ക് ഉണ്ടാക്കണം. അത് അസറുവിന്റെ പേരിൽ ആയിരിക്കണം. അത് ഡൽഹിയിൽ തന്നെ ആയിരിക്കണം. നമുക്ക് ഇനിയും ഒരുപാട് അസറുമാരെ വാർത്തെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഓരോ ഗ്രാമങ്ങളിലും അസറുവിനെ പോലെയുള്ളവർ വേണം. നമ്മുടെ നാടിന്റെ നന്മക്ക് വേണ്ടി, സമൂഹത്തിൻറെ ഉന്നതിക്കുവേണ്ടി, അസറു സ്വപ്നം കണ്ട ലോകത്തിന്റെ സാക്ഷാത്കാരത്തിന് വേണ്ടി.

സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള ഡൽഹിയുടെ ചരിത്രത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസാവശ്യാർഥം ഡൽഹിയിലേക്ക് കുടിയേറുന്ന മലയാളികൾക്കിടയിൽ അസറുവിന്റെ ജീവിതം ഒരു നാഴികക്കല്ലാണ്. സുവർണ ലിപികളാൽ എഴുതപ്പെട്ട നാഴികക്കല്ല്. നാട് ഭരിച്ച മഹാരഥന്മാരുടെ പേരുകൾക്കൊപ്പം സമൂഹത്തിലെ അധസ്ഥിതർക്ക് വേണ്ടി ജീവത്യാഗം സഹിച്ച അസറുവിന്റെ കാൽ സ്പർശമേറ്റ ഡൽഹിയുടെ മണ്ണിനും അസറുവിനെ കുറിച്ച് ഒരുപാട് പറയാനുണ്ടാകും. അസറുവിന്റെ വേർപാട് സൃഷ്ടിച്ച വേദനയിൽ ആയിരങ്ങൾ പൊഴിച്ച കണ്ണുനീർ പതിഞ്ഞ ഡൽഹിയുടെ മണ്ണിന്.

ജന്നത്തുൽ ഫിർദൗസിൽ നിന്ന് അസർമുല്ല പരിമളം വീശിക്കൊണ്ട് ഇതൊക്കെ അസറു കാണുന്നുണ്ടാകും. അസറു, നീ ബാക്കിയാക്കി പോയ ശൂന്യത എത്രയോ വലുതാണ്. അത് വാക്കുകൾ കൊണ്ട് വിവരിക്കാൻ കഴിയില്ല. അത് ആരെക്കൊണ്ടും നികത്താനും ആവില്ല. നിന്റെ വിയോഗത്തിനുശേഷം നിന്നെ ജീവിതത്തിൽ ഒരിക്കൽ പോലും കാണാത്ത എത്ര വ്യക്തികളാണ് അവരുടെ ഉറക്കമില്ലാത്ത രാത്രികളെ കുറിച്ച് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്! അസറുവിന് പകരം അസറുമാത്രം.

നജീബ്
ഡൽഹി പോലീസ്

മായാത്ത നിഷ്കളങ്ക മുഖം

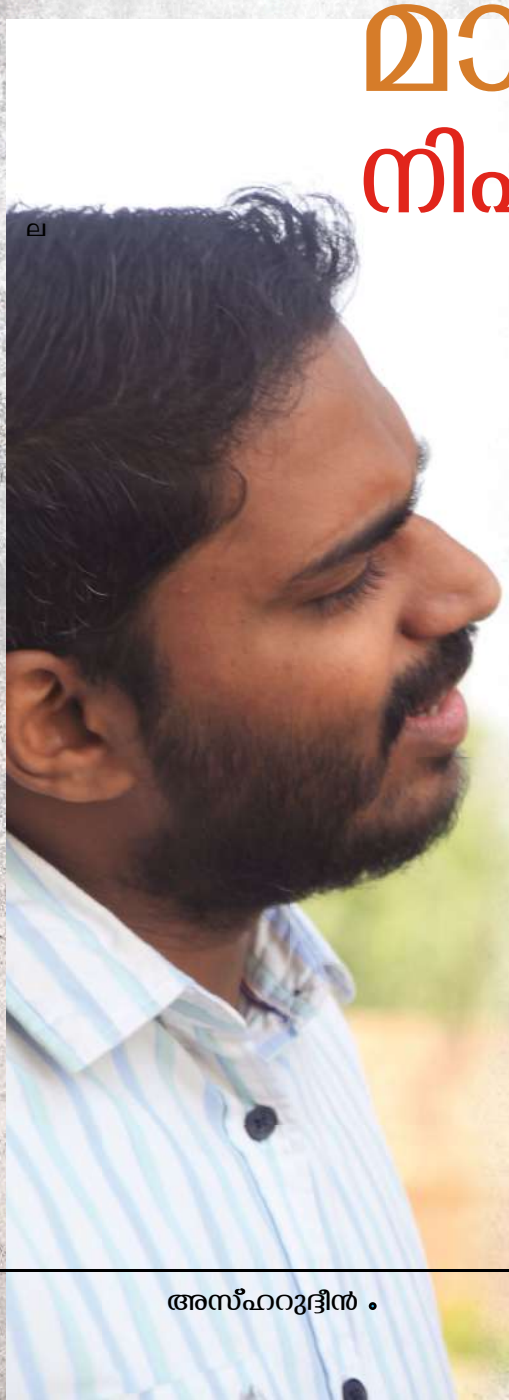

അസറുവിനെ കുറിച്ചു പറയുമ്പോൾ ആദ്യം ഉള്ളിലേക്ക് എത്തുന്ന വാക്ക് 'പരിഗണന' എന്നതാണ്. എന്നെ അത്രയധികം പരിഗണിച്ച ഒരു വ്യക്തിത്വമാണ് അസറുവിന്റേത്. ഞാനും അസറുവും മിക്കവാറും കാണാറുള്ളത് ഏതെങ്കിലും പൊതുപരിപാടികളിലാണ്. അസറുവുമൊത്തുള്ള എന്റെ ഓർമകളും ഇത്തരം പരിപാടികളിൽ നിന്നുള്ള സംസാരത്തിലൂടെയാണ്. ലോധി റോഡിലെ ഇന്ത്യൻ ഇസ്ലാമിക് കൾച്ചറൽ സെന്ററിലെ ഒരു പരിപാടിക്ക് പങ്കെടുക്കുവാൻ എത്തിയതായിരുന്നു ഞാൻ. അസറുവായിരുന്നു ആങ്കർ. സീറ്റില്ലാതെ അവിടെ ഞാൻ നിൽക്കുന്നത് കണ്ട് സ്റ്റേജിൽ നിന്നിറങ്ങി വന്ന അസറു അവന്റെ ഒരു സ്നേഹിതനെ എനിക്ക് വേണ്ടി എഴുന്നേൽപ്പിച്ച് എനിക്ക് ഇരിപ്പിടം ശരിയാക്കി തന്നു. കേൾക്കുമ്പോൾ വളരെ ചെറിയ ഒരു കാര്യമായി തോന്നാമെങ്കിലും ഈ ആൾക്കൂട്ടങ്ങൾക്കിടയിലും ഓരോ മനുഷ്യനെയും പരിഗണിച്ചുകൊണ്ട് മുന്നോട്ട് പോവുക എന്നത് ചുരുക്കം ചില മനുഷ്യർക്ക് മാത്രം കഴിയുന്ന ഒന്നാണ്. പലവേളകളിലും അസറുവിൽ നിന്നും ഇത്തരത്തിലുള്ള പരിഗണന അനുഭവിക്കാൻ എനിക്ക് സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. നോമ്പ് തുറകളിൽ ഓടി അടുത്തു വന്ന് വെള്ളവും കാരക്കയും കിട്ടിയോ എന്ന് തിരക്കുന്ന ആ നിഷ്കളങ്ക മുഖം എന്നിൽ നിന്നും ഒരിക്കലും മായില്ല. വെറുമൊരു ആങ്കർ മാത്രമായി ഒരോ പരിപാടിയെയും സമീപിക്കുന്ന ഒരാളല്ല അവൻ, പരിപാടിയിലുടനീളം ഓടി നടന്ന് എവിടെയെങ്കിലും എന്തെങ്കിലും കുറവുകളുണ്ടെങ്കിൽ അവയെല്ലാം പരിഹരിച്ച് അവിടെ എത്തിച്ചേർന്ന മനുഷ്യരെയെല്ലാം ചേർത്തുപിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ. വളരെ പെട്ടെന്ന് പടച്ചോന്റെ സവിധത്തിലേക്കും അവനെത്തിച്ചേർന്നു.

കെ പി എം സലീം മാസ്റ്റർ
പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റ്
തച്ചനാട്ടുകര

നാട്യങ്ങളില്ലാത്ത നാട്ടുകാരന്റെ യാത്രാമൊഴി

2023 ഡിസംബർ 24, ഞങ്ങൾ തച്ചനാട്ടുകരക്കാർക്ക് മറക്കാനാവാത്ത ദിനം. തച്ചനാട്ടുകര എന്ന പാലക്കാട് ജില്ലയിലെ ഒരു തനി നാട്ടിൻപുറം അതിന്റെ പ്രിയ പുത്രനെ ഏറെ അഭിമാനത്തോടെ അതിലേറെ സങ്കടക്കണ്ണീരോടെ അടുത്തറിഞ്ഞ ദിനം. വായനയും എഴുത്തും പുസ്തകങ്ങളും പള്ളിയും മദ്രസയും വീടും ഇത്തിരി സംഘടനാ പ്രവർത്തനവുമായി മാത്രം ഒതുങ്ങികഴിഞ്ഞ ഒരു നാണം കുണുങ്ങിയായ നാട്ടിൻ പുറത്തുകാരനായ ഞങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട ഹനീഫ്ക്കയുടെ മോൻ എത്ര വലിയ ആളായി വളർന്നിരിക്കുന്നു എന്ന് ഞാനും എന്റെ തച്ചനാട്ടുകരയും തിരിച്ചറിഞ്ഞത് ശരിക്കും അന്നായിരുന്നു.

തച്ചനാട്ടുകരയെന്ന നാടിനെ രൂപപ്പെടുത്തിയ എത്രയോ മഹത്തുക്കൾ കാലയവനികക്കുള്ളിൽ ഇതിനോടകം മറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ, അവർക്കൊന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വല്ലാത്തൊരു യാത്രയയപ്പാണ് പ്രിയപ്പെട്ട അസറുവിന് കിട്ടിയത്. അസറുവിനെ അവസാനമായി ഒരു നോക്കൂ കാണാൻ വന്നു പോകുന്ന ജനാവലിയെ കണ്ട് നാട്ടുകാരും മറുനാട്ടുകാരും ചോദിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു ശരിക്കും ആരാണ് മരണപ്പെട്ടതെന്ന്. അസറുവിന്റെ ജന്മ ഗ്രാമമായ പാലോട് സ്നേഹ ജനങ്ങളെക്കൊണ്ട് വീർപ്പുമുട്ടുകയായിരുന്നു സത്യത്തിൽ. ചരിത്രമുറങ്ങുന്ന ഡൽഹിയിൽ നിന്നും നാടിന്റെ നാനാദിക്കുകളിൽ നിന്നും ജന പ്രതിനിധികളും രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കളും ഐ.എ.എസുകാരുൾപ്പെടെ ഉന്നത ഉദ്യോഗസ്ഥരും ജാതി-മത വ്യത്യാസമില്ലാതെ വിദ്യാർഥികൾ, മതപണ്ഡിതർ തുടങ്ങി ആരൊക്കെയാണ് തച്ചനാട്ടുകരയിലെത്തിയതെന്നു ആർക്കും അറിയില്ല. ബന്ധുവിന്റെ മരണത്തെക്കാൾ തീവ്രമായ വേദനയാൽ ചേതനയറ്റുകിടക്കുന്ന പ്രിയപ്പെട്ടവന്റെ ശരീരം കണ്ടു ബന്ധുക്കളും നാട്ടുകാരുമല്ലാത്തവർ ഇങ്ങനെ വിങ്ങിപ്പൊട്ടുന്നത് ഇതു വരെ കണ്ടിട്ടില്ല. എല്ലാ തിരക്കുകളും മാറ്റിവെച്ചു ഉമ്മത്തിന്റെ നായകൻ ഒരു പഞ്ചായത്ത് മെമ്പറോ ഉന്നത രാഷ്ട്രീയ നേതാവോ അല്ലാത്തവനെ ഒരു നോക്ക് കാണാൻ കാത്തു നിന്നത് രണ്ടു മണിക്കൂറിലധികം. ഇതെല്ലാം ഞങ്ങൾ തച്ചനാട്ടുകരക്കാരെ ഇപ്പോഴും അത്ഭുതപ്പെടുത്തി കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സത്യത്തിൽ ആരായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ? പ്രവാസികളും കർഷകരും ചെറുകിട

കച്ചവടക്കാരും ഏറെയുള്ള ഒരു ഗ്രാമത്തിലെ പുതിയ തലമുറയ്ക്ക് ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പ്രാധാന്യവും അനന്തമായ സാധ്യതകളും തുറന്നു തന്ന ഒരു വഴികാട്ടിയായിരുന്നു പ്രിയ അസറു. ഡൽഹിയിലെ പ്രസിദ്ധമായ ജാമിഅ മില്ലിയയിൽ അന്നു വരെ ഒരുപക്ഷെ ഒരു തച്ചനാട്ടുകരക്കാരനും കേട്ടു പരിചയപ്പെടാത്ത ഒരു വിഷയ മേഖല (പീസ് ആൻഡ് കോൺഫ്ലിക്റ്റ് സ്റ്റഡീസ്) തിരഞ്ഞെടുത്ത് അസാമാന്യമായ കരുത്തു കാട്ടിയ നേതാവും പ്രതിസന്ധികളെ ധൈര്യ സമേതം നേരിട്ട പോരാളിയുമായിരുന്നു അവൻ.

രാജ്യ തലസ്ഥാനം പ്രവർത്തന മേഖലയാക്കി തിരഞ്ഞെടുത്ത അസറു, പിറന്ന നാടിനെയും പ്രിയനാട്ടുകാരെയും ഒരിക്കലും മറന്നില്ല. 'അസ്ഹറുദ്ദീൻ പാലോട്' എന്ന പേരിൽ സ്വന്തം ഗ്രാമത്തെ തന്റെ പേരിനോട് ചേർത്തുവച്ച് നാട്ടിൻപുറ ജീവിതത്തിന്റെ മനോഹരമായ അനുഭവങ്ങളും ഓർമകളും നിരന്തരം പങ്കുവെച്ച് എന്നും ഞങ്ങളെ ഒപ്പം കൂട്ടിപ്പിടിച്ചു. അസറു പഠിച്ച ഓരോ വിദ്യാലയത്തിലും വിശേഷാവസരങ്ങളിൽ അവന്റെ കഥയോ കവിതയോ അനുഭവക്കുറിപ്പുകളോ ഇല്ലാത്ത ഒരു പ്രസിദ്ധീകരണവും പുറത്തിറങ്ങിയിട്ടില്ല.

ഡൽഹിയിൽ എത്തുന്ന തച്ചനാട്ടുകരക്കാർക്ക് അസറു ആശയും പ്രതീക്ഷയും അത്താണിയും ആയിരുന്നു. അത് കച്ചവടത്തിനാവട്ടെ, പഠനത്തിനാവട്ടെ, വിനോദത്തിനാവട്ടെ, കൂട്ടിന് അസറു ഉണ്ടാകും. അസറുവോ, അസറുവിന്റെ സഹായം കിട്ടിയവരോ, നന്മ കരുതിയിട്ടാവാം, മരണം വരെ അതൊന്നും ആരോടും പറഞ്ഞുമില്ല. ഇങ്ങനെ ഒരാൾ അങ്ങ് ഡൽഹിയിൽ നമുക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് ഞങ്ങൾ അറിയാൻ ഏറെ വൈകി. അറിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും അസറു ഓർമയാവുകയും ചെയ്തു. അസറുവിന്റെ വേർപാട് അതു കൊണ്ടുതന്നെ ഞങ്ങൾക്ക് ഇപ്പോഴും ഉൾക്കൊള്ളാൻ ആവുന്നില്ല. എന്റെ തച്ചനാട്ടുകരക്ക് പകരം വെക്കാൻ ആരെയും നൽകാതെയാണ് അസറു വിടവാങ്ങിയതെങ്കിലും പാറമ്മൽ ജുമാ മസ്ജിദിലെ ആറടി മണ്ണിൽ അന്തിയുറങ്ങുന്ന പ്രിയപ്പെട്ടവന്, അവൻ ചെയ്ത നന്മകൾക്ക് ഉചിതമായ ഒരു സ്മാരകം തച്ചനാട്ടുകരയിലുണ്ടാകണം.

ഒരു കൊള്ളിയാൻ പോലെ മിന്നി മറഞ്ഞ അസറു. ഒരുപക്ഷെ, കുറച്ചു കാലം കൂടി ജീവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ ലോകം അറിയപ്പെടുന്ന ഒരു മഹാ മനുഷ്യസ്നേഹിയായി വളർന്ന് പന്തലിച്ച്, കലാ-സാംസ്കാരിക-സാമൂഹിക-മത-രാഷ്ട്രീയ മേഖലകളിൽ

കൈവച്ച്, എല്ലാ മേഖലകളിലും ഒരു വടവൃക്ഷമായി തലമുറകൾക്കു തണലേകുമായിരുന്നു.

ഞങ്ങളുടെ തച്ചനാട്ടുകരയെ രാജ്യ തലസ്ഥാനത്തോളം ഉയർത്തിയ അസറുവിന്റെ ഓർമകൾ എന്നെന്നും തച്ചനാട്ടുകരയുടെ മണ്ണിൽ നിലനിർത്താനുള്ള ആസൂത്രണത്തിലാണ് ഞങ്ങൾ തച്ചനാട്ടുകരക്കാർ.

മജീദ് അണ്ണാൻതൊടി

ഡൽഹിയിലെ അയൽക്കാരൻ

എന്റെ വീട്ടിൽ നിന്ന് ഒരു കിലോമീറ്റർ മാത്രം ദൂരെ താമസിക്കുന്ന പട്ടിശ്ശേരി ഹനീഫ്ക്കാന്റ മകൻ. ചെറുപ്പം മുതലേ ഹനീഫ്ക്കയെ അറിയാം. പക്ഷെ, ഹനീഫ്ക്കാക്ക് അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്ന ഒരു മകനുള്ളത് എനിക്കറിയില്ലായിരുന്നു. രണ്ട് പതിറ്റാണ്ടിലധികമായി പ്രവാസിയായതിനാലും അവധിക്കാലങ്ങളിൽ അധികവും ചികിത്സാ കാലമായതിനാലുമാവാം ഇങ്ങനെയൊരാൾ കണ്ണിലുടക്കാതിരുന്നത്.

ഷഹീൻബാഗ് സമരം കത്തിയാളുന്ന നാളുകൾ. അബുദാബി കേരള മുസ്ലിം കൾച്ചറൽ സെന്റർ സംസ്ഥാന കമ്മിറ്റി സമരഭടൻമാർക്ക് ഐക്യദാർഢ്യം പ്രഖ്യാപിക്കുവാൻ ഡൽഹിയിലേക്കൊരു യാത്ര പ്രഖ്യാപിച്ചു. സംസ്ഥാന പ്രസിഡണ്ട് ഷുക്കൂറലി കല്ലുങ്ങൽ, വൈസ് പ്രസിഡണ്ട് അഷ്റഫ് പൊന്നാനി, സെക്രട്ടറി റഷീദലി മമ്പാട് എന്നിവർക്കൊപ്പം സെക്രട്ടറിമാരിലൊരാളായ ഞാനും ചേർന്നു. സംഘത്തിൽ പാലക്കാട് ജില്ലാ പ്രസിഡണ്ട് അൻവർ ചുള്ളിമുണ്ട, സെക്രട്ടറി ജാഫർ നാലകത്ത്, മണ്ണാർക്കാട് നിയോജക മണ്ഡലം സെക്രട്ടറി ആഷിദ് ഷാ ചങ്ങലീരി, കോങ്ങാട് നിയോജക മണ്ഡലം ജനറൽ സെക്രട്ടറി സാജിദ് ചിറക്കൽപ്പടി എന്നിവരുമുണ്ടായിരുന്നു.

നരേന്ദ്ര മോദി ഭരിക്കുന്ന ഇന്ത്യയിൽ ന്യൂനപക്ഷ വേട്ട ഒരറ്റം മുതൽ മറ്റേ അറ്റം വരെ പടർന്ന നാളുകളിൽ, ആ യാത്ര വേണ്ടെന്ന് വെച്ചവർക്ക് ന്യായങ്ങളുണ്ട്. പലരും മുടക്കുവാൻ നോക്കിയെങ്കിലും ഞങ്ങൾ എട്ടംഗ സംഘം രണ്ടും കൽപ്പിച്ച് ഇറങ്ങിപ്പുറപ്പെടുകയായിരുന്നു. ഡൽഹി എം.എസ്.എഫ്-കെ.എം.സി.സി ഭാരവാഹി ജിഹാദായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ വഴികാട്ടി. തച്ചനാട്ടുകര പഞ്ചായത്ത് എം.എസ്.എഫ് ഭാരവാഹിയായിരുന്ന കൊച്ചനുജൻ ഷുഹൈബ് ജാമിഅയിലുണ്ടെന്നറിയാം. അവനെയും ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്നു.

ഡൽഹി എയർപോർട്ടിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ ചോദ്യ ശരങ്ങൾ പലതായിരുന്നു. അബുദാബിയിൽ നിന്ന് കാലത്ത് വരുന്നു, അന്ന് രാത്രി തന്നെ അബുദാബിയിലേക്ക് തിരിക്കുന്നു. ഇതൊക്കെ മതിയല്ലോ അവർക്ക്. ഞങ്ങളുടെ പേരുകളും അവരുടെ ചോദ്യശരങ്ങൾക്ക് മൂർച്ച കൂട്ടി. എന്തായാലും കൂടുതൽ സമയം നഷ്ടപ്പെടാതെ അവിടുന്ന് പുറത്തിറങ്ങി ജിഹാദിനൊപ്പം ചേർന്നു. ജാമിഅക്ക് മുന്നിലെ സമരപന്തലിൽ എത്തിയപ്പോഴാണ് ഷുഹൈബ് അസറുവിനെ പരിചയപ്പെടുത്തുന്നത്. പിന്നീട്, മസ്ജിദ് ഇമാമിനെ പരിചയപ്പെടുത്തി. സമരത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ച് ഞങ്ങൾ സംസാരിച്ചു. നേരത്തേ ജുമാ മസ്ജിദിന് മുൻപിലെ സമരത്തിലും പങ്കെടുത്ത് സംസാരിക്കുകയും മുദ്രാവാക്യം വിളിക്കുകയുമൊക്കെ ചെയ്തിരുന്നു. അവിടുന്ന് ഷഹീൻബാഗിലെത്തി സമരക്കാർക്കൊപ്പം ചേർന്ന് അവരോട് സംസാരിച്ചു. അവർക്ക് എല്ലാ പിന്തുണയും വാഗ്ദാനം ചെയ്ത ശേഷമാ

ണ് മടങ്ങിയത്.

ജാമിഅയിൽ ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി ജനറൽ സെക്രട്ടറി പ്രിയ ഹലീം സാഹിബ്, ഡൽഹി എം.എസ്.എഫ്, ജാമിഅ എം.എസ്.എഫ് ഭാരവാഹികൾക്കൊപ്പം യോഗം ചേർന്ന് അൽപസമയം ചെലവഴിച്ചു. നാട്ടിലേക്ക് തിരിക്കുന്ന അൻവറിന് ഫ്ളൈറ്റിനുള്ള സമയം വരെ തങ്ങാനുള്ള ഇടം നൽകണമെന്നതാണ് ആദ്യമായി അസറുവിനെ ഏൽപിക്കുന്ന ദൗത്യം. അവിടുന്നിങ്ങോട്ട് പിന്നീടുള്ള നാലഞ്ച് വർഷക്കാലം ഡൽഹി എന്നാൽ അസറുവിലേക്ക് ചുരുങ്ങി. കൊറോണക്കാലത്ത് ദിനേനയോ ദിവസവും പലതവണയോ ആയ ബന്ധം പിന്നീട് ഡൽഹിയിലെ അഡ്മിഷൻ മുതൽ ഉത്തരേന്ത്യയിലെ സകല പ്രശ്നങ്ങൾക്കും ബന്ധപ്പെടുന്ന നിലയിലേക്ക് മാറി. അബുദാബി കെ.എം.സി.സിയെയോ വ്യക്തിപരമായോ സമീപിക്കുന്ന സകല ആവശ്യങ്ങൾക്കും പ്രശ്നങ്ങൾക്കും പരിഹാരമായിരുന്നു ആ മൂന്നക്ഷരം. നിരവധിയാളുകൾക്ക് അസറുവിന്റെ നമ്പർ നൽകി, അസറുവിന് വാട്സാപിൽ ഒരു മെസേജ് അയക്കും. ഒടുവിൽ ആ വിഷയത്തിന്റെ പരിഹാരം കണ്ടതിന് ശേഷം

വലിയ സന്തോഷത്തിൽ തിരിച്ച് നമ്പർ നൽകിയ ആളുടെ മെസേജ് വരും. അവരെന്താണോ പ്രതീക്ഷിച്ചത്, അതിനുമപ്പുറമുള്ള പരിഹാരമായിട്ടാവും അസറു ആ പ്രശ്നം അവസാനിപ്പിക്കുക. അതാണ് അവരുടെ സന്തോഷത്തിന്റെ കാരണം.

അസറുവിന്റ അസുഖ വാർത്തയറിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരിക്കലും അതിത്ര ഭീകരമാണെന്ന് ചിന്തിച്ചിരുന്നില്ല. അതൊരു സാധാരണ പനിയാവും എന്ന് കരുതി. പ്രിയപ്പെട്ട അസറു ദിവസങ്ങൾക്കകം തിരികെ വന്ന് മെസേജയക്കും എന്നൊക്കെ പ്രതീക്ഷിച്ചിരിക്കെ അസുഖം മൂർഛിച്ച വാർത്തകൾ പല കോണുകളിൽ നിന്നും ലഭിച്ചു. ജിഹാദിനെ ബന്ധപ്പെട്ടപ്പോൾ ഇടറുന്ന സ്വരത്തിലുള്ള പ്രതികരണം വല്ലാത്ത ഒരവസ്ഥയിലാക്കി.

ഡിസംബർ 24-ന് കൊച്ചനുജൻ യാത്രയായെന്ന വാർത്തയറിഞ്ഞത് പ്രിയപ്പെട്ട ഹലീംക്ക വഴിയാണ്. ഉടൻ ഖാലിദ് മാങ്കാവ് ബന്ധപ്പെട്ടു. അസറുവിന്റെ വീടിനടുത്തെത്തിയപ്പോൾ ആരെയും കാണുന്നില്ല. പാലോട് ജംഗ്ഷനിലും ആരും അറിഞ്ഞമട്ടില്ല. തിരിച്ച് വീണ്ടും അസറുവിന്റെ വീടിനടുത്തെത്തിയപ്പോൾ പഞ്ചായത്ത് ലീഗ് ട്രഷറർ കൂടിയായ അസറുവിന്റ അയൽവാസി കരീം ഹാജിയെക്കണ്ടു. അപ്പോഴും രോഗിയായ വല്ലിമ്മ വീട്ടിലുള്ളതിനാൽ പെട്ടെന്ന് അറിയിക്കേണ്ട എന്നതാണ് എല്ലാവരും പറഞ്ഞത്. ആ സമയത്ത് ഗഫൂർ അവിടെയെത്തിയിരുന്നു. പിന്നീട് ഗഫൂറാണ് ഒരു വിധത്തിൽ വിഷയം അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

തച്ചനാട്ടുകര കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത, പാലോട് അറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത, ബന്ധുക്കൾ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടില്ലാത്ത, കുടുംബങ്ങൾക്ക് അറിവില്ലാത്ത, വീട്ടുകാർക്ക് പോലും കൃത്യമായി ബോധ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത അസറുവിന്റെ വലിപ്പം അന്നെല്ലാവരും തിരിച്ചറിഞ്ഞു. പക്ഷെ, അപ്പോഴേക്കും സമയമൊരുപാട് വൈകി. അസറുവിന്റ മരണശേഷവും ഡൽഹിയിൽ പല ആവശ്യങ്ങളുണ്ടായി. അപ്പോഴെല്ലാം അറിയാതെ ആ നമ്പറിൽ വിരലുടക്കും. ഡൽഹി യാത്ര വഴിയും, അസറുവിന്റ വിയോഗ ദിനത്തിൽ ബന്ധപ്പെട്ടത് വഴിയും വലിയ ഒരു

സുഹൃദ് വലയം ഡൽഹിയിലുണ്ടായിട്ടും എന്തുകൊണ്ട് അസറു എന്നതിനുത്തരം അവന്റ സേവനത്തിന്റെ മാതൃക തന്നെയാണ്.

അവനെ യാത്രയാക്കുവാൻ പാറമ്മൽ ജുമാ മസ്ജിദിലെത്തിയവർ... ലെഗസി യു.പി സ്കൂൾ, കോഴിക്കോട് ലീഗ് ഹൗസ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ നടന്ന വിപുലമായ അനുസ്മരണങ്ങൾക്കെത്തിയ ആയിരങ്ങൾ... അവർ അടിവരയിടുന്നുണ്ട്, അസറു ആരായിരുന്നെന്ന്. പ്രിയപ്പെട്ടവനെ ഓർത്തെടുക്കുമ്പോൾ ഒരായിരം കാര്യങ്ങളെഴുതാനുണ്ട്. ഒരു തവണ അസറുവിനെ സമീപിച്ചവർ പോലും അവന്റെ വിയോഗ വാർത്തയറിഞ്ഞ് പേഴ്സണൽ മെസേജിൽ വന്ന് വിങ്ങിപ്പൊട്ടുന്നു. അവനെ ഒരിക്കൽ പോലും കാണാത്തവർ, അവനെ ബന്ധപ്പെടുത്തി കൊടുത്ത പലരെയും ഞാൻ പോലും മറന്നിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ, അവരെയോ അവരുടെ ആവശ്യങ്ങളോ മറക്കാതെ എല്ലാറ്റിനും പരിഹാരം കണ്ട കൊച്ചനുജനായിരുന്നു അസറു. മറക്കാനാവില്ല, നിന്നെയൊരിക്കലും.

02

അസറുവിന്റെ വീട്ടിൽ നിന്ന്

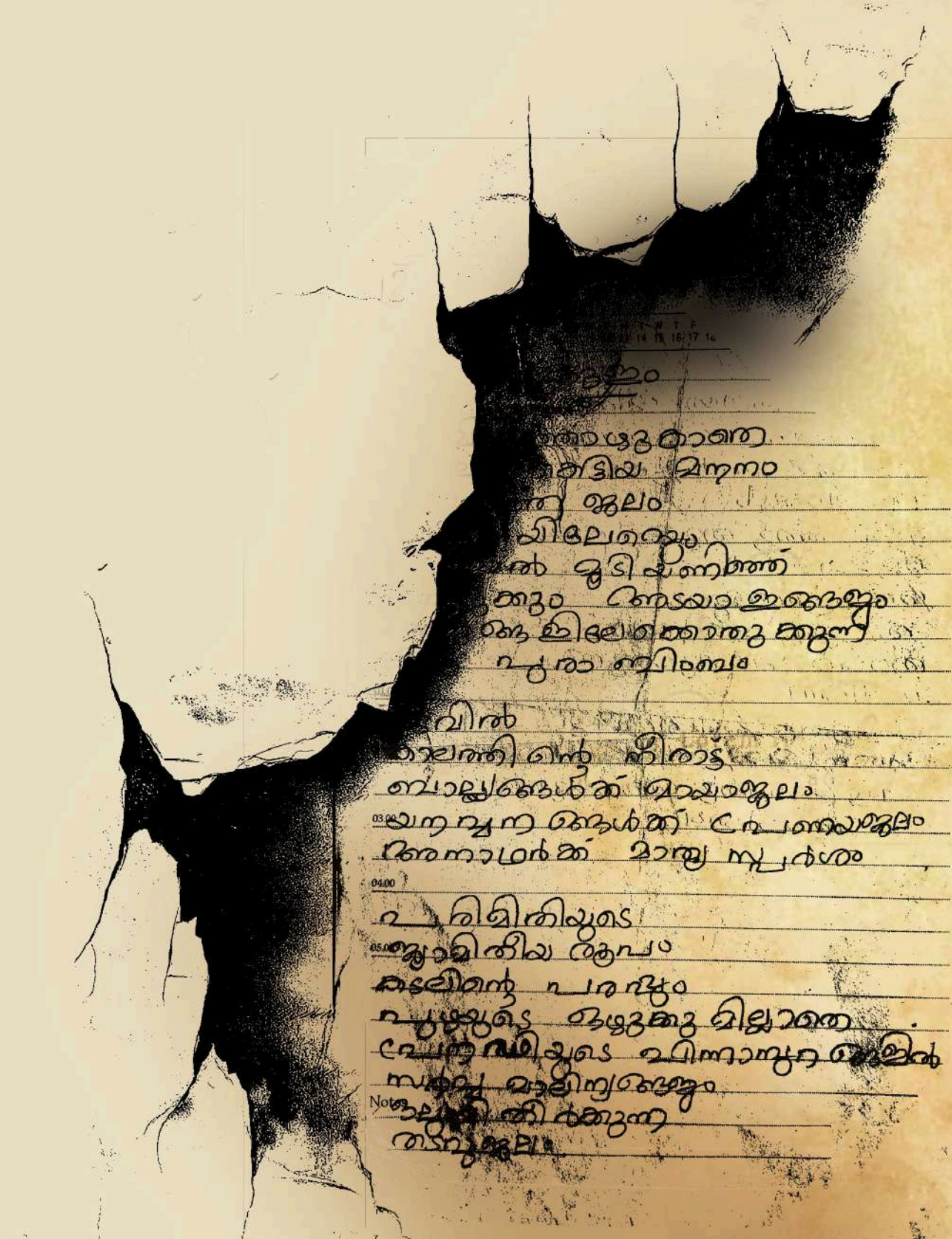

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

അക്ഷരങ്ങളെ ആത്മമിത്രമാക്കിയവൻ

തയ്യാറാക്കിയത്:
കെ.കെ ഫവാസ്, റൂബി ഷെറിൻ, ഫിറാഷ ഫാത്തിമ

പെട്ടെന്നുണ്ടായ ഒരു ചാറ്റൽമഴയിൽ പൊട്ടിമുളച്ചതല്ല, മറിച്ച് കാലത്തിന്റെ ചൂടും ചൂരുമേറ്റ് പടർന്നു പന്തലിച്ച ഒരു മഹാവൃക്ഷമാണ് അസറു. ആ വൃക്ഷത്തിന്റെ മഹത്വം അറിയണമെങ്കിൽ മണ്ണിൽ ആഴ്ന്നിറങ്ങിയ വേരുകളെയറിയണം. പരസ്പര സ്നേഹത്തിന്റെയും സഹാനുഭൂതിയുടെയും അകമഴിഞ്ഞ കരുണയുടേയും വെള്ളവും വളവും ധാതുക്കളും വലിച്ചെടുത്ത ആ വേരുകളുടെ സഞ്ചാരപഥം അടുത്തറിയുവാനുള്ള ഒരു എളിയ പരിശ്രമമാണിവിടെ.

പാലക്കാട് പാലോടിലെ ഒരു ഉൾപ്രദേശത്ത് തിങ്ങിക്കൂടിയ റബ്ബർമരങ്ങളും പരന്നുകിടക്കുന്ന പാടവും അതിർത്തിതീർത്ത തറവാട്ടു വീട്ടിലായിരുന്നു അസറുവിന്റെ ബാല്യകാലം. ഒറ്റപ്പെട്ടുകിടന്ന ആ വീട്ടിലേക്ക് വാഹനങ്ങൾക്കും മറ്റും വന്നുചേരാൻ പ്രയാസമായിരുന്നു. വയൽവരമ്പിലൂടെ നടന്ന് അക്കരെയുള്ള മദ്രസയിൽ അതിരാവിലെ അനിയത്തിയെക്കൊണ്ടു വിടുന്ന ചുമതല കുട്ടിയായ അസറുവിനാണ്. പത്രംവായിച്ച് വളരണമെന്ന് അവനും ഉപ്പാക്കും നിർബന്ധമുള്ളതിനാൽ അക്കരെ വരുത്തിയിരുന്ന പത്രവും എടുത്തിട്ടാണ് തിരിച്ച് വീട്ടിൽ പോയിരുന്നത്.

അക്കാലത്തെ പ്രധാനവും അപൂർവ്വവുമായ വാർത്തകളത്രയും അസറു സസൂക്ഷ്മം വെട്ടിയെടുത്തു സൂക്ഷിച്ചു. തന്നിൽ താൽപര്യാതിശയം ഉളവാക്കിയതൊന്നും മറവിക്ക് വിട്ടുകൊടുക്കാൻ അവൻ തയ്യാറായില്ല. വസ്ത്രക്കച്ചവടത്തിന്റെ ഭാഗമായി ഉപ്പ കൊണ്ടുവന്നിരുന്ന ഡിസ്പ്ലേ പുസ്തകങ്ങൾ അവൻ കളയാതെ എടുത്തുവെക്കുമായിരുന്നു. നിറപ്പകിട്ടാർന്ന കവർപേജുകളോടുകൂടിയ ആ പുസ്തകങ്ങൾ അവൻ പശ തേച്ചു മിനുക്കിയെടുക്കും. കൂട്ടിവെച്ച വാർത്താശകലങ്ങൾ തിയ്യതിയും കുറിച്ച് അതിൽ വൃത്തിയായി പതിപ്പിക്കും. ഇങ്ങനെ ഒരുക്കൂട്ടിയെടുത്തുവെച്ച ഒരു ഡസനോളം പുസ്തകങ്ങൾ, അസറുവിന്റെ മേശക്കടിയിലെവിടെയോ ഒരു സ്വകാര്യ ആർക്കൈവ് എന്നപോലെ ഇന്നും കിടപ്പുണ്ടാവാം. ഒരു കാലത്തിന്റെ ചിത്രവും ചരിത്രവും അടയാളപ്പെടുത്തിയ അമൂല്യരേഖകൾ.

അപൂർവമായ ശീലങ്ങളോടുകൂടെ വളർന്നുവന്ന ആ ബാലന്റെ ജിജ്ഞാസയും ഔൽസുക്യവും പത്രത്താളുകളിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങിക്കൂടിയില്ല. അതുല്യമായ മറ്റൊരു ശേഖരംകൂടി അവന് സ്വന്തമായുണ്ടായിരുന്നു. പണ്ടുകാലത്തെ അടയാളപ്പെടുത്തിയ പലതും വരുംകാലങ്ങളി

ലേക്ക് ഒരു കാത്തുസൂക്ഷിപ്പെന്നപോലെ അവൻ എടുത്തുവെച്ചു. തറവാട്ടിൽനിന്നും മറ്റും കണ്ടുകിട്ടിയ മുറുക്കാൻചെല്ലം, പഴയ പെട്ടി, വിളക്ക് പോലുള്ളവ ഇവയിൽ ചിലതുമാത്രം. പല രാജ്യങ്ങളുടെയും കറൻസി, നാണയങ്ങൾ എന്നിവയും അവന്റെ ഈ സ്വകാര്യ ശേഖരത്തിൽ അഭിമാനത്തോടെ ഇടം പിടിച്ചു. വളർന്നു കഴിഞ്ഞതിൽപിന്നെ ഈ ശേഖരങ്ങളൊക്കെയും അവൻ ആവേശത്തോടെ തന്റെ സഹോദരിമാർക്ക് മുമ്പിൽ കാഴ്ചവെക്കുക പതിവായിരുന്നു.

'മനോഹരം' എന്ന് ആ ഇളംമനസ്സ് മന്ത്രിച്ചതെല്ലാം അവൻ പെറുക്കിയെടുക്കുമായിരുന്നു. അവ ഓരോന്നിനും തട്ടിൻപുറത്ത് അവൻ സ്നേഹവും സ്ഥാനവും നൽകി. പീടികയിൽനിന്നും സാധനം പൊതിഞ്ഞുകൊണ്ടുവന്ന കടലാസുതുണ്ടുകളിൽപോലും അസറു ചിലപ്പോൾ മറ്റാരുംകാണാത്ത ആശ്ചര്യങ്ങളെ കണ്ടെടുക്കുമായിരുന്നു. അസറുവിന്റെ അനിയത്തി, വളരെ രസകരമായി വിവരിക്കുന്ന ചില സന്ദർഭങ്ങളുണ്ട്. അന്ന് കാലങ്ങളിൽ വീട്ടിൽ കൊണ്ടുവരുന്ന പുതുമയേറിയ വസ്തുക്കളൊക്കെ കുറച്ചുകാലം കഴിയുമ്പോൾ കാണാതാവുമായിരുന്നത്രെ. പിന്നീട്, നോമ്പുകാലങ്ങളിൽ നനച്ചുകുളിയുടെ ഭാഗമായി വീട് വൃത്തിയാക്കുമ്പോഴായിരിക്കും അസറുവിന്റെ തട്ടിൽനിന്നും അവ കണ്ടെടുക്കുക.

അതുമാത്രമല്ല, ചെറുപ്പം മുതലുള്ള യൂണിഫോമുകൾ, പാഠപുസ്തകങ്ങൾ, അസൈൻമെന്റുകൾ, സി.ഡി.കൾ എന്നുവേണ്ട ചെറുതും വലുതുമായ സകലതും അവൻ സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചു. ഒന്നും ഒഴിവാക്കുവാൻ അവൻ ആരെയും സമ്മതിച്ചില്ല. പല മഹത് വ്യക്തികളെയും ഉദ്ധരിച്ച് അവരുടെ മഹത്തായ വാക്കുകൾ ഭംഗിയായി കുറിച്ചുവെച്ച ഒരു ജേർണൽ ഇന്നും അവന്റെ മുറിയിലുണ്ട്. കൂടെ വൊളന്റീ

യറായും സംഘാടകസമിതികളിൽ ഭാഗമായും കൈമുതലായിവന്ന ഒരു കൂട്ടം ഇവന്റ് ബാഡ്ജുകളും. കെട്ടിപിണഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ആ ചരടുകൾ ഒക്കെയും മനോഹരമായ അനേകം ജീവസ്മരണകളുടെ ബാക്കിപത്രങ്ങളാവണം.

ഓർമ വെച്ച കാലംതൊട്ടേ അസറു അക്ഷരങ്ങളെ ആത്മമിത്രമെന്നപോൽ സ്നേഹിച്ചിരുന്നതായി കാണാം. വായനക്കുമപ്പുറം എഴുതിയും മനോഹരമായി പ്രസംഗിച്ചും സംവാദങ്ങളിലേർപ്പെട്ടും അവൻ വാക്കുകളെ തന്റെ വരുതിയിലാക്കി. അക്ഷരങ്ങൾ കൂട്ടിവായിക്കാൻ പഠിക്കേണ്ട സമയത്തേ കവിതകൾ എഴുതിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു അവൻ. എഴുതിയും പ്രസംഗിച്ചും അന്നേ സർട്ടിഫിക്കറ്റുകളും പുരസ്കാരങ്ങളും വാങ്ങിക്കൂട്ടിയിരുന്ന അവന്റെ നേട്ടങ്ങൾ 'മികച്ച യുവ എഴുത്തുകാരനുള്ള' എഴുത്തച്ഛൻ പുരസ്കാരം വരെ എത്തിനിൽക്കുന്നു.

മറ്റുള്ളവരെ തന്റെ മനോധർമ്മം തീർത്തൊരു സങ്കൽപ്പത്തിലേക്ക് അനായാസം കൈപിടിച്ച് കയറ്റാൻ കെൽപ്പുള്ള വാക്ചാതുര്യമായിരുന്നു അവന്റെ മറ്റൊരു സവിശേഷത. വാക്കുകളെ കോർത്തിണക്കി ഒഴുക്കും താളവും ഓളവുമുള്ളൊരു ശ്രേണി നിഷ്പ്രയാസം രചിക്കുവാനവന് സാധിച്ചു. കാണാപ്പുറം നടന്ന സംഭവങ്ങൾ പോലും കൺമുന്നിലെന്നപോലെ വിവരിക്കുവാനവന് കഴിയുമായിരുന്നു. എഴുതുമ്പോഴാവട്ടെ, കഥ പറയുമ്പോഴാവട്ടെ, അവൻ വാക്കുകൾ കൊണ്ട് ചിത്രങ്ങൾ വരച്ചിട്ടു. അതിരുകളില്ലാത്ത വായനയുടെ പ്രതിഫലനം കൂടിയായിരുന്നു ആ രചനകൾ. അസാമാന്യമായ ഭാവനയും ചിന്താശേഷിയും ചെറുപ്പത്തിലേ കൈകൊണ്ട അവൻ, അത്ഭുതമാംവിധം തൂലിക ചലിപ്പിച്ചു. സമകാലീന ലോകരാഷ്ട്രീയത്തിലും, സാമൂഹിക ധാർമിക വിഷയങ്ങളിലും, പരിസ്ഥിതി പ്രശ്നങ്ങളിലും, തുടങ്ങി അഗാധമായ വിമർശന ബോധത്തോടെയുള്ള അവന്റെ രചനകൾ 'ഒരു സ്കൂൾ വിദ്യാർഥിയുടെ സൃഷ്ടികൾ തന്നെയാണോ' എന്ന് വായനക്കാരിൽ ആശ്ചര്യം ഉളവാക്കി. സ്കൂൾ മാഗസിനുകളിലും മറ്റും അച്ചടിച്ചുവന്ന ലേഖനങ്ങളും കവിതകളും വിശിഷ്ടവ്യക്തികളോടൊപ്പമുള്ള അഭിമുഖങ്ങളും കാലാതിർത്തികൾ ഭേദിച്ചുകൊണ്ട് ഇന്നും സമൂഹത്തോട് സംവദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ലോകപരിജ്ഞാനത്തിലേക്കുള്ള അസറുവിന്റെ ആദ്യത്തെ കാൽവെപ്പുകൾ നന്നേ ചെറുപ്പത്തിൽ തുടങ്ങിയ പത്രവായനകൾ തന്നെയാവണം. ജീവിതത്തിൽ പിന്നീടവൻ കൈമുതലാക്കിയ വിശാലമായ വൈജ്ഞാനിക സമ്പത്തൊക്കെയും അവന്റെ ആഴ്ന്നുപരന്ന വായനയുടെ പരിണാമഫലം തന്നെയായിരുന്നു. അറിവ് സംഭരിക്കുവാനുള്ള ഒരവസരവും അവൻ പാഴാക്കിയില്ല. മറ്റാരും തിരിഞ്ഞുനോക്കാത്ത ഉൾത്താളുകളിലെ ചെറുവാർത്തകൾപോലും അസറുവിന്റെ കണ്ണുകളിലുടക്കി. ഒരു പത്രമെന്നതിൽനിന്നും വളർന്ന് നാല് വിവിധ പത്രങ്ങൾ വരെ അവന്റെ വീട്ടിൽ സ്ഥിരമായി വരുത്തിക്കുന്ന ഒരു കാലമുണ്ടായിരുന്നു. പഴയ പത്രങ്ങളൊന്നും എടുത്തുകളയുവാൻ അവൻ അനുവദിക്കാറുണ്ടായിരുന്നില്ല. കാലങ്ങൾക്കിപ്പുറവും അവ അടുക്കിക്കൂട്ടി സൂക്ഷിക്കണമെന്നവൻ നിർബന്ധം പിടിച്ചു.

ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ എല്ലാ വിഷയങ്ങളിലും ആഴത്തിലുള്ള അറിവും അവബോധവും തന്റേതായ അഭിപ്രായങ്ങളും നിലപാടുകളും അസറുവിനുണ്ടായിരുന്നു. വളരെയധികം ആത്മവിശ്വാസത്തോടെയും ആധികാരികമായും സംസാ

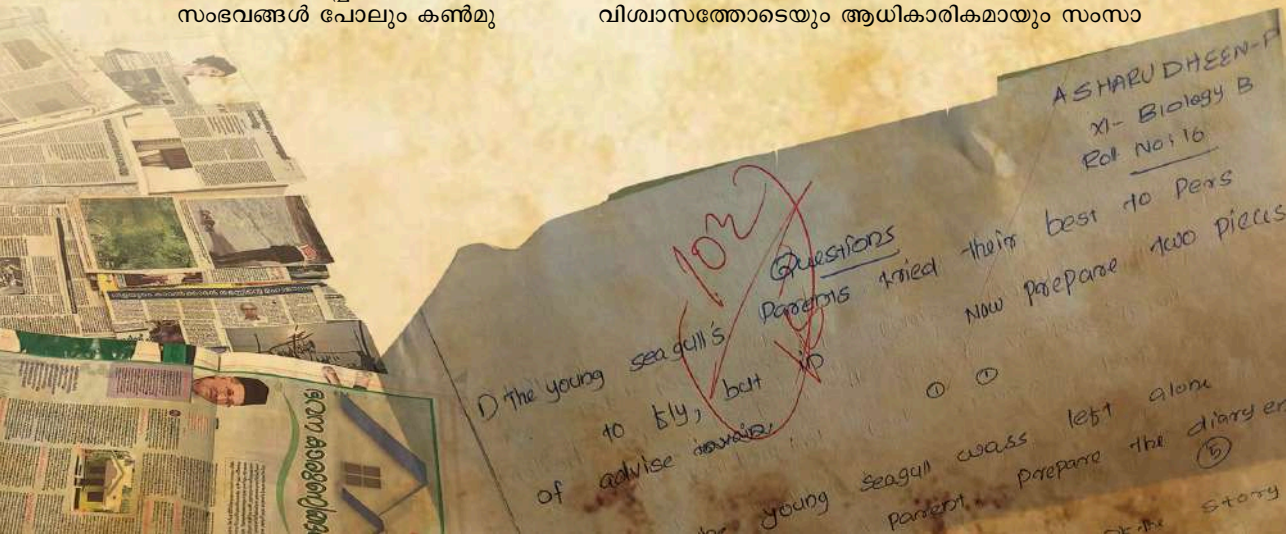

രിക്കുകയും സംവാദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുകയും ചെയ്തിരുന്ന ആ ബാലൻ മറ്റുള്ളവർക്ക് ഒരാശ്ചര്യമായി. അവന്റെ പൊതുവിജ്ഞാനം സവിശേഷമാം വിധം വിശാലമായിരുന്നു എന്നുവേണം മനസ്സിലാക്കാൻ. കേരളത്തിൽ പലയിടത്തായി നടക്കുന്ന ക്വിസ് മത്സരങ്ങൾ, പത്രവാർത്തകളിൽനിന്നും മറ്റും കണ്ടുപിടിച്ച് അതിൽ പങ്കെടുക്കുവാൻ അവന് വലിയ ആവേശമായിരുന്നു. അതിന് ദൂരമൊന്നും ഒരു പ്രശ്നമേയല്ല. ഇങ്ങനെ പങ്കെടുത്ത അനേകം

മത്സരങ്ങളിൽനിന്നും ഒന്നും രണ്ടും സ്ഥാനങ്ങളെല്ലാം നേടി കപ്പുമായാണ് പലപ്പോഴും അവൻ മടങ്ങിവരാറ്.

സമപ്രായക്കാരനായ എളാപ്പ കുട്ടിയായ അസറുവിനെ ഓർത്തെടുക്കുന്നതിങ്ങനെയാണ്: ''ചെറുപ്പത്തിലേ അവൻ നന്നായി വായിക്കുമായിരുന്നു. അവന്റെ ഉപ്പയുടെ അടുക്കൽനിന്നും കൈപ്പറ്റിയ ശീലമാണത്. നമ്മളൊക്കെ കേട്ടിട്ട് കൂടിയില്ലാത്ത വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി അവന് അന്നേ പറയാൻ ഒരുപാടുണ്ടാവും. ഇഷ്ടമുള്ള കാര്യങ്ങളെപറ്റി സംസാരിച്ചു തുടങ്ങിയാൽ ഒരുപാട് സംസാരിക്കുമെങ്കിലും പൊതുവെ മിതഭാഷിയായ പ്രകൃതം. പലപ്പോഴും അവൻ സ്വന്തമായി ഒരു മനോരാജ്യത്ത് വിരാജിക്കുന്നതായി കാണാം. അവന് താൽപര്യം പുസ്തകങ്ങളിൽ മുഴുകുവാനായിരുന്നു. കളിക്കാൻ പോലും അവനെ അധികം വിട്ടുകിട്ടിയിരുന്നില്ല. അധികവും പഠനവും അനുബന്ധപ്രവർത്തനങ്ങളുമായവൻ തിരക്കിലായിരിക്കും''.

പാഠ്യ-പാഠ്യേതര വിഷയങ്ങളിൽ തികഞ്ഞ അർപ്പണബോധത്തോടെ മികവ് തെളിയിച്ച കഠിനാധ്വാനിയായ വിദ്യാർഥി; ക്ലാസിലേയും സ്കൂളിലേയും

ലീഡർ പദവി അലങ്കരിച്ചിരുന്ന, സ്കൗട്ട് ക്യാപ്റ്റനായും എൻ.എസ്.എസ് ലീഡറായും ഉയർന്ന നേതൃപാടവം കാഴ്ചവെച്ച നേതാവ്; സ്കൂളിലേയും കോളേജിലേയും പല പരിപാടികളും ആസൂത്രണബോധത്തോടെ കൈകാര്യം ചെയ്ത സംഘാടകൻ; അധ്യാപകരുടെയും സഹപാഠികളുടെയും ഓർമകളിൽ വിശേഷണങ്ങൾ ഏറെയുണ്ട് അസറുവിന്. സ്കൗട്ട്സ് & ഗൈഡ്സിലെ ഉന്നത ബഹുമതികളായ രാഷ്ട്രപതി പുരസ്കാരവും രാജ്യപുരസ്കാരവും അവൻ നേടിയിരുന്നു. തന്റെ വിദ്യാർഥി കാലഘട്ടത്തിൽ വിവിധ മാഗസിനുകളുടെയും പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളുടെയും അണിയറപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അസറു നിറസാന്നിധ്യമായി. മണ്ണാർക്കാട് എം.ഇ.എസ് ഹയർസെക്കന്ററി സ്കൂളിലെ ബയോളജി ബി-ക്ലാസ് മാഗസിൻ എഡിറ്റർ എന്ന നിലയിൽ മികവുറ്റൊരു സൃഷ്ടി പുറത്തിറക്കുന്നതിൽ നേതൃത്വം വഹിക്കുകയും ചെയ്തു.

സൗമ്യനായ, മിതഭാഷിയായ, എപ്പോഴും പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ട് കാണപ്പെട്ട ആ കുട്ടിയെക്കുറിച്ച് അവർക്കെല്ലാം നല്ല മതിപ്പായിരുന്നു. സ്നേഹത്തിന്റേയും കാരുണ്യത്തിന്റേയും ബഹുമാനത്തിന്റേയും ഭാഷയിൽ മാത്രം അവൻ മറ്റുള്ളവരോട് സംവദിച്ചു. ചുറ്റുമുള്ളവരുമായുള്ള ഇടപെടലുകളിലും തന്റെ സൗഹൃദങ്ങളിലും അസറു കാത്തുസൂക്ഷിച്ച സൗമ്യവും ഊഷ്മളവുമായ ഈ പെരുമാറ്റരീതി സ്കൂളിലും കോളേജിലുമെല്ലാം അവനെ ജനകീയനാക്കി മാറ്റി.

പന്ത്രണ്ടാം ക്ലാസ് വരെ മതവിദ്യാഭ്യാസം നേടുകയും നാട്ടിലെ സംഘടനാപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന അവന് ഉന്നതമായ മൂല്യബോധത്തോടെ വളർന്നുവന്നു. എല്ലാ വഖ്ത്തിനും മുറതെറ്റാതെ അവന് നമസ്കാരത്തിനായി പള്ളിയിലെത്തുമായിരുന്നു.

പരാതിയും പരിഭവവുമേതുമില്ലാതെ ചുറ്റുമുള്ളവരുടെ കാര്യങ്ങൾ തന്റേതെന്നോണം അസറു ഏറ്റെടുത്തു ചെയ്തു. ഒരേസമയം പലകാര്യങ്ങളിൽ ഇടപെടുമ്പോഴും തന്റെ ചുമതലകൾ എല്ലാം കൃത്യമായും സമയബന്ധിതമായും പൂർത്തിയാക്കാൻ അവന് കഴിയുമായിരുന്നു. വീട്, സ്കൂൾ, കോളേജ്... അവൻ ഇടപെട്ട മേഖലകൾ ഏതുമായിക്കൊള്ളട്ടെ; തന്നിൽ വിശ്വാസമർപ്പിച്ച് ഏൽപ്പക്കപ്പെട്ടതെല്ലാം പൂർണ്ണതയിൽ കൊണ്ടെത്തിക്കണമെന്ന നിർബന്ധബുദ്ധിയാണ് അവനെ എന്നും മുന്നോട്ട് നയിച്ചിരുന്നത്. ഒരിക്കൽപോലും അസറു ഏറ്റെടുത്തതൊന്നിലും രണ്ടാമതൊരാൾക്ക് വ്യാകുലതപ്പെടാൻ ഇടം വന്നില്ല.

ജീവിതത്തിലുടനീളം ധാർമികബോധവും മതവിശ്വാസവും അവന് കൈമുതലായിരുന്നു. ആ ബോധ്യം അവന്റെ എഴുത്തിലും പ്രതിഫലിച്ചിരുന്നതായി കാണാം. പന്ത്രണ്ടാം ക്ലാസ് വരെ മതവിദ്യാഭ്യാസം നേടുകയും നാട്ടിലെ സംഘടനാപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന അവന് ഉന്നതമായ മൂല്യബോധത്തോടെ വളർന്നുവന്നു. എല്ലാ വഖ്തിനും മുറതെറ്റാതെ നമസ്കാരത്തിനായി പള്ളിയിലെത്തുമായിരുന്നു. ചുറ്റും നിഴല് പരക്കുകയും മഗ്രിബ് ബാങ്കിന്റെ ധ്വനികള് മാനത്ത് മുഴങ്ങിക്കേള്ക്കുകയും ചെയ്യുന്ന വേളകളിൽ, തച്ചനാട്ടുകര പാറമ്മൽ ജുമാമസ്ജിദിനകത്തുള്ള തായിപ്പാപ്പ മഖാമിനരികില് ചന്ദ്രം പടിഞ്ഞ് സസൂക്ഷ്മം ഖുർആന് ഓതിയിരിക്കുന്ന ഒരു ബാലന്റെ ചിത്രം ആ നാട്ടുകാരില് ചിലര്ക്കെങ്കിലും ഓര്മയുണ്ടാകണം.

അനുഗൃഹീതമാം വിധം സമര്ഥനായിരുന്ന അസറുവിന് ഇല്ലാതെപോയ ചുരുക്കം ചില കഴിവുകളിലൊന്നായിരുന്നു ചിത്രരചന. പഠനത്തിൽ മികവു പുലര്ത്തുന്ന, നന്നായി എഴുതാനറിയുന്ന, സംസാരിക്കുന്ന, എന്തിന് പാട്ടു വരെ പാടുന്ന അസറു പക്ഷെ വരയ്ക്കേണ്ട അവസരം വന്നപ്പോൾ നിന്നു വിയര്ത്തു. വരക്കുന്ന കാര്യത്തിലും, അത് കടലാസില് പകര്ത്താന് മാത്രമേ അവന് പ്രയാസം ഉണ്ടാകുകയുള്ളൂ. എന്ത് വരക്കണം, എവിടെ എങ്ങനെ വരക്കണം, എന്നതിനെക്കുറിച്ചൊക്കെയും അവന് വ്യക്തമായ ധാരണയുണ്ടാവും. അത്തരം അവസരങ്ങളിലെല്ലാം അവന്റെ രക്ഷകയായി അവതരിച്ച്, സ്കൂൾ റെക്കോര്ഡുകൾ മുഴുവനായും വരച്ചു കൊടുത്തത്, അന്ന് എട്ടാംതരത്തിൽ പഠിക്കുന്ന അവന്റെ പെങ്ങളായി

രുന്നു.

കാലങ്ങൾക്കിടയില് ഇങ്ങനെ ചെയ്തുവെച്ച സഹായങ്ങളൊക്കെയും എണ്ണിനിരത്തി കണക്കു പറയുവാനുള്ള ഒരവസരവും കുഞ്ഞനുജത്തി പാഴാക്കിയുമില്ല. പിന്നീട് ജീവിതത്തിൽ ഏതൊരാവശ്യം വന്നപ്പോഴും തന്റെ കാക്കുവിന്റെ മുന്നില് അവൾ ആ തുറുപ്പു ചീട്ടെടുത്ത് വീശുമായിരുന്നു. ''എത്ര റെക്കോർഡുകൾ ഞാൻ കഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന് വരച്ചുതീര്ത്തു തന്നിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ വല്ല കടപ്പാടും ബാക്കിയുണ്ടോ? അധികമൊന്നും ഞാൻ ചോദിക്കുന്നില്ലല്ലോ...'', അവൾ സങ്കടം ഭാവിക്കും. അതുകേട്ടാല് പിന്നെ അസറുവിന്റെ നാവിറങ്ങും. മറുത്തൊന്നും പറയുവാനവന് തോന്നില്ല. വല്ല ഉപന്യാസരചനയോ സ്കൂൾമാഗസിനോ എന്തുമായിക്കൊള്ളട്ടെ, അവസരം വരുമ്പോഴൊക്കെയും അതെല്ലാമേറ്റെടുത്ത് അനുജത്തി ആത്മവിശ്വാസത്തോടെ സ്കൂളിൽനിന്നും വന്നുകയറും. ''പേടിക്കാനെന്തിരിക്കുന്നു? വീട്ടില് 'കാക്കു' ഇരിപ്പുണ്ടല്ലോ!''. അസറുവിന് അവിടെ വേറെ നൂറുകൂട്ടം പണി കിടപ്പുണ്ടാവും. എന്നിരുന്നാലും, അവളുടെ ആവശ്യങ്ങള്ക്കു മുമ്പില് ഒഴിവുകഴിവുകൾ പറയുക അവന് സാധ്യമല്ല. ഏറെ കൊടുത്തും വാങ്ങിയും ഊട്ടിയുറപ്പിച്ച ആ ബന്ധത്തിനു മുമ്പില് വഴങ്ങാന് അവന് നിര്ബന്ധിതനാവും. ''എന്തിനും കാക്കുവാണ്... എല്ലാം കാക്കുവിനോട് പറഞ്ഞാൽ മതി...'.

തന്റെ കീഴെ വന്ന അനുജത്തിമാർക്ക് പുറംലോകത്തേക്ക് ആദ്യമായൊരു കിളിവാതില് തുറന്നുകൊടുത്തത് അവനായിരുന്നു. അത് വായനയുടെ മാന്ത്രികതയാവട്ടെ, രാഷ്ട്രീയാവബോധമാവട്ടെ, നല്ല പാട്ടുകാരോ പുതിയ സിനിമകളോ ആവട്ടെ, സ്വന്തമായൊരു വീക്ഷണത്തിലേക്കുള്ള ദൂരം അസറു അവരെ കൈപിടിച്ചു നടത്തി.

അസറുവിന്റെ വാക്ചാതുര്യവും എഴുത്തിലെ സര്ഗാത്മകതയും നന്നായി തര്ജമ ചെയ്യാനുള്ള കഴിവുമെല്ലാം ആദ്യ കാലഘട്ടത്തിൽതന്നെ അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞവരിൽ അവന്റെ അനിയത്തിമാരുണ്ട്. അവന്റെ പ്രസംഗ പരിശീലനങ്ങളിലെ ആദ്യത്തെ പ്രേക്ഷകരും ഇരമ്പുന്ന മുദ്രാവാക്യം വിളികളുടെ ആദ്യത്തെ ഇരകളുമെല്ലാം അവർ തന്നെ. അവന് തലങ്ങും വിലങ്ങും എഴുതിവെച്ച കവിതാശകലങ്ങളൊക്കെയും ആ വീട്ടില് പലയിടത്തായി കിടപ്പുണ്ടാവും. ഇടയ്ക്കിടെ അസറുവിന്റെ കണ്ണുവെട്ടിച്ച് അനിയത്തി ഈ എഴുത്തുകളെടുത്തു വായിക്കുമായിരുന്നു. അവന്റെ കാവ്യസൃഷ്ടികള് എത്രകണ്ട് മനോഹരമായിരുന്നെങ്കിലും, അവളുടെ കൈകളിലെത്തിയാല് പിന്നെയവ കുറുമ്പേറിയ പരിഹാസങ്ങള്ക്ക് പാത്രമാവുമെന്നതിൽ സംശയമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കല്ല്യാണരാമന് സിനിമയിലെ 'ഇളംകാറ്റിലാടുന്ന തേങ്ങാക്കുലകളെ' മനസ്സിൽ ധ്യാനിച്ച് അവൾ കണ്ഠമിടറി ആലപിക്കും, ''ആഗോളതാപനത്തി

ന് നിദാനമെന്ത്?''. ഇതുകേട്ട് ഇളിഭ്യനാവുന്ന അസറുവിനെ കാണാന് നല്ല രസമാണ്. ഈ തരം അക്രമങ്ങളൊക്കെയും അവനെ പ്രകോപിപ്പിക്കുക എന്ന ഒരൊറ്റ ഉദ്ദേശത്തോടു കൂടിത്തന്നെ. കുഞ്ഞുപെങ്ങളുടെ ഇത്തരം കുസൃതികളൊക്കെയും രസികഭാവം കൈവിടാതെ തന്നെ അവനെന്നും ഉള്ക്കൊണ്ടു, ആസ്വദിച്ചു. അവസരം കിട്ടിയപ്പോഴൊക്കെയും മുറതെറ്റാതെ പലിശ സഹിതം തിരിച്ചടിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഹൃദ്യമായൊരു സഹോദര ബന്ധത്തിന്റെ ഓര്മകൾ അനുജത്തിയായ ജഹാനയുടെ വാക്കുകളിൽ നിറഞ്ഞുതെളിഞ്ഞു കാണാം. ''ഞങ്ങൾക്കിടയില് അങ്ങനെയൊരു കെമിസ്ട്രിയായിരുന്നു. അവന്റെയടുക്കൽ ഞാൻ വേറെ തന്നെ ഒരാളാണ്. എന്റെ പതിനെട്ടടവും ഞാൻ പുറത്തെടുക്കുന്ന ഒരേയൊരാള്. ഞങ്ങൾ എപ്പോഴും എന്തെങ്കിലുമൊക്കെ പറഞ്ഞു വാദിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും. ചെറിയ വല്ല കാര്യത്തിന്റേയും മേലാവും തുടങ്ങുക, പറഞ്ഞു പറഞ്ഞ് എവിടൊക്കെയോ ചെന്നെത്തും. വാദങ്ങളും പ്രതിവാദങ്ങളും മൂര്ഛിച്ചുകയറുമ്പോള് ഉമ്മയുടെ അവസാന വാക്കുകൾ വേണം വീട്ടില് സ്ഥിതിഗതി വീണ്ടും ശാന്തമാവാന്. ''അയല്പക്കത്തുള്ളവര്ക്ക് പാര്ക്കാൻ സ്വൈര്യം കൊടുക്കുമോ നിങ്ങൾ'' ഉമ്മ ചോദിക്കും.

മക്കളെ നിറവയറോടെ സ്കൂളിലേക്ക് പറഞ്ഞയക്കാൻവേണ്ടി എന്നും അതിരാവിലെ തത്രപ്പാടോടെ അടുക്കളയില് കിടന്നോടുന്ന ഉമ്മ അസറുവിന് ഒരു സ്ഥിരം കാഴ്ചയായിരുന്നു. ഉച്ചയൂണിന്റെ സമയത്ത്, സ്നേഹം കൊണ്ട് സമൃദ്ധമാക്കപ്പെട്ട ചോറ്റുപാത്രം കുത്തിത്തുറക്കുമ്പോഴൊക്കെയും ഉമ്മയുടെ പരിശ്രമങ്ങള് അസറുവിന്റെ മനസ്സിൽ തെളിഞ്ഞുവരും. വീട് വീടാക്കുന്നതിലുള്ള ഉമ്മയുടെ പങ്കിനെ, ഉമ്മയുടെ സ്നേഹത്തേയും അധ്വാനത്തേയും ത്യാഗങ്ങളേയുമെല്ലാം അസറു കൃത്യമായി തിരിച്ചറിയുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഉമ്മയുടെ അടുത്ത് അവന് ഒരിക്കലും ഒച്ചയെടുത്ത് സംസാരിക്കുകയോ ദേഷ്യപ്പെടുകയോ ചെയ്തില്ല. ഉമ്മ പറഞ്ഞതൊന്നിനും മറുവാക്ക് പറഞ്ഞുമില്ല.

ഹൃദയത്തോട് അടുക്കിച്ചേർത്തു വെച്ച ഒരു സ്വകാര്യാഭിമാനം പോലെ ഉമ്മ ഇടയ്ക്കിടെ മറ്റുള്ളവരോട് പറയും, ''ഇന്റെ കുട്ടീടെ സ്നേഹം കണ്ടോ..''. ഉമ്മാന്റെ മാത്രമല്ല, 'ഇമ്മമ്മാന്റെ കുട്ടി' കൂടിയായിരുന്നു അസറു. തറവാട്ടിലെ ആദ്യ പേരക്കുട്ടിയാണ്. അതിന്റെതായ ഒരു പ്രത്യേക വാത്സല്യവും സ്നേഹവും കരുതലുമെല്ലാം ഇമ്മമ്മാക്കെന്നും അവന്റെയടുത്തുണ്ടായിരുന്നു. ''കാക്കൂന്ന് പറഞ്ഞ് മരിക്കുന്നതാ ഇമ്മമ്മ. അത്രക്കും കാര്യാണ്...'', കുഞ്ഞനിയത്തി ജംഷി ഓർത്തെടുക്കുന്നു, ''അവനൊരു ചെറിയ പനി വന്നാൽപോലും ഇമ്മമ്മ കുറച്ചേറെ വേദനിക്കും, ആകുലതപ്പെടും.

അന്ന് പിന്നെ വീട് മൊത്തം മൂകമായിരിക്കും, എല്ലാം ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന പോലെ...''. ഇമ്മമ്മാന്റെ പൊന്നോമന, ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടവൻ, അസറു!

കളങ്കമറ്റ സ്നേഹത്തിന്റെ സാക്ഷികളായി ഒരു കുട്ടിപ്പട എന്നും അസറുവിനൊപ്പമുണ്ടായിരുന്നു. അവന് കുട്ടികളെ ഏറെ കാര്യമാണ്, കുട്ടികൾക്ക് അവനേയും. അസറുക്കാക്കു വരുന്നുണ്ടെന്ന വാർത്തയറിഞ്ഞാൽ അവർക്കാഘോഷമാണ്. മിഠായിപ്പൊതിയുമായി അവനെത്തുമ്പോൾ ചക്കര കണ്ട ഉറുമ്പിൻകൂട്ടം പോൽ അവരവനെ പൊതിയും. പിന്നെ മടങ്ങുംവരെ അവനെയും ചുറ്റിപ്പറ്റി കുട്ടിപ്പട്ടാളം കൂടെത്തന്നെയുണ്ടാകും. ഡൽഹിയിൽ നിന്നും മറ്റു യാത്രകളിൽ നിന്നും മടങ്ങി വരുമ്പോൾ എല്ലാവർക്കുമുള്ള സ്നേഹസമ്മാനങ്ങൾ കരുതാനവൻ മറന്നില്ല. മാറി മാറി വരുന്ന മോഡലുകളെ പറ്റി വലിയ ധാരണയില്ലെങ്കിലും മാലകളും വളകളും മോതിരങ്ങളും കളിപ്പാട്ടങ്ങളുമെല്ലാം അവന്റെയീ സ്നേഹസമ്മാനങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞു. കഥകൾ പറഞ്ഞും കൂടെ കളിച്ചും സർക്കീട്ടടിച്ചും

കുഞ്ഞുമനസ്സുകളിലെന്നും അവൻ നിറപ്പകിട്ടാർന്നൊരു കൂടുവെച്ചു.

കുടുംബത്തിൽ എന്ത് പരിപാടിയുണ്ടായാലും അതിഥികളെ സ്വീകരിച്ചിരുത്താനും ഭക്ഷണം വിളമ്പാനുമെല്ലാം ഒരു കാര്യസ്ഥനെന്ന പോലെ അവസാനം വരെ ഓടിനടക്കുന്ന അസറുവിനെ കാണാം. എല്ലാവരും പിരിഞ്ഞുപോയാലും സാധനങ്ങളെല്ലാം അടുക്കിയൊതുക്കിവെച്ചെന്ന് ഉറപ്പ് വരുത്തിയിട്ടേ അസറുവിന് മടക്കമുള്ളൂ.

ഹയർസെക്കന്ററി സ്കൂൾ ടൂറിനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ചർച്ചകൾ നടക്കുന്ന സമയം. തങ്ങളുടെ സ്കൂൾ ജീവിതത്തിലുടനീളം വിദ്യാർഥികൾ ആകാംക്ഷയോടെ കാത്തിരുന്ന നിമിഷങ്ങൾ. എല്ലാവരും നിറഞ്ഞ ഉത്സാഹത്തിലാണ്. അങ്ങനെയിരിക്കെയാണ് ആ ആവേശത്തിന് കടിഞ്ഞാണിട്ടുകൊണ്ടുള്ള വാര്ത്ത അവരുടെ കാതുകളിലെത്തുന്നത്. രണ്ട് ദിവസം നീണ്ടുനില്ക്കേണ്ട യാത്ര ഒരു ദിവസത്തേക്ക് ചുരുക്കിയിരിക്കുന്നു. കുട്ടികളിൽ പലരും നിരാശയിലായി. കൂടെ അസറുവും. അവന്റെ നിരാശക്ക് പക്ഷെ ദീര്ഘായുസ്സുണ്ടായിരുന്നില്ല. യാത്രാദിനങ്ങള് ചുരുങ്ങുന്നതിലൂടെ ചിലവ് പകുതിയായി കുറയുമെന്നും പണമില്ലാത്തതിന്റെ പേരില് പങ്കെടുക്കാൻ കഴിയാതെ വിഷമിക്കുന്ന സഹപാഠികള്ക്ക് ഈ തീരുമാനം ഒരു ആശ്വാസമാവുമെന്നും അവന് മനസ്സിലാക്കി. കുറഞ്ഞപേരുടെ ഏറിയ സന്തോഷത്തേക്കാൾ നല്ലത്, ഏവരേയും ഉള്ക്കൊള്ളിച്ചും പരിഗണിച്ചും ഒരു ദിനമെങ്കിൽ ഒരു ദിനം മനോഹരമാക്കുന്നതാണ് എന്ന തിരിച്ചറിവിലേക്ക് അവന് എത്തിച്ചേർന്നിരുന്നു.

സ്വാർഥതയുടെ ലോകത്ത് ഒരു സാമൂഹികജീവിയെന്ന നിലയില് ഉന്നതമായ മാനവികബോധം കൊണ്ടും സഹാനുഭൂതിയാലും തൻറെ ചിന്തകളെ അവന് വിശാലമാക്കി. അവന്റെ കരുണയും സഹജീവിസ്നേഹവും പരിഗണനയുമെല്ലാം മറ്റുള്ളവരിലേക്ക് വര്ഷിക്കപ്പെട്ടത് പലപ്പോഴും ഒന്നും തിരിച്ചു പ്രതീക്ഷിക്കാതെയുള്ള സഹായങ്ങളും സേവനങ്ങളുമായിട്ടാണ്. തൻറെ സേവനങ്ങള്ക്ക് നന്ദി പറയാന് മറ്റുള്ളവര് നിര്ബന്ധിതരാവുമോ എന്ന് അസറു ആശങ്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

ആധുനിക കാലസൂചികയുടെ കണക്കിൽ രണ്ട് വ്യാഴവട്ടക്കാലം മാത്രമാണ് അസറു ഈ മണ്ണിൽ ജീവിച്ചത്. എന്നാൽ, സ്നേഹത്തിന്റെയും കരുണയുടെയും ഭാണ്ഡവും പേറി കണ്ണെത്താ ദിക്കുകൾ താണ്ടി ആ യാത്ര ഇന്നും തുടരുകയാണ്. അനേകായിരം മനുഷ്യജീവിതങ്ങളുടെ പല തലങ്ങളിലും അനുഗൃഹീതനായ ആ മനുഷ്യന്റെ സ്നേഹസ്പർശമുണ്ട്. അസറു വിരിച്ച തണലിനടിയിൽ ഹൃദയഭാരങ്ങളിറക്കി തല ചായ്ച പലരും ഇന്നും അവന്റെ നനഞ്ഞു കുതിർന്ന ഓർമകളുടെ മറവിൽ കുളിര് തേടിയിറങ്ങാറുണ്ട്. അസറുവിനെന്ന പോലെ, അവന്റെ വേർപാട് ഈ ലോകത്ത് ബാക്കിയാക്കി വെച്ച ഹൃദയവേദനകൾക്കുവേണ്ടി കൂടിയാണീ അധ്യായം. കാണാപ്പുറം നടന്ന കാര്യങ്ങൾ പലരുടേയും ഓർമകളിൽനിന്നും ചികഞ്ഞെടുത്ത് കോർത്തിണക്കുന്നതിൽ പരിമിതികളേറെയുണ്ട്. ആ പരിമിതികൾക്കിടയിൽ നിന്നുകൊണ്ടു തന്നെ, ഏറിയ സ്നേഹസ്മരണകളിൽ നിന്ന് അസറു വെന്ന മഹാവൃക്ഷത്തിന്റെ ജീവിതത്തിലെ ആദ്യ ചില ഏടുകൾ വീണ്ടെടുത്ത് പകർത്തുവാൻ സാധിച്ചുവെന്ന് ഞങ്ങൾ വിശ്വസിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

ജഹാന
(സഹോദരി)

ഊറ്റി ഊറ്റി കളഞ്ഞിട്ടും ഇവിടുന്നിപ്പോ

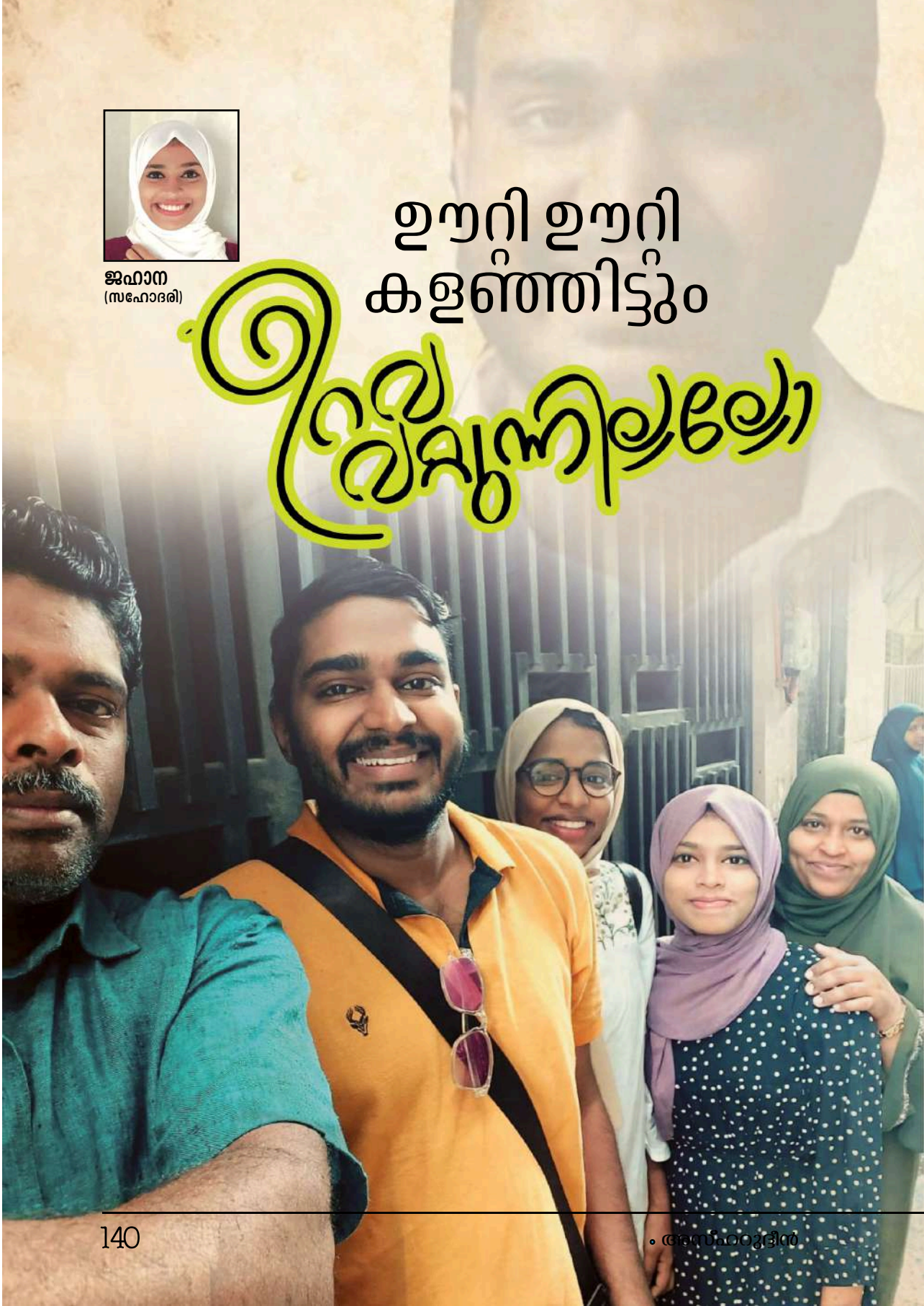

'ഈ ജനുവരി 29 എന്ന തീയതിയൊക്കെ ആര് ഓർമിച്ചു വെക്കാനാ?'' പണ്ട് നിന്റെ ഏതോ ഒരു ജന്മദിനത്തിൽ ഞാൻ നിന്നോട് ചോദിച്ചത് എനിക്കോർമയുണ്ട്. അതു കേട്ടപാടെ നീ പറഞ്ഞു: ''അതെന്താണെന്നറിയില്ലേ, ഗാന്ധിജി അന്തരിച്ചത് ജനുവരി മുപ്പതിനല്ലേ. അപ്പോൾ പകരം വേറെ ആരെങ്കിലും ഈ ഭൂമിലോകത്ത് വേണമല്ലോ. അതിനാണ്, പടച്ചോൻ തീരുമാനിച്ചുറച്ച് വർഷങ്ങൾക്കു ശേഷം 1999 ൽ എന്നെ ഇങ്ങോട്ട് പറഞ്ഞയച്ചത്.''

പറഞ്ഞവസാനിപ്പിക്കണമെങ്കിൽ എവിടെ തുടങ്ങണമെന്നറിയില്ല. നീ എനിക്ക് ആരായിരുന്നു? നിന്റെ റെക്കോർഡുകൾ വരച്ചും ക്രാഫ്റ്റുകൾ ചെയ്തും നീ എന്നെ ഒരു കലാകാരിയാക്കി. നിന്നോട് തർക്കിച്ച് നീ എന്നെ വാചാലയാക്കി. നിന്നോട് ശണ്ഠ കൂടി നീ എന്നെ മൽപിടുത്തക്കാരിയാക്കി. സ്കൂളിൽ നിന്ന് തിരിച്ചു വന്നാൽ കരാട്ടെ പരിശീലിപ്പിക്കാൻ നീ കൂടെ നിന്നു. ഒരുമിച്ച് ഭക്ഷണം വിളമ്പുമ്പോൾ പിന്നിൽ നിന്ന് ഞാൻ കാണാതെ നീ ഒരു കോരി കൂടെ എന്റെ പ്ലേറ്റിലിടും. നിവർന്നിരിക്കാൻ നീ വന്ന് മുതുവിൽ ചാരിനിക്കും. എന്നെയിങ്ങനെ ഇടക്കിടെ ഭ്രാന്ത് പിടിപ്പിക്കും. എന്തിനായിരുന്നു അതെല്ലാം? സൈക്കിൾ ചവിട്ടുന്നതു മുതൽ അപ്പം ചുടുന്നതു വരെ നീയാണ് എന്നെ പഠിപ്പിച്ചത്. എനിക്ക് എം.ബി.ബി.എസിനു അഡ്മിഷൻ കിട്ടിയപ്പോൾ ഡൽഹി മുഴുവൻ നീ പാർട്ടി വെച്ചിരിക്കുകയാണെന്ന് പാത്തു പറഞ്ഞു. ഒരാഴ്ചക്കുള്ളിൽ നിന്റെ കൊറിയറും നാട്ടിലെത്തി. ഇവിടെ കൊല്ലത്ത് ഞാനറിയാതെ എനിക്ക് ഇത്രയും ലോക്കൽ ഗാർഡിയൻസ് ഉണ്ടായിരുന്നെന്ന് ഞാനപ്പോഴാണ് അറിഞ്ഞത്. ഇന്നിപ്പോൾ ട്രെയിൻ ടിക്കറ്റ് എടുക്കുമ്പോഴെല്ലാം എന്റെ കൈകാലുകൾ വിറക്കും. ഇവിടുന്ന് പുറപ്പെടുമ്പോഴും പാലക്കാട് എത്തിയാലും നിനക്കൊരു മെസ്സേജ് ഇടാറുണ്ടായിരുന്നല്ലോ. ഇനി ഞാനെന്തു ചെയ്യും? അവിടെ നീയില്ലല്ലോ. നിന്റെ റൂമിലേക്ക് വരുമ്പോൾ മാറാല കെട്ടിയ ജനാലകൾ കാണുമ്പോൾ ഞാൻ പറയുമായിരുന്നു, ഇതൊക്കെ ഒന്ന് തൂത്തു വൃത്തിയാക്കിക്കൂടെയെന്ന്. ഒരു നിമിഷം ആലോചിക്കാതെ നീ പറയാറുണ്ടായിരുന്ന മറുപടി എനിക്കോർമയുണ്ട്, ഞാൻ അതെല്ലാം വളർത്തുന്നതാണ്. ഇന്ന് നിന്റെ മുറിയിൽ ഒരു ചിലന്തിവല പോലുമില്ല. അവിടെ ആരുമില്ലാതിരുന്നിട്ടും..!

നമ്മൾ പറയാറില്ലേ, രണ്ട് തോണിയിൽ ഒരുമിച്ച് കാലിടുന്നത് അപകടമാണെന്ന്. അതിലൊരു പിശകുണ്ട്. രണ്ട് തോണിയും വ്യത്യസ്തമായ ദിശകളിൽ പോകുന്നതിനു പകരം, ഒരുമിച്ച് ഒരേ ദിശയിൽ പോവുമ്പോൾ അതിനു കൂടുതൽ ശക്തിയാർജിക്കുകയല്ലേ ചെയ്യുക. അതല്ലെങ്കിൽ, രണ്ടല്ല മുപ്പതോളം സംഘടനകളിൽ ഒരേസമയം പ്രവർത്തിച്ച നിനക്കെങ്ങനെ ഡൽഹിയിലെ ഗല്ലികളിലെ പാവങ്ങളുടെ ഇടയിലേക്കെത്തുവാനും സാന്ത്വനമേകാനും സാധിച്ചു? ചെറുതെന്നോ വലുതെന്നോ ദരിദ്രരോ ഉന്നതരോ അഗതികളോ അനാഥരോ എന്ന വ്യത്യാസമില്ലാതെ എല്ലാവർക്കും ഒരുപോലെ നീ എങ്ങനെ പ്രിയപ്പെട്ടവനായി..?

നിന്റെ വിയോഗ വാർത്ത അറിഞ്ഞപ്പോൾ ജാമിഅയിലെ ഒരുപാടു പേർ ഹോസ്പിറ്റലിലായി. പലരെയും നാട്ടിൽ പറഞ്ഞയച്ചു.

പി.എച്ച്.ഡി സബ്മിഷൻ മുതൽ പിറന്നാൾ സമ്മാനം കൊടുക്കാൻ വരെ ഡൽഹിയിൽ നീ വേണമായിരുന്നല്ലോ. അതുകൊണ്ടാണല്ലോ, പനി വന്നപ്പോൾ മരുന്ന് കഴിച്ചു ആരോഗ്യം പോലും വകവെക്കാതെ ചേരികളിലെ കുഷ്ഠരോഗികൾക്ക് പുതപ്പു വിതരണത്തിനായി നീ ഇറങ്ങിയത്. ഇനിയും ആരൊക്കെയുണ്ട് നിന്നെ കാത്തിരിക്കുന്നത് എന്നു പോലും പറയാതെ നീ ഇവിടം വിട്ടു പോവുകയും ചെയ്തു. 2023 ഡിസംബർ 25 നു ശേഷമുള്ള സംഭവങ്ങളൊന്നും എനിക്ക് വിശ്വസിക്കാനേ കഴിയുന്നില്ല. ഞങ്ങൾ ഒരു തവണ പോലും കാണാത്ത എത്രയോ ആളുകളാണ് ദിവസവും നമ്മുടെ വീട്ടിൽ വന്നു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. സൗദിയിൽ നിന്ന് തുടങ്ങി ഡൽഹിയിലെ കേരള ഹൗസിൽ നിന്നും ത്രിപുരയിൽ നിന്നും ദക്ഷിണ കേരളത്തിൽ നിന്നു പോലും ആളുകൾ ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഇതെഴുതുമ്പോഴും അതവസാനിച്ചിട്ടില്ല.

ഈയിടെ കോഴിക്കോട് വെച്ചു സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട നിന്റെ ഒരു അനുസ്മരണ പരിപാടിയിൽ പങ്കെടുത്തിരുന്നു. അവിടെ വെച്ച് ഒരു പ്രഭാഷകൻ പറഞ്ഞത് ഇങ്ങനെയായിരുന്നു, "My life is my message" എന്ന് പറയാവുന്ന തലത്തിലേക്ക് ജീവിതകാലത്ത് അസറുവെന്ന വടവൃക്ഷം പടർന്നു പന്തലിച്ചിരുന്നു. ആ വാക്കുകളുടെ അർഥ തലങ്ങൾ എനിക്കിപ്പോൾ മനസ്സിലാകുന്നു.

ഇനി ഞാൻ വീട്ടിലേക്ക് വരുമ്പോൾ ഡൽഹി കഥകൾ പറഞ്ഞു തരാൻ നീ ഉണ്ടാകില്ലല്ലോ? അവിടെ അലക്കുട്ടിയും ജുലുവും മുതൽ ഇവിടെ വല്ലിമ്മക്കു വരെ നിന്നെക്കുറിച്ചു മാത്രമേ പറയാനുള്ളൂ. നിനക്കറിയാമോ, നിന്റെ അക്കൗണ്ടുകളൊന്നും തുറക്കാൻ വയ്യാത്ത സ്ഥിതിയാണ്. ഫേസ്ബുക്കിലും, ഇൻസ്റ്റഗ്രാമിലും മുഴുവൻ നീയിങ്ങനെ പരന്നൊഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പണ്ട് നമ്മൾ വഴക്ക് കൂടുമ്പോൾ നിന്റെ മാഗസിനിലെ വരികൾ വെച്ചിങ്ങനെ ഞാൻ പറയുമായിരുന്നു, ഇപ്പോഴും ഞാൻ അതു തന്നെ പറയുന്നു, 'ഊറ്റി ഊറ്റി കളഞ്ഞിട്ടും ഉറവ വറ്റുന്നില്ലല്ലോ.'

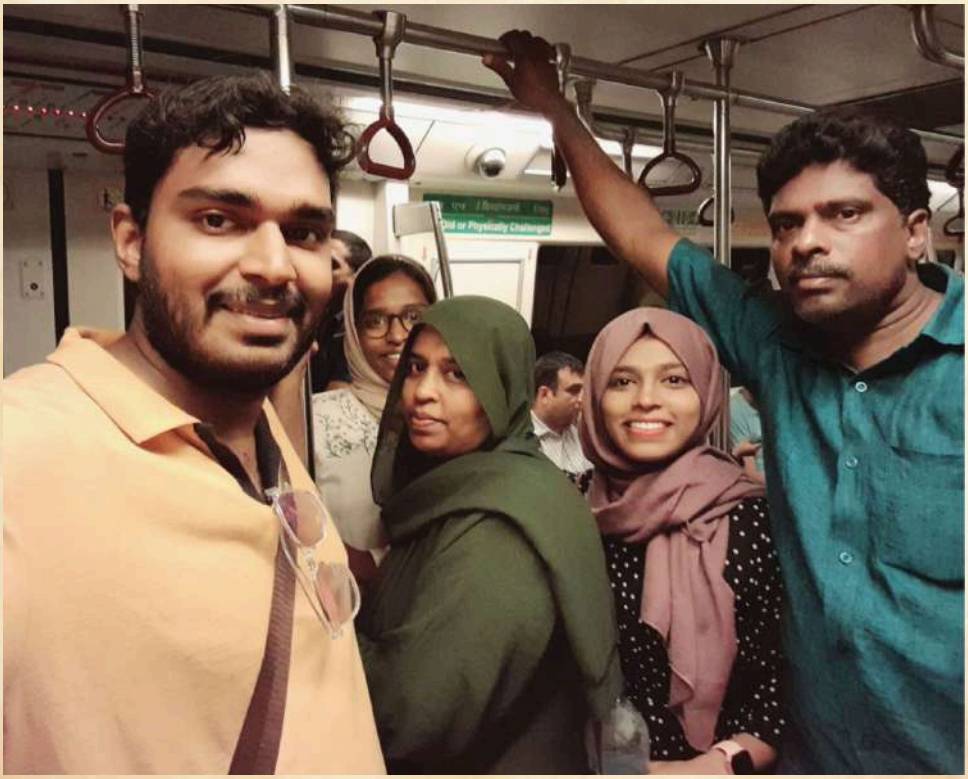

ജംഷിയ
(സഹോദരി)

ഇനിയില്ല നിന്നെയോർക്കാതെ ഒരുസുബ്ഹിയും

'കാക്കൂ, നീ എന്നാണ് വീട്ടിലേക്ക് വരുന്നത്. ഇവിടെ കുറേ വിശേഷങ്ങൾ നിന്നെയും കാത്തിരിപ്പാണ്. ഇമ്മൂന്റെ എക്സാം റിസൾട്ട് വന്നു. ഫസ്റ്റ് ക്ലാസാണ്. എന്റെ എക്സാമും കഴിഞ്ഞു. റസേം ഹവ്വേം പരസഹായമില്ലാതെ നടക്കാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. നീയെന്നു വരും. ക്രിസ്തുമസും ന്യൂ ഇയറും ഒക്കെ കഴിഞ്ഞ്, ട്രെയിനിലെ തിരക്ക് കുറയാൻ കാത്തിരിക്കുകയായിരിക്കുമല്ലേ. നീ പോയതിൽപിന്നെ ഏഴ് മാസം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ൻറെ കുട്ടി എന്താണ് വരാത്തതെന്ന് ഉമ്മ എപ്പോഴും ചോദിക്കും. ഇവിടെ എല്ലാർക്കും നിന്നെ കാണാൻ പൂതിയായിക്കുന്നു. സായിമ്മന്റെ കുട്ടിക്ക് കൊടുക്കാനാണെന്ന് പറഞ്ഞ് കുഞ്ഞിപ്പ ദുബായിൽ നിന്ന് കൊടുത്തയച്ച മുട്ടായിയും പാത്തുവെച്ചു കാത്തിരിക്കാണ്.''

കാക്കൂ, ഇപ്പാക്ക് (വല്ലിപ്പ) ഏറ്റവും ഇഷ്ടം നിന്നെ ആയിരുന്നില്ലേ. ഉപ്പ മരിച്ചപ്പോഴും ഏറ്റവും കൂടുതൽ കരച്ചിൽ വന്നതും നിനക്ക് തന്നെയായിരുന്നില്ലേ. ചെറിയ കുട്ടികൾ കരയാൻ പാടില്ലാന്ന് നിന്നെ പഠിപ്പിച്ച ഇപ്പയുടെ വേർപാടിൽ പോലും നിനക്കന്ന് കരച്ചിലടക്കാനായില്ല. വീട്ടിൽ നിന്ന് പോയിട്ട് ഒരുപാടു ദിവസമായിട്ടും കരച്ചിൽ നിർത്താനാകുന്നില്ലെന്ന് നീ പറഞ്ഞത് എനിക്കോർമയുണ്ട്. ഇപ്രാവശ്യം, ഇപ്പാടെ ആണ്ടും അന്റെ ഇരുപത്തിയൊന്നും ഒരുമിച്ചായിരുന്നു. ഇപ്പാക്ക് ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ട കുട്ടി ഇപ്പാൻറെ കൂടെ സ്വർഗ ലോകത്തിരുന്ന് ഇതെല്ലാം കാണുന്നുണ്ടായിരിക്കണം.

എവിടെ നോക്കിയാലും നിന്റെ പ്രതിരൂപം പോലെ കൊറേ മനുഷ്യർ. ഓരോരുത്തരെയും കാണുമ്പോൾ നിന്നെ ഓർമ വരും. കാക്കു സ്വർഗത്തിൽ പോയിരിക്കാണെന്നാണ് എല്ലാരും പറയുന്നത്. നിന്നെ കാണാൻ പൂതിയായപ്പോൾ മിനിഞ്ഞാന്ന് ഇമ്മൂനോട് ചോദിച്ചു, കാക്കു എന്നും വരുംന്ന്. ഓള് പറഞ്ഞു, ഓന് വരാനായിട്ടില്ലാന്ന്.

അടുത്ത മാസം എന്റെ ജന്മദിനമാണ്. ആ ദിവസം ഞാനെങ്ങനെ കഴിച്ചു കൂട്ടും. കഴിഞ്ഞ ജന്മദിനത്തിന് പെട്ടെന്നൊരു നിമിഷം നീയാദ്യമായി ഒരു ഫോട്ടോ വെച്ച് വിഷിങ് അയച്ചത് ഞാനോർക്കുന്നു. നിനക്കത് ഓർമയുണ്ടോ. ആലീസ് അത്ഭുത ലോകത്തെത്തിയതു പോലെയായിരുന്നു എന്റെ അവസ്ഥ. സന്തോഷക്കണ്ണീർ പൊഴിച്ച് കാണുന്നവരോടെല്ലാം ഞാൻ നിന്നെ കുറിച്ചു പറഞ്ഞു. കുറേ പേർക്ക് അതയച്ചു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഇത്രേ തിരക്കിലും നീയെന്നെ മറന്നിലല്ലോ എന്ന ചിന്തയായിരുന്നു എന്റെ മനസ്സ്

നിറയെ. കാക്കുവിന് ഞങ്ങളെ ഒന്നും ഇഷ്ടം ഇല്ലെന്നും, ഞങ്ങളെ കാര്യം ഒന്നും നോക്കുലാന്നും സായിമ്മ പരാതി പറഞ്ഞിരുന്നു. അതിനു ശേഷം പിന്നെ പരാതി പറച്ചിൽ നിർത്തി. കാക്കൂ, നീ പോയതിൽ പിന്നെ നിന്നെയോർക്കാതെ ഒരു സുബ്ഹിയിലും ഞാൻ ഉണരാറില്ല.

കാക്കു, ഇന്ന് ജനുവരി 29 ആണ്. ഞാൻ അലാറം വെച്ച് എണീറ്റ് നിനക്ക് ജന്മദിനാശംസകൾ അയച്ചിരിക്കുന്നു. നീയെന്താ മെസേജ് വായിക്കാത്തത്. നീ പോയിട്ട് ഇന്നേക്ക് മുപ്പത്തിയേഴ് ദിവസമായിരിക്കുന്നു. ഓരോ ദിവസവും ഹൃദയത്തിൽ കനൽ കോരി ഒഴിക്കുന്നതു പോലെയാണ് കടന്നു പോകുന്നത്. ഞാൻ എന്നത്തേയും പോലെ നിൻറെ റൂമിൽ കിടക്കുകയാണ്. ഇവിടെ ഉള്ള എല്ലാത്തിനും നിന്റെ മണം. പുസ്തകത്തിനും വസ്ത്രങ്ങൾക്കും ചുമരുകൾക്കുമെല്ലാം. ഇവിടെ ആർക്കും തീരെ സുഖമില്ല. എത്രെയോ പേർ നിൻറെ ഓർമകൾ തേടി ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നു. ഞങ്ങളെ കണ്ട് സമാധാനിപ്പിച്ച് അവർ തിരിച്ചു പോകുന്നു. എല്ലാവരും നിറകണ്ണുകളോടെ നിന്നെ കുറിച്ചു വാചാലരാകും. ഓരോരുത്തരും തങ്ങളെ സഹായിച്ചതും സ്നേഹിച്ചതുമെല്ലാം പറയുമ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ കണ്ണുകൾ സജലങ്ങളാകും.

റസേം ഹവ്വേം, ഷോകേസിൽ വെച്ച നിന്റെ ഫോട്ടോയിലേക്ക് നോക്കി, കാക്കൂ കാക്കൂ ന്ന് വിളിക്കും. തപിക്കുന്ന ഹൃദയങ്ങളോടെ ഞങ്ങളാ കാഴ്ച നോക്കി നിൽക്കും. നിസ്സഹായരായ ഞങ്ങൾ മറ്റെന്തു ചെയ്യാനാണ്. ഞങ്ങൾക്ക് ഇവിടെ എല്ലാരുമുണ്ട്. നീയിപ്പോഴും ഡൽഹിയിൽ തന്നെയാണെന്ന തോന്നലാണ്! കൊറച്ചു ദിവസം കഴിഞ്ഞാ വരുമെന്ന് പലരും പറയും. ഏഴ് മണി കഴിഞ്ഞാൽ സായിമ്മ ഇപ്പോഴും ഫോണിൽ നോക്കിയിരിക്കും, നീ വിളിക്കുന്നതും കാത്ത്. കാക്കൂ, ഓരോ നിമിഷത്തിലെ പ്രാർഥനയിലും നീ മാത്രമുള്ളൂ. നീ പോയതിൽ പിന്നെ കരഞ്ഞു കലങ്ങി അവശതയോടെയല്ലാതെ ഞാൻ ഉറങ്ങിയിട്ടില്ല. നീ എത്രയും പെട്ടെന്ന് വരണം. നിന്നെയും പ്രതീക്ഷിച്ച് കണ്ണിൽ എണ്ണയൊഴിച്ച് ഞങ്ങൾ കാത്തിരിക്കും.

ഫാസിൽ
ഉമ്മയുടെ സഹോദരിയുടെ മകൻ

ഒരു വസന്തം അസ്തമിച്ചിരിക്കുന്നു

അസറൂ(ഹ്), അവന്റെ പേര് പോലെ തന്നെ അവൻ അനേകം ജനങ്ങളുടെ റൂഹ് ആയിരുന്നു. വിശക്കുന്നവരെ ഭക്ഷിപ്പിച്ചും, കിടപ്പാടം ഒരുക്കി കൊടുത്തും, കൂട്ടുകൂടിയും, സന്തോഷിപ്പിച്ചും, സുഹൃത്തായും, അനിയനായും, ജേഷ്ഠനായും അങ്ങനെ ഒരുപാട് നന്മകൾക്ക് ഉടമയായ അസറു. അവൻ ഇന്നും ഡൽഹിയിൽ തന്നെ ഉണ്ട് എന്നാണ് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നത്.

അവന്റെ ചെറുപുഞ്ചിരിയിൽ വീണുപോയ നൂറുകണക്കിന് ആളുകളുടെ മനസ്സുകളിൽ അവൻ കുടിപ്പാർക്കുന്നു. ശരിക്കും ആരായിരുന്നു, എന്തായിരുന്നു അസറു എന്നറിയാൻ വല്ല്യുപ്പ ചെറുപ്പമില്ലാത്ത എല്ലാവരുടെയും കുറിപ്പുകൾ തപ്പി, അവന്റെ അനുസ്മരണ വാർത്തകൾ കേട്ടു. പലരും പറഞ്ഞു തീർക്കുന്നില്ല. പലർക്കും സമയം തികയുന്നില്ല. ഇനി അസറു ഇല്ലാത്ത ഡൽഹി എന്ന് സമദാനി സാഹിബ് പറഞ്ഞ പോലെ. ചെറുതും വലുതുമായ എന്ത് കാര്യത്തിനും അസറു എന്ന കാര്യക്കാരൻ അവിടെ കാണും എന്നും

ഇനി ആരുണ്ടാവും അവിടത്തെ കാര്യങ്ങൾക്ക് എന്ന് ഞാൻ ആലോചിച്ചു പോയി. എന്റെ മേമാന്റെ (ഉമ്മാടെ അനിയത്തി) മകനാണ് അസറു. എന്റെ ബാല്യമെന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ ഏടെടുത്ത് നോക്കിയാൽ, ഉമ്മാന്റെ വീടിനും ആ നാടിനും മധുരമേറെയാണ്. സ്കൂൾ അവധിക്കു കാത്തു നിൽക്കുമായിരുന്ന കാലം, ഒരുമിച്ചു കൂടലിന്റെ സന്തോഷം. അന്ന് ഞങ്ങൾ 9 പേരമക്കളാണ് ഉള്ളത്. ഉമ്മാന്റെ വീട് ഒരുപാട് ഉൾപ്രദേശത്തായത് കൊണ്ട് തന്നെ കളികളിൽ ഏർപ്പെടുക എന്നല്ലാതെ വേറെ വഴിയൊന്നുമില്ല. ഞങ്ങൾ എത്തുന്നതിനു മുമ്പേ അവർ എത്തി കാണും. അവിടെ ഞങ്ങളുടെ പ്രധാന പരിപാടി മീൻപിടുത്തമാണ്. വീടിന്റെ മുമ്പിലൂടെ തന്നെ കമുകിൻ തോട്ടവും പാടങ്ങളുമാണ്. മീൻ പിടിക്കാനായി വല്ല്യുമ്മ അവിടെ ഞങ്ങൾക്കായി ഒരു തോർത്തു സെറ്റ് ആക്കി വെച്ചിട്ടുണ്ടാവും, അല്ലെങ്കിൽ, കിട്ടിയ തോർത്ത് എടുക്കും. ഞങ്ങൾ ജീവനോടെ മീനുകളെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുവരും. ഞങ്ങൾ കുഴി ഒക്കെ കുഴിച്ചു കവർ എല്ലാം ഇട്ട് സെറ്റ് ആക്കി വെക്കും. പരൽ മീനുകളുടെ ബാക്കി ജീവിതം അതിലാണ്. കുറെ ഒന്നുമില്ല, ഒരു ദിവസം നിക്കും, അതിനുള്ളിൽ ചത്തു മലർക്കും. അടുത്ത പ്രധാന പരിപാടി തട്ടിൻ പുറത്ത് കേറ

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

ലാണ്. അത് ഞങ്ങൾക്ക് മാത്രമേ സാധിക്കുകയുള്ളു. പൊത്തിപിടിച്ചു കേറണം. ഞങ്ങൾ കാണാത്ത എന്തേലും സാധനങ്ങൾ ഉണ്ടോ എന്ന് തപ്പി കണ്ടു പിടിക്കലാണ് മെയിൻ പരിപാടി. പിന്നെ ഉള്ളത് ഞങ്ങൾ പോകുമ്പോൾ മാത്രം ഓണാകുന്ന ടി.വിയാണ്.

വിരുന്നു ചെല്ലുമ്പോ വല്ല്യുപ്പാന്റെ നിർദേശം മാമനിലേക്ക് എത്തിക്കുന്നത് ഞങ്ങളാണ്. മാമൻ എല്ലാം സെറ്റ് ആക്കും. പകരം, മാമന്റെ ദൂതർ ആണ് ഞങ്ങൾ രണ്ടാളും. അവൻ ചെയ്യുന്ന കാര്യങ്ങളൊക്കെ കിറു കൃത്യം ആയിരിക്കും. പഠിത്തത്തിലായാലും, എന്ത് കാര്യത്തിലായാലും, എനിക്ക് ഒരുപാട് പഴി കേൾക്കേണ്ടി വന്നതും അതിനാണ്. ഞാൻ പഠിക്കാൻ ഇത്തിരി പുറകോട്ടാണ്. അതുകാരണം, കാലക്രമേണ ഉമ്മാന്റെ വീട്ടിലേക്കുള്ള പോക്ക് തന്നെ കുറഞ്ഞു. ഞങ്ങളുടെ ബന്ധങ്ങളും കുറഞ്ഞു. വല്ലപ്പോഴും മാത്രം സംസാരിക്കുന്നവരായി. പിന്നെ, സംസാരിക്കാത്തവരായി. ഡൽഹിയിൽ പോയതിന് ശേഷം, അവന്റെ പോസ്റ്റുകൾ വായിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അവന്റെ ചില എഴുതുകൾക്ക് ആഴം കൂടുതലാണ്. നാടൻ ഭാഷയിലെ എഴുത്ത്. അത് നമ്മളെ ഇരുത്തും. അവന്റെ ന്യൂസ് ഒക്കെ മിക്കതും ഞാൻ അറിയും, പൊതുപ്രവർത്തനങ്ങൾ ഒഴിച്ച് അവൻ അവസാനമായി തുടങ്ങിയ റസ്റ്ററന്റ് അടക്കം. കാരണം, ഇവൻ ഇതിനാണോ ഡൽഹിക്ക് പോയത് എന്നൊക്കെ കുറേ ചോദ്യങ്ങൾ ഉയർന്നിരുന്നു. ഒരു ചെറിയ കാലം കൊണ്ട് നമുക്ക് ഒന്നും മനുഷ്യായുസ്സിൽ ചെയ്തു തീർക്കാനാവാത്തത്രയും ചെയ്തു വെച്ചിട്ടാണ് അവൻ മടങ്ങിയത്. ഓരോരുത്തരുടെയും മനസ്സിലും ജീവിതത്തിലുമായി, അവൻ ഇന്നും ഡൽഹിയിലുണ്ട് എന്ന് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. നമ്മൾ പറഞ്ഞു കേട്ടത് പോലെ, ''പടച്ചോൻ അവന്റെ ഇഷ്ടക്കാരെ നേരത്തെ വിളിക്കും''. ഡൽഹിയിൽ ഒരു വസന്തകാലം അസ്തമിച്ചിരിക്കുന്നു

ഹനീഫ
ഉമ്മയുടെ സഹോദരൻ

എല്ലാവരും സ്നേഹിച്ചു

എല്ലാവരെയും സ്നേഹിച്ചു

അവന്റെ ഉമ്മാന്റെ വീട്ടിൽ നിന്ന് എഴുതുന്ന ചെറിയ ഒരു കുറിപ്പാണ്. ആൺ പേരമക്കളിൽ ആദ്യത്തെ മോനാണ്. അവന്റെ വേർപാട് ഞങ്ങളെ ഓരോരുത്തരെയും വല്ലാതെ തളർത്തി. അവനെക്കുറിച്ച് കുറെ എഴുതണം എന്നൊക്ക ഉണ്ട്. അതിന് കണ്ണുകളും കൈകളും സമ്മതിക്കുന്നില്ല. അവൻ ഉമ്മാന്റെ വീട്ടിലേക്ക് വരുന്നു എന്ന് പറഞ്ഞാൽ മക്കൾക്കൊക്കെ ഭയങ്കര സന്തോഷമാണ്. കാരണം, അവൻ എല്ലാവരിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തനാണ്. മക്കളുടെ കൂടെ അവരുടെ ഇഷ്ടത്തിന് കളിക്കാനും അവർക്ക് വേണ്ടതൊക്കെ ചെയ്തുകൊടുക്കാനും അവനുണ്ടാകും. അതു മാത്രല്ല, അവൻ പാചകം ചെയ്യാനും അത് വിളമ്പി കൊടുക്കാനും ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആളാണ്. എന്റെ മനസ്സിൽ നിന്ന് ഇപ്പോഴും മാഞ്ഞു പോവാത്ത ഒരു ഡയലോഗ് ഉണ്ട്. അവൻ ലാസ്റ്റ് ആയിട്ട് ഉമ്മാന്റെ വീട്ടിലേക്ക് വന്നപ്പോൾ, മക്കളൊക്കെ ഫോണിൽ കളിക്കുകയായിരുന്നു. ചിലർ ഫോണിന് വാശിപിടിക്കുന്നുമുണ്ട്. അപ്പോൾ, അവൻ കുട്ടികളോട് പറയാണ്, ''ങ്ങള് എല്ലാരും ആ ഫോണൊക്കെ അവ്ടെ വെച്ചിട്ട് ഞമ്മളെ വീടിന്റെ ചുറ്റും ഒന്ന് നോക്കിക്കാണീം ഞമ്മളെ ഈ പ്രകൃതിയിൽ എന്തെല്ലാം പഠിക്കാൻ ഉണ്ട്'' എന്ന്.

വീട്ടിൽ എല്ലാവർക്കും അവനെ ഭയങ്കര ഇഷ്ടമാണ്. കാരണം, ചെറിയവർ വലിയവർ എന്നൊന്നും വേർതിരിവ് കാണിക്കാതെ എല്ലാവരെയും ഒരേ പോലെ സ്നേഹിക്കുകയും ബഹുമാനിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഈ നിമിഷം വരെയും വിശ്വസിക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരു സത്യമാണ്, അവന്റെ വേർപ്പാട്. ഞങ്ങൾക്ക് പ്രിയപ്പെട്ടവൻ ആയത് പോലെ തന്നെ ഡൽഹിക്കാർക്കും അവൻ പ്രിയപ്പെട്ടവൻ ആണെന്ന് ഞങ്ങൾക്ക് മനസ്സിലായത്, അവൻ ഹോസ്പിറ്റലിൽ ആയപ്പോൾ അങ്ങോട്ട് അവന്റെ ഉമ്മയും ഉപ്പയും അമ്മാവനും വന്നിരുന്നു. അവന്റെ വിവരങ്ങൾ അന്വേഷിക്കാൻ വിളിക്കുമ്പോൾ അവര് പറയും, ഇവ്ടെ അവന്റെ കാര്യങ്ങൾ ഒക്കെ നോക്കാൻ ഇഷ്ടംപോലെ ആൾക്കാർ ഉണ്ട്. നമ്മളൊന്നും ഒന്നും ചെയ്യണ്ട എന്ന്. അങ്ങനെ അവൻ തിരിച്ചു വരും എന്ന പ്രതീക്ഷയിൽ നിൽക്കുമ്പോഴാണ് ആ വാർത്ത കേട്ടത്. ഒരിക്കലും കേൾക്കാൻ കൊതിക്കാത്ത വാർത്ത.

ആ വാർത്തക്ക് ശേഷമാണ് അവനെ കുറിച്ച് പിന്നെയും കുറെ കാര്യങ്ങൾ ഞങ്ങൾ അറിയുന്നത്. അവനെ കാണാൻ എത്ര എത്ര മഹത് വ്യക്തികളാണ് വന്നത്. അവൻ ഇത്ര മാത്രം വലിയവൻ ആണെന്ന് ഞങ്ങൾ അന്നാണ് അറിയുന്നത്. പിന്നെ, ഫേസ്ബുക്കും ഇൻസ്റ്റഗ്രാമും തുറന്നാൽ അവനെ കുറിച്ചുള്ള വരികൾ മാത്രമാണ് കാണുന്നത്. ഇതെല്ലാം കണ്ടപ്പോളാണ് ഞങ്ങളെ പോലെ എല്ലാവർക്കും അവനെ ഇഷ്ടമാണെന്നു അറിയുന്നത്.

അവനിപ്പോഴും ഡൽഹിയുടെ തിരക്കുകളിലാണ്

പി അബ്ദുൽ അസീസ്
ഉപ്പയുടെ സഹോദരൻ

ഞാൻ പത്താം ക്ലാസിൽ എത്തിയപ്പോഴാണ് വൈദ്യുതിയുള്ള പുതിയ വീട്ടിലേക്ക് താമസം മാറിയത്. ഉമ്മയുടെ കണക്ക് പ്രകാരം നമ്മൾ തമ്മിൽ നാലേമുക്കാല് വയസിന്റെ മാറ്റം മാത്രമേയുള്ളൂ. പഴയ വീട്ടിൽ നീയും ഞാനും മാത്രമല്ലേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. നമ്മുടെ കളികളും നിയമങ്ങളും മാത്രമായി ഒരു കാലം. ഇമ്മൂന്റെ മെസേജും പാത്തുവിന്റെ വോയ്സും ഒക്കെ വന്നപ്പോഴും നമ്മൾ തമ്മിലുള്ള ആത്മബന്ധത്തെ കുറിച്ച് പറയാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ, എന്തു പറയണമെന്ന് ആലോചിച്ചിരുന്നു. പിന്നെയത് വേണ്ടെന്ന് വെച്ചു. പക്ഷെ, ഇന്നെന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ നീ വന്നപ്പോ, നീയെന്തേലും പറഞ്ഞ് കൊടുക്ക് കുഞ്ഞിപ്പാന്ന് പറയുന്ന പോലെ ഒരു തോന്നൽ. ഞാനെന്തു പറയാനാണ്, വിശ്വവിഖ്യാതമായ നിന്റെ പന്തുകളിയിൽ നിന്നെ തോൽപ്പിച്ചാൽ (കൂവൽ) കൂക്കില്ലെന്നുള്ള നിയമമോ. ആരും വായിക്കാറില്ലാത്ത പത്രത്തിന്റെ ഉൾപേജുകൾ വായിച്ച് ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ എല്ലാ വിഷയങ്ങളിലുമുള്ള ആധികാരികമായ അഭിപ്രായങ്ങളോ? അല്ലെങ്കിലും, കളിയിൽ മാത്രമേ എനിക്ക് നിന്നെ തോൽപിക്കാൻ സാധിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. വേറെ എവിടെയും നിന്റെ ഏഴയലത്തു പോലും എനിക്കെത്താൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ലല്ലോ.

നീ പോയപ്പോഴാണ് നിന്റെ സ്ഥാനവും വലിപ്പവും ഞങ്ങൾക്ക് മനസ്സിലായത്. നീ പോയെന്ന് ആലോചിക്കാൻ പോലും പറ്റുന്നില്ല. നീ ഡൽഹിയിലാണെന്നും തിരക്കുകൾ കാരണം തിരികെ വരാത്തതാണെന്നും വിചാരിച്ചിരിക്കുകയാണ് ഞങ്ങളെല്ലാം. പക്ഷെ, കുട്ടികൾ ചോദിക്കുമ്പോൾ ഞങ്ങളെന്തു പറയാനാണ്? കുട്ടികൾക്കെന്നല്ല, ഞങ്ങൾക്കാർക്കും നീ പോയെന്ന് ഇതുവരെ വിശ്വസിക്കാനായിട്ടില്ലല്ലോ.

വല്യുപ്പയുടെ സ്നേഹ ശാസനകൾ

അസറുവിന്റെ രചനയിൽനിന്ന്

14 June 2020

ഇപ്പ(പ്പ): ഹൃദയത്തിന്റെ ഉമ്മറക്കോലായിൽ നിന്നൊരു കുറിപ്പ്.

'തുടരെ മദ്ദളവും മുരശൊട് മറുവ ഒറ്റകളും ബജയൊടു ദുഡികൾ ദപ്പുകളും കൈമണി ധ്വനികൾ താശികളാൽ..'

'പുറപ്പെട്ടബുജാഹിലുടൻ കിബ്ർ പൊങ്കിയെഠാളുന്ത് ലിബാസ് ചമയ് പുതുമാ കസബിട്ടുകൾ ബൈത്തു ഹരീറു മുടുത്തിടവേ മിക മികവായ പട്ടുകളാൽ ഉളമേല്മ ചട്ടകളും അരെനാട ചുട്ടികളും പലപണി പുതുവായെടുത്തൊരു ഹാതം വിരൽത്തു പതിത്തിടലായ്...'

കുഞ്ഞായിരിക്കവേ ഞാൻ തൊട്ടിലിൽ കിടന്ന് കേട്ടുറങ്ങിയ താരാട്ടു പാട്ടുകളിലെ ചില വരികളാണിത്. ടിപ്പിക്കൽ 'താലോലം, താലോലം, താലോലം കുഞ്ഞേ...' പാട്ടുകൾക്കൊന്നും എന്നെ മയക്കത്തിലാഴ്ത്താൻ കഴിയാത്ത നേരത്ത് ട്രാക്ക് മാറ്റി പതിഞ്ഞ താളത്തിൽ ഇപ്പ പാടിയിരുന്ന പാട്ടുകൾ. മധ്യാഹ്നങ്ങളിലെ എണ്ണതേച്ചു കുളിയുടെ നേരിയ സുഖാനുഭൂതി നുകർന്ന്, കള്ളിത്തുണി കൊണ്ടു കെട്ടിയ തൊട്ടിലിൽ ഞാൻ മയങ്ങി വീണത് മോയിൻകുട്ടി വൈദ്യരുടെ ഇത്തരത്തിലുള്ള അനേകം ചരിത്രഗീതങ്ങളിലാണ്. കെട്ടു പാട്ടുകളും, നൂൽ മദ്ഹ്കളും, കപ്പപ്പാട്ടുകളും തൊട്ട് മക്കയുടെയും മദീനയുടെയും ഇടയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന, ചരൽക്കല്ലും, മണലും, പാറക്കെട്ടുകളും നിറഞ്ഞ ബദർ മലഞ്ചെരുവിൽ നന്മയും തിന്മയും തമ്മിലുള്ള പോരാട്ടത്തിൽ നന്മ അന്തിമവിജയം നേടിയ ചരിത്രശകലങ്ങളാണ് അക്ഷരങ്ങൾ ശരിക്ക് കൂട്ടിവായിക്കാൻ പോലുമറിയാത്ത ആ വലിയ മനുഷ്യൻ താളബോധത്തിൽ ചൊല്ലി എന്നെ താരാട്ടിയുറക്കിയത്.

ഇതൊന്നും ഇപ്പ വായിച്ചു പഠിച്ചതല്ല. കേട്ടു പഠിച്ചവയായിരുന്നു.

വല്ലിപ്പയെയാണ് ഇപ്പ എന്ന് വിളിച്ചിരുന്നത്. ഉപ്പാന്റെ ഉപ്പയാണെങ്കിൽ പോലും അങ്ങനെയാണ് വിളിച്ചിരുന്നത്. പത്തു വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് ഒരു ജൂൺ 14 ന് യവനികക്കു പുറകിലേക്ക് മറഞ്ഞപ്പോഴും, ഇപ്പ ഉപേക്ഷിച്ചു പോയ മരിക്കാത്ത ഓർമകൾ എന്നെ വല്ലാതെ കൊളുത്തി വലിക്കുന്നുണ്ട്. ഒന്ന് പതിയെ കണ്ണടച്ചാൽ മതിയെനിക്ക്. അനിശ്ചിതത്വത്തിന്റെ സൗന്ദര്യം ആവോളം ആസ്വദിച്ചിരുന്ന ആ മനുഷ്യനെക്കുറിച്ചുള്ള ജീവിക്കുന്ന ആയിരം സ്മൃതികൾ തിരമാല കണക്കെ അലയടിച്ചു വരും. ക്ഷണനേരം കൊണ്ട്, കള്ളിത്തുണിയും, വെള്ളകുപ്പായവുമിട്ട്, കുറ്റിരോമങ്ങൾ പടർന്ന മുഖത്തു നിഷ്കളങ്കമായ

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

ഒരു ചിരി പതിപ്പിച്ച്, നരച്ച തലക്ക് അതിരിട്ട വെളുത്ത തോർത്തു കൊണ്ടൊരു വട്ടക്കെട്ടും കെട്ടി ഇപ്പ എന്റെ ഹൃദയത്തിന്റെ പൂമുഖക്കോലായിലേക്ക് നടന്നു കയറും. ഇപ്പാന്റെ വെറ്റില മുറുക്കൽ പ്രമാദമായിരുന്നു. എ.വി.ടിയുടെ ചായപ്പൊടി പാക്കറ്റിൽ കിളിർപ്പുള്ള വെറ്റിലകളും, അടക്കയും, നൂറുമൊക്കെയും, അരയിലെ കഠാര കത്തികൊണ്ട് അതിസൂക്ഷ്മതയോടെ ഇതെല്ലാം ശരിയാക്കും. വീര്യമുള്ള പുകയില ചെറുകഷ്ണങ്ങളായിട്ട ശർക്കര ലായനി, ഉത്തരത്തിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടാകും. ഈ നാലും കൂടിയുള്ള മുറുക്കലും, പാള വിശറി കൊണ്ട് പതിയെ വീശി കസേരയിലിരുന്ന് മുറ്റത്തോട്ട് നീട്ടിതുപ്പുന്നതുമൊക്കെ ഇന്നലെയെന്ന പോലെ ഓർമകളിലുണ്ട്. വണ്ടി വെക്കുന്ന ഷെഡിനോട് ചേർന്നുള്ള വലിയ മുരിങ്ങമരത്തിൽ വെറ്റിലക്കൊടിയൊരെണ്ണം പടർത്തിയിട്ടുണ്ട്. നിറയെ വെറ്റിലയുണ്ടാകും. എന്നും വൈകുന്നേരം കുളി കഴിഞ്ഞ് കള്ളിമുണ്ട് നെഞ്ചത്തേക്ക് കയറ്റിയൂടുത്ത് തോർത്തുമുണ്ടും തോളിലിട്ട് ഇപ്പാന്റെ ഒരു വരവുണ്ട്. മിക്ക ദിവസങ്ങളിലും അരിനെല്ലി മരത്തിന്റെ അവിടന്ന് തിരിഞ്ഞ് പ്ലാവിന്റെ ചോട്ടിലെത്തുമ്പോഴാണ് ആ ഓർഡർ വരിക, 'ആ വെറ്റിലക്കൊടിക്ക് കൊറച്ചു വെള്ളം പാർന്നാ ഡാ'. 'ഡാ' എന്നത് കൊണ്ട് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് എന്നെയും കുഞ്ഞിപ്പാനെയുമാണ്. കിണറ്റിൽ നിന്ന് ബക്കറ്റിൽ വെള്ളം കോരിയെടുത്തു ഒഴിക്കേണ്ടതിനാൽ ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ ഇതിനെചൊല്ലി എന്നും വഴക്കാണ്. ആരൊഴിക്കും വെള്ളം? കുറേ നേരം ഇത് ഗൗനിക്കില്ല. ഇപ്പാന്റെ നിസ്കാരമൊക്കെ കഴിഞ്ഞ് പുറത്തിറങ്ങുമ്പോഴും ഇക്കാര്യത്തിൽ കാര്യമായ പുരോഗതിയൊന്നും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടാവില്ല. ഒടുവിൽ ഇപ്പ വടിയെടുത്തു മുറ്റത്തേക്കിറങ്ങുമ്പോഴായിരിക്കും ഞങ്ങൾ കിണറ്റിൻ കരയിലേക്ക് ഓടുന്നത്. ഇതൊരു സ്ഥിരം സമസ്യയായപ്പോൾ ഇപ്പ തന്നെ ഒരു പരിഹാരം നിർദ്ദേശിച്ചു. ''ഒരാൾ വെള്ളം കോരിയെടുക്കുക, മറ്റെയാൾ കൊണ്ട് പോയി ഒഴിക്കുക''. അങ്ങനെയാണ് ആ പ്രശ്നം അവസാനിച്ചത്.

അസർ നിസ്കാരവും ചായകുടിയുമൊക്കെ കഴിഞ്ഞാൽ പച്ചബെൽറ്റ് കെട്ടിയ കള്ളിത്തുണിയുമുടുത്ത് ഇപ്പ ഇറങ്ങുകയായി. ബീഡി മൊരി വീണ് അങ്ങിങ്ങായി തുളവീണ ഷർട്ട് തോളത്തുണ്ടാകും. ഷർട്ട് നടക്കുന്നതിനിടെ സാവധാനമേ ധരിക്കൂ. വടിയും കുത്തി അദ്ദേഹം പതിയെ നടക്കും, കീടക്കുന്ന് ഗ്രൗണ്ടിലേക്ക്. ഞങ്ങളുടെ തറവാടിന് മീതെ റബർ തോപ്പുകളോട് ചാരി സാമാന്യം വലിപ്പമുള്ള ഒരു മൈതാനം. കീടക്കല്ലുകളുടെ നിക്ഷേപം ധാരാളമുള്ള പ്രദേശം കാലാന്തരത്തിൽ കീടക്കുന്ന് എന്ന പേരിലറിയപ്പെട്ടു. വർഷങ്ങൾ നീണ്ടു നിന്ന അവകാശതർക്കങ്ങൾക്ക് അറുതി വരാത്തത് കൊണ്ടത് നാട്ടിലെ ചെറുപ്പക്കാരുടെ കളിസ്ഥലമായി രൂപാന്തരം പ്രാപിച്ചു. ചെറുപ്പം തൊട്ടേ മൈത്രി ക്ലബ് ഞങ്ങളുടെ സ്വകാര്യ അഹങ്കാരമായിരുന്നു. ബാർസക്ക് ക്യാമ്പ് ന്യൂ പോലെ, ലിവർപൂളിന് ആൻഫീൽഡ് പോലെ, കാലാന്തരത്തിൽ മൈത്രിയുടെ ഹോം ഗ്രൗണ്ടായി കീടക്കുന്ന് മാറി. മൈത്രി പന്തു തട്ടിയിരുന്നത് ഞങ്ങളുടെ ഹൃദയങ്ങളിലായിരുന്നു. കീടക്കുന്നത്തെ ഓരോ ടൂർണമെന്റും മനസ്സിൽ ആവേശം നിറക്കുന്നതായിരുന്നു. പുതിയ മത്സരങ്ങൾക്ക് ആദ്യം ഗോൾ പോസ്റ്റുകൾ നാട്ടണം. തൊട്ടടുത്ത കമുകിൻ തോട്ടങ്ങളിൽ നിന്ന് പാറ്റ കമുകുകളോ, തല പോയ കമുകുകളോ വെട്ടിയിട്ട് ചുമലിലേറ്റി കൊണ്ടു വരും. ഇരുമ്പു ഗോൾ പോസ്റ്റുകളൊന്നും അത്ര പ്രചാരത്തിലില്ലാത്തത് കൊണ്ട് കമുകു കൊണ്ട് വൃത്തിയായി ഗോൾ പോസ്റ്റുകൾ കെട്ടിയൊരുക്കും. അടുത്ത ടൂർണമെന്റ് വരെയേ അവക്ക് ആയുസ്സുണ്ടാകൂ. അതിനു മുമ്പ് തന്നെ സ്വയം ദ്രവിച്ചും, പന്ത് കൊണ്ടുള്ള നിരന്തരപ്രഹരമേറ്റും പോസ്റ്റുകൾ ഒടിഞ്ഞു തൂങ്ങും. കുമ്മായപ്പൊടി പിശുക്കി, പിശുക്കിയാകും ലൈൻ വരക്കുക. ഉദ്ഘാടനമത്സരത്തിനും, കലാശപ്പോരിനുമേ കുമ്മായവരകൾക്കു കട്ടി കൂടൂ. ഹാഫ് ടൈമിൽ കളിക്കാർക്ക് കുടിക്കാൻ സോഡയൊന്നും കിട്ടില്ല, ഉപ്പിട്ട നാരങ്ങാ വെള്ളമാണ്. ഉപ്പും നാരങ്ങയും കമ്മിറ്റിക്കാർ കൊണ്ടു വരും. ഞങ്ങളുടെ വീട്ടിൽ നിന്ന് ബക്കറ്റിൽ വെള്ളമെടുത്താണ് വെള്ളം കലക്കൽ. ടൂർണമെന്റിൽ മൈത്രി കളിക്കിറങ്ങുന്ന ദിവസം വല്ലാത്തൊരു മാനസിക പരവേശമാണ്. സ്വന്തം ഗ്രൗണ്ടിൽ മൈത്രി തോൽക്കുന്നത് ചിന്തിക്കാൻ പോലും കഴിയാത്ത കാലം. അന്ന് മൈതാനം കാണിക

ളാൽ നിറഞ്ഞു കവിയും. കളിക്കാർ ഗ്രൗണ്ടിലേക്കിറങ്ങുന്നത് ഒരു കടലിരമ്പത്തോടെയാണ്. ഗോൾവലക്കു താഴെ പട്ടാള വേഷത്തോട് സാദൃശ്യമുള്ള വേഷവുമായി കൊച്ചുറുവോ, സൈതോ കാലുകൾ വിറപ്പിച്ചു നിൽപ്പുണ്ടാകും. മൈക്കിൾ സിദ്ധീഖോ, പപ്പുവോ എതിർ ഗോൾ വല ലക്ഷ്യമാക്കി പായുമ്പോൾ കൂടി നിൽക്കുന്ന നൂറു കണക്കിന് പുരുഷാരങ്ങളുടെ മനസ്സും ആ പന്തിനൊപ്പം പായും. ബലം കുറഞ്ഞ, അങ്ങിങ്ങായി തുന്നു പൊട്ടിയ എതിർ ഗോൾവലയെ ഭേദിച്ച് പന്തു ലക്ഷ്യത്തിൽ പതിക്കുമ്പോൾ അടിവയറ്റിൽ ഹിമാലയൻ മഞ്ഞു വീഴുന്ന ഒരു കുളിരാണ്. ആ പന്തിൽ നിറച്ചിരുന്നത്, കാൽപ്പന്തുകളിയെ അതിരറ്റു സ്നേഹിച്ച ഒരു ജനതയുടെ നിശ്വാസമൊന്നാകെയായിരുന്നു. ആ ബഹളമൊന്നടങ്ങുമ്പോൾ, ഗോൾ വഴങ്ങി, തല താഴ്ത്തി എതിർടീമംഗങ്ങൾ മൈതാനമധ്യത്തേക്ക് വരുമ്പോൾ കാണികൾക്കിടയിൽ നിന്ന് ജബ്ബാറിന്റെ വക ഒരു കമന്റുണ്ടാകും, 'അതൊക്കെയുണ്ടാകും മക്കളേ, കളിയല്ലേ''. അതുകൂടി കേൾക്കുന്നതോടെ ആവേശം പാരമ്യതയിലെത്തും. ദക്ഷിണാഫ്രിക്കൻ ലോകകപ്പിൽ വുവുസേല തീർത്തതിന്റെ പത്തിരട്ടി ഓളം ജബ്ബാറിന്റെ ഈയൊരൊറ്റ കമന്റ് കീടക്കുന്ന് മൈതാനിയിൽ സൃഷ്ടിച്ചിരുന്നു. അഖിലേന്ത്യാ സെവൻസ് ഫുട്ബോൾ മത്സരങ്ങൾ കേട്ടറിവ് മാത്രമായിരുന്ന ഞങ്ങളുടെ കുട്ടിക്കാലത്ത് അൽ മദീന ചെർപ്പുളശ്ശേരിയെയും, ബ്ലാക്ക് ആൻഡ് വൈറ്റ് കോഴിക്കോടിനെയുമൊക്കെ മനസ്സിൽ കുടിയിരുത്തിയത് കീടക്കുന്നത്തെ ഈ മത്സരങ്ങളിലൂടെയാണ്. ആർക്കും തകർക്കാനാവാത്ത വന്മതിലായി, റഫറിയുടെ കണ്ണുകൾക്ക് പോലും കാണാനാകാത്ത വേഗത്തിൽ എതിർ കളിക്കാരനെ ഫൗൾ ചെയ്യുന്ന അൽ മദീനയുടെ അയ്യൂബിന്റെയും, 'പറക്കുന്ന ഗോളി' കന്തസാമിയുടെയുമൊക്കെ വിശേഷങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ കാതുകളിലെത്തിയത് ഈ നാടൻ ടൂർണമെന്റുകളിൽ വർത്തമാനങ്ങളിൽ നിന്നായിരുന്നു. ടൂർണമെന്റ് മത്സരങ്ങൾ നടക്കുമ്പോഴേ കീടക്കുന്നത്ത് വലിയ ആൾക്കൂട്ടമുണ്ടാകൂ. അല്ലാത്ത വൈകുന്നേരങ്ങളിൽ എല്ലാ ദിവസവും ചെറുപ്പക്കാർ പരസ്പരം ടീമായി തിരിഞ്ഞ് സൗഹൃദമത്സരങ്ങൾ കളിക്കും. മൈത്രി ക്ലബ്ബിന്റെ കരുത്തുറ്റ താരനിരയെ വാർത്തെടുത്തത് ഈ സായാഹ്നമത്സരങ്ങളായിരുന്നു. പക്ഷെ, ഈ മത്സരങ്ങൾ കാണാൻ രണ്ടേ രണ്ടു കാണികളേ ഗാലറിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഞങ്ങടെ ഇപ്പയും സൈതാല്യാക്കയും. വൈകുന്നേരം വടി കുത്തിപ്പിടിച്ചു പതിയെ നടന്നു പോകന്നത് ഇങ്ങോട്ടാണ്. ഗ്രൗണ്ടിന്റെ വടക്കേ ഓരത്ത് പറങ്കിമൂച്ചിയുടെ തണലിലിരുന്നു ഓല് രണ്ടാളും വെടിപ്പായി മുറുക്കും, നാട്ടുവർത്താനവും പറഞ്ഞിരിക്കും, അതിലുപരി വാശിയോടെ കളിക്കുന്ന ചെറുപ്പക്കാരിൽ ആവേശം നിറയ്ക്കും. ആവേശം നൽകുന്ന കാണികളില്ലാതെ, നിയതമായ ആരാധകപിന്തുണയില്ലാതെ എത്ര ടീമുകൾ ഫുട്ബോൾ ഭൂപടത്തിൽ ഇടം നേടിയിട്ടുണ്ട്? ആരുമുണ്ടാകില്ല. പോരായ്മകൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടുമ്പോഴാണല്ലോ ഒരു ടീം മെച്ചപ്പെടുക. എഴുപതു കഴിഞ്ഞ ആ രണ്ടു വന്ദ്യവയോധികർ സായാഹ്നങ്ങളിലെ തണൽമരച്ചോട്ടിലിരുന്ന് നൽകിയ സ്നേഹശാസനകൾ മൈത്രിയുടെ കളിതന്ത്രങ്ങളെ ഒരളവോളമെങ്കിലും സ്വാധീനിച്ചിട്ടുണ്ടതെന്നതാണ് യാഥാർഥ്യം.

മരിക്കുന്നതിന്റെ മൂന്നു കൊല്ലം മുമ്പ് 2007 ൽ നടന്ന ഒരു ടൂർണമെന്റിൽ ഫൈനൽ മത്സരം ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തത് ഇപ്പയാണ്. സംഘാടകരും സൈതാല്യാക്കയും കൊറേ നിർബന്ധിച്ച ശേഷമാണ് മൂപ്പര് സമ്മതിക്കുന്നത്. കള്ളിത്തുണിയുടുത്ത്, ഇരു ടീമുകളെയും കൈ കുലുക്കി പരിചയപ്പെട്ട്, പന്ത് ഗോൾ പോസ്റ്റിലേക്ക് കൃത്യമായി അടിച്ചു നീക്കിയ ശേഷം, സ്വതസിദ്ധമായി പുഞ്ചിരിച്ചു കൊണ്ട് ഇപ്പ ഇരിപ്പിടത്തിലേക്ക് തിരികെ വരുന്ന കാഴ്ച ഇന്നും മായാതെ കണ്മുമ്പിലുണ്ട്. സിൽവർ സ്റ്റാർ ബേക്കറി സ്പോൺസർ ചെയ്യുന്ന മൈത്രി പാലോടും, ഗോൾഡൻ സ്റ്റാർ കിഴക്കുംപുറവും തമ്മിലുള്ള വാശിയേറിയ കലാശപ്പോരായിരുന്നു അത്. ഞാൻ ഒരിക്കലും മറക്കാത്ത ഒരു ഫൈനൽ. ഹോം ഗ്രൗണ്ടിലെ അഭിമാനപോരാട്ടം ഒടുവിൽ പെനാൽറ്റിയിലേക്ക് നീങ്ങി. ശ്വാസമടക്കിപിടിച്ച് കണ്ടു നിന്ന നിമിഷങ്ങൾ. ഒടുവിൽ കിഴക്കുംപുറത്തിന്റെ അവസാനത്തെ ഷോട്ട് മൈത്രിയുടെ ഗോൾകീപ്പർ ജാഫറിന്റെ കൈകളിൽ തട്ടി പുറത്തേക്ക് തെറിക്കുമ്പോൾ 'ഹോ! ഈ ലോകം കീഴടക്കിയ പ്രതീതിയായിരുന്നു എനിക്ക്. അന്ന് രാത്രി

പെരുന്നാളിന്റെ തലേ ദിവസം പോലെ എനിക്ക് ഉറങ്ങാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. കാരണം, അടുത്ത ദിവസം സ്കൂളിലെത്തുമ്പോൾ കളിനിമിഷങ്ങളുടെ വാങ്മയ ചിത്രം ക്ലാസ്സിലെ കുട്ടികൾക്ക് മുമ്പിൽ അതേ പോലെ വരച്ചി ടണം. അവസാനത്തെ ഗോൾ തടുത്തതും, ആവേശത്താൽ കിരീടമുയർത്തിയതും അതിശ യോക്തിയോടെ വിവരിക്കണം. അവസാനം ഒരു വെല്ലുവിളി കൂ ടെ നടത്തണം ''മൈത്രിയോട് മുട്ടാൻ ധൈര്യമുണ്ടോ ങ്ങക്ക്?''

അന്ന് നാലാം ക്ലാസ് കഴി ഞ്ഞാൽ, അഞ്ചാം ക്ലാസ് തൊട്ട് മദ്റസ ക്ലാസ് വൈകുന്നേരമാ ണ്. സ്കൂൾ വിട്ടു വന്നാൽ പി ന്നെ മദ്രസയിലേക്ക് പോകണം. ക്ലാസ് കഴിയുമ്പോഴേക്ക് നേരം ഒരുപാട് ഇരുട്ടിക്കും. അതിനാൽ പുസ്തകസഞ്ചിയോടൊപ്പം തിരിച്ചു വരാനുള്ള ടോർച്ചും കയ്യിൽ കരുതണം. ഇപ്പാന്റെ കയ്യിൽ കറന്റിൽ റീ ചാർജ്ജ് ചെയ്യുന്ന, ചുവന്ന കളറിലുള്ള, തൂക്കിയിടാനൊക്കെ പറ്റുന്ന ഒരു ടോർച്ചുണ്ടായിരുന്നു. അന്ന് ഞങ്ങളുടെ വീട്ടിൽ കറന്റ് കണ ക്ഷൻ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. വെളിച്ച മെന്നു പറയാൻ വീട്ടിലുണ്ടായി രുന്നത് തെളിയാതെ മിന്നിമിന്നി കത്തുന്ന സോളാർ ലൈറ്റും, മണ്ണെണ്ണ വിളക്കുകളും മാത്രം. മദ്രസയിലേക്ക് പോകുമ്പോൾ ഒന്നിടവിട്ട ദിവസങ്ങളിൽ ടോർ ച്ച് ചാർജ് ചെയ്യാൻ മയമോട്ടി കാക്കാടെ വീട്ടിൽ കൊടുക്കും. മദ്രസ വിട്ടു വരുമ്പോൾ തിരി കെ വാങ്ങും. അവരുടെ വീടും കഴിഞ്ഞ് പിന്നെയും മൂന്നോ നാല് പാടവരമ്പ് താണ്ടിയിട്ട് വേണം വീട്ടിലെത്താൻ. അധിക വും വാഴകൃഷിയാണ്. ടോർച്ചും തെളിച്ചു പോകുമ്പോൾ വാഴ യുടെ പുറകിൽ ആരെങ്കിലു മൊക്കെ ഒളിച്ചിരിക്കുന്ന പോലെ തോന്നും. സംശയം തോന്നിയ ദിക്കിലേക്ക് ടോർച്ചടിച്ചു നോ ക്കുമ്പോൾ കുല വെട്ടിയ വാ ഴങ്കയ്യുകൾ പാതിയൊടിഞ്ഞു നിൽക്കുന്നുണ്ടാകും. ചാർജി ലിടാൻ കൊടുക്കാൻ മറക്കുന്ന ദിവസങ്ങളിൽ കൃത്യം പാടത്തിന്റെ ഒത്തനടുക്ക് എത്തുമ്പോഴേ ക്കും ടോർച്ചിലെ ചാർജ് തീരും. ഇളംനിലാവിൽ ചുറ്റും നോക്കിയാൽ പേടി കൂടിക്കൂടി വരും. കാറ്റിൽ വാഴമ്പട്ട ഒന്നിളകുക കൂടി ചെയ്താൽ പറയുകയുകയും വേണ്ട. പിന്നെ കണ്ണടച്ചൊരു ഓട്ടമാണ്. വീടെത്തിയേ കണ്ണു തുറക്കൂ. ഇതിനി ടയിൽ, ഒന്നു രണ്ടു തവണ രാത്രി പട്ടികൾ പുറ കെ ഓടിയതിനാൽ ഉസൈൻ ബോൾട്ടിനേക്കാൾ വേഗത്തിൽ വീട്ടിലെത്തിയ ചരിത്രവുമുണ്ട്. അന്ന് ആ ഇരുൾ നിറഞ്ഞ വഴികളിൽ മുഴുവൻ പ്രഭ വിതറിയത് ഇപ്പാന്റെ ടോർച്ചായിരുന്നു.

രാത്രിയായാൽ ഇപ്പ നീണ്ട പ്രാർഥനകളിലാ യിരിക്കും. ഞങ്ങളോട് നിരന്തരം ഉപദേശിക്കുക യും ചെയ്യും. ''കുട്ട്യേ, ആ മുസ്ഹഫ് (ഖുർആൻ) എടുത്ത് രണ്ട് കണ്ടം (ഉദ്ദേശം രണ്ടു പേജ്) ഓ തിക്കാ'' എന്ന്. ഞാനും കുഞ്ഞിപ്പയും കിറുകൃ ത്യം രണ്ടു പേജ് ഓതി നിർത്തും. അപ്പൊ ഇപ്പ പറയും. ''വല്ലാത്തൊരു ധൃതി തന്നെ''. ചില രാ ത്രികളിൽ ഇമ്മ (ഇമ്മമ്മ) ന്റെ മടിയിൽ തലവെ ച്ചു കിടക്കും ഞാൻ. ഇമ്മ എന്റെ തലയിൽ പേൻ പരതി നേരം പോകുമ്പോൾ, ചില നേരങ്ങളിൽ ഇപ്പ പഴയ കഥകളുടെ കെട്ടഴിക്കും. വല്ലപ്പോഴും കേൾക്കുന്ന ആ കഥകൾ എന്റെ മനസ്സിലേക്ക് വല്ലാതെ ആഴ്ന്നിറങ്ങും. കന്നുപൂട്ടും, കരിപ്പണി യും, മരംവെട്ടുമുൾപ്പെടെ ജീവിതത്തിൽ നടന്നു തീർത്ത വഴികൾ ആ വലിയ മനുഷ്യൻ വികാരഭ രിതനായി പറഞ്ഞു തീർക്കും. ഒടുവിൽ രാത്രിയു ടെ നിശബ്ദതയിലെവിടെയോ കണ്ണയച്ചു വല്ലാ ത്തൊരു നെടുവീർപ്പിടും.

ബീഡി ഇപ്പാന്റെ വല്ലാത്തൊരു വീക്നെസ് ആയിരുന്നു. കയ്യിലുള്ള കെട്ടിൽ രണ്ടു മൂന്നു ബീഡികൾ മാത്രമേയുള്ളൂയെങ്കിൽ എനിക്ക് വിളി വരും. 'ആ വാപ്പൂന്റെ പീട്യേന്ന് ഒരു കെട്ട് വീഡി കൊണ്ടെന്നാ'. അരക്കു കെട്ടിയ പച്ച നിറ ത്തിലുള്ള ഫോറിൻ ബെൽറ്റിന്റെ സിബ്ബ് തുറന്ന് അഞ്ചു ഉറുപ്യ എടുത്ത് തരും. പൈസ കയ്യിൽ മുറുക്കിപിടിച്ച് കുളത്തിന്റെ അരികിലൂടെ, പാട ത്തൂടെ മയമോട്ടി കാക്കാന്റെ വീടും കടന്ന്, മയമ്മൈളാപ്പാന്റെ അവിടത്തെ വളവും തിരിഞ്ഞ്, മെയ്തീൻ കാക്കാടേം, കോമാക്കാടേം വീട് കഴി ഞ്ഞ് താഴത്തെ മദ്രസയും കടന്ന് വാപ്പുകാക്കാടെ കടയിലേക്ക് പാഞ്ഞു കയറി, കിതച്ചു കൊണ്ട് ഞാൻ പറയും: ''ഒരു കെട്ട് കിസാൻ ബീഡി''. അഞ്ചു രൂപ വാങ്ങി മൂപ്പര് ഒരു രൂപ ബാക്കി തരും. അതെനിക്കുള്ളതാണ്. ഇപ്പാന്റെ വക സർ വീസ് ചാർജ്. അങ്ങനെ ഉപഭോക്താവും, ഇടനി ലക്കാരനും തൃപ്തരായി പോയിക്കൊണ്ടിരിക്കെ, ഒരു ദിവസം ബീഡി വാങ്ങാൻ പോയപ്പോഴാണ് അപ്രതീക്ഷിതമായി അക്കാര്യം ഞാനറിഞ്ഞ ത്. കിസാൻ ബീഡിക്ക് അമ്പത് പൈസ കൂടി! എന്തു ചെയ്യുമെന്ന് വർണ്യത്തിലാശങ്ക. എന്റെ

കമ്മീഷൻ കുറയുമെന്ന് തോന്നിയ ആ നിമിഷം എനിക്ക് മറ്റൊരു കുരുട്ടുബുദ്ധി തോന്നി. കിസാൻ ബീഡി വാങ്ങിക്കാതെ നാലു രൂപക്ക് കിട്ടുന്ന കത്രി ബീഡി വാങ്ങി. തിരികെ വന്നപ്പോൾ ഇപ്പ ഉറങ്ങുകയാണ്. വാതിൽ തുറന്ന് ശബ്ദമുണ്ടാക്കാതെ ഇപ്പാന്റെ റൂമിൽ കൊണ്ടു വെച്ചു. ഉറക്കച്ചടമുണർന്ന ഇപ്പ ബീഡിയുടെ കവറൊന്നും നോക്കാതെ ഒന്നെടുത്തു കത്തിച്ചു. കിസാന്റെ ധൂമപടലങ്ങൾ മാത്രം കണ്ടു ശീലിച്ച ഇപ്പാന്റെ ശ്വാസകോശത്തിന് കത്രിയുടെ വരവ് അത്ര പിടിച്ചില്ല. ഒന്ന് രണ്ടു പുകയെടുത്ത ശേഷം ബീഡി വലിച്ചെറിഞ്ഞു. ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. എന്റെ നിഷ്കളങ്കമായ ചെയ്തിയെകുറിച്ചോർത്തു പതിയെ ഒന്ന് മന്ദഹസിച്ചു. വാതിൽപ്പഴുതിലൂടെ ഞാനിതെല്ലാം കണ്ടു നിന്നു. അടുത്ത ദിവസം മുതൽ ആറു രൂപ തരാൻ തുടങ്ങി. എന്റെ സർവീസ് ചാർജിൽ അമ്പതു പൈസയുടെ വർധനവ്!

അങ്ങനെയൊരിക്കെ ഇപ്പാന്റെ ബീഡിവലി കണ്ട് കുഞ്ഞിപ്പാക്ക് ഒരു മോഹം. ഒന്ന് വലിച്ചു വിട്ടാലോ? ഇപ്പാനോട് ചോദിച്ചാൽ കണ്ടം വഴി ഓടേണ്ടിവരുമെന്നല്ലോ എന്നാലോചിച്ച് മുറ്റത്തൂടെ തലങ്ങും, വിലങ്ങും നടന്നു. ഇപ്പ വലിച്ചെറിയുന്ന ബീഡിക്കുറ്റി കിട്ടാൻ. കുറേ നടന്നിട്ട് അതും കിട്ടാതായപ്പോഴാണ് മട്ടിചുള്ളൽ കണ്ണിൽ പെടുന്നത്. ഉടനെ മനസ്സിൽ ലഡ്ഡു പൊട്ടി. അങ്ങനെ, മൂക്കിലൂടെ പുക വരുന്നത് കാണിച്ചു തരാമെന്നു പറഞ്ഞ്, എന്നെയും കൂട്ടി കുഞ്ഞിപ്പ വീടിന്റെ പുറകു വശത്തേക്ക് വെച്ചുപിടിച്ചു. ചുള്ളലൊടിച്ചു തീ കൊടുത്തു. സംഗതി ഏറ്റു. മട്ടി നന്നായി പുകഞ്ഞു. ആ സന്തോഷത്തിൽ ആള് ആ രൂക്ഷഗന്ധം ഒരുപാട് വായിലേക്കെടുത്തു. സുഭാഷ്! കുഞ്ഞിപ്പ നിന്ന് ചുമക്കാൻ തുടങ്ങി. സംഗതി നൈസായി പാളിയതോടെ ഇപ്പ മണത്തറിഞ്ഞു. വടിയുമായി പതിയെ നടന്നു വന്ന്, ഒരു തലനാരിഴക്ക് രക്ഷപ്പെട്ട ഞാൻ പാടം വഴി കീഴ്പോട്ടും, കുഞ്ഞിപ്പ ചുമ നിർത്താനാവാതെ റബർ തോട്ടം വഴി മേലോട്ടും പാഞ്ഞു. അതിൽപ്പിന്നെ ഇതുവരെ കുഞ്ഞിപ്പ ബീഡി വലിച്ചിട്ടില്ല.

ഇങ്ങനെ എത്രയെത്ര ഓർമകളിലൂടെയാണ് കടന്നു പോയത്. 'ഇപ്പാ, കൊല്ലം കൊറേയായി. ഇക്കാലം കൊണ്ട് എന്തൊക്കെ മാറ്റങ്ങളാ വന്നത്. തറവാട്ട് വീടിന്റെ ഓടും കഴുക്കോലുമൊക്കെ എടുത്തു മാറ്റി. ഇങ്ങള് ചുമന്നു കൊണ്ടു വന്ന് പടുത്തുയർത്തിയ കട്ടച്ചുമരുകൾ ഇടിഞ്ഞു വീണു. പൂമുഖത്ത് ഇങ്ങള് കസേരയിട്ട് ഇരുന്നിടമൊക്കെ മണ്ണട്ടികൾ കുമിഞ്ഞു കൂടി. അഴുക്കും, അടയാളങ്ങളും ആഴങ്ങളിലേക്കൊതുക്കിയിരുന്ന നമ്മളെ കൊളമൊക്കെ വറ്റി വരണ്ടു, അതിലെ മീനുകൾ നാടു വിട്ടോടി. ചന്നം പിന്നം മഴ പെയ്യുമ്പൊ സുഖക്കേട് വരാതിരിക്കാൻ ചൂടു വെള്ളത്തിലിട്ട് തിളപ്പിച്ചിരുന്ന മ്മടെ കിണറ്റിൻ കരയിലെ മുഞ്ഞയും, കാട്ടപ്പ ചെടിയുമൊക്ക വേരറ്റു പോയി. ഇങ്ങളെ കഠാര കത്തിയുടെ മൂർച്ചയൊക്കെ പോയി തുരുമ്പിച്ചു. വല്യ പൽപ്പൊടിപാത്രത്തിൽ ശർക്കരയിലിട്ടു വെച്ച പുകലയൊക്കെ പൂപ്പൽ പിടിച്ചു കേടു വന്നു. കീടക്കുന്നത്തെ സ്ഥലത്തിന് പുതിയ അവകാശികളായി. അവർ ഗ്രൗണ്ടൊക്കെ നിരത്തി കോഴിഫാമുകൾ കെട്ടിയുയർത്തി, കളിക്കാരൊക്കെ അണ്ണാൻതൊടി ഗ്രൗണ്ടിലേക്ക് പുതിയ താവളം തേടിപ്പോയി. അങ്ങനെയങ്ങനെ...

ചെറുപ്പം തൊട്ടേ എനിക്ക് ആംബുലൻസ് കാണുമ്പോഴൊക്കെ ഉള്ളിൽ പേടിയായിരുന്നു. ഞമ്മളെ വീട്ടിലേക്ക് ആംബുലൻസ് വരരുതേ എന്നായിരുന്നു പ്രാർഥന. പക്ഷെ, അന്ന് അമല ഹോസ്പിറ്റലിൽ നിന്ന് ഇങ്ങളെ ആംബുലൻസിലല്ലേ കൊണ്ടു വന്നത്. 'ഇപ്പാ...' ചെറിയ കുട്ട്യോൾ കരയാൻ പാടില്ല എന്ന് ഇങ്ങള് എന്നോട് കൊറേ പറഞ്ഞിരുന്നില്ലേ. പക്ഷെ, അന്ന് മാത്രം ഇങ്ങള് പറഞ്ഞത് കേൾക്കാതെ ഞാൻ വാവിട്ടു കരഞ്ഞു. പത്തു വർഷങ്ങൾക്കിപ്പുറം കാലം ഇത്രയൊക്കെ കഴിഞ്ഞിട്ടും മാറാത്തതായി ഒന്നു മാത്രമേയുള്ളൂ. ഇങ്ങളോടുള്ള സ്നേഹം, ഇങ്ങക്ക് തിരിച്ച് ഞമ്മളോടും. അതോണ്ടല്ലേ, വെള്ളിയാഴ്ച ജുമുഅ നിസ്കാരം കഴിഞ്ഞ് പാറമ്മൽ പള്ളിയുടെ ചെരുവിൽ ഇങ്ങളെ കാണാൻ വരുമ്പോ ഇങ്ങള് മൈലാഞ്ചിചെടിയുടെ ചോട്ടിൽ ചിരിച്ചോണ്ട് കിടക്കുന്നത്. കൊറേ നേരം പ്രാർഥിച്ചു ഇങ്ങളോട് സലാം പറഞ്ഞ് തിരിഞ്ഞു നടക്കുമ്പോ ഇങ്ങള് പുറകീന്നു വിളിക്കുന്നത്. എന്നിട്ട്, അരയിലെ പച്ചബെൽറ്റിന്റെ മടക്കിൽ ചുരുട്ടിവെച്ച നോട്ട് നീട്ടി, ''കുട്ട്യേ അന്റേല് പൈസ വല്ലതൂണ്ടോ. ന്നാ ഇത് കയ്യില് വെച്ചോ'' എന്ന് പറയുന്നത്.

ASARU MASS

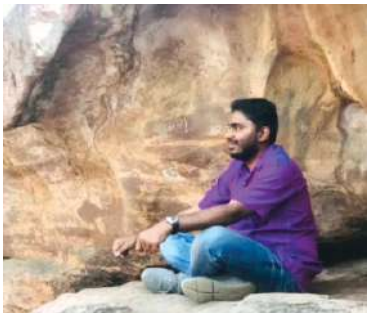

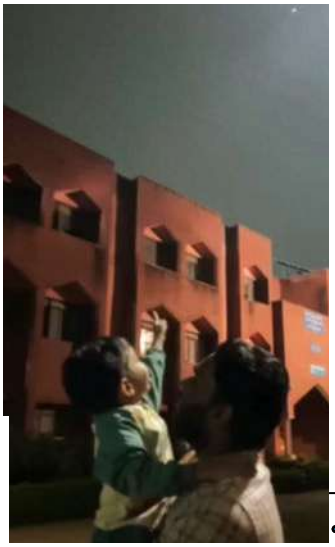

03

പ്രിയപ്പെട്ട അധ്യാപകരുടെ ഓർമകളിൽ

ASHARUDHEEN-
Roll No: 16

അനീഷ ടീച്ചർ

പെയ്തൊഴിഞ്ഞ സൗമ്യമുഖം

ഓരോ അധ്യയന വർഷം ആരംഭിക്കുമ്പോഴും ഞങ്ങൾ അധ്യാപകർ ഏറെ പ്രതീക്ഷയോടെ പുതിയ വിദ്യാർഥികളെ കാത്തിരിക്കും. ബാല്യം വിടാത്ത കുട്ടികളാണ് ഞങ്ങളുടെ മുൻപിൽ എത്തുന്നത്. നാളെ സമൂഹത്തിലേക്ക് ഇറങ്ങേണ്ട പ്രതിഭാധനരായ വിദ്യാർഥികൾ അവരിലുണ്ടോ എന്ന് ഏറെ ആകാംക്ഷയോടെയാണ് ഞങ്ങൾ അധ്യാപകർ കാത്തിരിക്കുന്നത്. ഒരു സയൻസ് അധ്യാപിക ആയതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ശാസ്ത്രമേഖലയിലേക്ക് വരേണ്ട കുട്ടികളെയാണ് ഞാൻ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. അത്തരം കുട്ടികളെ കണ്ടെത്താനും അവരെ നിരീക്ഷിക്കാനും എനിക്ക് വലിയ താല്പര്യമാണ്. അങ്ങനെ ഒരു ജൂൺ മാസത്തിൽ പതിവുപോലെ പുതിയ കുട്ടികളെത്തി. എനിക്ക് എട്ടാം ക്ലാസിലാണ് ചാർജ്. സ്കൂൾ തുറന്ന് പതിനഞ്ച് ദിവസം പിന്നിട്ടപ്പോഴേക്കും 8ഇ ക്ലാസ്സിൽ ഒരു വായനാമൂല ഉദ്ഘാടനം ചെയ്യപ്പെട്ടു. ക്ലാസ് ചാർജുള്ള രാമമോഹനൻ മാഷെ അഭിനന്ദിച്ചു സംസാരിച്ചപ്പോൾ ഞാനല്ല എന്റെ ക്ലാസ്സിലെ അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്ന കുട്ടിയാണ് അതിനു പിന്നിൽ എന്ന് മാഷ് പറഞ്ഞു. പിന്നീടൊരു ദിവസം ഞാൻ 8ഇ ക്ലാസ്സിൽ ചെന്നു. വളരെ സ്മാർട്ടായ, അല്പം ഡോമിനേറ്റിങ് പേഴ്സണാലിറ്റി ഉള്ള, ലീഡർഷിപ് ക്വാളിറ്റി ഉള്ള അസ്ഹറുദ്ദീനെ ഞാൻ ആ ക്ലാസ്സിൽ തിരഞ്ഞു. എന്നാൽ, എന്റെ കണക്കുകൂട്ടലുകളെ തെറ്റിച്ചുകൊണ്ട് അങ്ങേയറ്റം വിനയാന്വിതനായി മൃദുവായി സംസാരിക്കുന്ന അസ്ഹറുദ്ദീനെയാണ് ഞാൻ അവിടെ കണ്ടത്.

പിന്നീടങ്ങോട്ട് ഞാൻ അസ്ഹറുദ്ദീനെ നിരീക്ഷിക്കാൻ തുടങ്ങി. ക്ലാസ് സമയത്തും ക്ലാസിനു പുറത്തുമെല്ലാം ഒരുപോലെ അച്ചടക്കം പാലിക്കുന്ന ഒരു വിദ്യാർഥി. ക്ലാസ്സിനിടയിലുള്ള ചെറിയ ഇടവേളകളിലും ക്ലാസ്സിനുപുറത്തും ഗ്രൗണ്ടിലും സ്കൂൾ ബസിലുമെല്ലാം അസ്ഹറുദ്ദീന് ഒരേ ഭാവമാണ്. വളരെയധികം ശാന്തനും സൗമ്യനുമായ ഒരു വിദ്യാർഥി. എവിടെയും ഉച്ചത്തിൽ ചിരിക്കുകയോ ഓടിപ്പാഞ്ഞു നടക്കുകയോ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല.

ഞങ്ങളുടെ സ്കൂളിലെ സ്കൗട്ട് ഗ്രൂപ്പിന്റെ ലീഡറായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. എല്ലാവർക്കും മാതൃകയായ ഒരു സ്കൗട്ട് ലീഡർ. സദാ സമയവും വളരെ കൃത്യമായി യൂണിഫോം ധരിക്കും. ഒരിക്കൽ പോലും ക്യാപ് ഇല്ലാതെയോ സ്കാർഫ് ഇല്ലാതെയോ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ക്ലാസ് ലീഡറായും ക്ലബ് പ്രവർത്തകനായും അസ്ഹറുദ്ദീൻ എല്ലാ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളും അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഏറ്റെടുത്തു, എല്ലാം ഭംഗിയായി നിറവേറ്റി.

സ്കൂൾ ലീഡറായി മാറിയ അസ്ഹറുദ്ദീൻ കൂടുതൽ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ സ്വയം ഏറ്റെടുത്തു. ശാന്തനായി നിന്നുകൊണ്ട് അസംബ്ലി നിയന്ത്രിക്കുന്ന

അസ്ഹറുദ്ദീൻ ഇന്നും എന്റെ കണ്ണിലുണ്ട്. സ്പോർട്സ് മത്സരങ്ങളിലൊന്നും പങ്കെടുത്തിട്ടില്ലെങ്കിലും സ്കൂൾ ലീഡറായി, വിശ്വസ്തനായ സ്കൗട്ട് ആയി, വോളണ്ടിയറായി സദാസമയവും വെയിലും കൊണ്ട് ഗ്രൗണ്ടിൽ തന്നെ ഉണ്ടാകും. ദാഹിക്കുന്നവർക്ക് വെള്ളവും പരുക്കേൽക്കുന്നവർക്ക് ഫസ്റ്റ് എയ്ഡും നൽകി കൂടെ നിൽക്കും.

പഠനത്തിൽ മിടുക്കനായിരുന്ന അസ്ഹറുദ്ദീന് ശാസ്ത്രത്തിന്റെ വഴിയല്ല, മാനവികതയുടെ വഴിയാണ് കൂടുതൽ ചേരുക എന്ന് ഞാൻ പറയുമായിരുന്നു. സ്കൂൾ പഠനം പൂർത്തിയാക്കിയതിന് ശേഷവും അസ്ഹറുദ്ദീൻ ഞാനുമായുള്ള കോണ്ടാക്ട് നിലനിർത്തിപ്പോന്നു. +2 സയൻസ് പൂർത്തിയാക്കിയ ശേഷമാണ് ഹ്യുമാനിറ്റീസ് വിഷയങ്ങളിലേക്ക് മാറിയത്. പിന്നീട്, ഉന്നതപഠനത്തിനായി ഡൽഹിയിൽ എത്തി കേവലം വർഷങ്ങൾ കൊണ്ട് അസ്ഹറുദ്ദീൻ വളർത്തിയെടുത്ത ബന്ധങ്ങൾ തീർത്തും അവിശ്വസനീയമാണ്. ഒരു പതിനേഴു വയസ്സുകാരൻ, തീർത്തും ഗ്രാമീണനായ ഒരു വിദ്യാർഥി, അവന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ സവിശേഷത കൊണ്ട് മാത്രം വളർത്തിയെടുത്തതാണ് ഈ ബന്ധങ്ങളെല്ലാം. എത്രയെത്ര മനുഷ്യരാണ് അസ്ഹറുദ്ദീനെ സ്നേഹിക്കുന്നത്! എത്ര ആളുകൾക്കാണ് അവൻ ആശ്വാസം പകർന്നത്! തന്റെ വ്യക്തിത്വം എന്ന ഒരൊറ്റ സവിശേഷത കൊണ്ട് സമൂഹത്തിന്റെ അത്യുന്നത ശ്രേണിയിൽ ഉള്ളവരെയും സാധാരണക്കാരിൽ സാധാരണക്കാരെയും ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന പാലമാകാൻ അവന് കഴിഞ്ഞു. ഇരു കൂട്ടരും ഏറ്റവും വിശ്വസ്തനായി കണ്ടതും കൂടെ കൂട്ടിയതും അസ്ഹറുദ്ദീനെയാണല്ലോ? എത്രമാത്രം വലിയവനായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ പ്രിയ വിദ്യാർഥി!

ഒരുപാട് കാലം ഈ മണ്ണിൽ നിന്നുകൊണ്ട് ഒരുപാട് കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്ന ആളാണ് അസ്ഹറുദ്ദീൻ. എത്ര പൊടുന്നനെയാണ് അവൻ കടന്നുപോയത്? ഇപ്പോഴും എനിക്ക് വിശ്വസിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല. പ്രിയപ്പെട്ട അസ്ഹറുദ്ദീൻ, എന്നിലെ അധ്യാപിക അവശേഷിക്കുന്നത് വരെ എന്റെ പ്രിയ വിദ്യാർഥിയായി നീ എന്നോടൊപ്പം ഉണ്ടാകും.

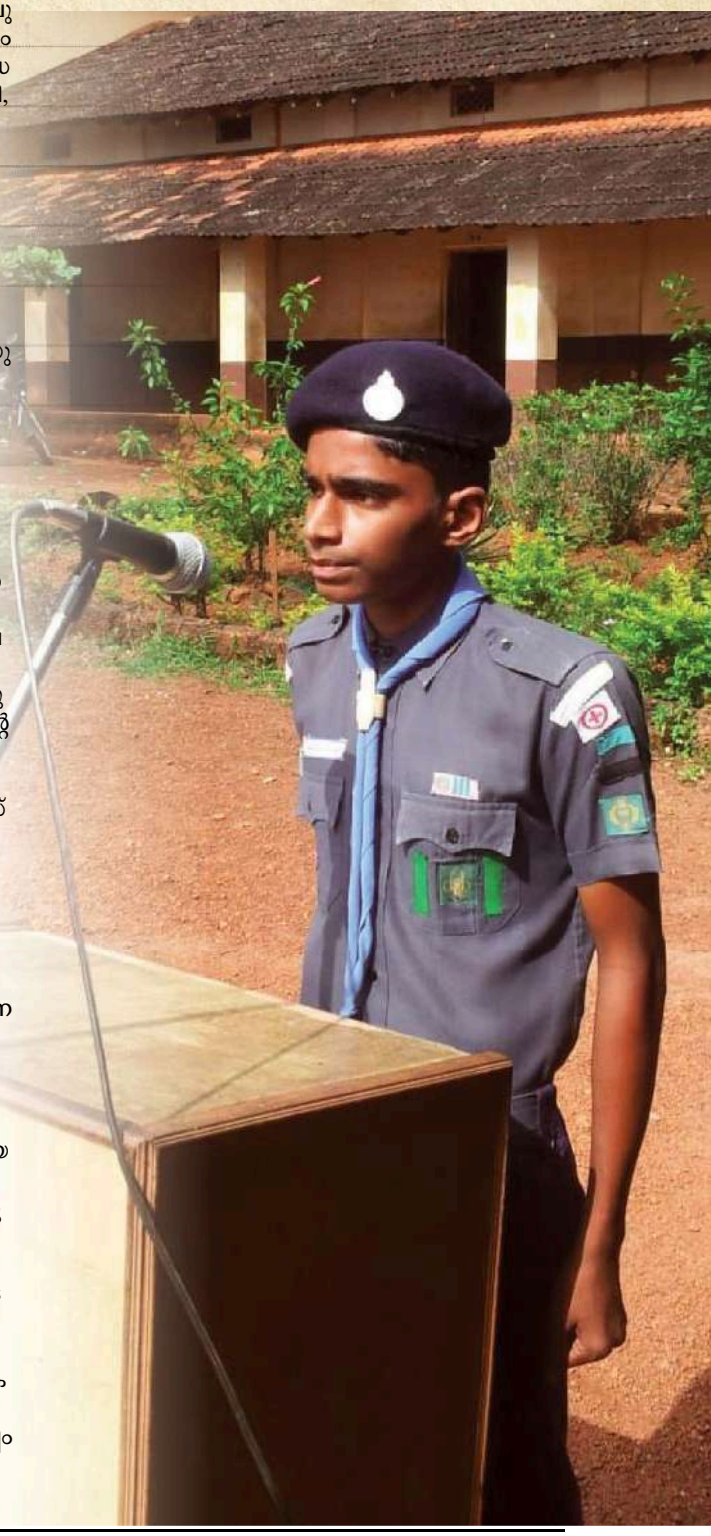

ഫിറോസ്ഖാൻ പുത്തനങ്ങാടി

മാഞ്ഞു പോയ നക്ഷത്രം

ചില വേർപാടുകൾ അങ്ങനെയാണ്, എത്ര മറക്കാൻ ശ്രമിച്ചാലും ഒരിക്കലും മറക്കാൻ കഴിയില്ല. അല്ലെങ്കിൽ, ചിലരുടെ മരണങ്ങൾ എത്ര വർഷം കഴിഞ്ഞാലും വിശ്വസിക്കാൻ പ്രയാസമായിരിക്കും. അവർ മരിച്ചു പോയെന്ന് എത്ര പറഞ്ഞാലും മനസ്സ് ചില സമയങ്ങളിൽ സമ്മതിക്കില്ല. മനസ്സിന്റെ ഏതോ ഒരു കോണിൽ ഇപ്പോഴും എവിടെയോ അവൻ ജീവിക്കുന്നുണ്ട്. പ്രിയപ്പെട്ട അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ഈ ഭൂമിയിലുള്ള സ്ഥാനങ്ങളെല്ലാം ശൂന്യമായി എന്നറിയാം, എന്നാലും തോന്നി പോകുന്നു അസറു ഇവിടെവിടെയോയുണ്ടെന്ന്.

13 വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ്, തച്ചനാട്ടുകര ലെഗസി എ.യു.പി.സ്കൂളിൽ അധ്യാപകനായി ജോലി ചെയ്യാനായി വന്ന സമയത്ത് ഉർദു അധ്യാപകനാണെന്ന് അറിഞ്ഞപ്പോൾ വിദ്യാലയത്തിലെ സീനിയർ അധ്യാപകനായ ചാമിക്കുട്ടി മാസ്റ്ററുടെ പ്രതികരണം ഇങ്ങനെയായിരുന്നു: ''പ്രിയപ്പെട്ട റുഖിയ ടീച്ചറുടെ സ്ഥാനത്താണ് നിങ്ങൾ വന്നിരിക്കുന്നത്. ടീച്ചർ നല്ലവണ്ണം പഠിപ്പിച്ചിരുന്നു എന്ന് മാത്രമല്ല, നല്ല നല്ല മിടുക്കന്മാരായ ഒരുപാട് വിദ്യാർഥികളെ വാർത്തെടുത്തിട്ടുമുണ്ട്''. റുഖിയ ടീച്ചറുടെ പ്രിയപ്പെട്ട ശിഷ്യനായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. കഴിഞ്ഞ വർഷത്തെ ഉർദു കലോത്സവത്തിൽ ഓവറോൾ കിരീടം ചൂടിയത് അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ നേതൃത്വത്തിലായിരുന്നു. വിദ്യാലയത്തിൽ ജോയിൻ ചെയ്ത അന്നു തന്നെ ആ നാമം മനസ്സിന്റെ ഏതോ കോണിൽ വലിയ സ്ഥാനം പിടിച്ചിരുന്നു, അസ്ഹറുദ്ദീൻ.

കുറച്ചു ദിവസങ്ങൾക്ക് ശേഷം ഒരു വിളി വന്നു. പേര് അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്ന് സ്വയം പരിചയപ്പെടുത്താൻ തുടങ്ങും മുമ്പ് ഞാൻ പറഞ്ഞു പുള്ളിയെ കുറിച്ച് എല്ലാം

ഞാൻ ചോദിച്ചറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. നേരിൽ കാണണമെന്ന് അതിയായ ആഗ്രഹമുണ്ട്. ''തീർച്ചയായും, ഞാൻ വരാം, കാണാം''. പിന്നെയാണ് വിളിച്ച കാര്യത്തിലേക്ക് പ്രവേശിച്ചത്. ''നാളത്തെ സ്കൂൾ കലോത്സവത്തിൽ ഉർദു പ്രസംഗത്തിലെ മത്സര വിദ്യാർഥിയാണ്, കുറച്ചു സഹായങ്ങൾ വേണം''. കുറച്ചു നേരം ആ ഫോൺ വിളി നീണ്ടു.

കുറച്ചു ദിവസങ്ങൾക്ക് ശേഷം, പ്രിയപ്പെട്ട അസ്ഹറുദ്ദീൻ സ്കൂളിൽ വന്നു നേരിൽ കണ്ടു സംസാരിച്ചു. പക്വത, വിനയം, സ്നേഹം - എല്ലാം കേവലം ഒരു ആലങ്കാരികതക്ക് വേണ്ടിയുള്ളതോ, അഭിനയമോ ആയിരുന്നില്ല എന്നത് ഒറ്റ നോട്ടത്തിൽ തന്നെ കാണാൻ സാധിക്കും. തികച്ചും ആത്മാർഥമായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ഓരോ വാക്കുകളും. പുറത്ത് അവനെ വിളിച്ചിരുന്നത് അസറു എന്നായിരുന്നു. എന്നാൽ, അധ്യാപകരായ ഞങ്ങൾക്ക് എപ്പോഴും അവൻ പ്രിയപ്പെട്ട അസ്ഹറുദ്ദീനായിരുന്നു.

അന്നു മുതൽ അസ്ഹറുദ്ദീനുമായുള്ള എന്റെ ബന്ധം ദൃഢമായി തുടർന്നു. പല പല ആവശ്യങ്ങൾക്കും പരസ്പരം വിളിച്ച് സംസാരിക്കുമായിരുന്നു.

ഡൽഹിയിൽ പഠിക്കുന്ന കാലം നാട്ടിൽ എത്തിയാൽ പള്ളിയിലും മഖാമിലും നിത്യ സന്ദർശകനായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. എവിടെ നിന്നു കണ്ടാലും അൽപ നേരം സംസാരിക്കാൻ സമയം കണ്ടെത്തുമായിരുന്നു. തച്ചനാട്ടുകര ലെഗസി എ.യു.പി സ്കൂളിലെ അധ്യാപകർക്കെല്ലാം അസ്ഹറുദ്ദനെ കുറിച്ച് പറയാനുള്ളത് നല്ലത് മാത്രം. പഠിക്കുന്ന കാലത്ത് തന്നെ മിടുക്കനായിരുന്നു. നിരവധി ഉപന്യാസ മത്സരങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുകയും വിജയം നേടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പ്രത്യേകിച്ച്, ഉർദു കലോത്സവങ്ങളിൽ മികച്ച പ്രകടനം കാഴ്ച വെക്കുമായിരുന്നു. പഠനത്തേക്കാൾ പത്തരമാറ്റായിരുന്നു സ്വഭാവത്തിൽ. ചില ദിവസങ്ങളിൽ അസ്ഹറുദ്ദീൻ വിദ്യാലയം സന്ദർശിച്ച് കഴിഞ്ഞു തിരിച്ചു പോയി കഴിഞ്ഞാൽ കുറച്ചു സമയം അധ്യാപകർക്കെല്ലാം പറയാനുണ്ടായിരുന്നത് അസ്ഹറുദ്ദീനെ കുറിച്ചാണ്. ആത്മാർഥമായി സ്നേഹിക്കാനുള്ള മനസ്സാണ് അസ്ഹറുദ്ദീന്റേത്. ഓരോ അധ്യാപകനോടും സംസാരിക്കുമ്പോൾ അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ശരീര ഭാഷ പറയുമായിരുന്നു, എത്രത്തോളം സ്നേഹവും വിനയവും അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ഹൃദയാന്തരത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന്. ഒരു ദിവസം അസറുവിന്റെ ഫോണ് വിളി വന്നു. എന്റെ ഏതെങ്കിലും ഒരു നല്ല നോവൽ വേണമെന്നായിരുന്നു വിളിച്ചതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം. കാര്യം അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ ബുക്കിന്റെ

ഒരു റിവ്യു എഴുതാനാണെന്ന് പറഞ്ഞു. തീർച്ചയായും സന്തോഷപൂർവ്വം തരാമെന്ന് പറഞ്ഞു. അന്നു മുതലാണ് അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ എഫ്.ബി എഴുത്തുകൾ ഞാൻ ശ്രദ്ധിക്കുന്നത്. ഓരോ വാക്കും ഹൃദയത്തിന്റെതായിരുന്നു. ആനുകാലിക സംഭവങ്ങൾ, യാത്രകൾ, വ്യക്തികളെ കുറിച്ച്, അനുഭവങ്ങൾ, രാഷ്ട്രീയം, സാമൂഹിക പശ്ചാത്തലം എല്ലാം ഉൾകൊള്ളുന്നതായിരുന്നു അസറുവിന്റെ എഴുത്തുകൾ. ഒരു വരി വായിച്ചാൽ കഴിയുന്നതു വരെ നമ്മുടെ കണ്ണുകൾ അവന് കുറിച്ചു വെച്ച അക്ഷരങ്ങളിലായിരുന്നു. അസറുവിന്റെ ചില കുറിപ്പുകൾ വായിക്കുമ്പോൾ കഴിയരുതേയെന്ന് മോഹിച്ചു പോകാറുണ്ട്. അത്രമാത്രം മനസ്സിനെ സ്വാധീനിക്കുന്നതായിരുന്നു ഓരോ വാക്കും.

കുറഞ്ഞ കാലത്തിനുള്ളിൽ എന്നെന്നും ഓർക്കാനും ഓർത്തോർത്ത് കരയാനും ചിരിക്കാനും ഒരുപാടൊരുപാട് വഴിയടയാളങ്ങളെ ബാക്കി വെച്ചാണ് അസ്ഹറുദ്ദീൻ നമ്മിൽ നിന്നും വിട പറഞ്ഞത്. അസറുവിനെ അറിയുന്ന ഓരോ വ്യക്തികളുടേയും മനസ്സിൽ കരിങ്കൽ ശിൽപത്തെ പോലെ അസറുവിന്റെ പുഞ്ചിരിതൂകി നിൽക്കുന്ന മുഖമുണ്ടാകും. ജീവന്റെ തുടിപ്പ് എത്ര കാലമുണ്ടാകുമോ അത്രയും കാലം ആ പാൽ പുഞ്ചിരി നമ്മുടെയെല്ലാം മനസ്സിലുണ്ടാകും. വിദ്യാലയത്തിന്റെ തൊണ്ണൂറാം വാർഷികത്തോടനുബന്ധിച്ച് പുറത്തിറക്കുന്ന സുവനീറിലേക്ക് അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ ഒരു ലേഖനം വേണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടു വിളിച്ചു. പറഞ്ഞ തിയ്യതിക്കും രണ്ടു ദിവസം മുമ്പ് തന്നെ അസറുവിന്റെ ലേഖനമെത്തി. ലേഖനം ആദ്യം വായിച്ചത് വിദ്യാലയത്തിന്റെ പ്രധാനധ്യാപകൻ പി. ഹംസ മാഷായിരുന്നു. വായന കഴിഞ്ഞ മാഷിന്റെ വാക്കുകൾ ഇങ്ങനെയായിരുന്നു. പഠിക്കുന്ന സമയത്തേ അവൻ മിടുക്കനായിരുന്നു, ഇപ്പോൾ അസ്ഹറുദ്ദീൻ മിടുമിടുക്കനായി. സ്കൂൾ ജീവിത യാത്രയിലെ രസകരവും ചിന്താത്മകവുമായ അനുഭവങ്ങളെ വളരെ ലളിതമായി ചുരുങ്ങിയ വാക്കുകളിൽ കുറിച്ചു വെച്ചതായിരുന്നു ലേഖനം. മാഗസിൻ ജോലിയുടെ തിരക്കിട്ട വർക്കുകൾക്കിടയിലും രണ്ടിൽ കൂടുതൽ തവണ ആ ലേഖനം ഞാൻ വായിച്ചു. ചീഫ് എഡിറ്ററായ ചാമിക്കുട്ടി മാഷിന് മാഗസിനിലേക്കുള്ള ശേഖരണത്തിൽ വളരെ ഇഷ്ടപ്പെട്ട ഒന്നായിരുന്നു അസറുവിന്റെ ലേഖനം.

പ്രിയപ്പെട്ട അസറു, എല്ലാവർക്കും ലഭിക്കുന്ന ഭാഗ്യമല്ലയിത്, ചുരുക്കം ചിലർക്ക് മാത്രമേ ഇതുപോലോത്ത സൗഭാഗ്യമുണ്ടാകൂ. ജീവിതമെന്ന വടവൃക്ഷത്തിന്റെ ചില്ലകളിൽ പൂത്തുലഞ്ഞ കേവലം ഇതളുകൾ മാത്രമാണു നമ്മൾ ഇന്നോ നാളെയോ പൊഴിയാൻ വിധിക്കപ്പെട്ട കേവലം ഇതളുകൾ മാത്രം. പൂത്തുലയും മുമ്പേ അടർന്നു വീണ ഇതളാണ് അസറു നീ.

പക്ഷെ, കുറഞ്ഞ കാലത്തെ ജീവിതത്തിനുള്ളിൽ ഒരുപാടൊരുപാട് നന്മകൾ ബാക്കിവെച്ചിട്ടാണ് നീ നടന്നകന്നത്. ചേതനയറ്റ നിന്റെ ശരീരത്തിലേക്ക് നോക്കി ഹൃദയ വേദനയാൽ എത്രയോ പേർ അലമുറയിട്ട് കരയുന്ന നിമിഷങ്ങളുണ്ടായി. എല്ലാവരുടേയും എല്ലാമായിരുന്നു പ്രിയപ്പെട്ട അസ്ഹറുദ്ദീൻ. മത സാമൂഹിക സാംസ്കാരിക രംഗത്തെ പ്രമുഖർ നിന്റെ മയ്യിത്ത് കാണാൻ ഓടിയെത്തിയത് കണ്ടപ്പോൾ മറ്റുള്ളവരെ പോലെ ഞാനും ഒരു നിമിഷം അത്ഭുതപ്പെട്ടു. അവസാനമായി പ്രാർഥിക്കുന്നു, പ്രിയപ്പെട്ട അസറുവിന്റെ സുഖപ്രദമായ പരലോക ജീവിതത്തിനു വേണ്ടി...

ഡി. ലീലാമണി
ടി.എസ്.എൻ.എം ഹൈസ്കൂൾ
കുണ്ടൂർകുന്ന്, തച്ചനാട്ടുകാര

അസ്ഹറുദ്ദീൻ.കെ
ക്ലാസ് : 8 E

രാവിലെ 6.30ന് പരീക്ഷ ഡ്യൂട്ടിക്ക് പോയതാണ്. രണ്ടര മണിക്കൂർ പരീക്ഷ കഴിഞ്ഞ് പേപ്പറുകൾ പായ്ക്ക് ചെയ്ത് വീട്ടിലെത്തിയപ്പോള് സമയം രണ്ട് മണി കഴിഞ്ഞിരുന്നു. പൊള്ളുന്ന ചൂട്; ഉള്ളിലും. മോളുടെ കൂട്ടുകാരിയുടെ ആകസ്മിക വേർപാട്. ചെറിയ കുട്ടിയാകുമ്പോൾ മുതൽ അറിയുന്ന കുട്ടിയാണ്. മരണം ഇങ്ങനെയാണ്, അനവസരത്തിൽ വന്ന് അരങ്ങിൽ നിന്ന് പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുന്ന പോലെ. ഫോണിൽ സാജിതയുടെ(അസറുവിന്റെ ഉമ്മ) മെസ്സേജ്; ദൈവമേ ഞാൻ മറന്നതല്ല. എന്റേതായ ചില സങ്കടങ്ങൾക്കിടയിൽ മാനസികനില ശരിയായിരുന്നില്ല. വൈകാതെ എഴുതാനിരുന്നു. ഓർമകൾക്ക് ഒരടുക്കും ചിട്ടയും ഇല്ലാതെ പോയതറിയുന്നു.

1994, ആദ്യമായി ജോലിക്കായി മലബാറിലേക്ക്. തച്ചനാട്ടുകര കുണ്ടൂർകുന്നിൽ ടി.എസ്.എൻ.എം ഹൈസ്കൂളിൽ മലയാളം അധ്യാപികയായി. ആദ്യവർഷങ്ങളിലെ കുട്ടികളുമായി വല്ലാത്ത അടുപ്പമായിരുന്നു. അതിലൊരു 10അ ക്കാരി സാജിത. നന്നായി പഠിക്കുന്ന കുറുമ്പിക്കുട്ടി. അധിക നാളുകൾ നീണ്ടുനിൽക്കുന്നതായിരുന്നില്ല അവളുടെ വിദ്യാഭ്യാസം. വിവാഹിതയായി, കുടുംബിനിയായി മറ്റൊരു ജീവിതത്തിലേക്ക് അവൾ ചേക്കേറി.

വർഷങ്ങൾക്കിപ്പുറം, 2011-12 കാലഘട്ടത്തിലെ ഒരു 8-ാം ക്ലാസ്. മലയാളം അധ്യാപികയായതു കൊണ്ട് സാഹിത്യാഭിരുചിയുള്ള കുട്ടികളെ കണ്ടെത്തി മത്സരങ്ങളിൽ കൊണ്ടുപോകേണ്ടതിനാൽ, പോകുന്ന ക്ലാസ്സുകളിലൊക്കെ ഒരു ഇരക്കു വേണ്ടി കണ്ണുകൾ പരതാറുണ്ട്. 8ജ ഡിവിഷനിലെത്തിയ എനിക്ക് അവിടെ വളരെ സൗമ്യനായി ശാന്തമായ

ഭാവത്തോടെ പുസ്തകത്തിൽ തലപൂഴ്ത്തിയിരിക്കുന്ന ഒരു കുട്ടിയെ കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. എന്തുകൊണ്ടോ അവന്റെ മുഖവും അവനും എന്റെ മനസ്സിൽ തങ്ങി നിന്നു. തൊട്ടടുത്ത ദിവസം സഹപ്രവർത്തകനായിരുന്ന രവി മാഷ് ഒരു കടലാസ് എനിക്ക് തന്നിട്ടു പറഞ്ഞു ''ടീച്ചർ, ഇതൊന്നു വായിച്ചുനോക്കൂ''. ഞാനതു വാങ്ങി. അതിലെ അക്ഷരങ്ങൾ എത്ര ഭവ്യമായി ഒതുങ്ങിയിരുന്നു! വാക്കുകൾ എന്റെ ചിന്തകൾക്കും അപ്പുറമായിരുന്നു. ആരാണീ കുട്ടി? പേര് നോക്കി. എനിക്ക് പരിചയമില്ലാത്ത പേരായിരുന്നു. ഞാൻ പഠിപ്പിക്കാത്ത ക്ലാസ്സിലെ കുട്ടിയാണ്. പേര്: അസറുദ്ദീൻ.കെ ക്ലാസ്: 8ജ. പെട്ടെന്ന് എനിക്കവനെ മനസ്സിലായി. കഴിഞ്ഞ ദിവസം പോയ ക്ലാസ് മുറിയും അവിടെ കണ്ട ആ കുട്ടിയും എന്റെ ഓർമയിൽ നിറഞ്ഞു വന്നു. ഇവനെവിടെ നിന്നാണ്, ആരുടെ കുട്ടിയാണ് ഇതൊക്കെ ഞാനന്വേഷിച്ചു. പാലോട് നിന്നു വരുന്ന കുട്ടിയാണെന്നും എം.എൽ.ജി.എം സ്കൂളിൽ നന്നായി എഴുതുമായിരുന്ന കുട്ടിയാണെന്നും ഞാനറിഞ്ഞു. ആ വർഷം ഞാനവനെ പഠിപ്പിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിലും സ്കൂൾ ബസിൽ വൈകുന്നേരത്തെ യാത്രകളിൽ വീണ്ടും ഞാനവനെ ശ്രദ്ധിച്ചു. കലപില കൂട്ടുന്ന കുട്ടികളുടെ ഇടയിൽ സൗമ്യനായി അവൻ. അവന്റെ കണ്ണുകളിലെ ആഴങ്ങളിൽ എന്തൊക്കെയോ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു പോലെ എനിക്ക് തോന്നി. ഒരു ആത്മീയ ഭാവം അവനിൽ പലപ്പോഴും കണ്ടിരുന്നു. അവനെക്കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണം ഞാൻ തുടർന്നു കൊണ്ടേയിരുന്നു. അവനെന്റെ പഴയ സാജിതയുടെ മകനാണെന്ന സത്യം ഞാൻ തിരിച്ചറിഞ്ഞു. എനിക്കവനോടുള്ള വാത്സല്യം ഒന്നുകൂടി ഉറച്ചു. എന്റെ സ്വന്തമാണെന്ന ഒരു ചിന്ത എന്നിലുണ്ടായി. സാജിതയുടെ മകനെക്കൂടി പഠിപ്പിക്കണമെന്ന ആഗ്രഹത്തോടെ അടുത്ത വർഷം ഞാനവനെ പഠിപ്പിക്കാനായെത്തി. ക്ലാസ്മുറിയും വരാന്തകളുമെല്ലാം ശബ്ദമുഖരിതമാകുമ്പോഴും തികഞ്ഞ അച്ചടക്കത്തോടെ, ശാന്തമായ മുഖത്തോടെ, ചെറു ചിരിയോടെ ഇരിക്കുന്ന അവൻ. അവന്റെ ആ ചെറു ചിരിക്ക് വളരെ ആഴമുണ്ടെന്ന് പലപ്പോഴും തോന്നിയിരുന്നു. നന്നായി ഒതുക്കിപറയാനുള്ള അവന്റെ കഴിവ്, എഴുത്തിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്ന യാഥാർഥ്യങ്ങൾ, എല്ലാം എനിക്കത്ഭുതമായിരുന്നു.

പത്താം ക്ലാസ് കഴിഞ്ഞുപോയ അവനെ ഞാൻ കണ്ടത് കുറച്ചു കാലങ്ങൾക്ക് ശേഷമാണ്. അനുജത്തിമാരോട് ചോദിച്ച്, അവന്റെ വിശേഷങ്ങൾ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടേയിരുന്നു. ഭാവിയിൽ ഒരു ഐ.എ.എസുകാരൻ ശിഷ്യനെ സ്വപ്നം കണ്ട കാലമായിരുന്നു പിന്നീട്. ഡൽഹിയിൽ നിന്നും അവനെഴുതിയ ചില

അനുഭവങ്ങൾ അനുജത്തി എനിക്കയച്ച് തന്നിരുന്നു. അവന്റെ വളർച്ചയിൽ അത്ഭുതം തോന്നിയില്ല. അതങ്ങനെ വരേണ്ടതാണെന്ന് പണ്ടേ ഉറപ്പിച്ചതായിരുന്നു.

കഴിഞ്ഞു പോയ ഡിസംബറിന്റെ നഷ്ടം ഒരിക്കലും നികത്താനാവാത്ത ഒന്നാണെന്ന് വേദനയോടെ തിരിച്ചറിഞ്ഞു. ''ഗുണികളൂഴിയിൽ നീണ്ടുവാഴാ'' കവിവാക്യം ആശ്വാസം പകരുന്നതാണ്. എങ്കിലും മകനേ, നീ അമരനാണ്.

ഫാ. ഡെന്നി സി.എം
പ്രിൻസിപ്പാൾ, സെന്റ് മേരീസ് കോളേജ് പുത്തനങ്ങാടി

വിടരുന്നതിനു മുമ്പേ കൊഴിഞ്ഞു പോയ പ്രിയ ശിഷ്യന് പ്രണാമം

അകാലത്തിൽ നമ്മളിൽ നിന്നും വേർപിരിഞ്ഞ നമുക്ക് ഏറ്റവും പ്രിയങ്കനായിരുന്ന അസ്ഹറുദ്ദീന് പ്രണാമം അർപ്പിച്ചു കൊണ്ട് അവനെക്കുറിച്ചുള്ള ചില നല്ല ഓർമകൾ പങ്കുവെയ്ക്കുവാൻ ഞാൻ ഇവിടെ ആഗ്രഹിക്കുകയാണ്. 2016-2019 കാലയളവിലാണ് അസ്ഹറുദ്ദീൻ, സെന്റ് മേരീസ് കോളേജിൽ തന്റെ ഡിഗ്രി പഠനം പൂർത്തീകരിച്ചത്. എസ്.എസ്.എൽ.സിക്കും പ്ലസ് ടുവിനും ഫുൾ എ-പ്ലസ് നേടിയ ഒരു വിദ്യാർഥി, ഈ കോളേജിൽ തന്നെ ചേർന്ന് ചരിത്രം ഐച്ഛിക വിഷയമായി എടുത്ത് പഠിക്കണമെന്ന ആഗ്രഹത്തോടു കൂടി ക്യാമ്പസിന് ഉള്ളിലേക്ക് കടന്നു വന്നു. ഇക്കാര്യത്തിൽ പലരുടെയും പരിഹാസ ചോദ്യങ്ങൾ തനിക്ക് നേരിടേണ്ടി വന്നു എന്ന് പല സന്ദർഭത്തിലും അവൻ എന്നോട് സൂചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. പ്രതികരിക്കാതെ നിശബ്ദനായി ഞാൻ നിന്നപ്പോൾ എന്റെ മറുപടി എന്തായിരിക്കും എന്നറിയുന്നതിനു മുമ്പേ തന്നെ എന്നോട് പറഞ്ഞു. ''ഫാദർ, ഞാൻ ചരിത്രം പഠിക്കുന്നവൻ മാത്രമല്ല, ചരിത്രം അന്വേഷിക്കുന്നവനും ചരിത്രം രചിക്കുന്നവനും ആണ്''. അപ്രതീക്ഷിതമായി അവനിൽ നിന്നും ഇത് കേട്ടപ്പോൾ അത്ഭുതത്തോടുകൂടി ഞാൻ അവനെ ഒന്നു നോക്കി. എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തിയ അവനാണ് അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്ന അസറു. ഒന്ന് പരിചയപ്പെട്ടവർ ആരും തന്നെ പിന്നെ അവനെ മറക്കില്ല. കാരണം, തൻറെ ഭാവിയെ കുറിച്ചും, തന്റെ കുടുംബത്തെക്കുറിച്ചും, സമൂഹത്തെക്കുറിച്ചും, സുഹൃത്തുക്കളെക്കുറിച്ചും ഇത്രയേറെ ദീർഘവീക്ഷണം ഈ ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ നേടിയിട്ടുള്ള ഒരു വിദ്യാർഥിയെയും എന്റെ ജീവിതാനുഭവങ്ങളിലേക്ക് തിരിഞ്ഞുനോക്കുമ്പോൾ കണ്ടെത്താൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്ന് യാതൊരു മുഖസ്തുതിയും ഇല്ലാതെ തുറന്നു പറയുവാൻ ഈ അവസരത്തിൽ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അവനിൽ ഏൽപിച്ച ഉത്തരവാദിത്തം അത് ചെറുതോ വലുതോ ആകട്ടെ, തികഞ്ഞ ആത്മാർഥതയോടു കൂടി ഏറ്റെടുക്കുകയും ഭംഗിയായി നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്യും. തന്റെ ക്ലാസ്സിലെ വിദ്യാർഥികൾ അല്ല, അവന്റെ സുഹൃത്തുക്കൾ. എവിടെ എത്തുന്നുവോ അവിടെയെല്ലാം അത് അവന്റെ ഇടമാണ്. സെന്റ് മേരിസ് ക്യാമ്പസിലെ ഏതൊരു വിദ്യാർഥിക്കും ഏതൊരു അധ്യാപക, അനധ്യാപകർക്കും കൂടെപ്പിറപ്പിനെ പോലെയാണ് അസറു. മാതാ-പിതാ-ഗുരു-ദൈവം, ഈ ആപ്തവാക്യം അന്വർഥമാക്കിയവനാണ് ഇവനെന്ന് പലപ്പോഴും അവനെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കുമ്പോൾ എനിക്ക് തോന്നിയിട്ടുണ്ട്. കാലത്തിനു മുമ്പേ നടന്നുപോയ അവനെക്കുറിച്ച് ഓർക്കുമ്പോൾ ഒരു പാട് നല്ല അനുഭവങ്ങളാണ് എന്റെ മനസ്സിൽ തിരമാലകളെ പോലെ അലയടിക്കുന്നത്. അതിൽ ഒന്ന് ഞാൻ ഇവിടെ പങ്കുവയ്ക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ഈ കോളേജിൽ നിന്ന് ഉയർന്ന മാർക്കോടെ ബിരുദ

പഠനം പൂർത്തിയാക്കി ഉപരിപഠനത്തിനായി ഡൽഹി സെൻട്രൽ യൂനിവേഴ്സിറ്റി ആയ ജാമിഅയില് പഠിക്കുന്ന സമയം. ഇവിടെ കോളേജ് വിദ്യാർഥികൾക്കായി ഐ.എ.എ സിന്റെ മൂല്യബോധത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു ഓറിയന്റേഷൻ പ്രോഗ്രാം സംഘടിപ്പിക്കാൻ തീരുമാനിക്കുകയും, അതിന്റെ ഭാഗമായി പെരിന്തൽമണ്ണ ഡെപ്യൂട്ടി കളക്ടർ ശ്രീധന്യ മുഖ്യാതിഥിയായി ക്യാമ്പസിൽ വരാമെന്ന് ഉറപ്പു നൽകുകയും ചെയ്തു. ഈ അവസരത്തിൽ പ്രസ്തുത പരിപാടിയിൽ പങ്കെടുക്കുവാൻ ഏറ്റവും അനുയോജ്യനായ വ്യക്തി അസ്ഹറുദ്ദീൻ ആണെന്ന് ചിന്തിക്കുകയും എന്റെ ഈ ആഗ്രഹം ഡൽഹിയിൽ താമസിച്ചു പഠിക്കുന്ന അവനെ അറിയിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, എനിക്ക് കിട്ടിയ മറുപടി ''അതിനെന്താ ഫാദർ ഞാനവിടെ ആ ദിവസം എത്തിയിരിക്കും'' എന്നായിരുന്നു. അതുപറയുക മാത്രമല്ല പെട്ടെന്നുള്ള യാത്രയായത് കൊണ്ട് റിസർവേഷൻ പോലുമില്ലാതെ മറ്റെല്ലാ പ്രവർത്തികളും ക്ലാസും മാറ്റിവെച്ച്, അവൻ ഇവിടെ എത്തി പരിപാടിയിൽ വളരെ ഭംഗിയായി പങ്കെടുത്തു. ഇതൊരു ചെറിയ അനുഭവം മാത്രം. എത്രയെത്ര നല്ല അനുഭവങ്ങളാണ് അവനിൽ നിന്നും ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത് എന്നത് വാക്കുകൾക്കും അതീതമാണ്. പഠനത്തിൽ മാത്രമല്ല, ഏതു മേഖല എടുത്തു നോക്കിയാലും അവിടെയെല്ലാം നമുക്ക് മുൻപന്തിയിൽതന്നെ കാണാൻ കഴിയുന്ന വ്യത്യസ്തതയാണ് അസറു. കോളേജ് മാഗസിന്റെ എഡിറ്റോറിയൽ ബോർഡ് അംഗമല്ലായിരുന്നിട്ടും മൂന്നു വർഷവും കോളേജിന്റെ മാഗസിൻ പ്രകാശനം ചെയ്യുന്നതിൽ സജീവ പ്രവർത്തകനായിരുന്നു. തന്റെ പഠിക്കേണ്ട സമയം പോലും മാറ്റിവെച്ചു കൊണ്ട് കോളേജിന്റെ മാഗസിൻ പ്രകാശനം ചെയ്യുന്നതിൽ അതീവ താല്പര്യമായിരുന്നു. നാം കേട്ടിട്ടില്ലേ, ''എത്രത്തോളം നാം വളരുന്നുവോ അത്രത്തോളം നമുക്ക് വേണ്ടത് മറ്റൊന്നുമല്ല വിനയമാണ്'' എന്ന്. ആ വിനയത്തിന്റെയും ബഹുമാനത്തിന്റെയും പ്രതീകമാണ് അസറു. ഡൽഹിയിൽ എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെ ഉന്നത പദവികൾ അലങ്കരിക്കുമ്പോഴും, നമുക്ക് മുന്നിൽ അവൻ അസറു മാത്രമായിരുന്നു. സെന്റ് മേരീസിന്റെ പൂർവ വിദ്യാർഥി ആയിരിക്കുമ്പോഴും, കോളേജുമായുള്ള ആത്മബന്ധം നിലനിർത്തുവാൻ എന്നും അവൻ ശ്രദ്ധിച്ചു. കോളേജിലെ ഏതൊരു പരിപാടിയിലും തന്റെ സാന്നിധ്യം അവൻ രേഖപ്പെടുത്തി, നാട്ടിൽ ആണെങ്കിൽ നേരിട്ടുവന്നും അല്ലെങ്കിൽ അഭിനന്ദനങ്ങൾ അറിയിച്ചും. വേദനയോടെ ഞാൻ ഓർത്തു പോവുകയാണ്, തന്റെ വിദൂരമായ ഭാവിയെക്കുറിച്ചു ദീർഘവീക്ഷണമുള്ള അവൻ കാലയവനികക്കുള്ളിൽ മറഞ്ഞു പോയിട്ടില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ സെന്റ് മേരീസിന് ഒരിക്കലും ഇതുവരെ നേടാൻ കഴിയാത്ത ഒരു പൊൻതൂവലായി അവൻ മാറിയേനെ. ഒരു പനി വന്നപ്പോൾ സ്വന്തം ആരോഗ്യം പോലും നോക്കാതെ മറ്റുള്ളവർക്കായി ജീവിച്ച ജീവിതം ത്യജിച്ച എന്റെ പ്രിയ ശിഷ്യൻ അസറുവിന് പ്രണാമം.

THE MANNARKKAD CO-OPERATIVE COLLEGE

റെജീന ഫിലിപ്പ്
മുൻ അധ്യാപിക,
സെന്റ് മേരീസ് കോളേജ് പുത്തനങ്ങാടി

അസറു... കാലം കരുതി വെച്ച ചരിത്രകാരൻ

വർഷം 2016. മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ പുത്തനങ്ങാടി സെന്റ്. മേരീസ് കോളേജിലേക്ക് ചരിത്രം പഠിക്കാനായി പാലക്കാടിന്റെ അതിരും കടന്നൊരാൾ എത്തി. അവന്റെ പേര് അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്നായിരുന്നു. ഞാൻ അവനെ വിളിച്ചത് അഷറുദ്ദീൻ എന്നാണ്. പിന്നീട് അത് 'അഷറു'വായി. പ്രായത്തിന്റെ എടുത്തു ചാട്ടങ്ങൾ ഒന്നുമില്ലാത്ത, സൗമ്യനായ, പ്രായത്തേക്കാൾ പക്വതയുള്ള, ശാന്തനായൊരാൾ വരാന്തയിലൂടെ തോൾസഞ്ചിയും തൂക്കി നടന്നു നീങ്ങുന്നു. തന്റെ മുന്നിൽ നിൽക്കുന്നയാൾ ആരുമാകട്ടെ, അവർ സംസാരിച്ചു തീരും വരെ ക്ഷമയോടെ കാത്തുനിൽക്കുന്നൊരാൾ, അന്നത്തെ വിദ്യാർഥി സമൂഹത്തിൽ നിന്നും വേറിട്ടുനിന്നു.

അക്കാദമിക മികവു കൊണ്ടും സംഘടനാ പാടവം കൊണ്ടും, മത്സരിക്കുന്ന ഏത് പ്രോഗ്രാമിലും ഒന്നാം സ്ഥാനം കരസ്ഥമാക്കുന്ന അവന്റെ പേര് ഡിപ്പാർട്മെന്റിന്റെ മാത്രമല്ല കോളേജിന്റെ തന്നെ പേരായി. എല്ലാ ഡിപ്പാർട്മെന്റിലും അറിയ

പ്പെടുന്നവനായി, അധ്യാപക-അനധ്യാപകർക്ക് പ്രിയങ്കരനായി, ആൾക്കൂട്ടത്തിലലിഞ്ഞു നീങ്ങി.

കോളേജിൽ പി.ടി.എ മീറ്റിംഗ് നടക്കുന്ന അവസരത്തിൽ ഭൂരിഭാഗം വിദ്യാർഥികളും അച്ഛനെയോ അമ്മയെയോ ആരെയെങ്കിലും ഒരാളെ മാത്രം ഗതികേട് കൊണ്ട് കൊണ്ടുവരുമ്പോൾ അവരിൽ അവൻ വ്യത്യസ്തനാകുന്നു. മൂന്നു വർഷത്തെ ഡിഗ്രി കാലയളവിൽ ഉപ്പയും ഉമ്മയും പെങ്ങന്മാരും മാമനും എളാപ്പയും വല്ലിമ്മയും. അങ്ങനെ എല്ലാവരും കോളേജിൽ എത്തിയിട്ടുണ്ട്.

അന്ന് ഡിപ്പാർട്മെന്റ് മേധാവി ആയിരുന്ന എനിക്കവൻ പ്രിയപ്പെട്ടവനാകുന്നത് വളരെ പതുക്കെയാണ്. കൃത്യമായി പറഞ്ഞാൽ, 2016 ൽ കാലിക്കറ്റ് യൂനിവേഴ്സിറ്റിയുമായി ചേർന്ന് സ്വാതന്ത്ര്യസമര സേനാനി ആയിരുന്ന എം.പി.നാരായണ മേനോന്റെ 50ാം ചരമ വാർഷികം ആഘോഷിക്കുവാൻ അങ്ങാടിപ്പുറം പഞ്ചായത്ത് തീരുമാനിച്ചതോടെയാണ്. ചരിത്ര സെമിനാറുകളും പുരാവസ്തു പ്രദർശനവുമായി മൂന്നു ദിവസം നീണ്ടുനിൽക്കുന്ന പ്രോഗ്രാമിനു വേദിയായി പഞ്ചായത്ത് കണ്ടത് സെന്റ്. മേരീസ് കോളേജിനെ ആയിരുന്നു. സന്തോഷപൂർവ്വം അത് ഏറ്റെടുത്ത അന്നത്തെ പ്രിൻസിപ്പൽ ബഹു. ഫാ. ബിനു പീടിയേക്കൽ ആ ഉത്തരവാദിത്തം ഹിസ്റ്ററി ഡിപ്പാർട്മെന്റിനെ ഏല്പിക്കുകയുണ്ടായി. സെമിനാറിൽ പങ്കെടുക്കാനും പുരാവസ്തു പ്രദർശനം കാണാനും പെരിന്തൽമണ്ണ താലൂക്കിന്റെ പരിധിയിലുള്ള സ്കൂളുകളും യൂനിവേഴ്സിറ്റിയുടെ കീഴിലുള്ള കോളേജുകളുമെത്തി. ഒരു മാമാങ്കം തന്നെ ആയിരുന്നു അത്. പിന്നീട് തിരക്കിട്ട ചർച്ചകൾ. എല്ലാത്തിനും ചുക്കാൻ പിടിക്കാൻ ഡിപ്പാർട്മെന്റിലെ 5 അധ്യാപകരും 50 ഓളം വരുന്ന വിദ്യാർഥികളും. കമ്മിറ്റികളും സബ് കമ്മിറ്റികളും ചർച്ചയോട് ചർച്ച. ഈ പ്രോഗ്രാമിനെ കുറിച്ച് ഗവേഷണം നടത്തി വ്യക്തമായ പ്ലാനോട് കൂടി എന്റെ അടുത്ത് എത്തിയ അസ്ഹറുദ്ദീനെ ഇന്നുമോർക്കുന്നു. അന്ന് കുറിച്ചിട്ടതാണ് ആ പേര്.

2016 ഒക്ടോബർ ആദ്യവാരം പ്രോഗ്രാം തുടങ്ങുമ്പോൾ പലയിടത്തു നിന്നായി സംഘടിപ്പിച്ച പുരാവസ്തുക്കൾ അറേഞ്ച് ചെയ്യാനും അതിന്റെയൊക്കെ പേര് മാർക്ക് ചെയ്യാനുമെല്ലാം എന്റെ ഇടംകൈയും വലംകൈയും ആയി എന്റെ ഒപ്പം അവനങ്ങനെ തളരാതെ പതറാതെ ഓടിനടന്നു.

വീട്ടിൽ ഉള്ള കുറച്ചു പുരാവസ്തുക്കൾ എടുക്കാൻ വേണ്ടി ആദ്യമായി വീട്ടിൽ വന്നു. പിന്നെ നിത്യ സന്ദർശകനായി.

പ്രോഗ്രാം സമയത്ത് എന്റെ ഒപ്പം ആർക്കൈവ്സ് രേഖ കാണാനും അഭിപ്രായം പറയാനും സന്ദർശകരെ ഗൈഡ് ചെയ്യാനും മുൻപിൽ തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. കോളേജിൽ കുട്ടികൾക്ക് മൊബൈൽ ഉപയോഗിക്കാൻ അനുവാദം ഇല്ലാതിരുന്ന ആ കാലത്ത് എന്റെ ഫോണിൽ അന്നത്തെ ഫോട്ടോസ് (പുരാവസ്തു/ആർക്കൈവൽ രേഖകൾ) മുഴുവൻ പകർത്തിയത് അവൻ തന്നെ ആയിരുന്നു. പ്രോഗ്രാമിന്റെ ആദ്യദിവസം വൈകുന്നേരം അവൻ എന്നോട് ചോദിച്ചത് ഇപ്പോഴും ഓർക്കുന്നു. ''ടീച്ചർ... ടീച്ചറുടെ ഫോണിൽ ഞാൻ എന്റെ നമ്പർ സേവ് ചെയ്യട്ടെ?''. അനുവാദം കൊടുത്ത അന്നു രാത്രി ആദ്യമായി കാൾ വന്നു. ഒരുപാട് സംസാരിച്ചു. അതോടുകൂടി ചരിത്ര - പുരാവസ്തു കാര്യത്തിൽ ഞങ്ങൾ രണ്ടാളും ഒരേ വേവ്

ലെങ്തിൽ പെട്ടതാണെന്നു ബോധ്യമായി.

മൂന്നാം സെമസ്റ്റർ മുതൽ ഞാൻ അവനെ പഠിപ്പിച്ചു തുടങ്ങി. ചരിത്ര വിഷയങ്ങളെ കുറിച്ച് വ്യക്തമായ ധാരണയുണ്ടായിരുന്ന അവനെയും സഹപാഠികളേയും പഠിപ്പിക്കുക എളുപ്പമായിരുന്നു. ക്ലാസ്സിനെ മുന്നോട്ടു നയിക്കുന്നതിൽ ഡിപ്പാർട്മെന്റിനോടൊപ്പം നിന്ന അസ്ഹറുദ്ദീൻ കുട്ടികൾക്കിടയിലും പ്രിയങ്കരനായിരുന്നു. ജൂനിയേഴ്സിന് അസ്ഹറുദ്ദീൻ കാക്ക ആയിരുന്നു. അക്കാലത്തു ഡിപ്പാർട്മെന്റ് കണ്ടക്റ്റ് ചെയ്യുന്ന എല്ലാ പ്രോഗ്രാമിന്റെയും നേതൃത്വം അസറുവായിരുന്നു. അതിൽ ജൂനിയേഴ്സിനും സീനിയേഴ്സിനും എന്തിനു സഹപാഠികൾക്കു പോലും എതിർപ്പില്ലായിരുന്നു. അസറു ഏറ്റെടുത്താൽ അത് ഗംഭീരമാകുമെന്നതിൽ ആർക്കും സംശയം ഇല്ലായിരുന്നു. ഒരുപാട് നല്ല ഓർമകളുമായി ആ വർഷവും കടന്നു പോയി.

2017 ൽ സ്വാതന്ത്ര്യദിനം ആഘോഷിച്ചത് ഫ്ലാഷ്മോബിലൂടെ ആയിരുന്നെങ്കിൽ 2018 ലെ സ്വാതന്ത്ര്യ ദിനം ആഘോഷിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചത് സ്കിറ്റിലൂടെ ആയിരുന്നു. പ്രളയത്തിൽ മുങ്ങിയ ആ സ്വാതന്ത്ര്യ ദിനാഘോഷത്തിനായി തയ്യാറാക്കിയ ഗാന്ധി തൊപ്പികൾ ആഘോഷിക്കപ്പെടാതെ പോയ സ്വാതന്ത്ര്യ ദിനത്തിന്റെ നിത്യ സ്മരണയ്ക്കായി വീട്ടിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതായി 2023 ൽ പറഞ്ഞതോർക്കുന്നു. ഡെസ്റ്റേഷൻ വർക്കിന് സഹപാഠിയെ സഹായിക്കാൻ വരിക്കാശ്ശേരി മനയിലേക്ക് പോയതും 2018 ലെ കേരള പഠന യാത്രയും 2019 ലെ സൗത്ത് ഇന്ത്യൻ പഠനയാത്രയും എല്ലാം ഇന്നലെയെന്നതുപോലെ മനസ്സിൽ തെളിയുന്നു. ക്ലാസ്സിലെ എല്ലാ കുട്ടികളേയും കോഴിക്കോട് ആർക്കൈവ്സ് കാണിക്കാൻ കൊണ്ടു പോയതും അവന്റെ മിടുക്കു തന്നെയാണ്. അതിന് ഡിപ്പാർട്മെന്റിന്റെയും മാനേജ്മെന്റിന്റെയും പൂർണ്ണ പിന്തുണ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നുമാത്രം.

ക്ലാസ്സിൽ വെച്ച് സംസാരിച്ചതാണെങ്കിലും രാത്രി വിളിക്കും അല്ലെങ്കിൽ ക്ലാസ് കഴിഞ്ഞു പോകുമ്പോൾ വീട്ടിൽ കയറും. ഓരോ കാര്യങ്ങളും, വീട്ടിലെയടക്കം ഷെയർ ചെയ്യും.

പലപ്പോഴും അവന്റെ റിസൾട്ട് ആദ്യം അറിയുന്നത് ഞാൻ ആയിരുന്നുവെന്നു അവൻ തന്നെ പിന്നീട് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. സെൻട്രൽ യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ എൻട്രൻസിനു അപ്ലൈ ചെയ്തതും, എൻട്രൻസ് എഴുതാനുള്ള ഡൽഹി യാത്രയും, ലിസ്റ്റിൽ പേരുണ്ടാകുമോന്നു ടെൻഷൻ അടിച്ചതും, പിന്നീട് അഡ്മിഷൻ എടുത്തതും, ജാമിഅയിൽ കിട്ടാൻ പ്രാർഥിച്ചതും, കിട്ടിയപ്പോൾ ഉണ്ടായ സന്തോഷവും അവനോടൊപ്പം ഞാനും അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞതാണ്.

ഡൽഹിയിലെ പുതിയ സാഹചര്യത്തിൽ നിത്യേനയുള്ള കോളുകൾ കുറഞ്ഞുവെങ്കിലും ഡൽഹിയുടെ പല മുഖങ്ങളും ജാമിഅയിലെ പുസ്തകങ്ങളെയും പരിചയപ്പെടുത്താൻ മറന്നില്ല. എത്ര തിരക്കിലാണെങ്കിലും വിശേഷങ്ങൾ അറിയിച്ചു കൊണ്ടേയിരുന്നു.

2020 ൽ നാട്ടിലുള്ള സമയത്ത് ചെമ്മാണിയോട് അയ്യപ്പ ക്ഷേത്രത്തിനടുത്ത് പുരാവസ്തുക്കൾ കണ്ടതായി അവൻ അറിയുകയും, സനുജിത്തിനെ കൂട്ടി അവിടെ പോകുകയും, അന്ന് തന്നെ എന്റെ വീട്ടിലെത്തി വിവരം ധരിപ്പിക്കുകയും, അവിടെ നിന്ന് ശേഖരിച്ച കളിമൺ രൂപം എനിക്ക് സമ്മാനമായി നൽകുകയും, ഞാൻ അത് സന്തോഷപൂർവ്വം കോളേജിലെ ചരിത്ര മ്യൂസിയത്തിലേക്ക് സംഭാവന ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ആ സ്ഥലം സന്ദർശിക്കണമെന്ന എന്റെ ആഗ്രഹം മനസ്സിലാ

ക്കി മറ്റൊരു ദിവസം എന്നെ അവിടെ കൊണ്ടുപോകുകയും ചെയ്തു.

പൗരത്വ ബില്ലിനെതിരെ ജാമിഅയിൽ സമരം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ വിദ്യാർഥികളെ ഏകീകരിക്കാൻ മുൻപന്തിയിൽ നിന്നത് അവനായിരുന്നുവെന്നു സോഷ്യൽ മീഡിയ വഴി അറിഞ്ഞു. അവൻ നേതൃ നിരയിലെത്തി. വിദ്യാർഥികളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട നേതാവായി. ഡൽഹി എം.എസ്.എഫിന്റെ ആക്റ്റീവ് മെമ്പർ ആയി. ഡൽഹിയിലെ ചേരി പ്രദേശങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്ന നിസ്സഹായരായ ജനങ്ങൾക്കവൻ ദൈവദൂതനായി. അവർക്കാവശ്യമായതെത്തിക്കാൻ ചൂടോ തണുപ്പോ നോക്കാതെ അവരിലേക്കിറങ്ങി. ചുരുക്കത്തിൽ, ഡൽഹി ഉണരുന്നതും ഉറങ്ങുന്നതും അവനിലൂടെയായി മാറി.

കോവിഡ് കാലത്ത് പുറത്തിറങ്ങാതെ ഇരിക്കാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ റൂമിലാണെന്നു പറയുകയും രാത്രിയിൽ അന്നുചെയ്ത കാര്യങ്ങൾ എഫ്.ബിയിൽ എഴുതുകയും ചെയ്തത് കണ്ടു അവനെ ശാസിച്ചപ്പോൾ ആവശ്യക്കാർക്ക് സഹായമെത്തിക്കണ്ടേ ടീച്ചർ, ടീച്ചർ ശ്രദ്ധിക്കണേ, എന്നുപറഞ്ഞു എന്നെ ഉപദേശിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്.

ആ ദുരിത കാലവും (കോവിഡ്) കഴിഞ്ഞു. പലതും നമ്മൾ പഠിച്ചു. പ്രിയപ്പെട്ട പലരും യാത്രയായി. അവൻ പഠനം തുടർന്നു. ജാമിഅയുടെ മകനായി, ഡൽഹിയുടെ തോഴനായി രണ്ടാമത്തെ പി.ജിയിലേക്ക്. ജർമ്മനിയിൽ പി.എച്ച്.ഡി എന്ന മോഹവുമായി ആള്ക്കൂട്ടത്തിലൊരാളായി നടന്നു. സിവിൽ സർവീസ് എന്തായി, ശ്രമിക്കുന്നില്ലേ എന്ന ചോദ്യത്തിന് 'ഇൻശാ അല്ലാഹ്' എന്ന മറുപടി മാത്രം. ഓരോ ലീവിനും നാട്ടിലെത്തുമ്പോൾ എന്നെ കാണാൻ വരാറുണ്ട്. ഏറ്റവും ഒടുവിൽ കണ്ടത്, 2023 ജൂണിലോ ജൂലൈയിലോ ആണ്. അന്ന് ക്ലാസിലെ ഭൂരിഭാഗം കുട്ടികളേയും കൊണ്ടാണ് വന്നത്. മനോഹരമായ കുറച്ചു നിമിഷങ്ങൾ തന്നു വീണ്ടും ഡൽഹിയിലേക്ക്.

എത്ര തിരക്കിലാണെങ്കിലും എല്ലാ പിറന്നാളിനും ആഘോഷങ്ങളിലും ആശംസാ സന്ദേശവുമായി എത്താറുള്ള അവൻ, ഇത്തവണ ക്രിസ്മസ് സന്ദേശം പറയാതെ ദൂരെ നക്ഷത്രങ്ങൾക്കിടയിൽ എവിടെയോ മറഞ്ഞു. ഇന്ന് അവൻ എനിക്കാരായിരിന്നു എന്ന ചോദ്യത്തിനുത്തരം മാത്രം ബാക്കിയായി. അസറൂ, നീയുണ്ടാക്കിയ വിടവ് ചെറുതല്ല. ആയുസ്സ് തീരുവോളം അത് അങ്ങനെ തന്നെ നിലനിൽക്കും. പ്രിയ സുഹൃത്തേ, മകനേ, സഹോദരാ, സ്വസ്ഥമായിടത്തിൽ സമാധാനത്തോടെ വിശ്രമിക്കുക...

സുമിത്ര.പി.
അസിസ്റ്റന്റ് പ്രൊഫസർ (ഹിസ്റ്ററി ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ്)
സെന്റ് മേരീസ് കോളേജ് പുത്തനങ്ങാടി

ഒരു നറു പുഞ്ചിരിയുടെ ഓർമ്മക്ക്

201617 അധ്യയന വർഷത്തിലെ ഒരു ഉച്ചസമയം. പുത്തനങ്ങാടി സെന്റ് മേരീസ് കോളേജിൽ അങ്ങാടിപ്പുറം ഗ്രാമപഞ്ചായത്തും കാലിക്കറ്റ് യൂനിവേഴ്സിറ്റിയും സംയുക്തമായി സംഘടിപ്പിച്ച പുരാവസ്തു എക്സിബിഷൻ. ഡിപ്പാർട്മെന്റ് വക ബിരിയാണി കഴിച്ച് വരാന്തയിലൂടെ പ്രദർശന ഹാൾ ലക്ഷ്യം വെച്ച് നടന്നു നീങ്ങുമ്പോൾ ഒരു ക്ലാസ്റൂമിൽ ഒറ്റയ്ക്കിരുന്ന് ചോറ്റുപാത്രത്തിൽ നിന്ന് ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്ന കുട്ടിയെ കണ്ടു ഞാൻ ചോദിച്ചു.

''നീ എന്താടാ ബിരിയാണി കഴിക്കാൻ കാന്റീനിൽ വരാതിരുന്നത് ?

അവന്റെ മറുപടി ''മിസ്സേ, ഈ ഭക്ഷണം എന്റെ ഉമ്മ പുലർച്ചെ എണീറ്റ് കഷ്ടപ്പെട്ട് ഉണ്ടാക്കിത്തന്നതാണ്. ഇത് മാറ്റിവെച്ച് ബിരിയാണി കഴിക്കാൻ എനിക്ക് തോന്നിയില്ല'' ചോറ്റുപാത്രത്തിൽ നിന്നും ഉമ്മയുടെ സ്നേഹം വാരിക്കഴിക്കുന്ന അവന്റെ പേര് അസ്ഹറുദ്ദീൻ എന്നായിരുന്നു.

ഞാൻ രാവിലെ കൊണ്ടു വന്ന് മാറ്റിവെച്ച ചോറ്റു പാത്രം അപ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിൽ തെളിഞ്ഞു വന്നു. ''ഇല്ല എല്ലാം കെട്ടു പോയിട്ടില്ല!''

ഡിജിറ്റൽ യുഗത്തിലെ യുവതലമുറയുടെ സ്നേഹരാഹിത്യത്തെക്കുറിച്ച് മുമ്പ് ക്ലാസിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് തെറ്റാണെന്ന് എനിക്ക് ബോധ്യമായി. ''നന്മയുടെ പൂമരങ്ങൾ എല്ലാം കൊഴിഞ്ഞു പോയിട്ടില്ല''. അന്നുമുതൽ അവൻ എന്റെ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ പിടിച്ചു പറ്റി.

2016-19 ഹിസ്റ്ററി ബാച്ചിലെ 12 പേരിൽ ഒരാളായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. അവനെ മൂന്നുവർഷവും പഠിപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതിൽ ചാരിതാർഥ്യമുണ്ട്. അവന്റെ സ്നേഹവും സൗഹൃദവും ഹിസ്റ്ററി ഡിപ്പാർട്മെന്റിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങുന്നതായിരുന്നില്ല. അവന്റെ പെരുമാറ്റവും നിഷ്കളങ്കമായ ചിരിയുമാവാം മറ്റ് അധ്യാപകരും അനധ്യാപകരും അവനെ ഇത്രമേൽ ശ്രദ്ധിക്കാൻ കാരണമായിട്ടുണ്ടാവുക. അവന്റെ സംശയങ്ങൾ കൊണ്ട് സജീവമായിരുന്നു ആ ക്ലാസുകൾ. ഉത്തരങ്ങൾ എഴുതുന്ന കുട്ടികൾക്കിടയിലെ ചോദ്യം ചോദിക്കുന്ന വിദ്യാർഥിയായിരുന്നു അസറുദ്ദീൻ.

പാഠ്യ-പാഠ്യേതര വിഷയങ്ങളിലും അവന്റെ സജീവ പങ്കാളിത്തം ഉണ്ടായിരുന്നു. കോളേജ് മാഗസിൻ സമിതി

യിലെ സജീവ അംഗമായിരുന്നു അവൻ. ഏകദേശം 1500 ഓളം വരുന്ന വിദ്യാർഥികളുടെ ഇടയിൽ അവനെ എല്ലാവരും ശ്രദ്ധിക്കാനും അറിയാനും തുടങ്ങി. അവന്റെ നിഷ്കളങ്കവും സൗമ്യവുമായ ചെറുപുഞ്ചിരി വെച്ച് കോളേജിലെ വരാന്തയിലൂടെ നടന്നുവരുന്ന രൂപം ഇപ്പോഴും മനസ്സിൽ മരിക്കാത്ത ഓർമയായി നിൽക്കുന്നു.

എന്തും തുറന്നു പറയുന്ന പ്രകൃതമായിരുന്നു അവന്. ഒരു ദിവസം അവൻ പറഞ്ഞു: ''മിസ്സേ, നാളെ ഞങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ വീട്ടിൽ വരുന്നുണ്ട് '. പറഞ്ഞപോലെ അവനും അവന്റെ സുഹൃത്തും പിറ്റേ ദിവസം വന്നു കയറി. കളി തമാശകൾ പറഞ്ഞു വീട്ടിൽ എല്ലാവരും അവനെ പരിചയപ്പെട്ടു. വളരെ സന്തോഷത്തോടെ യാത്ര പറഞ്ഞു, തിരിച്ചു പോകുന്ന രംഗം ഇപ്പോഴും മനസ്സിൽ മായാതെ നിൽക്കുന്നു.

2019 ലെ അവരുടെ സെന്റോഫ് പരിപാടിക്ക് മിസ്സ് രണ്ട് വാക്ക് പറയണം എന്ന് പറഞ്ഞ് അവനെന്നെ ക്ഷണിച്ചു. ഞാൻ അവരെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞു. അവനെക്കുറിച്ച് എനിക്കുണ്ടായ അനുഭവം പങ്കുവെച്ചു. അന്നേരം, അസറു എന്റെ സംസാരം വീഡിയോ എടുത്ത് എഫ്.ബിയിൽ പോസ്റ്റ് ചെയ്തത് ഞാനറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. യാത്രയയപ്പ് പരിപാടി കഴിയാറായപ്പോൾ ഞങ്ങൾ ഡിപ്പാർട്മെന്റ് ടീച്ചേഴ്സിന് അവർ കുട്ടികളുടെ വക സ്നേഹസമ്മാനവും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോഴും ആ സമ്മാനം പോയ കാലത്തിന്റെ മധുരസ്മരണകളുണർത്തിക്കൊണ്ട് എന്റെ അലമാരയിൽ വിശ്രമിക്കുന്നു.

അപ്രതീക്ഷിതമായാണ് അവന്റെ രോഗവിവരം വാട്സാപ് ഗ്രൂപ്പുകളിൽ നിന്ന് അറിഞ്ഞത്. അവന്റെ രോഗശാന്തിക്കു വേണ്ടി എല്ലാ ദൈവങ്ങളോടും മനമുരുകി പ്രാർഥിച്ചു. പിന്നീട്, അസുഖം കുറവുണ്ട് എന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ ആശ്വാസം കൊണ്ടു. പക്ഷെ, പിറ്റേന്ന് രാവിലെയാണ് ആ വാർത്ത അറിഞ്ഞത്. അസ്ഹറുദ്ദീൻ നമ്മെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞു എന്ന യാഥാർഥ്യത്തോട് പൊരുത്തപ്പെടാനാവാതെ കുറെ സമയം സ്തബ്ധയായി നിന്ന എന്നോട്, കാര്യമറിയാതെ മകൾ ചോദിച്ചു. ''അമ്മക്കെന്താ കിളിപോയോ?''. മറുപടി പറയാൻ കഴിയാതെ ഞാൻ അകലങ്ങളിലേക്ക് നോക്കി നിന്നു. അതെ, ''ഒരു പൂങ്കുയിൽ കൂടും വിട്ട് പരലോകത്തെ പൂകിയിരിക്കുന്നു.'' മനസ്സിൽ മായാതെ നിൽക്കുന്ന അസറുവിന്റെ ആ നറുപുഞ്ചിരിയുടെ ഓർമയ്ക്ക് മുന്നിൽ ഒരുപിടി കുങ്കുമപ്പൂക്കൾ അർപ്പിക്കട്ടെ!

രാധിക ടീച്ചർ

'പ്രിയ അസറിന്'

(അപ്രതീക്ഷിതവും, അവിശ്വസനീയവുമായെത്തിയ ആ കണ്ണീർമഴയിൽ നനഞ്ഞു നിന്നപ്പോൾ അറിയാതെ വിരൽ തുമ്പിലൂടെ ഇറ്റി വീണ അക്ഷരത്തുള്ളികൾ...)

എങ്ങനെയാണ് ഇത്രമേൽ അവിശ്വസനീയമാം വിധം ജീവിതത്തിൽ നിന്നും ഒരാൾക്ക് ഇറങ്ങിപ്പോവാനാവുന്നത് !

മനസ്സിലെ തിളക്കമേറെയുള്ള മോഹങ്ങളും സ്വപ്നങ്ങളും പാതിവഴിയിൽ ഉപേക്ഷിച്ച് പോവാൻ മാത്രം, അത്രയേറെ ആത്മാർഥമായി ആരാണു നിന്നെ അദൃശ്യമായ മറ്റൊരു ലോകത്തേക്ക് തിരികെ വിളിച്ചത്? നന്മയും സ്നേഹവും പരോപകാരവും മാത്രം നിറഞ്ഞ ഈ ജീവനെ ആരാണിങ്ങനെ കണ്ടു മോഹിച്ച് കവർന്നെടുത്തത്! അതോ ആർക്കോ പറ്റിയൊരബദ്ധമാണോ ഈ വാർത്ത? (ഉടനെ ഒരു വലിയ ക്ഷമാപണത്തോടെ ആരെങ്കിലും വന്ന് ഈ വാർത്തയിപ്പോൾ മായ്ച്ചുകളയുമോ) എല്ലാവർക്കും എപ്പോഴും 'സർ

പ്രൈസ്' നൽകുകയെന്ന കുസൃതി നീയിവിടെയും ഒരുക്കിവെച്ചല്ലേ!

ഇന്നേവരെ, മുന്നിലൂടെ കടന്നുപോയ ശിഷ്യഗണങ്ങളിൽ അറിവുനേടാനുള്ള കൊതി കൊണ്ട് എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തിയ, വിരലിലെണ്ണാവുന്നവരിൽ ഒരാൾ. എക്കണോമിക്സിൽ ഉള്ള വേറിട്ട ചിന്തകളും, കാഴ്ചപ്പാടുകളുമായി ക്ലാസ് മുറികളിലും, ഡിപ്പാർട്മെന്റ് നടത്തുന്ന മറ്റ് പാഠ്യേതര പ്രവർത്തനങ്ങളിലും അതിശയിപ്പിച്ച ഒരേയൊരു 'ചരിത്ര വിദ്യാർഥി'! പ്രായത്തിൽ കവിഞ്ഞ പക്വതയും, അറിവും, ചിന്തയും, എഴുത്തും, പെരുമാറ്റവുമെല്ലാം പൊടുന്നനെയുള്ള ഈ മടങ്ങിപ്പോക്കിനായിരുന്നല്ലേ ?

നടന്നു പോയ വഴികളിലെല്ലാം വ്യക്തമായ കാൽപാടുകളവശേഷിപ്പിച്ചും, പുഞ്ചിരിയുടെ നറുനിലാവു പടർത്തിയും, നന്മയുടേയും സ്നേഹത്തിന്റേയും നക്ഷത്രങ്ങൾ വാരിയെറിഞ്ഞും കടന്നു പോയ നിനക്ക് എങ്ങനെയാണ് മറവികളോട് കൂട്ടുകൂടാനാവുക! എങ്ങനെയാണ് സ്നേഹിക്കുന്ന മനസ്സുകളിൽ നിന്നും മറഞ്ഞിരിക്കാനാവുക!

നാട്ടിൽ നിന്നകന്ന് പോ

ണ്ടിച്ചേരിയിലും, തുടർന്ന് ഡൽഹിയിലെത്തിയപ്പോഴുമുള്ള നിന്റെ കൊച്ചു സന്തോഷങ്ങളും, നേട്ടങ്ങളും, വലിയ വലിയ പല വ്യക്തിത്വങ്ങളെയും കണ്ടുമുട്ടിയപ്പോഴും, അവരോടു സംസാരിക്കാനായതിലുമുള്ള നിന്റെ അത്ഭുതവും ആവേശവും നിറഞ്ഞ വാക്കുകളുമായി നീയിപ്പോഴും മുന്നിലുണ്ട്. ഡൽഹിയിൽ നീ കണ്ടെത്തിയ ഒരു കുഞ്ഞനുജത്തിയെ കുറിച്ച് ഏറെ സ്നേഹത്തോടെ നീ വാചാലനായതും. അങ്ങനെയങ്ങനെ, വല്ലപ്പോഴും എന്നെ തേടി വരുന്ന ആ നീണ്ട മൊബൈൽ എഴുത്തുകൾ.

നീയിപ്പോഴൊരു നീണ്ട യാത്ര തുടങ്ങിയെന്നറിഞ്ഞു. ഒരു ചരിത്രാന്വേഷിയുടെ, കാലവും ദിക്കുമറിയാത്ത നീണ്ട യാത്ര. അന്നൊരിക്കൽ പ്രിയ കൂട്ടുകാർക്കൊപ്പം വീട്ടിൽ വന്നപ്പോൾ, ''ഇത് രണ്ടു കോപ്പിയുണ്ടല്ലോ, വായിച്ചതാണ്. എങ്കിലും, മിസ്സിന്റെ ഓർമക്കായി ഒന്നെന്റെ കയ്യിലിരിക്കട്ടെ'' എന്നും പറഞ്ഞ് ചില്ലലമാരയിൽ നിന്നും നീയന്നെടുത്ത് തോൾസഞ്ചിയിലിട്ട ആ പുസ്തകവും പറ്റുമെങ്കിൽ ഈ യാത്രയിൽ കൂടെ കരുതിയാൽ തിരക്കിനിടയിലെപ്പോഴെങ്കിലും നിനക്ക് പഴയ കാര്യങ്ങളെല്ലാം വെറുതെയൊന്ന് ഓർക്കാമല്ലോ.

വരും നാളുകളിൽ, അറിയപ്പെടുന്ന നാടുകളിൽ നിന്നേറെ ദൂരെയെങ്ങോ, ചരിത്രങ്ങളിലെ വിസ്മയങ്ങളും തേടി, ചരിത്രാന്വേഷിയുടെ അന്വേഷണ ത്വരയുമായി അറിവുതേടി അറിവുതേടിയങ്ങനെ നീ യാത്രയുടെ തിരക്കുകളിലായിരിക്കുമെന്നറിഞ്ഞു. ആ ഒരു സന്ദേശമാണല്ലോ നീയിപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കായ് കൊടുത്തു വിട്ടിരിക്കുന്നത്. അത്രമാത്രം... അത്രമാത്രമേ ഞാൻ കേട്ടിട്ടുള്ളൂ, അതു മാത്രമേ ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നുമുള്ളൂ. ''സ്നേഹത്തോടെ, പ്രാർഥനയോടെ എന്നെയോർക്കുന്ന ചുരുക്കം ചിലരിലൊരാൾക്ക്'' എന്ന മുഖവുരയോടെ പതിവുപോലെ ഇനിയും എപ്പോഴെങ്കിലുമൊക്കെ നിന്റെ വിശേഷങ്ങൾ എന്നെ തേടി വരും.

നീയിവിടെ കോറിയിട്ട അക്ഷരങ്ങൾക്കും വരികൾക്കും, അവക്കു പിന്നിൽ മറഞ്ഞിരിക്കുന്ന നിന്റെ നിഷ്കളങ്കമായ പുഞ്ചിരിക്കും, സ്നേഹത്തിന്റെ നൂലുകൊണ്ട് നീ തുന്നിച്ചേർത്ത അളവില്ലാത്ത ബന്ധങ്ങൾക്കും, ആരുടെയൊക്കെയോ നേർക്ക് നീ നീട്ടിയ നന്മയുടെ കരങ്ങൾക്കും നിന്നോടൊപ്പം യാത്ര യാകാനാവില്ലല്ലോ. അറിവു തേടിയെങ്ങോ അലയുന്ന ഒരു ചരിത്രാന്വേഷിയിലേക്കെന്നതിലുപരി, ഈ വഴി നടന്നുപോയ ഒരു നന്മ മനസ്സിലേക്കുള്ള ചൂണ്ടുപലകകളായി അവയിവിടെ എന്നുമുണ്ടായിരിക്കും.

അസറു; നീയാണ് ഗുരു

ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ വലിയ പക്വത സംസാരത്തിലും പ്രവർത്തനത്തിലും പ്രകടമായിരുന്നു. സാധാരണ കുട്ടികൾക്കില്ലാത്ത പല ഇടപെടലുകളും ക്ലാസ്സുകളിൽ തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു

കബീർ അൻവരി നാട്ടുകൽ

പാലക്കാട് ജില്ലയിൽ തച്ചനാട്ടുകര പഞ്ചായത്തിൽ പാലോട് എന്ന കുഗ്രാമത്തിൽ വളരെ നിശബ്ദനായി ജീവിച്ച അസറു. അസറുവിന്റെ വിയോഗം നാടിന് തീരാ നഷ്ടമാണുണ്ടാക്കിയത്. ഇത് കേവലം ആലങ്കാരിക പ്രയോഗമല്ല. അസറു ജീവിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ നാടിന്റെ മുഖഛായ തന്നെ മാറുമായിരുന്നു. അസറുവിന്റെ വിയോഗ വാർത്തയറിഞ്ഞ് ദൂരെ ദിക്കുകളിൽ നിന്നെത്തിയ പ്രമുഖർ. അവർക്കൊക്കെ ഡൽഹിയിലെ അസറുവിനെ അറിയാം, പക്ഷെ, അവർക്കും നാട്ടുകാരിൽ പലർക്കും നാട്ടിലെ അസറുവിനെ അറിയില്ല. അത്രയും സൈലന്റായിരുന്നു അവൻ. എന്നാൽ, അവൻ ബ്രില്ല്യന്റായിരുന്നു.

വിദ്യാർഥി കാലത്തെ അസറുവിനെ ഓർത്തെടുക്കുമ്പോൾ കേവലം അഞ്ചിന്റെയും ആറിന്റെയും ഇടയിൽ പ്രായമുള്ള ഒരു ഒന്നാം ക്ലാസ്സുകാരൻ. ആ ബന്ധം പിന്നീട് ഡൽഹിയോളം വളർന്നു. അസറുവിന്റെ ഓർമകൾ തളം കെട്ടി നിൽക്കുന്ന ആ കലാലയത്തിൽ ഞാനിന്നുമുണ്ട്. ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ കുട്ടിക്കൂട്ടത്തിൽ വേറിട്ട അനുഭവമായിരുന്നു അസറു. ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ വലിയ പക്വത സംസാരത്തിലും പ്രവർത്തനത്തിലും പ്രകടമായിരുന്നു. സാധാരണ കുട്ടികൾക്കില്ലാത്ത പല ഇടപെടലുകളും ക്ലാസ്സുകളിൽ തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ചില ദിവസങ്ങളിൽ ക്ലാസ്സിൽ അവൻ എഴുന്നേറ്റ് നിൽക്കും, എന്നിട്ട് പറയും ഇന്ന് നമുക്ക് ക്ലാസ് അവസാനിപ്പിച്ച് ആനുകാലിക വിഷയങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യാം. അധികവും അതിന്ന് വഴങ്ങാറില്ല. വഴങ്ങിയാൽ തന്നെ അന്താരാഷ്ട്ര കാര്യങ്ങളായിരിക്കും ചർച്ചയിൽ വരിക. പത്രത്തിലോ ചാനലുകളിലെ എന്തെങ്കിലും ചർച്ചകൾ കണ്ടാൽ പിറ്റെ ദിവസം അതിനെക്കുറിച്ച് വിശദമായി ചോദിക്കും. ഒപ്പിച്ച് പറയലൊന്നും അവിടെ നടക്കില്ല. ബോധ്യപ്പെടുന്നത് വരെ ചോദിച്ച് കൊണ്ടേയിരിക്കും. പാഠ്യ വിഷയങ്ങളിലും ഇതര മത്സരങ്ങളിലും അവൻ ഒന്നാമനായിരിക്കും. മദ്റസയിൽ പഠിക്കുന്ന കാലത്ത് നബിദിന യോഗങ്ങളിൽ താരമായിരിക്കും അസറു. പന്ത്രണ്ട് വർഷത്തെ മദ്റസാ ജീവിതം കഴിഞ്ഞ്, പടിയിറങ്ങി തന്റെ ജീവിതത്തിലെ ഉയർച്ചയുടെ ഓരോ ഘട്ടങ്ങളിലും അവന്റെ കോൾ വരും, നാളെ ഞാൻ ഇന്ന പരീക്ഷാ എഴുതുകയാണ്, ദുആ ചെയ്യണം. അത് മരണം വരെ തുടർന്നു. അവന്റെ രണ്ട് പെങ്ങന്മാരും ഇങ്ങനെ തന്നെയാണ്.

ഡൽഹിയിലേക്ക് തന്റെ വിദ്യാർഥി ജീവിതം പറിച്ച് നടുമ്പോൾ, പഠനത്തിനപ്പുറം അവന്റെ ചിന്ത മറ്റൊരു ലോകത്തായിരുന്നു. എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെ ഡൽഹി ചാപ്റ്റർ സമ്മേളനം നടക്കുമ്പോൾ എനിക്കൊരു ഫോൺ വന്നു. ഉസ്താദെ നിങ്ങൾ ഡൽഹിയിൽ വരുന്നുണ്ടോ? ഞാൻ പറഞ്ഞു നോക്കാം. പിറ്റെ ദിവസം അവൻ വീണ്ടും വിളിക്കുന്നു. ഇവിടെ ഹമീദലി തങ്ങളും സത്താർ സാഹിബും ഒക്കെ എത്തിയിട്ടുണ്ട്. നിങ്ങൾ ബുദ്ധിമുട്ടില്ലെങ്കിൽ അവർക്ക് എന്നെയൊന്ന് പരിചയപ്പെടുത്തണം. പിന്നെ, അവൻ ഡൽഹിയിലെ സംഘടനയുടെ എല്ലാമെല്ലാമായി. പക്ഷെ, അവന്റെ വളർച്ചയുടെ ആഴം നാട്ടുകാരും വീട്ടുകാരും അറിഞ്ഞത് വിയോഗാനന്തരമാണ്.

അവന്റെ വിയോഗ വാർത്ത യറിഞ്ഞപ്പോൾ അക്ഷരാർഥത്തിൽ ഷോക്കായി. പിന്നെ,

ചിന്ത അവന്റെ വീട്ടുകാരെ കുറിച്ചായിരുന്നു. അവരിതെങ്ങനെ സഹിക്കും. അവനിൽ മാത്രം പ്രതീക്ഷയർപ്പിച്ച പിതാവും സ്നേഹനിധിയായ മാതാവും രണ്ട് പെങ്ങന്മാരും. അവരുടെ മുഖമാണ് മനസ്സിലേക്ക് വന്നത്, അതൊരു ചോദ്യചിഹ്നമായി.

രാത്രി പന്ത്രണ്ട് മണിയോടെ അവന്റെ ജനാസ വീട്ടിലെത്തി. എന്ത് പറയണമെന്നറിയാതെ വീടിന്റെ പുറത്ത് അറബിക്കടലോളം സങ്കടം ഉള്ളിലൊതുക്കിയിരിക്കുന്ന അവന്റെ പിതാവിന്റെ അരികിലിരിക്കുമ്പോൾ ആ പിതാവ് പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ അത്ഭുതപ്പെടുത്തി. ഉസ്താദെ, ഞാനെന്റെ കുട്ടിയെ അറിഞ്ഞില്ല. കുറച്ച് ദിവസം ഡൽഹിയിലെ ആശുപത്രി ജീവിതം അവനാരാണെന്ന് എന്നെ ബോധ്യപ്പെടുത്തി. എനിക്ക് സങ്കടമില്ല, എന്റെ കുട്ടി രാജാവായിട്ടാണ് പോയത്. പിന്നെയുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ നാട്ടുകാരേയും വീട്ടുകാരേയും അവൻ അത്ഭുതപ്പെടുത്തുകയായിരുന്നു. അസറുവിന്റെ വിയോഗത്തിന് ശേഷം വീട്ടിലെത്തിയ പ്രമുഖരുമായി, അവൻ പുലർത്തിയ ബന്ധം വേറിട്ടതായിരുന്നു. കേരളത്തിൽ നിന്ന് ഡൽഹിയിലെത്തുന്ന നേതാക്കൾക്കും സാധാരണക്കാർക്കും വിദ്യാർഥികൾക്കും ആശാ കേന്ദ്രമായിരുന്നു അസറു. അവിടെയും അവൻ നമ്മളെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തി. അത്തരം ബന്ധങ്ങളോ ഇടപെടലുകളോ അവൻ മുഖപുസ്തകത്തിൽ കുറിച്ച് ആളാവാൻ ശ്രമിച്ചില്ല.

ഒരു ഉറച്ച മുസ്ലിം ലീഗുകാരനായിരുന്നു അസറു. അവന്റെ രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വേറിട്ടതും അത്ഭുതപ്പെടുത്തുന്നതുമായിരുന്നു. നേതാക്കൾക്ക് ഡൽഹിയിലെ അസറുവിനെ അറിയാം. പക്ഷെ, എനിക്ക് നാട്ടിലെ അസറുവിനെ അറിയാം. ജീവിതത്തിൽ മരിക്കുന്നത് വരെ അസറു നാട്ടിൽ ഒരു പാർട്ടിയുടെയും പതാക പിടിച്ചിട്ടില്ല. പക്ഷെ, ജീവിത കാലം മുഴുവൻ പാർട്ടി പതാക പിടിച്ച് പ്രവർത്തിച്ച ഒരാൾക്ക് കിട്ടുന്നതിനേക്കാൾ വലിയ ബഹുമതിയാണ് മുസ്ലിം ലീഗ് പാർട്ടി അവന് നൽകിയത്. എന്ത് കൊണ്ട്? സി.പി.ഐയുടെ നേതാവ് കാനം രാജേന്ദ്രൻ മരിച്ചപ്പോൾ ഡൽഹിയിൽ അനുസ്മരണ പരിപാടി നടത്താൻ ബിനോയ് വിശ്വം ഏൽപിച്ചത് എം.എസ്.എ ഫുകാരാനായ അസ്ഹറുദ്ദീനെയാണ്. ആ രാഷ്ട്രീയമേതാണ്, അവിടെയാണ് അസറുവിന്റെ പ്രവർത്തനം വേറിട്ടതാവുന്നത്. തന്റെ രാഷ്ട്രീയം വെറുപ്പിന്റെ രാഷ്ട്രീയമല്ല, മറിച്ച്, ജീവകാരുണ്യ പ്രവർത്തനങ്ങളുടേയും ചേർത്തുപിടിക്കലിന്റെയും രാഷ്ട്രീയമായിരുന്നു. അതിൽ വിവിധ രാഷ്ട്രീയക്കാരുണ്ട്. വിദ്യാർഥികളുണ്ട്. രോഗികളുണ്ട്. എന്തിനേറെ കഴിക്കാൻ ഭക്ഷണമില്ലാതെ കിടക്കാൻ ഒരു കൂരയില്ലാതെ ഡൽഹിയിലെ മരം കോച്ചുന്ന തണുപ്പിൽ റെയിൽവെ പുറംപോക്കുകളിലും ഫുട്പാത്തിലും ഒരു പ്ലാസ്റ്റിക് ഷീറ്റ് വലിച്ചു കെട്ടി അന്തിയുറങ്ങുന്നവർ വരെയുണ്ട്. ഡൽഹിയിലുള്ളവർക്കും വിവിധ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി അവിടെ വരുന്നവർക്കും അവൻ പ്രിയപ്പെട്ടവനാണ്. ഒറ്റ ഇടപെടൽ കൊണ്ട് അല്ലെങ്കിൽ ഒരു ഫോൺ കോൾ കൊണ്ട് അവൻ ഏവരുടെയും ഹൃദയത്തിൽ പ്രിയപ്പെട്ടവനാകും. അവന്റെ വിയോഗത്തിന് ശേഷം കൂട്ടുകാരനും സഹപാഠിയുമായ ഷുഹൈബ് എന്നോട് ബന്ധപ്പെടുമ്പോൾ, അസറുവില്ലാത്ത ഡൽഹിയിലെ ഒറ്റപ്പെടൽ സംസാരത്തിൽ നിന്ന് ഞാൻ വായിച്ചെടുക്കാറുണ്ട്.

സാധാരണ ഗതിയിൽ ഒരാൾ മരണപ്പെട്ടാൽ എല്ലാവരും ആലങ്കാരികമായി പറയുന്ന വാക്കാണ് തീരാനഷ്ടമെന്ന്. എന്നാൽ, അസറുവിന്റെ കാര്യത്തിൽ അത് ആലങ്കാരികതയല്ല. ആര് മരിച്ചാലും കുടുംബത്തിന് തീരാ നഷ്ടമാണ്. അസറുവിന്റെ വിയോഗം അക്ഷരാർഥത്തിൽ നാടിന്റെ നഷ്ടമാണ്. അവൻ ജീവിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ അവനിലൂടെ ഈ നാടിന്റെ മുഖഛായ തന്നെ മാറുമായിരുന്നു. അത്രത്തോളം, ഇളം പ്രായത്തിൽ തന്നെ വർത്തമാന കാല സാഹചര്യങ്ങളെ അവൻ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. അവനിൽ നിന്ന് നമുക്ക്, വളർന്ന് വരുന്ന വിദ്യാർഥികൾക്ക്, കുടുംബത്തിന് രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തകർക്ക് ധാരാളം പഠിക്കാനും പകർത്താനുമുണ്ട്. കഴിഞ്ഞ ഇരുപത് വർഷത്തെ ഒരു ശിഷ്യനെ ഓർത്തെടുക്കുമ്പോൾ അഭിമാനത്തോടെ തന്നെ കുറിക്കട്ടെ. എടാ അസറൂ, നീയാണ് ഗുരു.

സുലു ടീച്ചർ

പ്രിയ ശിഷ്യാ...

ഓർമകളുടെ മുറ്റത്ത് നിന്നും
വേർപെട്ടുപോയ
പ്രിയ ശിഷ്യാ,
നിന്റെ ഓർമകളുടെ
മുറ്റത്തു നിന്നും രണ്ടുവരികൾ
കുറിച്ചിടുന്നു.
ഇവിടെ നന്മയുടെ പരിമളം
വീശുന്ന നിന്റെ
ഹൃദയമിടിപ്പ്
നിലച്ചുപോയെന്ന്
വിശ്വസിക്കാനാവാതെ,
ആദ്യ ഗുരുവായിരുന്ന
ഞാനുമീ വേളയിൽ
നിഷ്കളങ്കതയോടെ
പുഞ്ചിരിതൂകുന്ന
നിന്റെ മുഖം
ഓർമകളുടെ ആ
പഴയ നഴ്സറിയിലേക്ക്
എന്നെ കൂട്ടികൊണ്ട് പോകുന്നു.
തിന്മകൾ
കൊടികുത്തി വാഴുന്ന
ഈ നശിച്ചകാലത്ത്,
നന്മയുള്ള മനുഷ്യനായി
നീ വളർന്നതിൽ

അഭിമാനിക്കുന്നു.
മരണം വന്നുവിളിച്ചപ്പോൾ
നീയെന്ന വസന്തവും
മൈലാഞ്ചി ചെടികൾക്കിടയിലുറങ്ങി.
നിനക്കായ്
പ്രാർഥനകൾമാത്രം.
ഞങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തിൽ
നീയെന്നും ജീവിക്കുന്നു.
മരണപെട്ടുപോയ
അസറുവിന്റെ ഓർമകളിൽ
നിന്ന് കുറച്ചു വരികൾ...

CAM

04

PUS

ക്യാമ്പസുകളുടെ കണ്ണീരോർമകൾ

അഹ്സൻ
കൊറ്റങ്ങോടൻ

അന്വേഷണത്തിന്റെ ക്യാമ്പസ് മുഖങ്ങൾ

അസറുവിന്റെ ക്യാമ്പസ് ഇടപെടലുകളെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു ചർച്ചയാണിവിടെ ലക്ഷ്യം വെക്കുന്നത്. വളരെ ചെറിയ പ്രായത്തിൽ തന്നെ, തന്റെ സ്കൂൾ വിദ്യഭ്യാസ കാലം തൊട്ടേ സ്കൂൾ ലീഡറായും മറ്റുമാണ് ക്യാമ്പസിലെ വിദ്യാർഥികൾക്കു വേണ്ടിയും, ക്യാമ്പസിന്റെ പുരോഗതിക്ക് വേണ്ടിയും ഇടപെട്ട് തുടങ്ങുന്നത്. എന്നാൽ കൂടുതൽ ആഴത്തിലുള്ളതും, ദൃഢമായതുമായ ഒരു ക്യാമ്പസ് ഇടപെടൽ ഏവരുമറിയുന്നത് ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിലെ പ്രധാന ക്യാമ്പസിടങ്ങളായ ജാമിഅ മില്ലിയ ഇസ്‌ലാമിയ, ഡൽഹി സർവ്വകലാശാല, ജവഹർലാൽ നെഹ്റു യൂനിവേഴ്സിറ്റി എന്നിവിടങ്ങളിലെ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെയാണ്.

ക്യാമ്പസിൽ ഏതൊരു കാര്യവും കൃത്യതയോടെയും, പക്വതയോടെയും കൈകാര്യം ചെയ്യാനുള്ള മികവ് കൈവരിക്കുന്നതിൽ അസറുവിന്റെ ഓരോ വിദ്യഭ്യാസ കാലഘട്ടത്തിനും ചെറുതല്ലാത്ത പങ്കുണ്ട് എന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുന്നു. ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഓരോ കാര്യങ്ങളും അതിന്റെ പരിപൂർണമായ പൂർ

സഹപാഠികളുടെ വിജയങ്ങൾ മുദ്രാവാക്യവിളികളോടെ ആഘോഷിച്ച്, അവരുടെ സന്തോഷങ്ങളിൽ പങ്കുചേർന്നു. നിമിഷനേരം കൊണ്ട് താളാത്മകമായ മുദ്രാവാക്യ വരികൾ അസറുവിന്റെ ശബ്ദത്തിൽ ഉയർന്ന്കേൾക്കുന്നതും, ചുറ്റുമുള്ളവർ അതേറ്റ് വിളിക്കുന്നതും അസറു വിദ്യാർഥിയായ ഏതൊരു ക്യാമ്പസിനും മറക്കാനാവാത്ത അനുഭവമാണ്.

ത്തീകരണത്തിന് വേണ്ടി ചിട്ടയായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അസറു നടത്തി പോന്നു. സ്കൂൾ കലോത്സവത്തിൽ വ്യത്യസ്ത മത്സരയിനങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുമ്പോഴും, തന്റെ ക്ലാസ്സിലേയും താൻ നേതൃത്വം കൊടുക്കുന്ന ഗ്രൂപ്പിലേയും അംഗങ്ങളെ മത്സരങ്ങളിൽ പങ്കെടുപ്പിക്കുന്നതിനും, അവർക്ക് വേണ്ട പ്രോത്സാഹനങ്ങൾ നൽകി കൂടെ നിൽക്കുന്നതിനും അസറു മുൻകയ്യെടുത്തു.കായിക മത്സരങ്ങൾ നടക്കുമ്പോൾ മത്സരാർഥികളല്ലാത്ത കുട്ടികൾ സ്കൂളിൽ വരാറില്ലെന്ന് പറയുന്ന അധ്യാപകർ പക്ഷെ അസറുവിന്റെ കാര്യം വ്യത്യസ്തമായിരുന്നുവെന്ന് ഓർത്തെടുക്കുന്നുണ്ട്. തന്റെ സഹപാഠികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതോടൊപ്പം, ഫസ്റ്റ് ഐഡിന്റെ ചുമതല സ്വയമേറ്റെടുത്ത് നടത്തിപ്പോന്നുവെന്ന് അസറുവിന്റെ സ്കൂൾ കാലഘട്ടത്തിലെ ക്യാമ്പസ് ഇടപെടലിനെ അടയാളപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു ചെറു അനുഭവം മാത്രമാണ്.

സഹപാഠികളുടെ വിജയങ്ങൾ മുദ്രാവാക്യവിളികളോടെ ആഘോഷിച്ച്, അവരുടെ സന്തോഷങ്ങളിൽ പങ്കുചേർന്നു. നിമിഷനേരം കൊണ്ട് താളാത്മകമായ മുദ്രാവാക്യ വരികൾ അസറുവിന്റെ ശബ്ദത്തിൽ ഉയർന്ന് കേൾക്കുന്നതും, ചുറ്റുമുള്ളവർ അതേറ്റ് വിളിക്കുന്നതും അസറു വിദ്യാർഥിയായ ഏതൊരു ക്യാമ്പസിനും മറക്കാനാവാത്ത അനുഭവമാണ്.

ഡൽഹിയിലെത്തിയതോടെ സ്കൂൾ കലോത്സവവും മറ്റുമില്ലാതായെങ്കിലും വിദ്യാർഥികൾ പങ്കെടുക്കുന്ന ഓരോ സംഗമങ്ങളിലും അസറുവിന്റെ ഇടപെടലുകളുണ്ടായി. ഡൽഹിയിലെ ഓണപരിപാടികളിൽ, 'തിണ' കലോത്സവ വേദിയിലെല്ലാം ഇത്തരത്തിലുള്ള

ഇടപെടലുകൾ കണ്ടാസ്വദിച്ചുവരാണ് നമ്മിൽ പലരും. കാണികളെ ആവേശം കൊള്ളിക്കാൻ

ക്യാമ്പസുകളെക്കുറിച്ച്,

മത്സരാർഥികളെക്കുറിച്ച് വ്യത്യസ്ത കുറിപ്പുകളെഴുതി, ആവേശത്തോടെ സ്വശൈലിയിൽ അസറു തന്നെ അനൗൺസ് ചെയ്തു. വിദ്യാർഥികളിൽ

ആവേശം അതിരുകടന്ന് അടിപിടിയുടെ വക്കിലെത്തുമ്പോൾ ഒരു മുതിർന്ന അംഗത്തെപ്പോലെ (പ്രായം കൊണ്ട് അങ്ങനെയല്ലാതിരുന്നിട്ടും) മധ്യസ്ഥനായി രംഗം ശാന്തമാക്കി.

സർഗപ്രതിഭയായി തന്റെ സ്കൂൾ കാലഘട്ടത്തിലും, ഡിഗ്രി പഠന കാലത്തും തിളങ്ങിനിന്നിരുന്ന അസറു, ഡൽഹിയിലെ ക്യാമ്പസുകളിലെത്തുന്ന മലയാളി വിദ്യാർഥികൾക്ക് നഷ്ടമാവുന്ന അവസരങ്ങളും വിദ്യാർഥികളെ പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതിന് അത്തരം അവസരങ്ങൾ അത്യാവശ്യമാണെന്നും മനസ്സിലാക്കി ഡൽഹിയിലെ ക്യാമ്പസ് തോറും അതിനായുള്ള ഇടപെടലുകൾ നടത്തി. കേരളാ ഹൗസിലെ തന്റെ ബന്ധങ്ങളുപയോഗപ്പെടുത്തി 'തിണ' കലോത്സവത്തിന് നേതൃത്വം വഹിച്ചു. കലോത്സവം നടന്ന രണ്ട് വർഷവും അസറുവായിരുന്നു പ്രോഗ്രാം കൺവീനർ.

ഓരോ സമയത്തും വിദ്യാർഥികൾക്ക് വേണ്ട അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ അവൻ നടത്തിയിരുന്നു. ജാമിഅയിൽ സ്മൃതിയും, ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ സർഗയും മൈത്രിയുമെല്ലാം ക്യാമ്പസുകളിൽ വിദ്യാർഥികളുമായി ഇടപെടാനുള്ള വേദിയായി അവൻ നോക്കി കണ്ടു. ഒരു ക്യാമ്പസിലെ സംഘടനയുടെ തലപ്പത്തിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ മറ്റു ക്യാമ്പസുകളിലേയും സംഘടനകളിൽ സ്വീകാര്യത ലഭിക്കുകയെന്നത് വിരളമാണല്ലോ, പക്ഷെ, അസറുവിന്റെ കാര്യത്തിലതങ്ങനെയായിരുന്നില്ല. അസറുവിന്റെ ശേഷവും അതങ്ങനെയാണെന്ന് ഈയടുത്തിടെ ഡൽഹി ക്യാമ്പസുകളിൽ നടന്ന ഓരോ സംഭവങ്ങളും ഓർമപ്പിക്കുന്നു.

അസറു ഡൽഹിയിലുണ്ടായ കാലഘട്ടത്തിൽ വിദ്യാർഥികളെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഏതൊരു കാര്യത്തിലും അസറുവുണ്ടായിരുന്നു. റംസാൻ കാലമാവുമ്പോൾ ഇഫ്താറുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വിദ്യാർഥികളനുവിക്കുന്ന പ്രയാസങ്ങൾ ഏറെ കാലങ്ങളായുള്ളതാണ്. അതിനായി പല സംവിധാനങ്ങളും അതാത് സമയങ്ങളിൽ

ഓരോ സമയത്തും വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് വേണ്ട അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ അവൻ നടത്തിയിരുന്നു. ജാമിഅയിൽ സ്മൃതിയും, ഡൽഹി യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽ സർഗയും മൈത്രിയുമെല്ലാം ക്യാമ്പസുകളിൽ വിദ്യാർത്ഥികളുമായി ഇടപെടാനുള്ള വേദിയായി അവൻ നോക്കി കണ്ടു.

ജാമിഅ മില്ലിയ ഇസ്ലാമിയ സർവ്വകാലയിലെ ജമാ മസ്ജിദ് ഇമാം സുലൈമാൻ ഖാസിമി ഉസ്താദിനോടൊപ്പം അസറു.

വിദ്യാർഥികളുടെ ശാരീരികവും മാനസികവുമായ ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങളിലും കൃയാത്മകമായതും സമയോചിതവുമായ ഇടപെടലുകൾ അസറുവിന്റെ സ്ഥിരം അജണ്ടയായിരുന്നു. പല വിദ്യാർഥികൾക്ക് (പ്രായ, ലിംഗ വ്യത്യാസമില്ലാതെ) വേണ്ടിയും ഡൽഹിയിലെ പല ആശുപത്രികളിലും രാപ്കലെന്നില്ലാതെ അസറു കൂട്ടിരുന്നു.

വിദ്യാർഥികൾക്ക് നേതൃത്വം കൊടുത്ത് വരാറുണ്ടെങ്കിലും, 2021-2022 അധ്യായന വർഷത്തിൽ കൂടുതൽ വ്യവസ്ഥാപിതമായി കാര്യങ്ങൾ വിദ്യാർഥിഹിതമാക്കുന്നതിന് ക്യാമ്പസ് അധികൃതരുമായി ക്രിയാത്മകമായി അസറു ഇടപെട്ടു. വിദ്യാർഥി പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് അധ്യാപകരോടും, സ്ഥാപന മേധാവികളോടും ഇട ചേർന്ന് പ്രവർത്തിക്കേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണെന്ന അസറുവിന്റെ തിരിച്ചറിവിനെ, വളരെ ചെറുപ്പത്തിലേ ഐ.എ.എസ് സ്വപ്നം കണ്ട് തുടങ്ങിയ ഒരു ഡിപ്ലോമാറ്റിന്റെ കൗശലമായി നിരീക്ഷിച്ചാൽ അത് തെറ്റാവില്ല. വിദ്യാർഥി പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പരിഹാരമാവുകയെന്ന ലക്ഷ്യം വെച്ച് തന്നെ, അധ്യാപകന്മാരുമായും, സ്ഥാപനാധികാരികളുമായും കേവല കൊടുക്കൽ വാങ്ങൽ ഇടപാടുകൾക്കതീതമായ പ്രത്യേക സൗഹൃദം സ്ഥാപിക്കാൻ അസറുവിന് സാധിച്ചു. ആ സൗഹൃദങ്ങൾ പലതും വ്യക്തിപരമായി വളർത്തിയെടുത്തും, സമയാസമയങ്ങളിൽ പുതിക്കിയും അസറു സൂക്ഷിച്ച് പോന്നു. രജിസ്ട്രാർ ഓഫീസിലും, പ്രോക്ടോറിയൽ ഓഫീസിലും, ഡീൻ ഓഫ് സ്റ്റുഡന്റ്സ് വെൽഫയർ ഓഫീസിലും അസറുവിനുണ്ടായിരുന്ന ബന്ധങ്ങൾ പല വിദ്യാർഥികളുടേയും പ്രശ്നപരിഹാരങ്ങൾക്ക് കാരണമായി. ഇത്തരം ബന്ധങ്ങൾ കേവലം ഉന്നതാധികാരികളിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങുന്നതായിരുന്നില്ല. ക്യാമ്പസിലെ സുരക്ഷാ ഉദ്യോഗസ്ഥരായ ഗാർഡ്മാരോടും, ക്ലീനിങ്ങ് സ്റ്റാഫുമാരോടും അസറുവിന് ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. അസറുവിന്റെ മരണവാർത്തയോട് ജാമിഅ അധ്യാപക കൂട്ടായ്മയിൽ മലയാളികല്ലാത്ത, അസറുവിനെ ഒരിക്കൽ പോലും പഠിപ്പിച്ചിട്ടില്ലാത്ത പല അധ്യാപകരും പ്രതികരിക്കുമ്പോഴാണ് അസറുവിന്റെ ക്യാമ്പസ് ഇടപെടലിന്റെ ആഴമറിയുന്നത്.

അസറു ആശുപത്രിയിലായിരുന്ന ദിവസം യാദൃശ്ചികമായി തന്റെ മകളുടെ ചികിത്സക്ക് വേണ്ടിയെത്തിയ ജാമിഅ പള്ളിയിലെ ഇമാമിന് അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം നിൽക്കുന്ന അസറുവിന്റെ ഫോട്ടോ കാണിച്ച് ഇവനാണ് ചികിത്സയിൽ കഴിയുന്നതെന്നറീച്ചു. ഫോട്ടോ കണ്ടയുടനെ അസറുവിനെ തിരിച്ചറിഞ്ഞ ഇമാം ഇടക്കിടെ വന്ന് സലാം പറയുന്ന, തന്റെ രോഗ വിവരങ്ങളന്വേഷിക്കുന്ന, നിറപുഞ്ചിരിയുള്ള ഈ കുട്ടിയെ ഞാനെങ്ങനെ അറിയാതിരിക്കാനാണെന്ന് പറഞ്ഞു. തൊട്ടടുത്ത വെള്ളിയാഴ്ച്ച ദിവസം ജുമുഅക്ക് ശേഷം അസറുവിന്റെ രോഗ ശമനത്തിന് വേണ്ടി കണ്ണീരൊഴുക്കി പ്രാർഥന

നടത്തി. മരണ വാർത്ത അദ്ദേഹത്തെയറിക്കുമ്പോൾ കണ്ണുകൾ നിറച്ച് ഞങ്ങളെ ചേർത്ത് പിടിച്ചു. മരണാനന്തര ചടങ്ങുകൾക്ക് ജാമിഅ പള്ളിയിൽ എന്ത് സൗകര്യങ്ങൾ വേണമെങ്കിലും ഒരുക്കാമെന്ന് വിതുമ്പി പറഞ്ഞു.

വിദ്യാർഥികളുടെ ശാരീരികവും മാനസികവുമായ ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങളിലും കൃയാത്മകമായതും സമയോചിതവുമായ ഇടപെടലുകൾ അസറുവിന്റെ സ്ഥിരം അജണ്ടയായിരുന്നു. പല വിദ്യാർഥികൾക്ക് (പ്രായ, ലിംഗ വ്യത്യാസമില്ലാതെ) വേണ്ടിയും ഡൽഹിയിലെ പല ആശുപത്രികളിലും രാപ്പകലെന്നില്ലാതെ അസറു കൂട്ടിരുന്നു. അവരുടെ ആശുപത്രി ബില്ലുകൾ കുറച്ച് കൊടുക്കുന്നതിന് ഡൽഹിയിലെ തന്റെ ബന്ധങ്ങളുപയോഗപ്പെടുത്തി. പലപ്പോഴും ജാമിഅയിലെ ഒരു മലയാളി വിദ്യാർഥി ഹോസ്പിറ്റലിലായാൽ ഹോസ്പിറ്റൽ അധികൃതർ അസറുവിനെ വിളിച്ചറിയിക്കുന്ന സംഭവങ്ങൾ വരെയുണ്ടായി. പലതവണ വിദ്യാർഥികൾക്കും, അധ്യാപകർക്കും, അധ്യാപകരുടെ കുടുംബാഗംങ്ങൾക്കും വരെ സ്വയം രക്തദാനം നടത്തി. അല്ലെങ്കിൽ വേണ്ട രക്ത ഗ്രൂപ്പ് സംഘടിപ്പിച്ച് കൊടുക്കുന്നതിന് വേണ്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചെയ്തു. പുതുതായി ക്യാമ്പസിലെത്തുന്നവരോട് ശാരീരികാരോഗ്യവും, മാനസികാരോഗ്യവും ശ്രദ്ധിക്കണമെന്ന് നിരന്തരം പറഞ്ഞ് കൊണ്ടിരുന്നു. അതിൽ വീഴ്ച വരുത്തുന്നവരെ കണ്ടാൽ ഒരു ജ്യേഷ്ഠനെപ്പോലെ ശാസിച്ചു.

ഡൽഹിയിലെ ലഹരി ഉപയോഗത്തെക്കുറിച്ചും, അതെങ്ങനെയാണ് വിദ്യാർഥികൾക്കിടയിൽ വർധിച്ച് വരുന്നതെന്നും അവസരം കിട്ടുമ്പോഴെല്ലാം പറഞ്ഞു കൊടുത്തു. അത്തരം പ്രശ്നങ്ങളിൽ കുടുങ്ങിയ വിദ്യാർഥികളനുഭവിക്കുന്ന പ്രതിസന്ധികളെക്കുറിച്ചും, അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കേസുകളിലിടപെട്ടപ്പോൾ തനിക്കുണ്ടായ തിരിച്ചറിവുകളെ പറ്റി അനുഭവകഥകളായി വിദ്യാർഥികൾക്ക് വിശദീകരിച്ച് കൊടുത്തു, അതുവഴി ഒരാളെയെങ്കിലും രക്ഷിക്കാനാവുമെന്ന് വിശ്വസിച്ചു.

വിദ്യാർഥികളനുഭവിക്കുന്ന സാമ്പത്തിക പ്രശ്നങ്ങൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞ അസറു വൈകുന്നേരം ഭക്ഷണം കഴിക്കാൻ പോവുമ്പോൾ പ്രതിസന്ധിയുള്ള ഒരാളെയെങ്കിലും ഒപ്പം കൂട്ടി. കൂടുതൽ സുസ്ഥിരമായ പദ്ധതിയെന്ന നിലയിൽ പലർക്കും അവരറിയാതെ സ്പോൺസർമാരെ കണ്ടെത്തി. വിദ്യാർഥികളുടെ രക്ഷിതാക്കളുമായും, വീട്ടുകാരുമായും നല്ല ബന്ധം അസറു നിലനിർത്തിപോന്നു.

അസറുവിന്റെ ക്യാമ്പസ് ഇടപെടലുകൾക്ക് അക്ഷരങ്ങൾ നൽകുകയെന്നത് ശ്രമകരമായ ഒരു ദൗത്യമാണെന്ന് തിരിച്ചറിയുന്നു. കാരണം, അസറു ഡൽഹിലുണ്ടായിരുന്ന നാലു വർഷക്കാലത്തിനിടക്ക് ഡൽഹിലെത്തിയ ഒരു മലയാളി വിദ്യാർഥിക്ക് മറക്കാനാവാത്ത ഒരു അനുഭവമായി അസറുവുണ്ടാവുമെന്ന് പറഞ്ഞാലത് അതിശയോക്തിയാവില്ല. കാരണം, അത്രമേൽ ആഴത്തിലാണ് അസറു ഡൽഹി ക്യാമ്പസുകളിൽ ഈ കാലഘട്ടത്തിലിടപെട്ടത്.

വൈകുന്നേരം ഭക്ഷണം കഴിക്കാൻ പോവുമ്പോൾ പ്രതിസന്ധിയുള്ള ഒരാളെയെങ്കിലും ഒപ്പം കൂട്ടി. കൂടുതൽ സുസ്ഥിരമായ പദ്ധതിയെന്ന നിലയിൽ പലർക്കും അവരറിയാതെ സ്പോണ്സർമാരെ കണ്ടെത്തി

ADMIN BLOCK

ms

Jamia Milli Islamia

STOP
ANTI MUSLIM
POGROM
#MUSLIM
LIVES
ATTER
#GUJRAT
2002
DELHI
2020
STOP

ഡോ. ഹബീബുറഹ് മാൻ
അസോ. പ്രൊഫസർ,
ജാമിഅ: മില്ലിയ്യ ഇസ്‌ലാമിയ്യ

പടപ്പുകളുടെ സേവകൻ

മരണത്തിനിപ്പുറമുള്ള ഈ നശ്വര ജീവിതത്തിലെ വഞ്ചകമായ മരുപ്പച്ച പ്രാപിക്കാനുള്ള ഭ്രാന്തമായ നെട്ടോട്ടത്തിന്റെ നിരർത്ഥകത നീയതിൽ സമർത്ഥമായി പറഞ്ഞു വെക്കണം. അങ്ങനെ 'മാനവ സേവ തന്നെ മാധവസേവ' യെന്നു നീ ജീവിച്ചു വെച്ച നിത്യ സന്ദേശം പുതു തലമുറ ശിരസ്സേറ്റട്ടെ !

അസറു, നീ പോയി അല്ലേ? രണ്ടായിരത്തി ഇരുപത്തിനാലിനു കാക്കാതെ, ചുറുചുറുക്കൻ ഇരുപത്തിനാലുകാരൻ, പടച്ചോന്റെ വിരുന്നുണ്ണാൻ ഇത്ര പൊടുന്നനെ! പ്രായത്തിൽ എന്റെ പകുതിയേ കാണുവെങ്കിലും പക്വതയിൽ എന്നെ പാടെ അസൂയപ്പെടുത്തിയവൻ. സമരമുഖങ്ങളിലെ നിറസാന്നിധ്യം. അണികളിലെമ്പാടും പുതുരക്തം പ്രവഹിപ്പിച്ചും പ്രസരിപ്പിച്ചും ഓടി നടന്ന ഹൃദയസാന്നിധ്യം.

എന്റെ സാക്ഷ്യപത്രങ്ങളുടെ ആവശ്യം നിനക്കില്ല. പക്ഷെ, നിന്റെ സാന്നിധ്യമില്ലാതെ ഞങ്ങളിൽ പലരുടെയും ജീവിതം അപൂർണ്ണമാണല്ലോ. വരും ആണ്ടുകളിൽ പല കണ്ണുകളും (എന്റേതടക്കം)പലപ്പോഴും പലയിടത്തും നിന്നെ തിരഞ്ഞു കൊണ്ടേയിരിക്കും. കരഞ്ഞു കൊണ്ടേയിരിക്കും. തീർച്ച.

അസറു, മരണ യാത്ര എങ്ങനെയിരുന്നെന്നതിനെപ്പറ്റി നിന്റെ സ്വതസിദ്ധമായ ശൈലിയിൽ ദീർഘമായ ഒരു ഫെയ്സ്ബുക്ക് പോസ്റ്റ് വായിക്കാൻ കൊതി.

മരണത്തിനിപ്പുറമുള്ള ഈ നശ്വര ജീവിതത്തിലെ വഞ്ചകമായ മരുപ്പച്ച പ്രാപിക്കാനുള്ള ഭ്രാന്തമായ നെട്ടോട്ടത്തിന്റെ നിരർഥകത നീയതിൽ സമർഥ

മായി പറഞ്ഞു വെക്കണം. അങ്ങനെ 'മാനവസേവ തന്നെ മാധവസേവ' യെന്നു നീ ജീവിച്ചു വെച്ച നിത്യ സന്ദേശം പുതു തലമുറ ശിരസ്സേറ്റട്ടെ !

മൂക്കിൽ പഞ്ഞി വെക്കുമ്പോൾ കാണുന്നവർക്കുള്ള അസ്വസ്ഥത മരിച്ചുകിടന്നവർക്കുണ്ടാകില്ലെന്ന് പല അനാഥമയ്യിത്ത് പരിപാലനങ്ങളിലും നാം സമാശ്വസിച്ചിരുന്നു. അസറു, നീ അലോസരപ്പെട്ടില്ലല്ലോ അല്ലെ?

ചെരുപ്പിന്റെ വാറു പൊട്ടാനുള്ള സമയം പോലും , ബർസഖീ (മരണാനന്തര)

ജീവിതത്തിലേക്കുള്ള ഈ ചുവടു മാറ്റത്തിനെടുക്കില്ലെന്ന് ഇത്തരം മരണങ്ങൾ പലപ്പോഴായി ഓർമപ്പെടുത്തുന്നു.

സ്വർഗ്ഗീയ മാലാഖമാർ സലാം ചൊല്ലി വിളിച്ചിരുത്തിയപ്പോഴേക്കും നിന്റെ വശ്യമായ പാൽ പുഞ്ചിരിയിൽ അവരെയും നിന്റെ ആത്മ സുഹൃത്തുക്കളാക്കിയിരിക്കാം നീ. അവരുടെ പക്കലിരിക്കുന്ന സ്വർഗ്ഗവാസികളുടെ ലിസ്റ്റിൽ ഞങ്ങളുടെ പേരുകൾ തിരയണേ. നീ ഓടിയെത്തിയ ജന്നാത്തുൽ ഫിർദൗസിൽ ഏറെ വൈകാതെ നമുക്കൊത്ത് വീണ്ടുമൊരു നോമ്പുതുറയൊരുക്കണം.

പലപ്പോഴായി ഫാക്കൽറ്റി കാബിനിൽ കയറി വന്ന് ഓർമപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന ചില പ്രൊജക്ടുകൾ, അതിൽ തന്നെ വിശേഷിച്ചും നവാസ് നിസാർ സാറിന്റെ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച ഒരു കൈപ്പുസ്തകം, ഡൽഹി മലയാളി വിദ്യാർഥികൾക്ക് മാർഗ്ഗദർശനത്തിനായുള്ള ഒരു പരിഷ്കരിച്ച ഇ-കൈപ്പുസ്തകം, അടുത്ത മുലാഖാത്തിൽ (ഒരുമിച്ചുകൂടല്) നമുക്കിവയുടെ പുരോഗതി വിലയിരുത്തണം.

വരും വർഷങ്ങളിൽ ജനം വീണ്ടും പൗരാവകാര സംരക്ഷണത്തിനായി കരം കോർത്ത് തെരുവിലിറങ്ങുമ്പോൾ, അകലെ മേഘ പാളികളിലിരുന്ന് നീ സ്വർഗ്ഗം കാക്കുന്ന മലക്കുകൾക്ക് നിന്റെ സുഹൃദ് വൃന്ദത്തെ പരിചയപ്പെടുത്തും. ഭൂമിയിൽ കുഴപ്പമുണ്ടാക്കുകയും രക്തം ചിന്തുകയും ചെയ്യുന്ന മനുഷ്യരെ സൃഷ്ടിക്കാൻ കൊള്ളാമോ എന്നു ദൈവത്തോട് തർക്കിച്ചവരെ നീ വാദപ്രതിവാദം നടത്തി ഒരിക്കൽ കൂടി മുട്ടുകുത്തിക്കും. എന്നെപ്പോലെ അവരും നിന്റെ പക്വതയിൽ അസൂയപ്പെടും. സ്വർഗ്ഗലോകത്തെ ന്യൂ എൻട്രികൾക്കായി അഡ്മിഷൻ ഫെസിലിറ്റേഷൻ ഡെസ്ക്ക് തുറന്ന് തന്റെ സൗഹൃദ വലയം കൂട്ടുന്ന തിരക്കിലാവും എന്റെ അസറുവപ്പോഴും!

പലപ്പോഴായി ഫാക്കൽറ്റി കാബിനിൽ കയറി വന്ന് ഓർമ്മപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന ചില പ്രൊജക്ടുകൾ, അതിൽ തന്നെ വിശേഷിച്ചും നവാസ് നിസാർ സാറിന്റെ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച ഒരു കൈപ്പുസ്തകം, ഡൽഹി മലയാളി വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് മാർഗ്ഗദർശനത്തിനായുള്ള ഒരു പരിഷ്കരിച്ച ഇ-കൈപ്പുസ്തകം, അടുത്ത മുലാഖാത്തിൽ (ഒരുമിച്ചുകൂടൽ) നമുക്കിവയുടെ പുരോഗതി വിലയിരുത്തണം.

പ്രൊഫ. മാത്യു ജോസഫ് സി.
ജാമിഅ: മില്ലിയ്യ ഇസ്‌ലാമിയ്യ

സൗഹൃദങ്ങളുടെ ഊർജം

അസറു എന്ന ഓമനപ്പേരിലാണ് മറ്റ് അനേകരെപ്പോലെ ഞാനും അസ്ഹറുദ്ദീന് പാലോടിനെ വിളിച്ചിരുന്നത്. ജാമിഅ മില്ലിയ ഇസ്ലാമിയയിൽ എത്തിയതു മുതൽ തന്റെ ജീവിതാവസാനം വരെ ജാമിഅയെ നെഞ്ചോട് ചേർത്തു സൂക്ഷിച്ച സമർഥനായ വിദ്യാർഥിയായിരുന്നു അസറു.

അപരിചിതരോടുപോലും ഇണങ്ങാൻ അസാമാന്യമായ കഴിവുണ്ടായിരുന്നു അസറുവിന്. ഒരിക്കൽ പരിചയത്തിലായാൽ ആർക്കും മറക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരു മാന്ത്രികത അസറുവിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഹൃദയസൗരഭ്യം നിറഞ്ഞ പുഞ്ചിരിയോടെ വ്യക്തികളെയും പ്രശ്നങ്ങളെയും അഭിമുഖീകരിച്ചിരുന്ന അസറു താൻ സംസർഗ്ഗത്തിൽ ഏർപ്പെടുന്നവരിലെല്ലാം നിറച്ചിരുന്നത് സ്നേഹത്തിന്റെയും കരുതലിന്റെയും പോസിറ്റിവിറ്റിയായിരുന്നു എന്ന് നിസ്സംശയം പറയാം.

അസറുവിനെ ഞാൻ നേരിട്ട് പഠിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. പക്ഷെ നേരിട്ട് പഠിപ്പിച്ച വിദ്യാർഥികളെക്കാൾ എത്രയധികം പരിഗണനയാണ് അസറു എനിക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ളതെന്ന് ഞാൻ ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഓർത്തു പോകുന്നു. ആവശ്യങ്ങൾ കണ്ടറിഞ്ഞ് മറ്റുള്ളവരെ സഹായിക്കാൻ, എന്നാൽ അതിനു ശേഷം അതേക്കുറിച്ച് നിശബ്ദത പാലിക്കാൻ അസറു പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു. അസറു ജാമിഅയിൽ വിദ്യാർഥിയായിരുന്ന കാലത്ത് ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽ അസറുവിന്റെ സഹായം സ്വീകരിക്കാത്തവർ വിരളമായിരിക്കും.

അസാധാരണ ഭംഗിയോടെ എഴുതാനുള്ള കഴിവ് അസറുവിനുണ്ടായിരുന്നു. ജാമിഅ ക്യാമ്പസ് ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചും ജാമിഅയുടെ പരിസരപ്രദേശങ്ങളിലെ മനുഷ്യജീവിതങ്ങളെക്കുറിച്ചും അസറു എഴുതിയ ഫേസ്ബുക്ക് കുറിപ്പുകൾ അസറുവിലെ മികച്ച എഴുത്തുകാരനെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. സ്വന്തം ജീവിതത്തിലെ നന്മ എഴുത്തിലും അസറു പകർത്തിവെച്ചു.

സൗഹൃദങ്ങളായിരുന്നു അസറുവിന്റെ ഊർജം. സൗഹൃദത്തിന്റെ ഉയർന്ന തലങ്ങളെ സഹജീവികളിൽ ഉണർത്താനും അസറുവിന് കഴിഞ്ഞു. കാലദൈർഘ്യം കുറഞ്ഞ അസറുവിന്റെ ജീവിതം, നശ്വരമായ ജീവിതത്തിലും ഗുണകർമങ്ങളിലൂടെ അനശ്വരത നേടാനാവും എന്ന് നമ്മെ സൗമ്യമായി ഓർമിപ്പിക്കുന്നു.

@jnientrance

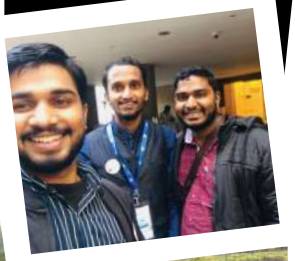

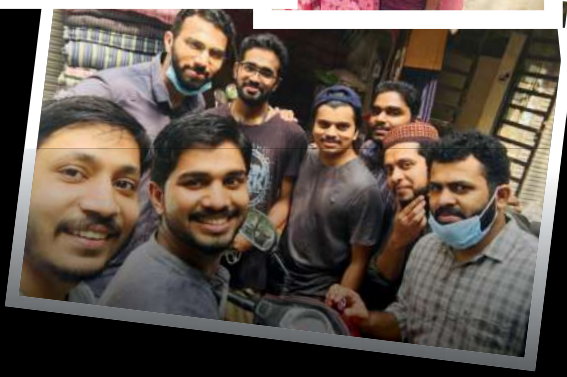

M.K.TEA STALL
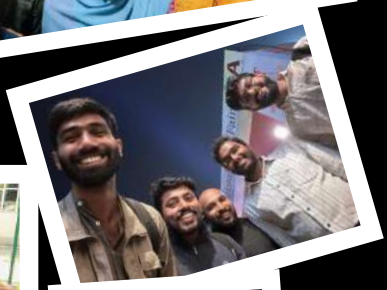

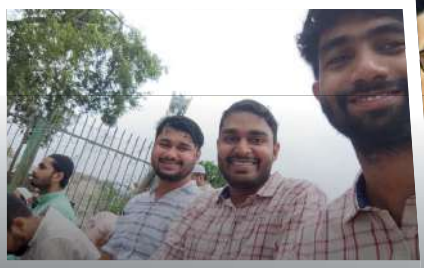

Dr. Manoj NY

Former faculty at Centre for Culture ,
Media and Governance,Jamia Millia Islamia

Dying is a Political Art

You are neither heavenly nor angelic, but too earthly, embodying kindness, warmth and innocence that affirms life on earth. You are not anywhere, but amongst us, a mortal memory, reminding us of what we have 'lost' over these days...

Is memory the repetition of the same, or a repetition with a difference each time it is evoked? Memory conjures the 'then present' (past) of reality in its specific intensity relative to a present. This moment beckons me to evoke the memory of dear Ashar. Here the memory relates to absentia, a loss which I still feel strongly. Death is more tragic when it hits us unexpectedly, as an uninvited guest, as one of the famous Malayalam writers noted. I very vividly recall the coldness and numbness of the moment I got to hear the passing of Ashar. I couldn't believe it, even though I had seen some Facebook posts regarding his health a couple of days back. I wanted to disbelieve it; I wanted to

reject it as rumours spreading on social media. Yet, when one of my students confirmed it, my intentional disbelief clung stubbornly: How can he? How can one fall without any considerable health problems? I contested myself and reality!

A day later I got a call from Jihad inviting me to a commemoration meeting for Azar. I asked the same question to Jihad: why? How? He had no answer as well! He insisted that I should attend the meeting. I refused. I have never refused, so far, any requests of possible help that I can offer to members of Smriti, Jamia. Though Azar was dear to me, without being close in terms of frequent interactions, I didn't go. My mind was too heavy that day as though I had lost one of my dearest ones, a death that etched an indelible mark on my mind and being. I wondered, why? He only used to call me for specific reasons at times. Our conversations were that erratic, so were our meetings. Yet whenever they happened, they carried an air of warmth! The charm of his smile expressed a zillion years spread of friendship, and unfathomable intensity of closeness. I spoke to him through those innocent smiles that he shared and the kind and gentle gestures that he extended.

Sometimes I do think about what brings back the memories of him these days. What evokes the memory and what do I do when I remember him? A genuine, innocent smile, a kind act or gesture from a stranger at the strangest times... In all these, I see him!

You are neither heavenly nor angelic, but too earthly, embodying kindness, warmth and innocence that affirms life on earth. You are not anywhere, but amongst us, a mortal memory, reminding us of what we have 'lost' over these days, especially in the contemporary times marred by hatred and violence. It is a recognition of what we have lost in the due course of years, in the contemporary necropolitical world. An absence that makes us recognize the loss, a death that becomes a reminder of the politics of friendship and communitarianism against harsh political realities. My memories of you carry the politics of survival: the affirmation of life!

Even dying is a political activity these days! So is your passing, Azar. It is profoundly mortal, political and full of life. You still defy the politics of death and hatred with a thousand innocent smiles that promise a new life, a new earth and a new people!

Dr Sameer Babu M
Associate Professor,
Jamia Millia Islamia. New Delhi

When Almighty takes the best souls?

Last year-end was extremely tormented to us due to the demise of our key member, 'You'. Many of my Jamia days would never end without your memories, Asru! Prayers to you forever- May Almighty shower his unbounded blessings to you. How can "He" render other than the best to you! He will be joyous having you on board in the best place. I sometimes dip into the fantasy where you are with us in our Gulmohar gatherings. When others share your memories, I used to be helpless in hiding my eyes.

You know, the anger of my kids is because of your absence. Yeah, early dispersal of our gatherings as well because of you maaan!. The gap is still unfilled. We generally express with a common idiom that passed is passed; the case is different here. Seeing the DPs of Suhaib and Mubashir all the time I shiver. We still have no choice other than you. None is shouldering your role; how can they?!

Someone observed the moments where you were arrogant sometimes, rough to someone, and argumentative. Seeing you, being with you, I couldn-'t find any rough response. I could find nothing but innocence and caring, love and support, and the fragrance of tolerance and hugs of internalized humanity. I am searching for one to replace you in the ecosphere where you left us. What kind of light do I have to switch on to trace such a blessed fellow?! Words are nowhere to trace you back. My keyboard has stopped. Having you always, everywhere, in every nook and corner of Delhi! You know, how many calls I expected from your side to get the Scooter for the PhD submissions?!

A question still remains in my neural networks, why does Almighty invite the best ones sooner? I groan that we have to get the call sooner or later. Let Him play the game! We are all on the other hand only. Fate is fate, bound to believe. Prayers for the best judgement hereafter.

ഒറ്റ വാക്ക്

ഷീല പ്രകാശ്

ആരു പഠിപ്പിച്ചു നിന്നെയീ പൂനിലാ
പാലു ചുരത്തും ചിരി ചിരിക്കാൻ
പരമ കാരുണികൻ പടച്ചവൻ നിൻ കണ്ണിൽ
കരുണ നിറച്ചു നിർലോഭം നിരന്തരം
സ്നേഹമയം നിന്റെ ചാരുവാക്കിൻ നിറം
ചേതോഹരം ഹരിതം ദയാപരം
അപരന്റെ സ്വപ്നം നിറച്ച തോൾ സഞ്ചിയിൽ
നിറയും കടലാസു തുണ്ടിലൊന്നിൽ
എഴുതാൻ മറന്നുവോ പ്രിയ സ്നേഹിതാ
പിരിയുകയാണെന്ന കനൽ മൊഴികൾ
ഇല്ല പിരിയുവാനാകില്ലൊരിക്കലും
ഇല്ല മറക്കുവാനാകില്ലൊരിക്കലും
തെല്ലും നിറം കെടാതെന്നും മനസ്സിന്റെ
ചില്ലയിൽ നീ വന്നിരുന്നു പാടും
കനിവിന്റെ പാട്ടുകൾ, സഹനത്തിന്റെ പാട്ടുകൾ
നിറമേതുമില്ലാത്തോരലിവിന്റെ പാട്ടുകൾ
അർഷി കഫേയിൽ ചുടുചായ മൊത്തുമ്പോൾ
ക്യാമ്പസിലൂടെ വെറുതെ നടക്കുമ്പോൾ
ഗേറ്റ് നമ്പറേഴ് മുറിച്ചു കടക്കുമ്പോൾ
സ്മൃതിയുടെ സാംസ്കാരിക കൂട്ടുകൂടലിൽ
ശ്രുതിചേർന്ന വാക്കും വിചാരവും കൈകോർത്ത്
സമഭാവന ഹർഷനാദം മുഴക്കുമ്പോൾ
നിറയും നിൻ സൗരഭ്യം ഉണരും നിൻ ഓർമകൾ
അറിയാതെ കണ്ണിൽ നിന്നടരുന്നു ചുടുകണം
സ്നേഹിതാ സ്നേഹത്തിൻ രക്തസാക്ഷി
ഇത്രവേഗത്തിലെന്തേ പിരിഞ്ഞു പോയി
ചോദിപ്പവരോടു മറുവാക്കു ചൊല്ലുവാൻ

സ്മൃതി

അർഷദ്
മുൻ കൺവീനർ, സ്മൃതി
ജാമിഅ: മില്ലിയ്യ ഇസ്‌ലാമിയ്യ

ജാമിഅയിൽ എവിടെ നോക്കുമ്പോഴും ഒരു വിടവ് ഞങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നുണ്ട്. സ്മൃതിയെ പൂർണമാക്കിയിരുന്ന അസറുവിന്റെ അഭാവത്തിൽ ആ വിടവ് വല്ലാതെ വെളിവാക്കുന്നുണ്ട്. സ്മൃതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നടക്കുന്ന ഏതൊരു പരിപാടിയുടെയും അമരത്ത അസറു ഉണ്ടാവാറുണ്ടായിരുന്നു. പലപ്പോഴും ഒരു നേതാവിനേക്കാളുപരി ഉപദേശങ്ങളും മാർഗ്ഗനിർദേശങ്ങളുമായി ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം പ്രചോദനമായിരുന്ന ഒരു ജേഷ്ഠ സഹോദരനെ സ്മരിക്കുകയാണ്. സർവകലാശാലയിലെ മലയാളി അധ്യാപകരുമായും പൂർവ്വവിദ്യാർത്ഥികളുമായും നിലവിലെ സ്മൃതി അംഗങ്ങൾക്കുള്ള ഒരു പാലമായിരുന്നു അവൻ.

ജാമിഅയിലെ ഭൂരിഭാഗം മലയാളി വിദ്യാർത്ഥികളുടെയും ഏതെങ്കിലുമൊരു കഥയിൽ ഇടംപിടിക്കാൻ അസറുവിന് കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ജാമിയയും ഡൽഹിയും സ്വപ്നം കണ്ട് ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് കേരളത്തിൽ നിന്നെത്തുന്ന ഓരോ വിദ്യാർത്ഥിയും പ്രവേശന പരീക്ഷ മുതൽ അറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ ഹെല്പ് ഡെസ്കിന്റെയും മറ്റു സൗകര്യങ്ങളുടെയും രൂപത്തിൽ അവനെ അറിഞ്ഞു തുടങ്ങുന്നുണ്ട്.

പിന്നീടങ്ങോട്ട് അഡ്മിഷനുമായും മറ്റു പാഠ്യ പഠ്യേതര വിഷയങ്ങളിയാലും സഹായവും സ്നേഹവുമായി അസറു അവരുടെ ജീവിതത്തിന്റെ ഭാഗമാവുന്നു. ഡൽഹിയിൽ ഏതൊരാവശ്യത്തിനും പ്രത്യേകിച്ച് ശാരീരികയായി അസുഖങ്ങൾ പിടിപെട്ട് ആശുപത്രിയിലേക്ക് പോകുന്ന പല അവസരങ്ങളിലും ആദ്യത്തെ ഫോൺ വിളികൾ പലപ്പോഴും ചെല്ലാറുള്ളത് അസറുവിനെ തേടിയാണ്. ജവറ സബ്മിഷനുകളുടെ സമയത്ത് വിദ്യാർത്ഥികളേക്കാളേറെ അത് ആഘോഷിക്കാനും അവരുടെ സന്തോഷത്തിൽ പങ്കുചേരാനും അസറു പ്രത്യേകം താല്പര്യം കാണിച്ചിരുന്നു.

ഡൽഹിയിലും കേരള ഹൗസിലുമായി നടക്കുന്ന ഏതൊരു പരിപാടിക്കും അതിന്റെ സംഘടകനായി നിന്ന് കൊണ്ട് തന്നെ സ്മൃതിയെക്കൂടി ബന്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നതും, തിണ കലോത്സവം, ട്രേഡ് ഫെയർ പോലെയുള്ള പരിപാടികളിൽ അതിലേക്കാകൃഷ്ടരായ വിദ്യാർത്ഥികളെ പ്രത്യേകമായി വിളിച്ചു പങ്കെടുപ്പിക്കുന്നതും അസറുവിന് ശീലമായിരുന്നു.

ഓഗസ്റ്റ് 15ന് സ്വാതന്ത്ര്യദിന പരേഡിൽ പ്രത്യേകലിസ്റ്റിൽ ഞാനുൾപ്പെടെയുള്ള പല സ്മൃതി അംഗങ്ങൾക്കും പങ്കെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞത് പോലും അസറു ഉള്ളത് കൊണ്ട് മാത്രമാണ്. വ്യക്തിപരമായി സ്മൃതി കൺവീനർ സ്ഥാനം ഞാനേറ്റെടുക്കുമ്പോൾ തന്ന പ്രചോദനവും കരുത്തും ഞാൻ ഓർത്തെടുക്കുകയാണ്. 2019-20 വർഷത്തെ സ്മൃതി കൺവീനർ കൂടിയായിരുന്നു അസറു.

ഹനാൻ ജബ്ബാർ
(മുൻ ജനറൽ സെക്രട്ടറി, മൈത്രി)
ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റി

അസറു ഉണ്ടല്ലോ

'ഞാൻ മൻസൂർ KMWA സെക്രട്ടറിയാണ്...' അസറുക്ക മരണപ്പെട്ട അന്നേദിവസം എനിക്ക് മുൻ പരിചയമില്ലാത്തൊരാൾ സ്വയം പരിചയപ്പെടുത്തി.

മൈത്രിയുടെ ഭാരവാഹിയായിരിക്കെ ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലെ മലയാളി വിദ്യാർഥികൾക്ക് വേണ്ടി ഓണാഘോഷം സംഘടിപ്പിക്കാനുള്ള തിരക്കിനിടെ, മറ്റാരോ തന്ന ഡൽഹി മലയാളികളുടെ ഫോണ് നമ്പറുകളിലേക്ക് സംഭാവനകളും സ്പോൺസർഷിപ്പുകളും ചോദിച്ചുള്ള ബ്രോഡ്കാസ്റ്റ് മെസ്സേജ് അയക്കുകയായിരുന്നു ഞാൻ. 90% പേരും മെസ്സേജ് കാണും എന്നല്ലാതെ മറുപടി ഉണ്ടാകാറില്ല, എന്നതാണ് പതിവ്. എന്നാൽ പരിപാടിയുടെ വിവരങ്ങളോ മറ്റോ ഒന്നും തന്നെ തിരിച്ചു ചോദിക്കാതെ മൻസൂർക്ക അന്നൊരു ഡോണേഷൻ നൽകി. അസാധാരണമായി ഇത്ര എളുപ്പത്തിൽ പൈസ കിട്ടിയ സന്തോഷത്തിലായിരുന്നു ഞങ്ങൾ. ചെറിയൊരു തുകയാണെങ്കിലും ക്രോസ്സ് ചെക്ക് ചെയ്യാതെ പൈസ ട്രാൻസ്ഫർ ചെയ്തത് എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തി.

അസറു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട് നിങ്ങളെക്കുറിച്ച്. ഓണത്തിന് സഹായം ചോദിച്ചപ്പോൾ അസറുവാണ് പറഞ്ഞത് നമ്മടെ കുട്ട്യോളാണെന്ന്. മൻസൂർക്ക പറഞ്ഞു പൂർത്തിയാക്കി.

അസറുക്ക, ഇത് മൈത്രിക്ക് വേണ്ടി ചെയ്തു തന്നതിൽ ആശ്ചര്യമില്ല, ഡൽഹിയിലെ സംഘടനകളോടും അതിന്റെ സംഘാടകരോടും അത്രയ്ക്ക് പ്രിയമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്. എന്നാൽ അസറുക്കാന്റെ സഹായഹസ്തങ്ങൾ തിരിച്ചറിയാൻ അദ്ദേഹം മരണപ്പെടുന്ന ദിവസം വേണ്ടിവന്നു എന്നത് എന്നെ വല്ലാതെ അലട്ടി. ഇതുപോലെ എത്ര ഉപകാരങ്ങൾ നിസ്വാർഥനായ ആ ചെറുപ്പക്കാരൻ ചെയ്തിട്ടുണ്ടാകണം?

നിങ്ങൾ അംഗമല്ലാത്ത സംഘടനയുണ്ടോ ഡൽഹിയിൽ എന്ന് ചോദിക്കുമ്പോൾ സൗമ്യതയോടെ അസറുക്കയൊന്ന് ചിരിക്കാറുണ്ട്. കേരളാ ഹൗസിനും, ക&ജഞഉ ക്കും, മുന് ഇന്ഫർമേഷന് ഓഫീസര് സിനി മാഡത്തിനും സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനല്ലാത്ത, മന്ത്രിയോ എം.പിയോ അല്ലാത്ത, നിസ്വാർഥനായിരുന്ന ഒരു 24ലുകാരനായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീന് പാലോട്. ഒരിക്കലും തന്റെ 'ജോലി'യല്ലായിരുന്നു അസറുക്ക ചെയ്തിരുന്നത്. ഇന്ത്യ ഇന്റർനാഷണൽ ട്രൈഡ് ഫെയറിലെ കേരളാ പവലിയനാണെങ്കിലും, കേരളാ ഹൗസിന്റെ കോൺഫറൻസ് റൂമാണെങ്കിലും, കേരളപ്പിറവി ആഘോഷമാണെങ്കിലും അസറുക്കയുടെ സംഘാടക മികവ് സാക്ഷിയാകാതിരുന്നിട്ടില്ല.

2022ൽ ആദ്യമായി തിണ ദില്ലി കലോത്സവത്തിന് അരങ്ങേറ്റം കുറിച്ചപ്പോൾ അതേറ്റുനടത്താൻ മുൻപന്തിയിലുണ്ടായിരുന്നു അസറുക്ക. 2023ൽ ഒട്ടും വീര്യം ചോരാതെ തന്നെ സിനി മാഡം 'അസറു ഉണ്ടല്ലോ' എന്ന് പറഞ്ഞപ്പോൾ എന്നെപ്പോലെ തന്നെ തിണയുടെ എല്ലാ സംഘാടകരും ആശ്വസിച്ചിരുന്നു.

അസറുക്കയോട് ഞാൻ നേരിട്ട് സഹായം ചോദിക്കാൻ പലപ്പോഴും മടിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും മൈത്രിയുടെ ഏതൊരു പരിപാടി പ്രഖ്യാപിച്ചാലും വേണ്ട സഹായങ്ങൾ ഉറപ്പുനൽകാനദ്ദേഹം മടിച്ചിട്ടില്ല. ഇന്ന് ഡൽഹി മലയാളീ നേതൃത്വങ്ങൾക്ക് എന്നെ അറിയുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഞാനൊരു മൈത്രി ഭാരവാഹിയായതുകൊണ്ട് മാത്രമല്ല, 'നമ്മുടെ കുട്ടികളാണ്, പരിഗണിക്കണം' എന്ന് അസറുക്ക ആമുഖം നൽകിയത് കൊണ്ടു കൂടിയാണ്.

കിരുതലിന്റെ ചൂട്

മുഹമ്മദ് തസ്നീം,
(ഡയറക്ടർ, ഫേസ് ക്യാമ്പസ് &
ഫേസ് ഐ.എ.എസ്.അക്കാദമി)

അസറു, ഡൽഹി മലയാളികൾക്കിടയിൽ ഈ പേര് പരിതിചിതമല്ലാത്തവർ വിരളമാണ്. രാജ്യ തലസ്ഥാനത്തേക്കെത്തുന്ന മലയാളികൾക്ക് ഏവർക്കും പ്രിയപ്പെട്ടവൻ. ഡൽഹിയിലെ ഉന്നത സർവകലാശാലകളിലേക്ക് പഠനാവശ്യത്തിന് എത്തുന്ന മലയാളി വിദ്യാർഥികളുടെ വഴികാട്ടി. ഫേസ് ക്യാമ്പസുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഇത്തരം ഒരു സാഹചര്യത്തിലാണ് അസറുവിനെ പരിചയപ്പെടുന്നതും പിന്നീടത് സൗഹൃദമായി മാറുന്നതും.

ഫേസ് ക്യാമ്പസിന്റെ വളർച്ചക്കും രാജ്യ തലസ്ഥാനത്തെ സ്വപ്ന സാക്ഷാത്കാരത്തിനും അസറുവിന്റെ സംഭാവനകൾ അതുല്യമാണ്. 2021ൽ ഫേസിലെ പത്തിലധികം വിദ്യാർഥികൾ ഒരേ ബാച്ചിൽ നിന്ന് രാജ്യ തലസ്ഥാനത്തെ വിവിധ സർവകലാശാലകളിൽ അഡ്മിഷൻ നേടിയപ്പോൾ അവർക്കായി ഫേസ് സ്വന്തമായി ഒരു ഹോസ്റ്റൽ സ്ഥാപിക്കണമെന്ന് തീരുമാനിക്കുന്നതും, അത് കണ്ടെത്താനുള്ള ചുമതല എന്നിലേക്ക് എത്തിച്ചേരുന്നതും. അതിനു മുമ്പ് കുറഞ്ഞ തവണ മാത്രം ഡൽഹി സന്ദർശിച്ച എനിക്ക് എങ്ങനെ എവിടെ ഹോസ്റ്റൽ കണ്ടു പിടിക്കും എന്ന കാര്യത്തിൽ ഒരു ധാരണയും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അങ്ങനെ ഒരു സുഹൃത്ത് വഴി അസറുവിനെ കണ്ടുമുട്ടുകയും അതു വഴിയാണ് നോർത്ത് ഡൽഹിയിലെ മൽക്കാഗഞ്ചിൽ ഞങ്ങൾ ഹോസ്റ്റൽ ആരംഭിക്കുന്നതും. ശേഷം മൂന്ന് വർഷം പിന്നിടുമ്പോൾ ഒരു കുട്ടി പോലും ഞങ്ങളെ വിട്ടു പോകാതെ ഡൽഹിയിൽ പഠനം പൂർത്തിയാക്കി. അവരെല്ലാം ഇന്ന് തിരുവനന്തപുരത്ത് ഈ വർഷം ഞങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ച ഫേസ് ഐ.എ.എസ് അക്കാദമിയിൽ സിവിൽ സർവീസ് പരീക്ഷക്ക് പരിശീലനം നേടുകയാണ്. അന്ന് അസറുവിനെ കണ്ടപ്പോൾ ഞാൻ ഈ സ്വപ്നമെല്ലാം പങ്കു വെച്ചിരുന്നു. ഈ വിദ്യാർഥികൾ വഴി തെറ്റാതെ ഡൽഹിയിൽ നിന്ന് ഡിഗ്രി പൂർത്തിയാക്കണമെന്നും ശേഷം അവർക്ക് സിവിൽ സർവീസ് പരിശീലന കേന്ദ്രം ആരംഭിക്കണം എന്നുമൊക്കെ, ഇന്നിതെല്ലാം അസറു ഖബറിൽ നിന്ന് കണ്ട് ആസ്വദിക്കുന്നുണ്ടാവണം.

ഫേസിലെ ആദ്യ ബാച്ചിൽ നിന്ന് ആർക്കും ജാമിഅ മില്ലിയ അഡ്മിഷൻ കിട്ടിയിരുന്നില്ല. ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലും അലീഗഢിലുമായിരുന്നു അവർക്ക് അന്ന് പ്രവേശനം സാധ്യമായത്. എന്നാൽ പിന്നീടുള്ള വർഷങ്ങളിലാണ് ഞങ്ങളുടെ ഡൽഹി യാത്രയിൽ ജാമിഅ മില്ലിയ ക്യാമ്പസും

കൂടെ കുട്ടികൾക്ക് കാണിച്ചു കൊടുക്കാൻ ആരംഭിച്ചത്. ജാമിഅയുടെ അകത്ത് നൂറോളം കുട്ടികളുമായി കയറാനുള്ള അനുവാദം ലഭിക്കുക എന്നത് വലിയ ഒരു ചടങ്ങാണ്. പ്രോക്ടർ ഓഫീസിൽ പല തവണ കയറിയിറങ്ങി ഇതിന്റെ പേപ്പറുകൾ റെഡിയാക്കിയത് മുതൽ കുട്ടികൾ അവിടെ എത്തുമ്പോൾ മുഴുസമയം മറ്റു തിരക്കുകൾ മാറ്റിവെച്ച് കുട്ടികൾക്ക് ജാമിഅയുടെ ഓരോ ഭാഗങ്ങൾ കാണിക്കാനും അസറു മുന്നിലുണ്ടായിരുന്നു. അതുപോലെ ഡൽഹിയിൽ പഠിക്കുന്ന മലയാളി വിദ്യാർഥികളെ ആ സമയത്തേക്ക് കൃത്യമായി എത്തിച്ച് കുട്ടികൾക്ക് പ്രചോദനമാകുന്ന സെഷനും സംഘടിപ്പിച്ചത് ഓർക്കുകയാണ്. എന്നാൽ ഇക്കഴിഞ്ഞ വർഷം ഫേസ് വിദ്യാർഥികൾ ജമിഅ മില്ലിയയുടെ 3, 5, 6, 7, 13 റാങ്കുകൾ വാരിക്കൂട്ടിയത് അസറുവിനു കൂടിയുള്ള സമ്മാനമാണ്. ഇതെല്ലാം ഖബറിൽ നിന്ന് അസറു കാണുന്നുണ്ടാവും.

ഡൽഹി ക്യാമ്പസിലെ ഓരോ വിദ്യാർഥിക്കും അസറു പ്രിയപ്പെട്ട ജ്യേഷ്ഠ സഹോദരനാണ്. ജാമിഅയിലെ തന്റെ ഇത്തരം തിരക്കുകൾക്കപ്പുറം വ്യക്തിത്വവികാസത്തിനും വ്യക്തി ബന്ധത്തിനും അസറു ഏറെ പ്രാധാന്യം കൊടുത്തു. തന്റെ ചുരുങ്ങിയ ജീവിത കാലഘട്ടത്തിൽ കൃത്യമായ ദൗത്യനിർവഹണത്തിന് അസറുവിന് സാധിച്ചു. ഡൽഹിയിലെ ങടഎ, ടഗടടഎ, ഗങഇഇ ഇവയുടേയെല്ലാം നേതൃത്വത്തിൽ നിന്ന് ഒട്ടനവധി സംസ്കാരിക വിദ്യാഭ്യാസ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകാനും കക്ഷി രാഷ്ട്രീയ ഭേദമന്യേ ഏവർക്കും പ്രിയപ്പെട്ടവാനാവാനും അസറുവിന് സാധിച്ചു.

അസറുവിന്റെ ഡൽഹി ജീവിതം ഓരോ ഡൽഹി മലയാളി വിദ്യാർഥിക്കും പകർത്താനാവുന്ന പാഠമാണ്. ഒരു വർഷം പിന്നിട്ടിട്ടും, അസറുവിന്റെ ഓർമകളിൽ നിന്നും നമുക്ക് പഠിക്കാൻ കഴിയുന്ന കാര്യങ്ങൾ ധാരാളമാണ്. അസറുവിന്റെ ജീവിതപാഠങ്ങൾ നമ്മെ എന്നും ഉയർത്തിപ്പിടിക്കും. ഇന്നും, ഓരോ രാപ്പകലിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കരുതലിന്റെ ചൂട് നമുക്ക് അനുഭവപ്പെടുന്നു.

അദ്ദേഹം സൃഷ്ടിച്ച ഓർമകളെ വാക്കുകളിൽ പൂർണ്ണമായി അടക്കി നൽകാനാവില്ല. അത്രത്തോളം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം സമ്പന്നവും ദിശാബോധവുമുള്ളതായിരുന്നു. പുതിയ തലമുറയ്ക്കും പ്രചോദനമായി നിലനിൽക്കേണ്ട വ്യക്തിത്വമാണ് അസറു. ഇന്നലെ നഷ്ടമായ ഒരു വെളിച്ചം, ഇന്നത്തെ പ്രചോദനമായിത്തീരുന്നത് അസറുവിന്റേതു പോലുള്ള ജീവിതങ്ങളുടെ കരുത്താണ്. ഒരു സൈഡ് ബാഗും തൂക്കി ജാമിഅയുടെ ഗേറ്റിന് മുന്നിൽ നമ്മളെയും വരവേറ്റുള്ള പുഞ്ചിരിക്കുന്ന മുഖം ഇന്നും മനസ്സിൽ നിൽക്കുന്നു.

04

ഉത്തരേന്ത്യൻ വീഥികളിലെ അസറു ഭായ്

നന്ദി പറയുവാൻ അസറുവിന്റെ

അഡ്രസ്സ് ലഭിക്കാത്തവരുടെ ഗ്രാമത്തിൽ നിന്നും...

തയ്യാറാക്കിയത്:
മുഹമ്മദ് ത്വാഹ, അൻസാർ മുഹമ്മദ്, അസ്ന ഹുസൈൻ, മെഹ്ഫി ടി.കെ.

ആരാലും ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടാതെ പോയ പല വ്യക്തികളും തെരുവുകളുമെല്ലാം അസറുവിന് നാട്ടിലേക്ക് തിരിച്ചുവരാതിരിക്കാനും, വന്നാൽ തന്നെ പെട്ടെന്ന് മടങ്ങാനുമുള്ള കാരണങ്ങളായിരുന്നു. രോഗം മൂർച്ഛിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് പോലും പലപ്പോഴും പല രാത്രികളിലും അസറു പലരുടെയും 'എമർജൻസി' കോളുകൾ അറ്റെൻഡ് ചെയ്യുമായിരുന്നു, വിളിപ്പുറത്ത് എത്തുമായിരുന്നു. ആ വിളികളെല്ലാം കേൾക്കാൻ, അവർക്ക് ആശ്വാസവുമായെത്താൻ, അവരുടെ പ്രിയപ്പെട്ട അസറുഭായ് ഇനിയില്ല. ഇനി അതുപോലെ ഒരാൾ വരുമെന്ന് അവർക്ക് പ്രതീക്ഷയുമില്ല. വന്നാൽ തന്നെ അസറു ഭായിക്ക് പകരമാവില്ലെന്ന് അവർ തറപ്പിച്ചു പറയുന്നു.

അസറുവിന്റെ കൈയ്യും മനസ്സും സ്ഥിരം എത്തിയിരുന്ന ഒരു പിന്നാക്ക കോളനിയായിരുന്നു ഗാന്ധി

കോളനി. അവിടെയുള്ള മുതിർന്നവർക്ക്, സ്ത്രീകൾക്ക്, കുട്ടികൾക്ക്, മൗലാനമാർക്ക് ഒരുപാട് പറയാനുണ്ട്. അവിടെ സ്ഥിരമായി സഹായവും കൊണ്ടെത്തുന്ന അസറുഭായിയെക്കുറിച്ച്. എന്നാൽ, എഴുത്തുപോലും അറിയാത്ത ആളുകളുള്ള ഗ്രാമത്തിന് അവരുടെ ശബ്ദമായി മാറുകയാണ് ഈ ഓർമക്കുറിപ്പ്.

2019-ൽ തുടങ്ങിയ ബന്ധം. ഡൽഹി കലാപം നടന്നപ്പോഴും കൊറോണക്കാലത്തെ ലോക്ഡൗണ് കാലയളവിലും അസറുവിന്റെ ബന്ധം ശക്തിപ്പെടുത്തി. കലാപ സമയത്ത് ഇരയായവരുടെ ലിസ്റ്റെടുക്കാനും റിലീഫ് എത്തിക്കാനും കൊല്ലപ്പെട്ടവരുടെ അവസാന കർമങ്ങൾക്ക് വേണ്ടത് ചെയ്യാനും വീട് തകർക്കപ്പെട്ടവർക്ക് പുനരധിവാസം സാധ്യമാക്കാനും സഹായിച്ചത് അസറുവാണെന്ന് ഷഹസാദ് അബ്ബാസി എന്ന ലീഗ് നേതാവ് ഓര്ത്തെടുക്കുന്നു. ''ഞങ്ങളുടെ കൂടെ മൂന്നു മാസം അദ്ദേഹം നിന്നിരുന്നു. ശിവ് വിഹാർ, മുസ്തഫാബാദ്, ബാഗുനഗർ, ഗജ്ജൂരി, സോണിയ വിഹാർ തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം അദ്ദേഹം ഞങ്ങളുടെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. അന്ന് ഞങ്ങൾ നേരിൽ കണ്ടറിഞ്ഞതാണ് രാത്രിയും പകലും അദ്ദേഹം ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സേവനം അനുഷ്ഠിക്കുന്നത്'' ഷഹസാദ് അബ്ബാസി തുടർന്നു പറഞ്ഞു.

പലപ്പോഴും റേഷൻ എത്തിക്കുന്നതും തണുപ്പുകാലത്ത് കൃത്യമായി പുതപ്പെത്തിക്കുന്നതും മുതൽ കൊറോണക്കാലത്ത് ഓക്സിജൻ എത്തിക്കാൻ വരെ അസറുവിന് സാധിച്ചുവെന്ന് സുന്ദർ നഗരിയിലെ നിവാസികൾ പറയുന്നു. ''അന്ന് സേവന മേഖലയില് അസ്ഹറുദ്ദീൻ അല്ലാതെ മറ്റൊരു മുഖം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അസ്ഹറുദ്ദീൻ അല്ലാതെ ആരും 3000 കിലോമീറ്റര് സഞ്ചരിച്ച് ഞങ്ങളുടെ അടുത്തേക്ക് വന്നിരുന്നില്ല''. വേദന നിറഞ്ഞ മുഖത്തോടെ അവർ തങ്ങളുടെ അസറുഭായിയെ ഓര്ത്തെടുത്തു

പള്ളിയിലേക്ക് അത്യാവശ്യമായ ''വുളൂ ഖാന'' പരിപൂർണ്ണമായ രീതിയിൽ നവീകരിക്കാനാവശ്യമായ സഹായങ്ങളെത്തിയത് അസറുവിന്റെ കഠിനപരിശ്രമത്തിന്റെ ഫലമാണെന്ന് ഖബർസ്ഥാൻ സദർ മൗലാനാ മുഹമ്മദ് ഇർഷുഖ് സ്മരണയോടെ ഇന്നും ഓർക്കുന്നു. കൂടുതൽ സൗകര്യങ്ങളുമുള്ള വുളൂ ഖാനക്ക് പുറമെ, കഫൻ ചെയ്യാനുള്ള സൗകര്യവും അസറു ചെയ്തു

കൊടുത്തെന്ന് അദ്ദേഹം നന്ദിയോടെയും പ്രാർഥനയോടെയും ഓർക്കുന്നു. റേഷനും ബ്ലാങ്കറ്റും റമദാനിൽ ഇഫ്താർകിറ്റും നൽകിയെന്ന് അവിടെ ഇമാമായുള്ള മസ്ഹൂദ് ഗാസിയും പ്രാർഥനയോടെ സ്മരിക്കുന്നു.

അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ മുസ്ലിം ലീഗ് നൽകിയ പത്ത് റിക്ഷകളിലൊന്ന് ലഭിച്ച നാസിയയുടെ കുടുംബം ഇങ്ങനെ പ്രതികരിക്കുന്നു: ''ഭർത്താവ് നഷ്ടപ്പെട്ട ഞങ്ങളുടെ മകൾക്ക് റിക്ഷ നൽകിയിരുന്നു. അവൾക്ക് നാല് പെൺകുട്ടിയും ഒരാൺ കുഞ്ഞുമാണ് ഉള്ളത്. അവൾ മറ്റുള്ളവരുടെ മുമ്പിൽ കൈ നീട്ടാതിരിക്കാനും ആരുടെ പക്കൽ നിന്നും കടം വാങ്ങാതിരിക്കാനും ആ റിക്ഷ മാത്രം മതിയായിരുന്നു. അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ മുസ്ലിം ലീഗ് പാർട്ടി പത്ത് റിക്ഷ നൽകിയിരുന്നു. അതിൽ ഒന്ന് ലഭിച്ചിരുന്നത് ഞങ്ങളുടെ മകൾക്കായിരുന്നു. കുട്ടികളെ നല്ല നിലയിൽ വളർത്തുവാനായി മകളുടെ കല്ല്യാണത്തിന് കടം വാങ്ങാതെ നടത്തുവാനെല്ലാം സാധിച്ചു. ഒരു മാസം മുമ്പ് ഒരു മകളുടെ കല്ല്യാണം കഴിഞ്ഞു. ഇത്തരത്തിൽ തന്നെയാണ് ബാക്കിയുള്ള ഒമ്പത് റിക്ഷ നൽകിയവരുടെയും അവസ്ഥ. ഈ റിക്ഷ ഓടിച്ചിട്ടാണ് എല്ലാവരും കുടുംബം പുലർത്തുന്നത്. അസ്ഹറുദ്ദീന്റെ വിയോഗത്തിന് ശേഷം ഇവിടുത്തെ പാവപ്പെട്ട ആളുകളുടെ എല്ലാം വളരെ പ്രയാസത്തിലാണ്.'

സ്വന്തം മകളുടെ കല്യാണത്തിന് പലരും സഹായം നൽകാൻ സന്നിഹിതരാകാതിരുന്നപ്പോൾ, കല്യാണത്തിന്റെ ഭക്ഷണ കാര്യങ്ങൾ മുഴുവൻ അസറു വേണ്ടത് ചെയ്തു കൊടുത്തെന്ന് നാല് വർഷം മുന്നത്തെ സംഭവം ഓർത്തെടുത്തുകൊണ്ടും ആ മകൾക്ക് ഇപ്പോൾ രണ്ട് മക്കളുണ്ടെന്നും അവരുടെ ഉമ്മ സീനത്ത് കൃതജ്ഞതയോടെ പറയുന്നു.

സ്വന്തം മകളുടെ കല്യാണത്തിന് പലരും സഹായം നൽകാൻ സന്നിഹിതരാകാതിരുന്നപ്പോൾ, കല്യാണത്തിന്റെ ഭക്ഷണ കാര്യങ്ങൾ മുഴുവൻ അസറു വേണ്ടത് ചെയ്തുകൊടുത്തെന്ന് നാല് വർഷം മുമ്പത്തെ സംഭവം ഓർത്തെടുത്തുകൊണ്ടും ആ മകൾക്ക് ഇപ്പോൾ രണ്ട് മക്കളുണ്ടെന്നും അവരുടെ ഉമ്മ സീനത്ത് കൃതജ്ഞതയോടെ പറയുന്നു.

അവസാനമായി, എന്നാൽ പ്രധാനപ്പെട്ടതെന്ന് പറയാവുന്ന അസറുവിന്റെ ഒരു സുപ്രധാന മേഖലയായിരുന്നു വിദ്യാഭ്യാസം. ഗ്രാമത്തിലെ മുസ്ലിം പെൺകുട്ടികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും പഠനം പാതിയിൽ നിർത്തിയവർക്ക് തുടർപഠനത്തിന് പ്രചോദനം നൽകുന്നതിലും അസറുവിന്റെ പങ്ക് വലുതാണ്. ചെറിയ കുട്ടികളോട് അനായാസമായി ബന്ധം സ്ഥാപിക്കാൻ സാധിച്ചിരുന്ന അസറു, സി.എച്ചിനെയും മറ്റു പല പ്രമുഖരെയും ഇടക്കിടക്ക് ഉദ്ധരിച്ചു പറയാറുള്ള അസറു തന്റെ സിവിൽ സർവീസ് മോഹങ്ങൾ പലപ്പോഴും സുന്ദർ നഗരി, ശിവ് വിഹാർ പോലെയുള്ള പിന്നാക്ക പ്രദേശങ്ങളിലുള്ള വിദ്യാർഥികൾക്ക് സ്വപ്നം കാണിച്ചു കൊടുക്കുന്നതോടൊപ്പം ഐ.എ.സ്, നീറ്റ് പോലെയുള്ള പരീക്ഷകൾക്ക് വേണ്ടി പ്രസ്തുത സ്ഥലങ്ങളിൽ പ്രായോഗികമായ പല പദ്ധതികളും അതീവ താല്പര്യത്തോടെ തുടങ്ങാനും അതിന് നേതൃത്വം മുന്നിൽ നിന്ന് നൽകി എന്നും മുഹമ്മദ് ആഖിൽ എന്ന പ്രദേശവാസി സ്മരണയോടെയും പ്രാർഥനയോടെയും ഓർക്കുന്നു.

അദ്ദേഹം അസറുവിനെ കുറിച്ചുള്ള ഓർമകൾ ഇങ്ങനെ അവസാനിപ്പിക്കുന്നു:

അത് വളരെ വലിയ ഒരു സൂര്യനായിരുന്നു, ഈ സൂര്യൻ എപ്പോഴും കൃത്യസമയത്ത് ഉദിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ, ഈ ലോകത്തിന് ധാരാളം പ്രകാശം ലഭിക്കുമായിരുന്നു.

‘സഹോദരൻ അസ്ഹറുദ്ധീൻ മുസ്ലിം ലീഗിന്റെ ഇവിടുത്തെ കാര്യകർത്താവായിരുന്നു. സഹോദരൻ ഇന്ന് നമ്മോടൊപ്പം ഇല്ല. പാവപ്പെട്ടവൻ നിരവധി സഹായങ്ങൾ ഇവിടെ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. സുന്ദർ നഗരി, കേഡ ഗാവ്, ജന്താ ഫൂറ്റ്, മന്ദൻ നഗരി, കോടി കോളനി തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിലും ലെപ്രസി കോളനിയിലും ഒരുപാട് തവണ ബ്ലാങ്കറ്റും റേഷനും കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഏത് കാര്യമാണോ അദ്ദേഹത്തിനോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നത് അതേത് സമയത്തും ചെയ്തു തരാൻ അദ്ദേഹം സജ്ജമായിരുന്നു. ഇന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാന്നിധ്യം നമ്മളോടൊപ്പം ഇല്ല. (ദുആ).‘

-റഹീസ് മാലിക്

‘അവസാനമായി ബ്ലാങ്കറ്റ് നൽകാൻ വന്നിരുന്ന അന്നേ ദിവസമാണ് ഞങ്ങൾ അവനെ അവസാനമായി കാണുന്നത്. അതിന് ശേഷം പിന്നീട് അദ്ദേഹത്തിന് രോഗം പിടിപ്പെട്ടു. അസറു ഉണ്ടായിരുന്ന സമയത്ത് അവൻ ചെയ്യുന്ന രീതിയിലുള്ള സേവനങ്ങൾ ചെയ്യാനോ അതിനൊത്ത് പ്രവർത്തിക്കാനോ ഉതകുന്ന ഒരാൾ അതിന് ശേഷം ഉണ്ടായിട്ടില്ല. അദ്ദേഹം ഇവിടെ ഞങ്ങളുടെ സുന്ദർ നഗരിയിൽ പല തവണകളായി റേഷൻ നൽകിയിരുന്നു. റമളാനിൽ അടക്കം പലവിധത്തിലുള്ള സഹായങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ കോളനിക്ക് വേണ്ടി അദ്ദേഹം നിർവ്വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശൈത്യകാലത്ത് ബ്ലാങ്കറ്റ് വിതരണം റമളാനിലെ റിലീഫ് പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിദ്യാർഥികളുടെ പഠനത്തിനായി പുസ്തകങ്ങളും ബേഗുകളും നൽകിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ‘ഹമാരാ ബാത് സുൻനേക്കേലിയെ സിർഫ് അസറു ഭായി ദാ’ അതിന് ശേഷം ഞങ്ങളുടെ വിവരങ്ങൾ അന്വഷിച്ച് ആരും വന്നിട്ടില്ല.‘

-ഷബാന

മുഹമ്മദ് ആഖില്

അസറു ഭായി എന്റെ അടുക്കൽ വന്നു. ഞങ്ങൾ പരസ്പരം പരിചയപ്പെട്ടു. എല്ലായിപ്പോഴും സന്തോഷം പങ്കുവെക്കുന്ന വ്യക്തി കൂടിയായിരുന്നു അദ്ദേഹം. മാത്രവുമല്ല ഇവിടുത്തെ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുവാനുള്ള വ്യത്യസ്തങ്ങളായ ആശയങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്കൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ അദ്ദേഹവുമായി കാലികമായ വിഷയങ്ങളിൽ സംസാരിക്കുമ്പോൾ പ്രത്യേകിച്ച് മുസ്ലിം സമുദായത്തിന് വേണ്ടിയുള്ള വിഷയങ്ങൾ വളരെ ശ്രദ്ധയോടു കൂടി ശ്രവിച്ചിരിക്കുമായിരുന്നു. എന്നിട്ട് എന്തെല്ലാം കാര്യങ്ങൾ ഇവിടെ പ്രാവർത്തികമാക്കാം എന്ന് ഞങ്ങൾ ചർച്ച നടത്തിയിരുന്നു. കൂടുതലും വിദ്യാഭ്യാസ വിഷയങ്ങളിലാണ് ഞങ്ങൾ ചർച്ച നടത്തിയിരുന്നത്. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ കാര്യങ്ങളിൽ വളരെ ആഴത്തിലുള്ള ചിന്താഗതി അദ്ദേഹത്തിന് ഉണ്ടായിരുന്നു. നമ്മുടെ സമുദായത്തിന് വേണ്ടി എന്തെങ്കിലും ചെയ്യണമെന്ന് അദ്ദേഹം എല്ലായിപ്പോഴും ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ ഇവിടെ ഒരു സെറ്റിൽമെന്റ് കോളനിയുണ്ട്. പാവപ്പെട്ട കുട്ടികളാണ് അവിടെ അധിവസിക്കുന്നത്. അവരുടെ കൈവശം പഠനത്തിന് ആവശ്യമായ പണം പോലും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഞങ്ങൾ ആശയങ്ങൾ പങ്കുവെക്കുമായിരുന്നു. അവിടെയുള്ള കുട്ടികൾക്ക് അവരുടെ ഭാവി സുന്ദരമാക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ എങ്ങനെ അവിടെ ആസൂത്രണം ചെയ്യാമെന്നും പ്രത്യേകിച്ച്, മത്സര പരീക്ഷകളിൽ എങ്ങനെ പങ്കെടുപ്പിക്കാമെന്നും എന്നെല്ലാം ഞങ്ങൾ ചിന്തിച്ചിരുന്നു. അതിനുവേണ്ടിയുള്ള ഒരു പ്ലാനും ഞങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി വച്ചിരുന്നു. നീറ്റ്, ഐ.എ.എസ് പോലയുള്ള പരീക്ഷകൾക്ക് ഒരുങ്ങുന്നതിന് ആവശ്യമായ ഒരു സ്ഥാപനത്തിന് വേണ്ടി അസറു പലരുമായി ചർച്ചയും നടത്തിയിരുന്നു. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെ മുസ്തഫാബാദി

ലും സാഫറാബാദിലും സഞ്ചരിച്ച് സുന്ദർ നഗരിയിലെ കുറെ കുട്ടികളുമായി ഒരു ബന്ധം അദ്ദേഹത്തിന് സ്ഥാപിച്ചു നൽകി. അദ്ദേഹം ഇവിടുത്തെ വിദ്യാഭ്യാസ കാര്യങ്ങൾ മുസ്‌ലിം ലീഗുമായി സംസാരിച്ചു. ദില്ലിയുടെ ഉള്ളിൽ ധാരാളം പെൺകുട്ടികൾ വിദ്യാഭ്യാസം നിർത്തിയവരുണ്ട്. കാരണം പത്ത് മുതൽ പന്ത്രണ്ട് കിലോമീറ്റർ ദൂരത്തിലായിരുന്നു സ്കൂളുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നത്. പത്താം ക്ലാസിലെ കുട്ടികൾ അവിടെ പോയി ക്ലാസുകളിൽ പങ്കെടുക്കുക എന്നത് വളരെ പ്രയാസമുള്ള ഒന്നായിരുന്നു. മാത്രമല്ല ഞങ്ങളുടെ ഈ കോളനികളിൽ മുസ്‌ലിം പെൺ കുട്ടികൾ ഇത്തരം വിദ്യഭ്യാസ കാര്യങ്ങളിൽ മുന്നോട്ട് പോകാറില്ല. കൂടാതെ പത്താം ക്ലാസ് നിർത്തിയ കുട്ടികളിൽ പന്ത്രണ്ട് ആളുകളെ സി.ബി.സി.എ സിയിൽ ചേർത്തു. ബാക്കിയുള്ള വരെ ഗഫൂർ ഭായിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ഒരു കോച്ചിങ് സെന്റർ തുറന്നു. അവിടങ്ങളിലെ ഒൻപതും പത്തും ക്ലാസ് നിർത്തിയ കുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കാൻ വേണ്ടി സൗജന്യമായി ക്ലാസുകൾ ആരംഭിച്ചു. പ്രത്യേകിച്ച് ശിവ് വിഹാറിന്റെ അകത്ത് 200 വിദ്യാർഥികൾ മുന്നോട്ട് വന്നു പഠനം ആരംഭിച്ചു. അസറുഭായിക്ക് ഇത്തരം വിദ്യഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നതിൽ വളരെ വലിയ പങ്കുണ്ട്. മാത്രമല്ല ഞങ്ങളുടെ ഈ കോളനിയിലെ വുളു ഖാനയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ, ലോക്ഡൗൺ സമയത്തെ കിറ്റ് വിതരണം. അസറുവിലൂടെ ധാരാളം കിറ്റുകൾ ഇവിടെ എത്തിയിരുന്നു.

അത് അനുയോജ്യരായ ആളുകളിലേക്ക് എത്തിക്കാൻ ഷഹസാദ് ഭായിയും ഞാനും കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇത് വളരെ പ്രയാസം നിറഞ്ഞ ഒരു കാര്യമാണെന്ന് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. വളരെ സജീവമായ ഒരു യുവാവ് അതിനേക്കാൾ അല്ലാഹുവിനെ മനസ്സിലാക്കിയവൻ. എല്ലാ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിലും അദ്ദേഹത്തിന് വളരെ ഗൗരവം ഉണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം നമ്മിൽ നിന്നും മടങ്ങി എന്നത് വളരെ പ്രയാസമുണ്ടാക്കുന്ന ഒന്നാണ്. വ്യക്തിപരമായി മാത്രമല്ല മറിച്ച് മുഴുവൻ കോളനിക്കുമുണ്ട്.

Aasif Mujtaba
Founder & CEO,
Miles2smile Foundation

A Guiding star of Compassion and Community Empowerment

It is with heavy hearts that we bid farewell to Asharudheen P., a dedicated member of the Muslim Students Federation (MSF) and a compassionate osul whose untimely departure has left a void in our hearts and the communities he touched. Asharudheen was not merely a colleague but a dear friend, a visionary, and a guiding force in the pursuit of communal welfare and empowerment.

As a member of MSF, Asharudheen played a pivotal role in fostering connections that transcended organizational boundaries. His invaluable efforts paved the way for a meaningful collaboration between MSF and the Miles2Smile Foundation, an alliance that continues to make a positive impact under his visionary influence. As the current director of Miles2Smile, I bear witness to the lasting legacy he leaves behind, a testament to his commitment to fostering unity and positive change.

Simple, osft-spoken, and possessing remarkable leadership skills, Asharudheen was a beacon of inspiration for those fortunate enough to know him. Countless hours were spent in deep discussions about community welfare and empowerment, where his insights and ideas illuminated our paths. His unwavering dedication to the cause reflected not only his professionalism but alos the genuine care he held for the well-being of others.

Beyond his organizational contributions, Asharudheen's true essence shown through as a gem of a perosn. His kindness, humility, and genuine concern for others left an indelible mark on everyone he encountered. His departure at such a young age serves as a poignant reminder

of life-'s fragility and the importance of cherishing every moment.

As we mourn the loss of Asharudheen, let us alos celebrate the profound impact he had on our lives and the communities he served. May his memory inspire us to continue the noble work he championed, and may he rest in eternal peace.

Faisal Khan
National convener
Khudai Khidmat Ghar

"इंसानियत का सच्चा पैकर"(A true embodiment of humanity)

मुझे यकीन भी नहीं हो रहा की अशरउद्दीन पलोडे की मौत पर मुझे ये लाइने लिखने पड़ेंगी उनकी मौत एक ऐसा हादसा जिसने अंदर तक हिला दिया था ! यकीन नहीं होता था कई कई जगह से कन्फर्म किया जब कहीं जाकर यकीन हुआ और फौरन ही आल इण्डिया मेडिकल इंस्टिट्यूट पहुंचा जहाँ नौजवानो का हुजूम उनके आखिरी दीदार के लिए मौजूद था !

अशरउद्दीन पलोडे जैसे नौजवान कैडर बेहद काम तंज़ीमों को मिलते हैं जो खामोशी से तहरीक को अवाम तक ले जाते है KMCC दिल्ली को लोगो तक पहुंचने झुग्गी बस्तियों तक काम को पहुंचाने तंज़ीम का तआरूफ लोगो को करवाने में अशरउद्दीन पलोडे की मेहनत को कभी नहीं भुलाया जा सकता !अशरउद्दीन पलोडे मेरी मुलाकात करीब चार साल पहले फ़ोन के ज़रिये हुई ! उनहोंने उनके संगठन के किसी तालीमी प्रोग्राम में मुझे बुलाया था उसके बाद जो ताल्लुक बना वह बढ़ता ही चला गया !उसके बाद जनवरी 2021में जब मैं हमारे सबका घर में नफरत और हिंसा के खिलाफ फ़ास्ट पे बैठा तो वह अपनी तंज़ीम के एक बड़े डेलिगेशन के साथ हाज़िर हुए और अपनी सॉलिडेरिटी का इज़हार किया !अक्सर ऐसा होता के उनके आने वाले मेहमान कभी हमारे यहां भी ठहरते जब भी ख़ास कारकुन या मेहमान आते तो वह उसको मुलाकात एक लिए लाते !

हम सबमे कहीं न कहीं अपने संगठन अपनी तहरीक अपने सोच को लेकर एक खास किस्म की जकड़न होती है हमें लगता है की बस हम ही और हमारी सोच ही सही है लेकिन अशरउद्दीन उस से सबसे बाहर थे ! मुझे हैरत होती थी की इस कम उमरी में उनका ये जज़्बा बेहद खुली सोच दूसरो को लेकर चलना जिसने मुझे बेहद प्रभावित किया और उन्होंने मेरे दिल में जगह बना ली !अशरउद्दीन कौम ,मिल्लत इ इस्लामिया ,इंसानियत और इस मुल्क के लिए बेहद अहम सरमाया थे जिनकी ज़रूरत इस नाज़ुक वक़्त में और भी ज़्यादा थी ! लेकिन अल्लाह ताला की रज़ा के आगे कुछ किया नहीं जा सकता मुझे बेहद खुशी और तसल्ल्ली होती थी के एक ऐसा नौजवान जिसमे आजिज़ी ,तवाज़ो ,कुरबानी का जज़बा सब कुछ मौजूद है ! आगे आने वाले लम्बे वक़्त तक काम करेगा लेकिन कुदरत को कुछ और भी मंज़ूर था इतने काम वक़्त में वह संगठन ,दोस्तों और समाज में अपनी छाप छोड़ गए हैं जिसको हमेशा याद किया जायेगा !

ഖാസിം ഈനോളി

അസറു ബാക്കി വെച്ചത്

ഡൽഹിയിൽ കഠിന തണുപ്പും ചൂടും രാപ്പ കലുകളുടെ ദിശകളൊ ന്നും, തോളിൽ സഞ്ചി യും തൂക്കി സ്നേഹം വിതരണം ചെയ്തുകൊ ണ്ടിരുന്ന ആ ഇരുപത്തി നാലുകാരൻ അറി ഞ്ഞിരുന്നില്ല, അവൻ സമൂഹത്തിന്റെയും സമു ദായത്തിന്റെയും സ്വപ്ന ങ്ങളിലും തലവേദനക ളിലുമായിരുന്നു. എല്ലാവരും അവന്റേതും അവൻ എല്ലാവരുടേതുമായിരുന്നു. അവ നവനെ മറന്ന് അപരന്റെ വഴിവിളക്കായ മനോഹരമായ ആ ദീപം റബ്ബ് സ്വർഗ്ഗത്തി ലേക്ക് എടുത്തിരിക്കുന്നു. എന്റേതാണെ ന്ന് എല്ലാവരെയും തോന്നിപ്പിച്ച അസറു ഇനി തലസ്ഥാന നഗരിയിലേക്ക് വരുന്ന വരെ കാത്തിരിക്കാൻ അവിടെ ഉണ്ടാവില്ല പക്ഷേ അവന്റെ ഓർമ്മകളിന്ന് കണ്ണുനീ രായി, ഇടറിയ വാക്കുകളായി എഴുത്തറി യാത്തവനെ എഴുതിപ്പിക്കുന്നതായി.

വിദ്യ തേടി തലസ്ഥാന നഗരിയിൽ എത്തുന്ന വിദ്യാർത്ഥികളുടെയെല്ലാം ലോക്കൽ ഗാർഡിയനായിരുന്ന അസറു വിന് ഒരുപാട് സ്വപ്നങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ചരിത്രപരമായും സാമൂഹികപരമായും പിന്നോക്കം നിന്നിരുന്ന സമുദായങ്ങളിലെ വിദ്യാർഥികൾക്ക് കേന്ദ്രസർവ്വകശാല കളടങ്ങുന്ന ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാ പനങ്ങളിൽ അഡ്മിഷൻ തരപ്പെടുത്തി കൊടുക്കാനും വൈജ്ഞാനികാന്തരീക്ഷ ങ്ങളിൽ കൊണ്ടുവന്ന് ധിഷണ ശാലിക ളായ ഒരു തലമുറയെ വാർത്തെടുക്കാനു മായി ഇന്ത്യൻ യൂണിയൻ മുസ്ലിംലീഗിന്റെ ദേശീയ ആസ്ഥാനം കേന്ദ്രമാക്കി വിശാല അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഒരു ഹെൽപ്പ് ഡെ സ്ക് രൂപീകരിക്കുക , അതിലിരുന്ന് മനു ഷ്യരെ ഇങ്ങനെ സഹായിച്ചു കൊണ്ടേയി രിക്കുക, പക്ഷേ സ്വപ്നം പുലരും മുമ്പ് അവൻ യാത്രയായി , ഇനി അവൻ സ്വർ ഗ്ഗത്തിലിരുന്ന് ഹെൽപ്പ് ഡസ്കിടും, അവ ന്റെ പേരിൽ ഭൂമിയിൽ ഉയർന്നുവരുന്ന ഹെൽപ്പ് ഡെസുക ളെ നോക്കിയവൻ പുഞ്ചിരിക്കും. സാ മ്പത്തികമായി അത്ര വലിയ ഭദ്രതയിൽ അല്ലാതിരുന്നിട്ടും പ ഠനകാലയളവിൽ തന്നെ എത്രയോ വിദ്യാർഥികളെ സ്വ കാര്യമായി സഹാ യിച്ചിരുന്ന അസ റു മുസ്ലിം ലീഗിന്റെ പുതിയ ആസ്ഥാന മന്ദിരം ഡൽഹിയിലേക്ക് വരുന്നതോടു കൂടി ശാസ്ത്രീയമായ രീതിയിൽ തന്നെ വ്യത്യസ്തങ്ങളായ സ്കോളർഷിപ്പുക ളുടെ വിവരങ്ങൾ വിദ്യാർത്ഥികളിലേക്ക് എത്തിക്കുകയും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു വരുന്ന കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തു കൊടുക്കണ മെന്നും അതിന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ളവരു മായി പങ്കുവെക്കുമായിരുന്നു. മാനുഷിക മൂല്യങ്ങളെ കാത്തുസൂക്ഷിച്ച് വൈജ്ഞാ നിക വിപ്ലവകാരികളാകുന്ന ഗവേഷകരെ വാർത്തെടുക്കാനുള്ള ഒരിടമായും അവന് ഈ കേന്ദ്രത്തെ സ്വപ്നം കണ്ടിരുന്നു.മല യാളികളുടേത് മാത്രമായിരുന്നില്ല അസറു ആരാരും ശ്രദ്ധിക്കാതെ തിരിഞ്ഞു നോ ക്കാതെ തെരുവോരങ്ങളിലും പുറമ്പോ ക്ക് ഭൂമികളിലും ജീവിക്കുന്ന നാടോടി മനുഷ്യരുടെ മക്കൾക്ക് പ്രിയമുള്ള ഭായി യായിരുന്നു.

സ്വന്തം മകനെ മാനവരാശിക്കായി ജീ വിച്ചു മരിക്കാൻ വിട്ടുകൊടുത്ത മാതാപി താക്കളെ, നിങ്ങൾക്ക് അവനെ ഓർത്ത് അഭിമാനിക്കാം. അവന്റെ ചിന്തകളെല്ലാം സമൂഹവും സമുദായവുമായിരുന്നു. അവ ന്റെ വിടവാങ്ങലും മറ്റൊരു മാതാപിതാ ക്കൾക്കും കിട്ടാത്ത വിധം നിഷ്കളങ്കമായ കണ്ണീർത്തുള്ളികളുടെ അകമ്പടിയോ ടെയായിരുന്നു. പൊതുസമൂഹത്തിൽ എങ്ങനെ ജീവിക്കണമെന്ന് കുറഞ്ഞ കാ ലയളവ് കൊണ്ട് രചിച്ചിട്ടാണ് അവൻ മട ങ്ങുന്നത്. അവന്റെ സ്വപ്നങ്ങളെല്ലാം ഇനി നമ്മുടെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളാണ്.

അസ്‌ലം ഫൈസി
(നാഷണൽ സെക്രട്ടറി,
എസ് കെ എസ് എസ് എഫ്)

സംഘടന വിളക്കിച്ചേർത്ത ആത്മബന്ധം

അടുത്ത കാലത്തൊന്നും ഒരു മരണം എന്നെ ഇത്ര അലട്ടിയിട്ടില്ല. എല്ലാവർക്കുമെന്ന പോലെ അസറു എനിക്കും വളരെ വേണ്ടപ്പെട്ടവൻ ആയിരുന്നു. ഞായർ അതിരാവിലെ അസറുവിന്റെ മരണ വാർത്ത ഗഫൂർക്ക വിളിച്ചു പറഞ്ഞപ്പോൾ ബാംഗ്ലൂരിൽ നിന്ന് എത്രയും പെട്ടെന്ന് നാട്ടിൽ എത്തുക എന്ന ചിന്ത ആയിരുന്നു. ക്രിസ്തുമസ് തിരക്കായതിനാൽ ബസുകളെല്ലാം ഫുൾ. കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന ഷാജൽ അവന്റെ പരിചയത്തിൽപ്പെട്ട ആളുകളുമായി സംസാരിച്ച് ബാംഗ്ലൂരിൽ നിന്ന് ലോഡുമായി പോകുന്ന ലോറിയിൽ സീറ്റ് തരപ്പെടുത്തി. ലോഡിങ് വൈകിയതിനാൽ 9 മണിക്ക് അടയ്ക്കുന്ന ബന്ദിപ്പൂർ ചെക്പോസ്റ്റു കടക്കാൻ സാധിക്കില്ല എന്ന് മനസ്സിലാക്കി ആ ശ്രമം ഉപേക്ഷിച്ചു. മൈസൂരിൽ നിന്നുള്ള ഒരു സ്പെഷ്യൽ ബസിൽ ഭാഗ്യത്തിന് സീറ്റ് ലഭിച്ചു. താമരശ്ശേരി ഇറങ്ങി കാറിൽ അസറുവിന്റെ വീട്ടിൽ എത്താനായിരുന്നു പ്ലാൻ. ഷാജൽ അതിനുള്ള തയാറെടുപ്പ് നടത്തിയിരുന്നു.

അസറുവിന്റെ വീട്ടിൽ എത്തിയപ്പോൾ സമയം ഏകദേശം രാത്രി 3 മണി. മയ്യിത്ത് വീട്ടിൽ എത്തിയപ്പോൾ തടിച്ചു കൂടിയ ആളുകളെല്ലാം പിരിഞ്ഞു പോയിരുന്നു. ഗഫൂർക്കയും റയീസ് ഹുദവിയും ഷബീർ നിസാമിയും, അസറുവിന്റെ മയ്യിത്തിനെ ഡൽഹിയിൽ നിന്ന് അനുഗമിച്ച സുഹൃത്തുക്കളും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. വീട്ടുമുറ്റത്ത് ദുഃഖസാന്ദ്രമായ മുഖത്തോടെ നാലഞ്ചു സഹോദര സമുദായത്തിലെ സ്ത്രീകളെ കണ്ടു. അസറുവിനെ പഠിപ്പിച്ച ടീച്ചർമാർ ആയിരിക്കണം. രാത്രി മൂന്ന് മണി നേരത്ത് അവരെ അവിടെ

പിടിച്ചിരുത്താൻ മാത്രം വേണ്ടപ്പെട്ടവൻ ആയിരുന്നു അവർക്ക് അസറു.

അസറുവിന്റെ ഖബറടക്കം കറുത്ത ഷർട്ട് ധരിച്ച ഒരാൾ മാറി നിന്ന് വീക്ഷിക്കുന്നത് ശ്രദ്ധയിൽ പെട്ടു. മുൻ കോൺഗ്രസ് നേതാവ് ഡോക്ടർ പി സരിൻ ആയിരുന്നു അത്. അസറുവിന്റെ ഖബറിലേയ്ക്ക് മൂന്ന് പിടി മണ്ണ് വാരിയിട്ടാണ് അദ്ദേഹം മടങ്ങിയത്. പിന്നീട് നടന്ന അനുസ്മരണ പരിപാടിയിൽ അസറുവുമായുള്ള ആത്മബന്ധത്തെ കുറിച്ച് അദ്ദേഹം സംസാരിച്ചു. പാലോട് ഗ്രമത്തിലെ ഈ ഇരുപത്തിനാലുകാരനെ അനുസ്മരിച്ച് സംസാരിച്ചത് ദേശീയ രാഷ്ട്രീയത്തിലെ പ്രമുഖരാണ്. അതൊരു ഔപചാരിക സംസാരം ആയിരുന്നില്ല. സംസാരത്തിനിടയിൽ പലരുടെയും സ്വരം ഇടറിയിരുന്നു. ഇ. അഹമ്മദ് സാഹിബിന്റെ മരണം ഡൽഹിയിൽ ഉണ്ടാക്കിയ വിടവ് പോലെ നികത്താനാവാത്ത വിടവാണ് അസറുവിന്റെ മരണം സൃഷ്ടിച്ചതെന്ന് നേതാക്കളെ കൊണ്ട് അനുസ്മരണ പ്രഭാഷണത്തിൽ പറയിപ്പിക്കും വിധം വളർന്നിരുന്നു അസറു. പക്ഷെ ഇതൊന്നും പാലോട്ടുകാർ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അവൻ അറിയിച്ചിരുന്നില്ല എന്ന് പറയുന്നതാവും കൂടുതൽ ശരി.

അസറു ഭാഗ്യം ചെയ്തവനാണ്. നൂറു കണക്കിന് ആളുകൾ ഡൽഹിയിലെ മയ്യിത്ത് നിസ്കാരത്തിൽ പങ്കുടുത്തു. വീട്ടിലെ മയ്യിത്ത് നിസ്കാരത്തിന് നേതൃത്വം നൽകിയത് സയ്യിദ് സാദിഖലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ. ഉസ്താദ് ആലിക്കുട്ടി മുസ്ലിയാർ മയ്യിത്ത് സന്ദർശിച്ച് പ്രാർഥന നടത്തി. എം.ടി ഉസ്താദ്

വീട്ടിലെ അവസാന പ്രാർഥനക്ക് നേതൃത്വം നൽകി. സയ്യിദ് ഹമീദലി ശിഹാബ് തങ്ങളാണ് പള്ളിയിലെ മയ്യിത്ത് നിസ്കാരത്തിന് നേതൃത്വം നൽകിയത്. ഇത് എഴുതുമ്പോൾ അസറുവിന്റെ പേരിലുള്ള 17 ഖത്മുൽ ഖുർആൻ ആളുകൾ ഏറ്റെടുത്ത് കഴിഞ്ഞു. പതിനെട്ടാമത്തേത് പുരോഗമിക്കുന്നു.

രാഷ്ട്രീയത്തിൽ സജീവമായപ്പോഴും സമസ്തയെ നെഞ്ചോട് ചേർത്തിയിരുന്നു അസറു. നാഷണൽ എസ്. കെ.എസ്.എസ്.എഫ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് മെമ്പർ ആയിരുന്നു. ഡൽഹി എസ്.കെ.എസ്.എസ് .എഫിന്റെ ചാലക ശക്തി. ഡൽഹിയിൽ ''സമസ്ത മഹൽ'' യാഥാർഥ്യമാക്കാനും ഫോർവേഡ് ഫൗണ്ടേഷൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് സ്ഥാപിക്കാനും അസറു സജീവമായി ഉണ്ടായിരുന്നു. ചെന്നൈയിൽ കഴിഞ്ഞ വർഷം

നടന്ന നാഷണൽ മീറ്റിൽ ഞങ്ങളോടൊപ്പം സംഘാടകനായി ഉണ്ടായിരുന്നു. അസറുവിന്റെ സംഘാടനപാടവം അന്നാണ് നേരിട്ട് മനസ്സിലായത്. പിന്നീടങ്ങോട്ട് ഞങ്ങൾ നിരന്തരം ആശയവിനിമയം നടത്തിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു. എസ്.കെ.എസ് എസ്.എഫ് നാഷണൽ മെമ്പർഷിപ് ക്യാമ്പയിനുമായി ബന്ധപെട്ടു കഴിഞ്ഞ മാസം വിളിച്ചു ചേർത്ത ഓൺലൈൻ യോഗത്തിൽ അസറു പങ്കെടുത്തിരുന്നു. മീറ്റിങ് പുരോഗമിക്കവേ സുഖമില്ലാത്തതിനാൽ പകുതി വെച്ച് നിർത്തി. അന്നേ അസ്ഹറുദ്ദീൻ രോഗബാധിതൻ ആയിരുന്നു. മറ്റുള്ളവരെ സഹായിക്കുന്ന തിരക്കിൽ സ്വന്തം ആരോഗ്യം സംരക്ഷിക്കാൻ അസ്ഹറുദ്ദീൻ മറന്നു. ഡിസംബർ 18-ന് ചില അത്യാവശ്യ കാര്യങ്ങൾ സംസാരിക്കാൻ വിളിച്ചപ്പോൾ കിട്ടിയില്ല. 'ഇമഹഹ ാല, ൗഴലി' എന്ന് വാട്സാപിൽ സന്ദേശം അയച്ചു. അതിനും മറുപടി ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അവൻ മറ്റൊരു ലോകത്തേക്കുള്ള യാത്രയുടെ തയ്യാറെടുപ്പിൽ ആയിരുന്നു. രണ്ടു ദിവസം കഴിഞ്ഞാണ് അസറുവിന്റെ രോഗ വിവരം അറിയുന്നത്.

ഡൽഹിയിലെ എന്റെ കണ്ണും കാതും ആയിരുന്നു എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട അസറു.

സമർപ്പിത ജീവിതം

അഷ്റഫ് നദ്‌വി,
ഫോർവേർഡ് ഫൗണ്ടേഷൻ

എങ്ങനെയാണ് നമ്മുടെ ജീവിതം സാർഥകമാവുക? ജീവിതത്തിന്റെ പല ഘട്ടങ്ങളിലും മനുഷ്യർ പലകുറി സ്വയം ചോദിക്കുന്ന ചോദ്യമാണിത്. അസറുവിന്റെ ഇരുപത്തിനാല് വർഷത്തെ ചെറിയ ജീവിതം നമുക്ക് ഇതിനുള്ള വലിയൊരു ഉത്തരം തന്നെയാണ്. എങ്ങനെ നിങ്ങൾ ജീവിക്കണമെന്ന പ്രായോഗിക പാഠം. നാലര വർഷമാണ് അസറുവിന്റെ ഡൽഹി ജീവിതത്തിന്റെ ദൈർഘ്യം. പക്ഷെ നമുക്ക് ഒരു മുഴുവൻ ആയുസ്സ് കൊണ്ട് പോലും അസറുവിനെ എത്തിപ്പിടിക്കാനാവില്ല. തച്ചനാട്ടുകരയിൽ നിന്ന് സിവിൽ സർവീസ് മോഹങ്ങളുമായി ട്രെയിൻ കയറിയ ഒരു പയ്യൻ അർഥപൂർണ്ണമായ ഒരു ജീവിതം നമുക്ക് മുന്നിൽ സമർപ്പിച്ചു കൊണ്ടാണ് വിടവാങ്ങിയിരിക്കുന്നത്.

ഡൽഹിയിൽ എസ്.കെ.എസ് എസ്.എഫിനെയും എം.എസ്.എഫിനെയും ഒറ്റക്കാണ് അസറു പ്രവർത്തന സജ്ജമാക്കിയത്. ഓരോ പരിപാടിയും ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നത് മുതൽ അത് അവസാനിക്കുന്നത് വരെ മുമ്പിൽ അവനുണ്ടാവും. അവൻ ഒറ്റക്ക് നടത്തിയ എത്രയോ ഗംഭീര പരിപാടികൾ. അവന്റെ അദ്ധ്വാന ഫലമായാണ് എം.എസ്.എഫിനും എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിനും ഡൽഹിയിൽ ഓഫീസുകൾ തുറക്കുന്നത്.

വിദ്യാർഥികൾക്കിടയിൽ പക്വതയുള്ള നേതാവും നേതാക്കൾ ഡൽഹിയിലെത്തുമ്പോൾ അവരുടെ ഏറ്റവും വിനീതനായ സേവകനായും അവൻ മാറും. ഈ നാലര വർഷത്തിനുള്ളിൽ ഡൽഹിയിലെത്തിയ ഒരു നേതാവും അസറുവിനെ ഓർക്കാതിരിക്കാൻ വഴിയില്ല. അവരോടെല്ലാം അസറു സംസാരിച്ചിരുന്നത് ഡൽഹിയിലെ മലയാളി വിദ്യാർഥികളുടെ ആവശ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഇവിടെ പ്രയോഗവൽക്കരിക്കാൻ പറ്റുന്ന പുതിയ പദ്ധതികളെ കുറിച്ചുമാണ്.

നോർത്ത് ഈസ്റ്റ് ഡൽഹി കേന്ദ്രീകരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഫോർവേഡ് ഫൌണ്ടേഷൻന്റെ എക്സിക്യൂട്ടീവ് അംഗമായിരുന്നു അസറു. ഡൽഹി കലാപത്തിന് ശേഷം സജീവമായി ശിവ് വിഹാറിലും മുസ്തഫാബാദിലും വിദ്യാഭ്യാസ പ്രവർത്തങ്ങൾക് നേതൃത്വം കൊടുക്കാൻ അസറു മുന്നിലായിരുന്നു.

റോഹിംഗ്യൻ ക്യാമ്പുകളിലേക്കുള്ള വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യാൻ അസറുവിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഒരു വലിയ സംഘം തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. കോവിഡ് കാലത്ത് വിദ്യാർഥികൾക്ക് റമദാൻ റിലീഫ് നൽകാനും ഇഫ്താർ സംഘടിപ്പിക്കാനും അസറു തന്നെയായിരുന്നു മുന്നിൽ 'എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ് ദേശീയ സമിതിയുടെ കീഴിൽ ഡൽഹിയിൽ ഒട്ടേറെ പ്രവത്തനങ്ങൾക്ക് അസറു ഉണ്ടായിരിന്നു. നിലവിലെ ഡൽഹിയിലെ സമസ്ത മഹൽ സാധ്യമാകുന്നതിന് വേണ്ടിയുള്ള അസറുവിന്റെ ത്യാഗം എടുത്ത് പറയേണ്ട ഒന്നാണ് '.

സലീം
അവർ ഇന്ത്യ ഫൗണ്ടേഷൻ

നന്മയുടെ ഉടൽരൂപം

ഒരു ജൂലായ് മാസം അവസാനത്തിലാണ് അസറുവിനെ ആദ്യമായി കാണുന്നത്. അതിന് ഒരാഴ്ച മുമ്പാണ് ഇങ്ങനെ ഒരു പേര് മനസ്സിൽ കുറിച്ചിട്ടത്. കാന്ധലയിലുള്ള 'അവർ ഇന്ത്യ ഇൻറർനാഷണൽ സ്കൂളി'ലെ വിദ്യാഭ്യാസപരമായി പിന്നോക്കം നിൽക്കുന്ന കുട്ടികൾക്ക് ഒരു മെന്റർഷിപ്പ് പ്രോജക്ട് തുടങ്ങിയാലോ എന്ന ആലോചനയുടെ ഭാഗമായി ജാമിഅ മില്ലിയയിലെ മലയാളി വിദ്യാർഥികളുടെ ഒരു മീറ്റിംഗ് വിളിക്കണമെന്ന ഉദ്ദേശം പലരുമായി പങ്കുവച്ചപ്പോൾ എല്ലാവരും ഒരേ സ്വരത്തിൽ മുന്നോട്ട് വെച്ച പേരായിരുന്നു അസറുവിന്റെത്.

അങ്ങനെ അസറുവിന്റെ നമ്പർ സംഘടിപ്പിച്ചു. ഒരു ഡൽഹി യാത്രയ്ക്കിടയിൽ തമ്മിൽ കാണാമെന്ന് ധാരണയായി. ജൂലൈ മാസം ആയതുകൊണ്ട് മിക്ക വിദ്യാർഥികളും നാട്ടിൽ പോയ സമയം ആയിട്ട് കൂടി അസറുവും അഹ്സനും ചേർന്ന് പത്തിരുപത് വിദ്യാർഥികളെ സംഘടിപ്പിച്ചു. ആ മീറ്റിങ്ങിൽ സ്കൂളിന്റെ അവസ്ഥയും അതിന്റെ ക്വാളിറ്റി മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിൽ പുറത്തുനിന്നുള്ളവരുടെ നിർലോഭമായ സഹകരണത്തിന്റെ ആവശ്യകതയും പറഞ്ഞു ബോധ്യപ്പെടുത്തി. തുടർന്ന് ഓഗസ്റ്റ് അഞ്ചിന് അഹ്സന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഒരു സംഘം ജാമിഅ വിദ്യാർഥികൾ കാന്ധലയിലെ സ്കൂൾ സന്ദർശിക്കുകയും ഒരു പകൽ സമയം മുഴുവൻ അവിടെ ചിലവഴിക്കുകയും ചെയ്തു.

പിന്നീട് ഡൽഹിയിലെ വിദ്യാർഥി കൂട്ടായ്മക്ക് വേണ്ടി ഒരു ക്യാമ്പ് സംഘടിപ്പിക്കുവാൻ നമ്മുടെ സ്കൂൾ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് അസറുവും സുഹൃത്തും വിളിക്കുകയുണ്ടായി. സാങ്കേതികമായ പല പ്രതിബന്ധങ്ങളും ഉണ്ടെങ്കിലും കുറഞ്ഞ സമയം കൊണ്ട് രൂപപ്പെട്ട സ്നേഹത്തിന്റെയും ആദരവിന്റെയും പശ്ചാത്തലത്തിൽ ചില നിബന്ധനകളോടെ സ്കൂളിൽ ക്യാമ്പ് നടത്താൻ അനുമതി നൽകി. മുന്നോട്ടുവെച്ച നിബന്ധനകൾ എല്ലാം തന്നെ കൃത്യമായി പാലിക്കുന്നുണ്ട് എന്ന് അസറു ഉറപ്പുവരുത്തിയിരുന്നു. സത്യത്തിൽ എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തിയ ഒരു കാര്യമായിരുന്നു ആ വാഗ്ദാന പാലനം. പിന്നീട് ഒരു പ്രാവശ്യം മാത്രമാണ് അസറുവിനെ നേരിൽ കണ്ടത്. ഒന്നോ രണ്ടോ തവണ ഫോണിൽ ബന്ധപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നാലും കാന്ധലയിലെ നവീകരിച്ച ക്ലിനിക്കിന്റെ ഉദ്ഘാടനത്തിന് ഹലീം ഭായിയുടെ കൂടെ അസറു വന്നിരുന്നു.

WMO യുടെ എല്ലാം ആയിരുന്ന ജമാൽക്കയുടെ വിയോഗത്തിന്റെ ആഘാതത്തിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ ആണ് എല്ലാവരെയും ഞെട്ടിച്ച് കൊണ്ട് അസറുവിന്റെ വേർപാട്. ആത്മാർഥതയും ഗുണകാംക്ഷയും നിസ്വാർഥതയും ഒരു പോലെ മേളിച്ച നന്മയുടെ ഉടൽരൂപമായിരുന്നു അസറു.

കുഞ്ഞു കാൻവാസിലെ വലിയ ചിത്രം

ശബാബ് കാരുണ്യം
യെസ് ഇന്ത്യ

2018 ഡിസംബറിൽ കോഴിക്കോട് വച്ച് ഞങ്ങൾ നടത്തിയ യെസ് ഇന്ത്യ-സെൻട്രൽ യൂനിവേഴ്സിറ്റി ഓറിയന്റേഷൻ ക്യാമ്പിൽ വച്ചാണ് അസറുവിനെ (അസ്ഹറുദ്ദീൻ) ആദ്യമായി കാണുന്നത്. അലിഗഢിലോ ജാമിഅയിലോ പോയി പി.ജി ചെയ്യണമെന്നായിരുന്നു അവന്റെ ആഗഹം. തൊട്ടടുത്ത വർഷം ഡൽഹിയിൽ പോയി എന്ന് മാത്രല്ല എല്ലാ ഡൽഹി മലയാളികളുടെയും വേണ്ടപ്പെട്ടവനായി അവൻ മാറി.

പരോപകാരത്തിന്റെയും നേതൃത്വത്തിന്റെയും ആൾരൂപം. എം.എസ്.എഫ്, കെ.എം.സി.സി, എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ്, സ്മൃതി തുടങ്ങി അവന്റെ പ്രവർത്തനമേഖലകൾ വ്യാപിച്ചു കൊണ്ടേയിരുന്നു. അതിനപ്പുറം അവന്റെ ഉപകാരങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നവരുടെ എണ്ണവും. എന്തെങ്കിലും ആവശ്യങ്ങളുമായി അസറുവിന്റെ ഫോണിലേക്ക് വന്ന കോളുകൾക്ക് മിക്കതിനും തക്കതായ പരിഹാരങ്ങൾ കിട്ടിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു.

നിരന്തരമായ സമ്പർക്കങ്ങളൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും അസറു ഒട്ടും ദൂരെയല്ല എന്ന തോന്നലിനു കാരണം അവന്റെ എഴുത്തുകളായിരുന്നു. നാടും ഡൽഹിയുമൊക്കെയായി ഒരു പാട് അനുഭവ കഥകൾ അവൻ അതിമനോഹരമായ ഭാഷയിൽ എഴുതിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു. മുന്നിൽ കടന്ന് പോയ പല മനുഷ്യരും അവന്റെ കഥാപാത്രങ്ങളായി മാറി. തിരക്കിനിടയിൽ ഫേസ്ബുക്ക് സ്ക്രോൾ ചെയ്തു പോകുമ്പോൾ അസറുവിന്റെ എഴുത്ത് അത് എത്ര നീണ്ടതാണെങ്കിലും വായിക്കാൻ തോന്നും. സുഹൃത്തുക്കളോട് അവന്റെ എഴുത്തിന്റെ ഭംഗിയെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കും.

അവസാനമായി ഡൽഹിയിൽ പോയപ്പോൾ അസറുവിനെ വിളിച്ചു. ഓട്ടപ്പാച്ചിലുകൾക്കിടയിൽ പരസ്പരം കാണാൻ നേരം കിട്ടിയില്ല. ഇൻഷാ അല്ലാഹ്... നമ്മക്ക് പിന്നെ കാണാലോന്ന് പറഞ്ഞ് ഫോൺ വച്ചു. പക്ഷെ അങ്ങനൊന്ന് സംഭവിച്ചില്ല. മറ്റൊരു കൂടിക്കാഴ്ചയ്ക്ക് മുമ്പ് പടച്ചവനുമായുള്ള കൂടിക്കാഴ്ചയ്ക്ക് അവന് യാത്ര ചെയ്യേണ്ടതായി വന്നു. വെറുമൊരു കാൽ നൂറ്റാണ്ടിന്റെ കുഞ്ഞുജീവിതത്തിൽ അവൻ അതിനപ്പുറവും ചെയ്ത് കാണിച്ചു. കണ്ണീരോടെ പ്രാർഥിക്കാനായി ഒരു കൂട്ടം ആളുകളെ സജ്ജരാക്കി പെട്ടെന്നൊരു ദിവസം അവൻ ലക്ഷ്യത്തിലേക്ക് മറഞ്ഞു.

ഇല്ല അസറൂ... നീ വിട പറഞ്ഞുവെന്ന് ഇപ്പഴും ഞങ്ങൾ വിശ്വസിച്ചിട്ടില്ല, വിശ്വസിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല കൂട്ടുകാരാ...

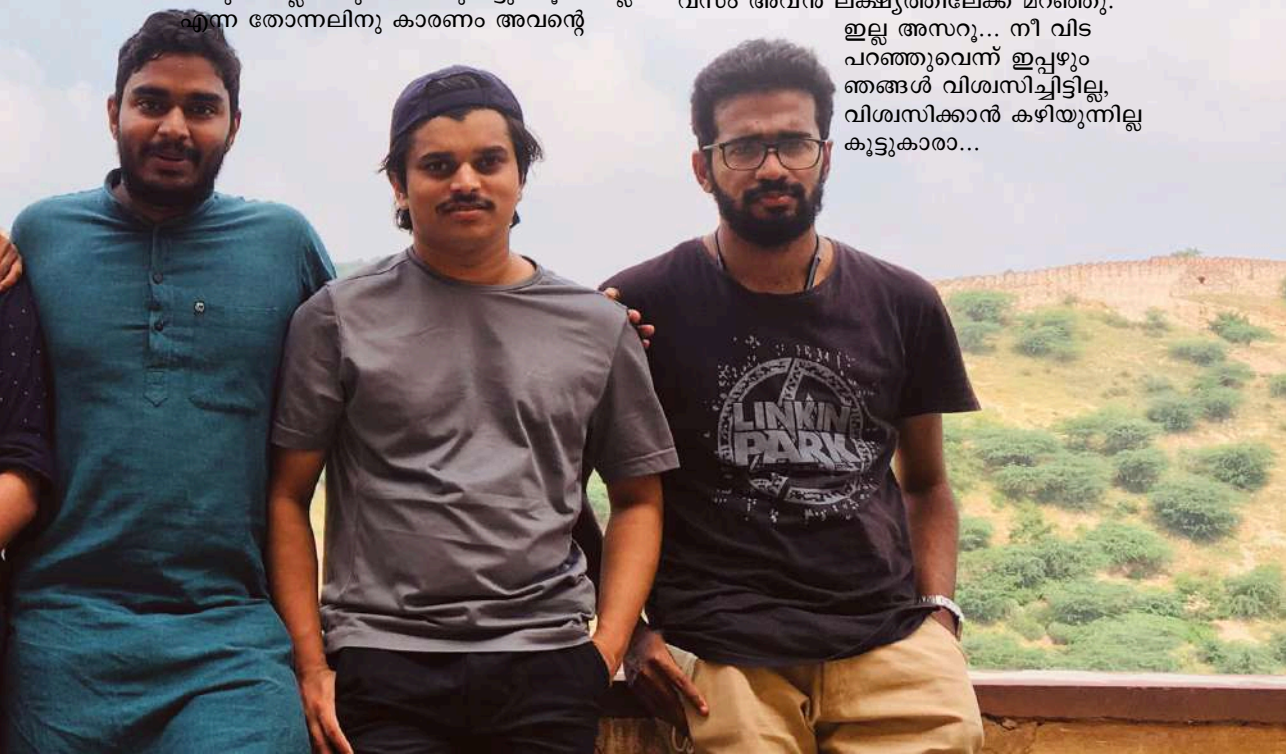

05

ഫ്രണ്ടും ഗൈഡും ഫിലോസഫറും

അന്തമില്ലാത്ത സൗഹൃദ വലയം

തയ്യാറാക്കിയത്:
മറിയം മർസീന, ശാദിയ അഷ്റഫ്

'അനക്കെന്താ അസറോ, പ്രാന്താണോ!'' എന്ന് പലരും ചോദിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. വൈക്കം മുഹമ്മദ് ബഷീർ പറഞ്ഞത് പോലെ പ്രാന്ത് വരാനും വേണ്ടേ ഒരു യോഗ്യത, അത് എല്ലാവർക്കും ഉണ്ടായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല.

അസറു. ഡൽഹിയിലെ വിദ്യാർഥികളുടെ അസറുക്ക അങ്ങനെ ഒരു മനുഷ്യനായിരുന്നു. അസാധ്യമെന്ന് തോന്നിയതിനെയെല്ലാം അവിശ്വസനീയമാം വിധം തന്റെ അണികൾക്ക് മുന്നിൽ നിഷ്പ്രയാസമെന്ന് തിരുത്തിക്കൊടുത്ത പ്രിയപ്പെട്ട നേതാവ്. ദേശീയ-സംസ്ഥാന വൃത്തങ്ങളിലെല്ലാം തന്റേതായ കൈയ്യൊപ്പ് ചാർത്തിയ അസ്ഹറുദ്ദീൻ, വിദ്യാർഥികളുടെ നേതാവ് എന്നതിലേറെ, അണികൾക്ക് പ്രിയമുള്ള ഒരു രക്ഷാകർത്താവ് കൂടിയായിരുന്നു. ജാമിഅയിലെ മലയാളി കൂട്ടായ്മയിൽ തുടങ്ങി എം.എസ്.എഫ്

ദേശീയ കമ്മിറ്റിയിൽ വരെ അസറു എന്ന പേര് മുഴങ്ങിക്കേൾക്കാമായിരുന്നു. ''ഡൽഹിയിലെ മലയാളി വിദ്യാർഥികൾക്കിനിയാര്?'' എന്ന ചോദ്യം മരണാനന്തരം പല സുഹൃത്തുക്കളുടെയും, നേതാക്കളുടെയും, അണികളുടെയും സംഭാഷണത്തിൽ പ്രകടമാവുമ്പോൾ നാളിതുവരെയായി ഒരു മനുഷ്യൻ വിദ്യാർഥികളെ നയിച്ച രീതിയും ഭാവവും നമുക്ക് രേഖപ്പെടുത്താവുന്നതിനപ്പുറമാണ്.

എം.എസ്.എഫിന് ജാമിഅയിൽ ഒരു അധ്യായം കുറിക്കാൻ കാരണക്കാരനായ അസറു; പ്രഥമ കമ്മിറ്റി മുതൽ മരണം വരെയും കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങൾക്ക് ഒപ്പം ചേർന്ന് പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു. ഡിസംബർ 15-ന് 2019-ലെ സി.എ.എ വിരുദ്ധ പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടെ ഓർമ ദിനത്തില് എല്ലാ എം. എസ്. എഫ് അണികളെയും ഒന്നിച്ച് ചേർത്ത്, നൽകേണ്ടുന്ന എല്ലാ മാർഗ നിർദേശങ്ങളും നൽകിയിരുന്നു. അതു തന്നെ ആയിരുന്നു അസറുവിന്റെ അവസാന പൊതുപരിപാടിയും.

രാവ് പകലാക്കിയ എൻട്രൻസ് ദിനങ്ങളിൽ യാതൊരു മടിയും ചടപ്പുമില്ലാതെ

ഓടി നടന്നിരുന്ന അസറു കടുത്ത കാലാവസ്ഥയിലും തലസ്ഥാന നഗരിയിലെത്തുന്ന വിദ്യാർഥികൾക്ക് താമസ സൗകര്യം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നത് മുതൽ റിട്ടേൺ ടിക്കറ്റ് ലഭിക്കാതെ ബുദ്ധിമുട്ടുന്നവർക്ക് ടിക്കറ്റ് ഏജന്റായും, സ്ഥലവും വഴിയും അറിയാത്തവർക്ക് മുൻപിൽ ഗൈഡായും, അസുഖബാധിതരാവുന്നവർക്കിടയിൽ ആംബുലൻസായും അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുമായിരുന്നു. സ്വയം വളരുക എന്നതിനപ്പുറത്തേക്ക് ഒപ്പമുള്ളവനെ കൈപിടിച്ച് വളർത്തുന്ന ശീലവും ചുറ്റിലുള്ളവരെയെല്ലാം പരിഗണിക്കുന്നതും പ്രത്യേകതയാക്കി മാറ്റിയ അദ്ദേഹം വിദ്യാർഥികളെ സോഷ്യലൈസ് ചെയ്യുന്നതിനുള്ള മാധ്യമമായി വർത്തിക്കുന്നതിന് എന്നും ശ്രദ്ധ പുലർത്തിയിരുന്നു. നേതാവാകാൻ കഴിയുന്ന ഒരുപാട് പേരുണ്ടാവും, എന്നാൽ മറ്റുള്ളവരിൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തുന്ന, മറ്റുള്ളവർക്ക് മാതൃകയാക്കാവുന്ന ഒരു നേതാവാകുക എന്നത് അതിശയകരമാണ്.

ഞാൻ വലിയവനെന്ന ഭാവത്തിൽ മുന്നിൽ നടക്കുന്നവനായിരുന്നില്ല അദ്ദേഹം, മറിച്ച് ഏറ്റവും അടിസ്ഥാനപരമായ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ വരെയും നിർവ്വഹിക്കാൻ അദ്ദേഹം സന്നദ്ധനായിരുന്നു. എം.എസ്.എഫ് നാഷണൽ കമ്മിറ്റി ഓഫീസ് ഡൽഹിയിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി എല്ലാ തയ്യാറെടുപ്പിനും അസറു മുന്നിട്ടിറങ്ങിയിരുന്നു. ഓഫീസ് മുറി വൃത്തിയാക്കുന്നത് മുതൽ ലൈബ്രറി ഒരുക്കുന്നതിന് വരെ മുന്നിൽ നിന്ന് ചെയ്തതും, ആദ്യാവസാനം വരെയും അതിനോട് ചേർന്ന് പ്രവർത്തിച്ചതും സഹപ്രവർത്തകർ ഇന്നും ഓർക്കുന്നു. മറ്റുള്ളവർക്ക് അവസരമൊരുക്കിക്കൊടുക്കുന്നതിൽ അസറു ഏറെ ശ്രദ്ധചെലുത്തിയിരുന്നു. കേരളത്തിൽ നിന്ന് മാറിക്കൊണ്ട് ഡൽഹി പോലൊരു നഗരത്തിൽ ഇത്രയും ആളുകളെ സ്വാധീനിക്കുന്ന രീതിയിൽ ജീവിക്കുക എന്നത് സാധ്യമാക്കിക്കാണിച്ച നേതാവ്. ചെറിയ ചർച്ചകളിൽ പോലും വലിയ വീക്ഷണങ്ങളും ഘടനയും നൽകിക്കൊണ്ട് കർമനിരതനായ വ്യക്തിത്വം. ഡൽഹിയിലെ വിദ്യാർഥികൾക്ക് അടിത്തറയിലെ, സാധാരണ ജനങ്ങളിലെ രാഷ്ട്രീയ സ്വഭാവത്തിന്റെ രുചി നുണയാൻ അവസരമൊരുക്കിക്കൊടുക്കുന്നതിൽ അസറു മുന്നിലുണ്ടായിരുന്നു.

ജാമിഅയിലെ മലയാളി അസോസിയേഷനായ ''സ്മൃതി''യുടെ വാർഷികാഘോഷമായ ''മുസിരിസി''ന്റെ അവസാന പതിപ്പിൽ മനസ്സിലാക്കാവുന്നതായിരുന്നു അസറു എന്ന നേതാവിന്റെ ഒഴുക്കും ഭാവവും എന്ന് സ്മൃതി അംഗങ്ങൾ പറയുന്നു. സംഘാടന മികവിനായി അണികളുമായും നേതൃത്വങ്ങളുമായും അസറു നിരന്തരം ഇടപഴകുമായിരുന്നു.

ഡൽഹി സർവകലാശാലയിലെ മലയാളി അസോസിയേഷനായ ''മൈത്രി''യിലും ''സർഗ''യിലുമെല്ലാം അസറു ചെന്നെത്തിയിരുന്നു. മൈത്രി സംഘടിപ്പിച്ച ഓണാഘോഷ പരിപാടിയിൽ എത്ര മനോഹരമായാണ് അദ്ദേഹം വടംവലി ആസൂത്രണം ചെയ്തതും നടപ്പിലാക്കിയതുമെന്ന് അംഗങ്ങൾ ഓർത്തെടുക്കുന്നുണ്ട്. ''തിണ'' കലോത്സവത്തിന് ഓളവും താളവും നൽകുന്നതിനായി സ്മൃതിയേയും മൈത്രിയേയും സർഗയേയും ഒന്നിച്ച് ചേർത്ത കണ്ണി അസറു ആയിരുന്നു. ആരെങ്കിലുമേറ്റെടുക്കാൻ തയ്യാറാവാത്ത പരിപാടികളിൽ പോലും സന്നദ്ധത പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അസറു മുന്നിലുണ്ടായിരുന്നു. കേരള ഹൗസിലും കെ.എം.ഡബ്ലു.എയിലും ഡൽഹി മലയാളി അസോസിയേഷനിലും വിദ്യാർഥികളെ കൂട്ടിയിണക്കിയതും അസറുവായിരുന്നു. പരിപാടികളിൽ എന്തെങ്കിലും പാളിച്ചകൾ സംഭവിക്കുമ്പോഴും ഇടറാതെ പതറാതെ മുൻപിലും പിമ്പിലും അദ്ദേഹമുണ്ടായിരുന്നു. അത് തന്നെയായിരുന്നു ഡൽഹിയിലെ മലയാളി വിദ്യാർഥികളുടെ ധൈര്യവും ഊർജവും.

കേരളഹൗസിലും കെ.എം.ഡബ്ലു.എയിലും ഡൽഹി മലയാളി അസോസിയേഷനിലും വിദ്യാർത്ഥികളെ കൂട്ടിയിണക്കിയതും അസറുവായിരുന്നു.

ഫാത്തിമ മിന്ന
വിദ്യാർത്ഥിനി,
ജാമിഅഃ മില്ലിയ

കളങ്കമില്ലാത്ത സ്നേഹത്തിനുടമ

ജാമിഅയിലെ റീഡിംഗ് ഹാളിൽ വെച്ചാണ് ഞാൻ അസറുക്കയോട് ആദ്യമായി സംസാരിക്കുന്നത്. ഇത്രയും വലിയൊരു മനുഷ്യൻ ഇത്രയേറെ ബഹുമാനത്തോടെ എന്നോട് സംസാരിച്ചപ്പോൾ ഞാൻ അത്ഭുതപ്പെട്ടു പോയിരുന്നു. പിന്നീടൊരിക്കൽ എനിക്ക് സുഖമില്ലാത്ത വിവരം ഉമ്മ വിളിച്ച് പറഞ്ഞപ്പോഴാണ് ഞങ്ങൾക്കിടയിൽ സൗഹൃദം ഉണ്ടാവുന്നത്. ജാമിഅയുടെ വഴിയോരങ്ങളിലൂടെ കഥകൾ പറഞ്ഞും തമാശകൾ കേട്ട് പൊട്ടിച്ചിരിച്ചും എന്നെ പോലെ എന്നോട് പെരുമാറുന്ന അസറുക്കയുടെ വലിപ്പം അന്നെനിക്ക് അറിയുമായിരുന്നില്ല. ഡൽഹിയിലെ ഓരോ സ്പെഷ്യലും വാങ്ങി തരുന്ന, ബിരിയാണി പാചകം ചെയ്ത് കൊണ്ടു തരുന്ന അസറുക്ക, എം.പിമാർ മുതൽ മറ്റു വലിയ നേതാക്കന്മാരുടെ വലംകൈ ആണെന്നൊന്നും എനിക്ക് തോന്നിയിട്ടേ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മറ്റൊരർഥത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ എല്ലാവരോടും അവർക്കനുസരിച്ചുള്ള രീതിയിലായിരുന്നു അസറുക്ക സംസാരിച്ചിരുന്നത്.

നൂർ നഗറിലെ എന്റെ ഒറ്റപ്പെടലുകൾക്കുള്ള ഒരു പരിഹാരം ആയിരുന്നു അസറുക്ക. ഞാൻ റിപ്ലൈ കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ പോലും ദിവസേന എന്റെ കാര്യങ്ങൾ വിളിച്ചും അയച്ചും അന്വേഷിക്കുമായിരുന്നു. ആശുപത്രിയിൽ നിന്ന് ആശുപത്രിയിലേക്കുള്ള എന്റെ ഡൽഹി ജീവിതത്തിൽ തുണയായി നിന്നതും അസറുക്ക തന്നെയായിരുന്നു.

എഴുത്തിൽ വലിയ ഭാവനയൊന്നും ഇല്ലാത്ത ഞാൻ സ്കോളർഷിപ്പ് അപേക്ഷിക്കുമ്പോൾ അപേക്ഷിക്കാനുള്ള കാരണം (reason for applying) ചോദിക്കുന്ന കോളത്തിൽ എന്ത് എഴുതണം എന്ന് അറിയാൻ സമീപിച്ചതും അസറുക്കയെ ആയിരുന്നു.

ജീവിതത്തിലെ ആദ്യ സ്കോളർഷിപ്പ് ലഭിക്കാനുള്ള ഒരേയൊരു കാരണക്കാരനായും അസറുക്ക മാറി. ''ഇങ്ങൾക്ക് എങ്ങനെയാണ് ഇത്ര ഭംഗീൽ എഴുതാൻ കഴീണത്? എനിക്കെന്റെ കാര്യങ്ങൾ പറഞ്ഞ് ഫലിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ലല്ലോ'' എന്ന് പറഞ്ഞ എന്നോട് അസറുക്ക പറഞ്ഞത് ''ഇയ്യ് അന്റെ ഭാഷയിൽ പറഞ്ഞാൽ മതി. അതെനിക്ക് മനസ്സിലായിക്കോളും'' എന്നായിരുന്നു.അതെ, അസറുക്ക മനസ്സിലാക്കിയവർ, അസറുക്കയുടെ മനസ്സിലുള്ളവർ ഭാഗ്യം ചെയ്തവരാണ്. അസറുക്കയുടെ സ്നേഹം കുറച്ച് സമയത്തേക്കെങ്കിലും അനുഭവിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതിൽ ഞാൻ നാഥനെ സ്തുതിക്കുന്നു.

ഫാത്തിമ മിന്നയുടെ ഉമ്മ എഴുതുന്നു:

മൂന്ന് ദിവസത്തെ പരിചയം മാത്രമാണ് എനിക്ക് അസറുവുമായി ഉള്ളത്. ഒരു സെപ്തംബർ പത്തിനാണ് മകളുടെ അസുഖവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ആദ്യമായി ഞാൻ അസറുവിനെ വിളിക്കുന്നത്. 'ഉമ്മാ ഇങ്ങൾ ബേജാറാവരുത്' എന്നാണ് അസറു എന്നോട് എപ്പോഴും പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

ഉമ്മാ, ഉമ്മാ എന്ന അസറുവിന്റെ വിളി ഇപ്പോഴും എന്റെ കാതുകളിൽ ഉണ്ട്. ഏത് തിരക്കിനിടയിലും എല്ലാവർക്കുമുള്ള മറുപടികൾ അസറു നൽകുമായിരുന്നു. മിന്നു ആക്സിഡന്റ് ആയെന്ന് അറിഞ്ഞപ്പോൾ ഞാനാദ്യം വിളിച്ചതും അസറുവിനെയാണ്. എവിടെയോ പോവാൻ പകുതിയിൽ എത്തിയ അസറു തിരിച്ച് ആശുപത്രിയിൽ പോയി കാര്യങ്ങളൊക്കെ ചെയ്ത ശേഷം എന്നെ വിളിച്ച് സമാധാനിപ്പിച്ചു. ഡൽഹിയിൽ വന്നപ്പോൾ രണ്ട്, മൂന്ന് തവണ അസറുവിനെ കണ്ട് സംസാരിച്ചിരുന്നു. പിന്നെ രണ്ട് മാസം കഴിഞ്ഞ് ഞാൻ കേൾക്കുന്നത് അസറുവിന്റെ മരണ വാർത്തയാണ്. ഹോസ്റ്റൽ അഡ്മിഷന്റെ ഓരോ ലിസ്റ്റിലും മിന്നുവിന്റെ പേര് കാണാതായാൽ അടുത്ത തവണ കിട്ടും എന്ന പ്രതീക്ഷ തന്ന അസറു മിന്നുവിന് സെലക്ഷൻ കിട്ടിയ സന്തോഷത്തിൽ പങ്കുചേരാൻ നമ്മോടൊപ്പം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല

Dr.Ansari Pulikkal
Northampton, UK

“A Gentle Smile, A Heart that won us all”

Dear Asaru, It is hard to find the right words to express the pain of losing you. Jamia Millia Islamia University feels os empty without your presence, yet you remain in our hearts and prayers every single day. I remember the first time we met you with Suhaib -Your smile was os welcoming and warm. Throughout your time at Jamia, you were not just a fellow student but a true friend to everyone. Your laughter, your kindness, and your unyielding spirit made you a beacon of light in all our lives.

You came to Delhi with a dream of civil service, but you ended up serving the people of Jamia and Delhi in ways that words can hardly capture. You won the hearts of everyone around you with your selflenssess and dedication.

You completed your Master’s with unwavering dedication, always finding time to support those in need. Your kindness and generosity were boundless. You were always eager to learn and to help everyone around you, a true embodiment of compassion.

Whether in the Gulmohar, our house, or at Jamia, you were always at the forefront of every program. Your enthusiasm and leadership were contagious, inspiring us all to be better and do better.

We shared os many conversations and moments of laughter that I will cherish forever. You had a unique way of making everyone feel special and valued. I am os osrry I cannot give you my best as I thought you will be with me for ever, and leaving this world after us, but your spirit continues to inspire me every day.

I never imagined you would leave us os oosn. I thought we had os much more time to share. It’s hard to accept that you have left this world and passed away, reaching paradise before us.

You have travelled to Allah Almighty ahead of us, and I find comfort in knowing you are in a better place, watching over us with that same gentle smile.

Your passing in the heart of Jamia has left a void that will never be filled. Yet, your spirit continues to inspire us. You truly won our hearts with your compassion and support. Every corner of the university reminds you!

Your smile is always in my thoughts, and your words “Ansarikka” still echo in my ears. Seeing you with Shuhaib, Abu, and almost everyone,

sharing those joyful moments-it all feels like yesterday. You were more than a friend; you were a brother. Thank you for the love, the leossns, and the joy you brought into our lives.

Rest in peace, my dear friend. You will always be a part of Jamia and a part of me. In Sha Allah, we are sure you are always happy and continue to spread happiness to all those around you in the afterlife too. Your memory will live on in our hearts forever.

ഡോ. സുഹറ ഹസ്സൻ

കുട്ടികളുടെ അസറു മാമ

ഡിസംബർ 24-ന് അസറു ഈ ലോകത്ത് നിന്ന് വിടപറഞ്ഞപ്പോൾ ജാമിഅയിലെ മലയാളി വിദ്യാർഥികൾ വളരെ അനൗപചാരികമായി കൂടിയിരുന്നു. അസറുവിന്റെ ഓർമ പങ്കുവെക്കുന്നതിനിടയിൽ ഞാൻ പറഞ്ഞിരുന്നു ''എനിക്ക് രണ്ട് തരം ദു:ഖങ്ങളാണ് നേരിടാനുള്ളത്, എനിക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ട അസറുവും, എന്റെ മോൾക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ട അസറുമാമയും. രണ്ടാമത്തെ നഷ്ടത്തോട് എങ്ങനെയാണ് പ്രതികരിക്കേണ്ടത് എന്നുപോലും ഞാനിതുവരെ ചിന്തിച്ചിട്ടില്ല''. ഇതെന്റെ മാത്രം അവസ്ഥയായിരിക്കില്ല. ഡൽഹിയിൽ ചെറിയ കുട്ടികളുള്ള എല്ലാ മലയാളി മാതാപിതാക്കളുടെയും ചിന്തയായിരിക്കും. വിശേഷിച്ച് മുമിനയുടെയും ഫസീലത്തയുടെയും. അലാ, ജുലു, റിനു, ബേബി, മനു, ഇവർ അസറു മാമയുടെ മക്കളാണ്. അസറുവിന്റെ ഇൻസ്റ്റഗ്രാം ഹാൻഡിൽ ഡിസ്ക്രിപ്ഷൻ പോലെ 'Moreover the Asarumama of Alaa, Julu, Baby, Rinu and Manu'. Akdpama എന്നത് അവനിഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന അവൻ എടുത്തു കാണിച്ചിരുന്ന അവന്റെ ഒരു ഐഡന്റിറ്റി ആണെന്ന് വേർപാടിന് ശേഷമാണ് നമ്മൾ ഇത്ര മനസ്സിലാക്കിയത് പോലും.

24 വയസ്സ് മാത്രം പ്രായമുണ്ടായിരുന്ന അസറു എത്ര ഭംഗിയായിട്ടാണ് കുട്ടികളുടെ ''മാമ'' ആയത്. ജാമിഅ വിദ്യാർഥി സമൂഹത്തിന്റെ ഭാഗമായി വളർന്ന അലയും ജുലുവും എല്ലാവരെയും പേര് വിളിച്ച് അഡ്രസ് ചെയ്യുമ്പോൾ അസറുവിനെ മാത്രം മാമാ എന്നാണ് വിളിച്ചിരുന്നത്. മറ്റെല്ലാവരും ''അലൂട്ടി'' എന്ന് വിളിക്കുമ്പോൾ അസറു മാത്രം ''പൊന്നു'' എന്ന് വിളിക്കും. മറ്റു ബന്ധങ്ങളിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമായ ഒരു ബന്ധം. സമപ്രായക്കാരായ അലേം ജുലും അസറുവിന്റെ അടുത്ത് മാത്രം ഒരു ഇൻസെക്യൂരിറ്റിയും അനുഭവിച്ചില്ലയെന്നത് ഞാൻ ഒരിക്കൽ മുമിനയോട് സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നു. രണ്ട് പേരെയും തുല്യ പ്രാധാന്യത്തോടെ പരിഗണിക്കാൻ അവനു പ്രത്യേക കഴിവായിരുന്നു. അസറു രണ്ടു പേരെയും രണ്ടു കൈകളിലായി എടുത്തു നിൽക്കുന്ന ഫോട്ടോസ് ഇതിന്റെ നേർസാക്ഷ്യങ്ങളാണ്.

അസറു റൂമിൽ വരുന്നത് കുട്ടികളെ കാണാനാണ്, അവരുടെ കൂടെ കളിക്കാനാണ്. മാതാപിതാക്കളോട് സംസാരിക്കുന്നത്

അവന് സെക്കണ്ടറി അഥവാ രണ്ടാമത്തെ കാര്യം ആണ്. ഞാനും ഗഫ്ഫാറും ഒക്കെ വിശേഷങ്ങൾ ചോദിക്കുമ്പോൾ അതിനോട് പ്രതികരിക്കുന്നത് അവരുടെ കളിയു

ടെ ഇടയിൽ മാത്രമാണ്. കളികൾക്ക് ഒരു രീതിയിലും ശല്യമാവാത്ത രീതിയിലാണ്. ഒരുപാട് ദിവസങ്ങൾ തിരക്കുപിടിച്ച് ഓടിക്കഴിഞ്ഞാൽ അസറുവിന്റെ കോള് വരും ''എനിക്ക് അല മോളെ ഒന്ന് കാണണം, നിങ്ങളെന്നാ ഫ്രീ ആവാ''. ആ ഒരു ദിവസം പിന്നെ അല മോൾക്കുള്ളതാണ്. ഒരുപാട് കോളുകൾ വരും അസറുവിന്. ''ഞാൻ അല മോളുടെ കൂടെയാണ്, കളിക്കാണ്'' എന്ന് തറപ്പിച്ച് പറയും.

മണിക്കൂറുകളോളം ഇരുന്നു കൊടുക്കും. ജുലുവിന്റെ ഒപ്പമാവുമ്പോൾ കുട്ടിക്ക് ഇഷ്ടമുള്ള കളികൾ. കാറോടിക്കൽ, ജീപ്പ് ഓടിക്കൽ, ഡൈനോസേഴ്സ് കളിക്കൽ. അലമോളുടെ കൂടെ മേക്കപ്പ് കളിക്കൽ, കിച്ചൻ സെറ്റ് കളിക്കൽ, ഡാൻസ്, ആ വലിയ മുഖത്ത് ഒരു ബോക്സ് മേക്കപ്പ് മുഴുവൻ ഒരു ഭംഗിയുമില്ലാതെ അല മോള് അപ്ലൈ ചെയ്യും. രണ്ടുപേരെയും ഞാൻ വഴക്ക് പറഞ്ഞു കഴുകാൻ ഓടിക്കുന്നത് വരെയും ഒരു പരാതിയുമില്ലാതെ ഒട്ടും അക്ഷമ കാണിക്കാതെ അസറു ഇരുന്നു കൊടുക്കും.

അസറുവിന്റെ ചാറ്റ് എടുത്തു നോക്കുമ്പോ കൂടുതലും അലമോളും അസറും തമ്മിലുള്ള സംസാരങ്ങളാണ്. അല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ജോലി കഴിഞ്ഞ് വരുന്നത് വരെ അസറുവിന്റെ റൂമിൽ ഇരിക്കുന്ന അലൂട്ടിയുടെ വരകളും, കഥകളും അസറു എനിക്ക് അയച്ചു തരുന്നത് ആണ്. അവസാനമായിട്ട് അസറു വന്നപ്പോ, പനി വരുന്നതിന് ദിവസങ്ങൾ മുൻപ്, പതിവ് പോലെ ഒരു ദിവസം മുഴുവൻ അല മോൾക്ക് വേണ്ടി മാറ്റി വെച്ചു. വീട്ടിൽ ഇരുന്ന് കളിച്ച് മതിയായപ്പോ ബട്ല ഹൗസിൽ പോയി ഈ വർഷത്തേക്കുള്ള ശൈത്യകാലത്തേക്കുള്ള വസ്ത്രങ്ങൾ വാങ്ങി, അവർ രണ്ട് പേരും കൂടി ചാച്ചയുടെ സൂപ്പ് കുടിച്ചു. ജുലുവിന്റെ വിശേഷങ്ങൾ പറഞ്ഞു. ജുലു നാട്ടിൽ പോയതിന് ശേഷവും കുട്ടികളെ തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിച്ചിരുന്നത് അസറു ആണ്. സമീർക്കയുടെ വീട്ടിൽ പോയാൽ, എല്ലാരും കൂടി ഇരിക്കുമ്പോ അസറൂന്റെ വിളി വരും, ''ഇങ്ങൾ ഫ്രീ ആണെങ്കിൽ വാ'' എന്ന് പറഞ്ഞ്.

കുട്ടികളുടെ ജന്മദിനങ്ങൾ അസറുവിന്റെ ദിവസമാണ്. അവരുടെ സന്തോഷം കാണാൻ അസറുവിനെക്കൊണ്ട്

സാധിക്കുന്നത് എല്ലാം അവൻ ചെയ്യും. കൂട്ടത്തിലെ അവസാന ബർത്ഡേ ബേബിയുടേത് ആയിരുന്നു, അസറു അന്നും സെലിബ്രേഷൻ ഒന്നും ഇല്ലാതിരിന്നിട്ടും ബേബിയുടെ കൂടെ സമയം ചെലവഴിച്ചു. കൃത്യമായി ഓർത്തു വെച്ച് അസറു വിളിക്കും, ''അല മോൾടെ ബർത്ഡേ അല്ലെ, ഞാൻ ഇണ്ടാവും'', എന്തെങ്കിലും വാങ്ങാനൊക്കെ ഉണ്ടെങ്കിൽ പറയാൻ പറയും. അവസാന ജന്മദിനത്തിൽ അലൂട്ടിയുടെ സ്കൂളിൽ ഗിഫ്റ്റുകൾ കൊടുക്കാനും, കേക്ക് കട്ട് ചെയ്യാനും, എല്ലാം കൂടെത്തന്നെയുണ്ടായിരുന്നു. ബർത്ഡേ കഴിഞ്ഞ് മടങ്ങുമ്പോൾ ഗഫ്ഫാർ പറയുമായിരുന്നു, ഒരു അനിയനെ പോലെ അവൻ എല്ലാം ചെയ്തു തന്നു. ഈ ബർത്ഡേയ്ക്ക് ഞാൻ പോലും പറയാതെ അല മോൾ ഒരുപാട് വട്ടം അസറുവിനെ മെൻഷൻ ചെയ്തു. അസറുവിനെ എപ്പോഴാണ് ഇനി

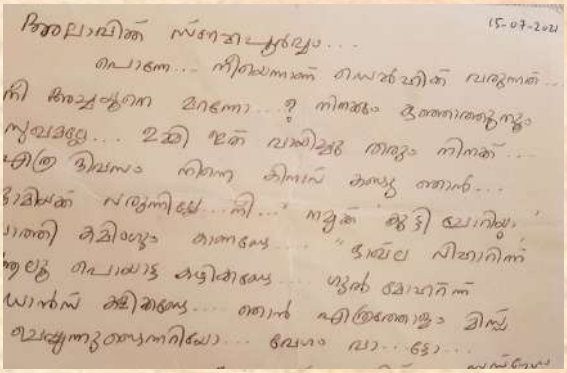

അല്ലാഹു തിരിച്ചു തരാന്നും ചോദിച്ച്.

ഈ ഓർമക്കുറിപ്പ് എഴുതുമ്പോ അസറു യാത്ര പറഞ്ഞിട്ട് നാല് മാസം കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്, ഞാൻ ആദ്യം പറഞ്ഞ പോലെ, എന്റെ ഗ്രീഫ് (ഴുശലള) എന്റെ ഇന്നർ റിസോഴ്സിന്റെ വരുതിയിലാണ്, പക്ഷെ എന്റെ കുട്ടിക്ക് വേണ്ടി ഗ്രീഫ് ചെയ്യുന്ന ഞാൻ ഇപ്പോഴും കോപ്പിങ് റിസോഴ്സ് ഒന്നും കിട്ടാതെ നിൽക്കുകയാണ്. ഒരു ശുഭ പര്യവസാനം ലഭിക്കാത്ത പോലെ. കുട്ടികളുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് മുമ്പിൽ ഇമോഷണലി സ്ട്രോങ്ങ് ആയിട്ടുള്ള ഒരു വിശദീകരണം കൊടുക്കാൻ പറ്റാതെ.

ഞാൻ അതിനെ റീഫ്രെയിം ചെയ്യുന്നത് ഇങ്ങനെയാണ്, 'The world will see these tiny humans growing and outgrowing, the world might not be able to remember what they were. But for Asaru they will always be the innocent children loved playing, dancing, singing and eating out. They will never outgrow from Asaru Maama's makkals".

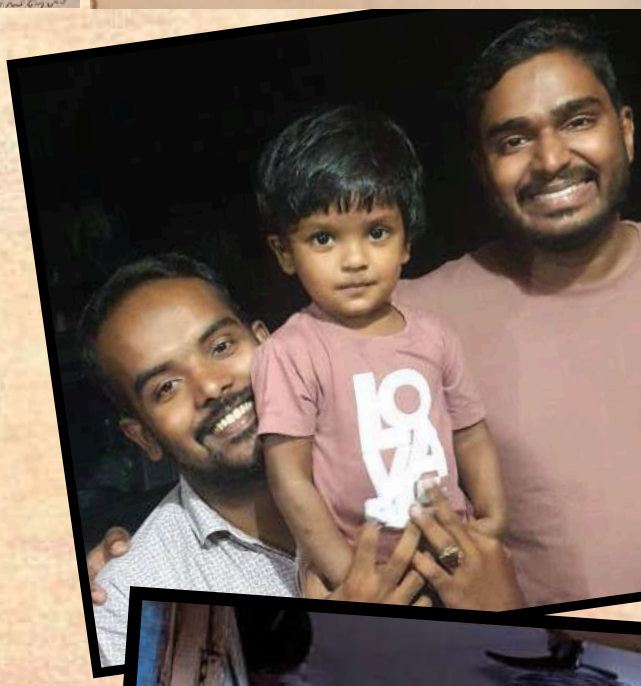

ഡോ. മുഹ്മിന മുംതാസ്
ഡോ. ജാഫർ അലി അറക്കൽ

ഞങ്ങളുടെ കുടുംബാംഗം

2020ലെ ഡൽഹി വിന്ററിലെ ഒരു വൈകുന്നേരം. ഞങ്ങളുടെ ഓഖ്ല വിഹാർ മുറിയിൽ ഒരാളെത്തി. പഞ്ചാബ് ലൈഫും കൊറോണയും കഴിഞ്ഞ് ഒരു നീണ്ട ഇടവേളക്ക് ശേഷം ഡൽഹി ജീവിതം പുനരാരംഭിച്ച, വളരെ പരിമിതമായിരുന്ന പഴയ സുഹൃദ്ബന്ധങ്ങൾക്ക് ഇടയിൽ പുതിയ ഡൽഹി കണ്ടെത്തിയ എനിക്കും ജാഫർക്കക്കും എല്ലാത്തിനുമുപരി ജൂലുവിന് സ്നേഹത്തിന്റെയും കെയറിങ്ങിന്റെയും വലിയൊരു ലോകം തുറന്ന് തരാനായിരുന്നു അന്ന് അസറു വന്നത്. നാട്ടിൽ നിന്നും എത്തിയ കുഞ്ഞു സ്നേഹപ്പൊതിയും അന്ന് വരെ വെറും Hi ബന്ധം ഉണ്ടായിരുന്ന ഞങ്ങൾക്ക് അവൻ പങ്ക് വെച്ചു. ഒപ്പം ജൂലുവിനോടൊപ്പം ഇമ്മിണി നല്ല നേരവും. ഠലമമേഹസ ഉം ഡിന്നറും പിന്നെ കുറേ നല്ല സംസാരങ്ങളും കഴിഞ്ഞ് അവൻ മടങ്ങുമ്പോഴേക്ക് ഞങ്ങൾക്ക് ഡൽഹിയിൽ ഒരു സഹോദരനെ കിട്ടിയിരുന്നു. ജൂലുവിന് അവന്റെ കളിക്കുട്ടുകാരനെയും.

2022-ൽ ജൂണിൽ താത്കാലികമായി വീണ്ടും ഡൽഹി വിടുന്നത് വരെ ഒരുപാട് നല്ല നിമിഷങ്ങളിൽ അവൻ ഞങ്ങൾക്ക് കൂട്ടായി. ജാമിഅ നഗറിലെ പാർക്കുകൾ ആവട്ടെ, ഓൾഡ് ഡൽഹിയിലെ ഫുഡ്/ബുക്ക് മാർക്കറ്റുകൾ ആവട്ടെ, ജയ്പൂരിലേക്കും അജ്മീറിലേക്കും ഉള്ള ട്രിപ്പുകൾ ആവട്ടെ, അസറു ഞങ്ങളുടെ constant companion ആയിരുന്നു. ജൂലുവിന്റെ ''അച്ചുമാമയും'' പിന്നെ ''അസറുമാമ''യും ആയി അവൻ ഞങ്ങളുടെ കൊച്ചു ഫാമിലിയിലെ ഒരു അംഗമായി. ജാഫർക്കയുടെ ബഡാ ദോസ്തായി. എല്ലാത്തിനുമുപരി ഞങ്ങളെ പോലെ തന്നെ ജാമിഅ മലയാളികളുടെയും ജീവിതത്തിലെ ഒരു അവിഭാജ്യ ഘടകമായി അവൻ വളർന്നു.

അവന്റെ ചുറ്റുമുള്ള ഓരോരുത്തരുടെയും വിശേഷ ദിവസങ്ങൾ ഓർത്തെടുത്ത്, അതു ആവേശ പൂർവ്വം ആഘോഷമാക്കിയിരുന്ന അസറുവിന്റെ ബർത്ത് ഡേ ഒരിക്കൽ എല്ലാവരും വിട്ട് പോയി. എല്ലാവരും ആ നിമിഷത്തിൽ അവന് ചുറ്റും ഉണ്ടായിട്ടും ഒന്നു വിഷ് ചെയ്യാൻ ആരും തന്നെ ഓർത്തില്ല. അതിന് പ്രായശ്ചിത്തമായി അന്ന് രാത്രി എല്ലാവരും കൂടി വമ്പൻ പാർട്ടി തന്നെ ഒരുക്കി ഗുൽമോഹറിൽ. അന്ന് അവന് സമ്മാനിച്ച ഒരു കുഞ്ഞു സമ്മാനത്തിന്റെ ചിത്രം ഒരുപാട് ഉത്സാഹത്തോടെയാണ് അവൻ പങ്കു വെച്ചത്. പിന്നീട് സമ്മാന വർഷങ്ങളായിരുന്നു ഞങ്ങൾക്ക്. അസറുവായിട്ടും അസറു മാമനായിട്ടും ടോയ്സോ, പിക്ചറോ, പുസ്തകങ്ങളോ ഡൽഹി മുറിയിലോ നാട്ടിലെ അഡ്രസിലോ എത്തൽ പതിവായി. അതിലുപരി സ്നേഹ വാക്കുകൾ കൊണ്ട് ഞങ്ങളുടെ

സോഷ്യൽ മീഡിയ ഫീഡുകൾ നിറച്ചു. മറ്റൊരാളുടോളുള്ള സ്നേഹം എങ്ങനെ പ്രകടിപ്പിക്കണമെന്ന് അവൻ ഞങ്ങളെ പഠിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു!

സോഷ്യൽ മീഡിയകളിൽ തീരെ ആക്ടീവ് അല്ലാതിരുന്നിട്ടും അസറുവിന്റെ സ്വന്തക്കാരായി ഞങ്ങൾ അവന്റെ വലിയ സൗഹൃദ്ബന്ധത്തിന് ചിരപരിചിതരായി. പ്രത്യേകിച്ച് ജൂലു. അതു കൊണ്ടാണല്ലോ അവസാന യാത്രക്കായി അസറു വീട്ടിൽ എത്തിയ വേളയിൽ പലരും ഞങ്ങളെയും അവന്റെ കുടുംബമായി കണ്ടത്.

മുമ്പൊരിക്കൽ, കൊറോണ തന്ന ഇട വേളയിൽ അവന്റെ അതിഥികൾ ആവാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടായി. രാവിലെ മുതൽ അവൻ ഞങ്ങളെയും പ്രതീക്ഷിച്ച് ഇരിക്കുകയായിരുന്നു എന്ന് അന്ന് ഉമ്മ പറഞ്ഞു. ഉപ്പയെയും വല്യുമ്മയെയും പിന്നെ കുടുംബത്തിലെ എല്ലാവരെയും കണ്ടിട്ട് പോയാൽ മതി എന്ന് അവൻ ഞങ്ങളെ നിർബന്ധിച്ചു. അവനെ പോലെ തന്നെ കുടുംബവും ഞങ്ങളെ സ്നേഹം കൊണ്ട് കീഴടക്കിയിരുന്നു അന്ന്. ഉമ്മ ഒരുക്കിയ സ്നേഹ സൽക്കാരത്തിന് ശേഷം എത്ര ആവേശത്തോടെയാണ് പുസ്തകം ശേഖരിക്കലും

കുഞ്ഞു നാൾ മുതൽ കിട്ടിയ ഓരോ അവാർഡുകളും അവൻ കാണിച്ചു തന്നത്, വിവരിച്ചു തന്നത്. പിന്നീട് ഡൽഹിയിൽ വലിയൊരു പുസ്തക കൂമ്പാരം തന്നെ പണിതു അവൻ.

മിക്ക ഞായറാഴ്ചകളിലും മുടക്കാതെ നടത്തിയ ''മഹിളാ ഹാട്ട്'' യാത്രകളുടെ ഫലമായിരുന്നു അവയെല്ലാം. ഇടക്ക് ഞങ്ങളെയും അവൻ ഒപ്പം കൂട്ടി. അങ്ങനെ ഒരു യാത്രയിൽ ബാഗ് ഓട്ടോയിൽ മറന്നതും കണ്ടെത്താൻ എന്തെങ്കിലും വഴിയുണ്ടോ എന്നു തിരക്കാൻ പോലീസ് സ്റ്റേഷൻ കയറിയതും, പിന്നെ ജമാ മസ്ജിദിലെ ''കരീംസി''ൽ പോയതും മറ്റും, പലപ്പോഴും അസറുവിന്റെ ട്രോൾ വിഷയം ആവാറുണ്ടായിരുന്നു. അന്ന് പകർത്തിയ ഒരു ഫോട്ടോയാണ് പിന്നീട് ഞങ്ങളുടെ വിവാഹവാർഷിക ദിനത്തിൽ കാർഡ് ആയി അവൻ ഞങ്ങൾക്ക് സമ്മാനിച്ചത്. വിവാഹവാർഷികം സ്വകാര്യം ആക്കി വെച്ച ഞങ്ങൾക്ക് രാവിലെ തന്നെ ആശംസകളുമായി ഒരു പൊതി എത്തി. മിട്ടായി ക്ലിപ്പ് ചെയ്ത കുറെ കാർഡുകളായിരുന്നു അതിൽ. തലേന്ന് രാത്രി ഓടിപ്പിടിച്ച് അസറു സുഹൃത്തുക്കൾക്കൊപ്പം ഉണ്ടാക്കിയത്. അങ്ങനെ പല നിമിഷങ്ങളിലും നമ്മെ സ്നേഹം കൊണ്ട് തോൽപ്പിച്ച് കളഞ്ഞിരുന്നു അവൻ. ഡൽഹിയിൽ പതിവായി ഉണ്ടാവാറുണ്ടായിരുന്ന രാത്രികാല ഭക്ഷണ പരിപാടികളിൽ എല്ലാവരും വിശേഷം പറച്ചിലുകളും പാട്ടുകളുമായി കൂടുമ്പോൾ അസറു കുട്ടികളോടൊപ്പം തിരക്കിലായിരിക്കും. ജൂലുവും അലയും അയ്ദിയും അയ്ശുവും റീനുവും ബേബിയും മനുവും അവരുടെ അസറുമാമന്നൊപ്പം ആനയും കുതിരയും ക്രിസ്മസ് പാപ്പനും ഒക്കെയായി അവരുടെ ലോകത്താവും.

അച്ചുമാമയും ജുലുവും ജാമിഅയുടെ ലോണുകളിൽ നിന്നും എത്ര ലേഡി ബഗ്ഗുകളെ പിടിച്ചു. ബാഡ്മിന്റൺ കളിക്കാൻ ജാമിഅ ബയോടെക്നോളജി ലോണിൽ കൂടിയിരുന്ന പല പ്രഭാതങ്ങളിലും ഷബീർ ഭായ്ക്കും, നൗഷാദ് ഭായ്ക്കും അഷ്റഫിനുമൊപ്പം അസറു ഏറ്റവും ഉത്സാഹവാനായ കളിക്കാരനായി. കളിയുടെ ഇടവേളകളിൽ ജൂലുവിനൊപ്പം തത്തയെ കാണാനും ലേഡി ബഗ്ഗിനെ പിടിക്കാനും പൂക്കളോട് സംസാരിക്കാനും നായയോട് സൗഹാർദം കൂടാനും അസറുവുണ്ടായിരുന്നു. ഡൽഹി മൃഗശാല സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ ജുലുവിന്റെ സൗഹൃദ ലോകം മാന്ത്രികമാക്കി അവന്റെ വിശേഷണങ്ങൾ. എല്ലാത്തിനുമുപരി, അവരുടെ

ഓരോ കളി നേരങ്ങളിലും ജുലുവിന്റെ കുഞ്ഞു മനസ്സിലെ സംശയങ്ങളും കൗതുകങ്ങളും മനോഹരമാക്കി അസറു എന്ന കളിക്കൂട്ടുകാരൻ.

വീണ്ടും ഒരു ഇടവേള കഴിഞ്ഞ് 2023-ൽ ഡൽഹിയിൽ എത്തിയപ്പോഴേക്കും അവൻ ജാമിഅ നഗറിൽ നിന്നും ഡൽഹി മലയാളികൾക്ക് ഇടയിലേക്ക് അവന്റെ ലോകം വിശാലമാക്കിയിരുന്നു. വലിയ തിരക്കുള്ള ഒരു സാമൂഹിക, രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തകനായി മാറിയിരുന്നു. എന്നാൽ എല്ലാ തിരക്കുകൾക്കിടയിലും അവൻ നമ്മൾക്ക് വേണ്ടി സമയം കണ്ടെത്തി. അവന്റെ തിരക്കുകൾ കണ്ടറിഞ്ഞ് അവനെ അറിയിക്കാതിരുന്ന കാര്യങ്ങൾ, പിന്നീട് അറിയുമ്പോൾ, ''എന്തേ പറഞ്ഞില്ല'' എന്ന് പരിഭവം പറഞ്ഞു. ഞങ്ങളിലൂടെ പഴയ ജാമിഅക്കാരോട് അവൻ സൗഹൃദം കൂടിയത് പോലെ, പുതിയ ജാമിഅ മലയാളികളെ ഞങ്ങൾക്ക് പരിചയപ്പെടുത്താൻ അസറു

ഏത് പരിചയക്കാരിലും തന്റെ ചെറുതും വലുതുമായ സഹായങ്ങൾ കൊണ്ട് ബന്ധങ്ങൾ ദൃഢമാക്കി. അതു കൊണ്ടാണല്ലോ ഒരു ഹീറോയായി അവൻ നമ്മൾക്കിടയിൽ നിന്നും പോയത്.

പ്രത്യേകം താൽപര്യം എടുത്തു. അവനെന്നും പുതിയ സൗഹൃദങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കാൻ അവസരങ്ങൾ തേടിയിരുന്നു. ഏത് പരിചയക്കാരിലും തന്റെ ചെറുതും വലുതുമായ സഹായങ്ങൾ കൊണ്ട് ബന്ധങ്ങൾ ദൃഢവുമാക്കി. അതു കൊണ്ടാണല്ലോ ഒരു ഹീറോയായി അവൻ നമ്മൾക്കിടയിൽ നിന്നും പോയത്.

പത്ത് വർഷം നീണ്ട ഡൽഹി ദൗത്യം പൂർത്തിയാക്കാനുള്ള അവസാന ഒരുക്കത്തിലായിരുന്നു ഞാൻ. പി.എച്ച്.ഡി തീസീസിന്റെ അവസാന ഘട്ടത്തിൽ എഡിറ്റിംഗിന് ആളെ അന്വേഷിച്ചു നടക്കുന്നു. കുറച്ചു ദിവസമായി അതിന്റെ ടെൻഷനിലാണ്. അതിനിടയിലാണ് അസറുവിനെ കാണുന്നത്. പതിവ് പോലെ കുശലാന്വേഷണങ്ങൾ, പി.എച്ച്.ഡി വിശേഷങ്ങൾ. എഡിറ്റിംഗിന്റെ കാര്യം പറഞ്ഞതും അവൻ പെട്ടന്ന് തന്നെ ആളെ കണ്ടെത്തി തന്നു. അവിടെയും തീർന്നില്ല, ഓരോ ദിവസവും തീസീസിന്റെയും എഡിറ്റിംഗിന്റെയും പുരോഗതി അറിയാൻ അവൻ വിളിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. ഡൽഹിയിലെ പല സംഘടനകളുടെയും വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റി അംഗമായിരുന്ന, പല പരിപാടികളുടെയും തിരക്കുകകൾക്കിടയിൽ ആയിരുന്നു ഇതെല്ലാം. അവസാനമിനുക്ക് പണികളും കഴിഞ്ഞ് പി.എച്ച്.ഡി പ്രിന്റിംഗ് ഘട്ടം എത്തി നിൽക്കുന്നു. ആ ദിവസങ്ങളിൽ എന്നെക്കാൾ ഓടിയത് അവനായിരുന്നു.

തീസീസ് സബ്മിഷൻ ദിനം:

അസറുവിന്റെ ഇരുപത്തിമൂന്നാമത്തെ പി.എച്ച്.ഡി സബ്മിഷൻ ആയിരുന്നു അത് (അവസാനത്തെയും). പി.എച്ച്.ഡി ലഭിച്ചവർ ജീവിതത്തിൽ ഒരു പി.എച്ച്.ഡി മാത്രം നടത്തിയപ്പോൾ, അസറു 23 സബ്മിഷനുകളുടെയും ഡോക്റ്ററേറ്റുകളുടെയും ഭാഗവാക്കായി. ഇടക്കൊക്കെ ഈ സബ്മിഷൻ കണക്കുകൾ അവൻ പറയാറുണ്ടായിരുന്നു. സ്വന്തം പേരിൽ ഒരു പി.എച്ച്.ഡി തീസീസ് വന്നില്ലെങ്കിലും മലയാളികളും അല്ലാത്തവരുമായ എത്രയോ പേരുടെ പി.എച്ച്.ഡി അക്നോളഡ്ജ്മെന്റ് പേജുകളിൽ അസ്ഹറുദ്ധീൻ ഒരു ചിരപരിചിത നാമമായി. പ്രിന്റ് ചെയ്ത തീസീസ് വാങ്ങാനായി പ്ലാൻ ഉണ്ടാക്കാൻ അവൻ മുന്നിൽ നിന്നു. അന്ന് രാവിലെ ഞങ്ങളെക്കാൾ മുമ്പ് ഒരുങ്ങി, സമയം ആയി എന്ന് ഓർമിപ്പിച്ചത് അസറു ആയിരുന്നു. ഓഫീസ് നൂലാമാലകളെല്ലാം മറ്റാരെക്കാളും അവന് സുപരിചിതമായിരുന്നു.

ഒരു ക്യാമറയും കഴുത്തിൽ തൂക്കി, വിടർന്ന പുഞ്ചിരിയോടെ മെട്രോ സ്റ്റേഷനിൽ ഞങ്ങളെ വരവേറ്റ ആ മുഖം ഇന്നും മങ്ങാതെ മനസ്സിലുണ്ട്. പിന്നെ ഓരോ നിമിഷങ്ങളും അവൻ ക്യാമറയിൽ ഒപ്പിയെടുത്തു. ഞങ്ങളുടെ വിവാഹ ദിനത്തേക്കാൾ വലിയൊരു ഫോട്ടോ ശേഖരം ക്യാമറക്കണ്ണിലൂടെ അന്നവൻ പകർത്തി നൽകി.

ഡൽഹിയോട് വിട പറയാനുള്ള ഒരുക്കത്തിലായിരുന്നു പിന്നീടുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ ഞങ്ങൾ. പോരുന്നത്തിന്റെ തലേന്ന് രാത്രി പതിവ് മുടക്കാതെ അവൻ റൂമിലെത്തി. ജൂലുവിനും ബേബിയോടുമൊപ്പം ഒരു പാട് നേരം കളിച്ചു. എപ്പോഴും അവൻ ഞങ്ങളെ യാത്രയാക്കിയിട്ടേ ഇറങ്ങാറുള്ളൂ. അന്ന് പതിവിന് വിപരീതമായി നേരത്തെ ഇറങ്ങി. സുബ്ഹിക്ക് വരാമെന്നും പറഞ്ഞു. യാത്ര പറയാൻ മടിച്ച, മുഖത്ത് നോക്കാൻ വിഷമിച്ച അവന്റെ കണ്ണുകൾ ഇടക്കിടക്ക് ഓർമ വരാറുണ്ടായിരുന്നു. അന്ന് അവസാനത്തെ കാണലാണെന്ന് അവന് തോന്നിയിരുന്നോ. അവൻ നാട്ടിൽ വരുമ്പോ പാലോട് വീട്ടിൽ പോവണം എന്ന് നമ്മൾ പ്ലാൻ ചെയ്തത് അവന് അറിയുമായിരുന്നോ?

ഒക്ടോബർ ഇരുപത്തിയഞ്ചിന് ട്രെയിനിലിരുന്നാണ് അസറു എഴുതിയ യാത്രയയപ്പ് കുറിപ്പ് വായിക്കുന്നത്. ജൂലുവിന്റെയും അസറു മാമന്റെയും കുഞ്ഞു, വലിയ ലോകത്തെ വിശേഷങ്ങൾ പങ്കുവെച്ച് ഹൃദയത്തിൽ തൊട്ട അവന്റെ വരികൾ. ഇന്ന് പിന്തിരിഞ്ഞ് നോക്കുമ്പോൾ അവൻ നമ്മോട് യാത്ര ചോദിച്ചതായിരുന്നില്ലേ അത് എന്ന് തോന്നിപ്പോകുന്നു. കാരണം രണ്ടു മാസങ്ങൾക്കിപ്പുറം ഡിസംബർ 24 ന് ഡൽഹിയോട് യാത്ര പറഞ്ഞു അവൻ നാട്ടിലേക്ക് പോന്നു; എന്നെന്നേക്കുമായി. ഒരു പാട് സ്വപ്നങ്ങൾ ബാക്കി വെച്ച്.

നേരിട്ടും അല്ലാതെയും ഒരുപാട് പേരുടെ സ്വപ്ന മുഹൂർത്തങ്ങളിൽ സാക്ഷിയായി, കാരണക്കാരനായി, സന്തത സഹചാരിയായി. ജീവിതം തുടങ്ങേണ്ട പ്രായത്തിൽ പൊലിഞ്ഞു പോയെങ്കിലും അസറുവെന്ന വലിയ മനുഷ്യൻ ഒരു വലിയ മാതൃകാ ജീവിതം തന്നെ കെട്ടിപ്പടുത്താണ് ഈ ലോകത്തോട് വിട പറഞ്ഞത്. ആർക്കും നിന്നോട് ഒരു പരാതിയും ഉണ്ടാവില്ല അസറൂ, നീ തന്ന സ്നേഹത്തിന് തിരിച്ചൊന്നും തരാൻ ഞങ്ങൾക്ക് സമയം തന്നില്ലല്ലോ എന്നല്ലാതെ. അസറുവിന് പനിയാണെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ, എല്ലാവരുടെയും ആശങ്ക കേട്ടപ്പോൾ ഒരു കൊള്ളിയാൻ മിന്നി. നിസ്കാരപ്പായയിൽ ഇരുന്നു കുറേ കരഞ്ഞു പ്രാർഥിച്ചു. റബ്ബേ, അവന്റെ ചുറ്റുമുള്ള ആളുകൾക്ക് വേണ്ടി, നിന്റെ പ്രിയ ജനങ്ങൾക്ക് അസറുവിന്റെ സേവനം ഇനിയും ആവശ്യമുണ്ട്. അന്ന് രാത്രി ആശ്വസിക്കാൻ തക്ക വിവരങ്ങളാണ് കിട്ടിയത്. സമാധാനത്തോടെ കിടന്നുറങ്ങി. പക്ഷെ, പിറ്റേന്ന് രാവിലെ ജാഫർക്ക വിളിച്ചുണർത്തിയപ്പോൾ കേട്ടത് മനസ്സിനെ ഒരിക്കലും വിശ്വസിപ്പിക്കാൻ കഴിയാത്ത വിയോഗ വാർത്തയായിരുന്നു.

മാസങ്ങൾക്കിപ്പുറം, അവസാനമായി സലാം ചൊല്ലിയെങ്കിലും, നിരവധി യാത്രകൾ അവന്റെ വീട്ടിലേക്കും, ഖബറിടത്തിലേക്കും നടത്തിയെങ്കിലും, ഉമ്മയെയും സഹോദരങ്ങളെയും ആശ്വസിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും അസറു ഇനി നമുക്കിടയിൽ ഇല്ല എന്ന സത്യം ഇന്നും ഉൾകൊള്ളാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഓരോ സന്തോഷ നിമിഷങ്ങളിലും സമ്മാനപൊതികളുമായി അവൻ ഒപ്പമുണ്ട്. പ്രാർഥനകൾ. അസറുവിനെ പോലെ നിസ്വാർഥമായി സ്നേഹിക്കാനും സേവിക്കാനും നമുക്ക് ഓരോരുത്തർക്കും കഴിയട്ടെ.

ഒരുതോൾ
സഞ്ചിയുമായി

നടന്നതിരഞ്ഞ വഴികൾ

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

അഡ്വ. അഫ്സൽ യൂസഫ്
സെക്രട്ടറി, ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി

ചന്ദ്രിക റമദാൻ പതിപ്പിൽ കേരളത്തിന് പുറത്തെ വിദ്യാർഥികളുടെ നോമ്പനുഭവങ്ങളുടെ ലേഖനങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഡൽഹിയിലെ നോമ്പ് കാലത്തെ കുറിച്ച് മുഹമ്മദ് ശാഫി എഴുതിയ ലേഖനം വായിച്ചതാണ് ഡൽഹിയെന്ന സ്വപ്നം മനസ്സിലേക്ക് കടന്നുവരാൻ കാരണമായത്. അത് കൊണ്ട് മാത്രമാണ് ബിരുദാനന്തര പഠനത്തിനായി ജാമിഅയിലെ പ്രവേശന പരീക്ഷ എഴുതിയത്. പ്രവേശനം ലഭിച്ചില്ലെങ്കിലും

മനസ്സിൽ ഡൽഹിയും, ജാമിഅയും മാത്രമായിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കുന്ന സമയത്താണ് മനോഹരമായ ഭാഷയിൽ ജീവൻ തുടിക്കുന്ന ചില എഴുത്തുകൾ ശ്രദ്ധയിൽ വരുന്നത്. അസ്ഹറുദ്ദീൻ പാലോട് എന്ന ആ ഫെയ്സ്ബുക്ക് പേജിലെ എഴുത്തുകളിൽ നിന്നാണ് ആദ്യമായി അസറുവിനെ അറിയുന്നത്. ജാമിഅ ക്യാമ്പസും, നൂർ നഗറും, സാക്കിർ നഗറും തുടങ്ങി ഓഖ്ലയിലെ മനുഷ്യരെ വരെ അസറുവിന്റെ വശ്യമായ എഴുത്തിൽ ആർക്കും സുപരിചിതമാകുമായിരുന്നു. എഴുത്തുകൾ വായിച്ച് വളർന്ന ആ സ്നേഹ ബന്ധം പിന്നീട് എം.എസ്.എഫ്, കെ.എം.സി.സി പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ കൂടുതൽ അടുത്തു. ഏതൊരു കാര്യത്തിനും മുന്നിൽ നിൽക്കുക മാത്രമല്ല പരമാവധി സ്വയം എല്ലാം ചെയ്ത് തീർക്കാൻ അസറു കാണിച്ചിരുന്ന അസാമാന്യമായ കഴിവ് ഓരോ വിഷയത്തേയും എത്ര ആത്മാർഥതയോട് കൂടിയാണ് അസറു സമീപിച്ചിരുന്നത് എന്നതിന്റെ കൂടി തെളിവാണ്. പലപ്പോഴും വർക്കുകൾ നമുക്ക് ഡിവൈഡ് ചെയ്ത് എളുപ്പം ആക്കാം എന്ന് പറഞ്ഞാൽ പോലും ഒരു ചിരിയിൽ എല്ലാം സ്വയം വീണ്ടും ചുമലിലേക്ക് അവൻ എടുത്ത് വെക്കും.

എം.എസ്.എഫ് ദേശീയ സമ്മേളനം ഡൽഹിയിൽ നടന്നപ്പോൾ കോഴിക്കോട് നിന്നും പ്രചരണ പോസ്റ്റർ കൊണ്ട് വരണം എന്ന് പറഞ്ഞതനുസരിച്ച് കൊണ്ട് വന്നപ്പോൾ കയ്യിൽ കുറെ കബോർഡ് ഹോൾഡിംഗ്സുമായി വിയർത്ത് നനഞ്ഞ ആ കുർത്തയുമിട്ട് നിസാമുദ്ദീൻ റെയിൽവെ സ്റ്റേഷന്റെ പ്ലാറ്റ്ഫോമിൽ കാത്ത് നിന്നിരുന്ന അസറുവിന്റെ മുഖം ഓർമയിലേക്ക് വരുന്നു. ഓരോ പരിപാടികൾ പ്ലാൻ ചെയ്യാൻ ഹാരിസ്ക്കയുടെ ഓഫീസിൽ കൂടുന്നത് മുതൽ പരിപാടി നല്ലനിലയിൽ കഴിയുന്നത് വരെ ഒരു വിശ്രമവും അസറുവിന് ഉണ്ടാകാറില്ല. അസറുവിന്റെ വിയോഗത്തിന് ശേഷം ആദ്യമായി കെ.എം.സി.സി ഒരു പരിപാടി സംഘടിപ്പിച്ചപ്പോൾ ആ വിടവുണ്ടാക്കിയ ശൂന്യത എത്രമാത്രം വലുതാണ് എന്ന് കൂടുതൽ മനസ്സിലാക്കുകയായിരുന്നു.

ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ നിന്ന് ജാമിഅയിലേക്ക് വരുമ്പോൾ മുമ്പൊന്നും തോന്നാത്തൊരു അപരിചിതത്വം ചുറ്റിലും നിറയുന്നത് പോലെയാണ്. എഴുതാൻ തുടങ്ങിയാൽ എവിടെയാണ് അസറുവിന്റെ ഓർമകളെ അവസാനിപ്പിക്കുക എന്നറിയില്ല.

ഡൽഹിയിലെ ചൂടിലും തണുപ്പിലും ഈ ഇരുട്ട് നിറഞ്ഞ ഗല്ലികൾക്കിടയിലൂടെ അസറു നടന്ന കാൽപ്പാടുകൾ നോക്കിയിറങ്ങിയാൽ എത്രയോ പേർക്ക് തോൾ സഞ്ചിയുമായി തങ്ങൾക്കിടയിലൂടെ സദാ വന്നുപോയൊരു സ്നേഹ സാന്നിധ്യത്തെ ഓർക്കാനുണ്ടാകും.

ഈ മഹാനഗരത്തിൽ ആരെല്ലാം വന്നുപോകുന്നു! എന്നാൽ ഇതുപോലൊരാൾ നമ്മൾക്കിനി നമ്മുടെയിടയിൽ ഉണ്ടാകുമോ എന്ന ചോദ്യമാണ് ഏറെ കുഴപ്പിക്കുന്നത്... അവിചാരിതമായി ഈ നഗരത്തിന്റെ പലകോണുകളിൽ വെച്ച് നിറഞ്ഞ പുഞ്ചിരിയാൽ നമ്മൾ പലപ്പോഴായി കണ്ടുമുട്ടാറുണ്ടായിരുന്നു. ഒരിക്കലും പരിഭവിച്ച് കാണാത്ത ആ മുഖം ഓഖ്ലയിലെ ഈ തിരക്കുകൾക്കിടയിൽ ഒരിക്കൽ കൂടി കണ്ടിരുന്നെങ്കിലെന്ന് ആഗ്രഹിച്ച് പോവുകയാണിപ്പോൾ. ഉള്ളിൽ എന്തോ കിടന്നു പുകഞ്ഞു തുടങ്ങുന്നുണ്ട്...

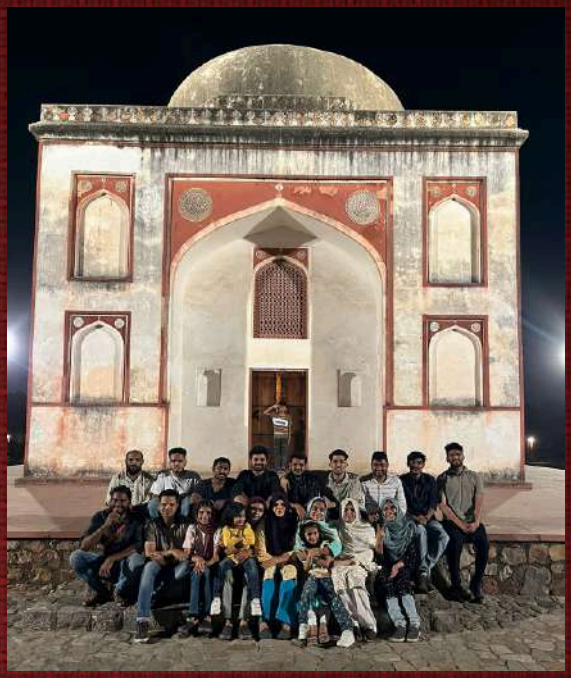

മായാത്ത നിലാവ്

ആദിൽ അബ്ദുൽ ജബ്ബാർ വാഫി

'ഈയിടെ നടന്ന ഒരു മരണം എന്നെ വല്ലാതെ വേദനിപ്പിച്ചു''

ഡൽഹിയിലെ കേരളാ ഹൗസിൽ തനിക്ക് ലഭിച്ച യാത്ര അയപ്പിൽ ബിനോയ് വിശ്വം സംസാരിക്കുകയായിരുന്നു.

''എന്തായിരുന്നു ഹലീമിന്റെ കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്ന ആ കുട്ടിയുടെ പേര്?''

''അസ്ഹറുദ്ധീൻ''

സദസ്സൊന്നടങ്കം ഒറ്റ സ്വരത്തിൽ മറുപടി കൊടുത്തു. വിദ്യാർത്ഥികളോ ലീഗുകാരോ അധികം ഇല്ലാത്ത ഡൽഹിയിലെ വിവിധ രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കന്മാരും മുതിർന്ന മാധ്യമ പ്രവർത്തകരും ഉന്നത തല ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരാലും നിറഞ്ഞ ആ സദസ്സ് അസറുവിനെ ഓർത്തെങ്കിൽ അതിന് പിന്നിൽ ഒന്നല്ല ഒരായിരം കഥകളുണ്ട്. അസറു കേന്ദ്രബിന്ദുവാകുന്ന അനേകരുടെ ഉള്ളുതൊടുന്ന കഥകൾ.

തന്റെ മാന്ത്രികത നിറച്ച തോൾസഞ്ചിയുമായി വന്ന അസറു ഒരേസമയം കളിക്കൂട്ടുകാരനും തത്വജ്ഞാനിയും വിദൂഷകനും ചരിത്രകാരനും ആയി, കുട്ടികൾക്കും നാട്ടിലുള്ള അവരുടെ രക്ഷിതാക്കൾ മുതൽ കക്ഷിരാഷ്ട്രീയ ഭേദമന്യേ മുതിർന്ന നേതാക്കൾ വരെയുള്ളവർക്കും ആശയും ആശ്വാസവുമായിത്തീർന്നത് കേവലം അഞ്ച് വർഷങ്ങൾക്കുള്ളിലാണ്.

അതുകൊണ്ട് തന്നെയാണ് അവന്റെ വിയോഗത്തിന് ശേഷവും ഡൽഹിയിലെ കേരളാ ഹൗസിൽ പൊതുവായ സദസ്സിൽ ഒരു സൂചനയിൽ നിന്നുതന്നെ അവിടെ തടിച്ചുകൂടിയ വൻ ജനാവലി അസ്ഹറുദ്ധീൻ എന്ന് ഒറ്റസ്വരത്തിൽ വിളിച്ചോർമിച്ചത്.

ഉയരങ്ങൾ ലക്ഷ്യമാക്കി ഡൽഹിയിലേക്ക് വണ്ടി കയറുന്ന അനേകലക്ഷംപേരുടെ കൂട്ടത്തിൽ തുറന്ന കയ്യും മനസ്സും കൊണ്ട് ജനഹൃദയങ്ങൾ നേടിയെടുത്താണ് ഒരു ഹെൽപ്ലൈൻ നമ്പറായി 'അസറു' എന്ന മൂന്ന് അക്ഷരങ്ങൾ മാറുന്നത്.

കൃത്യമായ ചോദ്യങ്ങളും പ്രായത്തിൽ കവിഞ്ഞ പക്വതയും തെളിഞ്ഞ ലക്ഷ്യബോധവും ഊർജസ്വലതയും നിറഞ്ഞ ബാല്യകാലം.

വേറിട്ട കാഴ്ചപ്പാടുകളും വ്യക്തമായ മതബോധവും സമയോചിതമായ രാഷ്ട്രീയ ഇടപെടലുകളും നടത്തി നിരന്തരമായ വായനയിലൂടെ കവർന്നെടുത്ത ചരിത്രബോധവും വാക്ചാതുരിയുംകൊണ്ട് അക്ഷരലോകത്ത് ശ്രദ്ധ നേടിയ കോളേജ് ജീവിതം.

കിത്താബ് കൊണ്ട് ഖുതുബ് മിനാർ പണിയെ സ്നേഹം കൊണ്ടും സഹാനുഭൂതി കൊണ്ടും ഡൽഹിയിൽ താജ്മഹൽ പണിത അരപ്പതിറ്റാണ്ടുകാലം.

ഒരേ സമയം മാതൃകായോഗ്യനായ അണിയും നേതാവും എങ്ങനെ ആകാമെന്ന് അവൻ ജീവിച്ച കാണിച്ചു.

അസറുവിനെ അമ്പിളി വെട്ടത്തിൽ കണ്ടാൽ ഏത് പാതിരാത്രിയും ഭാഷയും കാലാവസ്ഥയും വകവെക്കാതെ അവന്റെ പിന്നിൽ അണിനിരക്കാൻ നൂറ് കണക്കിന് മലയാളി വിദ്യാർത്ഥികൾ തയ്യാറായിരുന്നു എന്നതായിരുന്നു അസറു കൂടെയുള്ളവർക് നൽകിയ നിർഭയത്വവും ആത്മധൈര്യവും

നിസാമുദ്ധീൻ ഔലിയയുടെ ദില്ലിയിൽ പലപ്പോഴും നാം കാണാതെപോകുന്നവരെ കണ്ട അസറു അവരുടെ ജീവിതങ്ങൾ സ്വതസിദ്ധമായ ശൈലിയിൽ എഴുതിയും പറഞ്ഞും നമ്മെ ഉണർത്തുന്നതോടൊപ്പം, കൂടെയുള്ളവരെ ചേർത്തുപിടിച്ചും നേതൃനിരയിൽ ഉള്ളവരുടെ കൺ തുറപ്പിച്ചും ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് സമ്പത്ത് കണ്ടെത്തിയും അവരുടെ ധൈര്യത്തിനും വിശപ്പിനും പരിഹാരം കണ്ടുപോന്നു.

സൗമ്യതയുടെയും ശാന്തതയുടെയും മൂടുപടം ഉപയോഗിച്ച് മറച്ച കർമ്മോൽസുകതയും നേതൃപാടവവും തന്റെ ചുറ്റുമുള്ളവർക്ക് മാത്രം തിരിച്ചറിയുന്നതായിരുന്നു അവന്റെ അച്ചടക്കം. തുറന്ന കയ്യും മെയ്യും മനസ്സുമായി അവൻ പലരും മടിച്ചതും പേടിച്ചതുമായ അവസരങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്തു ഫലപ്രാപ്തി നേടിക്കൊടുത്തു.

അസറു തന്റെ ആവനാഴിയിലെ കർമ്മാസ്ത്രങ്ങൾ ഹൃദയങ്ങളിലേക്ക് എയ്ത് സൃഷ്ടിച്ചെടുത്ത സൗഹൃദ വലയങ്ങൾ, ആ സഹായഹസ്തം ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിൽ വിടർത്തിയ പൂക്കൾ ഇന്നും പടർന്നു പന്തലിച്ച വൃക്ഷങ്ങളായി ഭാഷ-ദേശാന്തരങ്ങൾ കടന്ന് തേൻ പകർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

പ്രതിസന്ധികളാൽ നിറഞ്ഞ സുഖദുഃഖങ്ങൾക്ക് നടുവിലും കളിതമാശകളാലും വശ്യമായ നറുപുഞ്ചിരിയാലും വർണശബളമായ അസറുവിന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ ഒരു നിഴലാണ് ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തിവെക്കുന്നത്.

അവൻ എങ്ങനെ ഒരു മാതൃകയായയെന്നറിയാൻ...

ഡോ. എൻ.എസ് അബ്ദുൽ ഹമീദ്

സ്നേഹം തേടിയവൻ

പടച്ചവന്റെ മാർഗത്തിലായി യൗവ്വനം സമർപ്പിച്ച ഒരാൾ എത്ര ധന്യമായ ജീവിതത്തിന്റെ ഉടമയാണ്. റബ്ബിന്റെ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് പാത്രമാകുന്ന പ്രായം മുതലിങ്ങോട്ടുള്ള ജീവിതം അവന്റെ പൊരുത്തത്തിലായിരിക്കുക എന്നതാണല്ലോ വിശ്വാസിയുടെ ലക്ഷ്യം. അങ്ങനെ ഒരു പതിറ്റാണ്ടിനിപ്പുറം കഷ്ടിച്ചുള്ള ജീവിതമേ അസറുവിന്റെ പ്രായം കണക്കാക്കുമ്പോൾ അവൻ ഇവിടെ ജീവിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ആ ജീവിതം, നമുക്കിടയിൽ പുഞ്ചിരി സമേതം, സൗമ്യ സാന്നിധ്യമായി എത്ര മനോഹരമായിരുന്നു എന്നാലോചിക്കുകയായിരുന്നു ഞാൻ. കൂടുതലും അപരന്റെ സന്തോഷത്തിന് വേണ്ടി, അവരുടെ സുഖ-ക്ഷേമം ഉറപ്പിക്കാൻ വേണ്ടി, പ്രയാസങ്ങളിൽ തണലേകാൻ വേണ്ടിയുള്ള ഒരു ജീവിതം. ഭൂമിയിലുള്ളവർക്ക് സ്നേഹവും സഹായവും നൽകി ആകാശത്തുള്ളവരുടെ പൊരുത്തം സമ്പാദിക്കാൻ കഴിഞ്ഞ സമ്മോഹനമായ ജീവിതം.

ആരായിരുന്നു അസറു എനിക്ക്? ജാമിഅയിൽ കഴിഞ്ഞു പോയ അനേകം വിദ്യാർഥികളിൽ ഒരാൾ. വ്യക്തിപരമായി എനിക്ക് അസറുവുമായി പറയത്തക്ക അനുഭവങ്ങളില്ല. പക്ഷെ, നൂറുകണക്കിന് പേർക്ക് ജീവനായ അസറുക്കയെ എനിക്കറിയാം. കുറേയധികം ആളുകൾ ''അസറുമാസ്'' എന്ന് വിശേഷണം പറയുന്ന അസറുവിനെയും എനിക്കറിയാം. സ്മൃതിയുടെ അസറു, കെ.എം.സി.സി.യുടെ അസറു, എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെ അസറു, എംഎസ്.എഫിന്റെ അസറു, കെ.എം.ഡബ്ല്യു.എയുടെ അസറു, കേരളാ ഹൗസിലെ ജീവനക്കാർക്ക്, ദില്ലിയിലെ മാധ്യമ പ്രവർത്തകർക്ക്, ഡൽഹി മലയാളി അസോസിയേഷനിലെയും ''ജനസംസ്കൃതി''യിലെയും മലയാളി സംഘാടകർക്ക് സുപരിചിതനായ അസ്ഹറുദ്ദീനെ എനിക്കറിയാം. വ്യക്തി ജീവിതത്തിലൂടെയല്ല, പൊതു ജീവിതത്തിലെ നന്മയിലൂടെയാണ് അസറു എന്റെ മനസ്സിൽ ഏറെ ആഴത്തിൽ പതിഞ്ഞു നിൽക്കുന്നത്.

2019-ൽ മൗലാനാ ആസാദ് സർക്കിൾ ഫോർ ക്രിയേറ്റിവ് ആക്ടിവിസം (മക്ക) എന്നൊരു സ്റ്റഡി സർക്കിൾ സർവകലാശാലയിൽ ഞാൻ ആരംഭിക്കുന്ന കാലത്ത് അതിന്റെ ആദ്യ യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്ത അഞ്ചുപേരിൽ ഒരാളായിരുന്നു അസ്ഹറുദ്ദീൻ. പിന്നീട് പൗരത്വ ഭേദഗതി നിയമത്തിനെതിരെയുള്ള സമരകാലത്ത് മിക്ക വൈകുന്നേരങ്ങളിലും എം.സി.ആർ.സി.യിലെ കരൺ ഭയ്യയുടെ കാന്റീനിൽ കൂടുന്ന മലയാളികളുടെ സംഘത്തിൽ അസറുവുണ്ടായിരുന്നു. കോവിഡ് കാലം കൊണ്ടുവന്ന കെടുതികൾക്കിടയിൽ ഒരുപാടു പേർക്ക് കൂടണയാൻ തുണയായി അസറു നില്ക്കുന്നതറിഞ്ഞു. ലോക്ഡൌൺ കാലത്ത് ജാമിഅ പരീക്ഷ കേന്ദ്രവുമായി അനേകം മലയാളികൾക്ക് അവരുടെ സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾക്കും മറ്റും ഓടിനടന്ന ഏക ആശ്രയമായിരുന്നു അവൻ. ഡൽഹിയിലെ മലയാളികൾക്കിടയിൽ സന്നദ്ധ സേവന രംഗത്ത്, ജാമിഅ വിദ്യാർഥികൾക്കിടയിൽ നിന്ന് ഇത്രമേൽ സജീവമായ മറ്റൊരു വിദ്യാർഥി മുൻപുണ്ടായിട്ടില്ല, ഇനിയുണ്ടാവുമെന്നും തോന്നുന്നില്ല.

ഇക്കഴിഞ്ഞ പതിനഞ്ചിന്, ജാമിഅയിലെ പോലീസ് തേർവാഴ്ചയുടെ നാലാം വാർഷിക ദിനത്തിന്റെ അന്ന് നടന്ന പരിപാടിയിൽ എം.എസ്.എഫിന്റെ കൊടി പിടിച്ച്, പ്രവർത്തകർക്ക് ഊർജം പകർന്ന് അസറുവിനെ കണ്ടിരുന്നു. അന്നാണ് ഒടുവിൽ കണ്ടത്. അസറുവിന്റെ സ്വതസിദ്ധമായ ശൈലിയിൽ താളംപിടിച്ചുള്ള മുദ്രാവാക്യം വിളികൾ, തലയെടുപ്പുള്ള നേതൃത്വം, പുഞ്ചിരിച്ചുള്ള അഭിവാദ്യം... ആ മുഖം ബാക്കിയാവുകയാണ് മനസ്സിൽ. പടച്ചോനേ, ബർസഖിയായ ജീവിതം അത്രമേൽ സന്തോഷ പൂർണമാക്കണേ...

മാഞ്ഞുപോയ നിഴൽ

സുഹൈബ് ഹംസ കെ

പണ്ട്, ചെറുപ്പത്തിൽ, ഞങ്ങളുടെ പ്രധാന കളിസ്ഥലം 'കീടക്കുന്ന്' ഗ്രൗണ്ടായിരുന്നു. പാലോടിനും കണ്ടപ്പാടിക്കും കരിമ്പനക്കോളനിക്കും ഇടയിലായുള്ള റബ്ബർ തോട്ടങ്ങൾക്കിടയിൽ ഒഴിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന വിശാലമായ പറമ്പ്. പരിസരത്തൊന്നും ആൾപ്പാർപ്പില്ലാത്ത കീടക്കുന്നിനോട് ചേർന്ന അടുത്ത വീട് അസറുവിന്റെ തറവാടായിരുന്നു. സ്വാഭാവികമായും ഞങ്ങൾ സ്ഥിരമായി വെള്ളം കുടിക്കാൻ ആശ്രയിച്ചിരുന്നതും ഇതേ വീട് തന്നെ. പക്ഷെ, അസറുവിലേറെ ഓന്റെ എളാപ്പമാരായിരുന്നു (വാപ്പാന്റെ അനിയൻമാർ) അന്ന് ഞങ്ങളുടെ പരിചയക്കാരും സുഹൃത്തുക്കളും. അന്ന് അവരോടൊപ്പം പലപ്പോഴും കാണുമെങ്കിലും അധികം സംസാരിക്കാത്ത, ഒരു ചിരിയിൽ പരിചയം കാണിച്ചിരുന്ന ഒരാളായിരുന്നു അസറു. കാലങ്ങൾ മുന്നോട്ട് പോകുംതോറും ഞങ്ങൾ പരസ്പരം പലയിടങ്ങളിലായി കണ്ടുമുട്ടി. ഒരേ സ്കൂളിൽ, മദ്രസയിൽ, പള്ളിയിൽ, സ്കൗട്ടിൽ അങ്ങനെയങ്ങനെ. വയസ്സ് കൊണ്ട് എന്നെക്കാൾ താഴെയാണെങ്കിലും നേരത്തെ സ്കൂളിലും മദ്രസയിലും ചേർത്തത് കൊണ്ടാവണം അസറു എന്റെ താഴത്തെ ബാച്ചിൽ തന്നെയുണ്ടായിരുന്നു.

കാലങ്ങൾ വീണ്ടും മറിഞ്ഞു. ഹൈസ്കൂൾ, കോളേജ് പഠനങ്ങൾക്കായി ഞങ്ങൾ പാറമ്മലിനും പാലോടിനും പുറത്തേക്ക് പല ദിശകളിലായി പോയി. പലപ്പോഴും നാട്ടിൽ നിന്നും പള്ളിയിൽ നിന്നും കാണുമെങ്കിലും, കണ്ടാലൊരു ചിരിയും പരമാവധി ഒരു കുശലം പറച്ചിലുകൾക്കുമപ്പുറം ഒന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. വളരെ കുറച്ച് മാത്രം സംസാരിക്കുന്ന പ്രകൃതം. വീടും മദ്രസയും പള്ളിയും ആയിരുന്നു അവന്റെ

നാട്ടിലെ പ്രധാന ലോകങ്ങൾ. ഇതിനിടയിൽ വായനയിലും എഴുത്തിലുമുള്ള അവന്റെ കഴിവ് നാട്ടിൽ അറിഞ്ഞു തുടങ്ങി. നാട്ടിലെ എം.എസ്.എഫുകാരനായതിനാൽ അന്ന് ഇത്തരം കാര്യങ്ങൾ ഞാനടക്കമുള്ളവർ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട കാലമാണ്. അക്കാലത്ത് മികച്ച യുവ എഴുത്തുകാരനുള്ള പുരസ്കാരം ലഭിച്ച അസറുവിനെ അനുമോദിക്കണമെന്നടക്കമുള്ള കാര്യങ്ങൾ അക്കാലത്ത് ഞങ്ങൾ ആലോചിച്ചതായിരുന്നു, പക്ഷെ പലമുടക്കങ്ങൾക്കിടയിൽ അതും അങ്ങനെ മുടങ്ങിപ്പോയി.

കാലങ്ങൾ വീണ്ടും കടന്ന് പോയി. ഞാൻ എന്റെ ഉപരി പഠനത്തിനായി ഡൽഹിയിലേക്ക് വണ്ടി കയറി. ജാമിഅയിലെ നെൽസൺ മണ്ടേല സെന്ററിൽ പീസ് ആൻഡ് കോൺഫ്ലിക്ട് സ്റ്റഡീസിൽ മാസ്റ്റേഴ്സിന് ജോയിൻ ചെയ്തു. ജാമിഅ മില്ലിയയെക്കുറിച്ച് എന്റെ നാട്ടുകാർ അത്രക്ക് സുപരിചിതമല്ലാത്ത കാലമാണ്. അക്കാലത്താണ് എനിക്ക് അസറുവിന്റെ ഫോൺ വരുന്നത്. ഞാൻ പഠിക്കുന്ന കോഴ്സിനെ കുറിച്ചറിയാൻ വേണ്ടിയായിരുന്നു വിളിച്ചത്. അതോടൊപ്പം ഡൽഹിയിലെ സിവിൽ സർവീസ് പഠനകേന്ദ്രങ്ങളെ കുറിച്ചും വളരെ ആവേശത്തോടെ ചോദിച്ചറിഞ്ഞു. ഈ കോഴ്സിന് അപേക്ഷിക്കാനുള്ള ആഗ്രഹം കൂടി അവൻ പ്രകടിപ്പിച്ചു. അന്നത്തെ കണ്ടുമുട്ടലിന് ശേഷം ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ നിരവധി തവണ ബന്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ടേയിരുന്നു. ഇതിനിടയിൽ അവധിക്കാലത്ത് ഞാൻ നാട്ടിൽ വന്ന സമയത്ത് പരീക്ഷക്ക് വേണ്ട മെറ്റീരിയലും ഡീറ്റെയിൽസും എല്ലാം നേരിട്ട് കൈമാറുക കൂടി ചെയ്തു.

അങ്ങനെ എൻട്രൻസ് കാലമായി. അക്കാലത്ത് പരീക്ഷയ്ക്കും അഡ്മിഷൻ ആവശ്യാർഥവും ഡൽഹിയിലെത്തുന്ന വിദ്യാർഥികൾക്ക് എം.എസ്.എഫിന്റെ കീഴിലൊരുക്കുന്ന താമസ സൗകര്യത്തിന്റെ ചുമതല ഞാനടക്കമുള്ളവർക്കായത് കൊണ്ട് തന്നെ, സ്വാഭാവികമായും ഞാൻ അസറുവിൽ നിന്നൊരു കോൾ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ അസറു എന്നെ വിളിച്ചത് പരീക്ഷക്ക് തലേ ദിവസം ഡൽഹിയിലെത്തിയിട്ടാണ്. നിനക്ക് ബുദ്ധിമുട്ടായാലോ കരുതിയിട്ടാണ് വിളിക്കാതിരുന്നത് എന്നൊരു മറുപടിയും. എന്തായാലും റൂമിലേക്ക് വരാൻ പറഞ്ഞു.

അന്ന് ജാമിഅക്കടുത്തുള്ള സാക്കിർ നഗറിലാണ് ഞാൻ താമസം. കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്നത് ഞങ്ങളുടെ സീനിയറായിട്ടുള്ള ഹാഷിർക്കയും പിന്നെ റിയാസ് വാഫിയും. അക്കാലത്ത് വാഫികളുടെ നേതൃത്വത്തിലുണ്ടായിരുന്ന റൂമായത് കൊണ്ട് തന്നെ പിന്നെയുണ്ടായിരുന്നത് അഡ്മിഷൻ ഉറപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന കുറച്ച് വാഫികളായിരുന്നു. അന്ന് റൂമിലുണ്ടായിരുന്ന ഹാഷിർക്കാനോട് ഞാൻ അങ്ങോട്ട് വരുന്ന എന്റെ നാട്ടുകാരനെ കുറിച്ചുള്ള ഒരു ഏകദേശ ധാരണ നൽകി. അധികം ഒന്നും സംസാരിക്കാത്ത പാവം പ്രകൃതം, ഒരുപാട് വായിക്കും, പഠിക്കും, എഴുത്തുകാരനാണ്, സിവിൽ സർവീസ് 'തയ്യാറി'യാണ്, അങ്ങനെയങ്ങനെ... അന്ന് വൈകുന്നേരം ആയപ്പോഴേക്ക് പറഞ്ഞ ലൊക്കേഷനും അടയാളങ്ങളുമെല്ലാം വെച്ച് അസറു ഞങ്ങളുടെ റൂമിലെത്തി. റൂമിലേക്ക് കയറിയപാടെ നേരെ കണ്ട ഹാഷിർക്കയോട് സലാം പറഞ്ഞ് അസറുവിന്റെ ചോദ്യം, ''ഹാഷിർക്കയല്ലേ?, ഇങ്ങളെന്നാ നാട്ടിൽ നിന്നെത്തിയതെന്ന്?''. അക്കാലത്ത് ചില കാരണങ്ങളാൽ കുറച്ചധികം തവണ നാട്ടിൽ പോയി വരാറുള്ള ശീലമുണ്ടായിരുന്നു ഹാഷിർക്കാക്ക്.

എന്റെ നാട്ടുകാരനെ കുറിച്ചുള്ള ഒരു ഏകദേശ ധാരണ നൽകി. അധികം ഒന്നും സംസാരിക്കാത്ത പാവം പ്രകൃതം, ഒരുപാട് വായിക്കും, പഠിക്കും, എഴുത്തുകാരനാണ്, സിവിൽ സർവീസ് 'തയ്യാറി'യാണ്, അങ്ങനെയങ്ങനെ...

അപ്രതീക്ഷിതമായി ഇത് കേൾക്കേ നിന്ന നിൽപ്പിൽ ഹാഷിർക്കാന്റെ കണ്ണ് തള്ളി ''അല്ലാ ഈ പഹയനിതൊക്കെ എങ്ങനെ അറിഞ്ഞു?'' ഹാഷിർക്ക എന്നോടായി ചോദിച്ചു. അസറു അത് കൊണ്ട് നിറുത്തിയില്ല, ''എനിക്ക് അഡ്മിഷൻ കിട്ടിയാൽ ഷുഹൈബിനെ ശിഷ്യനായി എടുത്ത പോലെ എന്നെയും ഏറ്റെടുക്കണം. എന്നിട്ട് ഷുഹൈബിന് ഹോസ്റ്റൽ കിട്ടാൻ പറഞ്ഞു കൊടുത്ത ടിപ്സ് എനിക്കും പറഞ്ഞു തരണം, എങ്ങനേലും ഹോസ്റ്റൽ ഒപ്പിച്ചു തരണം''. അപ്പുറത്ത് ഇതെല്ലാം കേട്ട് അന്തം വിട്ട് നിന്ന ഞാൻ മെല്ലെ ഹാഷിർക്കനോട് പറഞ്ഞു ''പടച്ചോനാണ്

ഞാനിതൊന്നും ഓനോട് പറഞ്ഞിട്ടില്ല.'' ഇത് കേട്ട ഹാഷിർക്ക ''ഇവനാണോ അധികം സംസാരിക്കൊന്നുല്ല എന്ന് നീ പറഞ്ഞത്? നിനക്ക് ആള് മാറിയോ?'' ഹാഷിർക്ക എന്നോടായി ചോദിച്ചു.

സത്യത്തിൽ ഞാനും അത് തന്നെയാണ് എന്നോട് ചോദിച്ചത്, ''എനിക്കെങ്ങാനും ആള് മാറിയോ..?'' ഇങ്ങനൊരു അസറൂനെ ഞാൻ എന്റെ ജീവിതത്തിൽ കണ്ടിട്ടില്ല. എന്തായാലും പിന്നീട് അന്ന് മുതൽ ഞാൻ കണ്ട അസറു അങ്ങനെയായിരുന്നു. ഓരോരുത്തരെക്കുറിച്ചും സൂക്ഷ്മമായി നിരീക്ഷിക്കും, നല്ലോണം പഠിക്കും, പരമാവധി റിസർച്ച് നടത്തും. അതിന് നിങ്ങളുടെ ആത്മകഥ ഇറങ്ങണമെന്നൊന്നുമില്ല, അത് സോഷ്യൽ മീഡിയയിൽ നിന്നും, നിങ്ങളുടെ സുഹൃത് വലയങ്ങളില് നിന്നും മറ്റും അവൻ കണ്ടെത്തിയിരിക്കും. അത് കൊണ്ട് തീരില്ല, ആ കാര്യങ്ങൾ ഓന്റെ മൊബൈലിന്റെ നോട്ട് പാഡിൽ എഴുതി വെക്കും. കിട്ടുന്ന അവസരത്തിൽ ഏറ്റവും മനോഹരമായി അത് അവതരിപ്പിക്കും. അത് ചിലപ്പോൾ ഒരു എഴുത്താവാം, അല്ലെങ്കിൽ ഒരു സദസ്സിൽ വെച്ച് പറയുന്നതാവാം. പക്ഷെ അത് എങ്ങനെ തന്നെയായാലും നിങ്ങളുടെ ജീവിതത്തിൽ കിട്ടിയതിൽ വെച്ച് ഏറ്റവും മികച്ചതായിരിക്കും. ഇതിൽ നിങ്ങൾ തന്നെ അറിയാതെ പൊട്ടിച്ചിരിക്കുമാറ് ഹാസ്യം ഉണ്ടാവും, നാമറിയാതെ കണ്ണുനീർ തുള്ളികൾ പൊഴിക്കുന്ന സങ്കടമുണ്ടാവും, നമ്മൾ പോലും കാണാതെ പോയ സ്നേഹമുണ്ടാകും. അങ്ങനെ എല്ലാ വികാരങ്ങളും മനോഹരമായി തന്നെ അസറു നൽകും.

ജാമിഅയുടെ എൻട്രൻസ് പരീക്ഷ പാസാകാൻ അസറുവിന് കഴിയുമെന്നതിൽ എനിക്കൊരു സംശയവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മികച്ച മാർക്കോട് കൂടി തന്നെ എൻട്രൻസും ഇന്റർവ്യൂം പാസായി അസറു ജാമിഅയിൽ അഡ്മിഷൻ എടുത്തു. അങ്ങനെ അവന്റെ ജാമിഅ കാലഘട്ടത്തിന് തുടക്കമായി. അവസാന കാലങ്ങളിൽ നമ്മൾ കണ്ട അസറുവിന്റെ ഒരംശം പോലും ഇല്ലാതെയാണ് അവന്റെ ജാമിഅ കാലഘട്ടം തുടങ്ങുന്നത്. ആളും പാടുമില്ല, വളരെ ചെറിയ സർക്കിളുകളിൽ ഒതുങ്ങി മാത്രം മുന്നോട്ട് പോയിരുന്ന കാലഘട്ടം. കൂടുതലും അന്ന് ഗഫാർ മൻസിലിലെ അവന്റെ റൂമിലായിരുന്നു അവന്റെ വാസം. ക്യാമ്പസ്സിൽ റീഡിങ് ഹാളിലോ വളരെ ചെറിയ രീതിയിൽ മാത്രമായിരുന്നു അസറുവിനെ കണ്ടിരുന്നത്.

പക്ഷെ, ഇതിനിടക്ക് വന്ന ഞങ്ങളുടെ സെന്ററിലെ ഫ്രഷേഴ്സ് പ്രോഗ്രാമിൽ അസറു വീണ്ടും എന്നെ (ഞങ്ങളെല്ലാവരെയും) ഞെട്ടിച്ചു. അന്ന് സ്വയം പരിചയപ്പെടുത്തിയ അസറു ആദ്യമായി പറഞ്ഞൊരു കാര്യം, ''ഞാൻ ഷുഹൈബിന്റെ നാട്ടുകാരനാണ് എന്നാണ്, കൂടെ ഓനാണ് എന്റെ ലോക്കൽ ഗാർഡിയൻ എന്നാണ്. എന്റെ ജീവിതത്തിലെ ആദ്യ ലോക്കൽ ഗ്വാർഡിയൻഷിപ്. ആദ്യ അംഗീകാരം എന്നും പറയം. എന്തായാലും അന്ന് 'മിസ്റ്റർ ഫ്രഷർ' കപ്പടിച്ച് ഓൻ ഈ 'ലോക്കൽ ഗാർഡ്യന്റെ' അഭിമാനം കാത്തു. സംഗീതോപകരണങ്ങൾ അടക്കം ഉപയോഗിച്ച് പെർഫോം ചെയ്തവരെ തന്റെ സ്വന്തം ശൈലിയിൽ വെള്ളമുണ്ടും ഇട്ട് ''അല്ലിയാമ്പൽ കടവിൽ'' പാട്ടും പാടി, ആ പാട്ടിന് മൈക്കിൾ ജാക്സന്റെ പ്രശസ്തമായ മൂൺ വാക്കും നടത്തിയാണ് അവൻ മലർത്തിയടിച്ചത്. ചിലപ്പോൾ നമുക്കൊക്കെ ചിരി വരുമെങ്കിലും, ആളുകളെ രസിപ്പിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ അസറുവിന് 'നോ കോംപ്രമൈസ്' പോളിസിയാണ്. അതിൽ നൂറ് ശതമാനം ആത്മാർഥതയോടെ ചെയ്യാനും അസറുവിന് സാധിക്കും. വേദി ഒരു പ്രശ്നമല്ല, അസറു ഡാൻസ് കളിക്കും, പാട്ട് പാടും, കഥ പറയും ഇതിലൊന്നും ഒരു മടിയുമില്ല, തളർച്ചയുമില്ല. ഇനിയാരും തന്റെ കൂടെ ഇല്ലേലും അവനൊരു പരിഭവവുമില്ല. പക്ഷെ, അവനക്കാര്യത്തിൽ നൂറ് ശതമാനവും കൊടുത്തിരിക്കും. ഹിന്ദിക്കാരുടെ വിളിക്കാത്ത കല്യാണത്തിന് പോയതായാലും ശരി, അവിടെ മാപ്പിളപ്പാട്ട് പാടി ആ കല്യാണത്തിന് വന്ന മൊത്തം ആളുകളുടെയും മനം നിറച്ചിട്ടേ ആശാൻ വേദി വിടൂ.

ഡൽഹി കാലഘട്ടത്തിൽ, അസറു ആദ്യ

ഓരോരുത്തരെക്കുറിച്ചും സൂക്ഷ്മമായി നിരീക്ഷിക്കും, നല്ലോണം പഠിക്കും, പരമാവധി റിസർച്ച് നടത്തും. അതിന് നിങ്ങളുടെ ആത്മ കഥ ഇറങ്ങണമെന്നൊന്നുമില്ല, അത് സോഷ്യൽ മീഡിയയിൽ നിന്നും, നിങ്ങളുടെ സുഹൃത്വലയങ്ങളിൽ നിന്നും മറ്റും അവൻ കണ്ടെത്തിയിരിക്കും. അത് കൊണ്ട് തീരില്ല, ആ കാര്യങ്ങൾ ഓന്റെ മൊബൈലിന്റെ നോട്ട് പാഡിൽ എഴുതി വെക്കും.

മായി പൊതു രംഗത്തേക്ക് വരുന്നതും, പ്രവർത്തിച്ച് തുടങ്ങുന്നതും 2018-ൽ ഡൽഹിയിൽ വെച്ച് നടന്ന ടഗടടഎ ന്റെ ദേശീയ സമ്മേളനത്തോടെയാണ്. അന്ന് സംഘടന അസറുവിനെ ഏല്പിച്ച ഉത്തരവാദിത്തം സമ്മേളനത്തിനായി നാട്ടിൽ നിന്നും എത്തുന്ന പാണക്കാട് തങ്ങമ്മാരും ഉസ്താദുമാരും ഉൾപ്പെടെയുള്ളവരുടെ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും നോക്കണമെന്നുള്ളതാണ്. ഡൽഹിക്കാരുടെ ഭാഷയിൽ പറഞ്ഞാൽ, എയർപോർട്ട് മുതൽ എയർപോർട്ട് വരെ. വലിയൊരു ഉത്തരവാദിത്തം വളരെ മനോഹരമായി കൈകാര്യം ചെയ്ത് അസറു അന്നെല്ലാവരുടെയും ശ്രദ്ധ പിടിച്ചു പറ്റി. ജാമിഅയിലെയും ഡൽഹിയിലേയും പലരും അന്ന് കരുതിയിരുന്നത് അസറു നാട്ടിൽ നിന്നും വന്ന സംഘാടക ടീമിലുള്ള ആളാണെന്നാണ്. ഇങ്ങനെയൊരാൾ അന്ന് ജാമിഅയിൽ ഉള്ള കാര്യം പോലും അന്നവിടെയാരും അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അതിന് ശേഷവും സമസ്തയുടെ കാര്യങ്ങളിൽ വളരെ ഊർജ്ജസ്വലനായി പ്രവർത്തിച്ച അസറു ജാമിഅയിലെ അരഡസനോളം വരുന്ന രാഷ്ട്രീയ സംഘടനകളോട് മനപ്പൂർവ്വം തന്നെ ഒരകൽച്ചയിൽ നിന്നു.

ക്യാമ്പസുകളിൽ രാഷ്ട്രീയ സംഘടനകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഞാനടക്കമുള്ളവർ ഒരു അക്കാദമിക വർഷം തുടങ്ങുമ്പോൾ ആദ്യമായി നോക്കിയിരുന്നത്, പുതിയ കുട്ടികൾ എത്ര നമ്മുടെ പാർട്ടി ആശയക്കാരുണ്ട് എന്നതാണ്. സ്വാഭാവികമായും കുട്ടികൾ മാറി മാറി വന്ന് പോവുന്ന ഒരു സംവിധാനത്തിൽ സംഘടനയുടെ നിലനിൽപ്പിന് ഇത്തരത്തിൽ പ്രവർത്തകരെ കണ്ടെത്തേണ്ടത് അനിവാര്യമാണ് താനും. പക്ഷെ ഞങ്ങൾ എം.എസ്.എഫുകാരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മുൻ വർഷങ്ങളിൽ നിന്നും വിഭിന്നമായി വളരെ കുറച്ച് എം.എസ്.എഫുകാർ എൻറോൾ ചെയ്ത വർഷം കൂടിയായിരുന്നു അത്. ഒരു പക്ഷെ നിലവിലുള്ള ഞങ്ങളുടെ ബാച്ച് ഇറങ്ങിയാൽ അത് വിരലിലെണ്ണാവുന്ന എണ്ണത്തിലേക്കെത്തും. ഇതിൽ തന്നെ ലീഡർഷിപ്പ് കൈമാറാൻ പറ്റിയ ആളുകളെ ഉണ്ടാക്കിയെടുത്തിട്ട് വേണം. നാട്ടിലൊരു കോൺഗ്രസ് അനുഭാവി ആണെന്നറിവുള്ളത് കൊണ്ട് തന്നെ ആദ്യമായി അസറുവിനെ എം.എസ്.എഫിലേക്ക് നേരിട്ട് വിളിക്കാൻ മടിയായിരുന്നു. എങ്കിലും എം.എസ്.എഫും, ബാഫഖി സ്റ്റഡി സർക്കിളും നടത്തുന്ന പരിപാടികൾ അവനെ കൃത്യമായി അറിയിക്കുകയും, പതിയെ പരിപാടികൾക്ക് ക്ഷണിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ കാലത്തിനിടയിൽ അന്ന് ജാമിഅ ക്യാമ്പസിലെ കോൺഗ്രസ് അനുഭാവികളും ആശയക്കാരും തുടങ്ങിയ 'മക്ക'യെന്ന് പേരിട്ടൊരു സ്റ്റഡി ഗ്രൂപ്പിന്റെ ആദ്യകാല മീറ്റിങ്ങുകളിൽ അസറു കൂടി ഭാഗമാണെന്ന് അറിഞ്ഞിരുന്നു. ഒരു ലീഗുകാരൻ ആയതിനാലും അസറുവിന്റെ കഴിവും കപ്പാസിറ്റിയും കൃത്യമായി അറിയുന്നതിനാലും അവനെ എം.എസ്.എഫിന്റെ ഭാഗമാക്കണമെന്ന് ഞാനടക്കമുള്ളവർക്ക് അതിയായ ആഗ്രഹവുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി തന്നെയാണ് പതിയെ അസറുവിനോട് രാഷ്ട്രീയം സംസാരിച്ച് തുടങ്ങുന്നത്. അക്കാലത്ത് ക്യാമ്പസിൽ എം.എസ്.എഫിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കൃത്യമായി നിരീക്ഷിച്ച അസറു പൗരത്വ സമരത്തിന്റെ അവസാനകാലത്തോടെയാണ് എം.എസ്.എഫിൽ സജീവമാവുന്നതും പ്രവർത്തങ്ങൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകാൻ മുന്നോട്ട് വരുന്നതും.

കോവിഡ് മഹാമാരിയോടെ അടച്ച ക്യാമ്പസിൽ നിന്നും നാട്ടിലെത്തിയ അസറു അക്കാലത്ത് ലോക്ഡൗണ് കാരണം ഡൽഹിയിൽ കുടുങ്ങിപ്പോയ മലയാളികളുടെ ബുദ്ധിമുട്ട് ലോകത്തെ അറിയിക്കാനും സ്പെഷ്യൽ ട്രെയിൻ സൗകര്യം അനുവദിക്കാനും വേണ്ടി ഉമ്മൻ ചാണ്ടി സാറടക്കമുള്ള നേതാക്കൾക്ക് വിളിച്ചതും ഇതിനായി അവനെക്കൊണ്ട് ആവുന്ന കോൺട്രിബ്യൂഷൻ നടത്തിയതും ചരിത്രമാണ്. അസറുവിനെ കുറിച്ച് പറയുമ്പോൾ, ഇത്തരം ഫോൺ വിളികൾ മറക്കാനാവാത്തതാണ്. വിവിധ കാര്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി ജാമിഅ നഗറിലെ ലോക്കൽ നേതാവ് ആശുഖാൻ മുതൽ സാക്ഷാൽ ഉമ്മൻ ചാണ്ടി സാറിനെ വരെ അവൻ നേരിട്ട് വിളിക്കും. അതിലൊരു മടിയുമില്ല. ഓരോരുത്തർക്കും ചേരുന്ന അഭിസംബോധനയായിരിക്കും മിക്കവാറും അവന്റെ ഭാഗത്ത് നിന്നും കേൾക്കുക. ആദ്യമായിട്ടാണ് അസറുവുമായി സംസാരിക്കുന്നതെങ്കിൽ തീർച്ചയായും അവര്

അസറുവിനെ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടാവും. അടുത്ത വിളിയിൽ അവർ അവനെ കൃത്യമായി ഓർത്തെടുക്കും. നൂർ നഗറിലെ കെട്ടുപോയ ഹൈമാസ് ലൈറ്റ് കത്തിക്കാൻ മുതൽ എസ്.ഡി.എം.എ ബാധിച്ച് ഡൽഹിയിലെത്തിയ കുഞ്ഞിന്റെ ചികിത്സയ്ക്ക് വരെ അസറുവിന്റെ ഇത്തരം ഫോൺ വിളികൾ പലർക്കും എത്തിയിട്ടുണ്ട്.

കോവിഡ് പ്രതിസന്ധിയിൽ ലോകം ഉലഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന സാഹചര്യമാണ്, എല്ലാത്തിനേയുമെന്ന പോലെ ജാമിഅയുടെ അക്കാദമിക് കലണ്ടറിനെയും കോവിഡ് ബാധിച്ചു. മെയ് മാസം നടക്കേണ്ട പ്രവേശന പരീക്ഷ നടത്തുന്നത് ഒക്ടോബർ മാസത്തിലാണ്. പരീക്ഷയുടെ മിക്ക സെന്ററുകളും ഡൽഹിയിൽ മാത്രം. സോഷ്യൽ ഡിസ്റ്റൻസിങ്ങും അന്തർസംസ്ഥാന യാത്രകളുമെല്ലാം പ്രതി

സന്ധിയിലായ സമയത്താണ് ഇത്തരമൊരു അറിയിപ്പ് വരുന്നത്. പരീക്ഷയ്ക്കായി കുട്ടികൾ ഡൽഹിയിലേക്ക് എങ്ങനെയെത്തുമെന്ന ആശങ്കയോടൊപ്പം തന്നെ എത്തിയാൽ റൂമുകൾക്കെല്ലാം കൊള്ളുംവില നൽകണം, അതിന് തന്നെ കോവിഡ് സർട്ടിഫിക്കറ്റ് അടക്കം നൂറ് കണക്കിന് നൂലാമാലകളും. പല വിദ്യാർഥികളും പരീക്ഷ എഴുതേണ്ടെന്ന് തീരുമാനിച്ച്, മറ്റ് പലരും വീട്ടുകാരുടെയും ആശങ്ക കാരണം തീരുമാനമെടുക്കാതെ നിന്നിരുന്ന കാലത്താണ് എം.എസ്.എഫ് ജാമിഅ ഇതിനൊരു പരിഹാരം കാണണമെന്നും വിദ്യാർഥികൾക്ക് ഡൽഹിയിലെത്തി ആശങ്കയില്ലാതെ പരീക്ഷ എഴുതി തിരിച്ചു വരാനുള്ള ഒരു സംവിധാനം ഒരുക്കാനും തീരുമാനിക്കുന്നത്. കൂടെ നിന്ന് കെ.എം.സി.സി. ഡൽഹിയും എം.എസ്.എഫ് ദേശീയ കമ്മിറ്റിയും ജാമിഅയിലെ ഞങ്ങളുടെ പി.എച്ച്.ഡി സീനിയേഴ്സും. ഞങ്ങൾ അന്ന് ജാമിഅ പരിസരത്ത് താമസം സൗകര്യം ഒരുക്കാനും മറ്റ് സഹായങ്ങൾ നൽകാനും തീരുമാനിച്ചു. ഇതെല്ലാം കോർഡിനേറ്റ് ചെയ്യാൻ നാട്ടിൽ നിന്നും കുറച്ചു പേർ ഡൽഹിയിലേക്ക് വരേണ്ടത് അനിവാര്യമായിരുന്നു. കമ്മിറ്റി ചുമതലയുള്ളത് കൊണ്ട് എനിക്ക് മറ്റൊരു ഓപ്ഷൻ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല, കൂടെ പോരാൻ ഒരാളെയായിരുന്നു അക്കാലത്ത് ആവശ്യം. സാഹചര്യങ്ങൾ അത്ര നല്ലതല്ലാത്ത കാലമാണ്. യാത്ര ചെയ്യാൻ തന്നെ ഒരുപാട് പ്രതിസന്ധികൾ, അതോടൊപ്പം വീട്ടുകാരുടെ ആശങ്ക വേറെ, ഇതിനൊക്കെ ഇടയിലാണ് ഞാൻ അങ്ങോട്ട് ചോദിക്കുന്നതിന് മുൻപ് തന്നെ ഇങ്ങോട്ട് സന്നദ്ധത അറിയിച്ച് കൊണ്ട് അസറു മുന്നോട്ട് വരുന്നതും വൈകാതെ തന്നെ ഞാനും അസറുവും ഡൽഹിക്ക് വണ്ടി കയറുന്നതും. 'അസറു 2.0' എന്നിതിനെ വിളിക്കാനാണെനിക്കിഷ്ടം. ഇന്നത്തെ അസറുവിന്റെ തുടക്കം ശരിക്കും ഈ യാത്രയിലൂടെയെന്ന് നമുക്ക് നിസ്സംശയം പറയാം.

ഡല്ഹിയിലെത്തിയ ഞങ്ങൾ, സീനിയേഴ്സിന്റെ സഹായത്തോടെ മൂന്ന് നില ഫ്ലാറ്റ് കണ്ടെത്തുകയും കൂടാതെ ചെറിയ നിരക്കിലുള്ള പല ഹോട്ടലുകളുമായി സംസാരിക്കുക കൂടി ചെയ്തു. ഇതിനെല്ലാം അന്ന് സ്വമേധയാ നേതൃത്വം നൽകിയത് അസറു തന്നെയായിരുന്നു. ഒരു പക്ഷെ, കോവിഡിന്റെ മുമ്പ് ഒരുപാട് ആളുകൾ ചേർന്ന് ചെയ്ത കാര്യങ്ങൾ അവരുടെയെല്ലാം അസാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ മെല്ലെ മെല്ലെ അസറുവിലേക്ക് എത്തിച്ചേർന്നു. അവിടന്നങ്ങോട്ട് ഒരു മുഴുസമയ സേവകൻ എന്ന രീതിയിലേക്ക് വരെ അസറു മാറിയിരുന്നു. പലപ്പോഴും തന്റെ നീളൻ തോല് സഞ്ചിയും എടുത്ത് രാവിലെ ഇറങ്ങിയാൽ തിരിച്ചു വരുന്നത് ഒരുപക്ഷെ വളരെ വൈകിയാവും.

പല ആളുകൾ മുഖേന അനവധി ആവശ്യങ്ങളും അഭ്യർഥനകളും അസറുവിലേക്കെത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഇവയെല്ലാം ഒരു മടുപ്പുമില്ലാതെ, പരിഭവമില്ലാതെ അസറു ചെയ്തു കൊടുത്തു കൊണ്ടിരുന്നു. ഡൽഹിയിലേക്ക് പഠിക്കാന് വരുന്ന മിക്കവരും പഠനത്തിലും മറ്റു കാര്യങ്ങളിലും വളരെ കഴിവുള്ളവരും നാടിനും സമൂഹത്തിനും ആ രീതിയിൽ ഒരു മുതൽകൂട്ടാവാൻ കഴിയുന്നവരുമാവും. അത് കൊണ്ട് തന്നെ ഞാനടക്കമുള്ളവരെ ഡൽഹിയിലെ ഞങ്ങളുടെ മുതിർന്നവരടക്കം പഠിപ്പിച്ചതും ഡൽഹിയിൽ പ്രാധാന്യം പഠനത്തിനും കരിയറിനുമായിരിക്കണം എന്നതാണ്. ആ രീതിയിൽ നമുക്ക് രാജ്യത്ത് തന്നെ ലഭിക്കുന്ന ഏറ്റവും മികച്ച അവസരങ്ങളാണ് ദില്ലി നമുക്ക് നൽകുന്നത്. അത് കൊണ്ട് തന്നെ ഇതിനെ ബാധിക്കുമാറുള്ള ഒരു തരത്തിലുള്ള പരിപാടികളും ഇവിടങ്ങളിൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാറില്ലായിരുന്നു. അത് രാഷ്ട്രീയമാണെങ്കിലും, മതമാണെങ്കിലും, മറ്റ് ഏത് തരത്തിലുള്ളതാണെങ്കിലും ശരി. എന്നാൽ ഇതിനുള്ള ഞങ്ങൾക്കിടയിലെ അപവാദമായിരുന്നു അസറു. മിക്കപ്പോഴും സ്വന്തം കാര്യം നോക്കാതെയുള്ള അസറുവിന്റെ ഈ ഓട്ട

ത്തിന് ഞാനടക്കമുള്ളവർ അന്നേ എതിരായിരുന്നു. ഞാനും അസറുവും തമ്മിലുള്ള ഏക പ്രശ്നവും ഇത് മാത്രമായിരുന്നു. പലപ്പോഴും അവസരം കിട്ടുമ്പോഴെല്ലാം ഓന്റെ സിവിൽ സർവീസ് കാര്യം ഞാനങ്ങോട്ട് ഓർമിപ്പിക്കും. അതെന്തായി എന്ന് ചോദിച്ചാൽ ഓന്റെ ആ ചിരിയോടെ മെല്ലെ അതിൽ നിന്നും ഒഴിഞ്ഞുമാറും. അല്ലെങ്കിൽ മെല്ലെ എങ്ങനെയെങ്കിലും അതിവിദഗ്ധമായി ആ വിഷയം ഓൻ മാറ്റും.

ഇതിനിടയിൽ തന്നെയാണ് അസറുവിന്റെ സംഘടന കാലഘട്ടം തുടങ്ങുന്നത്. കൊവിഡ് ലോക്ഡൗണിന് ശേഷം ഡൽഹിയിൽ സംസ്ഥാന തലത്തിൽ നിലവിൽ വന്ന എം.എസ്.എഫ് കമ്മിറ്റിയിലേക്ക് ട്രഷറർ സ്ഥാനത്തേക്ക് അസറുവിന്റെ പേര് ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുമ്പോൾ സത്യത്തിൽ അന്ന് അസറുവിനെ അതീബ് ഭായിക്ക് പോലും അറിയില്ലായിരുന്നു. പുതിയൊരാളെ, അധികം പരിചയമില്ലാത്തൊരാളെ കമ്മിറ്റിയിലേക്കെടുക്കാൻ ശങ്കിച്ചു നിന്ന അതീബ് ഭായിയോട് അന്ന് പറഞ്ഞത് അസറു എന്റെ ഗ്യാരന്റിയാണെന്നായിരുന്നു. കാരണം ഓന്റെ കാര്യത്തിൽ എനിക്കൊരു സംശയവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഈ കമ്മിറ്റി തന്നെ അവന്റെ പേരിലായിരിക്കും അറിയപ്പെടുക എന്ന വിശ്വാസം അന്നേ എനിക്കുണ്ടായിരുന്നു. എം.എസ്.എഫിൽ അസറുവിന്റെ ആദ്യത്തെ പാർട്ടി ചുമതലയായിരുന്നു ഡൽഹി സംസ്ഥാന ട്രഷറർ എന്ന ആ പോസ്റ്റ്. എന്റെ ജീവിതത്തിൽ ഒരു ലീഗുകാരൻ എന്ന നിലയിൽ ഞാൻ ചെയ്ത ഏറ്റവും വലിയ കാര്യം എന്തെന്ന് ആര് ചോദിച്ചാലും മറ്റെന്തിനേക്കാളും അഭിമാനത്തോടെ ഞാൻ പറയും അസറുവിനെ ലീഗാക്കിയത് ഞാനടക്കമുള്ളവരാണെന്ന്.

പിന്നീടങ്ങോട്ടുള്ള കാലഘട്ടം ഡല്ഹിയുടെ രാഷ്ട്രീയ, സാമൂഹിക, ജീവകാരുണ്യ മേഖലയിൽ അസറു നിറഞ്ഞു നിന്ന കാലഘട്ടമായിരുന്നു. അതോടൊപ്പം തന്നെ ഈ മേഖലയിലെ കാക്കത്തൊള്ളായിരം സംഘടനകളിലും അസറു അവിഭാജ്യഘടകമായിരുന്നു എന്ന് പറയാം. ഭാരവാഹികളാവാൻ ആളുകൾ വരി നിൽക്കുന്ന പല സംഘടനകളിലും ആരുടെ പേരെഴുതിയില്ലെങ്കിലും അസറുവിന്റെ പേര് ആദ്യം തന്നെയുണ്ടാവുമായിരുന്നു. ഈ സംഘടനകളിലൊന്നും തന്റെ ആവശ്യമോ ആഗ്രഹമോ പറഞ്ഞ് അസറു ഒരിക്കലും പോയിട്ടില്ല. എല്ലാരും അവന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കാരണം ഇങ്ങോട്ട് ഭാരവാഹിത്വം കൊണ്ട് വരികയായിരുന്നു. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒന്നു രണ്ട് രസകരമായ ഓർമകൾ ഇവിടെ കുറിക്കാം: കഴിഞ്ഞ കെ.എം.സി.സി ഡൽഹിയുടെ കമ്മിറ്റി നിലവിൽ വരുന്ന സമയം. കെ.എം.സി.സിക്ക് വേണ്ടി അസറു രാപ്പകൽ ഓടുന്ന കാലമാണ്. അത് കൊണ്ട് തന്നെ അതിനർഹമായ ഒരു സ്ഥാനം നമ്മൾ അസറുവിന് നേടിക്കൊടുക്കണമെന്ന രഹസ്യ അജണ്ടയുമായി ഞാനടക്കമുള്ള ചിലർ ജാമിഅ പരിസരത്ത് നിന്നും കെ.എം.സി.സിയുടെ മീറ്റിങ്ങിൽ പങ്കെടുക്കാൻ പോവുകയുണ്ടായി. എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കെ.എം.സി.സിയുടെ പരിപാടികളിലേക്ക് പോവാറുണ്ടെങ്കിലും മീറ്റിംഗുകളിൽ നിന്നും മുങ്ങാറാണ് പതിവ്. ഇതാദ്യമായാണ് ദില്ലി കെ.എം.സി.സി മീറ്റിംഗിൽ പങ്കെടുക്കുന്നത്. പക്ഷെ അന്ന് ഞങ്ങൾ നിരാശരായില്ല, ഞങ്ങളെ പോലും ഞെട്ടിച്ച് കൊണ്ട് ദില്ലി കെ.എം.സി.സിയുടെ ചരിത്രത്തിൽ തന്നെ ഏറ്റവും പ്രായം കുറഞ്ഞ ഒരു സെക്രട്ടറിയെ അന്നത്തെ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് ചുമതലയുണ്ടായിരുന്ന ബഹുമാന്യനായ സി.പി. സൈദലവി സാഹിബ് പ്രഖ്യാപിച്ചത് അർഹതയ്ക്കുള്ള അംഗീകാരം തന്നെയായിരുന്നു.

അസറുവിന്റെ സംഘടന ജീവിതം കേവലം എം.എസ്.എഫിലോ കെ.എം.സി.സിയിലോ ഒതുങ്ങുന്നതോ ഒതുക്കാൻ കഴിയുന്നതോ ആയിരുന്നില്ല. പതിയെ തന്റെ സംഘടനാ ജീവിതം ആരംഭിച്ച അസറു ഒരു ഘട്ടം കഴി

ഞ്ഞപ്പോഴേക്കും ഡൽഹിയിൽ തനിക്ക് മെംബർഷിപ്പ് ലഭിക്കാൻ കഴിയുന്ന മിക്ക സംഘടനകളിലും നേരിട്ടും, ഇനി മെമ്പറല്ലാത്ത സംഘടനകളിലൂടെ പരിപാടികളുടെ അടക്കം പല രീതിയിലുള്ള സംഘാടന റോളുകളിൽ അസറു സജീവമായും തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ സംഘടനയുടെ കാര്യങ്ങളെല്ലാം ഒരു മടുപ്പുമില്ലാതെ, എന്നാൽ എല്ലാ സംഘടനകളുടെ കാര്യങ്ങളും പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിച്ചും അസറു അവർക്കൊപ്പം ഉണ്ടായിരുന്നു. കോവിഡ് കാലത്തിന് ശേഷം ഡൽഹിയിലെ മുസ്ലിം സംഘടനകളെല്ലാം ഒന്നിച്ചുള്ള കേരള മുസ്ലിം വെൽഫെയർ അസോസിയേഷന്റെ ''റാപിഡ് റെസ്പോൺസ് ടീമെ''ന്ന സന്നദ്ധ വിഭാഗത്തിന്റെ ചാലക ശക്തി തന്നെ അസറുവായിരുന്നു. ഡൽഹിയിലും സമീപ പ്രദേശങ്ങളിലും വെച്ച് മരണപ്പെടുന്ന, അസുഖങ്ങളാലും അപകടങ്ങളാലും ബുദ്ധിമുട്ടനുഭവിക്കുന്ന മലയാളികൾക്ക് കൈത്താങ്ങായി പകലന്തിയോളം അസറുവുണ്ടാവും. ഡൽഹിയിലെ മിക്ക ആശുപത്രികളുടെയും വരാന്തകൾ അസറുവിന് ദിനേന നടക്കുന്ന വഴികളായിരുന്നു. പലപ്പോഴും ചെറിയ ആശുപത്രികൾ മുതൽ വലിയ എയിംസ് വരെയുള്ള ആശുപത്രികളിലെ സെക്യൂരിറ്റിക്കാർ മുതൽ ഡോക്ടർമാർ വരെയുള്ളവർ അവനെ അഭിവാദ്യം ചെയ്യുന്നത് നമുക്കവനോടൊപ്പം നടക്കുമ്പോൾ കാണാനാവും. ഡൽഹിയിൽ വെച്ച് അകാലത്തിൽ പൊലിഞ്ഞു പോയ നിരവധി പേരുടെ ഭൗതിക ശരീരം നാട്ടിലേക്ക് അയച്ചതിനാൽ പലപ്പോഴും എയർപോർട്ട് പാർസൽ സെന്ററിലെ ആളുകൾ അസറുവിന്റെ സാന്നിധ്യം മനസ്സിലാക്കിയാൽ അപ്പോൾ തന്നെ ഇന്ന് കേരളത്തിലേക്കൊരു മയ്യിത്ത് അയക്കാനുണ്ടെന്ന് അവർ ഉറപ്പിക്കും. സദാസമയം അസറുവിനോടൊപ്പമുള്ള ആ തോൾ സഞ്ചിയിൽ അത് കൊണ്ട് തന്നെ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ രേഖകളും നമുക്ക് കാണാം.

കോവിഡ് പ്രതിസന്ധി കാലത്തിനിടയിലാണ് അങ്ങോട്ട് ചോദിക്കുന്നതിന് മുൻപ് തന്നെ ഇങ്ങോട്ട് സന്നദ്ധത അറിയിച്ച് കൊണ്ട് അസറു മുന്നോട്ട് വരുന്നതും വൈകാതെ തന്നെ ഞാനും അസറുവും ഡൽഹിക്ക് വണ്ടി കയറുന്നതും. ഇന്നത്തെ അസറുവിന്റെ തുടക്കം ശരിക്കും ഈ യാത്രയോടെയാണ്.

ഇത്തരം സേവന പ്രവർത്തനങ്ങളിലുള്ള യാത്ര മിക്കപ്പോഴും സ്വന്തം കാര്യങ്ങളും ആഗ്രഹങ്ങളും മാറ്റി വെച്ചാവും ഉണ്ടാവുക. എത്രത്തോളമെന്ന് വെച്ചാൽ, സ്വന്തം ഉമ്മയും ഉപ്പയും പെങ്ങൻമാരും ഡൽഹിക്ക് ആദ്യമായി വന്നപ്പോൾ അവരെ ഡൽഹി കാണിക്കാൻ ഇറങ്ങവെയാണ് ഡൽഹിയിൽ വെച്ച് മരണപ്പെട്ട ഒരാളുടെ മയ്യിത്ത് നാട്ടിലേക്ക് അയക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞു ഫോൺ വരുന്നതും കുടുംബത്തെ എന്നെയും ഫാത്തിമയെയും (പാത്തു) ഏല്പിച്ച് അസറു പോകുന്നതും. അന്ന് ഈ ഞാനടക്കമുള്ളവർ അവനോട് സ്വന്തം കാര്യം കുറച്ചൊക്കെ നോക്കണമെന്ന് പറഞ്ഞെങ്കിലും അതും എന്നത്തെയും പോലെ സ്വതസിദ്ധമായ ആ ചിരിയിലൊതുക്കി അസറു വീണ്ടും അതേ വഴിയിൽ മുന്നോട്ട് പോയി.

ഡൽഹിയിലെ എന്റെ കൂടെപ്പിറപ്പായിരുന്നു അസറു. കൂടെപ്പിറപ്പിന്റെ എല്ലാ സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടെയും ''എവിടെ കുട്ടീ ഇജ്ജെന്ന്'' ചോയ്ക്കാൻ പറ്റിയിരുന്ന ഡൽഹിയിലെ എനിക്കുണ്ടായിരുന്ന വ്യക്തി. സങ്കടമായാലും സന്തോഷമായാലും അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും ഒരേ പോലെ ഷെയർ ചെയ്തിരുന്നവർ. എന്ത് കാര്യങ്ങളും പ്ലാൻ ചെയ്യാൻ പറ്റിയിരുന്ന എന്റെ ആദ്യ ഇടം. കൂടെ ആരില്ലെങ്കിലും അസറു ഉണ്ടാവുമെന്ന ധൈര്യം എനിക്കൊരഹങ്കാരം തന്നെയായിരുന്നു. അത് വ്ലോഗ് ഫുഡ് പരീക്ഷണം മുതൽ ആഘോഷങ്ങളിൽ ഡ്രസ് കോഡിട്ടിറങ്ങാനായാലും, യൂറോപ്പിലേക്ക് പഠിക്കാനായി പോകാനാണേലും, അവസാനമായി ഹലീംക്കാന്റെ കാറിൽ നാട്ടിലേക്ക് പോവുന്നത് വരെയുള്ള പ്ലാനിംഗ് വരെ. ഇതിനെല്ലാം കട്ടക്ക് തന്നെ അസറുവുണ്ടായിരുന്നു. ഭയങ്കര തിരക്കുള്ള ആളാണെങ്കിലും തന്റെ പ്രിയപ്പട്ടവരെ കാണാൻ അസറു പ്രത്യേകം സമയം കണ്ടെത്തി വരും. അത് ചിലപ്പോൾ നമ്മൾ പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന നേരത്താവണമെന്നൊന്നുമില്ല, അസറു അങ്ങോട്ട് കയറി വരും. അതിനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം ഓൻ ആ ബന്ധത്തിൽ നേടിയിട്ടുണ്ടാവും. ഇങ്ങനെ വരുന്ന വരവിലെല്ലാം ഞങ്ങളുടെ ഭാഷയിൽ പറഞ്ഞാൽ എന്തെങ്കിലും ''കുരുത്തക്കേട്'' ഒപ്പിച്ചായിരി

ക്കും ഓന്റെ വരവ്. പക്ഷെ, അതെന്തായാലും തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവരോടൊപ്പം അത് നടത്തിയെടുത്തേ അസറു പിന്നെ സ്ഥലം വിടൂ.

എന്റെയും പാത്തുവിന്റെയും കല്ല്യാണം അത്രമേൽ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു ഓൻ. നിക്കാഹ് ഉറപ്പിച്ചത് മുതൽ ഡൽഹിയിൽ ഓരോ പേരും പറഞ്ഞ് ഞങ്ങൾക്ക് പാർട്ടിയുണ്ടാക്കലായിരുന്നു ഓന്റെ സ്ഥിരം പരിപാടി. ഒടുക്കം മറ്റൊരു പ്രധാന തിരക്ക് കാരണം നിക്കാഹിന് വരാൻ കഴിയാത്ത പരിഭവത്തിൽ നിക്കാഹ് ദിവസം രാവിലെ അയച്ച ആ ദീർഘമേറിയ വോയിസ് കേട്ടപ്പോൾ എനിക്ക് സങ്കടം ആയെങ്കിലും ഓനെ അറിയുന്നത് കൊണ്ട് തന്നെ ഓൻ ഇതിനേക്കാൾ വലിയ തിരക്കിലാവും എന്ന കാര്യം എനിക്കുറപ്പായിരുന്നു. ഞാൻ അക്കാര്യം വിട്ടെങ്കിലും പക്ഷെ പാത്തുവിന്റെ പിണക്കം മാറ്റാൻ ഓൻ വീണ്ടും കുറെ കഷ്ടപ്പെട്ടു. നിക്കാഹിന് ശേഷം ഡൽഹിയിലേക്ക് വരുന്ന ഞങ്ങൾക്ക് എയർപോർട്ടിൽ മുദ്രാവാക്യം വിളിയോടെ സ്വീകരണമൊരുക്കിയാണ് ഓന്റെ സ്വതസിദ്ധമായ രീതിയിൽ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചത്. ശേഷം പാത്തു പഠനത്തിനായി യൂറോപ്പിലേക്ക് പോകുന്ന അവസരത്തിലും അവൾക്ക് ഓന്റെ രീതിയിലുള്ള യാത്രായയപ്പ് നൽകാനും അസറു മറന്നില്ല. അന്ന് അസറുവിന്റെ കോണ്ടാക്റ്റിലുള്ള എല്ലാ നേതാക്കളെയും, എം.പിമാരെയും, എം.എല്.എമാരെയും വിളിച്ച് അവര് പോലും അറിയാത്ത പാത്തുവിനേ പരിചയപ്പെടുത്തി അവൾക്ക് ആശംസ അറിയിക്കണമെന്ന് പറയും. സാക്ഷാൽ പാണക്കാട് സ്വാദിഖലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ, കുഞ്ഞാലിക്കുട്ടി സാഹിബ്, ഇ.ടി മുഹമ്മദ് ബഷീർ സാഹിബ് മുതൽ ഇങ്ങോട്ട് ഓന്റെ കോണ്ടാക്റ്റിലുള്ളവരെയെല്ലാം വിളിച്ചു. കിട്ടിയവരെക്കൊണ്ടെല്ലാം ആശംസ പറയിപ്പിച്ചു. ആശംസ കിട്ടി തളർന്ന പാത്തു ഒടുക്കം ''പൊന്നാര അസറൂ, ഇജ്ജിതൊന്ന് നിർത്ത്'' എന്ന് പറഞ്ഞെങ്കിലും ഓൻ നിറുത്തിയില്ല, ഒടുക്കം അവൾ എയർപോർട്ടിലേക്ക് കയറി പോകുന്നത് വരെ അസറു ഇത് തുടർന്നു.

ഇതേ പാത്തു, വെക്കേഷന് നാട്ടിലേക്ക് വരുന്നതായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ അവസാന പ്ലാൻ. വീട്ടുകാർക്ക് സർപ്രൈസ് ആയി വരുന്നത് കൊണ്ട് തന്നെ, ഡൽഹിയിലേക്ക് വന്ന് ഡൽഹിയിൽ നിന്നും ഒരുമിച്ച് നാട്ടിലേക്ക്. അവൾ വരുന്ന കാര്യം പറഞ്ഞപ്പോളാണ് അസറു പറഞ്ഞത് അവനും നാട്ടിലേക്ക് ഉണ്ടെന്ന്, കുറച്ചായി നാട്ടിൽ പോയതിനാൽ ഇപ്രാവശ്യം നമുക്ക് ഒരുമിച്ച് പോകാം എന്ന് പറഞ്ഞു ബാക്കി പ്ലാനിങ്ങെല്ലാം ഓൻ ഏറ്റെടുത്തു. പിന്നീടാണ് അവൻ പറയുന്നത് ഇപ്രാവശ്യം നമുക്ക് ഡൽഹിയിൽ നിന്നും കാറിൽ നാട്ടിലേക്ക് പോകാമെന്നും,

ഹാലീംകാന്റെ കാർ യാത്രയ്ക്കായി സെറ്റാക്കാമെന്നും. ഒടുക്കം നമുക്ക് ഹലീംക്കാനെ കൂടി മെല്ലെ കൊണ്ട് പോവാം എന്ന് പറഞ്ഞ് ഓൻ കാര്യങ്ങൾ പ്ലാൻ ചെയ്തു കൊണ്ടിരുന്നു. പക്ഷെ പടച്ചോന്റെ പ്ലാൻ മറ്റൊന്നായിരുന്നെന്ന് കുറച്ച് ദിവസങ്ങൾക്ക് ശേഷമാണ് ഞങ്ങൾ തിരിച്ചറിയുന്നത്. ഓനാഗ്രഹിച്ചത്

പോലെ ആ അവസാന യാത്രയിൽ ഉമ്മക്കും ഉപ്പാക്കും ഒപ്പം ഞാനും പാത്തുവും ഹലീംക്കയും കൂടെ സക്കീർക്കയുമുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ ഇപ്രാവശ്യം ഞങ്ങൾക്കൊപ്പം കയറാതെ, അവൻ അവനയച്ച അനേകം മയ്യിത്തുകൾ യാത്ര ചെയ്ത അതേ ഇൻഡിഗോ വിമാനത്തിന്റെ കാർഗോ കാബിനിലായിരുന്നു. അവസാനമായി ഡൽഹിയിൽ നിന്നും ഓനയച്ച മയ്യിത്ത്.

ഹിറ്റ് അസ്വാദകർ

റാഷിദ് കൊമ്പൻ

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

ഏറെ പ്രിയപ്പെട്ട, ഉള്ളോട് ചേർത്തുവെച്ച, ഹൃദയ നൊമ്പരങ്ങളറിഞ്ഞ, കണ്ണീർക്കണങ്ങളിൽ ആശ്വാസപ്പെയ്ത്തായ, സ്വപ്നങ്ങളുടെ കലാലയത്തിലേക്ക് വിത്തുപാകിയ, എന്റെ പ്രതീക്ഷകളുടെ വിളനിലവും, കേദാര ഭൂമികയും സമ്മാനിച്ച, ഓരോ മിടിപ്പും തൊട്ടറിഞ്ഞു കൂട്ടുനിന്ന, ഏതൊരു നേരത്തും ചെന്നണയാൻ പാകത്തിൽ സ്നേഹത്തിന്റെ വലയമൊരുക്കിയ, എന്നെ കൂട്ടുച്ചേർത്ത, പരിഗണിച്ച, സ്നേഹിച്ച, സാന്ത്വനിപ്പിച്ച മനുഷ്യനിന്ന് പടച്ചവന്റെ സവിധത്തിലേക്ക് അണഞ്ഞിട്ട് ഒരു വർഷം തികഞ്ഞെന്നുള്ള ഓർമകൾപോലും ഉള്ളിലിന്ന് എരിഞ്ഞടങ്ങാത്ത നോവാണ്. അസറുക്കയുടെ ഓർമകൾക്കും സ്നേഹത്തിനും പകരം മറ്റൊരു മനുഷ്യനും വെക്കാനാവില്ല, ആ ശൂന്യതയെന്നിൽ എന്നെന്നും നിലനിൽക്കും, ആ ശൂന്യത നൽകുന്ന ഓർമകളുടെ നോവും, നിനവും, നൊമ്പരവും, സ്നേഹവും കൊണ്ട് ആ മനുഷ്യനെ ഇനിയും സ്മരിക്കും. യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലേക്ക് എത്തിച്ചേരുക എന്ന മോഹം അതികഠിനമായി എന്നിൽ ഉദിച്ച നാളുകളിലായിരുന്നു കുറ്റിപ്പുറം ആസ്ഥാനമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന 'ഇല' എന്ന സ്ഥാപനം സെൻട്രൽ യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ പഠിക്കാൻ തൽപരരായ കുട്ടികൾക്ക് ഒരു പരിപാടി സംഘടിപ്പിച്ചത്, ഇതിൽ ഓരോ യൂനിവേഴ്സിറ്റിയെയും പ്രതിനിധീകരിച്ചു സംസാരിക്കാൻ ആളുകളുണ്ടായിരുന്നു. ജാമിഅയെ പ്രതിധാനം ചെയ്ത് സംസാരിക്കാന് സലീൽക്ക ആയിരുന്നു. എന്നാല് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചില തിരക്കുകൾ കാരണം മറ്റൊരാൾ ആ ചുമതല ഏറ്റെടുത്തു. അങ്ങനെ ജാമിഅയെ പരിചയപ്പെടുത്താനുള്ള അവസരം വന്നെത്തി. മൗലാന മുഹമ്മദലി ജൗഹർ മാർഗിന്റെ ഇരുവശത്തും പടർന്നുകിടക്കുന്ന ആ മനോഹരമായ ക്യാമ്പസിനെ തന്റെ വാക്കുകളുടെ വിസ്മയാവതരണം കൊണ്ട് സദസ്സിനെ ഒന്നടങ്കം അയാൾ ജാമിഅയിലേക്ക് എത്തിച്ചു, ഒടുവിൽ സലാമും പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ആ സുദീർഘ പ്രസംഗം അവസാനിപ്പിച്ചപ്പോൾ, ജാമിഅ ഒന്ന് കാണണം, പഠിക്കണം എന്ന് തോന്നാവാത്തരായി ആ സദസ്സിൽ തന്നെ ആരുമുണ്ടാവില്ല. പിന്നീട് വന്ന ഓരോ ആൾക്കാരുടെയും ദൗത്യം തങ്ങളുടെ ക്യാമ്പസുകളെ ജാമിഅയെ വിവരിച്ചതിന്റെ അടുത്തെങ്കിലും കൊണ്ടെത്തിക്കുക എന്നതായിരുന്നു. സൗമ്യനായി വന്ന് എല്ലാരുടെയും ഉള്ളിൽ തന്റെതായ ഒരു ചിത്രം പതിപ്പിച്ച ആ മനുഷ്യനാണ് അസറുക്ക.

പിന്നീട് അങ്ങോട്ട് വല്ലാത്തൊരു ആത്മബന്ധത്തിന്റെ ഏടുകൾക്ക് തുടക്കം കുറിക്കുകയായിരുന്നു. നിരന്തര സംഭാഷണങ്ങൾക്കൊടുവിൽ അസറുക്കയാണ് ജാമിഅയിലുള്ള വ്യത്യസ്തങ്ങളായ കോഴ്സുകളെ പരിചയപ്പെടുത്തുന്നത്, അങ്ങനെ അവയുടെ പരീക്ഷകൾക്കായി ദില്ലിയിലേക്ക് വണ്ടി കയറി. കെ.എം.സി.സിയും എം.എസ്.എഫും സംയുക്തമായി ഒരുക്കിയ സ്ഥലത്തായിരുന്നു പരീക്ഷവേളകളിൽ ഞാൻ താമസിച്ചത്. റിസൾട്ട് വന്നപ്പോഴും ആദ്യം ഞാനത് വിളിച്ചറിയിച്ചവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ അസറുക്ക ഉണ്ടായിരുന്നു, മറുപടിയും വന്നു ''മുഹമ്മദലി ജൗഹറിന്റെ കലാലയത്തിലേക്ക് സ്വാഗതം'', പിന്നീട് ഞങ്ങളുടെ അഡ്മിഷൻ ഹെല്പ് ഡെസ്ക്കിന്റെ ഗ്രൂപ്പിൽ എന്റെ പേരും, അഡ്മിഷൻ കിട്ടിയ കോഴ്സും എല്ലാം വെച്ച് അസറുക്ക സ്വന്ത സിദ്ധമായ ഒരു അഭിവാദ്യമർപ്പിച്ചുള്ള മെസേജും ഇട്ടു. ആദ്യം ഇങ്ങനെയൊക്കെ ചെയ്യുന്ന ഒരു മനുഷ്യനെ അത്ഭുതത്തോടെ മാത്രമാണ് കണ്ടത്, പിന്നീടുള്ള പരിചയം എനിക്ക് മന

സ്സിലാക്കിതന്നു ഇയാൾക്ക് ഇങ്ങനെയല്ലാതെ പറ്റില്ല എന്ന്. ഞങ്ങൾ പലപ്പോഴും അസറുക്കയെ കളിയാക്കി പറയും, ഒരു ഓറിയന്റേഷൻ സമയത്ത് ദില്ലിയിലെ അതിഭീകര മലിനീകരണം ബുദ്ധിമുട്ടാവില്ലേ എന്ന് ഒരുകുട്ടി ചോദിച്ചപ്പോൾ സൗമ്യമായി ''അതൊക്കെ ഞമ്മക്ക് ശരിയാക്കാം'' എന്ന് അസറുക്ക പറഞ്ഞിരുന്നു. ഒരുവിധം എല്ലാ പ്രശ്നങ്ങൾക്കും പ്രയാസങ്ങൾക്കും പരിഹാരം കാണുന്ന, ഭംഗിവാക്കുകൾക്കപ്പുറം പ്രവൃത്തികളിലൂടെ സംസാരിക്കുന്ന പ്രകൃതമാണ് അസറുക്കയുടേത്.

ഡൽഹിയിലെ ആദ്യ നോമ്പനുഭവം ഇന്നും ഇഴമുറിയാതെ ഓർമകളിൽ തങ്ങിനിൽക്കു

ന്നുണ്ട്. 45 ഡിഗ്രിക്ക് മുകളിൽ ചൂടുള്ള നാളുകളിലായിരുന്നു നോമ്പ് പിടിച്ചിരുന്നത്, എന്നാലും ഞങ്ങൾ ഉച്ചതിരിഞ്ഞ് ക്യാമ്പസിലേക്ക് എത്തും, ശേഷം നോമ്പ് തുറയുടെ സജ്ജീകരണങ്ങള്ക്കായുള്ള ഓരോ പണികളിൽ ഏർപ്പെടും. എല്ലാർക്കും മുന്നെ ഒരാളെത്തി കാർമികത്വം വഹിക്കുന്നുണ്ടാവും, അത് അസറുക്കയാണ്. എല്ലാ പണികളും ഒരു മടിയും കൂടാതെ ചെയ്യും, ''കാസ്ട്രോ കഫേ''യിലെ ഞങ്ങൾ ഇരിക്കുന്ന സ്ഥലം അടിച്ചുതുടക്കുന്നത് മുതൽ, ഡൽഹിയിലെ നോമ്പു തുറകളിൽ ഒഴിച്ചുകൂടാനാവാത്ത സ്ഥാനമുള്ള ''റൂഹ് അഫ്സ'' പാനീയം കലക്കുന്നതിൽ വരെ, എല്ലാ കാര്യത്തിലും അസറുക്കാന്റെ ഒരു കയ്യൊപ്പ് നമുക്ക് കാണാനാവും. എന്നാൽ ഇതൊക്കെ എവിടെ നിന്ന് ആര് കൊണ്ടുത്തരുന്നു എന്നൊന്നും ഞങ്ങൾക്ക് അറിയേണ്ടിയിരുന്നില്ല. ഓരോ ദിവസവും നോമ്പു തുറ കഴിഞ്ഞാൽ അടുത്ത ദിവസത്തെ നോമ്പു തുറപ്പിക്കാനായി ഉള്ള പൈസ കണ്ടെത്താൻ സ്പോൺസർമാരെ തേടി അസറുക്ക ഇറങ്ങും.

അങ്ങനെയിരിക്കെ ആണ് ഒരു ദിവസം ഞങ്ങളുടെ നോമ്പു തുറപ്പിക്കാനായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ കണ്ട് തൊട്ടടുത്ത ഫ്ലാറ്റിലുള്ള ഒരാൾ ഒരു കാർട്ടൺ റൂഹ് ഹഫ്സ അസറുക്കയെ ഏല്പിച്ചത്. പലപ്പോഴും സ്പോൺസർ ആവാത്ത ദിവസങ്ങളിൽ മലബാർ ഹോട്ടലിലെ അലിക്കയോട് കടം പറഞ്ഞും ഒരു മുടക്കവും കൂടാതെ ആ റമദാനിലെ 30 നോമ്പുകളിൽ, സമൂഹ നോമ്പുതുറകൾ ഒഴികെയുള്ള ദിനങ്ങളിൽ നടത്താനായി. കോവിഡിന്റെ പിരിമുറുക്കത്തിൽ നിന്നും മോചിതയാവുന്ന ദില്ലിയിലെ സാഹചര്യത്തിൽ ആളുകൾക്ക് ഒത്തുചേരാനും പരസ്പരം സംസാരിക്കാനും കാണാനും ഉള്ള ഒരവസരം കൂടിയായിരുന്നു ആ സന്ദർഭങ്ങൾ. ഇതിനെല്ലാം പിന്നിൽ ഓടിനടക്കാനായി ഒരു മനുഷ്യനും അങ്ങനെ ഞങ്ങൾക്കിടയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ജാമിഅ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷനുമായി സംസാരിക്കുമ്പോൾ കൃത്യമായ പക്വതയോടെ കാര്യങ്ങൾ ആരായുന്ന, ഞങ്ങൾക്കിടയിൽ വന്ന് പണിയെടുക്കുമ്പോൾ നർമ്മം നിറഞ്ഞ സംഭാഷണങ്ങളിൽ മുഴുകുന്ന ഒരാൾ. ആ നോമ്പുകാലമാണ് എന്റെ ജാമിഅ ഓർമകളിൽ ഏറ്റവും മനോഹരമായി നിൽക്കുന്ന നാളുകളിലുള്ളത്. അസറുക്കയും, ശുഹൈബ്ക്കയും, അബുക്കയും, സുഹറത്തയും, ഇൻഫസ്ക്കയും, എൻ.എസ്സും തുടങ്ങി ജാമിഅയിലെ എല്ലാ സീനിയേഴ്സുമായും ഈയൊരു കാലയളവിലാണ് ഞാൻ കൂട്ടാവുന്നതും.

ദില്ലിയിൽ, രണ്ട് ചെറിയ പെരുന്നാളും ബലി പെരുന്നാളും ഞാൻ കൂടിയിട്ടുണ്ട്. നാട്ടിലെ പെരുന്നാളോർമകളുടെ നല്ല ഓർമകൾ പേറിയുള്ള ആദ്യത്തെ ദില്ലി പെരുന്നാൾ വ്യത്യസ്തമായിരുന്നു. അത്തരം ഓർമകളൊന്നും ചികയാൻ ഇവിടെയിടമില്ലെന്ന് നിനച്ചെങ്കിലും അവയെ അസ്ഥാനത്താക്കിയായിരുന്നു അസറുക്കാന്റെ വിളി പെരുന്നാൾ തലേന്ന് വന്നത്. ''എടാ ഇയ്യ് ഫ്രീ ആണെങ്കിൽ ഗുൽമോഹറിലേക്ക് പോര്, നമ്മൾക്ക് പായസം ഉണ്ടാക്കാലോ'', ഒരു തുടക്കക്കാരന് ഇതിൽപരം എന്ത് പരിഗണനയാണ് കിട്ടാനുള്ളത്. പിന്നീടങ്ങോട്ട് ദില്ലിയിലെ പെരുന്നാളോർമകളെല്ലാം ഒന്നിന് പുറകെ ഒന്നായി അത്രമേൽ മാധുര്യമേറിയതായിരുന്നു. ആദ്യത്തെ ബലിപെരുന്നാളിന്റെ മൂന്ന് ദിവസം മുമ്പുണ്ടായ കാര്യംപറയാം. തലേന്ന് തന്നെ എന്നോട് അതിരാവിലെ ഓഖ്ല ഹെഡിൽ എത്താൻ അസറുക്ക പറഞ്ഞു, ഖുർബാനിക്കായുള്ള (ബലിയറുക്കാനുള്ള) നമ്മുടെ മാടുകൾ വന്നിട്ടുണ്ടെന്നും അതിനെ നോക്കാൻ പോവണം എന്നും പറഞ്ഞിരുന്നു. ഞാൻ അങ്ങനെ രാവിലെതന്നെ അവിടെയെത്തി, അവിടുന്ന് ഞങ്ങൾ ഓരോ ഗ്ലാസ് മുസമ്പി ജൂസും കുടിച്ച്കൊണ്ട് നേരെ ദോബിഘട്ടിലേക് നടന്നു. വഴിയോരം മുഴുവൻ ആടുകളെ കൊണ്ട് നിറഞ്ഞിരുന്നു. പല കാര്യങ്ങളും സംസാരിച്ചുകൊണ്ടായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ നടപ്പ്, ഇടക്ക്, ബട്ലയിലെ ഗലാവട്ടി

ജാമിഅഃ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷനുമായി സംസാരിക്കുമ്പോൾ കൃത്യമായ പക്വതയോടെ കാര്യങ്ങൾ ആരായുന്ന, ഞങ്ങൾക്കിടയിൽ വന്ന് പണിയെടുക്കുമ്പോൾ നർമ്മം നിറഞ്ഞ സംഭാഷണങ്ങളിൽ മുഴുകുന്ന ഒരാൾ.

ബിരിയാണിയും നാഗൂരിച്ചായയും കഴിച്ചില്ല എന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ എന്നെ ഗഫാർക്ക കളിയാക്കിയ കാര്യങ്ങളൊക്കെ അസറുക്കയോട് പറഞ്ഞു. അങ്ങനെ ഞങ്ങൾ മാടുകളുടെ ഒരു ലോകത്ത് എത്തിപ്പെട്ടു, അവിടെനിന്നും ഞങ്ങളുടേത് കണ്ടെത്തുകയെന്നത് പണിപ്പെട്ട ഒന്നായിരുന്നു, അങ്ങനെ അസറുക്ക ഒരു വിധത്തിൽ ആ മൂന്നെണ്ണത്തിനെ കണ്ടെത്തി. ശേഷം കീശയിൽ നിന്നും ഒരു ചെറിയ തകരപ്പാട്ടയിൽ കൊണ്ടുവന്ന കടുംനീല ചായവും ഒരു ബ്രഷും പുറത്തെടുത്തു. എന്നിട്ട് ഓരോ മാടുകളുടെയും പുറത്ത് KL 01, 02, 03 എന്നിങ്ങനെ രേഖപ്പെടുത്തി, ഇനിയേത് പാതിരാത്രിക്ക് വന്നാലും നമ്മുടേതിനെ തിരിച്ചറിയാമായിരുന്നു. എന്നിട്ട് അതിനോടൊപ്പം നിന്നൊരു ഫോട്ടോയും എടുത്താണ് ഞങ്ങൾ മടങ്ങിയത്. തിരിച്ചുപോകുന്ന വഴിയിൽ ഓഖ്ല ഹെഡിലേക്ക് നടക്കുന്നതിന് പകരം മുറാദി റോഡിലേക്ക് അസറുക്ക മാറിനടന്നതെന്തിനെന്ന് എനിക്ക് മനസ്സിലായില്ല. എന്തെങ്കിലും ആവശ്യം ഉണ്ടാവും ആതായിരിക്കാം എന്ന് ഞാൻ നിനച്ചു. എന്നാൽ ആ നടത്തം ചെന്ന് നിന്നത് ഗലാവട്ടി ബിരിയാണിക്കടയുടെ മുന്നിലായിരുന്നു. ഒരു നിമിഷം ഞാനൊന്ന് തരിച്ചുനിന്നുപോയി, ഞാൻ സംസാരത്തിനിടയിൽ വെറുതെ പറഞ്ഞൊരു കാര്യം ഈ മനുഷ്യൻ ഓർത്തുവെച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതെനിക്ക് വിശ്വസിക്കാനായില്ല. അവിടുത്തെ ഭയ്യ പോത്തും, അതിനുമുകളിൽ ബസ്മതിച്ചോറും ഏറ്റവും മുകളിലായി വറുത്ത ഉള്ളിയും വെച്ച് ഞങ്ങളുടെ നേരെ ഓരോ പ്ലേറ്റ് നീട്ടിയിരുന്നു. അതവിടുന്ന് കഴിച്ചു ഇനി മടങ്ങാനുള്ള പ്ലാൻ ആണെന്ന് കരുതിയപ്പോൾ ആ മനുഷ്യൻ ഒരിക്കൽക്കൂടി ഞെട്ടിച്ചുകൊണ്ട് തൊട്ടടുത്തുള്ള നാഗൂരിചായക്കടയിലേക്ക് കയറിപ്പോയി, എന്റെ കണ്ണ് ആ റോഡരികിൽ നിന്ന് നിറഞ്ഞുപോയി, എങ്ങനെയാണ് ഒരാൾക്കിങ്ങനെ മറ്റൊരു മനുഷ്യന്റെ ചെറിയ ആഗ്രഹങ്ങൾ ചെയ്തു കൊടുത്തു കൊണ്ട് സ്നേഹിക്കാനാവുക എന്നത് എന്നെ വല്ലാതെ ചിന്തിപ്പിച്ചു. ഞാൻ അസറുക്കയോട് ഒന്നും മിണ്ടിയില്ല, നിറപുഞ്ചിരി മാത്രമായിരുന്നു അപ്പൊഴെനിക്ക് ആ മനുഷ്യന് പകരം നൽകാനുണ്ടായിരുന്നത്. പല സമയങ്ങളിലും വാക്കുകൾപോലും മനുഷ്യരുടെ സ്നേഹത്തിനു മുന്നിൽ അപ്രസക്തമാവുമെന്ന് അന്നെനിക്ക് മനസ്സിലായി.

ബലിപെരുന്നാൾ ദിനവും ഏറെ ഓർമകൾ നിറഞ്ഞതായിരുന്നു, ഞങ്ങളുടെ മാടുകളെ 9:30-ന് ഖുർബാനി (ബലിയർപ്പണം) ചെയ്യാമെന്നായിരുന്നു അവർ ഏറ്റത്, എന്നാൽ പല കാരണങ്ങൾ കൊണ്ട് അന്നതങ്ങനെ വൈകി. പിന്നീട് അസറുക്കയും ശുഹൈബ്ക്കയും, ജിഹാദ്ക്കയും, അബുക്കയും ചേർന്ന് അയാളെ വളഞ്ഞുകൊണ്ട് ഞങ്ങളുടേത് ചെയ്തിട്ട് മതി ബാക്കി എന്ന് ചട്ടംകെട്ടിയെങ്കിലും അയാൾ കൂട്ടാക്കിയില്ല, മൂപ്പർ തൊട്ടടുത്ത സ്ഥലത്തുപോയി കിടന്നുറങ്ങി, എണീക്കുമ്പോൾ മൂപ്പർക്ക് ചുറ്റും കാവൽനിൽക്കുന്ന ഞങ്ങളെയാണ് അയാൾ കണ്ടത്. എന്നിട്ടും കൂട്ടാക്കാതിരുന്നപ്പോൾ, അസറുക്ക അടുത്ത ആളെ കണ്ടുപിടിച്ചു, ഒരു വയസ്സായ ആളായിരുന്നു. അങ്ങനെ ഖുർബാനിയുടെ സമയമായി, പെട്ടെന്ന് മാട് കുതറിമാറി, ഞങ്ങളുടെ നേർ

ക്ക് വന്നു. അസറുക്ക മുഹിയുദ്ധീൻ ശൈഖ് തങ്ങളേ എന്നും വിളിച്ച് സൈഡിലേക്ക് മാറിനിന്നത് ഇന്നും എനിക്ക് മറക്കാനാവില്ല. പിന്നീട് പല നേരങ്ങളിലായി അവയുടെ പണികളെല്ലാം കഴിച്ചു. കുറച്ചുപേർ റൂമിലേക്ക് മടങ്ങി, ഞാൻ അസറുക്കയുടെയും, അബുക്കയുടെയും ഒപ്പം കാലിന്തികുഞ്ചിലെ റോഹിഗ്യൻ അഭയാർഥി ക്യാമ്പിലേക്ക് ചെന്നു, പലരെയും അസറുക്കാക്ക് പരിചയമുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങനെ അവർക്ക് ആ മാംസം കൊടുത്തു. ഒരു നേരത്തെ അന്നത്തെ അവർ എത്രത്തോളം പ്രാധാന്യത്തോടെയാണ് കാണുന്നത് എന്നും, അർഹതപ്പെട്ടവരിലേക്ക് തന്നെ അതെത്തുമ്പോൾ ഉള്ള സംതൃപ്തിയും അവിടെനിന്നും ഉണ്ടായി. ഞങ്ങൾ തിരിച്ചു റൂമിലേക്ക് പോയി, മുന്നി ഹൗസിൽ ഷബീർബായിയുടെ മന്തിയും കഴിച്ചുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾ പിരിഞ്ഞു. ഇത്തരത്തിൽ ഒരുപാട് നല്ല പെരുന്നാളോർമകളും അസറുക്കയെനിക്ക് സമ്മാനിച്ചിട്ടുണ്ട്, ഒടുവിലെ പെരുന്നാൾ ദിനം, ആ മനുഷ്യൻ 500 രൂപ ഞങ്ങൾ നാലുപേർക്ക് പെരുന്നാൾ പൈസയായി അയച്ചുതന്നു, അപ്രതീക്ഷിതമായ ഇത് എന്നെ ചെന്നെത്തിച്ചത് ഒത്തിരി ഓർമകളിലേക്കാണ്. ഞാനിങ്ങനെ അസറുക്കാക്ക് ഒരു ചെറിയ കുറിപ്പ് എഴുതി അയച്ചു, ''ചെറുപ്പത്തിൽ പെരുന്നാൾ നിസ്കാരം കഴിഞ്ഞാൽ ഞങ്ങൾ നേരെ പോവുന്നത് തറവാട്ടില് ഉമ്മാമയുടെ അടുത്തേക്കാണ്. ഉമ്മാമ പെരുന്നാൾ ദിനം ആയാൽ പുത്തൻ പത്തുരൂപയുടെ നോട്ട് മടക്കി കയ്യിൽ തരുന്നതാണ് പെരുന്നാൾ ദിവസങ്ങളിലെ ഞങ്ങളുടെ സ്ഥിരമായുള്ള ഒരു പതിവ്. പിന്നീട് കാലക്രമേണ അവരൊക്കെ മണ്മറഞ്ഞപ്പോൾ ആ ചര്യയയും ഇല്ലാതെയായി. ഇന്ന് ഈ പെരുന്നാൾ പൈസ ആ ഓർമകളെയെല്ലാം എനിക്ക് അയവിറക്കാൻ കാരണമാക്കി, അൽഹംദുലില്ലാഹ്. ജസാകല്ലാഹ്, ഈ പരിഗണനക്കും, പെരുന്നാൾ സ്നേഹത്തിനും. ഇതിനും അസറുക്കാന്റെ മറുപടി ഒരു പുഞ്ചിരി മാത്രമായിരുന്നു. ഇതുപോലെ തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവരെ സ്നേഹിക്കുന്ന, പരിഗണിക്കുന്ന മനുഷ്യരെ ഞാൻ വളരെ വിരളമായിട്ടേ കണ്ടിട്ടുള്ളു.

അസറുക്ക എന്ന പൊതുമധ്യത്തിലുള്ള രാഷ്ട്രീയക്കാരനും, സാമൂഹിക പ്രവർത്തകനുമപ്പുറം ആ മനുഷ്യൻ ചുറ്റുമുള്ള മനുഷ്യരുടെ സമയങ്ങളെ എത്രത്തോളം മനോഹരമാക്കാൻ പോന്നതാണ് എന്ന് മനസ്സിലായത് ഞങ്ങളൊന്നിച്ചുകൊണ്ട് രണ്ടുതവണകളിലായി മധ്യപ്രദേശിലേക്ക് നടത്തിയ യാത്രകളുടെ ഓർമകളാണ്. ജാമിഅയിലെ ഞങ്ങളുടെ പ്രിയ സീനിയർ അഹ്സൻക്കാന്റെയും സുമിത്താന്റെയും ബൗറയിലെ നക്ഷത്രക്കൂട്ടിലേക്കാണ് ഞങ്ങൾ പോയത്. പാചകമാണ് അസറുക്കാന്റെ പ്രധാനകാര്യം. വിവിധ വിഭവങ്ങള് പാചകം ചെയ്യുന്നതിലും, അവ മനോഹരമായി അലങ്കരിക്കുന്നതിലും അസറുക്കാക്ക് പ്രത്യേക മിടുക്കാണ്. ഒരുതവണ കഞ്ഞിയുണ്ടാക്കി, അത് കുടിക്കാന് പ്ലാവിന്റെ ഇല ചുരുട്ടി ഈർക്കിൽ കുത്തിയാണ് ഞങ്ങൾക്ക് തന്നത്, മറ്റൊരു തവണ തുളസിയുടെ മുകളിൽ ഉണ്ടാവുന്ന പൂവ് ചോറിൽ കുത്തിവെച്ചും കൊണ്ടുവെച്ചു. സമാധാനത്തോടെ പാചകം ചെയ്യുന്നതാണ് അസറുക്കാന്റെ രീതി, എന്നാൽ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനൊന്നും രുചിയിൽ ഒരു കുറവും വരാറില്ല. അത്തരത്തിൽ മറ്റൊരാളുടെ ആഗ്രഹ സഫലീകരണം നടത്തിയ കാര്യം കൂടി ഇവിടെ പറയാം. അനൂപ്ജി, കേരളത്തിൽ നിന്നും പതിറ്റാണ്ടുകൾക്കു മുന്നേ മധ്യപ്രദേശിലേക്ക് ചേക്കേറിയ മനുഷ്യൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഫാം ഹൗസിലാണ് ഞങ്ങളുടെ താമസം ഉണ്ടായിരുന്നത്. അവിടെ ചെന്ന ഒരു ദിവസമാണ് അനൂപ്ജി താൻ 25 കൊല്ലം മുന്നെ ദില്ലിയിൽ നിന്നും ഒരു ആടിനെ മുഴുവനായി ചുട്ടതിന്റെ ഒരല്പം കഴിച്ചതിന്റെ കഥയും, അത് വീണ്ടും കഴിക്കാനുള്ള ആഗ്രഹവും പറഞ്ഞത്. ആദ്യം ഞങ്ങൾ പിന്തിരിപ്പിച്ചെങ്കിലും പിന്നീട് അസറുക്ക അത് ചെയ്യാമെന്ന് തന്നെ നിനച്ചിറങ്ങുകയായിരുന്നു, ഒപ്പം അഹ്സൻക്കയും ഉള്ളതുകൊണ്ട് കാര്യങ്ങൾ കുറച്ചധികം എളുപ്പമായി. പിന്നീട് മണിക്കൂറുകളോളം നീണ്ട അധ്വാ

വിവിധ വിഭവങ്ങൾ പാചകം ചെയ്യുന്നതിൽ അസറുക്കാക്ക് പ്രത്യേക മിടുക്കാണ്. ഒരുതവണ കഞ്ഞിയുണ്ടാക്കി, അത് കുടിക്കാൻ പ്ലാവിന്റെ ഇല ചുരുട്ടി ഈർക്കിൽ കുത്തിയാണ് ഞങ്ങൾക്ക് തന്നത്, മറ്റൊരുതവണ തുളസിയുടെ മുകളിൽ ഉണ്ടാവുന്ന പൂവ് ചോറിൽ കുത്തിവെച്ചും കൊണ്ടുവെച്ചു.

നത്തിനൊടുവിൽ, അനൂപ്ജി അതാസ്വദിച്ച് കഴിക്കുന്നത് അസറുക്ക സന്തോഷത്തോടെ നോക്കിയിരിക്കുന്നത് എനിക്കോർമ്മയുണ്ട്. ഓരോ മനുഷ്യരും പറയുന്ന ആഗ്രഹങ്ങൾ നടത്തികൊടുക്കുവാൻ വല്ലാത്തൊരു ആവേശമായിരുന്നു ആ മനുഷ്യൻ ഉണ്ടായിരുന്നത്. ഞങ്ങൾ അങ്ങനെ ബാഡ്മിന്റൺ കളിക്കാനായി തവാ നദിയുടെ തീരത്തേക്ക് പോയി, ഈ വേളയും മനോഹരമാക്കാൻ അസറുക്ക തന്റെ കമന്ററി പാടവം ഉപയോഗിച്ചു: ''സൈഫുൽ ബത്താറിന്റെ തീതുപ്പുന്ന വരികൾ കൊണ്ട് മലബാറിലെ മുസ്ലിംകൾക്ക് അധിനിവേശ ശക്തികൾക്കെതിരെ പോരാടാൻ ഊർജം നൽകിയ മമ്പുറം തങ്ങളുടെ പിന്മുറക്കാർ, ആർത്തലച്ചുവരുന്ന അറബിക്കടലിനോടും, പറങ്കിപടയോടും ഏറ്റുമുട്ടി തന്റെ ജീവരക്തം കൊണ്ട് അറബിക്കടലിനെ ചെഞ്ചായമണിയിച്ച കുഞ്ഞാലി മരക്കാരുടെ പിൻതലമുറക്കാർ. ഇവിടെയിതാ ബാഡ്മിന്റൺ കോർട്ടിന്റെ ഒരുവശത്ത് പാറിവരുന്ന, ചീറിവരുന്ന സർവുകളെ നെഞ്ചൂക്കു കൊണ്ട് തടുത്തിടുന്ന കടത്തനാടൻ കരുത്ത് റാഷിദ് ഒരുവശത്ത് അണിനിരക്കുമ്പോൾ കടൽത്തീരത്ത് പാറിപറക്കുന്ന ചെമ്പൻകുതിരയെ പോലെ മലപ്പുറം മനസ്സ് ശഹസാദ് മറുവശത്ത് അണിനിരക്കുന്നു. മാന്യ കായിക പ്രേമികൾക്ക് ഈ ഫൈനൽ മാമാങ്കത്തിലേക്ക് ഹൃദയം നിറഞ്ഞ സ്വാഗതം'', ആകെ ഞങ്ങൾ 6 പേരുണ്ടായിരുന്ന ആ സ്ഥലത്തെ പോലും ഇത്രയധികം മനോഹരമാക്കി തീർക്കാനും ആവേശം കൊള്ളിക്കാനും ഈ വാക്കുകൾ തന്നെ ധാരാളമായിരുന്നു. ഒടുവിൽ എവിടെ നിന്നോ പെറുക്കികൊണ്ടുവന്ന കാട്ടുച്ചുള്ളികൾ വെച്ച് കെട്ടിക്കൊണ്ട് വിജയികൾക്കുള്ള ട്രോഫികൾ നൽകാനും അസറുക്ക മറന്നില്ല. താനുണ്ടാവുന്ന സ്ഥലവും, സന്ദർഭങ്ങളും സ്വത്വസിദ്ധമായ ശൈലി ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ട് അത്രമാത്രം മനോഹരമാക്കാനുള്ള വല്ലാത്തൊരു പാടവം അസറുക്കാക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇന്ന് ഓർക്കുമ്പോൾ ആ യാത്രകളുടെ കാതലായ ഓർമകൾ ഇത്തരം സന്ദർഭങ്ങളാണ്.

രാജ്യത്ത് എന്തുതരത്തിലുള്ള നീതിനിഷേധങ്ങൾ ഉണ്ടായാലും അതിനെതിരെ പ്രതികരിക്കുന്ന ക്യാമ്പസുകളിൽ എന്നും മുന്നിൽ നിൽക്കുന്ന ക്യാമ്പസുകളിൽ ഒന്നാണ് ജാമിഅ. അത്തരത്തിൽ ഒരു സമരദിനം, ക്യാമ്പസ് ഒന്നാകെ അടച്ചുകൊണ്ട് ജാമിഅ ഭരണകൂടം വിദ്യാർഥി വിരുദ്ധമായ നിലപാടെടുക്കുകയും ഒട്ടുമിക്ക വിദ്യാർഥി നേതാക്കളെയും ഡീറ്റൈൻ ചെയ്യുകയും ചെയ്ത ദിനം. വികാരപരമായി ഓരോരുത്തരും കാര്യങ്ങളെ പറ്റി പറയുകയും ചെയ്യുന്ന വേളയിൽ, ഞാനും അസറുക്കയും 24 ന്യൂസിന് ബൈറ്റ് കൊടുക്കുകയിരുന്നു. ഒരുവേള രണ്ടുപേരോടും വാക്കുകൾ കൈവിട്ടുപോയി പറഞ്ഞുവെങ്കിലും, അസറുക്ക തന്റെ പാടവം കൊണ്ട് അവയെ നല്ലരീതിയിൽ കൈകാര്യം ചെയ്തെടുത്തു. ഇത്തരം സമരങ്ങൾ കഴിഞ്ഞുള്ള നമ്മുടെ ഒത്തുചേരലുകളിൽ പലവിഷയങ്ങളും ചർച്ചചെയ്യുന്നതിനോടൊപ്പം, ഓരോരുത്തർക്കും വന്നുപോവുന്ന പാളിച്ചകൾ വെച്ചുള്ള നർമങ്ങളുടെ സമയം കൂടിയാണ്. അന്നത്തെ എല്ലാരുടെയും ഇര ഞാനും അസറുക്കയും ഞങ്ങളുടെ ബൈറ്റും ആയിരുന്നു. ഒരു യഥാർഥ രാഷ്ട്രീയക്കാരൻ പ്രകടനപരതകൾക്കപ്പുറം എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത് എന്ന് അസറുക്ക വരച്ചു കാട്ടി തന്നിരുന്നു.

പല പരിപാടികളും നടന്നുപോയത് ആ മനുഷ്യന്റെ ചടുലമായ നിർവഹണവും, ഏകോപനവും കൊണ്ട് മാത്രമായിരുന്നു. ആ വേർപാട് തന്നെയായിരുന്നു അവയെത്രത്തോളം വലിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആയിരുന്നു എന്ന് നാമോരോരുത്തർക്കും മനസ്സിലാക്കി തന്നത്. എന്നാൽ അവസാന സമയം വരെ പരിപാടികൾക്കായി ഓടിനടക്കുന്ന അസറുക്കയെ, പരിപാടിയുടെ ഒരു അഞ്ചുമിനിറ്റ് മുന്നെ കാണാതെയാവും. പിന്നീട് പരിപാടിയുടെ തുടക്കത്തിലെ കാണാനാവുകയുള്ളൂ. അപ്പോഴേക്കും ആ പരിപാടിക്കാവശ്യമായ വസ്ത്രത്തിലേക്ക് മാറിയിരിക്കും. പാർട്ടി പരിപാടികൾ ആണെങ്കിൽ ആ നീണ്ട കുർത്തയും, ഞങ്ങൾ ''സമദാനി തൊപ്പി''യെന്ന് പറയുന്ന വലിയ തൊപ്പിയും ധരിച്ചാവും എത്തുക, ഓണം പോലുള്ള പരിപാടികൾ ആണെങ്കിൽ മുണ്ടും, പൂക്കളുള്ള ഷർട്ടും, കയ്യിൽ ചുറ്റിയ മുല്ലപ്പൂക്കളും ഒക്കെയായി അവിടെ അസറുക്ക കളംനിറയും. ഇങ്ങനെ ഓരോ പരിപാടിയിലും തന്റേതായ ഒരു മുദ്ര എല്ലാവിധത്തിലും പ്രകടിപ്പിച്ചിരിക്കും. പരിപാടിക്ക് വരുന്ന ഓരോ മനുഷ്യ

രോടും അവരുടെ കാര്യങ്ങൾ തിരക്കുകയും അവർക്ക് വേണ്ട കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യും. സ്റ്റേജ് മുതൽ, ഭക്ഷണം വിളമ്പുന്ന സ്ഥലം വരെ എല്ലായിടത്തും ഒരു കണ്ണുണ്ടാവും. ഇത്തരം പരിപാടികൾ കഴിഞ്ഞാലും എല്ലാവരെയും തിരിച്ചയച്ച് അവിടെ ചെയ്യാനുള്ള കാര്യങ്ങളൊക്കെ ചെയ്തു തീർത്തേ അസറുക്ക മടങ്ങുകയുള്ളൂ.

എന്ത് കാര്യത്തിനും പരിഹാരവും, പോംവഴിയും അസറുക്ക കണ്ടിരിക്കും. ആയിടക്കാണ് എന്റെ സുഹൃത്തിന്റെ സഹോദരിയെ ഗുരുഗ്രാമിൽ ജോലിചെയ്യുന്ന കമ്പനിയിൽ ഒരാൾ ശല്യപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടെന്നും അവളുടെ കാര്യത്തിന് എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാനാവുമോ എന്ന് ചോദിച്ചുകൊണ്ട് സുഹൃത്ത് എന്നെ വിളിച്ചത്. അസറുക്ക അപ്പോൾ തന്നെ അവിടെയുള്ള ഒരാളെ വിളിച്ചു ശേഷം സുഹൃത്തിന്റെ സഹോദരിയുമായി കണക്ട് ചെയ്തും കൊടുത്തു. എന്താവശ്യത്തിന് വിളിച്ചാലും ചെയ്തു കൊടുക്കണം എന്ന് അയാളോട് ചട്ടംകെട്ടി.

പല പരിപാടികളും നടന്നുപോയത് ആ മനുഷ്യന്റെ ചടുലമായ നിർവഹണവും, ഏകോപനവും കൊണ്ട് മാത്രമായിരുന്നു. ആ വേർപാട് തന്നെയായിരുന്നു അവയെത്രത്തോളം വലിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആയിരുന്നു എന്ന് നാമോരോരുത്തർക്കും മനസ്സിലാക്കി തന്നത്.

അവസാനം അസറുക്ക എന്നോടിങ്ങനെയും പറഞ്ഞു, ''റാഷി, ഇനിയെന്തെങ്കിലും പ്രശ്നം ഉണ്ടാവുകയാണെങ്കിൽ ഞമ്മക്ക് ഗുരുഗ്രാമിൽ പോയി ഓനെ പിടിക്കാം''. ഏറ്റെടുക്കുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ അസറുക്ക പാലിക്കുന്ന ഉത്തരവാദിത്തം പറഞ്ഞറിയിക്കാനാവാത്തതാണ്.

ഡൽഹി എയിംസിലോ മറ്റു ആശുപത്രികളിലോ കാണിക്കാനുള്ള ടോക്കൺ ശരിപ്പെടുത്തി തരുന്നതു മുതൽ, കാണിച്ചുകഴിഞ്ഞു വന്നാൽ അതിന്റെ കാര്യങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചു, പിന്നീടുള്ള അവസരത്തിൽ മാറ്റമുണ്ടോ എന്ന അന്വേഷിക്കൽ വരെയെത്തി നിൽക്കുന്ന കരുതലിന്റെയും സ്നേഹത്തിന്റെയും പ്രതീകമാണ് അസറുക്ക. പല വേളകളിലും എം.പിമാരുടെ വസതിയിൽ പോകുമ്പോൾ എന്നെയും കൂടെക്കൂട്ടാറുണ്ടായിരുന്നു. ബഷീർക്കാനോടും, വഹാബ്ക്കാനോടും, കെ.എം.സി.സിയുടെ ഹലീംക്കയോടും, ഹാരിസ്ക്കാനോടും, എം.എസ്.എഫിന്റെ സാജുക്കാനൊടുമെല്ലാം എന്നെ പരിചയപ്പെടുത്തുമ്പോൾ അസറുക്ക ആദ്യം പറയുന്ന ഒരു വാക്കുണ്ടായിരുന്നു, ''ഇവൻ നമ്മളുടെ ആളാണ് ട്ടോ, തലശ്ശേരിക്കാരനാണ്'', വല്ലാത്തൊരു സ്നേഹവും പരിഗണനയും ആ വാക്കിലെന്നും എനിക്ക് കിട്ടാറുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കയാണ് വയനാട് മുട്ടിൽ യതീംഖാനയുടെ എല്ലാമെല്ലാമായ ജമാൽ സാഹിബ് എന്ന WMO ക്കാരുടെ ''ജമാലുപ്പ'' ഡൽഹിയിലേക്ക് വന്നത്, എനിക്ക് അദ്ദേഹത്തിനെ കാണണം എന്ന് വല്ലാത്തൊരു ആഗ്രഹം ഉണ്ടായിരുന്നു. മുമ്പ് മുട്ടിലിൽ പോയപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം ഭക്ഷണം കഴിച്ചതൊക്കെ എനിക്കോർമ്മയുണ്ട്. ഞാനിക്കാര്യം വെറുതെ അസറുക്കാനോടും പറഞ്ഞിരുന്നു. വൈകുന്നേരമായപ്പോൾ ജാമിഅയുടെ ഏഴാം നമ്പർ ഗേറ്റിൽ ഓട്ടോയിൽ അസറുക്ക വന്ന് എന്നെയും കൂട്ടി നേരെ പോയത് വഹാബ് സാഹിബിന്റെ റൂമിലേക്കാണ്. അങ്ങനെ ജമാലുപ്പാന്റൊപ്പം കുറച്ചുനേരം സംസാരിച്ചു. ഇറങ്ങാൻ നേരം അവരെല്ലാം നിന്ന് ഫോട്ടോ എടുത്തു. ഞാൻ അതിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല, അസറുക്ക അത് കഴിഞ്ഞ് ഉടനെതന്നെ ജമാലുപ്പാനോട് പറഞ്ഞ് എന്നെയും ചേർത്ത് ഫോട്ടോയെടുപ്പിച്ചു. എവിടെയോ ഞാൻ അതാഗ്രഹിച്ചിരുന്നു എന്ന് അസറുക്കയ്ക്ക് അറിയാമായിരുന്നു, ഞാൻ പറയാതെ പോലും ആ കാര്യം അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ചെയ്തുതന്നു. ഇന്നും ഞാനെന്റെ ശേഖരത്തിൽ സൂക്ഷിക്കുന്ന ഫോട്ടോകളിൽ ഒന്നാണ് അന്ന് ജമാലുപ്പാന്റൊപ്പം ഞാനും അസറുക്കയും എടുത്ത ഫോട്ടോ. ഇന്ന് രണ്ടുപേരും നാഥന്റെ സവിധത്തിലാണ്.

എഴുതിയറിക്കാനാവാത്തവിധം പല വേളകളിൽ കൂട്ടായുണ്ടായ ഒരാളാണ് അസറുക്ക. നമ്മുടെ കാര്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുന്ന, അതിനെപറ്റി കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ തിരക്കുന്ന ചുരുക്കം ചിലരിൽ ഒരാൾ. എന്റെ 23-ാം പിറന്നാളിന്റെ അന്ന് സുഹറത്താക്ക് പനിയായത് കാരണം ഞാൻ മരുന്ന് വാങ്ങി നൂർ നഗറിലെത്തി, പിന്നെ അലൂട്ടിയെയും കളിപ്പിച്ച് അവിടെയിരിക്കുകയായിരുന്നു. ഞാൻ അവിടെയുണ്ടെന്ന് സുഹറത്താന്റെ കാര്യങ്ങൾ തിരക്കാൻ

വിളിച്ചപ്പോൾ അസറുക്ക അറിഞ്ഞു. ഒരല്പം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അസറുക്കയും അബൂക്കയും അഹ്സൻക്കയും ഒരു കേക്കുമായി അവിടേക്ക് വന്നു. അസറുക്ക ആ വേള ഓർത്തെടുത്തു അങ്ങനെ ആഘോഷിക്കുകയായിരുന്നു. പിന്നെ തന്റെ തോളിൽ തൂക്കിയിടുന്ന സഞ്ചിയിൽ നിന്നും ഒരു പൊതി പുറത്തെടുത്തു, അതിൽ ഇവ്വിധം എഴുതിയിരുന്നു ''ഏറെ പ്രിയപ്പെട്ട റാഷിക്ക് സ്നേഹപൂർവ്വം അസറു'', ചില മനുഷ്യരുടെ സ്നേഹത്തിനുമുന്നിൽ നമ്മൾ പകച്ചുപോവുകയും പകരം നൽകാനൊന്നും ഇല്ലാതെ മിഴിച്ചു നിന്നുപോവുകയും ചെയ്യും. എന്ത് പറയണം എന്നൊന്നും അറിയാതെ ഞാൻ അങ്ങനെ നിന്നു. സ്നേഹിക്കാൻ മാത്രം അറിയുന്ന ഇങ്ങനൊരു കൂട്ടിനെ നൽകിയതിന് പടച്ചോന് സ്തുതിച്ചു.

അസറുക്ക മരിച്ചുപോയിട്ടില്ല, ദില്ലിയിലെ അശരണരായ ഒരുപാട് മനുഷ്യരുണ്ട്, അവർക്കൊക്കെ താങ്ങായും തണലായും വർത്തിക്കാതെ അയാൾക്ക് അങ്ങനെ പോവാനാവില്ലല്ലോ. അവസാനം പോയ കുഷ്ഠരോഗികൾ അധിവസിക്കുന്ന ദിൽഷാദ് ഗാർഡനിൽ അസറുക്കാന്റെ വരവും കാത്തിരിക്കുന്ന ഒട്ടനവധി മനുഷ്യരുണ്ടാവില്ലേ... ദില്ലിയിൽ നിന്നും മരണപ്പെടുന്ന ഓരോ മലയാളിയുടെയും മയ്യിത്തുകൾ നാട്ടിലേക്ക് എത്തിക്കുന്നത് വരെ എല്ലാകാര്യങ്ങളിലും ഇടപെടുന്നത് ആ മനുഷ്യനല്ലേ, അലൂട്ടിക്കും ജുലുമോനും റീനുവിനും ബേബിക്കും മനുവിനും ആന കളിക്കാനും അവരോടൊപ്പം കണ്ണ് പൊത്തികളിക്കാനും അസറുമാമ വേണ്ടേ, ദില്ലിയിലേക്ക് വരുന്ന എം.എസ്.എഫ്, ഐ.യു.എം.എൽ, എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ് നേതാക്കളെ ഒക്കെ സ്വീകരിക്കാൻ മുൻപന്തിയിൽ അസറുക്കയല്ലാതെ മറ്റാര്, ജാമിഅയിലെ പരിപാടികളുടെ എല്ലാം ആകർഷണം ആ മനുഷ്യൻ ചെയ്യുന്ന ഓരോ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അല്ലേ, ജാമിഅയയുടെ പഴയ തലമുറയിലെ കഥകൾ നവാഗതർക്കായി പകർന്നുനൽകുന്ന, തലമുറകൾ തമ്മിൽ കോർത്തിണക്കുന്ന ആ കണ്ണിയല്ലാതെ മറ്റാരാണ്. ഇങ്ങനെയെല്ലാം ഞങ്ങളുടെ അസറുക്ക വിട്ടുപിരിഞ്ഞില്ലെന്ന് വിശ്വസിക്കാൻ തന്നെയാണ് ഓരോരുത്തരുടെയും താല്പര്യം. പടച്ചോന്റെ അനന്തമായ വിധി നമ്മൾ മനസ്സിലാക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിലും പടച്ചോൻ ഇഷ്ടപ്പെട്ടവരെ പെട്ടെന്ന് അവങ്കലിലേക്ക് വിളിക്കുമെന്നല്ലേ. ആരോ എഴുതി വെച്ചതുപോലെ നെറ്റിത്തടങ്ങളിൽ വിയർപ്പുതുള്ളിയുമായി അസറുക്ക അങ്ങനെ പടച്ചോന്റെ അടുക്കലേക്ക് മടങ്ങി, ഞങ്ങളെയെല്ലാം തനിച്ചാക്കി.

വല്ലാത്തൊരു ശൂന്യതയായിരുന്നു ദില്ലിയൊട്ടുക്കും, പലരും അതിൽ നിന്നും ഇനി കരകയറുമോ എന്നുപോലും അറിയാതെ തരിച്ചുനിന്നു. അസറുക്ക ഇനിയില്ലെന്ന് ഐ.സി.യുവിന്റെ മുന്നിൽ നിന്നും അറിഞ്ഞതു മുതൽ തരിച്ചു നിന്നുപോയിരുന്നു. ദില്ലി തണുത്തുറഞ്ഞിരുന്ന ഡിസംബർ മാസം, ഞാൻ ഐ.സി.യുവിന്റെ വാതിലിറങ്ങി. താഴെ വേർപ്പാടറിഞ്ഞെന്നോണം മരവിച്ചുപോയ ഒരു സീറ്റിലിരുന്ന് എന്തുചെയ്യണം എന്നറിയാതെ പകച്ചുനിന്നു. വീട്ടിലേക്ക് ഉമ്മാനെ വിളിച്ചു മരണവാർത്ത പറഞ്ഞു. മുകളിൽ അസറുക്കാന്റെ ഉമ്മയുടെയും ഉപ്പയുടെയും ബാക്കിയുള്ളോരുടെയും കരച്ചിലുകൾ എനിക്ക് കണ്ടുനിൽക്കാൻ ആവുന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. വെറുതെ ഫോൺ കയ്യിലെടുത്തു, ഇന്നലെ വരെ എല്ലാരും ദുആയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തണം എന്ന് പറഞ്ഞൊരു മനുഷ്യന്റെ ചിത്രങ്ങളായിരുന്നു അതിൽ മുഴുവൻ. ആരോ ഒരു കുറിപ്പ് ഷെയർ ചെയ്തത് കണ്ടു, അത് അസറുക്കാന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ഷിബു മീരാൻ സാഹിബിന്റെതായിരുന്നു. ഞാൻ ഒറ്റയിരുപ്പിൽ അത് വായിച്ചു തീർത്തു. ഉള്ളിൽ അണപൊട്ടാതെയിരുന്ന വികാരങ്ങളെല്ലാം ഒരു നിമിഷം കൊണ്ട് എന്നിൽ നിന്നും ധാരാധാരയായി ഒലിച്ചിറങ്ങി. ഹോളിഫാമിലിയുടെ ആ വിശാല അങ്കണത്തിൽ ഏകാകിയായിരുന്ന് ഞാൻ കരഞ്ഞു, കണ്ണ് കലങ്ങും വരെ. എന്നെ കാണാഞ്ഞപ്പോൾ ശുഹൈബ്ക്കയും കബീർക്കയും അഫ്നാനും നോക്കിയിറങ്ങിയിരുന്നു. അവര് സമാധാനിപ്പിച്ചപ്പോൾ ഒരു വിധം കരച്ചിൽ നിർത്തി. എല്ലാം പൊടുന്നനെ സംഭവിച്ചത് പോലെ തോന്നി.

കഴിഞ്ഞ അഞ്ചു ദിവസങ്ങളിലായി ഞങ്ങളെല്ലാവരും ഹോസ്പിറ്റലിൽ ആയിരുന്നു, അസുഖം മൂർച്ഛിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് അറിഞ്ഞപ്പോൾ നാട്ടിൽ നിന്നും ഉപ്പയും ഉമ്മയും വന്നു, അഹ്സൻക്ക ലഖ്നൗവിൽ നിന്നും പെട്ടെന്നെത്താൻ വിമാനം കയറി, ഫ്രാൻസിൽ നിന്നും വന്ന് നാട്ടിലേക്ക് തിരിച്ചുപോവേണ്ടിയിരുന്ന

പാത്തുമ്മ തിരിച്ചുപോയില്ല. ഇന്നലെ രാത്രി ഞങ്ങളെല്ലാവരും സന്തോഷത്തോടെയാണ് പിരിഞ്ഞത്, അസറുക്കാന്റെ ആരോഗ്യത്തിൽ മാറ്റം ഉണ്ടെന്നും, വെന്റിലേറ്ററിന്റെ സഹായം ഒരു പരിധിവരെ കുറച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നുമൊക്കെ അറിഞ്ഞപ്പോൾ ഞങ്ങൾ എന്തെന്നില്ലാത്ത ആഹ്ലാദത്തിൽ ആയിരുന്നു. മീരാൻ സാഹിബ് എഴുതിയതുപോലെ ''ഈ വാർത്ത കേട്ടപ്പോഴും എനിക്ക് വലിയ സന്തോഷം ഉണ്ടായില്ല, ഉള്ളിലെവിടെയോ എന്റെ കുട്ടിക്ക് എന്തോ സംഭവിക്കാനിരിക്കുന്നു എന്ന തോന്നൽ ഉണ്ടായി'', അങ്ങനെ ഞങ്ങൾ ആരും പ്രതീക്ഷിക്കാത്ത ആ സമയവും വന്നണഞ്ഞു, അരമണിക്കൂറോളം തുടർച്ചയായി CPR കൊടുത്തിട്ടും ഈ ലോകത്തോട് വിട പറയാനായിരുന്നു ആ ഹൃദയ തുടിപ്പുകൾ നിലച്ചത്, അസറുക്ക ഇനി ഇല്ല. ഒരു വിധത്തിൽ ആംബുലൻസിന്റെ മുന്നിലെത്തിയ ഞങ്ങൾ, എയിംസിലേക്കെടുക്കുന്ന അസറുക്കാന്റെ ശരീരം നോക്കിനിന്നു, കൂടെ ഒരാളോട് കയറാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ അഹ്സൻക്ക ഉള്ളിലേക്ക് കയറിയിരുന്നു, അത്പോലെ തിരിച്ചിറങ്ങി, ഒരുവേള പിടിവിട്ടുപോയി, ആ കാഴ്ചകളൊന്നും എനിക്ക് കണ്ടുനിൽക്കാൻ ആവുന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. എയിംസിൽ നിന്നാണ് അസറുക്കാനെ അവസാനമായി കാണുന്നത്, കണ്ടുനിൽക്കാനാവാത്ത വിധം അസറുക്ക മാറിപോയിരുന്നു. പിന്നീട് എയർപോർട്ടിലേക്ക് പോകാൻ ഞങ്ങൾക്ക് കഴിയുമായിരുന്നില്ല. പാത്തുമ്മയും, ശുഹൈബ്ക്കയും, ഹലീംക്കയും അസറുക്കനോടൊപ്പം നാട്ടിലേക്ക് തിരിച്ചു. ഞങ്ങൾ കബീർക്കാന്റെ വീട്ടിൽ പോയി കിടന്നു. എന്താണ് സംഭവിക്കുന്നത് എന്നറിയാതെ മയങ്ങി. നെഹ്റുപ്ലെസിൽ നിന്നും ജാമിഅയ്ക്ക് എത്താതെ ഞങ്ങൾക്ക് സമാധാനം ഇല്ലാതെയായി. വൈകുന്നേരം ഞങ്ങൾ ജാമിഅയിലേക്ക് തിരിച്ചു. അനാഥമായ ജാമിഅ, അനാഥമായ ഓഖ്ലയും നൂർ നഗറും, അസറുക്കാന്റെ വേർപ്പാടറിഞ്ഞു നൊമ്പരപ്പെട്ട ബട്ലയും, നൂർ നഗറിലെ കച്ചവടക്കാരും. ജാമിഅയിലെ ഓരോ സ്ഥലങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടും എന്തെങ്കിലും ഓർമകൾ എനിക്ക് അസറുക്കയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിട്ട് ഉണ്ടാവും, സഹ്റ ഹോട്ടലിന്റെ മുന്നിലെത്തിയപ്പോഴാണ്, ഞാനും അസറുക്കയും അസ്നയും അവസാനമായി അവിടുന്ന് ബിരിയാണി കഴിച്ചത് ഓർമയിലെത്തുന്നത്. അതിൽ തുടങ്ങി ഓരോ സ്ഥലത്തെത്തുമ്പോഴും എനിക്ക് പിടിച്ചുവെക്കാനാവാത്ത വിധം നിറകണ്ണുകൾ തുളുമ്പുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അവരൊക്കെ പണിപെട്ട് ആശ്വസിക്കാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടും എനിക്ക് പിടിച്ചുനിർത്താൻ കഴിയുന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആ മൂന്ന് ദിവസങ്ങളിൽ ഞങ്ങൾ ജാമിഅക്കാർ പിടിച്ചുനിന്നത് ഞങ്ങളെ ചേർത്തുനിർത്തി കൂടെക്കൂട്ടി, കാര്യങ്ങൾ പറഞ്ഞു തന്ന്, ഞങ്ങളെ കേട്ട്, സമാശ്വസിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് കൂടെനിർത്തിയ ഗുൽമോഹറിലെയും ജാമിഅയിലെയും സീനിയഴ്സിന്റെ പരിശ്രമം കൊണ്ട് മാത്രമായിരുന്നു.

അസറുക്ക പോയിമറഞ്ഞുള്ള നാലാം ദിനം, പലർക്കും പിന്നീടുണ്ടായിരുന്നത് വല്ലാത്തൊരു ശൂന്യത ബോധമായിരുന്നു. അത്തരത്തിലൊന്ന് എന്നെയും പിടിമുറുക്കി. എന്നെ ഡൽഹിയിലേക്ക് കൈപിടിച്ചുയർത്തിയ, എല്ലാ കാര്യങ്ങളിലും കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന മനുഷ്യന്റെ വേർപ്പാട് അത്രത്തോളം എല്ലാവരെയുംപോലെ എന്നെയും ഉലച്ചിരുന്നു. എന്ത് ചെയ്യണമെന്നറിയില്ല, ഇനി മുന്നോട്ട് എന്ത് എന്നതിനെ പറ്റി ഒരു ധാരണയും ഇല്ല. ഇങ്ങനെയിരിക്കയാണ് ഞങ്ങൾ അഹ്സൻക്കയോടൊപ്പം അസറുക്കാന്റെ റൂമിൽ ചെന്നിരുന്നത്. ഒട്ടനേകം ഓർമകൾക്ക് വിത്തുപാകിയ ആ മുറിയിലേക്ക് ചെല്ലുന്നതുപോലും അത്രമേൽ വിഷമകരമായിരുന്നു. അന്ന് അഹ്സൻക്ക ഞങ്ങളോട് പറഞ്ഞ കുറച്ചുകാര്യങ്ങളുണ്ട്, ഞങ്ങളെ പിടിച്ചുനിർത്തിയ ചിലതായിരുന്നു ആ വാക്കുകൾ. ''അസറുവുമായുള്ള ഓർമകൾ ഒരു ദുഃഖത്തിന്റെ ഭാണ്ഡമായി കൊണ്ടുനടന്നാൽ, അതിന്റെ കഠിനമായ ഭാരം കാരണം ഏതെങ്കിലും ഒരു വേളയിൽ അതിറക്കി വെക്കാൻ നിങ്ങൾക്ക് തോന്നിയേക്കാം, എന്നാൽ അസറുവുമായുള്ള നല്ല നല്ല ഓർമകൾ എല്ലാം നിങ്ങൾ ഒരു ചെറിയ അത്തർ കുപ്പിയിലെന്നവണ്ണം നിങ്ങളോട് കൂടെകൂട്ടിയാൽ അവ നിങ്ങൾക്ക് ഒരിക്കലും ഇറക്കിവെക്കേണ്ടി വരില്ല, എന്നും നിങ്ങളോട് ചേർത്തുനിർത്താനാവുന്ന സുഗന്ധമായി നിങ്ങളിൽ അസറു അവശേഷിക്കും. ആ സുഗന്ധം മറ്റൊരു മനുഷ്യനെ സഹായിക്കുമ്പോഴും, സഹജീവികളോട് അനുകമ്പ കാണിക്കുമ്പോഴും, അപരന്റെ പ്രശ്നം തന്റെ പ്രശ്നമായി തോന്നുമ്പോഴുമെല്ലാം പകർന്നു നൽകാൻ കഴിയുന്ന ഒരു പരിമളമായി നിങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട അസറുമാറും, എല്ലാവർക്കും അവരുടേതാണ് അസറു. ഓരോരുത്തർക്കായി പ്രിയപ്പെട്ട ഓർമകൾ സമ്മാനിച്ച മനുഷ്യൻ, ആ മനുഷ്യന്റെ ഓർമകൾ വേദനകളായല്ല, അയാൾ കാണിച്ചുതന്ന പാതയിൽകൂടി പ്രചരിപ്പിക്കാൻ കൂടി നമുക്ക് കഴിയണം. അസറുവിനെ നാം ഇനി സ്മരിക്കേണ്ടത് അങ്ങനെയാണ്''. ഇന്നും ഞാൻ പാലിച്ചുപോവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന, എന്നാൽ പലപ്പോഴും പരാജയപ്പെട്ടുപോവുന്ന, ഇനിയങ്ങോട്ടുള്ള ജീവിതത്തിൽ പാലിച്ചുപോവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നതും ആ സുഗന്ധത്തിന്റെ പ്രചാരകൻ ആവാനാണ്.

റമീസ് അഹമ്മദ്

ആരായിരുന്നു നീ?

വിധിയെ...
വഴിവിളക്കെ...
അണയുമോ നീ ഇനി
ഇരുട്ടിനെ ഇല്ലാതാക്കാൻ വരില്ലെന്നോ...
ഈ വഴി പോയി നീ
നിൻ റാന്തൽ വെട്ടം കൊണ്ട്
മടങ്ങുകയാണോ നീ മറന്നു വെച്ച്
മധുമന്ദഹാസം നീ
തൂകുകയില്ലെന്നാണോ
മറക്കുവാനാകുമോ ഈ വഴിയാത്രികർക്ക്
ആവതും ആയുസ്സും ആരാനു വേണ്ടി നീ...
ആർക്കെന്ത് നിന്നാൽ എന്നൊരു
ചോദ്യവും ഇനിയില്ല
ആരായിരുന്നു നീ..
അസറു ആരായിരുന്നു നീ
ഈറനണിഞ്ഞു ഈ
മിഴി തുറക്കുവവാനാകുന്നില്ലാ...
ആരായിരുന്നു എനിക്കാരായിരുന്നു നീ
അടുത്തെന്ന പോലെ നീ
അടുത്തിരുന്നില്ലേ ഈ..
അടുപ്പങ്ങൾ ഓരോന്നും
അടക്കി വെച്ചില്ലെ നീ...
അറിയാത്ത ലോകത്തെ നീ
അലങ്കരിച്ചടുപ്പിച്ചു.
അവരിന്നുമോർക്കുന്നു
നോവിലലിഞ്ഞീ മഹാ നഗരത്തെ
നിൻ സ്മൃതിയോർമയിൽ...

അമൂല്യമായ സ്നേഹ സൗഹാർദത്തിന്റെ ഓർമ്മ

സുമയ്യ ഫാർവിൻ

''അമൂല്യമായ സ്നേഹ സൗഹാർദത്തിന്റെ ഓർമക്ക്''. നക്ഷത്രക്കൂട്ടിലെ ''വാൾ ഓഫ് ലവിൽ'' (Wall of Love) ഫെബ്രുവരി 27, 2023-ന് അസറു ഇങ്ങനെ എഴുതി. 'സുമീ, നമ്മുടെ അസറു പോയി ഇനി അസറു ഇല്ല സുമീ' എന്ന് പ്രിയപ്പെട്ടവൻ ചങ്കുപൊട്ടി പറഞ്ഞപ്പോൾ ഫോണിന്റെ ഈ അറ്റത്ത് ഞാനും നിശബ്ദയായിരുന്നു. എന്ത് പറയണമെന്നോ എന്ത് ചെയ്യണമെന്നോ അറിയുന്നുണ്ടായില്ല. ഉപ്പാന്റെ, ഇത്താന്റെ, മാമന്റെ മരണത്തിന് ശേഷം ഞാൻ ഇത്രയേറെ പ്രയാസമനുഭവിച്ച സമയം ഉണ്ടായിട്ടില്ല. അസറുവെന്ന സാമൂഹിക പ്രവർത്തകൻ, രാഷ്ട്രീയക്കാരൻ, സംഘാടകൻ, നേതാവ് തുടങ്ങി അവന് കൈവെക്കാത്ത മേഖലയില്ല. പക്ഷെ എനിക്കിവിടെ അടയാളപ്പെടുത്താനുള്ളത് അസറുവെന്ന മനോഹരമായ സൗഹൃദത്തിന്റെ ഭാഷയെയാണ്.

'സുമീ! സലാം, എന്തൊക്കെ വിശേഷങ്ങൾ?' ഓൾ ഓക്കെ? എന്ന് എല്ലാ തിരക്കിനിടയിലും ഇടക്കിടെ അന്വേഷിക്കുന്ന സുഹൃത്ത്. ഒറ്റക്ക് മധ്യപ്രദേശിൽ നിന്ന് മടുക്കുമ്പോൾ ഡൽഹിക്ക് വണ്ടി കേറാൻ ഒരുങ്ങുമ്പോൾ മെസ്സേജ് വന്നിട്ടുണ്ടാകും. നാളെ 4:00 മണിക്ക് ലേ! വണ്ടി ഏത് സമയത്താണേലും അഹ്സന്റൊപ്പം അസറുവും പ്ലാറ്റ്ഫോമിൽ എത്തും, ബൊക്കയും മാലയും മുദ്രാവാക്യവുമൊക്കെയായ്! ഓൻക്ക് നമ്മളൊക്കെ സ്പെഷലാണ്. ഇനി അഹ്സൻ വല്ല തിരക്കിലാണെങ്കിൽ എന്റെ എല്ലാ പ്ലാനിലും അസറു കൂട്ടു വരും.

വല്ലാത്തൊരു എനർജിയാണ് ഓൻക്ക് അതങ്ങനെ നമ്മളിലേക്കും ഒഴുകും. കഥകൾ പറഞ്ഞ് തമാശകൾ പറഞ്ഞ് ഞങ്ങളങ്ങനെ രാത്രികളിൽ ഡൽഹി തെരുവിൽ അലയും. പോത്ത് ഷവർമയും കുർകുറെ മോമോസും കഴിക്കും. ഞാൻ വന്നാൽ എന്തേലും ഔട്ടിങ് പ്ലാൻ ഉറപ്പാണ്. അങ്ങനെയങ്ങനെ ഒരുമിച്ച് കണ്ട സിനിമകൾ, അഫ്ഗാനി റസ്റ്റോറന്റിലെ ഫുഡ് , മണ്ടി കാണാൻ പോയത്, മുസ്താഖ് സാറിന്റെ വീട്, ജാമിഅയിലെ ടേബിൾ റൗണ്ട് സംഭാഷണങ്ങൾ, റംസാൻ രാത്രിയിലെ സാക്കിർ നഗർ അങ്ങനെയങ്ങനെ നമ്മൾ പങ്കു വെച്ച കഥകളും ഇടങ്ങളും ഒരുപാടുണ്ട്. ഗ്രാനഡയെന്ന ഞങ്ങളുടെ വീട്, ടൈം ടേബിൾ പ്രകാരം അസറുവിന്റെ ദിവസം പോത്ത് കിട്ടും നല്ല ടേസ്റ്റുള്ള പോത്ത് കറിയും ഉപ്പേരിയും ചോറും ഒക്കെയായി പെർഫെക്ഷൻ! മുനവ്വിർ ന്റെ യൂറോപ്യൻ, അഹ്സന്റെ പൊഹ, കുട്ടി റയീസിന്റെ ഓട്സും, ഓന്റെ റൂം മേറ്റിന്റെ ബർഗറും ചണയുമൊക്കെ കഴിച്ച് മടുക്കുമ്പോൾ അസറു കിടുക്കും തിമിർക്കും. പഴയ ഡൽഹിക്കഥകൾ പറയാൻ അവന്റെയത്ര കഴിവ് വേറെ ആർക്കും ഇല്ലല്ലോ! അതങ്ങനെ വന്നോണ്ടിരിക്കും. ഇടക്ക് ഗ്രാനഡയിൽ സെൽഫ് കെയർ ദിനങ്ങൾ കാണും. ഞാനും അസറുവും ചേർന്ന് സ്കിൻ കെയർ റെമഡികൾ ഉണ്ടാക്കും. അസറു എല്ലാർക്കും തേച്ചു കൊടുക്കും. എന്നിട്ടൊരു ഡയലോഗുണ്ട്. സ്കിൻ കെയർ ഈസ് സെൽഫ് കെയർ!

പെരുന്നാളിന് നമ്മളൊരുമിച്ച് ഉണ്ടാക്കി കഴിച്ച ആ ചോറിന്റെ പോത്തിന്റെ രുചി ഇന്നും നാവിൽ ഓർമയിലങ്ങനെ മായാതെ കിടപ്പാണ്. പതിയെ നമ്മൾ സൗഹൃദമെന്നൊരു കുഞ്ഞു കൂടാരം പണിയുകയായിരുന്നു. അതെല്ലാം കഴിഞ്ഞ് രണ്ട് തവണ അസറു നമ്മുടെ ഗ്യാങ്ങിനൊപ്പം മധ്യപ്രദേശിൽ നക്ഷത്രക്കൂട്ടിലെത്തി. ഡൽഹി വിട്ട് എങ്ങും പോകാത്ത ഡൽഹിയുടെ അസറു നക്ഷത്രക്കൂട്ടിൽ തിരക്കുകളിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞ് നിന്ന് കൂട്ടുകാരൻ മാത്രമായി. ഞങ്ങൾ ''ഭീംഭേട്ക'' കാണാൻ പോയി. പ്രാചീന ശിലായുഗ കഥകൾ കണ്ട് ആസ്വദിച്ചു.

ഒരു തവണ വന്നപ്പോൾ അവൻ നന്നായി ആസ്വദിച്ചത് കൊണ്ടാണ് അവൻ വീണ്ടും വന്നത്. ഇവിടെ ഓൻ ഓടി നടന്നില്ല, പകരം ഞങ്ങൾ പുഴയിൽ പോയി നീന്തിക്കളിച്ചു. പുഴയോരത്ത് ഷട്ടിൽ കളിച്ചു. മാർക്കറ്റിൽ പോയി പച്ചക്കറി വാങ്ങിച്ചു. അനൂപ്ജിയുടെ ഫാമിൽ പൂള പറിച്ച് ചമ്മന്തിയും കൂട്ടി കഴിച്ചു. തിരക്കില്ലാത്ത റോഡിൽ വണ്ടിയോടിച്ചു. വില്ലേജുകളിൽ പോയി. കുട്ടികളെയും ദീദി മാരെയും കണ്ടു. സൂരോദ്യയം കാണാൻ കുന്നു കേറി. സൂര്യാസ്തമയം കണ്ടു. ഫാമിൽ കൃഷി ചെയ്തു. ചിക്കനും മീനും കഞ്ഞിയും ഉപ്പേരിയും മാത്രമല്ല വില്ലേജിൽ പോയി ആടിനെ വാങ്ങി അറുത്ത് ചുട്ട് വരെ തിന്നു. എന്റെയും ഷഹ്സാന്റെയും പിറന്നാൾ ആഘോഷിച്ചു. പാട്ട് പാടി നൃത്തം ചെയ്തു. രാത്രിയിൽ ഞങ്ങളെല്ലാരും ചേർന്നിരുന്ന് എല്ലാരേയും കേട്ടു, അറിഞ്ഞു. അങ്ങനെയങ്ങനെ പുതിയൊരു സൗഹൃദക്കൂട്ടം പിറവിയെടുക്കുകയായിരുന്നു. കരുതലും

കരുത്തും സ്നേഹവുമുള്ള ഒരു കൂട്ടം. പരസ്പരം താങ്ങാവാൻ തണലാകാൻ പുഞ്ചിരികൾ പൊട്ടിച്ചിരികളായിത്തുടങ്ങി. കുഞ്ഞ് നേട്ടങ്ങളെ ഞങ്ങൾ ആഘോഷങ്ങളാക്കി തുടങ്ങി. ആവശ്യങ്ങളെ അറിഞ്ഞു തുടങ്ങി. പാതിരാത്രി വരെ തൊണ്ട പൊട്ടി പാടിയ പാട്ടുകൾ, ചർച്ചകൾ, നടത്തങ്ങൾ. അതെ ഞമ്മൾ ആഘോഷിക്കുകയായിരുന്നു. നല്ല നേരങ്ങളെ ചേർക്കുകയായിരുന്നു.

അഹ്സനെ പലപ്പോഴും വിളിച്ചാൽ കിട്ടാത്തപ്പോൾ ഞാൻ പരിഭ്രമിക്കാറില്ല. വിളിക്കപ്പുറം അസറുവിന്റെ ഫോൺ ഓഫ് പറയാറില്ല. അസറുവിനോട് മാത്രം പറഞ്ഞാൽ

ശരിയാകുന്ന കുറെ കാര്യങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഉമ്മാനോട് പലവട്ടം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട് പേടിക്കണ്ട ഉമ്മാ! അതൊക്കെ അസറു നോക്കിക്കോളും എന്ന്. അന്ന് നാട്ടിലേക്ക് നീ പോകുമ്പോൾ ട്രെയിൻ കേറ്റാൻ വന്നപ്പോൾ ഞാൻ അറിയുന്നുണ്ടായിരുന്നു. നിനക്ക് ഡൽഹി വിട്ട് പോകാൻ എന്നും മടിയാണെന്ന്! അന്ന് ഗ്രാനഡയുടെ താക്കോൽ നീ എന്നെ ഏല്പിച്ച് പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ ഇന്നും ഓർമയിലുണ്ട്. പനിച്ച് നമ്മൾ ഹോസ്പിറ്റലിൽ കാണിച്ച് വന്നപ്പോഴും പക്ഷെ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. നമ്മുടെ അവസാനത്തെ കൂടിക്കാഴ്ച്ച ദിനങ്ങളാണെന്ന്, നമ്മൾ കഞ്ഞിയുണ്ടാക്കി കുടിച്ചപ്പോൾ ഓർത്തതേയില്ല, നിനക്ക് വലുതെന്തോ സംഭവിക്കാൻ പോകുകയാണെന്ന്. അല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ പോയി വരാമെന്ന് പറഞ്ഞ് മധ്യപ്രദേശിലേക്ക് വണ്ടി കയറില്ലായിരുന്നു.

അവസാനമായി നിന്നെ കാണാൻ പറ്റിയില്ല. മൂന്നാമത്തെ ദിവസം ഡൽഹിയിലെത്തിയ ഞാൻ നിന്നത് ഗുൽമോഹറിൽ. പക്ഷെ ഞാൻ അഹ്സനെ നിർബന്ധിച്ചു ഗ്രാനഡയിൽ പോണം! ബാക്കിയുള്ള റൂമൊക്കെ ക്ലീനാക്കിയപ്പോൾ ഞാൻ നിന്നോട് പറഞ്ഞതാണ്. പനി മാറിയിട്ട് അസറൂന്റെ റൂം ക്ലീനാക്കാം എന്ന് നിന്റെ റൂമിൽ ഇല്ലാത്തതെന്തെങ്കിലും ഉണ്ടായിരുന്നോ എനിക്കറിയില്ല.

നിന്റെ ഏറ്റവും നല്ല പുസ്തകങ്ങളുടെ കലക്ഷൻ! ഒരുപാട് ആഗ്രഹിച്ച് വാങ്ങിയ ലാപ്പ്! അങ്ങനെ എന്തെല്ലാം! ഒരുപാട് പേരുടെ പലതും. എല്ലാം അടുക്കി വെച്ച് ഞാൻ കുറെ കരഞ്ഞു. നിനക്ക് വേണ്ടി ഞാനെന്തെങ്കിലും ചെയ്തോ എന്നറിയില്ല, നീ എന്തെങ്കിലും ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടും ഇല്ല. പകരം നീ ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം വേണ്ടി ഓടുകയായിരുന്നു. പക്ഷെ എനിക്കൊന്നുറപ്പുണ്ട്. സ്വർഗത്തിൽ നിന്നെ സ്വീകരിക്കാൻ കുറെ ആളുകൾ വന്നിട്ടുണ്ടാകും. ആ തിരക്കൊക്കെ കഴിഞ്ഞ് നീ അസ്നാന്റെ ഉപ്പാക്കും എന്റെ ഉപ്പാക്കും എന്റെ ഇത്താക്കും ഒപ്പമിരുന്ന് വിശേഷങ്ങൾ പറഞ്ഞ് കാണും. എനിക്ക് ജോലി കിട്ടിയതും ഞാൻ സുഖമായിരിക്കുന്നുവെന്നും എന്റെ ഇഅഅ കല്യാണവും നിന്റെ താളത്തിൽ നീ പറഞ്ഞു വെച്ചിട്ടുണ്ടാകും. നിന്റെ അഹ്സൻ ഭായിയെ കുറിച്ച് വാതോരാതെ പറയുന്നത് കേൾക്കുമ്പോൾ അവർക്ക് മൂന്നാൾക്കും സന്തോഷമായിക്കാണും. ഞങ്ങളൊക്കെ ഇവിടെ ഹാപ്പിയാണെന്ന് നീ അവരോട് പറയുന്നത് എനിക്ക് കാണാം. അത് പിന്നെ അങ്ങനെ ആണല്ലോ നിനക്ക് എവിടെ പോയാലും കമ്പനിക്കാർ ഉണ്ടാകുമല്ലോ? നിന്റെതൊക്കെ ചെയ്ത് വെച്ച് തന്നെയാണ് നീ നടന്നു പോയത്. ആ വഴികളിൽ ഞങ്ങൾക്കാണ് ബാക്കിയുള്ളത്!

നിന്റെ മരണവാർത്ത അറിയിച്ചപ്പോൾ കരഞ്ഞു പോയ എന്റെ രണ്ട് ഉമ്മമാരും, ഓടി നിന്റെ വീട്ടിലെത്തിയ ഉപ്പയും, നക്ഷത്രക്കൂട്ടിലെത്തി ചേർത്ത് പിടിച്ച അനൂപ് ജിയുമൊക്കെയാണ് നിന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ രഹസ്യം. അന്ന് നിന്റെ വീട്ടിലെ ആദ്യ സന്ദർശനത്തിൽ നിന്റെ റൂമിൽ ഒന്നാം ക്ലാസ് മുതൽ നീ സൂക്ഷിച്ച് വെച്ച അമൂല്യ നിധികൾ പോലെ നിന്റെ ജീവിതവും ഏറ്റവും അമൂല്യമുള്ളതും തിളക്കമുള്ളതുമാണ്! സൗഹൃദമെന്ന പൂന്തോപ്പിൽ നീയങ്ങനെ വിടർന്ന് പുഞ്ചിരിക്കും, ഏറ്റവും നല്ല സുഗന്ധമായി.

അസറുവിന്റെ ഫോൺ ഓഫ് പറയാറില്ല. അസറുവിനോട് മാത്രം പറഞ്ഞാൽ ശരിയാകുന്ന കുറെ കാര്യങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഉമ്മാനോട് പലവട്ടം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട് പേടിക്കണ്ട ഉമ്മാ ! അതൊക്കെ അസറു നോക്കിക്കോളും. എന്ന് അന്ന് നാട്ടിലേക്ക് നീ പോകുമ്പോൾ ട്രെയിൻ കേറ്റാൻ വന്നപ്പോൾ ഞാൻ അറിയുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

റബ്ബേ നിനക്കാണ് സർവ സ്തുതിയും! ഇങ്ങനെ കൊറെ മനുഷ്യരെ കാണാനും അറിയാനും കൂട്ടുകൂടാനുമൊക്കെയായി മനോഹരമായി ഒരു ജന്മം നൽകിയതിന്, എത്രയെങ്ങാനും അനുഗ്രഹങ്ങളാണ് നീ കരുതി വെച്ചിരിക്കുന്നത്. നിന്നിലാണ് നിന്നിലേക്കാണ്. ഞങ്ങൾ ഭരമേൽപ്പിക്കുന്നത്. നിനക്ക് മാത്രമാണ് എല്ലാറ്റിനും ഉത്തരമുള്ളതും, നിന്നിലേക്ക് ശുക്റിന്റെ സുജൂദുകൾ!

ഹനീഫ പാറക്കല്ലിൽ

ഒരുമിന്നായം പോലെ

ചെങ്കല്ലുകൾ കൊണ്ട് അടുക്കി വെച്ച, ചെത്തി തേക്കാത്ത മുക്കാൽ മതിലിനപ്പുറമാണ് അസറുവിന്റെ വീട്. മൂന്ന് മക്കളും ഉമ്മയും ഉപ്പയും വല്ലിമ്മയും ഉള്ള ആ വീട്ടിൽ നിന്ന് അധികം ശബ്ദമോ ബഹളമോ കേൾക്കാറില്ല. മക്കളുടെ പഠനത്തെ കുറിച്ചും പഠിക്കുന്ന സ്കൂൾ-കോളേജുകളെ കുറിച്ചും അവരുടെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളെ കുറിച്ചുമൊക്കെ മതിലപ്പുറമിപ്പുറവർത്തമാനങ്ങളിൽ, അസറുവിന്റെ ഉമ്മയിൽ നിന്നാണ് അറിഞ്ഞിരുന്നത്.

മണ്ണിനോട് കൂട്ട് കൂടി, അതിന് യഥേഷ്ടം വെള്ളവും വെളിച്ചവും വളവും നൽകി, പകരം മണ്ണ് നൽകിയ വിളവ് എടുത്ത്, ഉള്ളത് ഓണം പോലെ ജീവിച്ചവരാണ് അസറുവിന്റെ വലിയുമ്മയും വലിയുപ്പയും. ഏതാനും വർഷങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് വലിയുപ്പയുടെ വേർപാടിന് ശേഷവും വല്ലിയുമ്മ, മണ്ണിനോടുള്ള സ്നേഹവും കഠിനാദ്ധ്വാനവും ഈ അടുത്ത കാലത്ത് ശാരീരികാസ്വാസ്ഥ്യങ്ങൾ വരുന്നത് വരെയും നില നിർത്തി.

രണ്ടായിരത്തി ഇരുപതിലെ ഒരവധിക്കാലത്ത്, മഹല്ല് കമ്മറ്റിക്ക് കീഴിലുള്ള യുവാക്കളുടെ കൂട്ടായ്മയായ പാറമ്മൽ മഹല്ല് യുവജന ഫെഡറേഷൻ, മഹല്ലുകാരുടെ സ്ഥിതിവിവര കണക്ക് എടുക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. അത് തയ്യാറാക്കാൻ നാട്ടിലെ മുതിർന്ന വിദ്യാഥികളെ ഏല്പിക്കാനുദ്ദേശിച്ച് വിളിച്ചു ചേർത്ത മീറ്റിങ്ങിൽ വെച്ചാണ് ഈ പണിക്ക് ഏറ്റവും ഉത്തമൻ അസറുവാണ് എന്ന് മനസ്സിലാക്കിയത്. തുടർന്ന് ഈ വിഷയം ചർച്ച ചെയ്യാൻ വീട്ടിൽ വന്ന അസറുവുമായുള്ള ഏറെ നേരത്തെ സംസാരം അവനെ കൂടുതൽ അടുത്തറിയാൻ കഴിഞ്ഞു. അവന്റെ പഠനത്തെ കുറിച്ചും ലക്ഷ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുമൊക്കെ പറയുമ്പോൾ വളരെ കൃത്യത ഉണ്ടായിരുന്നു. പഠിക്കാൻ മിടുക്കരായ കുട്ടികളൊക്കെയും മെഡിക്കൽ/എൻജിനിയറിങ്ങ് മേഖല മാത്രം താൽപര്യപ്പെടുമ്പോൾ, അസറു സിവിൽ സർവീസ് തീവ്ര സ്വപ്നമായി കൊണ്ടു നടക്കുന്നത് എന്നിൽ കൗതുകമുണർത്തുകയും അവനെ അഭിനന്ദിക്കുകയും ചെയ്തു.

പിന്നീട് യുവജന ഫെഡറേഷനുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പല അഭിപ്രായങ്ങൾക്കും ചർച്ചകൾക്കുമായി മെസേജ് വഴിയും ഫോൺ വഴിയും ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്നു. ടാബോ മൊബൈലോ ഉപയോഗിച്ച് മഹല്ല് സെൻസസ് എളുപ്പമാക്കേണ്ടതിനെ കുറിച്ചും, മഹല്ലിൽ മൈക്രോ ഫിനാൻസിന്റെ സാധ്യതകളെക്കുറിച്ചുമൊക്കെ ഞങ്ങൾ സംസാരിച്ചു. ഒരു വിദ്യർഥി ആയിട്ടല്ല, ഇരുത്തംവന്ന പൊതുപ്രവർത്തകനായി, അക്കാലത്ത് തന്നെ അസറു മാറിയിരുന്നു.

ഒരു പുരുഷായുസ്സുകൊണ്ട് ചെയ്യാനാവുന്ന നന്മ, ഇത്തിരി ജീവിതം കൊണ്ട് തന്നെ ചെയ്ത് തീർത്ത് തിരശ്ശീലക്ക് പിന്നിലേക്ക് മറഞ്ഞ പ്രയപ്പെട്ട അസറു, നിന്റെ മാതാപിതാക്കളുടെ കൈ പിടിച്ചുള്ള സ്വർഗ പ്രവേശം റബ്ബ് സാധിപ്പിക്കട്ടെ.

ഡോ. ഷമീദ്

നെഞ്ചേറ്റുന്ന ഓർമ്മകൾ

അസറുവുമായൊത്തുള്ള സമയത്തെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കുമ്പോൾ, എന്റെ ജീവിതത്തിൽ അവൻ ചെലുത്തിയ ആഴത്തിലുള്ള സ്വാധീനത്തെക്കുറിച്ച് ഞാൻ ഓർമിക്കുന്നു. പ്രത്യേകിച്ച്, എന്റെ ഏറ്റവും വെല്ലുവിളി നിറഞ്ഞ ഒരു കാലഘട്ടത്തിൽ. എല്ലാ ഗവേഷക പണ്ഡിതരുടെയും തീസിസ് സബ്മിഷന്റെ അവസാന ഘട്ടത്തിൽ അസറു ഒരു പിന്തുണയായത് പോലെ, എന്റെ പി.എച്.ഡിയുടെ അവസാന ഘട്ടത്തിലെ ഓട്ടത്തിലും അസറു കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു ഉറച്ച പിന്തുണ എന്നപോലെ. അവന്റെ അചഞ്ചലമായ സഹായം വിലമതിക്കാനാവാത്തതായിരുന്നു. അന്നത്തെ സങ്കീർണ്ണതകൾ എനിക്ക് പ്രയാസമില്ലാതെ മറികടക്കാൻ ഒരു വഴികാട്ടി എന്ന പോലെ അവൻ എന്റെ മുന്നിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാവരെയും മനസ്സറിഞ്ഞു സഹായിക്കുന്ന അവൻ അധികം പരിചയമില്ലാത്ത എന്നെ സഹായിക്കാൻ ഒരിക്കലും മടിച്ചില്ല.

ഞാൻ പി.എച്ച്.ഡി സമർപ്പിച്ചപ്പോൾ അസറുവിന്റെ എഴുതിൽ എനിക്കും ഒരു ഇടം കിട്ടി. അവന്റെ കുറിപ്പ് ഇങ്ങനെ ആയിരുന്നു''ഇന്നലെ രാത്രി ചെറുതായി ഒന്ന് പനിച്ചു. പാരസറ്റമോളിന്റെ പകുതി രക്ഷകനായി. അർദ്ധമയക്കത്തിൽ ആരോ നെറ്റിയിൽ കൈ വെച്ച് പനി നോക്കി. ഇന്ന് രാവിലെ, മെട്രോ പില്ലറിന് മുകളിൽ സൂര്യനുദിച്ചു. ജോരി ഫാമിലെ അമീർ ചാച്ച നൂർ നഗറിലെ വീടർക്ക് വലിയ പാത്രത്തിൽ നിന്ന് കുപ്പിയിലേക് എരുമപ്പാൽ പകർന്നു നൽകി. മഴ, മഞ്ഞുകണക്കെ തുള്ളികൾ കുടഞ്ഞിട്ടു പോയി. അലീനയുടെ ഉമ്മയുടെ സിഗരറ്റും പാൻപരാഗും വിൽക്കുന്ന കടയുടെ മുകളിൽ വിരിച്ച ഷീറ്റ് ഇളകി വീണു. പന്നിക്കാട്ടിലെ വീടുകളിൽ നിന്ന് കുട്ടികളുടെ കൂട്ടക്കരിച്ചുലുണ്ടായി. ഇലക്ട്രിക് ലൈനിൽ തട്ടി ഒരു കാക്ക പരലോകം പൂകി. ഗുൽമോഹറിനടുത്തു ഇസ്തിരിയിടുന്ന ചാച്ച തന്റെ ചുളിഞ്ഞ ഷർട്ടുമായി തുണിക്കെട്ടുകളെ പ്രതീക്ഷിച്ചു വെയിൽ കാഞ്ഞു നിന്നു.

എന്തോ ഒരു കാന്തികശക്തി അവനുണ്ട്. അതുകൊണ്ടാകാം ഞങ്ങൾ മുൻപരിചയമുള്ള സുഹൃത്തുക്കളെ പോലെ അന്ന് സംസാരിച്ച് തുടങ്ങിയത്, പിന്നീട് ഞങ്ങളുടെ ബന്ധം തൽക്ഷണവും അഗാധവുമായിരുന്നു.

തൗഹീദ് ഭായിയുടെ റോയൽ ബൈന്റേഴ്സിലെ പ്രിന്ററുകൾ പുതിയ പേജുകൾ മഷി നനക്കാൻ വെമ്പി നിന്നു. പിന്നെയോ. ഇന്നലെ രാത്രി പനി ചൂട് നോക്കിയ ആളുടെ പി.എച്.ഡി തീസിസ് ജാമിഅ കൺട്രോളർ ഓഫ് എക്സാമിനേഷന് ഓഫീസിൽ പുതു ജീവിതം ആരംഭിച്ചു. സൗന്ദര്യ സങ്കല്പങ്ങളുടെ അനേകം വാർപ്പുമാതൃകകളെ തകർത്തെറിഞ്ഞ ജാമിഅയുടെ നിത്യ ഹരിത കാമുകൻ ഷമീദ്ക്കയുടെ സബ്മിഷൻ ആയിരുന്നു. സന്തോഷം. പ്രാർഥനകൾ''.

വളരെ വൈകിയാണ് ഞാൻ അസറുവിനെ പരിചയപ്പെടുന്നത്. കോവിഡ് സമയത്ത് എന്റെ ഡൽഹിയിലെ റൂം ഒഴിവാക്കി നാട്ടിലേക്ക് മടങ്ങേണ്ടി വന്നിരുന്നു. പിന്നീട് പി.എച്.ഡി തീസിസ് പൂർത്തീകരിക്കാൻ വീണ്ടും ഡല്ഹിയിലേക്ക് വണ്ടി കയറിയപ്പോള് താമസം എല്ലാം ശരിയാക്കി തന്നത് അസറു ആയിരുന്നു. അപ്പോഴാണ് ഞങ്ങൾ വിശദമായി പരിചയപെടുന്നതും. എന്റെ ഡൽഹിയിലെ അവസാന നാളുകളിൽ ഞങ്ങളുടെ ബന്ധം കൂടുതൽ ദൃഢമായി. ആ നാളുകളെ തന്റെ കൂട്ടുകെട്ട് കൊണ്ട് അസറു അവിസ്മരണീയമാക്കി. ആഴമേറിയതും അർഥവത്തായതുമായ സംഭാഷണങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടാനും ജീവിതത്തിന്റെ ലളിതമായ സന്തോഷങ്ങൾ ആസ്വദിക്കാനും ഞങ്ങൾ എണ്ണമറ്റ രാത്രികൾ ചെലവഴിച്ചു. രാത്രിയാണ് ഞങ്ങൾ വിശദമായി സംസാരിക്കാറുള്ളത്. ഗസൽ, രാഷ്ട്രീയം, ചരിത്രം തുടങ്ങി ജാമിഅയിലെ പുതുപ്രണയങ്ങൾ വരെ ഞങ്ങളുടെ സംസാരങ്ങളിൽ കയറി വന്നിരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ ഭക്ഷണത്തിനായുള്ള രാത്രി സഞ്ചാരങ്ങളിൽ എന്റെ പി.എച്.ഡി പൂർത്തീകരിക്കേണ്ട പിരിമുറുക്കങ്ങൾ പലപ്പോഴായി ഞാൻ മറന്നു. ചിരിയും സൗഹൃദവും നിറഞ്ഞ, ഞാൻ എക്കാലവും നെഞ്ചേറ്റുന്ന ഓർമകൾ സൃഷ്ടിച്ചു.

ഡൽഹി വിടേണ്ട സമയമായപ്പോൾ എനിക്ക് വല്ലാത്ത സങ്കടം തോന്നി. ഞങ്ങളുടെ സൗഹൃദത്തിന്റെ പ്രതീകമായ ഒരു നിമിഷത്തിൽ, ഞാൻ അസറുവിന് എന്റെ ശീതകാല പുതപ്പ് നൽകി. നന്ദിയുടെ ഒരു ചെറിയ അടയാളം. അവന്റെ സൗഹൃദം എന്റെ ഹൃദയത്തെ കുളിർപ്പിച്ചതുപോലെ, വരാനിരിക്കുന്ന ശൈത്യകാലത്ത് അത് അവനെ ചൂടാക്കുമെന്ന് ഞാൻ പ്രതീക്ഷിച്ചു. ഞങ്ങൾ ആദ്യമായി കണ്ടുമുട്ടിയ ദിവസത്തെക്കുറിച്ച് ഞാൻ പലപ്പോഴും ഓർക്കുന്നു. അസറു അനായാസം എന്റെ സൗഹൃദ വലയങ്ങളിൽ ചേർന്നു. ആദ്യമായി നമ്മൾ സംസാരിക്കുമ്പോൾ പഴയ ഉറ്റ സുഹൃത്തുക്കളെപ്പോലെ ആയിരുന്നു അവൻ എന്നോട് സംസാരിച്ചത്. എന്തോ ഒരു കാന്തിക ശക്തി അവനുണ്ട്. അതുകൊണ്ടാകാം ഞങ്ങൾ മുൻപരിചയമുള്ള സുഹൃത്തുക്കളെ പോലെ അന്ന് സംസാരിച് തുടങ്ങിയത്, പിന്നീട് ഞങ്ങളുടെ ബന്ധം അഗാധമായിരുന്നു.

എന്റെ ജീവിതത്തിൽ അസറുവിന്റെ സാന്നിധ്യം ഒരു സമ്മാനമായിരുന്നു. അവന്റെ ഓർമ എന്നെ മനസ്സറിഞ്ഞു മറ്റുള്ളവരെ സഹായിക്കാന്

പ്രചോദിപ്പിക്കുന്നു. അസറു എന്നിൽ ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു വലിയ മാറ്റമാണത്. അവൻ ഇപ്പോൾ നമ്മോടൊപ്പമില്ലെങ്കിലും, അവൻ തന്നിട്ട് പോയ ദയയുടെയും പിന്തുണയുടെയും യഥാർഥ സൗഹൃദത്തിന്റെയും പാരമ്പര്യം എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ എന്നേക്കും നിലനിൽക്കും.

ഞങ്ങളുടെ അവസാന യാത്ര

അഡ്വ. അബ്ദുല്ല നസീഹ്
വൈ. പ്രസിഡന്റ്, ഡൽഹി കെ.എം.സി.സി

ഞങ്ങളുടെ അസറു! ആദ്യമായി കണ്ടതോ പരിചയപ്പെട്ടതോ എപ്പോഴാണെന്ന് ഓർമയില്ല, അത്രയ്ക്കും സജീവമായി എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിലും കാണുന്ന ഒരാളായി മാറി അസറു. കർമനിരതനായ അസറുവിനെ ഡൽഹിയിലെ ഏത് പരിപാടിയിലും നിങ്ങൾക്ക് കാണാം, അല്ലെങ്കിൽ അങ്ങനെ അല്ലാതെ അവനെ കാണാൻ കിട്ടാറില്ല! ഡൽഹിയിൽ എല്ലാ മേഖലകളിലും വളരെ സജീവമായ സാന്നിധ്യം! അത് KMCCയുടെ നോമ്പ് തുറയായാലും, ജാമിഅയിലെ ''മുസ്രിസ്'', ഓണം തുടങ്ങി ഏത് പരിപാടിയാണെങ്കിലും അതിന്റെ സംഘടകനായി അസറു ഉണ്ടാവും!

പനിച്ച് കിടക്കുന്നതിന് 2 ദിവസം മുമ്പ്, ഡിസംബർ 13-ന് അസറുവിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ദിൽഷാദ് ഗാർഡനിൽ ഞങ്ങൾ ബ്ലാങ്കറ്റ് വിതരണത്തിന് പോയിരുന്നു. ആദ്യ ഘട്ടത്തിൽ ആയിരത്തോളം ബ്ലാങ്കറ്റുകളാണ് ഡൽഹി ദിൽഷാദ് ഗാർഡനിലെ കുഷ്ഠ രോഗികളെ പുനരധിവസിപ്പിച്ച ''ജയ് ഹിന്ദ് ലെപ്രസി കോളനി''യിലും, ''നൂർ ഇലാഹി മസ്ജിദ്'' പരിസരത്തും വിതരണം നിർവഹിച്ചത്. അതിന്റെ എല്ലാ പ്രവർത്തങ്ങൾക്കും മുന്നിൽ നിന്നത് അസറുവായിരുന്നു. അന്ന് മുറാദാബാദി ബിരിയാണിയൊക്കെ കഴിച്ച് ഇ.ടി മുഹമ്മദ് ബഷീർ സാഹിബിന്റെ വീട്ടിൽ പോയി ഒരുപാട് വൈകിയാണ് പിരിഞ്ഞത്! ഞങ്ങളുടെ അവസാന യാത്രയും ഒരുമിച്ചുള്ള അവസാന ഭക്ഷണവും ആവുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിച്ചില്ല! ഒരു കാര്യം ഉറപ്പാണ്, ചുരുങ്ങിയ കാലത്ത് ഒരു വലിയ പ്രസ്ഥാനത്തിന് ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നതിനേക്കാൾ ചെയ്ത് തീർത്തിട്ടുണ്ട് പ്രിയ സഹോദരൻ. നെറ്റിത്തടത്തിൽ വിയർപ്പോട് കൂടി റബ്ബിലേക്കുള്ള മടക്കം എന്നൊക്കെ പറഞ്ഞാൽ ഇതായിരിക്കും! നാഥാ അസറിന്റെ പരലോക ജീവിതം സ്വർഗ്ഗ പൂന്തോപ്പ് ആക്കി കൊടുക്കുമാറാകട്ടെ!

മുസ്തഫ ചത്തർപൂർ

എപ്പോഴും ചിരിക്കുന്ന ശാന്തനായ കുട്ടി

കഴിഞ്ഞ റമസാനിലെ നോമ്പ് തുറക്ക് ശേഷമുള്ള സംസാരത്തിനിടയിലാണ് മൗലാനാ ഹബീബുല്ലാഹ് അമീനി അസ്ഹറുദ്ദീനെ ഓർത്തെടുത്തത്. ഡൽഹിയിലെ പുരാതനമായ ചത്തർപ്പൂർ മദ്രസയിലെ ഇമാം ആണ് അദ്ദേഹം. പ്രായാധിക്യം കൊണ്ട് പേരൊക്കെ മറന്നിരുന്നു. എപ്പോഴും ചിരിക്കുന്ന, ശാന്തനായ കുട്ടി എന്ന് വിശേഷിപ്പിച്ചാണ് ഓർത്തെടുത്തത്. എല്ലാം റമസാനിലും അവന്റെ സഹായം എത്താറുണ്ട്, കുട്ടികള്ക്കുള്ള ഭക്ഷണമായും, മിഠായിയും, നോമ്പ് തുറ വിഭവങ്ങളുമായാണ് അവൻ വരാറുള്ളത്. പിന്നെ, ഏറെ നേരം കണ്ണുകൾ അടച്ച് ഖൽബ് കൊണ്ട് പ്രാർഥന നേർന്നു. ആ പ്രാർഥന കൊണ്ട് മതിയാക്കിയില്ല, പിറ്റേന്ന് ജുമുഅക്ക് ശേഷവും അന്ന് രാത്രി മുഴുവൻ ഡൽഹി മലയാളികൾക്കായി നോമ്പ് തുറ സംഘടിപ്പിക്കാനും ദുആ ചെയ്യാനും അദ്ദേഹം മറന്നില്ല. കേരളത്തിലെ ഒരു കുഞ്ഞു ഗ്രാമത്തിൽ ജനിച്ച അസറുവും മൗലാനയും തമ്മിലെ ഈ അടുപ്പത്തിന്റെ നേർസാക്ഷ്യ മായിരുന്നു ഈ പ്രാർഥനനയും സ്മരണയുമെല്ലാം.

2022-ൽ ഡൽഹിയിൽ എത്തിയ മലയാളി അധ്യാപകർക്ക് ഇതെല്ലാം കൗതുകം നിറഞ്ഞ അറിവായിരുന്നു. മൗലാനയെ പരിചയപ്പെട്ട നാള് മുതല് അസറുതനിക്ക് കഴിയുന്ന സഹായങ്ങൾ വളരെ പിന്നോക്കം നിൽക്കുന്ന മേവാത്തിലെ ഹാഫിളീങ്ങളായ കുട്ടികൾക്ക് എത്തിച്ചു കൊടുക്കാൻ എന്നും ശ്രമിച്ചിരുന്നു. പലരോടും ചോദിച്ചും ഇരന്നും, പല വട്ടം ചോദിച്ചും വാങ്ങി നൽകിയ സഹായങ്ങൾക്ക് ദുആ മാത്രമായിരുന്നു അസറുവിന്റെ പ്രതീക്ഷ.

മദ്രസ കേന്ദ്രീകരിച്ചു നടക്കുന്ന പരിപാടികളില് ജാബിര്ക്കയുടെ കൂടെ എന്നും അസറുവുമുണ്ടായിരുന്നു.

വാഫി അലുംനിയുടെ ഉത്തരേന്ത്യൻ വിദ്യാഭ്യാസ പദ്ധതിയായ NEM (III)-ന്റെ ക്ഷണിക്കപ്പെടാത്ത അതിഥിയും ഉപദേശകനുമായി അസറു നിറഞ്ഞു നിന്നിരുന്നു.

അസറു... നിന്റെ വലിയ മനസ്സിന്, എൻ.ഇ.എമ്മിന് നീ ചെയ്ത സഹായങ്ങൾക്ക് പ്രിയനേ ഖൽബ് നിറഞ്ഞ പ്രാർഥന മാത്രം.

പാണക്കാട് സയ്യിദ് അഹ്മദ്
റാജിഹ് അലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ

‘അവരുടെ കാര്യങ്ങൾ ഇനിയിപ്പോ എന്ത് ചെയ്യും...! ‘അവിടെ അസറു ഉണ്ടല്ലോ, അവൻ എല്ലാം വേണ്ടത് പോലെ ചെയ്തു കൊള്ളും...‘ അടുത്ത കാലം വരെ ഏറെ ആത്മവിശ്വാസത്തോടെ തലസ്ഥാന നഗരിയിലെ മലയാളികൾക്ക് വിശിഷ്യാ മലബാറിലെ സഹോദരങ്ങൾക്ക് ഈ ഒരു സംസാരം പതിവായിരുന്നു.

അങ്ങന ഒരു യുവാവ് എല്ലാം മറന്ന് മറ്റുളവർക്ക് വേണ്ടി മാത്രമായി ജീവിച്ചു തീർന്നിട്ടുണ്ട് ഈ മണ്ണിൽ. കേരളത്തിലെ പാലക്കാട് ജില്ലയിലെ പാലോട് എന്ന

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

കുഗ്രാമത്തിൽ നിന്ന്, ഇളം പ്രായത്തിൽ തന്നെ രാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാന നഗരിയിൽ ഇടയ്ക്കിടെ ഉരുവിട്ട നാമമായി ആ യുവാവിന്റെ നാമം മാറിയത് മാറ്റാർക്കുമില്ലാത്ത വിധം വളർന്ന അവരുടെ സേവന മനസ്കതയുടെ ഫലമാണ്.

പരസ്പരം അറിഞ്ഞ നാൾ മുതൽ വലിയ സ്നേഹബന്ധം വെച്ച് പുലർത്തിയവരായിരുന്നു പ്രിയപ്പെട്ട അസറു. ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ യു.ജി, പി.ജി പഠന കാലയളവിൽ ഏറെ സഹായകമായ സാന്നിധ്യമായിരുന്നു അവരുടേത്. സ്നേഹവായ്പുകളോടെ നമ്മെ സ്വീകരിക്കുന്നതും, നമുക്ക് വേണ്ട സൗകര്യങ്ങൾ ചെയ്തു തരുന്നതിലും എല്ലാം മറന്ന് പ്രത്യേകം സമയം കണ്ടെത്തിയ അസറു എക്കാലവും സ്മരിക്കപ്പെടുന്ന തരത്തിലുള്ള അനുഭവങ്ങൾ സമ്മാനിച്ചാണ് നിര്യാണം പ്രാപിച്ചത്.

കേരളക്കരയിൽ നിന്ന് തലസ്ഥാന നഗരിയിലെത്തുന്ന ഏതൊരു മലയാളിക്കും, പ്രത്യേകിച്ച് മലബാറിൽ നിന്നുള്ളവർക്ക് വേണ്ട കാര്യങ്ങൾ വളരെ കൃത്യമായി ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നതിൽ ജാഗ്രത പുലർത്തുക എന്നത് തന്നിലർപ്പിതമായ കർത്തവ്യം പോലെ നിർവഹിച്ചു പോരുകയായിരുന്നു അദ്ദേഹം.

ഏതു കാര്യങ്ങളിലും അസറുവിന്റെ പേര് ചേർത്തു പറയുമ്പോൾ അതൊരു ധൈര്യമായിരുന്നു. പ്രത്യേകമായ താല്പര്യങ്ങളോ ആഗ്രഹങ്ങളോ ഒന്നുമില്ലാതെ

നിസ്വാർഥ സേവകനായി നിലകൊള്ളാൻ അവർ ആഗ്രഹിക്കുകയും, ആ അർഥത്തിൽ തന്നെ സജീവത കാണിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ അസറു എല്ലാവരുടെയും ജീവിതത്തിന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു ഭാഗമായി മാറി. അനുഗ്രഹങ്ങൾ ജീവിതത്തിൽ നിന്ന് നീങ്ങിപ്പോകുമ്പോഴേ അതിന്റെ വില നമുക്ക് തിരിച്ചറിയാൻ കഴിയൂ എന്ന യാഥാർഥ്യം പലരും ഉൾക്കൊണ്ടത് അസറുവിന്റെ വിയോഗത്തിനുശേഷമാണ്. അത്രമേൽ ശൂന്യത ആ ദേഹവിയോഗത്തോടുകൂടെ നമുക്കിടയിൽ ഉണ്ടായി എന്നത് തന്നെയാണ് സത്യം.

ഓരോ മലയാളികൾക്കും ഇത്രമേൽ പ്രിയപ്പെട്ടവരായി മാറിയ അസറു, ഞങ്ങളുടെ കുടുംബവുമായും വലിയ സ്നേഹ ബന്ധം വെച്ച് പുലർത്തിയിരുന്നു. ബാപ്പയും മൂത്താപ്പയുമടക്കം ഇക്കാക്കമാരെല്ലാം ഡൽഹിയിൽ എത്തുന്ന സമയം അവിടെയൊക്കെ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തുകൊടുക്കാൻ ഏറെ താൽപര്യം കാണിക്കുകയും, വലിയ സ്നേഹത്തോടുകൂടി ഇടപെടുകയും ചെയ്ത അസറു...

അങ്ങനെയെല്ലാം ഉണ്ടായത് കൊണ്ട് തന്നെയാണ് അസറുവിന്റെ നിര്യാണ ശേഷം കുടുംബസമേതം ഉംറ നിർവഹിക്കാൻ പോയപ്പോൾ, അവർക്കു വേണ്ടി ഒരു ഉംറ കൂടി

നിർവഹിക്കാം എന്ന കാര്യം ബാപ്പയുടെ കൂടെ താല്പര്യമായി മാറിയത്. നമുക്ക് ചെയ്തു കൊടുക്കാൻ ഇങ്ങനെയുള്ള പ്രാർഥനകൾ മാത്രമാണ്, അത് തന്നെയാണ് അവർ ആഗ്രഹിച്ചതും.

മദീന പള്ളിയിൽ ഇഅ്തികാഫ് ഇരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ പ്രതിഫലം തന്റെ സഹോദരന്റെ കാര്യങ്ങൾ പൂർത്തിയാക്കാൻ അവന്റെ കൂടെ സഞ്ചരിക്കുന്നതിനാണ് എന്ന പ്രവാചകാധ്യാപനത്തിന്റെ പൊരുൾ ഉൾക്കൊണ്ടതു കൊണ്ടായിരിക്കാം ജീവിതത്തിന്റെ മർമ്മപ്രധാനമായ ഭാഗം ഇങ്ങനെയൊരു വഴിയിലൂടെ ചെലവഴിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ചത്.

ഡൽഹി പഠനകാലയളവിൽ സമസ്തയുടെയും മുസ്ലിം ലീഗിന്റെയും പേരിലായി നടത്തപ്പെടുന്ന ഏത് പരിപാടികളിലും 'റാജി മോനെ.. നിങ്ങൾ ഉണ്ടാകില്ലേ..?!' എന്ന സ്നേഹത്തോട് കൂടെയുള്ള ക്ഷണവും, ഇനി മറ്റേത് പരിപാടികൾ ആണെങ്കിൽ തന്നെയും നമുക്ക് വേണ്ട സൗകര്യങ്ങളെല്ലാം ഏർപ്പാടാക്കുന്നതും വലിയ താല്പര്യത്തോടെ അവർ ചെയ്തു തീർത്ത സ്നേഹപ്രകടനങ്ങളുടെ ഭാഗമായി ഓർത്തു പോവുകയാണ്.

നമ്മൾ അദ്ദേഹത്തിനു വേണ്ടി പ്രാർഥിക്കണം, സേവനങ്ങളും കർമങ്ങളും സ്വീകരിക്കപ്പെടാൻ, ഉന്നതമായ സ്ഥാനങ്ങൾ നേടാനുള്ള ഭാഗ്യത്തിന്, ജന്നാത്തുൽ ഫിർദൗസിൽ ഒരുമിക്കാൻ... നാഥൻ തുണക്കട്ടെ... ആമീൻ.

ഡോ. ഷബീർ നിസാമി

സൗഹൃദം ആയോക്കമാക്കി അവൻ

നാട്ടുകൽ പാറമ്മൽ പള്ളിക്കാട്ടിലെ പടർന്നു പിടിച്ച ഒരു പറങ്കിമാവിന്റെ തണലിൽ ഞങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട അസറുവിനെ മാസങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് ഖബറടക്കിയെങ്കിലും കണ്ണിൽ നിന്ന് അവൻ മാഞ്ഞു പോകുന്നേയില്ല. ചിരിച്ചുകൊണ്ട് 'ഷബീർ ഭായ്' എന്ന് നീട്ടി വിളിച്ച് മെറൂൺ കളർ കുർത്തയും തോൾ സഞ്ചിയും തൂക്കി കൈവീശി ഏതോ അദൃശ്യ ലോകത്ത് നിന്ന് അവൻ കൺമുമ്പിൽ കടന്നു വരുന്നതായി സദാ തോന്നികൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

2019 ആഗസ്റ്റ് മാസത്തിലാണ് അസറുവെന്ന് ഞങ്ങൾ സ്നേഹത്തോടെ വിളിച്ച അസ്ഹറുദ്ദീനെ ജാമിഅക്കടുത്തുള്ള നൂർ നഗറിലെ മുന്നാ ഭായിയുടെ പലചരക്ക് കടയുടെ മുമ്പിൽ വെച്ച് പരിചയപ്പെടുന്നത്. ജാമിഅ മില്ലിയയിൽ ''നെൽസൺ മണ്ടേല പീസ് ആൻഡ് കോൺഫ്ളിക്ട് സ്റ്റഡീസി''ൽ മാസ്റ്റേഴ്സിന് പുതുതായി അഡ്മിഷൻ എടുത്തവനാണെന്നും അയൽനാടായ പാലോടുകാരനാണെന്നും അറിഞ്ഞപ്പോൾ അവനോട് അന്ന് കുറച്ചധികനേരം സംസാരിച്ചുനിന്നു. പിറ്റേന്ന് നടക്കുന്ന എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ് നാഷണൽ മീറ്റിനെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞപ്പോൾ അവനും വരുന്നുണ്ടെന്നും ജാമിഅ നഗറിൽ നിന്ന് പരിപാടി നടക്കുന്ന ഇന്ത്യ ഇസ്ലാമിക് കൾച്ചറൽ സെന്ററിലേക്ക് ഒന്നിച്ചു പോകാമെന്നും അവൻ പറഞ്ഞു. പിറ്റേന്ന് അതിരാവിലെ നൂർ നഗറിൽ മുന്നി ഹൗസിലെ ഞാനടക്കമുള്ളവർ ഉറക്കമുണരുന്നത് വാതിൽ ആരോ മുട്ടുന്നത് കേട്ടുകൊണ്ടാണ്. കുളിച്ചു മുടി ചീകി കുട്ടപ്പനായി വാതിലിനു മുമ്പിലെത്തിയ അവനോട് അന്ന് ദേഷ്യവും അല്പം അസൂയയും തോന്നി. അസറു പങ്കെടുക്കുന്ന ഡൽഹിയിലെ ആദ്യ പൊതുപരിപാടി ആയിരുന്നേക്കാം ആ പ്രോഗ്രാം. അന്ന് പാണക്കാട് ഹമീദലി തങ്ങളും ആലിക്കുട്ടി ഉസ്താദും ഉൾപ്പെടെയുള്ള നേതാക്കളെയും പണ്ഡിതരെയും സ്വീകരിക്കാനും ആനയിക്കാനും മുന്നിൽ നിന്ന അവനെ നാട്ടിൽ നിന്ന് വന്ന ഏതോ സംഘടനാ നേതാവാകുമെന്നാണ് ആദ്യം പലരും ധരിച്ചത്.

എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫും, എം.എസ്.എഫും, കെ.എം.സി.സിയും ഒക്കെ നടത്തുന്ന പരിപാടിയിൽ പിന്നീട് അവൻ നിറസാന്നിധ്യമായി. അവന്റെ സംഘാടന മികവും ഊർജസ്വലതയും കണ്ട് എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ് ദേശീയതലത്തിൽ രൂപീകരിച്ച ''സർഹിന്ദി സ്റ്റഡി സർക്കിളി''ന്റെ അമരത്തേക്ക് അവനെ നിയമിച്ചു. ചുരുങ്ങിയ കാലയളവിൽ ജാമിഅ നഗറിനെ മുഴുവൻ അവൻ കയ്യിലെടുത്തു. ജാമിഅ എം.എസ്.എഫും, ജാമിഅ മലയാളി കൂട്ടായ്മയായ ''സ്മൃതി''യുടെയുമെല്ലാം വേണ്ടപ്പെട്ടനായി അവൻ മാറി. കോവിഡ് കാലത്ത് സ്വജീവൻ പണയം വെച്ചു മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി അവൻ ഓടി നടന്നു. നർമത്തോടെ അവനെ ഞങ്ങൾ 'പാവങ്ങളുടെ ആഷു ഖാൻ' എന്ന് വിളിച്ചു. ഒഖ്‌ലയിലെ ഒറിജിനൽ ആഷു ഖാൻ ഫ്ലക്സ് ബോർഡുകളിൽ ജീവിച്ചപ്പോൾ അസറു പക്ഷെ ഞങ്ങളുടെയെല്ലാം മനസ്സിൽ ജീവിച്ചു.

ചെറുതും വലുതുമായ എല്ലാ വിഷയങ്ങൾക്കും ഞങ്ങൾ അവനെ ഫോൺ ചെയ്തു. ജാമിഅയുടെ ഓരം ചേർന്നു

നിൽക്കുന്ന പന്നിക്കാട് എന്ന് ഞങ്ങൾ വിളിച്ച പുറംപോക്ക് ഭൂമിയിലെ ടാർപ്പായകൾ കൊണ്ട് വലിച്ചു കെട്ടിയ കുടിലുകളിൽ തീപ്പടർന്നപ്പോൾ, ഓഖ്ല ഹെഡിൽ ഒരു റസ്റ്റോറന്റിൽ എ.സി പൊട്ടിത്തെറിച്ച് ദുരന്തമുണ്ടായപ്പോൾ... എല്ലാം അവൻ ഓടിയെത്തി രക്ഷാ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കാളിയായി. വേദനിക്കുന്ന ജനങ്ങളെ ആശ്വാസ വാക്കുകൾ പറഞ്ഞു ചേർത്ത് നിർത്തി. മഹാമാരിക്കിടയിലും നബിദിനം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ആഘോഷ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കാൻ അവൻ മെയ്യും മനസ്സും മറന്ന് ഇറങ്ങി. മെയ് മാസത്തിലെ ഡൽഹിയിലെ പൊള്ളുന്ന ചൂടിലും വിയർത്തൊലിച്ച് അവൻ അഡ്മിഷന് വരുന്ന വിദ്യാർഥികൾക്ക് താമസ സൗകര്യമൊരുക്കാൻ ഓടിനടന്നു. മക്കാൻ മാലികുമാരോടും ബ്രോക്കർമാരോടും 'ഹരേ ഭായ് സാഹിബ്, യെഹ് ലോഗ് ഹമാരാ കേരൾ സെ ഹെ...സ്റ്റുഡന്റ്സ് ലോഗ് ഹെ.. ആപ് തോടാ അഡ്ജസ്റ്റ് കർലോ..' എന്ന് പറഞ്ഞു വിലപേശി. വിശപ്പും ദാഹവും ഉറക്കവും വകവെക്കാതെ, നാടും വീടും വിട്ട് ഡൽഹിയിലെത്തിയ വിദ്യാർഥികൾക്കവൻ എല്ലാമെല്ലാമായി. രോഗികൾക്ക് അവൻ സ്നേഹത്തിൽ ചാലിച്ച കുറിയരി കഞ്ഞി വിളമ്പി. KMCC ക്കും ഗങണഅക്കുമെല്ലാം ആവേശം പകരാൻ അസറു മുമ്പിൽ നിന്നു. ''ദിനിപ് കെയർ''ന്റെ (DNiP Care) ഹംസക്കയോടൊപ്പം ചേർന്നു പാവപ്പെട്ട രോഗികളുടെ കണ്ണീരൊപ്പാൻ അർദ്ധ രാത്രിയിലും ഇറങ്ങി നടന്നു.

എത്ര പെട്ടെന്നാണ് അസറു ഡൽഹിയിൽ ജനകീയനായിത്തീർന്നത് ചുരുങ്ങിയ സമയത്തിനുള്ളിൽ അവൻ അനേകായിരം മനുഷ്യരുടെ പ്രിയപ്പെട്ടവനായി മാറി. നാട്ടിൽ നിന്ന് ഡൽഹിയിലെത്തുന്ന ആർക്കുമവൻ വഴികാട്ടിയും തണലുമായി. ഡൽഹിയിലെ മലയാളികൾ മാത്രമല്ല, നൂർ നഗറിലെ പച്ചക്കറി കടക്കാരൻ ആമിർ ഭായിയും ബാർബർ ബബ്ലുവും പലചരക്ക് കടക്കാരൻ മുന്നാ ഭായിയും ശമാ ജ്യൂസ് കോർണറിലെ അലി ഭായിയും പന്നിക്കാട്ടിലെ പേരറിയാത്ത അനേകം നടോടിക്കുട്ടികളും യാചകരും അവൻ നഷ്ടപ്പെട്ടതിൽ വിതുമ്പിയിട്ടുണ്ടാകും. അവൻ അവർക്ക് നൽകിയ കരുതലും സ്നേഹ വാക്കുകളും അത്രമേൽ വലുതായിരുന്നു.

കോവിഡ് ഒന്നാം തരംഗം കഴിഞ്ഞ് 2021 ഫെബ്രുവരി മാസത്തിൽ ഞാൻ ഡൽഹിയിലേക്ക് തിരിച്ചെത്തിയത് മുതലാണ് അസറുവുമായുള്ള ബന്ധം ദൃഢമാകുന്നത്. ആളുകളോട് പെട്ടെന്ന് ബന്ധം സ്ഥാപിക്കാനും ഇണങ്ങാനുമുള്ള അസറുവിന്റെ കഴിവ് അപാരമായിരുന്നു. ഈ കഴിവ് ഉപയോഗപ്പെടുത്തി ചുരുങ്ങിയ ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഏത് നട്ടപ്പാതിരക്കും ഞങ്ങൾ താമസിക്കുന്ന നൂർ നഗറിലെ മുന്നി ഹൗസ് വാതിൽ തള്ളിത്തുറന്ന് കയറി വരാ

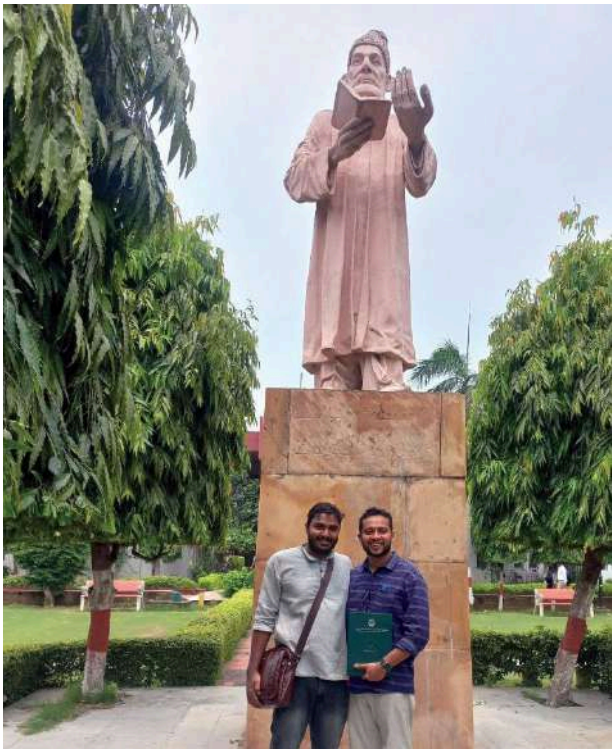

നുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം അവൻ നേടിയെടുത്തു. പ്രഭാതങ്ങളിൽ മുജീബ് ബാഗിലെ രാമാനുജൻ ബ്ലോക്ക് ലോണിൽ ബാഡ്മിന്റൺ കളിച്ചിരുന്നതും വൈകുന്നേരങ്ങളിൽ ഓഖ്ല

ഹെഡിലെ ഇറാനി ദം ടീ യും ആലു പറാത്തയും ആസിഫ് റസ്റ്റോറന്റിലെ മുറാദാബാദി ബിരിയാണിയും, ജാഫർക്കയും മുഹ്മിനത്തയും സ്നേഹത്തിൽ വെച്ച് വിളമ്പുന്ന ലസ്സിയും ബീഫ് ഈസ്റ്റുവും ചിക്കൻ കൊണ്ടാട്ടവും മുന്നി ഹൗസിൽ ഞങ്ങളൊന്നിച്ച് ഉണ്ടാക്കിയ ഹൈദരാബാദ് ബിരിയാണിയും ചിക്കൻ കാലി മിർച്ചിയുമെല്ലാം ഒന്നിച്ചിരുന്ന് കഴിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നതും ഇപ്പോഴും മായാതെ മനസ്സിൽ

കിടക്കുന്നു. ഫുഡിനെ ആഘോഷ മാക്കിയവനായിരുന്നു അസറു. ഫുഡ് പരിപാടി ഉണ്ടെന്നറിഞ്ഞാൽ ആവേശത്തോടെ ഏത് നട്ടപ്പാതിരക്കും അവൻ ചാടിപ്പുറപ്പെടും.

സ്നേഹവും കരുതലും കൊണ്ടവൻ പലപ്പോഴും ഞങ്ങളെ വീർപ്പുമുട്ടിച്ചു. നാട്ടിൽ നിന്ന് വരുന്ന പല സമയങ്ങളിലും ലഗേജ് ഉണ്ടെന്ന് മനസ്സിലാക്കി അവൻ റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനിൽ നേരെത്തെ എത്തും. എന്തിനാണ് വന്നതെന്ന് ചോദിച്ചു പല സമയത്തും അവനോട് ദേഷ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഡൽഹിയിൽ നിന്ന് അവസാനം 2022 നവംബറിൽ നാട്ടിലേക്ക് തിരിക്കുമ്പോഴും യാത്രയാക്കാൻ എയർപോർട്ടിൽ അവൻ വന്നിരുന്നു.

സൗഹൃദം കൊണ്ടാടിയവനായിരുന്നു അസറു. എല്ലാവരുടെ ബർത്ത്ഡേയും അവൻ ഓർമിച്ചു വെക്കും. അപ്രതീക്ഷിതമായ സ്നേഹം കൊണ്ടും സർപ്രൈസുകൾ കൊണ്ടും അവൻ ഞങ്ങളെ അമ്പരപ്പെടുത്തും. ഡൽഹിയിലെ അലമോൾക്കും ജൂലു കുട്ടനും അവൻ കളിക്കൂട്ടുകാരൻ ആയിരുന്നു. ഇടക്കിടെ ചോക്ലേറ്റും ഗിഫ്റ്റുമായി വന്ന് അവൻ അവരെ പുളകം കൊള്ളിക്കും. അവസാനം ഡൽഹിയിൽ നിന്ന് എന്നെ യത്രയാക്കുമ്പോൾ എന്റെയും അവന്റെയും ഫോട്ടോയുള്ള ഒരു സെറാമിക് മഗ് അവൻ സമ്മാനിച്ചിരുന്നു. കൂടാതെ, അവൻ ഇതുവരെ നേരിട്ട് കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത എന്റെ റാസി മോന് രണ്ടാം പിറന്നാൾ ആശംസിച്ചു കൊണ്ടുള്ള ഒരു കത്തും ഒരു സമ്മാനപ്പൊതിയും എന്റെ ലഗ്ഗേജിൽ അവൻ അന്ന് ഒളിപ്പിച്ചു വെച്ചിരുന്നു.

അസറുവിന് ചില സ്വകാര്യ ദുഖങ്ങളും നിരാശകളും ഉണ്ടായിരുന്നു. അത് മറികടക്കാൻ അവൻ 'ടെൻഷൻ മുക്ക്' എന്ന പേരിൽ ഒരു വാട്ട്സ്ആപ് ഗ്രൂപ്പും ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നു. കോമഡികളും കോപ്രായിത്തരങ്ങളും പലതും കാട്ടി ഇടക്കിടെ അവൻ സ്വയം ആനന്ദം കണ്ടെത്തുകയും ഞങ്ങളെ ചിരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഡൽഹിയിൽ ഞാനുണ്ടായിരുന്ന അവസാന മാസങ്ങളിൽ ഇടയ്ക്കിടെ രാത്രി വളരെ വൈകി അവൻ വാതിലിൽ മുട്ടും. എന്റെ അടുത്ത് വന്നിരുന്ന് ഓരോ ജീവിത കഥകൾ പറയും. മുന്നി ഹൗസിന്റെ ബാൽക്കണിയിലും ടെറസിലും പോയി രാത്രി രണ്ടു മണി വരെയും മൂന്ന് മണി വരെയുമൊക്കെ ഞങ്ങൾ സംസാരിച്ചിരുന്ന ദിവസങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

പഠനത്തിൽ മിടുക്കനായ അസറു സിവിൽ സർവീസ് മോഹവുമായാണ് ജാമിഅയിലും ഡൽഹിയിലും എത്തിയത്. സിവിൽ സർവീസ് തയ്യാറെടുപ്പിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കാതെ മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി ഓടി നടക്കുന്നതിന് അസറുവിനെ പല പ്രാവശ്യം ശകാരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരു ഇളം ചിരിയോടെ അവൻ എല്ലാം കേട്ട് നിൽക്കും. ഒരു പക്ഷെ, അവന്റെ ചുറ്റുമുള്ള മനുഷ്യരുടെ ദൈന്യതകൾക്കും പ്രശ്നങ്ങൾക്കും നേരെ കണ്ണടക്കാൻ അവനു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ലായേക്കാം...

എഴുത്തും വായനയും അസറുവിന് ഇഷ്ടമായിരുന്നു. അവന്റെ ഡൽഹിയിലെയും നാട്ടിലെയും മുറികൾ നിറയെ പുസ്തകങ്ങളാണ്. മിക്ക ഞാറാഴ്ച കളിലും ജാമിഅ മെട്രോ സ്റ്റേഷനിൽ നിന്ന് മെട്രോ കയറി ഓൾഡ് ഡൽഹിയിലെ ഡൽഹി ഗേറ്റിലെ മഹിളാ ഹട്ടിലെ സൺഡേ ബുക്ക് മാർക്കറ്റിലെത്തി ഇരു കൈകളിലും പുസ്തക കെട്ടുമായി അവൻ വരുന്നുണ്ടാകും. ഡൽഹിയെക്കുറിച്ചും ജാമിഅ മില്ലിയയെക്കുറിച്ചും ജാമിഅ നഗറിനെക്കുറിച്ചും അവിടെയുള്ള മനുഷ്യജീവിതങ്ങളെക്കുറിച്ചും അവൻ വാതോരാതെ സംസാരിക്കുകയും ഹൃദയഹാരിയായി എഴുതുകയും ചെയ്തു. നാട്ടിൽനിന്ന് ഞാൻ വന്നാൽ, ''ഷബീർ ഭായ്, ഒരു സംഭവണ്ട്, ഇങ്ങള് അറിഞ്ഞോ'' എന്ന് ചോദിച്ചു അവൻ ജാമിഅ നഗറിലെ പല പുതിയ

സംഭവ വികാസങ്ങളും വിവരിക്കാൻ തുടങ്ങും.

ആരും ഒരിക്കലും നിനച്ചിരിക്കാത്ത സമയത്താണ് അസറു വിടപറഞ്ഞത്. എത്ര സങ്കീർണമായ രോഗാവസ്ഥയിലാണെങ്കിലും അവൻ തിരിച്ചു വരുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ പടച്ചോൻ അവനെ പിരിശം വെക്കുകയും നേരെത്തെ തന്നെ തിരിച്ചു വിളിക്കുകയും ചെയ്തു.

തണുപ്പിൽ വിറങ്ങലിച്ച ഡിസംബറിലെ ആ ദിനത്തിൽ അവൻ എന്നെന്നേക്കുമായി നമ്മോട് യാത്ര ചോദിച്ചു. ഓഖ്ല വിഹാറിലെ കഹ്കഷാൻ പള്ളിയുടെ മിനാരങ്ങൾക്കു മുകളിൽ ഉദിച്ച സൂര്യന് അന്ന് ശോഭയുണ്ടായിരുന്നില്ല. മഞ്ഞിൽ കുതിർത്ത പുൽമേടുകൾക്ക് മുകളിൽ നിന്ന് അവന്റെ ഗാലിബ് കണ്ണീരോടെ പുസ്തകം വായിച്ച് കൊണ്ടിരുന്നു. അവൻ സ്നേഹിച്ച നഗരത്തിൽ നിന്ന് അവനെ അവസാനമായി യാത്രയയക്കാൻ സ്നേഹിതർ അന്ന് തിക്കും തിരക്കും കൂട്ടി. കോയമ്പത്തൂർ എയർപോർട്ടിൽ പ്രിയപ്പെട്ട ഗഫൂർ ഭായി, നൗഷാദ് ഭായി തുടങ്ങിയവർക്കൊപ്പം അവന്റെ ചേതനയറ്റ ശരീരം സ്വീകരിച്ചപ്പോൾ ഇടനെഞ്ച് പൊട്ടിപ്പിളർന്നുപോകുന്നത് പോലെ എനിക്കനുഭവപ്പെട്ടു. അവനു ഏറ്റവും നല്ല യാത്രയയപ്പ് നൽകാൻ ഞങ്ങളെല്ലാവരും തിരക്കുകൂട്ടി. അവനെ അവസാനമായി ഒരു നോക്കുകാണാനും യത്രയയക്കാനും ജന്മ നാട്ടിലേക്ക് സയ്യിദൻമാരും പണ്ഡിതരും നേതാക്കളും ഉൾപ്പെടെ ആളുകൾ ഒഴുകിയെത്തി. തങ്ങളുടെ നാട്ടിൽ ഇത്ര വലിയ ഒരു മനുഷ്യൻ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്ന് തിരിച്ചറിഞ്ഞ പാലോടുകാര് ഞെട്ടിത്തരിച്ചു. അവസാനം അവന്റെ ഖബറിലേക്ക് മണ്ണ് വാരിയിട്ട് ഞങ്ങൾ പകച്ചു നിന്നു. അവന്റെ ഉറക്കം സായൂജ്യമടഞ്ഞവരുടേതാകട്ടെ...

ചേർത്തുനിർത്തലിന്റെ ഉദാത്ത മാതൃക

ഹാരിസ് പട്ടാളം

ഓർമ ശരിയാണെങ്കിൽ 2021-ന്റെ അവസാനത്തിലാണ് അസറുക്കയുമായി ആദ്യമായി ബന്ധപ്പെടുന്നത്. ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സാധ്യതകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു വെബിനാറില് ഫാക്കൽറ്റി ആയിരുന്നു അന്ന് അദ്ദേഹം.

ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റി അഡ്മിഷൻ എടുത്തശേഷം ഓഖ്ലയിലെ നൂർ നഗറിൽ വെച്ചാണ് ആദ്യമായി കാണുന്നത്. സൗമ്യമായ ഇടപെടൽ കൊണ്ട് പരിചയം പുതുക്കിയ അന്ന്, ഒരിക്കലും പിരിയാനാവാത്ത ബന്ധമാവുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിച്ചില്ല. അന്ന് തുടങ്ങിയ ബന്ധം 2023 ഡിസംബർ 24-ന് അവസാനമായി ഡൽഹിയിൽ നിന്നും ലോകത്തുനിന്നും എന്നെന്നേക്കുമായി മടങ്ങുന്നത് വരെയും തുടർന്നു.

ഡൽഹിയിലെ വിവിധ രാഷ്ട്രീയ, സാംസ്കാരിക സംഘടനകളുടെ പരിപാടിയിൽ നീളൻ കുർത്തയും, ബാഗുമായി, ആസൂത്രകനോ, സംഘാടകനോ ആയി അസറുക്കയെ കാണാം. ഏറ്റെടുക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ കൃത്യമായി പ്രാവർത്തികമാക്കും, ഏതു പരിപാടിയും ഏറ്റെടുക്കും, ഭംഗിയായി നടപ്പാക്കും.

ഡൽഹിയിലെ വിവിധ അവസരങ്ങളിലേക്ക് എത്തിപ്പെട്ടതിൽ അസറുക്ക വഹിച്ച പങ്ക് ചെറുതല്ല. വിളക്കിചേർത്ത ബന്ധങ്ങളും, ചേർത്തുപിടിച്ച സ്നേഹങ്ങളും ഇന്നും ജീവിതത്തിൽ വലിയൊരു മുതൽക്കൂട്ടാണ്. ചേർത്തുനിർത്തലിന്റെയും സ്നേഹത്തിന്റെയും ഉത്തമ ഉദാഹരണം.രിപാടിയും ഏറ്റെടുക്കും, ഭംഗിയായി നടപ്പാക്കും.

ഡൽഹിയിലെ വിവിധ അവസരങ്ങളിലേക്ക് എത്തിപ്പെട്ടതിൽ അസറുക്ക വഹിച്ച പങ്ക് ചെറുതല്ല. വിളക്കിചേർത്ത ബന്ധങ്ങളും, ചേർത്തുപിടിച്ച സ്നേഹങ്ങളും ഇന്നും ജീവിതത്തിൽ വലിയൊരു മുതൽക്കൂട്ടാണ്. ചേർത്തുനിർത്തലിന്റെയും സ്നേഹത്തിന്റെയും ഉത്തമ ഉദാഹരണം.

ഹാഫിദ്
വിദ്യാർത്ഥി,ഡൽഹി യൂണിവേഴ്സിറ്റി

ഹ്യൂ ഹാപ്പി അല്ല

2022 ഫെബ്രുവരി-25, ഞാൻ അന്ന് ഡൽഹിയിലെത്തിയിട്ട് വെറും രണ്ടോ മൂന്നോ ദിവസം മാത്രം. എം.എസ്.എഫിന്റെ ദേശീയ സമ്മേളനം ഡൽഹിയിലെ ഇന്ത്യൻ ഇസ്ലാമിക് സെന്ററിൽ വെച്ച് നടക്കുകയാണ്. സമ്മേളനത്തിന്റെ ആൾക്കൂട്ടത്തിനിടയിലും, വേദിയിലും, ഭക്ഷണ പന്തലിലുമായി ഓടി നടക്കുന്ന, മുമ്പ് സെന്ട്രല് യൂനിവേഴ്സിറ്റികളുടെ ധാരാളം ഓറിയന്റേഷൻ പ്രോഗ്രാമുകളിൽ മുഖമായിരുന്ന ഞങ്ങളുടെ അസറുക്കാനെ ആദ്യമായി കാണുന്നത് അന്നാണ്.

അസറുക്കയുമായുള്ള ബന്ധം തുടങ്ങുന്നത് എം.എസ്.എഫിലൂടെയും എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിലൂടെയുമാണ്. പിന്നെ എം.എസ്.എഫിന്റെയും എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെയും കമ്മിറ്റിയിൽ വന്നതിനു ശേഷം ആ ബന്ധം കൂടുതൽ ദൃഢമായി. ഏകദേശം ഒരു വർഷത്തോളം അസറുക്കയോടൊപ്പം എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫ് ഡൽഹി ചാപ്റ്റർ കമ്മിറ്റിയിൽ ട്രഷറര് ആയി പ്രവർത്തിക്കുവാനും സാധിച്ചു.

അസറുക്ക വിടപറഞ്ഞതിന് ശേഷം ധാരാളം പേര് ആ സാത്വികമായ ജീവിതത്തെ എഴുതിയിട്ടും പറഞ്ഞിട്ടും നമ്മൾ കേട്ടതാണ്. ചിലർക്ക് എവിടെയും കിട്ടാത്ത മരുന്നുകൾ എത്തിക്കുന്നവനായും മറ്റു ചിലർക്ക് തങ്ങളുടെ ഉറ്റവരുടെ മയ്യിത്ത് കുളിപ്പിക്കാനും തുടർന്ന് NOC റെഡിയാക്കാനും തുടർന്ന് നാട്ടിലെത്തിക്കാൻ എല്ലാ ഏർപ്പാടും ചെയ്യുന്നവനായും മറ്റു ചിലർക്ക് എംബസികളിലെ പ്രശ്നങ്ങൾ തീർക്കുന്നവനായും, സാമ്പത്തികമായി പിന്നോക്കം നിൽക്കുന്ന വിദ്യാർഥികൾക്ക് സ്കോളര്ഷിപ്പ് സംഘടിപ്പിച്ചു കൊടുക്കുന്നവനായും, ഇങ്ങനെ നീളുന്നു അസറുക്കയുടെ സഹായ ഹസ്തങ്ങള്.

അതിനോടൊപ്പം തന്നെ എം.എസ്.എഫിന്റെയും എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെയും ഡൽഹിയിലെ പ്രധാന ചുമതലയും.

ഈ തിരക്കുകളിലൊക്കെ ആയിരുന്നിരിക്കെ പോലും തന്റെ ഉറ്റവരെ സ്നേഹിക്കുന്നതിനും വാത്സല്യത്തോടെ കാണുന്നതിലും അവരുടെ ചെറിയ ചെറിയ ആഗ്രഹങ്ങളും സന്തോഷങ്ങളും നിറവേറ്റുന്നതിനും ആ മനുഷ്യന് ഒരു സമയ കുറവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

അസറുക്കയെ ഒരുപാട് സഹായങ്ങൾക്കും ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിളിച്ചിരുന്നെങ്കിലും അസറുക്കയുടെ സ്നേഹവും വാത്സല്യവും എത്രത്തോളം ആയിരുന്നു എന്ന് തൊട്ടറിഞ്ഞ ഒരനുഭവമാണ് ഞാൻ പങ്കുവെക്കുന്നത്.

ഏകദേശം കഴിഞ്ഞ വർഷം ഓഗസ്റ്റ് മാസം അവസാനമായിരുന്നു കോളേജ്

തുറന്നത്. പുതിയ റൂം എടുക്കേണ്ടതിനാല് നേരത്തെ തന്നെ ഡൽഹിയിലേക്ക് തിരിച്ചു വണ്ടി കയറേണ്ടി വന്നു. അപ്പോഴാണ് ഡല്ഹി മലയാളി വിദ്യാർഥി കൂട്ടായ്മയുടെ ഭാരവാഹിയായ ഒരു സുഹൃത്ത് കേരള ഹൗസിൽ നിന്നും റെഡ് ഫോർട്ടിൽ വെച്ച് നടക്കുന്ന സ്വാതന്ത്രദിനാഘോഷ ചടങ്ങില് പങ്കെടുക്കാന് പാസ് ലഭിച്ചതായി പറയുന്നത്. മാത്രമല്ല, റിപ്പബ്ലിക്ക് ദിന പരേഡ് വീക്ഷിക്കാന് പാസ് ലഭിക്കുന്നത് പോലെ എല്ലാവര്ക്കും അനുവാദം കിട്ടുകയില്ല എന്നും വളരെ ചുരുക്കം പേർക്കേ ലഭിക്കൂ എന്നും അറിയുന്നത്, ഡൽഹിയിൽ പഠിക്കുന്ന ഓരോ വിദ്യാർഥികളുടെയും ആഗ്രഹങ്ങളിൽപ്പെട്ട ഒന്നാണ് ചെറുപ്പം മുതൽ ടിവിയിലും മറ്റും കണ്ട ഇത്തരത്തിലുള്ള പ്രോഗ്രാമുകൾ നേരിട്ട് കാണുക എന്നത്. ആ ഒരു അടങ്ങാത്ത ആഗ്രഹം അകത്തു ആളികത്തുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

എപ്പോഴത്തെയും പോലെ ഒന്നും ചിന്തിക്കാതെ എന്തേലും വഴി പറഞ്ഞു തരും എന്ന് കരുതി അസറുക്കയെ വിളിച്ചു. കേരള ഹൗസും എം.പിമാരുമായി നല്ല ബന്ധമുള്ളതിനാലും ഇതു പോലുള്ള എല്ലാ കാര്യത്തിനും ആദ്യം വിളിക്കുന്നത് അസറുക്കയെ ആയിരിക്കും. അസറുക്കയുടെ മറുപടി ഇതായിരുന്നു, ''ഹാ.. ഹാഫിദേ ഇന്നോട് കൊർച്ച് കുട്ട്യോൾ ജാമിഅേന്നും ചോയ്ച്ചീനു, MPമാരുടെ പാസ് കഴിഞ്ഞു, ഞാൻ മിനിസ്ട്രി വഴിയോ കേരള ഹൗസ് വഴിയോ കേരളത്തിൽ നിന്നുള്ള കുട്ട്യോളാണ് പറഞ്ഞു എന്തേലും വഴി ഉണ്ടോ നോക്കട്ടെ. തീരെ ഉറപ്പില്ല ഞാൻ ശ്രമിക്കാം.''

സ്വാഭാവികമായും ഞാൻ ആ ആഗ്രഹം വിട്ടു. എന്നാൽ സ്വാതന്ത്രദിനത്തിന്റെ തലേ ദിവസം ഫോണിലൊരു ഗ്രൂപ്പ് കാണുന്നു. അസറുക്ക എല്ലാവർക്കും പേർസണൽ മെസേജ് അയക്കുന്നു, എല്ലാവരുടെയും ആധാറും രേഖകളും വാങ്ങുന്നു, അങ്ങനെ ആ പാവം മനുഷ്യൻ എവിടുന്നോ ആയിട്ട് തന്നോട് ആഗ്രഹം പറഞ്ഞ മുപ്പതോളം വിദ്യാർഥികൾക്ക് പാസ് സംഘടിപ്പിച്ചുകൊടുക്കുന്നു. പിറ്റേ ദിവസം പ്രോഗ്രാം കഴിഞ്ഞു കണ്ടപ്പോള് പുഞ്ചിരിച്ചു കൊണ്ട് ഒരു ചോദ്യം ''ഇയ്യ് ഹാപ്പി അല്ലേ ഹാഫിദേ.''

അസറുക്കാക് പാസും പെർമിഷനും ഉണ്ട് . ഞാൻ നോക്കട്ടെ എന്ന് പറഞ്ഞു

പോയാൽ മതി, പക്ഷെ ഇവിടെയാണ് അസറുവിനെ മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തനാക്കുന്നത്. മറ്റുള്ളവരെ സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നതായിരുന്നു അസറുന്റെ ലഹരി. മറ്റുള്ളവരുടെ പ്രയാസങ്ങളും ബുദ്ധിമുട്ടുകളും അസറുക്കന്റേതുമായിരുന്നു. മറ്റുള്ളവരുടെ ആഗ്രഹങ്ങളും സന്തോഷങ്ങളും തന്റെയും ആഗ്രഹങ്ങളും സന്തോഷങ്ങളുമായിരുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി ജീവിച്ചൊരു പടപ്പ്.

അബ്ദീദ ബാനു
എഴുത്തുകാരി,അഭിഭാഷക

നിർത്താതെ ചലിച്ചൊരു മനുഷ്യൻ

കൊറോണയുടെ രണ്ടാം വരവ് കൊടുമ്പിരികൊണ്ടിരിക്കുന്ന സമയം. എല്ലായിടവും അനിശ്ചിതത്വം മാത്രം തങ്ങി നിൽക്കുന്നു. ആശുപത്രികളിൽ ആവശ്യത്തിന് ഓക്സിജൻ സിലിണ്ടർ പോലുമില്ലാതെ രോഗികൾ ജീവശ്വാസം പോലും കിട്ടാതെ പിടഞ്ഞു മരിക്കുന്നു. താൻ മരിച്ചു പോയാൽ ഖബറടക്കാൻ സ്ഥലം കിട്ടിയില്ലെങ്കിലോ എന്നയാധിയിൽ ആളുകൾ പണം കൊടുത്ത് അവരവർക്കുള്ള ഖബറിടങ്ങൾ വാങ്ങിയിടുന്നു. ഡൽഹിയുടെ മുഖ്യമന്ത്രി തന്റെ ജനങ്ങളെ രക്ഷിക്കണമെന്ന് പറഞ്ഞ് പത്രസമ്മേളനം നടത്തുന്നു. ഒരു വിധപ്പെട്ടവരൊക്കെ ഡൽഹിയിൽ നിന്നും നാട് പിടിച്ചിരിക്കുന്നു.

പല കാരണങ്ങൾ കൊണ്ട് തിരിച്ച് പോകാൻ കഴിയാതെ ഞങ്ങൾ നൂർ നഗർ ഗല്ലിക്കുള്ളിലെ അഞ്ചാം നിലയിലെ ഒറ്റമുറി ഫ്ലാറ്റിൽ കഴിയുന്ന സമയം. പോരാത്തതിന് നോമ്പ് കാലവും. കടകളൊക്കെ തുറക്കുന്നതേ വല്ലപ്പോഴുമാണ്. അപ്പോൾ വേണ്ട സാധനങ്ങളൊക്കെ വാങ്ങി വെക്കും. എങ്കിലും ഭക്ഷണ സാമാനങ്ങളൊക്കെ ഇഷ്ടം പോലെയെടുത്ത് ചിലവാക്കാൻ പേടിയാണ്. അഥവാ എല്ലാമൊരു ദിവസം പെട്ടെന്നടച്ചു പോയാലോ. ഇടക്ക് അബൂക്ക വിളിക്കുമ്പോൾ ഇൻഫാസ് ആശുപത്രിയിലേക്കോടും, സിലിണ്ടറെത്തിക്കാനോ മറ്റെന്തെങ്കിലും സഹായത്തിനോ ഒക്കെ. ഒന്ന് പുറത്തിറങ്ങാൻ തന്നെ പേടിയാണ്. ആളുകളെ കണ്ടിട്ട് തന്നെ ദിവസങ്ങളേറെയായി. അങ്ങനെയിരിക്കെ ഒരു രാത്രി വാതിലിന് പുറത്ത് ഒരു മുട്ട് കേട്ടു. ''ഞാനാ അസറുവാ''. മുട്ടിന് പുറകേ അവൻ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. വാതിൽ തുറന്ന് നോക്കിയപ്പോൾ എപ്പോഴുമുള്ള ചിരിയും, തോളിലൊരു സഞ്ചിയുമായി അസറു നിൽക്കുന്നു.

''കുറച്ചീസായില്ലേ നിങ്ങളെയൊക്കെ കണ്ടിട്ട്, അത്കൊണ്ട് ഒന്ന് കാണാന്ന് വിചാരിച്ച് വന്നതാണ്''. ഒന്നും ചോദിക്കാതെ തന്നെ അവൻ പറഞ്ഞു. അരിയും, കോഴിയും, പച്ചക്കറികളും, മസാലകളും എല്ലാം കൂടി കുക്കറിലിട്ട് വിസിലടിപ്പിച്ചുണ്ടാക്കിയ ബിരിയാണി ഞങ്ങൾ മൂന്നാളും കൂടി കഴിച്ചു. ''ഇങ്ങള് നാട്ടിൽ പോണില്ലേ'', ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നതിനിടയിൽ അവൻ ചോദിച്ചു. ''ഇല്ലടാ, കുറച്ച് കഴിയട്ടെ''. ''അധികം വൈകിക്കണ്ടട്ടോ, ഇവിടത്തെ കാര്യങ്ങളൊന്നും നമ്മളുടെ കയ്യിൽ നിക്കൂല. നാട്ടിലാണെങ്കിൽ ശ്വാസമെടുത്തേലും മരിക്കാം''. അവൻ ചിരിച്ചു കൊണ്ട് തന്നെ ഞങ്ങളെ ശാസിച്ചു. ''ഞാൻ ഈ ആഴ്ച്ച പോവാണ്. നിങ്ങളും വേഗം നാട്ടിലേക്ക് വായോ ട്ടോ''. ഇറങ്ങാൻ നേരം അവൻ ഒന്ന് കൂടി ഓർമിപ്പിച്ചു.

അത് കഴിഞ്ഞ് അസറുനെ കാണുന്നത് ജാമിഅയുടെ എൻട്രൻസ് പരീക്ഷാ സമയത്താണ്. അന്ന് പരീക്ഷയെഴുതാൻ ഡൽഹിയിലെത്തുന്ന കുട്ടികൾക്ക് താമസസൗകര്യം ഒരുക്കാനുള്ള ഓട്ടത്തിലായിരുന്നു അവൻ. തരപ്പെടുത്തിയ സ്ഥലങ്ങളെല്ലാം നിറഞ്ഞു കവിഞ്ഞപ്പോൾ കുട്ടികൾക്ക് താമസിക്കാനായി സ്വന്തം മുറിവരെ ഒഴിഞ്ഞു കൊടുത്തിട്ടുണ്ട് അസറു. ഇയ്യെന്തിനാ അസറോ അന്റെ കാര്യം പോലും നോക്കാതെ ഇങ്ങനെയൊക്കെ ചെയ്യുന്നതെന്ന ചോദ്യത്തിന് ''ഞമ്മൾക്ക് ഇവിടെ എല്ലാ

ടേം കെടക്കാലോ, ഒന്നുമറിയാത്ത ഒരു സ്ഥലത്തേക്ക് വരുന്ന കുട്ടികൾ അങ്ങനെയല്ലല്ലോ'', എന്നാവും ചിരിച്ചു കൊണ്ടുള്ള അവന്റെ മറുപടി.

ഞങ്ങൾ സ്മൃതിയിൽ ഒരുമിച്ച് ഭാരവാഹിത്വത്തിലിരിക്കുന്ന സമയം ഓരോ പുതിയ പദ്ധതികളുമായി അവൻ വരും. ''ഇതൊക്കെ നമ്മളെ കൊണ്ട് ചെയ്യാൻ പറ്റോ''. ഞങ്ങൾ സംശയത്തോടെ അവനെ നോക്കും. ''വിചാരിച്ചാൽ നടക്കാത്തതായിട്ട് എന്താ ഉള്ളത്''. അവനൊരു കൂസലുമില്ലാതെ പറയും. തന്നെ ഏല്പ്പിച്ച കാര്യങ്ങളൊക്കെ ഏറ്റവും ഭംഗിയായി തന്നെ ചെയ്യണമെന്ന വാശി അവനെപ്പോഴുമുണ്ടായിരുന്നു.

അവൻ ജാമിഅയിൽ വന്നതിന് ശേഷം നടന്ന ഏതൊരു പരിപാടിയിലും അവന്റെ കൃത്യമായ കയ്യൊപ്പുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അത് ഓണമായാലും, പെരുന്നാളായാലും, മുസിരിസായാലും, ഫെയർവെല്ലായാലും, അസറുവില്ലാതെ ഒന്നുമൊരിക്കലും പൂർണമായിരുന്നില്ല.

ഇക്കഴിഞ്ഞ മുസിരിസിൽ എന്തെല്ലാമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും അസറുവില്ലായ്മയിൽ അതൊക്കെയും ഒന്നുമല്ലാതായി പോവുകയല്ലോ. ഇടക്ക് മുറിയിൽ ഭക്ഷണമുണ്ടാക്കി അസറു വിളിക്കും. ''ഇന്ന് രാത്രി റൂമിൽ കൂടാട്ടോ, നല്ല ചിക്കൻ ചുടാനുള്ള പ്ലാനുണ്ട്''. ചിരിച്ചു കൊണ്ട് അവൻ ഓർഡറിടും. ഗുൽമോഹറിൽ അസറു ഉണ്ടായിരുന്ന കാലത്ത് എന്നും ആഘോഷങ്ങളുണ്ടാകുമായിരുന്നു. ''ഗഫൂർക്കാന്റെ പിറന്നാളാണ്, മുഹമിനത്താന്റെയും ജാഫർക്കാടെയും ആനിവേഴ്സറി ആണ്, അബൂക്ക ജോലിക്ക് കയറിയതിന്റെ പരിപാടിയാണ്, ക്രിസ്മസാണ്, പെരുന്നാൾ തലേന്നാണ്, പാട്ട് പരിപാടിയാണ്''. എന്നും എന്തെങ്കിലുമൊക്കെ പറഞ്ഞ് ഓൻ വിളിച്ചു കൊണ്ടേയിരിക്കും. ആ പരിപാടികൾക്കൊക്കെ ആളെ ക്ഷണിക്കുന്നത് മുതൽ സാധനങ്ങൾ വാങ്ങി കൊണ്ട് വന്ന് അത് വെച്ചുണ്ടാക്കുന്നത് വരെ അവന്റെ നേതൃത്വത്തിലായിരിക്കും. എല്ലാം കഴിഞ്ഞ് സ്മൃതിയിൽ ഒരു നീണ്ട എഴുത്ത് വരും. ഞാനുൾപ്പടെ പലരും പുറത്ത് കാണിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും, പ്രിയപ്പെട്ട ദിവസങ്ങളിൽ ഞങ്ങളെല്ലാവരും ഏറ്റവും ആവേശത്തോടെ കാത്തിരിക്കുക ആ എഴുത്തിനാവും.

ഒരാളെ അസറു എത്രത്തോളം മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു എന്ന് ആ എഴുത്തുകൾ വായിക്കുമ്പോഴറിയാം. അലൂട്ടിയുടെയും ജൂലുവിന്റെയും കുട്ടിക്കളി മാറാത്ത അസറു മാമയായും, പാർട്ടിയുടെ പക്വതയുള്ള നേതാവായും, എന്താവശ്യത്തിനും ഒറ്റ വിളിയിൽ ഓടിയെത്തുന്ന രക്ഷകനായും, തമാശകൾ പറഞ്ഞ് കൂടെയുള്ളവരെ പൊട്ടി ചിരിപ്പിക്കുന്ന സുഹൃത്തായും അവനെത്ര പെട്ടെന്നാണ് മാറിക്കൊണ്ടേയിരിക്കുക. എത്രയെത്ര കഥകളാണ് അസറു പറഞ്ഞതും,

അസറുവിനെ പറ്റി പറയാനുമുള്ളത്. എല്ലാം അവന്റേതായ ശൈലിയിൽ, അവൻ തന്നെ വറുത്ത് പൊടിച്ചെടുത്ത മസാലപ്പൊടികളൊക്കെ ചേർത്ത് അഭിനയിച്ച് പറയുമ്പോൾ കേട്ടിരിക്കുന്നവർക്ക് ഇത് സത്യമോ കള്ളമോ എന്ന് വരെ സംശയമാവും. എങ്കിലും എത്രയെത്ര പാതിരാത്രികളിലാണ് ആ കഥകൾ ആവേശത്തോടെ കേട്ടിരുന്നിട്ടുള്ളത്. അവനുള്ളിടം ഒരിക്കലും നിശബ്ദമോ ശൂന്യമോ ആയിരുന്നില്ല

ല്ലോ. അസറു എന്ന വാക്കിന് കരുതൽ എന്ന് കൂടി അർഥമുണ്ടെന്ന് എനിക്കെപ്പോഴും തോന്നും. അവനാൽ പരിഗണിക്കപ്പെടാതെയും അവന്റെ സഹായം സ്വീകരിക്കാതെയും പോയ ഒരാളും അവന്റെ ചുറ്റുമുണ്ടായിട്ടില്ല. ''കറക്ക''മെഴുതുമ്പോൾ മനസ്സിൽ ഉരുത്തിരിഞ്ഞൊരു ചിന്തയുണ്ട്. ശരിക്കും മനുഷ്യർ സ്റ്റേബിൾ ആവുന്നത് അവർ ചലിച്ചു കൊണ്ടേയിരിക്കുമ്പോഴാണ് എന്നാണത്. അങ്ങനെയെങ്കിൽ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ളതിൽ വെച്ച് ഏറ്റവും ചലനമുള്ള മനുഷ്യൻ അസറുവാണ്. ഒരിടത്ത് വെറുതെയിരിക്കുന്ന അവനെ ഞാനിന്നോളം കണ്ടിട്ടില്ല. അവനിപ്പോൾ ചലനമില്ലാതിരിക്കുകയാണെന്ന് ആരാണ് പറഞ്ഞത്. നമ്മുടെയൊക്കെ മനസ്സിൽ അവനിപ്പോഴും ഓടി നടക്കുകയല്ലേ.

ഫാത്തിമ മൊയ്തു

ഞങ്ങളെ ചിരിപ്പിക്കാനായ് അസറു

ഒരാൾ മനസ്സറിഞ്ഞു ചിരിക്കുകയെന്നാൽ ഇക്കാലത്ത് വലിയ കാര്യം തന്നെയാണ്. പ്രത്യേകിച്ച് ആളുകൾ തമ്മിലുള്ള കൂടിയിരുത്തങ്ങൾ കുറയുകയും എല്ലാവരും തങ്ങളുടേതായ ലോകത്തേക്ക് മാത്രം ചുരുങ്ങുകയും ചെയ്യുന്ന ഈ പ്രത്യേക കാലത്ത്. എന്നാൽ നിങ്ങളെ മനസ്സറിഞ്ഞ് ചിരിപ്പിക്കുന്ന ഒരാളുണ്ടെങ്കിലോ..? ചിരിക്കാനുള്ള ഓരോ അവസരങ്ങളും നഷ്ടപ്പെടുത്താതെ അത് നിങ്ങളറിയാതെ തന്നെ നിങ്ങളിലേക്ക് കൊണ്ട് തരുന്ന ഒരാൾ, അല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങളെ കൂടെ നടന്നു ചിരിപ്പിച്ച, സന്തോഷിപ്പിച്ച ഒരാൾ. ഞങ്ങൾക്ക് അത് കൂടെയായിരുന്നു അസറു. മറ്റൊരാളെ ചിരിപ്പിക്കാനും സന്തോഷിപ്പിക്കുവാനും ഏത് 'കോലവും അസറു കെട്ടും,' അതിന് വേദിയൊരു പ്രശ്നമേ അല്ല. നിങ്ങളൊരാൾ മാത്രമാണെങ്കിലും, അതിനി ആയിരങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിലും അവിടെ മടിയുടെ എല്ലാ നാണങ്ങളും മാറ്റിനിറുത്തി അസറു നിറഞ്ഞാടും. ഇത് കേവലം തമാശയിലോ ഹാസ്യത്തിലോ ഒതുങ്ങുന്നതല്ല. അതിലപ്പുറം, അത് പലപ്പോഴും ഡാൻസ് ആവാം, പാട്ട് ആവാം, കവിതയാവാം, അല്ലെങ്കിൽ കഥ പറച്ചിലാവാം. ഏതാണെങ്കിലും അവൻ അത് ആസ്വദിച്ച്, ആത്മാർഥതയോടെ ചെയ്യും. ഇക്കാര്യത്തിൽ അവൻ എല്ലാവരുടെയും കൂട്ടാണ്. ചെറിയ കുട്ടികളോടൊപ്പം, കൂട്ടത്തിലെ കുസൃതിയുള്ള കുരുന്നാവാനും, പ്രായമായവരോടൊപ്പം കൂട്ടത്തിലെ 'വയസനാവാനും' അസറു റെഡി. അത് കൊണ്ടൊക്കെ തന്നെ അസറുവിനെ നാം ഒരു പ്രത്യേക പ്രായഗണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്താൻ കഴിയില്ലെന്നതാണ് വാസ്തവം. ഇതെല്ലാം കൊണ്ട് തന്നെ ഓരോ ഗ്യാങ് എടുത്താലും അസറുവിനെ നമുക്ക് അവിടെ കാണാം. കുട്ടികളുടെ അസറു മാമ അവരുടെ ഗ്യാങ്ങിലെ ഒരാളായിരുന്നു, അവരുടെ എല്ലാ കുട്ടിക്കളികളിലും അവരോടൊപ്പം വാശിയോടെ മത്സരിച്ചു കളിക്കുന്നൊരാൾ. ഇതേ സമയം തന്നെ ഡൽഹിയിലെ ഞങ്ങളുടെ വിദ്യാർഥി പടയണിയുടെ മുന്നിലും അസറുവായിരുന്നു. ഇനി തന്ത വൈബെന്ന് കളിയാക്കി വിളിച്ചിരുന്ന മുതിർന്ന പി.എച്ച്.ഡി ടീം സിനൊപ്പവും നമുക്ക് അസറുവിനെ കാണാം, ഇനി നേതാക്കന്മാരാണെങ്കിലും,

ഉസ്താദുമാരാണെങ്കിലും, എല്ലായിടത്തും അസറുവിനെ നമുക്ക് കാണാം.

ഹാസ്യങ്ങൾ അന്യം നിന്ന് പോവുന്ന ഇക്കാലത്ത്, അവന്റെ ഭാഷയിൽ തന്നെ പറഞ്ഞാൽ 'മരിക്കാത്ത ശുദ്ധഹാസ്യത്തിന്റെ' ഒരു കലവറയായിരുന്നു അസറു. ഒരേ സമയം പഴയ കാലത്തിന്റെ തമാശകളും പുതിയ കാലത്തെ ട്രോളുകളും സന്ദർഭത്തിനനുസരിച്ച് അസറു കയ്യിൽ നിന്നെടുക്കും. സുഹൃത്തുക്കൾ ചേർന്നിരിക്കുന്ന അവസരങ്ങളെല്ലാം അസറു ഈ തമാശകളുടെ കെട്ടഴിക്കും. പല പല നുറുങ്ങു തമാശകളും തന്റേതായ രീതിയിൽ അവതരിപ്പിക്കും. അത് ചിലപ്പോൾ ആ കൂട്ടത്തിൽ തന്നെയുള്ള ഒരാളുടെ കഥയായിരിക്കും. ചിലപ്പോൾ താൻ പോലും കാണാത്ത, ആരാണ് എന്ന് പോലും അറിയാത്ത ഏതോ ഒരു മുൻഗാമിയുടെ കഥ കാലങ്ങളായി 'എയറിൽ' നിൽക്കുന്നതാവും. ഇനി മറ്റൊരവസരത്തിൽ ആ സമയത്ത് നടക്കുന്ന ട്രെൻഡിങ് തമാശയോ ട്രോളോ ആവാം. ഇനി അത് നിങ്ങളുടെ തന്നെ കഥയാണേലും ''കണ്ട ഇങ്ങളവിടെയിരിക്ക് കേട്ട ഞാൻ പറയട്ടെ'' എന്ന ഫോർമുലയാണ് അവന്റേത്. പക്ഷേ, ഈ പറയുന്നത് നിങ്ങൾക്ക് അല്ലെങ്കിൽ മറ്റാർക്കെങ്കിലും ഒരു തരത്തിലും ഉപദ്രവമോ നോവോ ഉണ്ടാക്കാതെ എല്ലാവരിലും സന്തോഷവും പുഞ്ചിരിയും മാത്രം കൊണ്ട് വരുന്ന ഒരു പ്രത്യേക രീതിയിലാവും അസറുവിന്റെ അവതരണം. ഇത് കേൾക്കുമ്പോൾ ഒരു പക്ഷെ കൂടുതൽ ചിരിക്കുക കഥയിലെ കഥാപാത്രങ്ങൾ തന്നെയാവും. അതിനുള്ള പ്രത്യേക കഴിവ് അസറുവിന്റെ അവതരണങ്ങൾക്കുണ്ട്.

പലപ്പോഴും ജാമിഅ നഗറിലെ ഞങ്ങളുടെ കൂടിയിരുത്തങ്ങളിൽ അവന്റെ പ്രധാന ഇരകൾ ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ തന്നെയുള്ളവരായിരിക്കും. ''മുബഷിറെന്ന സമരനായകൻ,'' ''ഗഫാർക്കാന്റെ ബട്ല ഹൗസ് തല്ല് കേസ്,'' ''ശമീദ്ക്കയും, റാഫേൽക്കയും പിന്നെ ഗഫൂർനഗറിലെ കില്ലാടികളും,'' ഷുഹൈബിന്റെ ഹോസ്റ്റൽ പോരാട്ടം, ''ഒഖ്ലയിൽ ലീഗിന്റെ കൊടി പാറിച്ച ഖുറം സാഹിബ്,'' ''സമധാനിയും ജപ്പാൻ ഷംസുക്കയും'' അങ്ങനെ അനേകം കഥകൾ. ഈ മേൽ പറഞ്ഞ സംഭവങ്ങളിൽ മിക്ക കാര്യങ്ങൾ നടന്ന സമയത്തൊന്നും അസറു ഈ പരിസരത്തൊന്നും ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നില്ല, പക്ഷേ, ഈ കഥകളെല്ലാം നർമം ചാലിച്ച് അസറു അവതരിപ്പിക്കുന്നതിനോളം വരില്ല ഇതിലെ യഥാർഥ ആളുകൾ തന്നെ പറയുന്നതും എന്നതാണ് സത്യം. ഇതോടൊപ്പം തന്റെ ജീവിതത്തിലും കുസൃതികളും തമാശകളും നിരന്തരം കൊണ്ട് വരാൻ അസറു ഒരിക്കലും മറന്നിരുന്നില്ല. ഒരു

ഉദാഹരണം പറഞ്ഞാൽ, ഷെഫ് പിള്ളയുടെ 'ഫിഷ് നിർവാണ' ട്രെൻഡിങ്ങായ കാലം, സോഷ്യൽ മീഡിയ തുറന്നാൽ എല്ലാവരും 'ഫിഷ് നിർവാണ' ഉണ്ടാക്കുന്നതും കഴിക്കുന്നതും മാത്രം. ഇത് കണ്ട അസറു അപ്പോ തന്നെ ഗ്രൂപ്പുണ്ടാക്കി 'ഠലമാ ചശ്ശ്മിമ'. എന്നിട്ട് ഞങ്ങളെയെല്ലാം ആഡ് ചെയ്തു പ്ലാനിങ് തുടങ്ങി. നിർവാണ ഉണ്ടാക്കാൻ വേണ്ട മീൻ മുതൽ വെക്കേണ്ട മൺകലം വരെ ഒപ്പിച്ചു. ഉണ്ടാക്കാൻ നിൽക്കുമ്പോഴാണ് അവിഭാജ്യ ഘടകം മിസ്സായത് ഓർക്കുന്നത്. സാക്ഷാൽ വാഴയില. ഈ ഡൽഹിയിൽ എവിടെ വാഴയില കിട്ടാൻ. സകല കേരള സ്റ്റോറുകളും മലയാളി ഹോട്ടലുകളും അരിച്ച് പെറുക്കിയിട്ട് പോലും ഞങ്ങൾക്കൊരു വാഴയില കിട്ടിയില്ല. ഒഖ്ല മണ്ഡിയിൽ തിരക്കിയപ്പോൾ ഒരാഴ്ചയെങ്കിലും എടുക്കും വാഴയില കിട്ടാനെന്ന്. വാങ്ങാൻ കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ എന്ത് ചെയ്യും, എവിടെയെങ്കിലും വെട്ടാൻ കിട്ടുമോ എന്ന് നോക്കുക, അതായി അടുത്ത ലക്ഷ്യം. ആ സമയത്താണ് ജാമിഅക്കപ്പുറത്തെ സുഖ്ദേവ് വിഹാറിലുള്ള ഡോൺ ബോസ്ക്കോക്ക് അകത്തായി ഒന്ന് രണ്ട് വാഴകൾ നിൽക്കുന്ന കാര്യം ഓർത്തത്. അവര് വാഴയില തരുമോ എന്നൊരുറപ്പും ഇല്ല, പക്ഷെ മീനിൽ മസാല പുരട്ടാൻ പറഞ്ഞു വളരെ ആത്മ വിശ്വാസത്തോടെ അസറു ദൗത്യം ഏറ്റെടുത്തു. പറഞ്ഞ പോലെ അൽപസമയം കഴിഞ്ഞു വാഴയിലയുമായിട്ടാണ് അസറു കയറി വന്നത്. ഇതെങ്ങനെ ഒപ്പിച്ചു എന്ന ഞങ്ങളുടെ എല്ലാവരുടെയും ചോദ്യത്തിന് ഒന്ന് ചിരിച്ചു അസറുവിന്റെ മറുപടി ''ഞാൻ അവിടെ ചെന്ന് സെക്യൂരിറ്റിക്കാരനോട് പറഞ്ഞു, ഞങ്ങൾക്കൊരു സ്പെഷ്യൽ നിർവാണ പൂജയുണ്ട്, പ്രധാനപ്പെട്ടൊരു പൂജയാണ്, അതിന് വാഴയില നിർബന്ധമാണ്, ഞാൻ ഒന്ന് രണ്ടെണ്ണം എടുത്തോട്ടെ എന്ന്, പൂജയായി പോയില്ലെ, പറ്റില്ലെന്ന് പറഞ്ഞാൽ മൂപ്പരെ ഹോമിച്ച് കളഞ്ഞാലോ എന്ന് പേടിച്ചിട്ടാവും ആ പാവം പൂജക്ക് വേണ്ടിയല്ലേ നിങ്ങക്ക് വേണ്ടയത്രയും എടുത്തോ എന്ന് പറഞ്ഞെന്ന്''. ഇതായിരുന്നു ജീവിതത്തിലെ അസറു. തന്റെ ജീവിതത്തിൽ എപ്പോഴും നർമങ്ങളും കുസൃതികളും മുഴുനീളെ കൊണ്ട് നടന്നിരൊന്നാരാൾ. ഏതൊരു ഗേറ്റും അസറുവിന് മുന്നിൽ അടയാറില്ല, ഒരു സെക്യൂരിറ്റിയും അസറുവിനെ തടയാറില്ല. ഗേറ്റിൽ എത്തുമ്പോൾ സാധാരണയിലധികം ഗൗരവം ഇട്ട് തന്റെ കൈ മുകളിലേക്കുയർത്തി സെക്യൂരിറ്റിയെ അഭിവാദ്യം ചെയ്യും ''ഹരേ ഭായ് സാബ്, കൈസെ ഹോ''. ഏതോ വലിയ ആളാണെന്ന് കരുതി സെക്യൂരിറ്റി ഗേറ്റ് തുറക്കും.

എന്നിട്ട് മറുപടി പറയും ''ജി സാബ് മേടീക്ക് ഹേ.'' ഇങ്ങനെയെത്ര എത്ര തമാശകൾ. എയർപോർട്ടായാലും റെയിൽവേ സ്റ്റേഷൻനായാലും ആളുകൾക്കിടയിൽ നിന്നും ഉച്ചത്തിൽ മലയാളത്തിൽ ''കണ്ണേ കരളേ....'' മുദ്രാവാക്യം വിളിച്ച് തന്റെ സുഹൃത്തുക്കളെ വരവേറ്റിയിരുന്നൊരാൾ. സുഹൃത്തുക്കൾക്കിടയിൽ മത്സരങ്ങളോ വാക്കേറ്റമോ നടക്കുകയാണെങ്കിൽ നാട്ടിലെ സെവൻസിന്റെ അനൗൺസ്മെന്റ് കൊണ്ട് അതിൽ വീര്യം പകർന്നിരുന്നൊരാൾ, കൂട്ടുകാർക്കിടയിൽ നിന്നും വീണ് കിട്ടുന്ന ഓരോ ട്രോളുകളും തന്റെ മൊബൈലിൽ കുത്തിക്കുറിച്ച് വെച്ച് അത് നിരന്തരം വായിച്ച് കേൾപ്പിച്ച് അവരെ കളിയാക്കുന്നൊരാൾ.

ആധുനിക കാലത്ത് മൊബൈൽ ഫോണും സാമൂഹിക മാധ്യമങ്ങളും തമാശയുടെയും ട്രോളിന്റെയും ഇടങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചപ്പോഴും ഇതിനെ കൃത്യമായി പിന്തുടരാനും അവ തന്റെ അടുത്തവരുമായി ഷെയർ ചെയ്യാനും അസറു സമയം കണ്ടെത്തിയിരുന്നു. പഴയ കാല തമാശകൾ മുതൽ ലേറ്റസ്റ്റ് ട്രെൻഡിങ് ട്രോൾ വരെ കൃത്യമായി ഫോളോ ചെയ്യുന്നൊരാൾ. മിക്കവാറും ഇൻസ്റ്റാഗ്രാമിൽ നാട്ടിലെ പല സംഭവങ്ങളും അറിയുന്നത് തന്നെ അസറുവിന്റെ ട്രോൾ കണ്ടതിന് ശേഷമായിരിക്കും. തമാശയോടൊപ്പം തന്നെ ട്രോളുകൾ കൈമാറുന്ന ഇൻഫർമേഷൻസിനേയും അസറു കൃത്യമായി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. അത് കൊണ്ട് തന്നെ, പുതിയൊരു കാര്യം സംഭവിച്ചാൽ അതിനെ കുറിച്ചുള്ള ആദ്യ ട്രോൾ മിക്കവാറും വരുന്നത് അസറുവിന്റെ ഇൻബോക്സിൽ നിന്നായിരിക്കും. ഇൻസ്റ്റഗ്രാം കൂടാതെ ഇന്നത്തെ തലമുറ പലപ്പോഴും അമ്മാവന്മാരുടെ ഏരിയ എന്ന് പറഞ്ഞു കളിയാക്കുന്ന ഫേസ്ബുക്കിലും ഇത്തരം തമാശകൾ കണ്ടെത്തുന്നതിൽ അസറു പ്രഗൽഭനായിരുന്നു. അത് കൊണ്ട് തന്നെ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മിക്കവാറും ഗ്രൂപ്പുകളിലും അസറുവിനെ കാണാം. പക്ഷെ ഈ ട്രോളുകളിലേറെ ഫേസ്ബുക്കിൽ അസറുവിന്റെ എഴുത്തുകൾക്കായി ഒരു പ്രത്യേക കൂട്ടം ആളുകൾ തന്നെയുണ്ടായിരുന്നത് നമുക്ക് കാണാം. തന്റെ അടുത്തവരെ കുറിച്ച് വലിയ ആളുകൾ ആസ്വദിച്ച് വായിക്കുമാർ വലിയ എഴുത്തുകൾ തന്നെ അസറു അവരുടെ വിശേഷ ദിവസങ്ങളിൽ ഫേസ്ബുക്കിൽ കുത്തികുറിക്കുമായിരുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള എഴുത്തുകൾ പലപ്പോഴും നമുക്കിടയിൽ തന്നെ നാം അറിയപ്പെടാതെ പോയ പലരുടെയും മനോഹരമായ ജീവിത യാത്രകളായിരുന്നു. ഇത്തരം മനോഹരമായ എഴുത്തുകളിലൂടെ ഒരുപാട് പേരെ ആളുകൾക്ക് പരിചയപ്പെടുത്താനും

പഴയ കാല തമാശകൾ മുതൽ ലേറ്റസ്റ്റ് ട്രെൻഡിങ് ട്രോൾ വരെ കൃത്യമായി ഫോളോ ചെയ്യുന്നൊരാൾ. മിക്കവാറും ഇൻസ്റ്റാഗ്രാമിൽ നാട്ടിലെ പല സംഭവങ്ങളും അറിയുന്നത് തന്നെ അസറുവിന്റെ ട്രോൾ കണ്ടതിന് ശേഷമായിരിക്കും.

അസറുവിന്റെ എഴുത്തുകൾക്കായിട്ടുണ്ട്. ഈ എഴുത്തുകൾ വായിക്കുന്നത് പോലും വായിക്കുന്നവന്റെ മനം നിറച്ച് സന്തോഷത്തോടെയാണ് അസറു അവസാനിപ്പിച്ചിരുന്നത്. അത് കൊണ്ട് തന്നെ മറ്റെല്ലാ വിശേഷണങ്ങൾക്കൊപ്പവും അവന്റെ കൂടെപ്പിറപ്പുകളെ മനസ്സറിഞ്ഞു ചിരിപ്പിച്ച സന്തോഷിപ്പിച്ച ഒരാള് കൂടിയായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ അസറു.

ഷഹസാദ്. കെ.കെ
(അസറുവിന്റെ മരണാനന്തരം
ഫേസ്ബുക്കിൽ പങ്കുവെച്ച എഴുത്ത്)

സ്വർഗ്ഗക്കത്ത്

29/12/23

പ്രിയപ്പെട്ട അസറുക്കാക്ക്,

ഓഖ്ല വിഹാറിലെ കെഹകഷാൻ മസ്ജിദിന്റെ മിനാരത്തിലുദിച്ച സൂര്യന് ഇന്ന് വെളിച്ചം തീരെയില്ല...ഗ്രാനഡയിലേക്കുള്ള (അസറുവിൻറെ ഇപ്പോഴത്തെ മുറി) ആ ഇടുങ്ങിയ വീഥി അന്യോനം കാണാത്ത വിധം ഇരുട്ടിലാണ്. അർഷി കഫേയിലെ സമാവറിൽ നിന്ന് ചായയുടെ ചൂട് നീരാവി ഇപ്പോഴും ഉയർന്നിട്ടില്ല. ടിക്കോണ പാർക്കിന്റെ പരിസരത്ത് വിഹരിക്കാറുള്ള മേൽവിലാസമില്ലാത്ത പശുക്കളെ ഒന്നിനേം ഇന്ന് കണ്ടില്ല. ഇന്നേരമായിട്ടും മൗലാനാ മുഹമ്മദ് അലി ജൗഹർ മാർഗിലൂടെ ഒരു റിക്ഷയോ ഇൻസോ കടന്ന് പോയിട്ടില്ല... ഗേറ്റ് നമ്പർ ഏഴിൽ സെക്യൂരിറ്റിയെ കാണാനില്ല. ഏഴിൽ മാത്രമല്ല, ഒരു ഗേറ്റിലും. അനാഥയായ കൊച്ചു കുഞ്ഞിനെ പോലെ ജാമിഅ മൂകമായി നിൽക്കുകയാണ്. പുലർകാല മഞ്ഞിന്റെ ഈർപ്പമൊന്നും ജാമിഅയിലെ പുൽത്തകിടിനിന്നില്ല. ഗാലിബിന്റെ കയ്യിലെ പുസ്തകം കണ്ണുനീരിനാൽ കുതിർന്നിട്ടുണ്ട്. തുള്ളികളോരോന്നും ഉറ്റിവീഴുകയാണ്. നിങ്ങളെ മടക്കത്തിൽ ഇവിടെ മൊത്തം ശൂന്യമാണ് അസറുക്കാ.

പാലോട് എന്ത് ഭംഗിയുള്ള നാടാണ് അസറുക്കാ. ഉറക്കത്തിലാണ്ട നിങ്ങളെ കാണാൻ വന്ന ഞങ്ങളെ ഓരോരുത്തരെയും അവര് എത്ര മനോഹരമായിട്ടാണെന്നോ പരിചരിച്ചത്. ഇങ്ങള് ചോദിക്കാറുള്ളത് പോലെ ഭക്ഷണം കഴിച്ചോടാ...ഉറക്കം വരുന്നുണ്ടേൽ അയല്പക്കത്ത് വീട് റെഡി ആക്കിയിട്ടുണ്ട്, പോയി കിടന്നോ എന്നൊക്കെ പറയാൻ എത്ര പേരാ...പക്ഷെ അവർക്ക് ഒറ്റ വിഷമമേയുള്ളൂ. അസറുവിന്റെ വലിപ്പം ഞങ്ങൾ അറിയാതെ പോയല്ലോയെന്ന്. അതെല്ലാം കണ്ട് നിങ്ങള് മനസ്സ് കൊണ്ട് സന്തോഷിച്ചിട്ടുണ്ടാകുമെന്നറിയാം. വീട്ടിൽ വന്നിട്ട് നേരിട്ട് സൽകരിക്കാൻ കഴിയാത്തതിലുള്ള സങ്കടവും കാണും. എത്ര പേരാ ഒരു നോക്ക് കാണാൻ വന്നതെന്നറിയോ. പ്രിയപ്പെട്ട തങ്ങൾ അര മണിക്കൂർ മുമ്പേ വന്ന് നിങ്ങളെ കാത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു. ഹലീംക്കയും ഷുഹൈബും നിഴൽ പോലെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. നേതാക്കന്മാരുടെയും അണികളുടെയും നീണ്ട നിര തന്നെയുണ്ടായിരുന്നു. ജാമിഅയിലെ നമ്മുടെ സ്മൃതി കുടുംബത്തിന്റെ ഒരു സംഗമം കൂടിയായിരുന്നു.

നമ്മുടെ അസ്നയുടെ ഉമ്മച്ചി തിരു

വനന്തപുരത്ത് നിന്നും കാറിലാണ് വന്നത്. ട്രെയിനും ബസും പിടിച്ചാൽ എത്തൂലല്ലോ. എന്റെ കൂട്ടിയെ എങ്ങനെയാ കാണാതിരിക്കാ എന്ന് കണ്ണ് തുടച്ചാണ് പറഞ്ഞത്.

ഒരു മണിയോടടുത്താണ് മാസ്ക് ധരിച്ച് ഒരു സ്ത്രീ ടാക്സിയിൽ വന്നിറങ്ങി ഞങ്ങളോട് അസറുവിനെ ഇപ്പോ കാണാൻ പറ്റുവോന്ന് ചോദിച്ചത്. കേരള ഹൗസിലെ നമ്മുടെ സിനി മാം തിരുവനന്തപുരത്തു നിന്നും വന്നതാണ്. രാത്രി ഗവണ്മെന്റ് റസ്റ്റ് ഹൗസിൽ താമസിച്ച് പിറ്റേ ദിവസം നിങ്ങളെ യാത്രയാക്കിയിട്ടാണ് മടങ്ങിയത്. മുൻപരിചയം ഒന്നുമില്ലാത്ത ഒരു സെൻട്രൽ യൂനിവേഴ്സിറ്റി പയ്യൻ കാസർഗോഡ് നിന്നും വന്നിരുന്നു. രണ്ട് ദിവസം മുമ്പ് മറ്റാരാലോ വഴിയാണത്രെ നിങ്ങളെ പറ്റി കേൾക്കുന്നതും അറിയുന്നതും.

ബഷീർ സാഹിബും സജാദ്കയും (IAS) തുടങ്ങി എത്ര പേരാ പല ദിക്കിൽ നിന്നും ഓടിയെത്തിയത്... യാത്രയാക്കിയതിന് ശേഷം നിങ്ങൾ പഠിച്ച LP സ്കൂളിൽ ഞങ്ങൾ ഒന്ന് കൂടിയിരുന്നു. വന്നവരെല്ലാരും എത്ര മദ്ഹ് പറഞ്ഞിട്ടും തീരണില്ല. കണ്ണ് നിറഞ്ഞാണ് എല്ലാവരും അവസാനിപ്പിച്ചത്. ഇങ്ങളെ LPയിൽ പഠിപ്പിച്ച ഒരു മാഷ് ഇങ്ങോട്ട് വന്ന് പരിചയപ്പെട്ടിരുന്നു. അസറുവിന് ജന്മം കൊടുത്ത മാതാപിതാക്കൾ എത്രയോ വലിയ ഭാഗ്യവാന്മാർ ആണെന്നാണ് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞത്. വന്ന എല്ലാവർക്കും ഒരേ ഒരു ചോദ്യമായിരുന്നു ചോദിക്കാൻ ഉണ്ടായിരുന്നത്. ബിനോയ് സഖാവ് ചോദിച്ച അതേ ചോദ്യം : 'നീ എന്തിനാണ് ഇത്ര നേരത്തെ പോയത് ' !

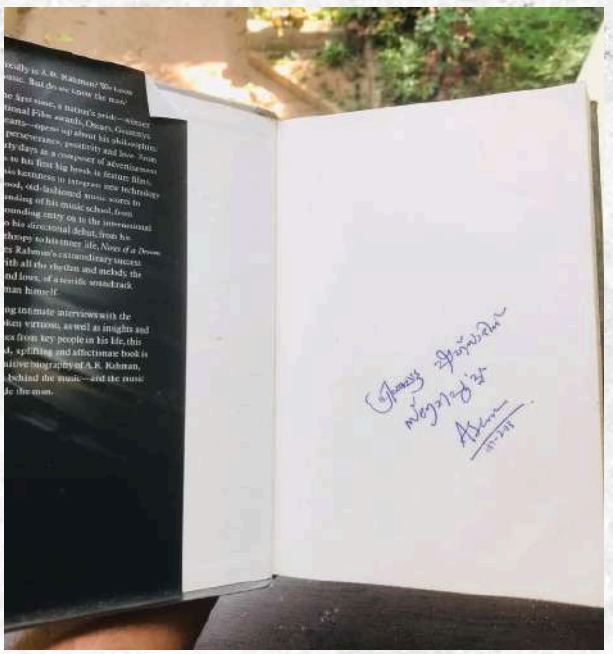

റഈസ് ഹുദവി പറഞ്ഞത്, സ്വർഗത്തിൽ പടച്ചോന് പരിപാടികൾ നടത്താൻ ഒരു സംഘാടകനെ ആവശ്യമുണ്ടാകുമെന്നാണ്. കേട്ടപ്പോൾ എനിക്കും അത് തോന്നി. ഇതിലും മികച്ച സംഘാടകനെ പടച്ചോന് എവിടെന്ന് കിട്ടാനാ. സമയം കിട്ടുകയാണെങ്കിൽ ഫേസ്ബുക്കിലെ നോട്ടിഫിക്കേഷൻ ബോക്സ് ഒന്ന് തുറന്ന് നോക്കണം. ഇന്നേവരെ എഴുതാത്ത പ്രൊഫൈലുകളിൽ നിന്നടക്കം ഇങ്ങളെപ്പറ്റി എഴുത്തുകളങ്ങനെ വന്ന് കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. വലിയ നേതാക്കളും ഉദ്യോഗസ്ഥരും മുതൽ ഇന്നലെ ജാമിഅയിൽ അഡ്മിഷൻ എടുത്ത പിള്ളേർക്കടക്കം എത്ര കഥയാ പറയാനുള്ളത്. മറ്റുള്ളവരുടെ എഴുത്ത് വായിച്ച മാത്രയിൽ എഴുതിയവരും കണ്ണ് നീര് പൊഴിച്ചവരും വേറെ...

ഡൽഹിയിലെ നമ്മുടെ ടീമിനെ ഞാൻ വിളിച്ചിട്ടില്ല. വിളിച്ചിട്ട് എന്താ പറയേണ്ടതെന്ന് എനിക്കറിയത്തോണ്ടാണ്. അഹ്സൻ ഭായ് ഇന്നലെ വിളിച്ചിരുന്നു. ഇടറിയ ശബ്ദത്തിലെ കനം എനിക്ക് മനസ്സിലാകുന്നത് കൊണ്ട് സംസാരം അധികം നീട്ടിയില്ല. അവിടെ നിക്കാൻ കഴിയാത്തോണ്ട് മുബഷിർ നാട്ടിലേക്ക് കേറിയിട്ടുണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞു. സുമിത്ത ബേത്തൂലിൽ നിന്നും ഡൽഹിലേക് വന്നിട്ടുണ്ട്. അസ്നയും റാഷിയും അഫ്നാനുമെല്ലാം ഗുൽമോഹറിൽ ഒരേ ഇരുപ്പാണ്. നാട്ടിൽ ഗഫൂർക്കയും ഷബീർകയും നൗഷാദ്ക്കയും ടെൻഷൻ മുക്ക് ടീമ്സുമെല്ലാം ആ നടുക്കത്തിൽ തന്നെയാണ്. ഇത്ര പെട്ടെന്ന് ഒരു പോക്ക് ഞങ്ങൾ ആരും പ്രതീക്ഷിച്ചില്ലല്ലോ.

ജാമിഅയിൽ അഡ്മിഷൻ എടുത്ത ദിവസം ലോക്കൽ ഗാർഡിയന് നേരെ ഒപ്പിട്ടത് മുതൽ സംഘടനാ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ കൂടുതൽ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ നൽകി എത്രയോ പുതിയ ബന്ധങ്ങൾ വിളക്കിചേർത്ത് ഒരു മേൽവിലാസം ഉണ്ടാക്കി തന്ന നിങ്ങള് സത്യത്തിൽ ആരായിരുന്നു എനിക്ക്? സ്മൃതിയുടെ ട്രഷറർ

സ്ഥാനം പോലും ഞാൻ ഏറ്റെടുത്തത് നിങ്ങളെന്ന ഒറ്റ ധൈര്യത്തിലല്ലേ.സ്മൃതിയുടെ ഓരോ മീറ്റിംഗ് കഴിയുമ്പോഴും ആസൂത്രണം ചെയ്ത പരിപാടികളെപ്പറ്റി പറഞ്ഞ് പണം ഇത്ര കണ്ടെത്തണം അസറുക്ക എന്ന് മെസേജ് അയക്കുമ്പോൾ നിങ്ങള് തരുന്ന ആ ആത്മവിശ്വാസത്തിന്റെ പുറത്തല്ലേ. രാവിലെ യൂബറും പിടിച്ചിറങ്ങി, രാത്രി വരെ നീളുന്ന മുസിരിസിന് വേണ്ടിയുള്ള അലച്ചിലിൽ നിങ്ങള് എത്ര മനോഹരമായിട്ടാണ് മനുഷ്യരുമായി ഇടപഴകിയിരുന്നത്. ഞാനും അദ്നാനും അത്ഭുതത്തോടെ നോക്കി നിൽക്കലായിരുന്നു പലപ്പോഴും. ജാമിഅയിലെ എം.എസ്. എഫിന്റെ പരിപാടികൾക്കോരോന്നിനും പണം ആവശ്യപ്പെടുന്ന സമയത്ത്, കയ്യിൽ നിന്ന് നേരിട്ട് എടുത്തു തരുമ്പോൾ ഞാൻ പല തവണ ചോദിച്ചിട്ടില്ലേ. നിങ്ങൾക്ക് ഇത് എവിടുന്നാ തിരിച്ച് കിട്ടാന്ന്. ''അതൊന്നും ഇയ് നോക്കണ്ട. കിട്ടും'' എന്ന പൊയ്വാക്കല്ലേ

നിങ്ങൾ അപ്പോൾ പറയാറ്. പിന്നീട് എനിക്ക് ചോദിക്കാനും മടിയായി തുടങ്ങിയിരുന്നു. ഏതോ സംസാരത്തിനിടക്ക് ഡൽഹിയിലെ ഏകദേശം മുപ്പതോളം സംഘടനയിൽ മെംബർഷിപുണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞ് ലിസ്റ്റ് നിരത്തിയത് ഓർക്കുന്നില്ലേ, ആ സംഘടനകൾക്ക് മാത്രമല്ല, ഡൽഹിയിലെ ഓരോ പൂച്ചകുഞ്ഞിനും നിങ്ങളുടെ വിയോഗം സഹിക്കാനാവുന്നില്ല. ഈ ചെറിയ പ്രായത്തിൽ ഒരു മനുഷ്യായുസ്സിന്റെ കർമങ്ങൾ ചെയ്തല്ലേ നിങ്ങൾ യാത്രയായത്.

കഴിഞ്ഞ ജന്മദിനത്തിന് 'സ്നേഹപൂർവ്വം അസറു' എന്നെഴുതി എനിക്ക് സമ്മാനിച്ച എ.ആര് റഹ്മാന്റെ ഓട്ടോബയോഗ്രഫിയുടെ താളുകൾ ഞാൻ ഇന്ന് മറിച്ച് നോക്കിയിരുന്നു. ഓരോ പേജിലും നമ്മൾ പങ്കിട്ട നിമിഷങ്ങൾ ഓരോന്നും തെളിഞ്ഞങ്ങനെ വരികയാണ്. ഓഖ്ല ഹെഡിലെ എത്ര ചായ നേരങ്ങൾ, എത്ര മുറാദാബാദി രാത്രികൾ, ഒട്ടേറെ msf യോഗങ്ങൾ, പനി പിടിച്ച് കിടക്കുന്ന നേരങ്ങളിലെ കരുതൽ കോളുകൾ, നമ്മുടെ ബേത്തൂൽ യാത്രയിലെ നിമിഷങ്ങൾ, സമരഭൂമികളും മുദ്രാവാക്യങ്ങളും ഇലക്ഷൻ പ്രചരണവും, അനാഥ മയ്യിത്തിനെ മഞ്ചത്തിലേറ്റാൻ ഞങ്ങളെ വിളിച്ച ദിവസം, ജാമിഅ അഡ്മിൻ എതിരെ നിന്നപ്പോൾ ചേർത്ത് പിടിച്ച നേരങ്ങൾ, എത്രയെത്രെ ഇഫ്താറുകൾ, ഓഖ്ല മണ്ഡിയിലെ വിലപേശലുകൾ... അവസാനം തെളിഞ്ഞു വന്നത് ഗേറ്റ് നമ്പർ ഏഴിലേക്ക് ഞങ്ങൾ നാല് പേരോടും വരാൻ പറഞ്ഞ് ഗാലിബിന്റെ മുന്നിൽ വെച്ച് കയ്യിൽ മടക്കി തന്ന ആ പെരുന്നാൾ പൈസണ്ടല്ലോ... 500 ന്റെ നോട്ട്.. അതിങ്ങനെ എന്നെ നോക്കി ചിരിക്കുന്നുണ്ട്. സത്യത്തിൽ ഞങ്ങൾക്കൊക്കെ ആരായിരുന്നു നിങ്ങൾ...? ഒരുപക്ഷെ അതൊരു സ്വാർഥ ചോദ്യമായിരിക്കും. എത്രയോ പേർക്ക് ഇതിലും വലിയ സുഹൃത്തും വഴികാട്ടിയുമാണ്.

ഡൽഹിയിലെ ഏകദേശം മുപ്പതോളം സംഘടനയിൽ മെംബെർഷിപുണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞ് ലിസ്റ്റ് നിരത്തിയത് ഓർക്കുന്നില്ലേ...ആ സംഘടനകൾക്ക് മാത്രമല്ല, ഡൽഹിയിലെ ഓരോ പൂച്ചകുഞ്ഞിനും നിങ്ങളുടെ വിയോഗം സഹിക്കാനാവുന്നില്ല

ഡൽഹിയിൽ നമ്മുടെ പാർട്ടിയും, KMCC യും KMWAയും നിങ്ങളില്ലാതെ എങ്ങനെയാണ് പൂർണ്ണമാവുക. കഴിഞ്ഞ ദിവസം അനുസ്മരണ യോഗത്തിന്റെ പോസ്റ്റർ ഹാരിസ്ക്ക കെ.എം.സി.സി ഗ്രൂപ്പിലിട്ടതിന് ശേഷം ഒരു വേള അറിയാതെ അസറുക്ക എന്ന നമ്പർ contact ലിസ്റ്റിൽ തിരഞ്ഞിട്ടുണ്ടാകും; ആ പരിപാടിയുടെ ഫ്ളക്സ് ഒന്ന് പ്രിന്റ് ചെയ്യാൻ വേണ്ടി പറയാൻ...

ഭക്ഷണം ഏൽപിക്കാൻ ഹലീംക്കയും അറിയാതെ ഡയല് എടുത്തിട്ടുണ്ടാകണം. ഡൽഹിയിൽ ഓരോ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി എത്തിയ പലരും ആ നമ്പറിൽ വിളിച്ചിട്ടുണ്ടാകും. ഫോണിലെ മിസ്ഡ് കോളുകളുടെ എണ്ണം പെറ്റ് പെരുകിയിട്ടുണ്ടാകും.

വിദ്യ തേടി തലസ്ഥാന നഗരിയിലെത്തുന്ന വിദ്യാർഥികൾക്ക് ലോക്കൽ ഗാർഡിയനാകാൻ, അവരുടെ അസറുക്കയാകാൻ, ഹോസ്പിറ്റൽ കേസുകൾ ഡീൽ ചെയ്യാൻ, ജനാസകൾ നാട്ടിലേക്ക് അയക്കാൻ, നൂറ് പ്രശ്നങ്ങളുമായി വരുന്ന

വർക്ക് അത്താണിയാകാൻ, നല്ല കേൾവിക്കാരനാകാൻ, ദോബി ഘട്ടിൽ പോയി ഉളുഹിയ്യത്തിനുള്ള പോത്തിനെ നോക്കാൻ, ഇഫ്താറുകൾ നടത്താൻ, ജാമിഅയിലെ ഭൂതകാല കഥകൾ പുതു തലമുറയിലേക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്യാൻ... എത്ര എഴുതിയാലും തീരുകില്ലല്ലോ നിങ്ങളുടെ കർമ മണ്ഡലങ്ങൾ... ആരോഗ്യവും നേരവും നോക്കാതെയുള്ള നിങ്ങളുടെ ഓട്ട പാച്ചിലില്ലാതെ ഡൽഹി എങ്ങനെയാണ് പൂർണത കൈവരിക്കുക.

നിങ്ങളുടെ വശ്യതയാർന്ന എഴുത്തുകളില്ലാതെ ജാമിഅയിലെ ഓരോ മലയാളി പി.എച്ച്.ഡി സബ്മിഷനുകളും പൂർണമാകുമെന്ന് തോന്നുന്നുണ്ടോ...

ഒരാദർശത്തിനോ ലക്ഷ്യത്തിനോ വേണ്ടി മരണം വരിക്കുന്നവനാണ് രക്തസാക്ഷിയെങ്കിൽ, അസറുക്കാ നിങ്ങളൊരു രക്തസാക്ഷിയാണ്. മാനവരാശിയുടെ രക്തസാക്ഷി. മാനുഷിക സ്നേഹത്തിന്റെ, പരക്ഷേമ കാംക്ഷയുടെ രക്തസാക്ഷി.

അപരന്റെ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി വിയർത്തോടി വീരമൃത്യു വരിച്ചവൻ. നിങ്ങളുടെ കർമങ്ങൾ ഓരോന്നും ഇവിടെ സംസാരിക്കപ്പെടും. നിങ്ങൾ കാണിച്ചു തന്ന വഴികളൊക്കെയും ഞങ്ങൾ വെട്ടിത്തെളിക്കും, പാതിയിൽ ഇട്ടുപോയ സ്വപ്നങ്ങളൊക്കെയും ഞങ്ങൾ ആവുംവിധം സഫലമാക്കും.

ഹബീബ് സർ എഴുതിയ പോലെ, സ്വർഗത്തിൽ ഹെൽപ്ഡെസ്കിട്ട് നീ ഇതെല്ലാം നോക്കി നിൽക്കുന്നുണ്ടാകും. മലക്കുകൾ ഇതെല്ലാം കണ്ട് അസൂയപ്പെടുന്നുമുണ്ടാകും. കാലചക്രമെത്ര ഉരുണ്ടാലും ജാമിഅയിൽ വന്ന് പോകുന്ന ഓരോ മലയാളികളോടും ഞങ്ങൾ ഈ വലിയ മനുഷ്യനെ പറ്റി പറഞ്ഞ് കൊടുക്കും. അശരണർക്ക് ആശ്രിതനായിരുന്നു അസറുവെന്ന്, വിശക്കുന്നവന് ഭക്ഷണമായിരുന്നുവെന്ന്, മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി ജീവിതം പകുത്തു നൽകിയവനെന്ന്. സ്നേഹത്തിനും ചേർത്ത് പിടിക്കലിനും ഒരു പേരുണ്ടെങ്കിൽ അതായിരുന്നു അസറുവെന്ന് ഇപ്പോഴും ഞങ്ങൾക്ക് കാണാൻ കഴിയുന്നുണ്ട്. തോൾസഞ്ചിയേന്തി വരുന്ന ആ ശാന്തമായ മുഖം നൂർ നഗറിൽ നിന്നും ജൗഹർ അലി മാർഗിലൂടെ നടന്ന് നീങ്ങുന്നത്. സൻസദ് കാ ആദ്മിയുടെ ആ പച്ച കോട്ടുമണിഞ്ഞ്.

Dr. Sheedh

Asaru: An Epitome of Care

Knowing Asaru for a while he began to get close to me particularly during the last 10 months. We communicated on a constant basis regarding various programs in Delhi, with regards to health issues of students and others, regarding treatment options of numerous, for arranging blood, for medical consultation and os on. I used to keep nagging him for every detail, for any contact numbers or just to talk. Though he is occupied with other works, he always listened and answered with a lot of patience and love.

I still haven-'t deleted the conversation with Asaru. Even when he was down with fever he did not even tell me that he was sick; rather, he was asking me if I can help a patient with a rare Lou Gehrig-'s disease from Kerala.

There are very few people who make a profound impact in our lives and Asaru was one of them. Looking back, it seems he was aware and was prepared for his departure from this world, with his ever-smiling face, humbleness, selfless activities, patience and endless optimism.

ഹാശിർ മടപ്പള്ളി

മനുഷ്യമനസ്സുകളിലേക്ക് ഒഴുകി നടന്നൊരാൾ

അസറു....

നീ ഇല്ലെന്നു മനസ്സ് സമ്മതിക്കുന്നില്ല,

സത്യം ഉൾക്കൊള്ളാനാവാതെ ഉള്ളു നിറയെ നോവുന്നു. ഡൽഹിയിൽ എത്തിയ നാൾ മുതൽ എന്തിനും ഏതിനും നീയായിരുന്നല്ലോ. അസുഖമായി കിടന്നപ്പോഴും നീ തിരിച്ചു വരും എന്ന പ്രതീക്ഷയിൽ തന്നെയായിരുന്നു. പക്ഷെ , എല്ലാ പ്രതീക്ഷകളുടെയും മുകളിൽ അവന്റെ വിധിയാണല്ലോ. ഒടുവിൽ ഖബറിൽ മൂന്നു പിടി മണ്ണ് വാരിയിട്ട് കൺ നിറയെ ഉറ്റുനോക്കി നിന്റെ അടുത്ത് നിൽക്കുമ്പോൾ രണ്ടു വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് ഡൽഹിയിൽ റൂം മേറ്റായി കൂടെ കൂട്ടിയത് മുതൽ, രണ്ടാഴ്ച മുൻപ് നമ്മുടെ ട്രെക്കിങ്ങ് കഴിഞ്ഞു വിശേഷങ്ങൾ പറഞ്ഞു ഒരേ ബെഡിൽ കിടന്നുറങ്ങിയത് വരെയുള്ള എന്തെല്ലാമോ മനസ്സിൽ ഓടി മറയുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അതിരാവിലെ ട്രെയിൻ പിടിക്കാൻ നിന്നെ ഉണർത്താതെ ,യാത്ര പറയാതെയാണ് അന്നവിടെ നിന്നിറങ്ങിയത്.

ഇനി നീയില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കാനാവുന്നില്ല. കൊച്ചു കുട്ടികളുടെ അസറു മാമ, ഞങ്ങളുടെ അസറു, വിദ്യാർഥികളുടെ അസറുക്ക, SKSSF, MSF, KMCC യുടെ നേതാവ്, ഒടുക്കമില്ലാത്ത പരിപാടികളുടെ സംഘാടകൻ... എല്ലായിടത്തും നീ നിന്റെ ദൗത്യങ്ങൾ കൃത്യമായി നിർവഹിച്ചു. ആരിൽ നിന്നും ഒന്നും പ്രതീക്ഷിക്കാതെ രാവും പകലുമില്ലാതെ നീ ഓടി നടന്നു, നിന്റെ കൂടെ ഒരേ മുറിയിൽ താമസിച്ച നാലഞ്ചു മാസത്തിനുള്ളിൽ മാത്രം എത്രയോ തവണ പാതിരാത്രികളിൽ മറ്റു പലരെയും ഹോസ്പിറ്റലിൽ എത്തിക്കാനും അവർക്ക് കൂട്ടിരിക്കാനും നീ എണീറ്റോടുന്നത് ഓർമയിലുണ്ട്.

ഡൽഹിയിലെത്തി കുറച്ചു നാളുകൾ കഴിഞ്ഞു അസുഖം വന്നപ്പോൾ നീ തന്നെയാണ് എന്നെയും ഹോസ്പിറ്റലിൽ കൊണ്ടുപോയതും റൂമിൽ നിന്ന് കഞ്ഞി വെച്ച് തന്നതും. എത്ര ചെറിയവരുടെ ചെറിയ ആവശ്യങ്ങളും വലിയതായി കാണാൻ നീ ഞങ്ങളെ പഠിപ്പിച്ചു. വലിപ്പ ചെറുപ്പങ്ങളില്ലാതെ തിരിച്ചൊന്നും പ്രതീക്ഷിക്കാതെ നീ മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി കിടന്നോടുന്നത് ഇപ്പോഴും കണ്ണിൽ നിറഞ്ഞു നിൽക്കുന്നുണ്ട്.

എത്ര തിരക്കുകൾക്കിടയിലും പ്രിയപ്പെട്ടവരുടെ കുഞ്ഞു കാര്യങ്ങൾ പോലും ഓർത്തു വെച്ച് കൃത്യ സമയത്തു വേണ്ട പരിഗണനയോടെ നീ എത്തുന്നത്, വ്യക്തിപരമായ വിശേഷങ്ങൾ പറയാൻ വിട്ടു പോവുമ്പോൾ നിമിഷ നേരം മാത്രം നീണ്ടു നിൽക്കുന്ന പിണക്കം പുറത്തെടുക്കുന്നത്, രാവിലെ നടത്തങ്ങൾ, സാക്കിർ നഗറിലെ മഴ നടത്തം, കിടന്നാലും പാതിരാവോളം നീളുന്നു നമ്മുടെ സംഭാഷണങ്ങൾ, പരിഹാസങ്ങൾ, പാതിരാ ഐസുകൾ, ചായകൾ എല്ലാം ഒരു ഫ്ലാഷ് ബാക്ക് പോലെ മിന്നി മറിയുന്നു.

ആയിരക്കണക്കിന് ആളുകളുമായി ഇടപഴകിയിട്ടും ഒരാളെ കുറിച്ചും നീ മോശം പറയുന്നത് ഞാൻ ഇത് വരെ കേട്ടിട്ടില്ല. ആർക്കും നിന്നെകുറിച്ചും

മോശം പറയാൻ നീ അവസരം നൽകിയ തുമില്ല. സ്വതസിദ്ധമായ ആ ചിരിയോടെ, തോളിൽ ഒരു ബാഗും തൂക്കി നീ ഒഴുകി നടന്നു. ഇജ്ജ് പൊവല്ലെ അസറോ... അതൊക്കെ ഇജ്ജ് ഇല്ലേലും നടക്കു മെന്ന വാക്കുകൾക്ക് നീ സ്ഥിരം തരുന്ന, ''ഇജ്ജോന്ന് പൊയ്ക്ക, ഞാൻ പോവാ...' മറുപടികളുടെ ആഴം മറ്റു പലരുടെയും അനുഭവങ്ങൾ കേൾക്കുമ്പോൾ തിരിച്ചറി യുന്നു.

മറ്റുള്ളവരെ കുറിച്ച് പറയുമ്പോൾ നീ ശ്രദ്ധിക്കുന്ന വാക്കുകളിലെ സൂക്ഷ്മത പലപ്പോഴുമെന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തിയിട്ടു ണ്ട്. മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി രാവും പകലും ഓടി നടക്കുമ്പോഴും തിരികെ നീ ഒന്നും പ്രതീക്ഷിച്ചില്ല, പടച്ചവന്റെ കൃപയല്ലാതെ.

ഒരിക്കൽ നീ ഏറെ സഹായിച്ച ഒരാൾ ഒട്ടും മാന്യമല്ലാത്ത രീതിയിൽ നിന്നോട് പ്രതികരിച്ചത് ഞാനോർക്കുന്നു. അന്ന് പക്വതയില്ലാത്ത എന്റെ ചോദ്യത്തിന് നീ തന്ന മറുപടി ''അയ്ന് ആരെ അടുത്ത് ന്നും എന്തേലും പ്രതീക്ഷിച്ചല്ലപ്പോ ഇതി നിറങ്ങുന്നത്'' എന്നായിരുന്നു.

കൊറോണ കഴിഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന സമയം, ജാമിഅ എൻട്രൻസ് എഴുതാൻ വരുന്ന വിദ്യാർഥികളുടെ റൂമുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു ഓടി നടന്നു പാതി രാത്രി ക്ഷീണിച്ചവശനായി റൂമിലേക്ക് കേറി വരുന്ന നീ ഇപ്പോഴും എന്റെ കണ്ണിലുണ്ട്. പുലർച്ചെ എത്തുന്ന പലർക്കും വഴി കാ ണിക്കാനായി നിസാമുദ്ദീന് സ്റ്റേഷനിലേ ക്ക് നീ ചിലപ്പോൾ നേരം പുലരും മുമ്പേ റൂം വിടുകയും ചെയ്യും. കുടി വെള്ളം, താ മസം, ഹോസ്പിറ്റൽ കേസുകൾ തുടങ്ങി പോലീസ് കേസുവരെ നീ ഡീൽ ചെയ്ത ത് ഓർമയുണ്ട്.

കടൽ പോലെ വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്ന നിന്റെ ബന്ധങ്ങളിൽ ഒന്ന് പോലും നീ നിന്റെ വ്യക്തി ലാഭത്തിനായി ഉപയോ ഗപ്പെടുത്തിയില്ല, എല്ലാം നിന്നിലേക്ക് എത്തുന്ന മറ്റുള്ളവർക്കായി നീ കൃത്യമാ യി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു.

രണ്ടാഴ്ച മുന്നേ നമ്മുടെ ട്രെക്കിങ്ങിൽ എന്തല്ലാമാണ് നമ്മൾ ഒന്നിച്ചിരുന്ന് സം സാരിച്ചത്, പാടിയത്, വട്ടമിരുന്നു സം സാരിക്കുന്നതിനിടയിൽ എന്തോ പറയു ന്നതിനിടെ 'ന്നാ എന്റെ സ്നേഹം' എന്ന് പറഞ്ഞ് നീ കവിളത്തു നൽകിയ മുത്തം ഞാൻ എങ്ങനെ മറക്കാനാണ്.

എന്റെ അസറു... ഡൽഹിയിലെ ജോലി അവസാനിപ്പിച്ചു ഛത്തീസ്ഗഡിലേക്ക് വണ്ടികയറുന്ന എന്നെ യാത്രയാക്കാൻ റെയിൽവേയിൽ നിൽക്കുമ്പോൾ കരഞ്ഞു കലങ്ങിയ കണ്ണുകളിൽ ഞാൻ കണ്ട സ് നേഹം ഒരിക്കലും മറക്കില്ല. ജീവിതാന്ത്യം വരെ നിന്നോട് എണ്ണിയാലും പ്രകടിപ്പിച്ചാ ലും തീരാത്ത കടപ്പാടുകളുണ്ട്. കടപ്പാടി ന്റെയും കരുതലിന്റെയും സൗഹൃദത്തിന്റെ യും ആഴം എന്നെ പഠിപ്പിച്ചവനാണ് നീ.

ഒടുവിൽ നൂറിൽ നൂറു മാർക്ക് വാങ്ങി നീ പോകുമ്പോൾ നിന്നെ യാത്രയാക്കാൻ കാത്തു നിന്ന ചെറിയവരും വലിയവരുമട ങ്ങുന്ന സകലരും കണ്ണ് നിറഞ്ഞു അയ വിറക്കിയത് കുറഞ്ഞ കാലം കൊണ്ട് നീ ചെയ്തു തീർത്ത സുകൃതങ്ങളെ കുറിച്ചാ യിരുന്നു,

ഇതിൽ പരം ഒരു പടപ്പിന്റെ ജീവിതം

എങ്ങനെ സാർഥകമാവനാണ്. ഇവിടം വിട്ടു പോയതിന് ശേഷമുള്ള ആദ്യത്തെ മയക്കത്തിൽ സ്വപ്നത്തിൽ ഓടി വന്നു എന്നെ കെട്ടിപിടിച്ച പ്രിയപ്പെട്ടവനേ, സ്വ പ്നത്തിൽ പതിയെ എന്റെ കയ്യിൽ നിന്ന് നീ ഊർന്നു പോവുമ്പോൾ ഞാൻ ഞെട്ടി എഴുന്നേറ്റു. കൈ വിട്ടു പതിയെ ജന്ന ത്തിലേക്കാണ് നീ ഊർന്നുപോയതെന്ന് എനിക്കുറപ്പാണ്. ഊണും ഉറക്കവുമൊഴിച്ച രാവും പകലും തീരാത്ത നിന്റെ ഓട്ടപ്പാ ച്ചിലുകൾക്കെല്ലാം അവൻ മനം നിറയെ സമ്മാനങ്ങൾ തരട്ടെ.

അപരന്റെ വേദന സ്വന്തമായി കണ്ട നിനക്ക് പടച്ചോൻ സ്വർഗീയാരാമത്തിന്റെ അത്യുന്നതങ്ങളിൽ വീടൊരുക്കട്ടെ, അവ ന്റെ കൃപാ കടാക്ഷങ്ങൾ നിന്നിൽ പതി ഞ്ഞു കൊണ്ടേയിരിക്കട്ടെ.

പ്രിയനേ ഉമ്മ.

ഷദീദ് ഹസ്സൻ

ഇത്രമേൽ സൗമ്യനായി ഒരാൾ ഇവിടെ ജീവിച്ചിരുന്നു

പ്ലസ്ടു കഴിഞ്ഞ് ഒരു വർഷത്തെ ഇടവേളക്ക് ശേഷമാണ് ബിരുദ പഠനത്തിനായി ഡൽഹിയിലേക്കെത്തുന്നത്. ഡൽഹിയിലെ ഏതേലും ഒരു യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ പഠിക്കണമെന്ന ആഗ്രഹം കലശലായി കൊണ്ടുനടന്നിരുന്ന കാലം. സെൻട്രൽ യൂനിവേഴ്സിറ്റി അഡ്മിഷനുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ പ്രോഗ്രാമുകളും പങ്കെടുക്കുക എന്നതായിരുന്നു അന്നത്തെ പ്രധാന പരിപാടി. കോവിഡ് ആയത് കൊണ്ട് തന്നെ മിക്ക പരിപാടികളും ഓൺലൈനിലായിരുന്നു. അത് കൊണ്ട്തന്നെ പങ്കെടുക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ടൊന്നുമില്ല. ജാമിഅ മില്ലിയയുടെ സെഷനിൽ പങ്കെടുക്കുമ്പോഴാണ് ആദ്യമായി അസ്ഹറുദ്ദീൻ പാലോട് എന്ന പേര് കേൾക്കുന്നത്. വളരെ മനോഹരവും, സരസവുമായ ഭാഷയിൽ ജാമിഅഃയെ കുറിച്ച് വിവരിക്കുന്ന അസറുക്കയുടെ വാക്കുകൾ ആരെയും ജാമിഅയിലേക്ക് ആകർഷിക്കുന്നതായിരുന്നു. പതിഞ്ഞ ശബ്ദത്തിൽ ജാമിഅയയുടെ മനോഹാരിത വിവരിക്കുന്ന ആ സെഷനുകൾക്ക് എന്തൊരു ഭംഗിയായിരുന്നു.

ആ വർഷം തന്നെ ഡൽഹി സർവകലാശാലയിലെ ഹിന്ദു കോളേജിൽ അഡ്മിഷനെടുത്തു. കോവിഡ് കാരണം ആദ്യത്തെ രണ്ട് സെമസ്റ്ററും ഓൺലൈനിൽ എരിഞ്ഞുതീർന്നു. മൂന്നാം സെമസ്റ്റർ പകുതിയായപ്പോഴാണ് യൂനിവേഴ്സിറ്റി തുറക്കുമെന്ന ചെറു പ്രതീക്ഷയുമായി ഡൽഹിയിലേക്ക് പുറപ്പെടുന്നത്. ഡൽഹിയെ പരമാവധി ആസ്വദിക്കാനും, കോവിഡ് കാരണം വീട്ടിൽ ഒതുങ്ങിയതിന്റെ മുഷിപ്പ് മാറ്റലുമായിരുന്നു യാത്രയുടെ പ്രധാന ഉദ്ദേശ്യം. ഡൽഹിയിലേക്കുള്ള രണ്ടാമത്തെ യാത്രയായിരുന്നു ഇത്. കോവിഡിന്റെ ആലസ്യത്തിൽ നിന്ന് ഡൽഹി പൂർണമായും മുക്തമായിട്ടില്ല. നിയന്ത്രണങ്ങളും, വിലക്കുകളും പലതും നിലനിൽക്കുന്നു. ആ ഇടക്കാണ് എം.എസ്.എഫിന്റെ ഒരു പ്രതിഷേധ പരിപാടി എം.പി ഫ്ലാറ്റിൽ വെച്ച് നടക്കുന്നത്. ജാഗ്രത നിർദേശങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്നത് കൊണ്ട് തന്നെ ഡൽഹിയുടെ സാധാരണ സമരങ്ങളുടെ ആരവങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്ത ഒരു ചെറിയ സമര സംഗമം ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലെ എം.എസ്.എഫ് കമ്മിറ്റിയുടെ കൂടെ ഞാനും അന്ന് അതിൽ പങ്ക് ചേർന്നു. അവിടെ വെച്ചാണ് അസറുക്കയെ ആദ്യമായി കാണുന്നത്. പ്രസന്നമുഖവുമായി നേതാക്കളോടൊപ്പം എല്ലാ കാര്യങ്ങൾക്കും നേതൃത്വം നൽകുന്ന ഒരു നിഷ്കളങ്കൻ.

പിന്നീട് മാസങ്ങൾ പിന്നിട്ട് എം.എസ്.എഫ്ന്റെ ദേശീയ സമ്മേളനത്തോടനുബന്ധിച്ചാണ് അസറുക്കയെ കൂടുതൽ പരിചയപ്പെടുന്നത്. ആ സമയം ആയപ്പോയേക്കും ഡി.യുവിലെ കമ്മിറ്റിയുടെ ചുമതല എന്നിൽ അർപ്പിതമായിരുന്നു. അത്കൊണ്ട് തന്നെ ഡി.യുവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾക്കെല്ലാം അസറുക്ക നിരന്തരം ബന്ധപ്പെടാൻ തുടങ്ങി. അതിനിടയിൽ സമ്മേളനത്തിന്റെ സംഘാടനവും കാര്യങ്ങളുമായി വളരെ അടുത്ത ബന്ധം അസറുക്കയുമായി സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. ആക്രോശങ്ങളോ, കുറ്റപ്പെടുത്തലോ ഇല്ലാതെ സൗമ്യമായി പെരുമാറി എങ്ങനെ ഒരു

പരിപാടിയുടെ സംഘാടകനാകാമെന്നത് ഞാൻ പഠിച്ചത് അസറുക്കയിലൂടെയാണ്. പിന്നീടങ്ങോട്ട് ഡൽഹിയിലെ ഒട്ടു മിക്ക പരിപാടികളിലും സംഘാടകനായി, സജീവമായി അദ്ദേഹം ഉണ്ടായിരുന്നു, ഞങ്ങൾക്ക് ഉപദേശങ്ങളും നിർദേശങ്ങളും നൽകി ഞങ്ങളിലെ പലരുടെയും സംഘാടന മികവ് വളർത്തി തന്നത് അസറുക്കയാണ് .

എന്താവശ്യത്തിനും ഒരു വിളിപ്പുറത്ത് കിട്ടുമായിരുന്നു എന്നതാണ് അസറുക്കയുടെ ഏറ്റവും വലിയ പ്രത്യേകത. ഏതേലും തിരക്കിൽ പെട്ട് കാൾ എടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ലേൽ മെസ്സേജ് അയച്ച് ഉടനെ തന്നെ തിരിച്ച് വിളിക്കുമായിരുന്നു. ഒരു ആയുഷ് കാലം കൊണ്ട് ഒരു മനുഷ്യൻ ചെയ്തു തീർക്കാൻ സാധിക്കുന്ന പലതും ഈ ഒരു കുറഞ്ഞ കാലയളവ് കൊണ്ട് അദ്ദേഹം ചെയ്തുതീർത്തു എന്നത് വിസ്മയകരമാണ്. ആത്മാർഥതയുടെ പര്യായമെന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കാവുന്ന വ്യക്തി, സൗമ്യത കൊണ്ടും നിഷ്കളങ്കത കൊണ്ടും നമ്മെ ആകർഷിക്കുന്ന വ്യക്തിത്വം. വർഷങ്ങളായി പരിചയമുള്ള ഒരാളോടും, ഏതാനും ദിനങ്ങൾ മാത്രം പരിചയമുള്ള ഒരാളോടും ഒരു പോലെ പെരുമാറുന്ന പ്രകൃതം. എവിടെ വെച്ച് കണ്ടാലും ശദീദേ എന്തൊക്കെയുണ്ട് വിശേഷമെന്ന അസറുക്കയുടെ കുശലാന്വേഷണം ഉണ്ടാകുമായിരുന്നു. ലീഗിന്റെ പരിപാടിയാകട്ടെ, കെ.എം.സി.സി.യുടെ പരിപാടിയാകട്ടെ, കെ.എം.ഡബ്ലു.എ.യുടെ പരിപാടിയാകട്ടെ, എസ്.കെ എസ്.എസ് എഫ്.ന്റെ പരിപാടിയാകട്ടെ, അതല്ല കേരള ഹൗസിന്റെ പ്രോഗ്രാം ആകട്ടെ, ഏത് പരിപാടിയാണെങ്കിലും സജീവ സംഘാടകനായി അവിടെ ഓടി നടക്കുന്നുണ്ടാകും പ്രിയപ്പെട്ട അസറുക്ക.

''തിണ'' ദില്ലി കലോത്സവത്തിൽ വെച്ചാണ് അവസാനമായി കണ്ടത്. അവിടെയും ഒരു മികച്ച സംഘാടകനായി ഞങ്ങൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകാൻ അദ്ദേഹം ഉണ്ടായിരുന്നു. പ്രോഗ്രാം കഴിഞ്ഞ് യാത്രയും പറഞ്ഞ് അവിടെ നിന്ന് മടങ്ങുമ്പോൾ അതൊരു അവസാന യാത്ര പറച്ചിലാണെന്ന് ഒട്ടും നിനച്ചിരുന്നില്ല.

ജാമിഅ മില്ലിയയിൽ നിന്ന് പി.എച്ച്.ഡി. പൂർത്തിയാക്കിവരെ കുറിച്ചുള്ള അസറുക്കയുടെ വിവരണങ്ങൾ വായിക്കാൻ കാത്തിരിക്കുമായിരുന്നു. ഉള്ളറിഞ്ഞെഴുതുന്ന ഓരോ വാക്കിലും ആ മനുഷ്യന്റെ എഴുത്തിലെ മികവ് പ്രകടമായിരുന്നു. അത്ര മനോഹരമായിരുന്നു ഓരോ എഴുത്തും. ഓരോ എഴുത്ത് വായിക്കുമ്പോഴും എങ്ങനെയാണ് ഈ മനുഷ്യൻ ഇത്ര സൂക്ഷ്മമായി ഓരോ കാര്യങ്ങളും ഓർത്ത് മനോഹരമായ ഭാഷയിൽ എഴുതാൻ സാധിക്കുന്നതെന്ന് ആലോചിച്ച് അത്ഭുതപ്പെട്ടിരുന്നു. മിക്ക പോസ്റ്റുകളിലും മൂപ്പരുടെ എഴുത്തിനെ പ്രശംസിച്ച് എന്തേലും കമന്റ് ഇടാതെ പോകാറില്ല. ഒരിക്കൽ സുഹൃത്തിനോടൊപ്പം അസറുക്കയുടെ ഫ്ലാറ്റിൽ വെച്ച് അദ്ദേഹത്തെ സന്ദർശിച്ചപ്പോഴാണ് മൂപ്പര് ആരോഗ്യത്തെ എത്രത്തോളം ലാഘവത്തോടെയാണ് കണ്ടിരുന്നത് എന്ന് മനസ്സിലായത്. പനി പിടിച്ചിട്ടും റൂമിൽ വിശ്രമിക്കാതെ മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി ഓടി നടക്കുകയായിരുന്നു അദ്ദേഹം.

ആശുപത്രിയിൽ ചികിത്സയിലാണെന്നുള്ള മെസേജുകൾ ഗ്രൂപ്പിൽ കണ്ടപ്പോൾ അതിനെയെല്ലാം സൗമ്യമായ ആ പുഞ്ചിരിയോടെ അതിജീവിച്ച് അസറുക്ക തിരിച്ച് വരുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നത്. പക്ഷെ പടച്ചോൻ ഇത്ര പെട്ടെന്ന് മൂപ്പരെ തിരിച്ച് വിളിക്കുമെന്ന് നിനച്ചില്ല. ഡൽഹിയിലെ മലയാളി വിദ്യാർഥികളെ സംബന്ധിച്ചടത്തോളം അസറുക്ക എന്ന വിടവ് ഒരിക്കലും നികത്താനാകാത്തതാണ്. സൗമ്യമായ പുഞ്ചിരിയുമായി ഒരു തോൾ സഞ്ചിയും ധരിച്ച് അദ്ദേഹം നമ്മിൽ നിന്ന് നടന്നകലുമ്പോൾ ഒരു വിദ്യാർഥിയുടെ ജീവിത ദൗത്യവും, വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ യഥാർഥ അർഥവും തന്റെ ജീവിതംകൊണ്ട് അദ്ദേഹം നമുക്ക് വരച്ചു കാണിച്ചു തന്നിരിക്കുകയാണ്.

ഡൽഹിയിൽ ഇനിയും വസന്തവും, ശൈത്യവും,വേനലും, ശിശിരവും വന്ന് പോകും, ജാമിഅയിലെ പാതകളിലൂടെ റിക്ഷകൾ ഞെരുങ്ങി നീങ്ങും, ബട്ലയിൽ ആവി പറക്കുന്ന വിഭവങ്ങൾ തയ്യാറായി കൊണ്ടിരിക്കും, ഒഖ്ലയിലെ ചായ മക്കാനികളിൽ സൊറ പറച്ചിലുകൾ നിർത്താതെ തുടരും, തിണകൾ പതിപ്പുകൾ പലതും പിന്നിടും, സമര മുദ്രാവാക്യങ്ങൾ തീക്ഷ്ണമായി ജന്തർ മന്ദിറിൽ മുഴങ്ങും, മയൂർ വിഹാറിൽ ഓണവും, റമദാനും, സംഗമങ്ങളും ഇനിയും നടക്കും, ഇന്ത്യ ഇസ്ലാമിക് കൾച്ചറൽ സെന്ററിലെ കെ. എം.സി.സി ഇഫ്താറുകളിൽ അതിഥികൾ മാറി വരും, പക്ഷെ സൗമ്യനായ ആ മനുഷ്യന്റെ അസാന്നിധ്യം ഡൽഹി വേദനയോടെ ഓർക്കും. അതെ, ഇത്രമേൽ സൗമ്യനായൊരു മനുഷ്യൻ ഇവിടെ ജീവിച്ചിരുന്നു.

വി. പി മുഹമ്മദ് അനസ്

സുകൃതമായൊരു ജീവിതം

അസറുക്ക മരണപ്പെട്ടിട്ട് ഇന്നേക്ക് മൂന്നു ദിവസമാകുന്നു. ഇപ്പോഴും ആ ശൂന്യത ഉൾക്കൊള്ളാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നതാണ് സത്യം. എല്ലാവരെയും പോലെ രോഗാവസ്ഥയിൽ നിന്ന് എത്രയും പെട്ടന്ന് മുക്തനായി വീണ്ടും ഒരു കയ്യിൽ തുകൽസഞ്ചിയും, മറുകയ്യിൽ സംഭാഷണം അവസാനിക്കാത്ത ഫോണുമായി ജാമിഅയുടെ പരിസരങ്ങളിൽ അസറുക്കാനെ കാണാൻ കഴിയുമെന്ന് ഞാനും പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു.

ശനിയാഴ്ച ഉറങ്ങാൻ കിടക്കുമ്പോൾ പിറ്റേന്ന് നാട്ടിൽ പോകുന്നതിന്റെ ആവേശം മാത്രമായിരുന്നു മനസ്സിൽ ഉണ്ടായിരുന്നത്. എന്നാൽ, രാവിലെ എണീറ്റപ്പോൾ ആദ്യം തന്നെ കണ്ടത് 'അസറുക്ക നമ്മിൽ നിന്നും റബ്ബിലേക്ക് മടങ്ങി'യെന്ന അസ്ലഹിന്റെ മെസേജായിരുന്നു. ബുക്ക് ചെയ്ത ട്രെയിൻ ഉച്ചക്കായതിനാൽ മയ്യിത്ത് നിസ്കാരത്തിൽ പങ്കെടുക്കാനോ, അവസാനമായി കാണാനോ കഴിയില്ല എന്നാണ് കരുതിയിരുന്നത്. എന്നാൽ, പെട്ടെന്നൊരു മെഡിക്കൽ എമർജൻസിയിൽ ടിക്കറ്റ് മറ്റൊരു സുഹൃത്തിന് നൽകേണ്ടി വന്നതിനാൽ, അതിന് കഴിഞ്ഞു. അകകണ്ണിന്റെ പരിസരം തീർത്തും മൂകമായിരുന്നു. കുറെ പേർ കരയുന്നു. കരയാനോ, മിണ്ടാനോ കഴിയാതെ ഇനിയാര്! എന്ന ചോദ്യത്തിനു മുന്നിൽ മറ്റു ചിലർ.

എഫ്ബി തുറന്നാലും, ഇൻസ്റ്റ എടുത്തു നോക്കിയാലും അസറുക്കാനെ കുറിച്ചുള്ള എഴുത്തുകളാണ് കൂടുതൽ കാണുന്നത്. മരണത്തിന് ശേഷമാണ് അസറുക്കാനെ കുറിച്ച് പലരെയും പോലെ ഞാനും കൂടുതലായി മനസ്സിലാക്കുന്നത് എന്ന് പറയണം. ജാമിഅയിൽ ഇതെന്റെ ആദ്യ വർഷമായതിനാൽ നേരിട്ടുള്ള ബന്ധം കുറവായിരുന്നുവെങ്കിൽ കൂടെയും, യു.ജി പഠന സമയത്തേ, ജാമിഅയെ കുറിച്ചറിയാവുന്നത് പോലത്തന്നെ അസറുക്കാനെ കുറിച്ചും എനിക്കറിയാം. വർഷങ്ങളായി ഞങ്ങൾ എഫ്ബിയിൽ സുഹൃത്തുക്കളുമായിരുന്നു.

പ്രിയപ്പെട്ട ആർക്കെങ്കിലും PHD കിട്ടിയാലോ, ആരെങ്കിലും പഠനശേഷം ഡൽഹി വിട്ടാലോ ഒക്കെ അസറുക്കാന്റെ ദീർഘമായ ഒരു പോസ്റ്റ് വരും. മനോഹരമായിരിക്കും അതിലെ ഓരോ വരികളും. ഹൃദയം കൊണ്ടെഴുതുന്ന വരികളാണെന്ന് പലപ്പോഴും തോന്നിയിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോഴും ഞാൻ ചില പോസ്റ്റുകൾ എടുത്ത് വീണ്ടും വായിച്ചു, കണ്ണുനീർ കൊണ്ടേ ആ വരികൾ വായിച്ചവസാനിപ്പിക്കാൻ കഴിയൂ. കാരണം, ആ മനുഷ്യന്റെ കഴിവുകളെക്കാൾ അവരുമായുള്ള സ്നേഹബന്ധത്തെ കുറിച്ചാണ് ഓരോ എഴുത്തുകളും.

അങ്ങനിരിക്കെ, ഞാൻ ഞങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള വാട്സാപ് ചാറ്റ്ബോക്സ് ഇന്നലെ ഒന്നെടുത്തുനോക്കി. രണ്ടേ രണ്ട് മെസ്സേജ് മാത്രമേ അതിലുള്ളൂ. ഒന്ന് ഞാൻ അങ്ങോട്ടയച്ചതും, മൂപ്പർ ഇങ്ങോട്ടയച്ച

തും. ഇന്റര് നാഷണല് റിലേഷന്സില് പി.എച്ച്ഡി കിട്ടിയ ഒരാളുടെ നമ്പർ തരുമോ എന്ന് ചോദിച്ച ഞാനയച്ച മെസ്സേജാണ് ആദ്യത്തേത്. നമ്പർ അയച്ചു കൊണ്ടുള്ള അസറുക്കാന്റെ മെസ്സേജ് പിന്നീടും. ഡൽഹിയിലെ മലയാളികൾക്ക്, അസറുക്ക ചെയ്തിട്ടുള്ള സുകൃതങ്ങളെ കുറിച്ചോർക്കുമ്പോൾ ഇതൊന്നുമല്ല! എന്നാലും ഞാനാലോചിക്കുന്നത്, ഞാൻ മൂപ്പരെ സമീപിച്ച ഏകനിമിഷം പോലും ഒരു സഹായം ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടാണെന്ന് എന്നുള്ളതാണ്. അസറുക്കയോട് സംസാരിച്ചാൽ എന്തും നടക്കുമെന്ന് എനിക്കും എല്ലാവർക്കും അറിയാം. ഡൽഹിക്കാർക്ക് അസറുക്ക പ്രിയപ്പെട്ടവനാവുന്നത് ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണ്.

ഈ വർഷത്തെ ചെറിയ പെരുന്നാൾ സമയത്ത് ഡൽഹിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതു കൊണ്ട് കൂട്ടത്തിൽ കുമ്മനമടിച്ച് ജാമി അക്കാർക്കൊപ്പം ഞാനും കൂടിയിരുന്നു. പെരുന്നാൾ വിശേഷങ്ങൾ അസറുക്ക പറയുന്നത് കേൾക്കാൻ പ്രത്യേക രസമാണ്. മൂപ്പർ ഡൽഹിയിൽ എത്തിയത് മുതലുള്ള പെരുന്നാൾ വിശേഷങ്ങൾ കഥപറയുന്നത് പോലെ പറയും. ഒരു പാട് മനുഷ്യർ, പട്ടിണി, റോഡുകളിൽ ഉറങ്ങുന്ന മനുഷ്യരുടെ പെരുന്നാൾ... അങ്ങനെ എല്ലാം

അതിൽ ഉണ്ടാവും. സ്മൃതിയുടെ ഇലക്ഷൻ സമയത്ത് കണ്ട് ചിരിച്ചെങ്കിലും അസറുക്കയോട് നേരിട്ട് സംസാരിക്കുന്നത് നവംബർ 14 ന് അസ്നയുടെ ജന്മദിനത്തിന്റെ അന്നാണ്. മനോഹരമായ ഒരു പാർക്കർ പേനയാണ് അസറുക്ക അവൾക്ക് സമ്മാനിച്ചത്. കേക്ക് മുറിക്കുമ്പോൾ വായിൽ കൈവെച്ച് ശബ്ദമുണ്ടാക്കി എല്ലാവരെയും ചിരിപ്പിച്ചും, ബറാമിക്കയോടും ആതിലത്തയോടും, ഷുഹൈബ്ക്കയോടും കൂടെ പരസ്പരം തമാശക്കളിയാക്കിയും അസറുക്ക അവിടെ നിറഞ്ഞുനിന്നു. ഡൽഹി തിണ കലോത്സവത്തിന്റെയന്നും എല്ലാകാര്യങ്ങൾക്കും ഓടി നടക്കുന്ന, ഫുഡ് കൂപ്പൺ കിട്ടാത്തവർക്ക് അതെത്തിക്കാനായി പരിശ്രമിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന അസറുക്കാനെ കണ്ടു.

ഞങ്ങൾ ജാമിഅക്കാർക്കും, ഡൽഹി മലയാളികൾക്കുമെല്ലാം ഉണ്ടായ നഷ്ടം വാക്കുകളിലൂടെ ഒരിക്കലും വിവരിക്കാൻ കഴിയില്ല. മറ്റുള്ളവരുടെ പ്രയാസങ്ങളെ കേൾക്കാൻ, അവർക്ക് പറ്റുന്ന രൂപത്തിൽ സഹായങ്ങളെത്തിക്കാൻ നമുക്കുമുന്നിൽ വലിയൊരു മാതൃക സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടാണ്

ഞങ്ങൾ ജാമിഅക്കാർക്കും, ഡൽഹി മലയാളികൾക്കുമെല്ലാം ഉണ്ടായ നഷ്ടം വാക്കുകളിലൂടെ ഒരിക്കലും വിവരിക്കാൻ കഴിയില്ല. മറ്റുള്ളവരുടെ പ്രയാസങ്ങളെ കേൾക്കാൻ, അവർക്ക് പറ്റുന്ന രൂപത്തിൽ സഹായങ്ങളെത്തിക്കാൻ നമുക്കുമുന്നിൽ വലിയൊരു മാതൃക സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടാണ് ആ മനുഷ്യൻ വിടവാങ്ങുന്നത്.

ആ മനുഷ്യൻ വിടവാങ്ങുന്നത്. അസറുക്ക സഞ്ചരിച്ച വഴികളിൽ, കുറച്ചെങ്കിലും ചെയ്തു തീർക്കാൻ നമുക്കുകഴിയണം. ഒരു യൗവനകാലം എങ്ങനെയെല്ലാം ചെലവഴിക്കാം എന്ന് അസറുക്ക നമുക്ക് കാണിച്ചു തന്നിട്ടുണ്ട്. പഠനവും, സേവനവും ഇതു പോലെ ഒരുമിച്ചു കൊണ്ടുപോയ മനുഷ്യർ വളരെ ചുരുക്കമാണ്.

അക്കാദമിക് തിരക്കുകളെന്ന് പറഞ്ഞ് പലതിൽ നിന്നും എന്നെപോലെ നാം പലരും ഒഴിഞ്ഞുനിൽക്കാറുണ്ട്. ഇവിടെ, അസറുക്ക നമുക്ക് കൃത്യമായ നിർദേശങ്ങൾ തന്റെ ജീവിതാനുഭവങ്ങളിലൂടെ തന്നെ നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്നാണ് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നത്. അസറുക്കാനെക്കുറിച്ച് സലീൽക്ക എഴുതിയത് പോലെ, ''നെറ്റിയിൽ വിയർപ്പുതുള്ളികളുമായി മരണപ്പെട്ടവനേ, സന്തോഷത്തോടെ മടങ്ങുക '.

അസറുവിനെ പറയുമ്പോൾ

ഡോ. ടി സൈനുൽ ആബിദ്

അസ്ഹറുദ്ദീൻ..... നിന്നെ എനിക്ക് ഒട്ടും പരിചയമില്ല.അതിന് അവസരം ഉണ്ടായിട്ടുമില്ല. എന്നാലും നിന്റെ അത്ഭുതകരമായ സുഹൃദ് വലയങ്ങളുടെയും കുടുംബങ്ങളുടേയുമെല്ലാം കൂടെ നിന്റെ ആകസ്മികമായ വിയോഗത്തിൽ കഴിഞ്ഞ ഒരാഴ്ചയായി ഞാനും വല്ലാത്തൊരു വേദനയിലാണ്. നിന്റെ മരണ വിവരം അറിഞ്ഞപ്പോൾ അന്നു രാത്രിയും പിറ്റേന്നും പാലോട് ഗ്രാമത്തിൽ നിന്റെ അനേകം സുഹൃത്തുക്കൾക്കൊപ്പം ഞാനും അവിടെ ചുറ്റിത്തിരിഞ്ഞു. അതിന്റെ കാരണമെന്തെന്നാൽ ഡൽഹിയിൽ നീ ജീവിച്ച അതേയിടങ്ങളിൽ നിനക്ക് മുന്നേ ജീവിക്കുവാൻ എനിക്കും എന്തു കൊണ്ടോ ഭാഗ്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഡൽഹിയിലെ അഡ്വ. ഹാരിസ് ബീരാൻ, അബ്ദുൽ ഖാലിദ്, ഹലീം, അജ്മൽ തുടങ്ങിയ KMCC-KMWA നേതാക്കൾ തന്നെയായിരുന്നു അന്ന് ഞങ്ങളുടെയും രക്ഷിതാക്കൾ.

ഡൽഹിയിൽ പഠനത്തിന് വേണ്ടി വന്ന് സാമൂഹിക സേവനം നടത്തിയ ഒട്ടേറെ പേരുണ്ട്. സുബൈർ ഹുദവി, മർഹൂം നവാസ് നിസാർ, സലീൽ, അനസ് അങ്ങനെ പലരും. പക്ഷെ നിന്റെ വ്യതിരിക്തമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ, അപാരമായ സഹജീവി സ്നേഹത്തിലൂടെ... നീ ഡൽഹിയുടെ ഹൃദയം കവർന്നെടുത്തു. അതെങ്ങനെയാണ് നീ സാധ്യമാക്കിയതെന്ന് ഇനിയും പഠിച്ചെടുക്കേണ്ട വല്ലാത്തൊരു പാഠമാണ്. നിന്റെ അനുശോചന യോഗത്തിൽ അഡ്വ. ഹാരിസ് ബീരാൻ പറഞ്ഞത് പോലെ അസറൂ നീ ആരാണെന്നത് ഇനിയുമാർക്കും തിരിച്ചറിയാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. മുസ്ലിം ലീഗ് സംസ്ഥാന പ്രസിഡന്റ് പാണക്കാട് സയ്യിദ് സാദിഖലി ശിഹാബ് തങ്ങൾ നിന്റെ മരണ വാർത്തയറിഞ്ഞ് അർധരാത്രി പാലോട് വന്ന് നിനക്ക് വേണ്ടി മണിക്കൂറുകൾ കാത്തിരിന്നു. ദീർഘമായി പ്രാർഥിച്ചു. നിന്റെ ദേഹത്ത് ഹരിത പതാക പുതപ്പിച്ചു. നിന്നെ അനുസ്മരിച്ച് ലേഖനമെഴുതിയത് സി.പി.ഐയുടെ സംസ്ഥാന സെക്രട്ടറി ബിനോയ് വിശ്വം എം.പിയാണ്. വെറുമൊരു നാലു ദിവസത്തെ പരിചയത്തിൽ മാത്രം നിന്റെ അവസാന യാത്രയിൽ പങ്കെടുത്ത് പാലോട് ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു പകൽ മുഴുവൻ ചെലവഴിച്ചാണ് ചന്ദ്രിക മുൻ പത്രാധിപർ സി.പി. സൈതലവി മടങ്ങിയത്. ഇ.ടി മുഹമ്മദ് ബഷീർ എം.പിയും സമദാനി സാഹിബും മുനവ്വറലി ശിഹാബ് തങ്ങളുമടക്കം മുസ്ലിം ലീഗിന്റെ പ്രമുഖരായ നേതാക്കളെല്ലാം നിന്റെ വീട്ടിൽ വന്നു. ഡൽഹിയിലെ കേരള ഹൗസ് ഉദ്യോഗസ്ഥർ, ഡൽഹി പോലീസ് ഉദ്യോഗസ്ഥർ, വിവിധ സർവകലാശാല വിദ്യാർഥികൾ അങ്ങനെ എല്ലാവരും വന്നു. അല്ല, അവരെയെല്ലാം നീ അവിടെ വരുത്തി. എന്നെ നിന്നിലേക്കാകർഷിച്ചത് ഇതൊന്നുമല്ല.

ജാമിഅ മില്ലിയയിൽ ഞാൻ താമസിച്ച നൂർ നഗറിലായിരുന്നു നീ താമസിച്ചത് എന്ന് പിന്നീടറിഞ്ഞു. അവിടെ പച്ചക്കറിക്കട നടത്തുന്ന ആമിർ ഭായിയും പലചരക്ക് കട നടത്തുന്ന മുന്നാ ഭായിയും നിന്റെ ആത്മ സുഹൃത്തുക്കളായിരുന്നുവെന്നുമറിഞ്ഞു. അതു മാത്രമല്ല യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലേക്കുള്ള വഴിയിൽ യു.പി ഗവണ്മെന്റ് കൈവശം വെച്ച പുറംപോക്ക് ഭൂമിയിൽ താമസിക്കുന്ന നാടോടി മനുഷ്യരുടെ കുട്ടികളുമായി നീ ചങ്ങാത്തത്തിലായിരുന്നു എന്നറിഞ്ഞപ്പോഴാണ് അസറൂ.... നിന്റെ ഔന്നത്യം ഞാൻ തിരിച്ചറിഞ്ഞത്. പന്നിക്കാടെന്ന- ആ എളുപ്പ വഴിയിലൂടെ ജാമിഅ മില്ലിയയിലേക്ക് എത്രയോ തവണ നടന്നു പോയപ്പോഴൊന്നും ആ കുട്ടികളെ ഒന്ന് ശ്രദ്ധിക്കുന്നതിന് പോലും എനിക്കായിട്ടില്ല. അസറൂ, നാലു വർഷം കൊണ്ട് വിസ്മയകരമായ ഒരു ജീവിതമാണ് നീ ഡൽഹിയിൽ തീർത്തത്. അതൊരു തീർഥയാത്രയായിന്നു. ഇരുപതിലും ഇരുപ്പതിനാലിലും വയസിനിടയിലെ നാലു വർഷക്കാലയളവ് കൊണ്ട് ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ ഒരു മഹാ നഗരത്തിൽ നെയ്തെടുത്ത മനുഷ്യ ജീവിതത്തിന്റെ വിസ്മയയാത്ര... ആ യാത്രയുടെ പൊരുളുകൾ എന്താണെന്നതാർക്കുമറിയില്ല. ഒരു കാര്യം ഉറപ്പാണ്. നിന്റെ ഉദ്ദേശ്യശുദ്ധി പരിപാവനമായിരുന്നു. അതായിരിക്കാം നിന്റെ വിജയ രഹസ്യവും.

ഹനീഫ മാസ്റ്റർ തച്ചനാട്ടുകര

ജന്മപുണ്യം

കെട്ടകാലമെന്ന് വിലപിക്കുമ്പോഴും,
സ്നേഹം കൊണ്ട് ലോകം കീഴടക്കാനാവുമെന്ന്
ഓർമപ്പെടുത്തുന്ന
പ്രതീക്ഷയ്ക്ക്,
ഇക്കാണുന്നതൊക്കെയും
മനുഷ്യൻ പടുത്തുയർത്തിയ
മതിലുകൾ മാത്രമാണെന്നും,
പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ഭാഷക്ക്
അതെല്ലാം തകർത്തു മുന്നേറാൻ കഴിയുമെന്നും
തിരുത്തി വായിപ്പിച്ച
നേർസാക്ഷ്യത്തിന്,
മറ്റുള്ളവന്റെ കണ്ണീരൊപ്പുന്നത് മാത്രമല്ല
അപരചിതത്വത്തിന്റെ ആഴങ്ങളിൽ
വെളിച്ചം മങ്ങിയ
കണ്ണുകൾക്ക് നേരെ
നീളുന്ന കൈകൾക്കും,
ചുണ്ടിൽ വിരിയുന്ന പുഞ്ചിരിക്കും
സ്വദഖയുടെ ചാരിതാർഥ്യമുണ്ടെന്ന തിരിച്ചറിവിന്,
ഒരു മനുഷ്യായുസ്സു കൊണ്ട്
നേടിയെടുക്കാനാവാത്തത്ര
ആത്മബന്ധങ്ങളെ
വേരൂന്നി നിറുത്തിയ
അത്ഭുതത്തിന്,
അസറു എന്നല്ലാതെ
പിന്നെന്തു വിളിക്കണം!

ഡോ. അബ്ദുൽ ഗഫൂർ
മാരായമംഗലം

നടന്ന വഴികളെല്ലാം സ്വന്തമെന്നാക്കിയവൻ

അതിരാവിലെ നൂർ നഗറിൽ നിന്നും ഇറങ്ങി നാട് മുഴുവൻ ചുറ്റി ഏറെ വൈകി വീടണയുന്ന ഒരു മാന്ത്രികനായിരുന്നു അസറു. തന്റെ തോളിൽ തൂക്കാറുള്ള ഒരു ചെറു ബാഗിൽ നിറയെ സ്നേഹവും സമയവും അവൻ കരുതി വെച്ചു. ആവശ്യക്കാർക്കും അല്ലാത്തവർക്കും അവനതിൽ നിന്നും സ്നേഹം പങ്കുവെച്ചു. സമയത്തിന്റെ ആവശ്യക്കാർക്ക്, അവർ ആവശ്യപ്പെട്ടാലും ഇല്ലെങ്കിലും അവനത് അറിഞ്ഞു നൽകി.

പാദങ്ങളിൽ നിന്നും പൂ വിത്തുകൾ പൊഴിയുന്ന ഒരു കാൽനടക്കാരനെ ഓർത്തുനോക്കൂ. അയാൾ പോയ വഴിയെ പിന്നീട് വസന്തം സ്വന്തമാക്കും.

അസറു അങ്ങനെ ഒരാൾ ആയിരുന്നു. അവൻ എവിടെയൊക്കെ പോയാലും പിന്നീടത് അവന്റെതാകും. അതായിരുന്നു അവന്റെ മാന്ത്രികത.

2019 ൽ ആണ് അസറു ജാമിഅയിലേക്ക് വരുന്നത്. അസറുവിന്റെ അയൽവാസിയും ജാമിഅയിലെ അന്നത്തെ എം എസ് എഫ് നേതാവും സ്വഭാവ വിശേഷം കൊണ്ട് പ്രിയപ്പെട്ടവനും ആയ ശുഐബ് ഹംസയാണ് അസറുവിനെ

ഞങ്ങൾക്കിടയിലേക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തിയത്. ശുഐബിന് അറിയാത്ത വഴികൾ ഒന്നും അന്നുള്ള ജാമിഅക്കാർക്കില്ല. അസറു ആ വഴികളിലൂടെ ജാമിഅക്കാരുടെ ഹൃദയങ്ങളിലേക്ക് നടന്നു. അവരെല്ലാം അവന്റേതായി മാറുകയും ചെയ്തു.

ഒരു പുതിയ ദേശത്തെത്തിയതിന്റെ അസ്കിതകൾ ഒന്നും കൂടാതെ അസറു അവിടെ വേരൂന്നുകായിരുന്നു. ശുഐബിന്റെ കൂടെ വന്നയാൾ എന്ന സവിശേഷ സ്വീകാര്യത അതിന് ആക്കം കൂട്ടുകയും ചെയ്തു.

ജാമിഅയിൽ പാലക്കാട്ടുകാരായി ഞങ്ങൾ കുറച്ച് പേരെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അതിന്റെ ഒരു പ്രത്യേക അടുപ്പം കൂടി തുടക്കകാലത്ത് അസറുവുമായി എനിക്കുണ്ടായിരുന്നു. പിന്നീട് അതൊന്നും വേണ്ടാത്ത വിധം അവൻ പ്രിയങ്കരനായി. 2020 ൽ കൊറോണ കാലത്ത് ആളൊഴിഞ്ഞ ഡൽഹിയിലേക്ക് അവൻ വണ്ടി കയറി വന്നു. ആളുകളെ സഹായിക്കാൻ വേണ്ടിയുള്ള മാത്രമായുള്ള അവന്റെ വരവ് അന്നാണ് തുടങ്ങുന്നത്. 2019 മുതൽ അവൻ അവിടെ പഠിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ.

ഞാൻ കൂട്ടുകാരുമൊന്നിച്ചും , ഞങ്ങളുടെ എല്ലാം സീനിയർ ആയ ശക്കീർക്ക കുടുംബവുമായും താമസിച്ചിരുന്ന ഗുൽമോഹർ അവന്യൂവിൽ, കെ എം സി സി-എം എസ് എഫ് നേതൃത്വത്തിൽ ഒരു ഹോസ്റ്റൽ തുടങ്ങാൻ ഞങ്ങൾ ടോക്കൺ കൊടുത്തിരുന്നു. കൊറോണ കാലത്തെ കർശനങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്ന ഡൽഹിയിൽ എൻട്രൻസ് പരീക്ഷക്ക് എത്തുന്ന കുട്ടികൾക്കും രക്ഷിതാക്കൾക്കും സൗക

ര്യമൊരുക്കാൻ വേണ്ടിയായിരുന്നു ആ ഹോസ്റ്റൽ തുടങ്ങിയത്. ആ ഹോസ്റ്റൽ നടത്തുന്നതിനായിട്ടാണ് ശുഐബും അസറുവും അന്ന് അങ്ങോട്ട് വന്നത്.

ഗുൽമോഹർ ഡി3 യിലെ നാലാം നില 'ഒരു ഹോസ്റ്റൽ' എന്നതിനപ്പുറം മലയാളികളുടെയും, അവർക്കൊപ്പമുള്ള മറ്റു ഭാഷക്കാരുടെയും ഒരു ആശ്രയ കേന്ദ്രമായി മാറുന്ന കാഴ്ചയാണ് പിന്നീട് കണ്ടത്. എല്ലാവരും എല്ലാത്തിനും ഗുമോഹറിലേക്ക് വന്നു. ഹോസ്റ്റൽ നിർത്തിയ ശേഷവും ആ സ്ഥിതി തുടർന്നു എന്നതാണ് എടുത്തുപറയേണ്ട കാര്യം.

അസറു ഹോസ്റ്റൽ നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ എന്റെ സഹോദരന്റെ രോഗത്തെ തുടർന്ന് ഞാൻ നാട്ടിലേക്ക് വന്നു. ആ അസുഖത്തിൽ അവൻ മരണപ്പെട്ടു. ആ മരണവും ഉമ്മയുടെ ഒന്നാമത്തെ ആണ്ടും കഴിഞ്ഞാണ് ഞാൻ ഡൽഹിക്ക് പോയത്. ഞാൻ എത്തുമ്പോൾ എനിക്ക് പകരമായി അസറു എന്റെ ഫ്ലാറ്റിലെ സ്ഥിര താമസക്കാരനായി മാറിയിരുന്നു.

ഞങ്ങളുടെ മക്കാൻ മാലിക്ക് ഏറെക്കാലം കരുതിയത് അസറു ഞങ്ങളുടെ കൂടെ താമസിക്കുന്ന ആളാണെന്നാണ്. അയാളുമായി അത്രക്ക് നല്ല അടുപ്പമായിരുന്നു അസറുവിന്. അങ്ങനെയാണ്, കാമ്പസ് അടഞ്ഞു കിടക്കുന്ന കാലത്തും ഓണം അടക്കം പല പരിപാടികളും ഗുൽമോഹറിൽ വെച്ചു സംഘടിപ്പിക്കാൻ അവനു കഴിഞ്ഞത്.

പരിപാടികളുടെ ഒരാളായിരുന്നു അവൻ. ഡൽഹിക്ക് പുറത്ത് ഉള്ള സർവകലാശാലയിൽ പഠിക്കുന്നവർ വരെ അസറുവിന്റെ ഫ്ലാറ്റ് എന്നും പറഞ്ഞു ഞങ്ങളുടെ റൂമിൽ സ്ഥിര സന്ദർശകർ ആയി എത്തുമായിരുന്നു. ജോലിക്കാരും ഗവേഷകരും ആയിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ ഫ്ലാറ്റിൽ താമസക്കാർ. സന്ദർശകരുടെ ആധിക്യം ഞങ്ങളെ പ്രയാസപ്പെടുത്തി. പക്ഷേ ഞങ്ങൾ എതിർക്കുന്നത് വരെ അസറു അവരെയെല്ലാം ആവുംവിധം സൽകരിച്ചു.

എസ് കെ എസ് എസ് എഫ് ഡൽഹിയിലെ കലാപ ബാധിത പ്രദേശത്ത് ഫോർവേഡ്ഫൗണ്ടേഷന്റെ കീഴിൽ ഒരു ലേർണിങ് സെന്റർ തുടങ്ങി. അതിന്റെ എല്ലാ കാര്യങ്ങൾക്കും മുന്നിൽ നിന്നത് അസറു ആയിരുന്നു. സയ്യിദ് ഹമീദ് അലി ശിഹാബ് തങ്ങളും മറ്റു നേതാക്കളും അതിന്റെ ഉൽഘാടനത്തിനായി ഡൽഹിയിൽ വന്നപ്പോൾ അസറുവായിരുന്നു അവർക്ക് വേണ്ട കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ മുമ്പിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരാൾ.

നോർത്ത് ഈസ്റ്റ് ഡൽഹിയിൽ അസറുവിന് നേരിട്ട് അറിയുന്ന അനേകം മനുഷ്യരുണ്ട്. അവർക്ക് എന്താവശ്യത്തിനും വിളിക്കാനുള്ള നേതാവായിരുന്നു അസറു. അസറു രോഗിയായി എന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ തന്നെ അവിടെ ഉള്ള പള്ളികളിൽ അസറുവിനായി പ്രത്യേകം പ്രാർഥനകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു. മരണപ്പെട്ടപ്പോൾ അവന്റെ സ്വന്തം നാട്ടുകാരെ പോലെ ദുഃഖിതരായിരുന്നു അവരും.

അവർ അവനായി ഖുർആൻ ഖാനികളും പ്രാർഥനകളും നടത്തിയിരുന്നു.

എസ് കെ എസ് എസ് എഫ് ഡൽഹിയുടെ ഒരു സമയത്തെ എല്ലാമെല്ലാം അവനായിരുന്നു. ഡൽഹിയിലെ കോർഡിനേറ്റർ ആയി അഷ്റഫ് നദവി കൂടി വന്നതോടെ അവന്റെ പ്രവർത്തന മേഖല കൂടുതൽ ദൃഢപ്പെട്ടു. സമസ്തയുടെ ഡൽഹി ആസ്ഥാനമായി സമസ്ത മഹൽ വന്നു. അതിനെ ചുറ്റി നാട്ടിലേതു പോലെ ഒരു ദീനി സംവിധാനം അവൻ അവിടെ നട്ടു നനച്ചു. റബീഉൽ അവ്വൽ മാസം എല്ലാ ദിവസവും അവിടെ മൗലൂദ് പാരായണം ചെയ്യപ്പെട്ടു. ദർസിലൊന്നും പഠിച്ചില്ലെങ്കിലും മൗലൂദ് ഓതാനെല്ലാം അവനു നല്ല അറിവായിരുന്നു. അറബിയിൽ ദുആ ചെയ്യാനും അറിയുമായിരുന്നു.

രണ്ടാം കൊറോണ വന്നപ്പോൾ ഡൽഹി ആകെ വിറങ്ങൊലിച്ചു നിന്നു. ദിവസവും ഒന്നിന് പുറകെ ഒന്നായി ജനാസകൾ ബട്‌ലാ ഹൗസ് ഖബർസ്ഥാനിലേക്ക് വന്നു. സഹായത്തിനായി മനുഷ്യരുടെ മുറവിളികൾ ഉയർന്നു. അതിലധികവും ജീവവായു തേടിയുള്ളതായിരുന്നു. അസറു തന്റെ പരിചയങ്ങൾ എല്ലാം ഉപയോഗിച്ചു. എത്രയോ പേർക്ക് അന്ന് പ്രാണവായു തരപ്പെടുത്തി കൊടുക്കാൻ അവനു കഴിഞ്ഞു. അന്നവനെ കൊണ്ട് ഗുണം ലഭിച്ചവരിൽ സ്ഥാനമാനങ്ങൾ കൊണ്ട് അവനേക്കാൾ ഉന്നതർ ആയവർ വരെ ഉണ്ടായിരുന്നു. അന്ന് കെ എം ഡബ്ല്യൂ എ യുടെ ഹെല്പ് ലൈൻ ഉണ്ടാക്കി. അസറു അതിലും നേതൃപരമായ പങ്കു വഹിച്ചു. (ആ നിസ്വാർത്ഥ സേവനങ്ങളെ ആദരിച്ചുകൊണ്ട് അസറുവിന് അന്നത്തെ ലക്ഷ ദീപ് എം പിആ

യിരുന്ന മുഹമ്മദ് ഫൈസൽ അവാർഡ് നൽകിയിരുന്നു).

ലിസണിങ് കമ്മ്യൂണിറ്റി ഡൽഹിയിലെ വളണ്ടിയർമാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ അസറു ഉണ്ടായിരുന്നു. നല്ലൊരു കേൾവിക്കാരൻ ആയിരുന്നു അവൻ. അവൻ മിതഭാഷിയും ശാന്തനുമായിരുന്നു. എങ്കിലും അവൻ ഉള്ളിടത്തെല്ലാം ശബ്ദം നിറഞ്ഞിരുന്നു. ആളുകളെ കൊണ്ട് സംസാരിപ്പിക്കാൻ അവന് വലിയ താല്പര്യം ആയിരുന്നു.

എന്ത് കാര്യം ഏൽപ്പിച്ചാലും അത് അതിന്റെ അവസാനം വരെ ഭംഗിയായി അവൻ ചെയ്യും. എല്ലാം കഴിഞ്ഞാൽ ഒരു ഫോട്ടോയോ, വീഡിയോയോ, ലഘു കുറിപ്പോ അയച്ചു അത് കഴിഞ്ഞെന്നു 'റിപ്പോർട്ട്' ചെയ്യും. ഒപ്പം ഫോൺ വിളിച്ചു അത് പറയുകയും ചെയ്യും. തിരിച്ചെന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ ഫോണിൽ അയച്ച കുറിപ്പ് മുഴുവൻ വായിപ്പിക്കും, വീഡിയോ/ ഫോട്ടോ നോക്കി അഭിപ്രായം പറയിപ്പിക്കും. 'അസറു ചെയ്യുന്ന പണികൾക്ക് ന്യൂനതകൾ' ഉണ്ടാകില്ലെന്ന് പറയും. അത് അങ്ങനെ തന്നെയായിരുന്നു എന്ന് ഇപ്പോൾ ഓർത്തു പോകുന്നു. അസറു അവനു സ്വന്തം നൽകിയ പേര് അസറു മാസ്സ് എന്നാണല്ലോ.

ഞാൻ പി എച്ച് ഡി എഴുതുന്ന തിരക്കിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ ആണ് എന്റെ ഒരു നാട്ടുകാരൻ ഡൽഹിയിൽ വെച്ച് മരിക്കുന്നത്. അയാൾ അജ്മീറിൽ നിന്ന് സിയാറത്ത് കഴിഞ്ഞു മടങ്ങുകയായിരുന്നു. അസറു അവർക്ക് വേണ്ടതെല്ലാം ചെയ്തു. സാമ്പത്തികമായി വരെ സഹായിച്ചു. തുടർ ദിവസങ്ങളിൽ അതുപോലെ കുറേ മരണങ്ങൾ ഡൽഹിയിൽ ഉണ്ടായി. ഉത്തരേന്ത്യയിൽ വേനൽ കടുത്ത സമയമായിരുന്നു അത്. കെ എം ഡബ്ല്യൂ എ യുടെ റാപിഡ് റെസ്പോൺസ് ടീമിന്റെ ഭാഗമായി അസറു അവർക്കും വേണ്ടതെല്ലാം ചെയ്തു. നോർത്തിന്ത്യയിലേക്ക് വരുന്ന സിയാറത്ത്/ ടൂർ യാത്രക്കാർക്കുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ എന്ന നിലയിൽ അന്ന് അസറു എഴുതിയ കുറിപ്പ് വ്യാപകമായി പങ്കുവെക്കപ്പെട്ടു.

അസറു അതിവേഗം വലുതായി. അവന്റെ സൗഹൃദ വലയം വലുതായി വലുതായി വന്നു. കേരളാ ഹൗസിലും അവനു 'പിടിപാടായി'. പ്രഗതി മൈതാനിലെ അന്താരാഷ്ട്ര ട്രേഡ് ഫെയറിൽ കേരളാ ഹൗസിന്റെ പവലിയനിൽ വളണ്ടിയർ ആയി അസറുവിനെ അവർ ചുമതലപ്പെടുത്തി. അവിടെ എല്ലാ പരിപാടുകളുടെയും സംഘാടകനായി അവൻ മാറി. അവന്റെ സംഘാടക മികവ് കണ്ട് കേരളാ ഹൗസിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർ അത്ഭുതപ്പെട്ടു കാണും. തുടർന്ന് വന്ന പരിപാടികളിൽ എല്ലാം അതിന്റെ പൂർണ്ണ നേതൃത്വം അസറുവിനെ തന്നെ ഏൽപിക്കപ്പെട്ടു. കേരള ഹൗസിൽ മലയാളി വിദ്യാർത്ഥികൾക്കായി ഒരു കലോത്സവം സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അതിന്റെ നേതൃത്വത്തിലും അസറു തന്നെ ആയിരുന്നു ഉണ്ടായിരുന്നത്.

ഇതിനിടയിൽ എം എസ് എഫിന്റെ ഡൽഹി ഭാരവാഹി ആയിയും അസറു തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു.

ഒരു കസേരയും അവൻ ആഗ്രഹിച്ചു നേടുന്നതല്ല. കസേരകൾ ഇരിക്കാൻ അർഹനായവനെ തേടി അസറുവിലേക്ക് ചെല്ലുന്നതാണ് പതിവ്. കെ എം സി സിയിലെ ഏറ്റവും പ്രായം കുറഞ്ഞ ഭാരവാഹി അവനായിരുന്നു. പ്രവർത്തന മികവു കൊണ്ട് അവന് പ്രായത്തിൽ കവിഞ്ഞ പക്വത ഉണ്ടായിരുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ തന്നെയും തനിക്ക് കിട്ടിയ സ്ഥാനങ്ങളാൽ നേതാവായ ഒരാളല്ല അസറു; നയിക്കാനും നേതൃത്വം കൊടുക്കാനുമുള്ള കഴിവുകൊണ്ട് തനിയെ ആയിപ്പോയതാണ്. അധികാരം കൂടാതെയും എങ്ങനെ നേതാവാകാം എന്നതിന്റെ ഉത്തമ ഉദാഹരണമാണ് അവൻ. ഉയർച്ചയുടെ, സ്ഥാനമാനങ്ങളുടെ പടവുകൾ കയറി 'നേതാവായി' നിൽക്കുന്ന അസറുവിനെ കാണാൻ ആകില്ല. അതിലും ഔന്നിത്യമുള്ള വഴികളിലൂടെ മറ്റുള്ളവരിലേക്ക് ഇറങ്ങി ചെന്നാണ് അസറു വിശാലമായ അവന്റെ ലോകം ഉണ്ടാക്കിയത്.ഡൽഹിയിലെ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും മറ്റു മലയാളികൾക്കും ഇടയിൽ ഇത്രയും സ്വീകാര്യനായ മറ്റൊരാളെ എന്റെ ഡൽഹി കാലത്ത് ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല.

അസറു ഡെൽഹിയിൽ ജീവിച്ച കാലത്ത് അവിടെ നടന്ന എല്ലാ സമരങ്ങളിലും മുന്നിലും പിന്നിലും അവൻ ഉണ്ടായിരുന്നു. രാജ്യത്തിനകത്തോ പുറത്തോ ഒരു അന്യായം ഉണ്ടായാൽ അതിൽ പ്രതികരിക്കുക ഡൽഹിയിലെ വിദ്യാർഥികളുടെ ശീലമാണ്. അവർ പ്രതികരിക്കാതെ ആ നഗരത്തിൽ സൂര്യൻ അസ്തമിക്കുകയില്ല എന്ന് പറയാം. ഡെൽഹി പോലീസിന്റെ എത്ര ശക്തമായ എതിർപ്പാണെങ്കിലും വിദ്യാർത്ഥികൾ സമരം ചെയ്യും. അസറു ഡൽഹിയിൽ നിറഞ്ഞു നിന്ന കലത്ത് ആ വിദ്യാർഥികൾക്ക് അതിന് കരുത്ത് പകർന്ന് ആദ്യാവസാനം അസറു ഒപ്പം

ഉണ്ടാകുമായിരുന്നു. പുതിയതായി വന്ന വിദ്യാർത്ഥികൾ അസറു എന്ന നേതാവിലുള്ള വിശ്വാസത്തിൽ തന്നെ ആ സമരങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കാനെത്തിയിരുന്നു.

ഡൽഹിയിൽ വെച്ചു നടന്ന എസ് കെ എസ് എസ് എഫ് സമ്മേളനം, എം എസ് എഫ് സമ്മേളനം എല്ലാത്തിലും അസറുവിന്റെ സംഭാവനകൾ നിസ്തുലമാണ്.

സമരങ്ങൾക്ക് പുറമേ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ മറ്റു പരിപാടികളിലും അസറു മുമ്പിൽ തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിനായി അധികാരികളെ കാണാനും സംസാരിക്കാനും സമ്മതം വങ്ങാനും അവന് കഴിയുമായിരുന്നു.

ജാമിഅയിലെ നോമ്പുതുറയും അവന്റെ നേതൃത്വത്തിലാണ് നടന്നത്. റമളാൻ വരുമ്പോൾ കാമ്പസ് അധികാരികളെ കണ്ട് കാമ്പസിൽ നോമ്പ് തുറക്ക് അനുമതി തരപ്പെടുത്തും. അതിന് ആരെയാണ് കാണേണ്ടത് എന്നും അവരോട് എങ്ങനെ സംസാരിക്കണം എന്നും അസറു പഠിച്ചു വെച്ചിട്ടുണ്ട്. നോമ്പും എടുത്ത് ഡൽഹിയിലെ ചൂടിൽ അസറു തന്റെ കൂട്ടുകാർക്കൊപ്പം നോമ്പ് തുറ ഒരുക്കങ്ങളിൽ സജീവമാകും. എല്ലാം കഴിഞ്ഞു സ്ഥലം വൃത്തിയാക്കി ഇഫ്താർ ഗ്രൂപ്പിൽ ഫോട്ടോ ഇടും. ഇതെല്ലാം കഴിഞ്ഞ് അവൻ തറവീഹിൽ പങ്കെടുക്കും. ഖുർആൻ ഓതും. ബദ്രിങ്ങളുടെ ആണ്ടും ഇരുപത്തി ഏഴാം രാവും സംഘടിപ്പിക്കും. കെ എം സി സിയുടെയും കെ എം ഡബ്ല്യൂ എ യുടെയും നോമ്പുതറകൾക്ക് മുഖ്യ സംഘാടകനായി അവനെത്തും. ചാരിറ്റി പ്രവർത്തനങ്ങളിലും സജീവമാകും. നോമ്പുകാലം അവനു കൂടുതൽ കർമോത്സുകമാവുന്ന കാലം ആയിരുന്നു.

അതിരാവിലെ നൂർ നഗറിൽ നിന്നും തോളിൽ തുകൽ സഞ്ചിയും തൂക്കിയിറങ്ങിയ അസറു എന്ന ആ മാന്ത്രികന്റെ മറ്റൊരു പ്രത്യേകത അയാൾക്ക് അന്തിയാകുമ്പോൾ സ്വന്തം വീട്ടിലേക്ക് തിരിച്ചെത്തണം എന്ന ധൃതി ഒട്ടുമേ ഇല്ലായിരുന്നു എന്നതാണ്.

ആവശ്യങ്ങൾക്ക് അനുസരിച്ചുള്ള അവതാനത അവന് കർശനമായിരുന്നു. തിരക്കുകൾ എത്രയുണ്ടെങ്കിലും പ്രാധാന്യം മനസ്സിലാക്കി അവൻ അവ ക്രമീകരിക്കുകയും സമയം നൽകുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. ഒന്നും ഒഴിച്ചു കളയില്ല. എല്ലാവർക്കും ലഭ്യമാവും. പരിപാടികളുടെ ആദ്യം തന്നെ എത്തുന്ന അവൻ അതിന്റെ അവസാനവും കഴിഞ്ഞേ പിരിഞ്ഞു പോകൂ. എന്നിട്ടും അവനെ നേതാവായി തന്നെ ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ജാഡകൾ ഇല്ലാത്ത ഞങ്ങളുടെ സ്വന്തം നേതാവ്.

ആതുര സേവനം ഒരു പ്രധാന കാര്യമായി തന്നെ അവൻ പരിഗണിച്ചു. ഒരാൾക്ക് ഒരു അസുഖം വന്നു എന്നറിഞ്ഞാൽ അവൻ അവിടെ എത്തും. അയാളുടെ ചികിത്സ കഴിയും വരെ, അയാൾ ആരോഗ്യവാൻ ആകും വരെ അയാളുടെ ഏറ്റവും ഉറ്റവൻ അസറു ആയി മാറും. സത്യത്തിൽ അസറുവിന്റെ ഈ സ്വഭാവം ഞങ്ങൾക്ക് വലിയ ഒരു പ്രതീക്ഷയും, ഒരു ഉൾകരുത്തും ആയിരുന്നു. ഒരു മനുഷ്യനും 'ഒരാളില്ലാത്തതിന്റെ' കുറവ് വന്ന് ഒരു ആവശ്യവും ഇവിടെ നിവർത്തിക്കാതെ പോകില്ല എന്ന വിശ്വാസം - 'ആരില്ലെങ്കിലും അസറു ഉണ്ടാകും' എന്ന വിശ്വാസം ഞങ്ങൾക്ക് അത് നൽകിയിരുന്നു. ഡെൽഹി പാലിയേറ്റീവ് കെയറിൽ അവൻ സജീവമായിരുന്നു. അവന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഒരുപാട് നവാഗത വിദ്യാർത്ഥികൾ അതിൽ പങ്കാളികൾ ആവുകയും ചെയ്തു. മലയാളികളും അല്ലാത്തവരുമായ എത്രയോ മനുഷ്യർക്ക് രോഗ സമയത്ത് അവൻ സാന്ത്വനമായി. ചിലരെ അവൻ സാമ്പത്തികമായി തന്നെ സഹായിച്ചു. ചിലർക്ക് എയിംസ്, ജി ടി ബി, റാം മനോഹർ ലോഹ്യ പോലെയുള്ള വലിയ ആശുപത്രികളിൽ അപ്പോയ്ന്റ്മെന്റ് എടുക്കാൻ സഹായിച്ചായിരുന്നു. ചിലർക്ക് 'രോഗിക്കൊപ്പമുള്ള കൂട്ടിരിപ്പുകാരൻ' തന്നെ അവനായി. വിദൂര ദിക്കിൽ സ്വന്ത

ക്കാരില്ലാതിടത്ത് രോഗഗ്രസ്തരാവുന്ന ആളുകൾക്ക് അതെത്ര വലിയ ആശ്വാസകരം ആയിരുന്നെന്ന് വാക്കുകൾ കൊണ്ട് വർണിക്കാനാവാത്തതാണ്.

വളരെ സാധാരണമായത് എന്ന് തോണിപ്പിക്കുമെങ്കിലും ഒരു മനുഷ്യന് സാധ്യമാവുന്ന പരിധിയും കടന്നു അസാധാരണമാം വിധമാണ് നമുക്കിടയിൽ അസറു ജീവിച്ചത്.

ജാമിഅ നഗറിൽ തദ്ദേശീയരായ ഒരു പാട് പേരെ അറിയുന്ന ഒരാൾ ആയിരുന്നു അസറു. മലയാളി വിദ്യാർത്ഥികൾ താമസസ്ഥലം അന്വേഷിച്ചിറങ്ങുമ്പോൾ ആദ്യം വിളിക്കുക അസറുവിനെ ആയിരുന്നു. അസറു ചെന്നു സംസാരിച്ചാൽ താമസിക്കാനുള്ള മുറികൾ വേഗം ശരിപ്പെട്ടു കിട്ടുമായിരുന്നു. വാടകയിൽ അസറുവിന്റെ ഇടപെടൽ മൂലം ഇളവും ലഭിക്കും. അനാവശ്യ നിബന്ധനകൾ ഒഴിവാകും. ചുരുക്കത്തിൽ മക്കാൻ മാലിക്കിന്റെ മനസ്സ് അസറു കീഴടക്കും. അയാളുടെ ഉള്ളിൽ അസറു കയറിക്കൂടും. അസറുവും അയാളും പിന്നീടങ്ങോട്ട് വലിയ ബന്ധക്കാർ ആകും.

ജാമിഅ നഗറിലെ ഏതാണ്ട് എല്ലാ ഗലിയിലെയും 'പാനി വാലയുടെ' (ഉന്തുവണ്ടിയിൽ വെള്ളം വില്പനയ്ക്ക് വരുന്നയാളുടെ), പച്ചക്കറിക്കാരന്റെ, ഗ്യാസ് നിറക്കലുകാരന്റെ, കബാഡി (കടലാസും മറ്റും എടുക്കാൻ വരുന്നവരുടെ) കൂഡാ വാലയുടെ (മാലിന്യം എടുക്കുന്നയാളുടെ), ഫ്ലാറ്റുകളിൽ ഭക്ഷണം പാകം ചെയ്യാനും വൃത്തിയാക്കാനും വരുന്നവരുടെ, ഗല്ലിയിലെ റിക്ഷാവാലയുടെ, ഓട്ടോക്കാരന്റെ, ടാക്സിക്കാരന്റെ എല്ലാം നമ്പറുകൾ അവനിൽ കാണും. ആവശ്യക്കാർക്ക് ആ ഡയറക്കുറി വലിയ സഹായമായിരുന്നു.

അതിവേഗം വളർന്ന് വലുതായ ഒരാളാണ് അസറു.അത് കൊണ്ടാണ് അവന്റെ വളർച്ചയെ അവന്റെ അന്ത്യസമയം വരെ അധികമാർക്കും ബോധ്യമാവാതെ പോയത്. അവന് അസുഖമായി എന്നറിഞ്ഞത് മുതൽ തന്നെ, ഓരോ ദിവസവും അവന്റെ വലുപ്പം വിളിച്ചു പറയുന്ന തരത്തിൽ തിരക്ക് കണ്ടു തുടങ്ങി. കൊടുംതണുപ്പുള്ള ഡിസംബർ രാത്രികളിൽ ആശുപത്രിമുറ്റത്ത് ആളുകൾ കൂട്ടം കൂടി. ആശുപത്രിയിൽ വന്ന മറ്റുള്ളവർ 'ഏറെ സ്വാധീനമുള്ള ഒരു നേതാവ്' ഇവിടെ ചികിത്സയിൽ ഉണ്ടെന്ന് മനസ്സിലാക്കി കൂടി നിൽക്കുന്നവരോട് വിശേഷം തിരക്കിയിരുന്നതായി കൂട്ടുകാർ

പറഞ്ഞിരുന്നു..

ഞാൻ അസറുവുമായി അവസാനമായി സംസാരിച്ചത് അവന്റെ മരണത്തിന്റെ കുറച്ചു നാൾമുമ്പാണ്. അവനെ ശകാരിക്കാൻ വേണ്ടി വിളിച്ചതായിരുന്നു. ശക്കീർക്ക എന്നെ വിളിച്ചു അസറുവിനെ പറ്റി ഒരു പരാതി പറഞ്ഞു. 'അസറു മുഴു സമയ സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തനം ആണ്. രാവിലെ റൂമിൽ നിന്നും പോകുന്നു. ഏറെ വൈകിയാണ് തിരിച്ചെത്തുന്നത്. സ്വന്തം കാര്യങ്ങളിൽ അശ്രദ്ധനാണ്. അവൻ ഇവിടെ വന്നിട്ട് നാലു കൊല്ലം ആയി. ഒരുപാട് പേർ കൂടി ചെയ്തിരുന്ന കാര്യങ്ങൾ (ചിലപ്പോൾ അതിലേറെ) ഇപ്പോൾ അസറു ഒറ്റക്ക് ചെയ്യുന്നു, എല്ലാവരും അവനെ ഉപയോഗിക്കുന്നു. നിനക്കറിയില്ലേ ഡൽഹിയിലെ കാര്യങ്ങൾ' ശക്കീർക്ക പറഞ്ഞു.ജാമിഅയിൽ നിന്ന് രണ്ടാമത്തെ ബിരുദാനന്തര ബിരുദം കൂടി അപ്പോൾ അസറു ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ആ വർഷത്തെ ട്രേഡ് ഫെയറിലും കേരള പവലിയൻ അസറുവിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ ആണ് നടന്നു കൊണ്ടിരുന്നത്. അസറു രാവിലെ ഇറങ്ങിയാൽ വളരെ വൈകീട്ടേ തിരിച്ചു വരുന്നുള്ളൂ.

ശക്കീർക്ക സംസാരിച്ച അന്ന് തന്നെ

ഞാൻ അസറുവിനെ വിളിച്ചു സംസാരിച്ചു. അവൻ എന്നത്തേയും പോലെ എന്നെ മറുപടി ഒന്നും പറയാതെ കേട്ടു. എന്റെ പരാതികൾ ചോദ്യ രൂപത്തിൽ ആയപ്പോൾ അസറു പറഞ്ഞു: ''അസറു വെറുതെയൊന്നും ചെയ്യില്ല. നിങ്ങൾ അത് ഉറപ്പിച്ചോളൂ''. പക്ഷേ ആ മറുപടി കൊണ്ട് ഞാൻ ശമിക്കുന്നില്ല എന്നായപ്പോൾ അവൻ മനസ്സിൽ കണ്ട ഒന്ന് രണ്ട് സാധ്യതകളെ പറ്റി പറഞ്ഞു എന്നെ തണുപ്പിച്ചു.

അസറുവിനു അസുഖമായെന്ന വിവരം ഞാൻ കേട്ടത് അവന്റെ മരണ വാർത്തയിൽ നിന്നും ഒട്ടും വ്യത്യസ്തമായിട്ടല്ലായിരുന്നു. ഞാൻ അത് കേട്ട് ആകെ തളർന്നു പോയി.

അവന്റെ ഉപ്പയെയും ഉമ്മയേയും എയർപോർട്ടിൽ വിടാൻ ഞാനും ഭാര്യയും കൂടി പോയി.

അവൻ അവസാനമായി ഡൽഹിയിൽ പോകുന്ന ദിവസം ഞാനും നഹയും ആയിഷയും കൂടി അവനെ കാണാൻ അവന്റെ വീട്ടിൽ പോയിരുന്നു. അവൻ ഡൽഹിക്ക് തിരിക്കുന്നതിനു തൊട്ടുമുമ്പായി നിർബന്ധിപ്പ് വിളിച്ച് വിരുന്നൂട്ടിയതായിരുന്നു. അതായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ അവസാന കൂടിക്കാഴ്ച്ച. കണ്ണുനീര് പൊടിയാതെ അതൊന്നും ഓർക്കാൻ ആകുന്നില്ല.

അവൻ ആശുപത്രിയിൽ ആണെന്ന് അറിഞ്ഞത് മുതൽ ഓരോ നിമിഷവും കാതുകളിൽ ഞങ്ങളുടെ അവസാന സംഭാഷണം ആവർത്തിച്ചു കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. ഞാൻ അവനോട് എത്ര കർക്കശ്യത്തോടെ പെരുമാറി എന്ന് ഓർത്തുപോയി. വൈലോപ്പള്ളിയുടെ 'മാമ്പഴം' കേൾക്കുമ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിൽ ഇപ്പോൾ അസറുവാണ് വന്നു നിറയുക. 'മാങ്കനി വീഴുന്നേരമോടിച്ചെന്നെടുക്കേണ്ടോൻ

പൂങ്കുല തല്ലുന്നതു തല്ലുകൊള്ളാഞ്ഞിട്ടല്ലേ?'...

എനിക്ക് സമാധാനിക്കാൻ അസറുവിനോട് ഞാൻ പറഞ്ഞതിനെ മുഴുവൻ ആ അമ്മ മകനോട് പറഞ്ഞപോലെയാണെന്ന് ഞാൻ സ്വയം അങ്ങ് ആശ്വസിക്കും.

അസറു മരിക്കുന്നതിന് മുമ്പുള്ള ദിവസം അവനു നേർത്ത ഒരു പുരോഗതി ഉണ്ടായതായി പറഞ്ഞു. അന്നു ജിഹാദിനോടും അബുവോടും ഞാൻ കുറെ നേരം സംസാരിച്ചു. അസറു ഒരു ആയുസ്സിനുള്ള തീ തീറ്റിച്ചു എന്നും അവൻ വരുമ്പോൾ അവനെ സ്വീകരിക്കാൻ എയർപോർട്ടിൽ പൂക്കളുമായി കാത്തു നിൽക്കുമെന്നും, കടന്നു പോയ ഈ ദിവസങ്ങളിൽ നമ്മൾ അനുഭവിച്ച വേദന അവനോട് തന്നെ പറയുമെന്നും, അവനെ ഇതിനും കൂടി രണ്ട് പറയണമെന്നും പറഞ്ഞു.

എന്നാൽ അടുത്ത ദിവസത്തെ പുലർച്ചയിൽ അവന്റെ മരണ വാർത്തയാണ് കേട്ടത്.

അവന്റെ പേരിൽ വിവിധങ്ങളായ പരിപാടികൾ നടന്നു.ലോകത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽ അനുശോചനങ്ങളും പ്രാർത്ഥന സംഗമങ്ങളും ഉണ്ടായി, കോഴിക്കോട് ലീഗ് ഹൗസിലും, കോട്ടക്കുന്നിലെ ഭാഷാ സമര സ്മാരകത്തിലും വിപുലമായ അനുസ്മരണ യോഗങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. 'ഒട്ടും പരിചയം പോലും ഇല്ലാത്തവർക്ക് വേണ്ടി വരെ, ഒരു പ്രതിഫലവും ആഗ്രഹിക്കാതെയാണ് അസറു പ്രവർത്തിച്ചത്. അവനിതുകൊണ്ട്എന്ത് നേട്ടം എന്നാണ് ഞാൻ അവനോട് പരാതിപെട്ടത്'. അവന്റെ മരണദിനത്തിൽ അവന്റെ വീട്ടിൽ കൂടിയ മനുഷ്യർ, കോഴിക്കോടും, മലപ്പുറത്തും നടന്ന പരിപാടികളിൽ പങ്കെടുത്തവർ. അതിൽ പലരും അസറുവിനെ നേരിട്ട് അറിയുന്നവർ പോലും അല്ല.- എന്റെ പരാതികൾക്ക് എന്നും മറുപടി കിട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഒന്നും കൊതിക്കാതെ പ്രവർത്തിച്ച അസറുവിന് വേണ്ടി പടച്ചവൻ എന്തൊരു പ്രതിഫലമാണ് കൊടുത്തു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

അസറുവിനു വേണ്ടി എത്ര ഖത്തമുകളാണ് പരായണം ചെയ്യപ്പെടുന്നത്. എത്ര പേരാണ് അവന്റെ പേരിൽ രക്തദാനം ചെയ്തത്. എത്ര പേരാണ് അവന്റെ നാമത്തിൽ വിതരണം ചെയ്ത പുതപ്പുകളിൽ ഉറങ്ങുന്നത്. ഇന്നും എത്ര പേരാണ് അവന്റെ നാമത്തിൽ ഉള്ള ഭക്ഷണ വിതരണത്തിൽ നിന്നും പശിയടക്കുന്നത്..

എഴുതിയാൽ തീരാത്ത ഒരു ജീവിതം ജീവിച്ച്, മറക്കാതിരിക്കാൻ സുകൃതങ്ങളുടെ സുഗന്ധം ബാക്കിയാക്കിയിട്ടാണ് അസറു ഞങ്ങളുടെ ഉള്ളിലേക്ക് ആഴ്ന്ന് പോയിട്ടുള്ളത്.

ഒന്ന് മാത്രം പറയട്ടെ കൂട്ടുകാരാ...
ആപ് കെ ബാദ് ഹാർ ഗഡി ഹംനെ
ആപ് കെ സാത്ത് ഹി ഗുസാരി ഹേ
-ഗുൽസാർ-

അസ്ലം കുന്നക്കാവ്

നിന്റെ വിളികൾക്ക് കാതോർത്ത്

എന്റെ അസറു,

ഇന്നും പതിവുപോലെ നീ നാട്ടിൽ വരുമ്പോൾ നമ്മൾ കൂടാറുള്ളത് പോലെ ഞങ്ങൾ കൂടിയിരുന്നു. സ്നുജിതും കാക്കയും വൈഷ്ണവും നിഷാനത്തും ഹസീബും മാത്യൂവും പിന്നെ ആഷികും ഉണ്ടായിരുന്നു. കഴിഞ്ഞ തവണ നീ വന്നപ്പോൾ ഒരു മാസത്തിനുള്ളിൽ എക്സാം കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ഫുൾ ഫ്രീ ആയി നാട്ടിൽ ഉണ്ടാകും എന്ന് പറഞ്ഞിട്ട് ഇന്നേക്ക് ആറുമാസത്തിൽ കൂടുതൽ കഴിഞ്ഞു.

രണ്ടാഴ്ച മുൻപ് നമ്മുടെ ഗ്രൂപ്പിൽ നീ വരുന്നില്ലേ എന്ന ചോദ്യത്തിന് മറുപടിയായി "winter is here" എന്ന ക്യാപ്ഷനോടെ നീ അയച്ച ഫോട്ടോ മനസ്സിൽ മിന്നി മറയുന്നു. ആരും മുഖത്തോട് മുഖം പോലും നോക്കുന്നില്ല. എപ്പോഴും ചിരിക്കാറുള്ള നമ്മുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഇന്ന് ആരും തന്നെ തല ഉയർത്തി നോക്കുന്നു പോലും ഇല്ല. 4 മണിക്ക് വീട്ടിൽ പോകാറുള്ള നിഷാന ഇന്ന് രാത്രി 12 മണി കഴിഞ്ഞിട്ടും വീട്ടിൽ പോകുന്നില്ല.

കഴിഞ്ഞ വെള്ളിയാഴ്ച ജുമുഅക്ക് ശേഷം സ്നുജിത്ത് നിന്റെ വിവരം അറിഞ്ഞോ എന്ന് ചോദിച്ചു വിളിച്ചിരുന്നു. നീ നാട്ടിൽ വരാറുള്ള പോലെ വല്ല സർപ്രൈസും തരാനാണെന്ന് കരുതി ഞാൻ ഒന്ന് മനസ്സിൽ സന്തോഷിച്ചു. പിന്നീടാണ് അവന്റെ ശബ്ദം ഇടറുന്നതയി ഞാൻ ശ്രദ്ധിച്ചത്. നീ ഡൽഹിയിൽ തീവ്രപരിചരണ വിഭാഗത്തിൽ ചികിത്സയിലാണെന്ന് അവൻ മുറിഞ്ഞു മുറിഞ്ഞു പറഞ്ഞു. കൂടെ പ്രാർഥിക്കാനും... പിന്നീട് അങ്ങോട്ട് മനസ്സിൽ വല്ലാത്ത ആധിയായിരുന്നു. നീയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരുപാട് കോൺടാക്ട് നമ്പറുകൾ ഫോണിൽ തിരക്കി കൊണ്ടിരുന്നു. രണ്ടുമൂന്നു പരിചയക്കാർ വഴി നിന്റെ അവസ്ഥ അറിയാൻ കഴിഞ്ഞു.

ശനിയാഴ്ച രാത്രി ഡൽഹിയിലെ നിന്റെ സുഹൃത്തുമായി സംസാരിച്ച് ഫോൺ വെക്കുമ്പോൾ എവിടെയോ നിന്റെ വിളികൾക്ക് ഞാൻ കാത്തിരുന്നു.

രാവിലെ എഴുന്നേറ്റ് ഫോൺ നോക്കുമ്പോൾ ആയിരുന്നു ജാമിഅയിലെ വിദ്യാർഥി സുഹൃത്തിന്റെ മെസേജ് നോട്ടിഫിക്കേഷൻ. റിക്കവർ ആയിരിക്കുന്നു എന്ന മെസ്സേജ് ആകണെ പ്രതീക്ഷയോടെ ഞാൻ ആ സന്ദേശം തുറന്നു... ഇന്നാലില്ലാഹ്, 'അസറു നമ്മളിൽ നിന്നും നാഥനിലേക്ക് മടങ്ങി'. മുഴുവൻ ഇരുട്ടിലാണെന്ന് തോന്നി. ഉടനെ സ്നുജിത്തിനെ വിളിച്ചു. അവനെ ആശ്വസിപ്പിക്കാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. പിന്നെ കാക്കയെയും വൈഷ്ണവിനെയും റാഫി സാറിനെയും വിളിച്ചു.

കഴിഞ്ഞ ജൂണിൽ നീ പറഞ്ഞതുപോലെ, നിന്റെ അടുത്ത വരവ് മുതൽ നീ ഫുൾ നാട്ടിൽ ആയിരിക്കും എന്നത് യാഥാർഥ്യമായിരിക്കുന്നു. ഇനി നീ എങ്ങോട്ടും പോകില്ല. സേവനത്തിന് മറ്റൊരു പര്യായമായി ഒരാൾരൂപമായി തലസ്ഥാന നഗരിയിൽ നീ ചുറ്റുമ്പോൾ നീ ഒന്ന് വിളിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ എന്ന് ഞങ്ങൾ വല്ലാതെ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു.

24 വർഷങ്ങൾ കൊണ്ട് ഒരു നൂറ്റാണ്ടിന്റെ സുകൃതങ്ങൾ ചെയ്ത നിന്റെ വിയോഗം എങ്ങനെയാ ഞങ്ങൾക്കും നിനക്ക് ജന്മം നൽകിയ ഉമ്മക്കും ഉപ്പക്കും, നിന്റെ കുഞ്ഞനുജത്തിമാർക്കും നിന്നെ അറിയുന്ന ഒരോർത്തർക്കും താങ്ങാൻ കഴിയുക?

കഴിഞ്ഞ ദിവസം മരണപ്പെട്ട ജാമിഅ മില്ലിയ ഇസ്ലാമിയ വിദ്യാർത്ഥി നേതാവ് അസ്ഹറുദ്ധീനെ, സലീൽ ചെമ്പയിൽ അനുസ്മരിക്കുന്നു:

നെറ്റിയിൽ വിയർപ്പ് തുള്ളികളുമായി അസറു മടങ്ങി

കഴിഞ്ഞ നാലഞ്ചു വർഷം ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽ ഡൽഹിയിൽ ഒരാവശ്യം നേരിട്ടവരോ,, അവിടെ ചെന്നവരോ മുഹമ്മദ് അസ്ഹറുദ്ധീൻ എന്ന ഈ ജാമിഅ മില്ലിയ (പൂർവ) വിദ്യാർത്ഥിയെ കണ്ടുമുട്ടുകയോ കേൾക്കുകയോ ചെയ്തിരിക്കും. അത്രമേൽ സജീവമായ ജീവിതമാണ് ഈ ഇരുപത്തിനാലുകാരൻ ഇന്നലെ പൂർത്തിയാക്കിയത്. ഡൽഹിയിലെ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് ആരെങ്കിലും ബന്ധപെട്ടാൽ ആദ്യം കേൾക്കുന്ന പേര് അസ്ഹറുദ്ധീൻ എന്ന അസറുവിന്റെയാണ്. അതിന് വ്യക്തമായ കാരണങ്ങളുണ്ട്താനും. ഒന്ന്. അവനത് ചെയ്തിരിക്കും എന്ന ആത്മവിശ്വാസം. രണ്ട്. അവനത് സങ്കോചമേതുമില്ലാതെ സന്തോഷത്തോടെ ചെയ്യും എന്ന വിശ്വാസം. എല്ലാവരെയും സഹായിക്കുക, അതിലൊരു സന്തോഷം കണ്ടെത്തുക. അതിനെ കുറിച്ചുള്ള എല്ലാ കാര്യങ്ങളും സന്തോഷത്തോടെ പങ്ക് വെക്കുക. ഇനി സംഗതി നടന്നില്ലേലും കാര്യങ്ങളെല്ലാം വേണ്ടപ്പെട്ടവരെ അറിയിക്കും.

ഇത്തരം കാര്യങ്ങളൊക്കെ തന്റെ ജീവിതചര്യ പോലെ കണ്ട് ജീവിച്ച സുകൃതമാക്കപ്പെട്ട ജീവിതം. പരിചയപ്പെട്ട എല്ലാവർക്കും ചേർത്ത് വെക്കാൻ ഒരുപാട് നല്ല അനുഭവങ്ങൾ നൽകിയ ഒരു ആത്മാർത്ഥതയുള്ള മനുഷ്യനായിരുന്നു. അസറു. സൗമ്യഭാഷിയായ, സുസ്മേരവദനനായ, തികഞ്ഞ മാന്യനായ ഒരു മനുഷ്യനായി അവൻ ജീവിതം മുഴുവനാക്കി.

2019 ഇൽ പീസ് ആൻഡ് കോൺഫ്ലിക്റ്റ് പിജി ചെയ്യുവാനാണ് അസറു ജാമിഅയിൽ എത്തുന്നത്. അവിടെയുള്ള ഒരു സീനിയർ വിദ്യാർത്ഥി എന്ന നിലയിൽ എന്നെ വിളിച്ചത് മുതലുള്ള ബന്ധമാണ്. മറ്റൊരു മലയാളി ഷുഹൈബ് കെ ഹംസയും അവിടെ ജോയിൻ ചെയ്തിരുന്നു അക്കൊല്ലം. അടുത്ത സുഹൃത്തായ ജലീൽ മെഹ്ദി (ട്യലറ ഖമഹലലഹ ഔമൈശി) അവിടെ അസിസ്റ്റന്റ് പ്രൊഫെസർ ആയി ജോലിക്ക് കയറിയിട്ടുണ്ട്. ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം സെന്റർ വീട് പോലെയാണ്. വളരെ പരിമിതമായ ചുറ്റുപാടുകളിൽ നിന്ന് വന്ന ഇവർ രണ്ടുപേരും കഠിനാദ്ധ്വാനം ചെയ്ത് അധ്യാപകരയുടെയെല്ലാം പ്രിയപ്പെട്ട വിദ്യാർത്ഥികളായി മാറി. ഉ്യ. ഖമഹലലഹ അടക്കമുള്ളവർ അതിൽ അഭിമാനം കൊ

ള്ളുകയും, നിരന്തരമായി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

തുടർ പഠനത്തിന് വേണ്ടി ഒരു നിയോഗമെന്നോണം അവൻ ഡൽഹിയിൽ തന്നെ തുടർന്നു. നന്മകൾക്ക് മുന്നിൽ നിന്ന് വെയിലുകൊണ്ടും, തണുപ്പേറ്റുവാങ്ങിയും, മഴ നനഞ്ഞും, ജാമിഅ മലയാളി കൂട്ടായ്മയായ സ്മൃതിയിൽ തുടങ്ങി അവന്റെ രാഷ്ട്രീയ വിശ്വാസ പരിസരങ്ങളിലുള്ള സകല കൂട്ടായ്മകളുടെയുംജീവരക്തമായി.. അതല്ലാത്തിടങ്ങളിൽ സൗമ്യ സാന്നിധ്യമായി. കൈത്താങ്ങായി.

ഡൽഹിയിലെ യൂണിവേഴ്സിറ്റികളിൽ അഡ്മിഷൻ തുടങ്ങുന്ന കാലത്ത് ഇരുപത്തിനാല് മണിക്കൂറും പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഹെല്പ് ലൈനായി അസറു മാറും. അതൊരു ഫുൾ പാക്കേജ് ആണ്. താത്കാലിക താമസം മുതൽ ടാക്സി അയച്ചു കൊടുക്കൽ. യൂണിവേഴ്സിറ്റി സെന്ററിലേക്ക് വഴികാട്ടൽ, കേരളാഹൗസിൽ താമസം ശെരിയാക്കൽ, അഡ്മിഷൻ പക്രിയയിലെ നൂലാമാലകളിൽ അധികാര കേന്ദ്രങ്ങളുമായുള്ള മധ്യസ്ഥ ശ്രമങ്ങൾ, കേണപേക്ഷിക്കലുകൾ, എംപി കോട്ടയിലെ മടക്കയാത്ര ടിക്കറ്റ്, ഹോസ്റ്റൽ അഡ്മിഷൻ... അങ്ങനെ എല്ലാമെല്ലാം അസറുവിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളാവും..

ഒറ്റക്ക് ചെയ്യാൻ കയ്യാത്തത് തന്റെ വലയത്തിനുള്ളിൽ ആരെയെങ്കിലും റലഹലഴമലേ ചെയ്യും. കാര്യം നടക്കണം അത്രയേ ഉള്ളു..

അങ്ങനെ നൂറ്കണക്കി നാളുകളുടെ ഡൽഹിയിലെ ആവിശ്യങ്ങൾക്കവൻ കൈയായി, കാലായി, നാവായി, സന്ദേശവാഹകനായി, ശുപാ

ർശകനായി, മീഡിയറ്ററായി, നെഗേഷേറ്ററായി, വെയിലിലും തണലിലും മഴയിലും മഞ്ഞിലും അവന്റെ ജീവിതം ജാമിഅഃയുടെയും, കേരളാഹൗസിന്റെയും അനേകം ഗവണ്മെന്റ് ഓഫീസുകളുടെയും കച്ചവട സ്ഥാപനങ്ങളുടയും ഇടയിലൂടെ പായുന്ന റോഡുകളിലും മെട്രോകളിലും ഉരഞ്ഞു തീർന്നു. ആരോടും കോപിച്ചില്ല, പറ്റില്ലെന്ന് പറഞ്ഞില്ല, പ്രതിഫലത്തെ പറ്റി ആലോചിച്ചുപോലുമില്ല.

സി എ എ വിരുദ്ധ സമരം മുതൽ അവന്റെ സാനിധ്യമില്ലാത്ത ഒരു സമരവും യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽ ഉണ്ടായില്ല. ചിലപ്പോൾ ബാനർ പ്രിന്റ് ചെയ്ത് കൊണ്ടുവരുന്നവനായി, പോസ്റ്റർ ഒട്ടിക്കുന്നവനായി, സമരങ്ങൾക്കുള്ള വാഹനങ്ങൾക്ക് ഏർപ്പാടുണ്ടാക്കുന്നവനായി, നേതാക്കളുമായി സമരമുഖത്തേക്ക് വഴിക്കാട്ടുന്നവനായി, മുദ്രവാക്യം വിളിക്കുന്നവനായി, പിറകെ നിൽക്കുന്ന കുട്ടികൾക്ക് സധൈര്യം നേതൃത്വം കൊടുക്കുന്ന മുതിർന്ന നേതാവായി ഒന്നാം നിരയിൽ, ഇതിലേതുമാവാം. എല്ലാം ഒരുപോലെ. ഒരു പരാതിയുമില്ല. എല്ലാ റോളുകളും ഒരുപോലെ കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ മടിയില്ലാത്തവൻ.

ഒരുപാട് സംഘടനകളിൽ സജീവ സാന്നിധ്യവും നേതാവുമായിരുന്നു. അസറു. കെ എം സി സി ഡൽഹിയുടെ സെക്രട്ടറി, അക്ഷരാർത്ഥത്തിൽ സംഘടനയെ ചലിപ്പിക്കാൻ വേണ്ടി രാപ്പകൽ ഓടി നടക്കുന്നവൻ. കേരള മുസ്ലിം വെൽഫെയർ അസോസിയേഷന്റെ (ഗങണഅ) മയൂർ വിഹാർ സെന്ററിലെ ഒട്ടുമിക്ക പരിപാടികളുടെയും സംഘടകൻ. എം.എസ്. എഫ്. ദേശീയ കമ്മിറ്റിയുടെ ഡൽഹിയിലെ മുഖവും ശരീരവും, ടഗടടഎ നാഷണൽ കമ്മിറ്റിയുടേയും ഓഫീസിന്റെയും നടത്തിപ്പുകാരനും സൂക്ഷിപ്പിക്കാരനും. അതോടൊപ്പം മുസ്ലിം ലീഗ് എംപി മാരുടെ ഓഫീസിൽ മുഖാന്തരം വരുന്ന ഒട്ടനവധി സേവന പദ്ധതികളുടെയും, സഹായ പരിശ്രമങ്ങളുടെയുംചീഫ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഓഫീസർ. ഇതിനെല്ലാമൊപ്പം തന്റെ വ്യക്തിപരമായ ബന്ധങ്ങളിലൂടെ വരുന്ന നൂറു കണക്കിന് അഭ്യർത്ഥനകളുടെയും ആവിശ്യങ്ങളുടെയും വേലിയേറ്റത്തിൽ സൗമ്യമായി മറുപടി പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സഫലയൗവനം.

കഴിഞ്ഞ രണ്ടുമൂന്ന് കൊല്ലത്തിനിടയിൽ ജാമിഅ മില്ലിയയിൽ പി എച് ഡി സബ്മിറ്റ് ചെയ്ത എല്ലാവരുടെയും അക്നോളഡ്ജ്മെന്റ് പേജിലെ ഏറ്റവും സ്ഥായിയായ ദീപ്ത സാന്നിധ്യമാണ് അസറുവിന്റെ പേര്. അവസാനം കണ്ടപ്പോൾ പറഞ്ഞത് 26 പി എച് ഡി സബ്മിഷനുകൾക്ക് ഇത് വരെ ഉറക്കമുപേക്ഷിച്ചു എന്നാണ്. ആ നമ്പർ പിന്നെയും കൂടിയിട്ടുണ്ടാവും. തീസിസ് സബ്മിഷൻ പ്ലാൻ ചെയ്യുന്ന ആഴ്ചയിലെ തീകുണ്ഡത്തിൽ ഓരോ ഗവേഷകനും അസറു രക്ഷകനും തണുപ്പുമായി. എല്ലാം അറേഞ്ച് ചെയ്യുവാൻ, കൃത്യമായി രൂപപ്പെടുത്തുവാൻ, എല്ലാ ഒപ്പുകളും ശേഖരിക്കാൻ, അവസാനം ഏറ്റവും പൈസ കുറഞ്ഞ കടയിൽ നിന്നും പ്രിന്റ് ഔട്ട് എടുത്ത് ബൈൻഡ് ചെയ്ത് സബ്മിഷൻ കൗണ്ടറിൽ കൂട്ടുനിൽക്കുവാൻ അസറു തന്നെത്തന്നെ പൂർണമായി സമർപ്പിച്ചു. ഒരു ഭാഷയിലുമുള്ള ഭംഗി വാക്കുകളും, ആ സഹായങ്ങൾക്കും സാന്നിധ്യത്തിനും പകരമാവാൻ കെൽപ് കാണിച്ചിട്ടില്ല.

വിവിധ ഓഫിസുകളിലും കേരളാഹൗസിലും ജാമിഅയിലും ഡി യു വിലുമൊക്കെ അവൻ നട്ടുവളർത്തിയ ബന്ധങ്ങൾ നൂറുകണക്കിന് ആവിശ്യങ്ങൾക്ക് പൂവായി വിരിഞ്ഞു. കായായി മധുരിച്ചു. അതൊന്നും ഒരുപക്ഷെ അവനു വേണ്ടി ഒരുപകാരവും ചെയ്തിട്ടുണ്ടാവില്ല. പക്ഷെ അവനെ തേടിയെത്തിയവർ അതിന്റെ തണലറിഞ്ഞു. അവന്റെ നേതാക്കൾ ആര് ഡല്ഹിയിലെത്തിയാലും അവർ വിളിച്ചാലും ഇല്ലേലും അസറു ഓടിയെത്തും. ഏതാനും മിനിറ്റുകൾക്കകം. അവനൊരു ഹൃദയ ബന്ധമാക്കി വളർത്തിയിട്ടുണ്ടാവും. പിന്നീട് എന്താവശ്യത്തിനും അസറു വിളിപുറത്തുണ്ടാകും. പലപ്പോഴും അതൊക്കെ തന്നെ ഒരു നന്ദികെട്ട പണിയായി മാറാറുണ്ട്. പലപ്പോഴും ഒപ്പം നിൽക്കുന്നവർക്ക് ചൂഷണമായി തോന്നാറുണ്ട്. അസറുവിന് മാത്രം അതിലൊന്നും ഒരു പരാതിയുമില്ല. പതിവ് പുഞ്ചിരിയുമായി അവനതിനെ അവഗണിച്ച് അടുത്ത കർമ്മപഥത്തിലേക്ക് ഓടിയെത്തിയുട്ടുണ്ടാവും.

പലകാര്യങ്ങൾക്കായി അവനെ റെഫർ ചെയ്യുമ്പോൾ പലപ്പോഴും അവനോടൊന്ന് പറയുവാൻ പോലും പലരും മറക്കാറുണ്ട്.ഒരു ഈഗോയുമില്ലാതെ അവനത് ചെയ്ത് റെഫർ ചെയ്ത ആൾക്ക് മെസേജ് അയക്കും.

ഒരുപാട് സ്വപ്നങ്ങൾ ബാക്കിയാക്കി അവൻ യാത്രയായി. നല്ല ഒരു സ്കോളർഷിപ്പോടെ പുറത്ത് പോയി ഒരു മാസ്റ്റേഴ്സും, പി എച്ച് ഡി പ്ലാൻ ചെയ്തിരുന്നു. എന്തെങ്കിലും. ചെറിയ ജോലികൾ, സംരംഭങ്ങൾ എപ്പോഴുമുണ്ടാവും. നിന്നു പോവാൻ കഠിനാധ്വാനം ചെയ്ത് നെറ്റിയിലെ

വിയർപ്പുതുള്ളികൾ പലപ്പോഴും തുടക്കാൻ പോലും മറന്നു പോയി. ഡൽഹി കേന്ദ്രീകരിച്ച് വടക്കേ ഇന്ത്യയിൽ നടക്കുന്ന കേരളത്തിൽ നിന്നുള്ള ഏത് സംരംഭങ്ങളുടെയും ഉത്തരവാദിത്തപെട്ടവരോടൊന്ന് ചോദിച്ചു നോക്കുക. മിക്കവാറും പേർ സ്നേഹത്തോടും ബഹുമാനത്തോടും കൂടി അസറുവിനെ പറ്റി പറയും.

തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവർ ുവറ സബ്മിറ് ചെയ്താൽ, മറ്റു ചിലർ ഡൽഹിയിൽ നിന്ന് തിരിച്ച് പോകുമ്പോൾ, മറ്റു ചിലർ മരണപെടുമ്പോൾ, ചിലപ്പോൾ അനുസ്മരണ വേളകളിൽ അസറുവിന്റെ സുദീർഘമായ കുറിപ്പുകൾ വരും. വൈറലാവുമത്. ആ മനുഷ്യനെ കുറിച്ചുള്ള അസറുവിന്റെ തികച്ചും പേർസണൽ ആയ ഓർമകളുടെ സംഗ്രഹമാണത്. ആസ്വദ്യകരമായ പൊടിപ്പും തൊങ്ങലും വെച്ച, അതിശയോക്തി കലർന്ന ഭാഷയിൽ അസറു തന്റെ ഹൃദയം തുറന്നെഴുതും. നമ്മളിങ്ങനെ ലയിച്ചിരുന്ന് വായിക്കും. പ്രിയപെട്ടവരെ ഒട്ടും അതിശയോക്തി ഇല്ലാതെ നിങ്ങൾക്ക് അസറുവിനെ കുറിച്ച് തീർത്താൽ തീരാത്തയത്ര എഴുതാം. നിങ്ങളാ ജീവിതത്തെ ഓർത്തും എഴുതിച്ചും ആഘോഷിക്കുക

നഗരത്തിലെ വിളക്കുകൾ ഓരോന്നായി അണയുകയാണ് 2015 ഇൽ അതുല്യ പ്രതിഭയും ധിഷണാശാലിയുമായിരുന്ന പ്രിയപ്പെട്ട നവാസ് നിസാർ മരണപ്പെട്ട അപ്രതീക്ഷിത വാർത്ത തീർത്ത ശൂന്യതയുടെ മറ്റൊരു പതിപ്പാണ് അസറുവിന്റെ മരണവും കൊണ്ടുവരുന്നത്. നവാസിനെ ഓർമിച്ച് കഴിഞ്ഞ വര്ഷം ഒരു ഓര്മക്കുറിപ്പ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു. അതിലെ വരികൾ തന്നെ ആവർത്തിക്കുന്നു.

Ek raushan dimãg-h thã na rahã
Shahr meñ ik charãg-h thã na rahã

തേജസ്വിയായൊരു പ്രതിഭ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇനിയില്ല.

പട്ടണത്തിലൊരുവിളക്കുണ്ടായിരുന്നു.. ഇനിയില്ല.

ഹോസ്പിറ്റലിൽ അഡ്മിറ്റ് ആവുന്നതിന്റെ തൊട്ട് തലേന്ന് ഈസ്റ്റ് ഡൽഹിയിലെ ദിൽഗാദ് ഗാർഡൻ കോസ കോളനിയിലെ ലെപ്രസി സെറ്റിൽമെന്റിൽ കമ്പളി വിതരണം നടത്തുകയായിരുന്നു അസറു. നെറ്റിയിൽ വിയർപ്പുതുള്ളികളുമായി മരണപെട്ടവനേ.. സന്തോഷത്തോടെ മടങ്ങുക. സ്വർഗ്ഗ കവാടങ്ങളിൽ നിന്നെ വിശുദ്ധനാക്കിയും നിനക്കു സലാം പറഞ്ഞും മലക്കുകൾ കാത്തിരിക്കുന്നു.

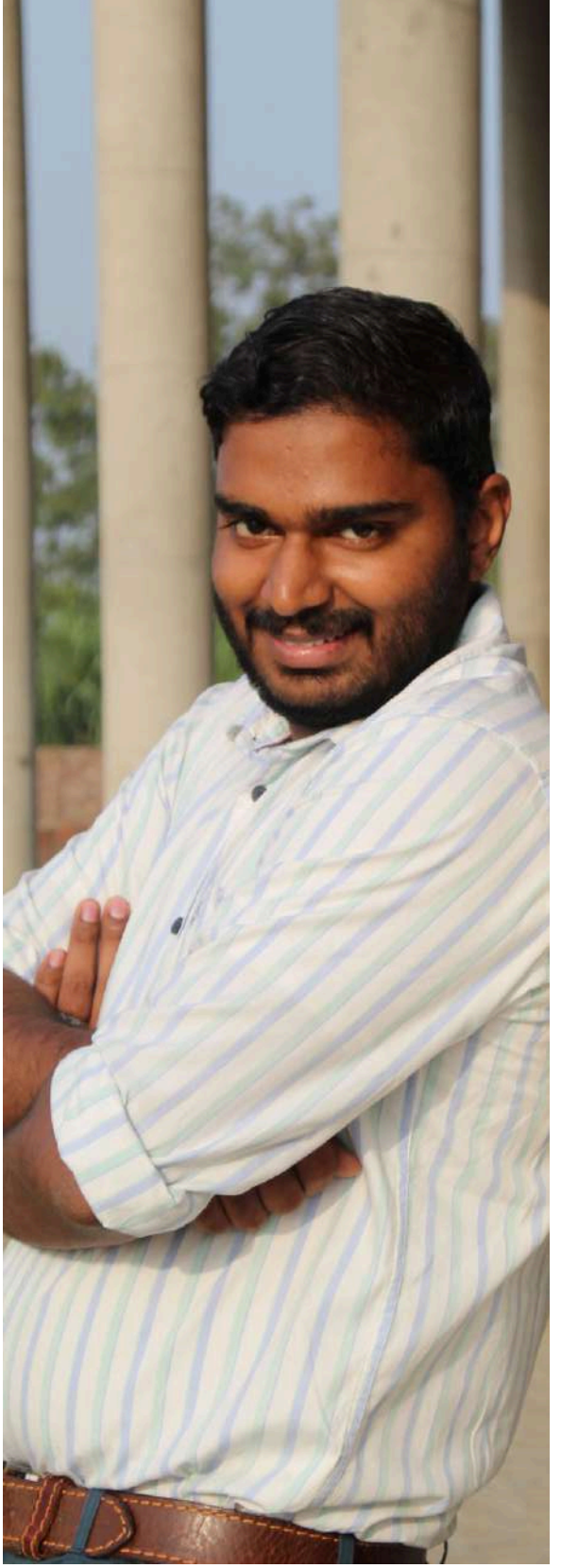

ഷബീബ് മമ്പാട്

ആ വലിയ തണൽ നഷ്ടപ്പെട്ടു

ഒരു മാസം മുമ്പാണ് ഞാൻ ഡൽഹിയിലെ ജാമിഅ നഗറിൽ പുതിയ റൂമിലേക്ക് മാറുന്നത്. ആദ്യം തന്നെ വിളിക്കുന്നത് അസറുവിനെയാണ്. എടാ നാളത്തെ യുദ്ധം മാറ്റി വെക്ക്. നാളെ റൂം മാറാൻ നീ വരണം. രാവിലെ തന്നെ അവനെത്തി. ഞങ്ങൾ ''അബുൽ ഫസലി''ൽ പോയി കട്ടിലും മേശയും വാങ്ങി, സുഹൃത്തിന്റെ റൂമിലെ ഗ്യാസ് കുറ്റി അവൻ ചുമലിലേറ്റി ഫിൽ ചെയ്യിപ്പിച് റൂമിലേക്ക് വച്ച് തന്നു. അവശ്യ സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാൻ ഓഖ്ല വിഹാർ മുഴുക്കെ നടന്നു. അവന്റെ റൂമിലേ തന്നെ പാത്രങ്ങളും കുറച്ചു സാധനങ്ങളും എടുത്തു തന്നു. വൈകീട്ട് ഞങ്ങൾ ഒരു മുറാദാബാദി കഴിച്ചു. ശേഷം കുറച്ചാളുകളെയും കൂട്ടി അവൻ റൂമിലേക്ക് വന്നു. എന്നോടും ഷാഹിനയോടും ഒപ്പം നിന്ന് പാൽ കാച്ചി. അത് അല്പം മധുരമിട്ട് അവൻ തന്നെ എല്ലാവര്ക്കും വിതരണം ചെയ്തു. ഫുൾ ഓകെ അല്ലെ എന്ന് ചോദിച്ച് അവൻ കോണിപ്പടികളിറങ്ങി. അതായിരുന്നു എനിക്ക് അസറു. ഉപാധികളില്ലാതെ എന്തും എപ്പോഴും ചോദിക്കാനും ആവശ്യപ്പെടാനും പറ്റുന്നവൻ.

2019-ൽ ജാമിഅ മില്ലിയയിൽ അഡ്മിഷൻ എടുത്ത അസറുവിനെ എനിക്കോര്മ്മയുണ്ട്. നീളൻ ജുബ്ബയും ജീൻസുമിട്ട് കയ്യിൽ എപ്പോഴും പുസ്തകങ്ങളുമായി നടക്കുന്ന ഒരു പയ്യൻ. പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കുന്നത് പോലെ വാങ്ങുന്നതിലും കമ്പക്കാരൻ. അവൻ റൂം എടുക്കുമ്പോഴെല്ലാം വലിയൊരു ഇടം ഈ പുസ്തകങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി മാറ്റിവെക്കും. ഒരാഴ്ച മുമ്പാണ് ഡൊമിനിക് മൊയ്സിയുടെ ''ദി ജിയോ പൊളിറ്റിക്സ് ഓഫ് ഇമോഷൻ'' എന്ന പുസ്തകം ഞാൻ അവന്റെ ശേഖരത്തിൽ നിന്ന് എടുത്തു വന്നത്. ആത്മകഥകളിലും ജീവചരിത്രങ്ങളിലും അതീവ തല്പരനായിരുന്നു അവൻ. മാർട്ടിൻ ലിങ്സിന്റെ പുസ്തകവും ലാലുപ്രസാദ് യാദവിന്റെയും റാഫേൽ നദാലിന്റെയും സോണിയ ഗാന്ധിയുടെയും ജീവചരിത്രങ്ങളും ആവേശത്തിൽ വായിക്കുന്നത് ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. പല പുസ്തകങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള നുറുങ്ങുകൾ, രസമുള്ള കഥകൾ, കവിതകൾ എല്ലാം അവൻ അഭിനയ സഹിതം വിവരിച്ചു തരികയും അവതരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

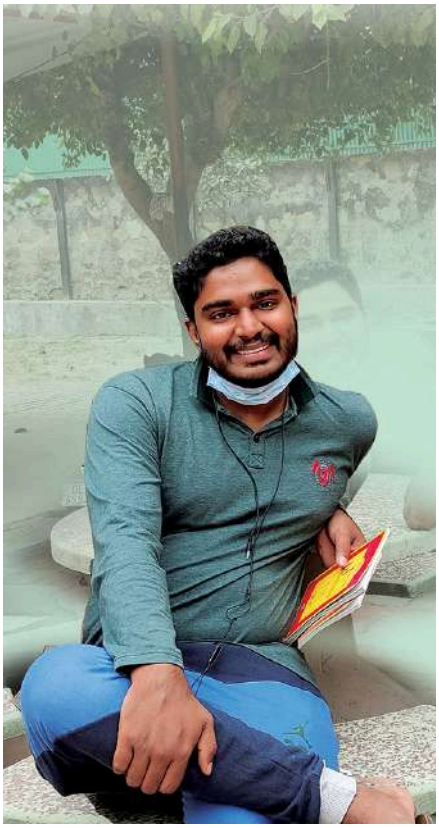

ജാമിഅയിൽ 'നെൽസൺ മണ്ടേല സെന്ററി'ൽ നിന്ന് എം.എ പൂർത്തിയാക്കിയ ശേഷം ഡൽഹിയിൽ തന്നെ തുടരാൻ വേണ്ടിയാണ് കംപാരറ്റീവ് റിലീജിയൻ ഡിപ്പാർട്മെന്റിൽ രണ്ടാമതൊരു പിജിക്കു വേണ്ടി ചേർന്നത്. ഞങ്ങൾ പലപ്പോഴും അസറുവിനെ ശകാരിച്ചിരുന്നു. നല്ല ജോലിക്ക് വേണ്ടി ശ്രമിക്കണം എന്ന് ശക്തമായി തന്നെ പറഞ്ഞിരുന്നു. കരിയറിൽ കൂടി ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് പറഞ്ഞിരുന്നു. പക്ഷെ തന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ ഗ്രാഫ് കുത്തനെ ഉയർത്തി വെച്ചാണ് അസറു വിടവാങ്ങിയിരിക്കുന്നത്. സർട്ടിഫിക്കറ്റുകളിലേക്കും ശമ്പളത്തിന്റെ വലുപ്പത്തിലേക്കും കണ്പാര്ത്തിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ ജീവിതത്തിന്റെ ഗ്രാഫ് എവിടെയാണ്? നമ്മളാണ് തോറ്റവർ എന്നാണ് അസറുവിന്റെ ജീവിതം കണ്ട എല്ലാവരും പറയുന്നത്.

ഡൽഹിയിലെ കൊടും ശൈത്യത്തിൽ സുബ്ഹി നിസ്കരിച്ച് റൂമിലെ ബാക്കിയുള്ളവർക്ക് ഭക്ഷണവുമുണ്ടാക്കി, തന്റെ ബാഗുമെടുത്ത് അസറു പുറത്തിറങ്ങും. ഡൽഹി തന്നെ അപ്പോൾ ഉണർന്നിട്ടുണ്ടാവില്ല. പക്ഷെ, അസറുവിനെ കാത്തിരിക്കുന്നവർ പലരുമുണ്ടാവും. രോഗികളിൽ രക്തം ആവശ്യപ്പെട്ട് വിളിച്ചവർ, എംബസികളിൽ പോവാൻ ഏല്പിച്ചവർ, സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾക്ക് അപേക്ഷിക്കാൻ പറഞ്ഞവർ, എന്തെങ്കിലും പ്രോഗ്രാമുകൾ സംഘടിപ്പിക്കണം എന്ന് പറഞ്ഞവർ അങ്ങനെയങ്ങനെ. ഇതൊരു ശീലമാണ്. അര്ധരാത്രി കയറി വന്നാൽ തന്നെ വീണ്ടും പെട്ടെന്ന് പോവേണ്ടി വരും. അസറുവിന്റെ മയ്യിത്ത് എയിംസിൽ കിടക്കുമ്പോള് ഞാൻ ആലോചിച്ചത് ഇവിടെ കൂടുതൽ തവണ വന്ന ഒരാൾ അസറു തന്നെയാവുമല്ലോ എന്നാണ്.

സൗഹൃദങ്ങളെ ആഘോഷിക്കണം എന്നതായിരുന്നു അസറുവിന്റെ ലൈൻ. ഓരോരുത്തരുടെയും പിറന്നാൾ ദിനങ്ങളിൽ കൃത്യമായി അവന്റെ സന്ദേശമെത്തും. അടുത്തുണ്ടെങ്കിൽ മറ്റു സുഹൃത്തുക്കളെയും കൂട്ടി ഭക്ഷണവുമായി എത്തും. ഡൽഹിയിലുള്ള നവംബറിലെല്ലാം അസറു കേക്കുമായി രാത്രി എന്റെ അടുത്തേക്ക് വന്നിട്ടുണ്ട്. ഈ നവംബറിലും അവൻ സുഹൃത്തുക്കളെ കൂട്ടി വന്നു. ഞങ്ങൾ കേക്ക് മുറിച്ചു. സുഹൃദ് വലയത്തിൽ ആർക്കെങ്കിലും വല്ല നേട്ടങ്ങളും ലഭിച്ചാൽ അനുമോദനം ആദ്യമെത്തുക അസറുവിന്റെതാവും. ഒപ്പം ചെറിയ സമ്മാനങ്ങളും അവൻ എത്തിക്കും. കയ്യിൽ കുറച്ചു കാശ് വന്നാൽ അവന് ഞങ്ങളെ കൂട്ടി ലാജ്പത് നഗറിൽ അഫ്ഗാൻ റെസ്റ്റോറന്റിൽ പോവണം, ശേഷം ഇസ്തംബൂൾ കഫെയിൽ പോയി ഒരു ടർക്കിഷ് ടീ. അല്ലെങ്കിൽ സരിത വിഹാറിലെ സിറിയൻ റെസ്റ്റോറന്റ്. ശക്തമായി തണുപ്പടിക്കുന്ന ചില

രാത്രികളിൽ ചിക്കൻ ഗ്രിൽ ചെയ്ത് റുമാലി റൊട്ടിയും വാങ്ങി അവൻ ഞങ്ങളെ വിളിക്കും.

ഓഖ്ല ഹെഡ് അസറുവിന്റെ ഒരു കേന്ദ്രമായിരുന്നു. അവിടത്തെ ആൾക്കൂട്ടങ്ങളിൽ ഒരു ചെറിയ ബാഗും തൂക്കി നമുക്ക് അസറുവിനെ എപ്പോഴും പ്രതീക്ഷിക്കാം. അസറുവിനോട് കാണുമ്പോള് ഞങ്ങൾ രസകരമായി ചോദിക്കാറുണ്ടായിരുന്നത്, അസറൂ ഇന്നത്തെ യുദ്ധം എവിടെയായിരുന്നു എന്നാണ്. അവൻ ചെറിയൊരു ചിരിയുമിട്ട് ആ ചോദ്യത്തിൽ നിന്ന് വെട്ടിത്തിരിയും. മിക്ക പരിപാടികളും കഴിഞ്ഞ് രാത്രി ഞങ്ങൾ അവസാനമെത്തുക ഓഖ്ല ഹെഡിലെ തന്നെ ആസിഫ് മുറാദാബാദി സെന്ററിലാണ്. അല്ലെങ്കിൽ അതിനപ്പുറമുള്ള അസീസ് ചിക്കൻ സെന്ററിൽ. അത് ചിലപ്പോൾ അക്കദമിക് പരിപാടികളാവാം, സമരങ്ങളാവാം, അനുസ്മരണങ്ങളാവാം, മൗലിദ് ആവാം, മീറ്റിങ്ങുകൾ ആവാം, പന്തുകളി ആവാം. ഇന്നലെ വൈകുന്നേരം അസറുവിനെ യാത്രയാക്കി ഞങ്ങൾ വീണ്ടും ഓഖ്ല ഹെഡിലേക്ക് തന്നെ പോയി. പരസ്പരം ഒന്നും സംസാരിക്കാതെ ഒരു മുറാദാബാദി കൂടി കഴിച്ചു. ഓറഞ്ച് ബാഗും തൂക്കി അവൻ വരുന്നുണ്ടോ എന്ന് വെറുതെ കണ്ണോടിച്ചു നോക്കി.

അസറുവില്ലാത്ത ഡൽഹി എനിക്ക് ഇനി ഒരു അപരിചിത ദേശമാണ്. ഇവിടെ ഇനി പിടിച്ചുനിൽക്കാൻ പറ്റുമെന്ന് തോന്നുന്നില്ല. അസറു ഉണ്ടല്ലോ എന്ന ധൈര്യത്തിലാണ് മുന്നും പിന്നും നോക്കാതെ ഡൽഹിയിലേക്ക് ടിക്കറ്റ് എടുത്തിരുന്നത്. ആ ഉറപ്പ് ഇനിയില്ല. ജാമിഅ നഗറിലെ ഈ തിളയ്ക്കുന്ന തിരക്കിനിടയിലും എന്നെപ്പോലെ അസറുവിനെ അറിഞ്ഞവരെയും ഒരു വലിയ ഏകാന്തത വന്നു മൂടുന്നുണ്ടാവും. ഈ കൊടും തണുപ്പിലും വിയർക്കുന്നത് പോലെ തോന്നുന്നു. വലിയ തണൽ നഷപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. നാലര വർഷമാണ് അസറുവിന്റെ ഡൽഹി ജീവിതത്തിന് ദൈർഘ്യം. പക്ഷെ നമുക്ക് ഒരു മുഴുവൻ ആയുസ്സ് കൊണ്ട് പോലും അസറുവിനെ എത്തിപ്പിടിക്കാനാവില്ല.

റബ്ബേ നീയവനെ സ്വീകരിക്കണമെന്ന പ്രാർഥന മാത്രം.

മഞ്ഞുറിയ തണുനീരും, കന്നിമഴത്തണ്ണീരും റബ്ബേ, നീയുതിര്, നറുവാസനയും മേൽ കുളിരാനായ്...

ആമീൻ

ജാസിർ മണ്ണിൽതൊടി

ഞാൻ കണ്ട ഹബീബ് റഹ്മാൻ

പണ്ടൊരിക്കൽ എന്റെ നാട്ടിലെ എം.എസ്. എഫ് കമ്മിറ്റി സംഘടിപ്പിച്ച ഒരു ഏകദിന ക്യാമ്പിൽ ക്ലാസെടുക്കാൻ വന്ന മുനീർ മാസ്റ്റർ, എം.എസ്.എഫ് എന്തെന്നു പഠിച്ചു തുടങ്ങുന്ന ഞാനടക്കമുള്ള വിദ്യാർഥികളെ നോക്കി 'എം.എസ്.എഫുകാരേ നിങ്ങൾ ഹബീബ് റഹ്മാനെപ്പോലെയാവണം' എന്ന് പറഞ്ഞത് മുതലാണ് ഹബീബ് റഹ്മാനെന്ന എം.എസ്.എഫിന്റെ മുൻ സംസ്ഥാന പ്രസിഡന്റിനെ കുറിച്ചാദ്യമായി കേൾക്കുന്നത്. പിന്നീടങ്ങോട്ട് ഹബീബ് റഹ്മാനെന്ന അത്ഭുത മനുഷ്യനെക്കുറിച്ച് വായിച്ചും, കേട്ടുമൊക്കെ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഹബീബ് റഹ്മാനെ ഞാൻ കാണുന്നത് ഒരുപാട് കാലം കഴിഞ്ഞ് ഡൽഹിയിലാണ്, അതെ ഞാൻ ജനിക്കുന്നതിനേക്കാൾ വർഷങ്ങൾക്ക് മുന്നേ മരിച്ചു പോയ തളിപ്പറമ്പിലെ ഹബീബ് റഹ്മാനെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്, അസ്ഹറുദീൻ പാലോട് എന്ന എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട അസറുവിലൂടെ.

പറഞ്ഞാൽ തീരാത്തത്രയും വിശേഷണങ്ങളുള്ള അസറുവിനെ ഒറ്റ വാക്കിൽ 'നേതാവ്' എന്ന് തന്നെ വിളിക്കാം, എല്ലാം തികഞ്ഞൊരു നേതാവായിരുന്നവൻ. ഹബീബ് റഹ്മാനെ പോലെ തന്നെ, ഒരു നേതാവ് എങ്ങനെയായിരിക്കണം എന്നതിന് ഉത്തമ ഉദാഹരണമാണ് അസറു. ഒരു നേതാവ് നല്ല സംഘാടകനാണ്, നല്ല സുഹൃത്താണ്, കഠിന പ്രയത്നിയാണ്, സഹാനുഭൂതിയുള്ളവനാണ്, സാഹിത്യകാരനാണ്, രസികനാണ്, കൂടെയുള്ളവരെ ചേർത്ത് പിടിക്കുന്നവനാണ്... അങ്ങനെ തുടങ്ങി ഒരു നേതാവിന് വേണ്ട എന്തെല്ലാം ഗുണങ്ങളുണ്ടോ അതെല്ലാമായിരുന്നു അസറു. എം.എസ്.എഫ് സംസ്ഥാന സമ്മേളനത്തിന്റെ പോസ്റ്റർ നാടാകെ നടന്നു സ്വയം ഒട്ടിച്ചിരുന്ന ഹബീബ് റഹ്മാൻ എന്ന സംസ്ഥാന പ്രസിഡന്റിനെ അസറുവെന്ന സംഘാടകനായ നേതാവിൽ ഞാൻ പലതവണ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ആ സംഘാടകന്റെ വില, അസറുവില്ലാത്ത ഡൽഹിയിലെ ഓരോ പരിപാടികളും നേരിട്ടനുഭവിച്ചറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്, പഴയ പോലെ എന്തിനും ഏതിനും അസറുവിന്റെ നമ്പറിലേക്ക് വിളിക്കുന്ന പോലെ എളുപ്പമായിരുന്നില്ല എല്ലാം സ്വയം അറിഞ്ഞന്വേഷിച്ചു ചെയ്യുകയെന്നത്.

നല്ലൊരു ഭക്ഷണപ്രേമിയും, പാചകക്കാരനും എന്നതിലൊക്കെയുപരി മറ്റുള്ളവരെ ഭക്ഷണം കഴിപ്പിക്കലിനോടായിരുന്നു അസറുവിനേറ്റം പ്രിയം, അതൊരുപാട് തവണ അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഓഖ്ല ഹെഡിലെ പല വിഭവങ്ങളും ഞാനാദ്യമായി കഴിച്ചത് അസറുവിനും അഷ്റഫ്ജിക്കും ഒപ്പമാണ്, സ്വന്തം കയ്യിൽ പൈസയില്ലാത്ത നേരത്ത് 'നമ്മളെ കുട്ടികളല്ലേ, ഓർ ജാമിഅയിൽ വരുമ്പോ നമ്മളല്ലേ വാങ്ങി കൊടുക്കണ്ടത് ' എന്നും പറഞ്ഞ് അഷ്റഫ്ജിയോടും മറ്റും പറഞ്ഞ് വാങ്ങിപ്പിച്ചു തരുമായിരുന്നു. ഭക്ഷണം വാങ്ങിത്തരുന്നത് ആളുടെ ഒരു ചേർത്ത് പിടിക്കലിന്റെ ഭാഷയായിട്ടാണ്

പലപ്പോഴും തോന്നിയിട്ടുള്ളത്, പണ്ടൊരിക്കൽ ത്രിപുരയിലെ മുസ്ലിം ജനതക്ക് ഐക്യദാർഢ്യം പ്രഖ്യാപിച്ച് ഡൽഹി സ്റ്റേറ്റ് എം.എസ്.എഫ് സംഘടിപ്പിച്ച പ്രതിഷേധ സമരത്തിൽ ഡീറ്റെയിൻ ചെയ്യപ്പെട്ട് ഇരുട്ടാവും വരെ മന്ദിർമാർഗ് പോലീസ് സ്റ്റേഷനിൽ ഇരുന്ന് പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ മുന്നിൽ നടന്നിരുന്ന എന്നെ പിന്നിൽ നിന്ന് വന്നു തോളിൽ കയ്യിട്ട് കൊണ്ട് 'ജാസിറേ, കുട്ടികൾക്ക് എന്തേലും വാങ്ങി കൊടുക്കണ്ടേ, വിശക്കുന്നുണ്ടാവും. ഒരു പാട് നേരം ആയില്ലേ ' എന്ന് ചോദിച്ചത് ഇപ്പോഴും ഓർമയുണ്ട്. കയ്യിൽ ഒന്നും ഇല്ലാതെ പ്രയാസപ്പെടുന്ന നേരമായിട്ടും ഉള്ളത് വച്ച് അന്ന് കൂടിയ എല്ലാവർക്കും ജ്യൂസും മറ്റും ഒക്കെ വാങ്ങിക്കൊടുത്താണ് അസറു റൂമിലേക്ക് പോയത്, എന്നിട്ടും റൂമിലെത്തിയ ഉടനെ 'ആർക്കും വിശപ്പ് മാറിയുണ്ടാവില്ലല്ലേ, കാര്യമായി ഒന്നും വാങ്ങി കൊടുക്കാനും പറ്റിയില്ല' എന്ന സങ്കടം വിളിച്ചു പറയുകയും ചെയ്തു.

മരണ കാരണമായ അപകടം സംഭവിച്ച അന്നും പ്രസ്ഥാനത്തിനും പൊതുജനങ്ങൾക്കും വേണ്ടി വീട്ടിൽ നിന്നിറങ്ങിയതായിരുന്നു ഹബീബ് റഹ്മാൻ. ഏറെക്കുറെ അത് പോലെ തന്നെയായിരുന്നു അസറുവിന്റെയും അവസാന യാത്ര, അസുഖം മൂർച്ഛിച്ച് ഹോസ്പിറ്റലിൽ അഡ്മിറ്റ് ആവുന്നതിന്റെ ഒരു ദിവസം മുന്നെ ഒരാളുടെ കോൺടാക്ട് നമ്പർ ചോദിച്ചാണ് ഞാൻ അസറുവിനെ അവസാനമായി ഫോണിൽ ബന്ധപ്പെടുന്നത്, അന്നേരവും പതിവ് പോലെ മാറ്റാർക്കോ വേണ്ടി റയിൽവേ സ്റ്റേഷനിലോ മറ്റോ പോയി വരുന്ന വഴിയാണ്, അവശനായ ലക്ഷണങ്ങൾ ശബ്ദത്തിൽ തോന്നിയപ്പോൾ, ഈ പനിയും ക്ഷീണവുമൊക്കെ മാറും വരെ ഒന്ന് റസ്റ്റ് എടുത്തൂടെ എന്ന് ചോദിച്ച എന്നോട് 'അതൊന്നും ഇല്ലടാ ജാസിറേ... സാധാരണ പനിയാ... മാറിക്കോളും' എന്ന് പറഞ്ഞാ ഫോൺ വച്ചത്... പിന്നീട് ജീവനുള്ള അസറുവിനെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. സിവിൽ സർവീസ് മോഹവുമായി ഡൽഹിയിൽ കാലു കുത്തിയ അന്ന് തുടങ്ങിയ മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടിയുള്ള ആ ഓട്ടം നിർത്തിയത് അന്നവസാനമായി കണ്ണടച്ചപ്പോൾ മാത്രമാണ്. വന്ന കാര്യം മറന്ന് ഇങ്ങനെ മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി ഓടി നടക്കേണ്ട എന്ന് ഉപദേശിച്ചിരുന്ന പലർക്കും അസറു മറുപടി നൽകിയത്, സിവിൽ സർവീസുകാരനല്ലാത്ത അവനെയവസാനമായി ഒന്ന് കാണാൻ പാലോട് ഗ്രാമത്തിലേക്ക് ഓടിയെത്തിയ സിവിൽസർവീസുകാരിലൂടെയായിരുന്നു.

അസറുവുമായിട്ട് ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽ ബന്ധപ്പെട്ടവരുടെ സങ്കടങ്ങളേക്കാൾ എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തിയത് മരണശേഷം അവന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവർ അവനെക്കുറിച്ചെഴുതിയ എഴുത്തുകളും മറ്റും വായിച്ചു മാത്രം അങ്ങനെയോരാളെ കുറിച്ചറിഞ്ഞവരുടെ സങ്കടങ്ങളും എഴുത്തുക്കളുമാണ്. അസറുവിനെ കുറിച്ചുള്ള എന്റെ വാട്സാപ് സ്റ്റാറ്റസ്സിന് റിപ്ലൈ ആയി എനിക്ക് പോലും നേരിട്ട് പരിചയം ഇല്ലാത്ത പണ്ടെന്നോ എന്തോ ആവശ്യത്തിന് സേവ് ചെയ്ത 'കുടുംബശ്രീ ചേച്ചി' എന്ന കൊണ്ടാക്ടിൽ നിന്നും വന്നത് 'എന്ത് പറ്റിയതാ ഈ മോന്? എന്താണെന്നറിയില്ല നേരിട്ട് കണ്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും കുറച്ച് ദിവസമായി ഈ മോനെ കുറിച്ചുള്ള നിങ്ങളുടെ സ്റ്റാറ്റസ് കാണുമ്പോ വല്ലാത്തൊരു സങ്കടം. ഇന്നലെ ഞാനെന്റെ ഭർത്താവിനോടും പറഞ്ഞു ഈ മോനെക്കുറിച്ച്, പ്രാർഥനകളിലുണ്ടാവും' എന്ന മെസ്സേജാണ്. പിന്നീട് എനിക്ക് അതേ നമ്പറിൽ നിന്നൊരു മെസ്സേജ് വരുന്നത് ഒരു വർഷം കഴിഞ്ഞ് നടന്ന അസറു അനുസ്മരണ പരിപാടിയുടെ എന്റെ വാട്സാപ് സ്റ്റാറ്റസിനുള്ള റിപ്ലൈ ആയിട്ടായിരുന്നു 'ഒരു കൊല്ലം ആയല്ലേ അസറു പോയിട്ട്, ഇവിടെയടുത്ത് മരിച്ച പോലെയാണ് ഇപ്പോഴും തോന്നാറുള്ളത്' എന്നായിരുന്നു അത്. അങ്ങനെ അവനെയൊന്ന് കാണുക പോലും ചെയ്യാത്ത അപരിചിതർ പോലും ഒരു വർഷത്തിനപ്പുറവും അവനെയോർത്ത് സങ്കടപ്പെടുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, മനുഷ്യഹൃദയങ്ങളിലേക്ക് ആഴത്തിലിറങ്ങി ചെല്ലാനുള്ള എന്തോ പ്രത്യേക ശക്തിയവനുണ്ടെന്ന് തന്നെയാണ്.

ഒരാളെക്കുറിച്ച് മനസ്സിലാക്കാൻ അയാളുടെ കൂടെ യാത്ര ചെയ്യുക, കൂടെ താമസിക്കുക, സാമ്പത്തിക ഇടപാടുകൾ നടത്തുക എന്നീ മൂന്നു കാര്യങ്ങൾ ഉമർ(റ) പറയുന്നുണ്ട്. ഹബീബ് റഹ്മാന്റെ കൂടെ ഈ മൂന്ന് കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തവർ എഴുതിയാതൊക്കെയും അസറുവിന്റെ കൂടെ ഇത് മൂന്നും ചെയ്തപ്പോഴും ഞാനും അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. തന്റെ പരിചയത്തിളുള്ള എല്ലാവരോടും വല്ലാത്ത ആത്മബന്ധം പുലർത്തിയിരുന്നു അവൻ. അസറു മരിച്ച ശേഷം ഞങ്ങളുടെ ഒരു ഫോട്ടോ അയച്ചു തന്നിട്ട് 'നിന്നെയും ജദീറിനെയും ഓന് വല്ല്യ കാര്യം ആയിരുന്നു, നിങ്ങളെ രണ്ടാളേം കുറിച്ച് എപ്പോഴും എല്ലാരോടും പറയുമായിരുന്നു' എന്ന് അഷ്റഫ്ജി ഇടറിയ ശബ്ദത്തിൽ പറഞ്ഞത് കേട്ടപ്പോ

ശെരിക്കും ഹൃദയം നുറുങ്ങുന്ന വേദനയായിരുന്നു, കുറച്ച് നേരം ഓരോന്ന് ആലോചിച്ച് വീണ്ടും വാട്സാപ് തുറന്ന് അസറുവുമായുള്ള സംഭാഷണങ്ങളിലൂടെ കണ്ണോടിച്ചപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ ജന്മദിനത്തിന് എന്റെയും ജദീറിന്റെയും ഫോട്ടോ വച്ചൊരു പോസ്റ്റർ ഉണ്ടാക്കി 'ഹാപ്പി ബർത്ഡേ ജാസിർ മോൻ' എന്നും പറഞ്ഞ് അയച്ച മെസ്സേജ് കണ്ടപ്പോ അറിയാതെ കണ്ണ് നിറഞ്ഞിരുന്നു, മറ്റൊന്നും കൊണ്ടല്ല അസറു ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു തവണ പോലും ഞാനവന് ജന്മദിനം ആശംസിച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നു.

'ചിത്രത്തിലുണ്ടെങ്കിലേ ചരിത്രത്തിലുണ്ടാവൂ' എന്ന് പലരും പറഞ്ഞൊരുപാട് കേട്ടിട്ടുണ്ട്, എന്നാൽ കേവലം 'ഫോട്ടോ' എന്നതിലപ്പുറത്തേക്ക് അനന്തമായ അർഥതലങ്ങൾ ആ ചിത്രത്തിനുണ്ടെന്ന് എന്നെ മനസ്സിലാക്കിയത് അസറുവിന്റെ മരണമാണ്. പല സുപ്രധാന ഫോട്ടോകളിലും ഞങ്ങടെയസറു ഇല്ലായിരുന്നു, പക്ഷേ അയാൾ ചിത്രത്തിലുണ്ടായിരുന്നു, തന്നിലൂടെ കടന്നു പോയ ഓരോ പച്ച മനുഷ്യരുടെയും മനസ്സിന്റെ ആഴങ്ങളിൽ ചില്ലിട്ടു വച്ച ചിത്രങ്ങളിൽ.

'ഹബീബ് ഓർമ' എന്ന പുസ്തകത്തിൽ സി. പി സൈതലവി സാഹിബ് പറഞ്ഞ പോലെ അസറുവും അടക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകയല്ല, വിതക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ് തലമുറകളിലേക്ക് - കാലത്തിലേക്ക്. ചരിത്രത്തിലുണ്ടെന്ന് മാത്രമല്ല, തലമുറകൾക്ക് പ്രവർത്തനോർജം നൽകി തന്നെക്കുറിച്ച് കേട്ടറിവ് മാത്രമുള്ളവരിൽ നിന്ന് പോലും ആയിരം അസറുമാർ ജന്മം കൊള്ളാനുള്ള പ്രചോദനവും ബാക്കിയാക്കിയാണ് പ്രിയപ്പെട്ടവൻ ഇവിടം നടന്നു നീങ്ങിയത്.

Halfway then, Home now

Fuad T P

My dear Asaru,

I'm beautifully enjoying the writings you've left on your feeds, wondering about the phenomenon of people getting bigger by doing little things. A couple of months ago, the last time we met on my way back to London via Delhi, I stayed at your place as we talked late at night, but you disappeared in the morning as usual before I woke up. Unfortunately, I couldn't catch up properly.

Badly, I confess to being terrible at keeping people loved and cared for, with due regrets. You were a place like home, always and forever, still the same. I didn't check on you now and then, and I regret it, though you did your worth through texts, wishes and, most beautifully, your funny trolls beeping occasionally since we departed. I enjoyed your sense of humour. The last one is still fresh in my head-when I planned to go to London for studies, you asked, "Are you gonna go to Batla House in London?" He always believed that I deserved a place like Batla House, which is joyous and turbulent in one, in my entire life.

I couldn't help writing the fact, that you'd pampered me os much, trolled me, taken care of me at the worst, and above all, we passed through long inosmniac nights together, mostly ended up craving either a cup of Irani tea or Muradabadi Biryani.

Delhi, for me, was a dream place to pursue higher studies. I tried my best, but couldn't deal with my dreams duly. So I've kept frequenting Delhi to breathe osme air and people-for sure, that's my connection with that place. Paradoxically, I've been there to get osme fresh air; it's been more about people than the place. I breathed nice people like you, ate biryanis to the bottom, and drank deep teas together.

We had several perosnal moments-talking of tiny things that troubled us, great things we enjoyed, dreams we watered, cooking together and beyond. I've seen you in your worst, weakest times, vulnerable moments and how you did your best.

We're short, way far from reaching you in this brief time. You might have preferred your turn or tryst with Allah than anything less. May Allah grant you the Jannah, the height you pursued.

RIYAZ CHENGANAKKATTIL

“Could you be anymore?”

Dearest Asaru, @as_a_rooh

The following query of yours still echoes in my ears: “Hey Riyaz, have you completed your Hajj? Call me whenever you submit your thesis, don-’t forget, okay? Or is it like that you are in a permanent eternal unending pilgrimage to Mecca?

You know what? I wanted to submit it anytime possible to get you to my beautiful campus, capturing a memory of an important phase of my life with you. You left me alone too early before everything comes to an end. I will miss you. Your sweet memories will stay with me forever. And they come to me now as an avalanche, I can-’t resist it.

I still remember you telling me a secret in my ears when we were sleeping in our Munni House, and I have never told that to anyone, and I won-’t share it with anyone.

I still remember our walks in the early mornings around every corner of Okhla. I remember the days we visited Batla graveyards to read the epitaph inscribed on various tombstones. You will be missed badly, oh my fellow-morning walker!

I still remember our long walks in the book markets of Old Delhi searching for lost wisdom. I still see your white shirt wet with sweat under the scorching sun of Delhi, but still looking for wisdom. I loved your passion for collecting books on revolution, violence, and terrorism. I will miss you, my fellow-book collector!

I still remember our long, heated discussion on homosexuality in Islam. We had many minds thinking together with competing perspectives. All those intellectual nights will be missed, oh my fellow-thinker.

I visualize our small hall where we invited Javed for a music night. Listening to music, my mind was wandering to the heap of books you decorated in the corner of our small room in tension Mukk. Our moments at happiness Mukk will be cherished forever, oh my fellow happiness seeker. This photo is taken where we imagined it as Shimla!

May Allah grant you Jannah

I still remember the days when we lost ourselves inhaling the flavors of pleasure in our Arabian darbar, as we call it dearly, in a nook of Haji colony. I still remember your strenuous efforts of giving a structured voice-over to the videos I recorded for our YouTube channel Brown Traveller. I still carry the memory of our plan for making a prank video on how to submit a PhD in a day. I will miss you, oh my fellow-YouTuber.

I still remember our cravings for Muradabadi. From now onwards, I can only have Muradabadi with memories of you in my mind. In your memory, I will fight with everyone who tries to dislike Muradabadi. You will be missed, oh my fellow-Muradabadi lover.

Oh, my friend, you will be alive inside me with all these beautiful memories we had together. Your kindness, generosity, smiling face, and everything will be kept with me as an epitaph.

06

വായന
കല
സാഹിത്യം

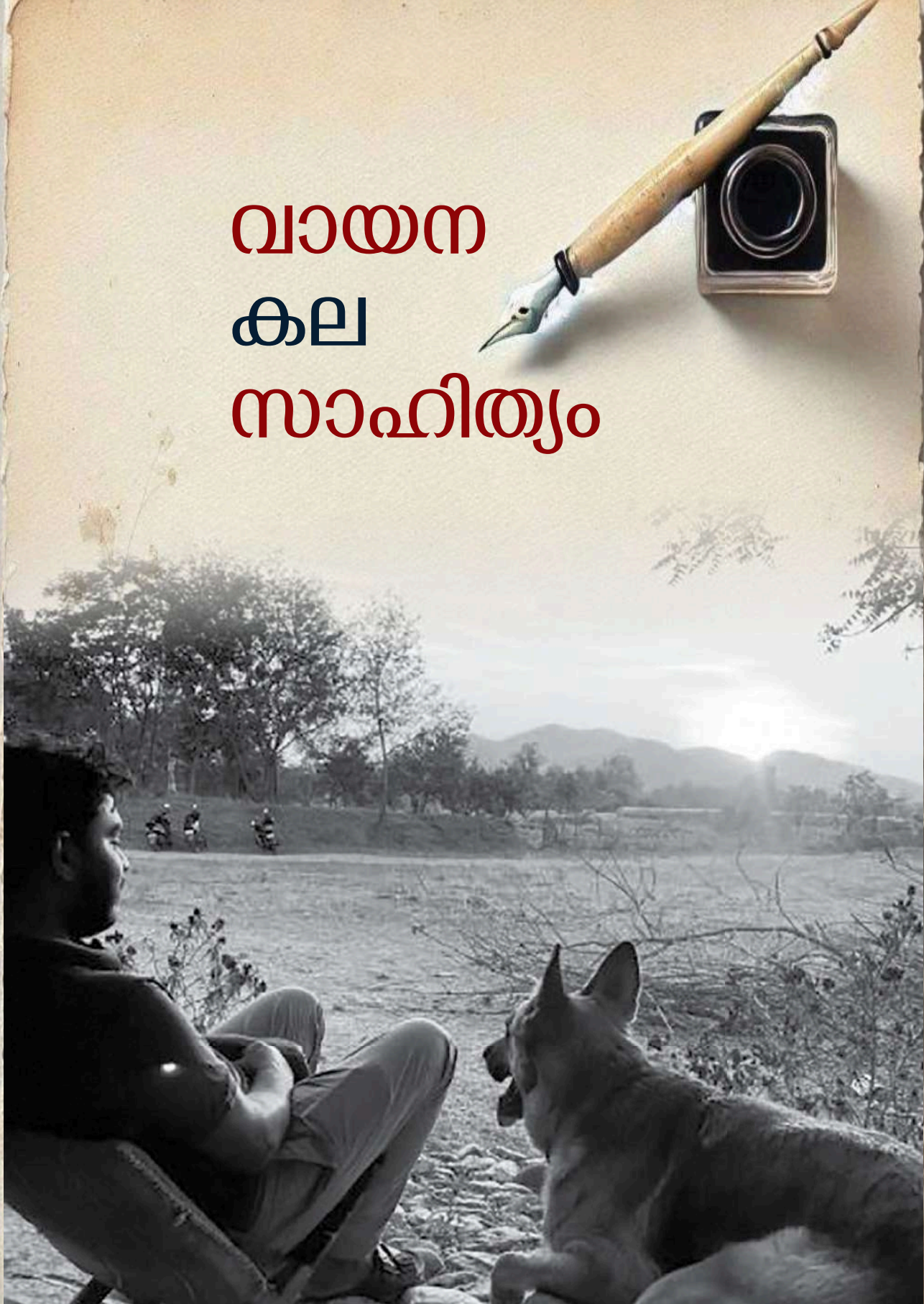

പുസ്തകം കൊണ്ടൊരു ഖുതബ് മിനാർ

തയ്യാറാക്കിയത്: ഹാഷിർ മടപ്പള്ളി

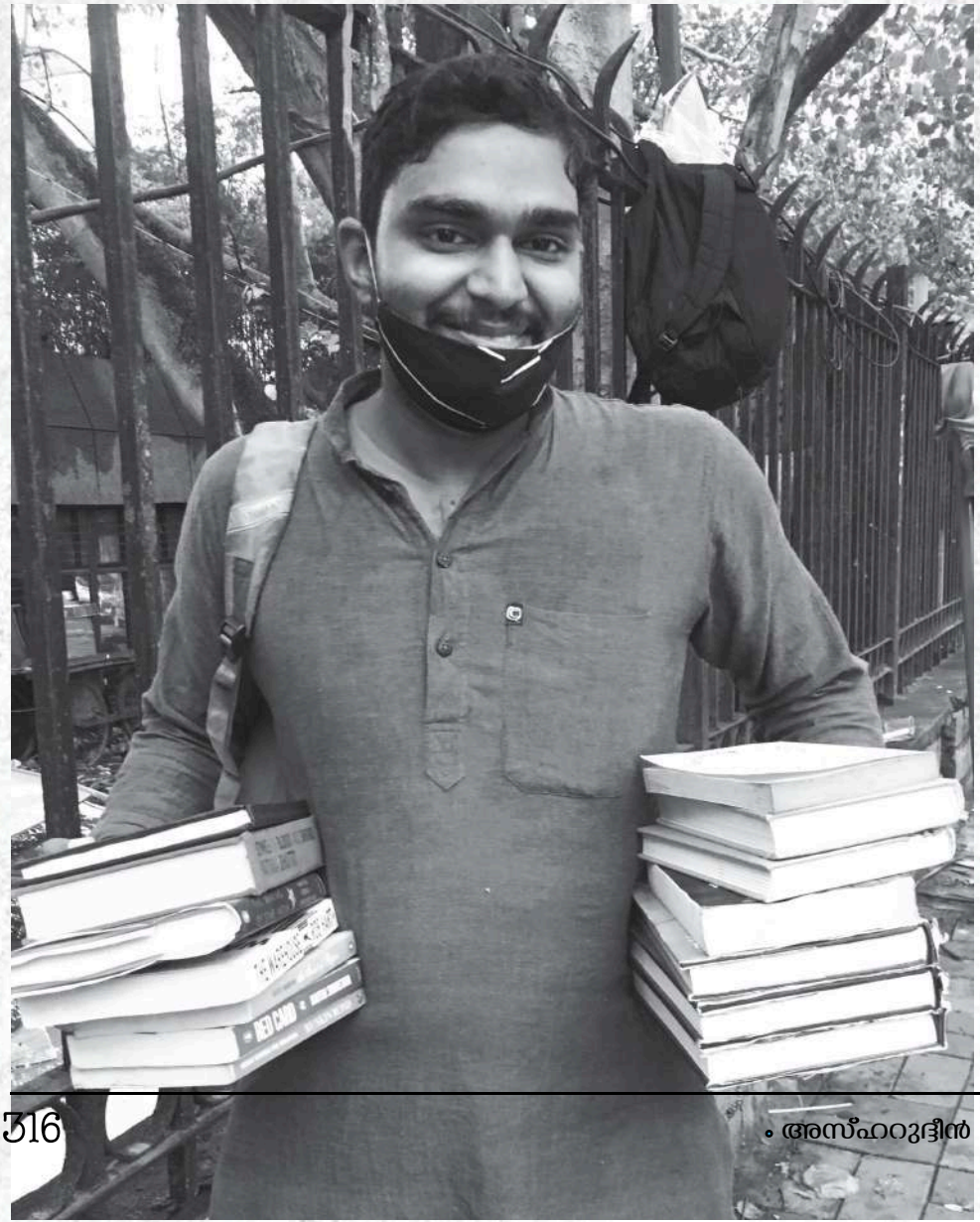

നൂർ നഗറിലെ മൂന്നാം നിലയിലെ ഗ്രാനഡ റൂമിൽ പൊന്നു പോലെ അസറു സൂക്ഷിച്ച പുസ്തകങ്ങളിപ്പോൾ ബിഹാർ - കിഷൻഗഞ്ചിലെ ഖുർതുബയുടെ ലൈബ്രറിയിൽ വിദ്യാർഥികൾക്ക് പുതിയ ആകാശങ്ങൾ കാണിക്കുന്നുണ്ടാവണം.

ഹൃദ്യമായ എഴുത്തും സരസമായ കഥ പറച്ചിലും പുഞ്ചിരി നിറഞ്ഞ വാക്കുകളും വായനയുമായി സാമൂഹികസേവന വഴിയിൽ ഓടി നടന്നൊരു വിദ്യാർഥി നേതാവ് എന്ന് ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ വാക്കുകളിൽ അസറുവിനെ വിശേഷിപ്പിക്കാം.

ചരിത്രത്തിൽ ബിരുദം നേടി, സിവിൽ സർവീസ് എന്ന വലിയ പ്രതീക്ഷയുമായി ജാമിഅ മില്ലിയയിലെ പീസ് ആൻഡ് കോൺഫ്ലിക്റ്റ് (Peace and Conflict) വിഭാഗത്തിലെ ബിരുദാനന്തര ബിരുദ വിദ്യാർഥിയായാണ് അസറു ഡൽഹിയിലെത്തുന്നത്.

ജാമിഅയും ഡൽഹിയും മുന്നിൽ തുറന്നു വെച്ച വിശാലമായ ലോകത്ത് ഒട്ടും ശങ്കിച്ചു നിൽക്കാതെ പുതിയ വാതായനങ്ങൾ തുറന്നു തന്റെ വായനാ ലോകത്തെയും സാമൂഹിക ബോധത്തെയും രാഷ്ട്രീയ വിചാരത്തെയും കൂടുതൽ വികസിപ്പിക്കുന്നുണ്ടവൻ.

ഡൽഹിയിലെത്തിയ ആദ്യ കാലങ്ങളിൽ കയ്യിൽ സദാ പുസ്തകങ്ങളുമായി നടക്കുന്ന അസറു ജാമിഅയുടെ സ്ഥിരം കാഴ്ചകളിലൊന്നായിരുന്നു. വളരെ കുറഞ്ഞ കാലം കൊണ്ട് തന്നെ സഹപാഠികളുമായും ജാമിഅയിലെ മറ്റു വിദ്യാർഥികളുമായും അധ്യാപകരുമായും ഹൃദ്യമായ സൗഹൃദം സൃഷ്ടിച്ചെടുത്ത അവൻ വായനയിലെന്ന പോലെ പുസ്തക ശേഖരണത്തിലും തല്പരനായിരുന്നു. ഡൽഹിയിലെത്തിയത് മുതൽ തന്റെ ഇഷ്ടമേഖലകളിലെ പുസ്തകങ്ങൾ വാങ്ങിയും അവയെല്ലാം സ്വരൂപിച്ചു റൂമിൽ സ്വന്തമായൊരു ലൈബ്രറി ഉണ്ടാക്കിയും അവൻ തന്റെ ഉദ്യമങ്ങൾക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചു.

താമസിക്കുന്ന റൂമുകൾ മാറുമ്പോൾ പുസ്തകങ്ങളെല്ലാം വളരെ ശ്രദ്ധയോടെ പുതിയ താമസ സ്ഥലത്തേക്ക് കൊണ്ടുവന്നും ഒരോ പുസ്തകത്തിലും നമ്പറിട്ടു സൂക്ഷിച്ചും കിട്ടുന്ന സമയങ്ങളിലൊക്കെയും പുസ്തകം വായിച്ചും ക്രിയാത്മകമായി സമയം ചിലവഴിക്കുന്ന അസറുവിനെ സുഹൃത്തുക്കൾ ഓർക്കുന്നുണ്ട്.

ഒഴിവു കിട്ടുന്ന ഞായറാഴ്ചകളിൽ സുഹൃത്തുക്കളെയും കൂട്ടി വിവിധ പുസ്തകങ്ങൾ വിലക്കുറവിൽ ലഭിക്കുന്ന ദരിയാഗഞ്ചിലെ സൺഡേ ബുക്ക് മാർക്കറ്റിലെത്തി പുസ്തക കൂമ്പാരങ്ങളിൽ നിന്ന് ആവശ്യമായ പുസ്തകങ്ങൾ പെറുക്കിയെടുത്ത് വിലപേശി കയ്യിൽ നിറയെ പുസ്തകങ്ങളുമായി മടങ്ങിയെത്തുന്ന അവൻ തന്റെ സ്വകാര്യ ലൈബ്രറിയിലെ പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ ഏറെ ചിട്ടയോടെ ക്രമീകരിച്ചു.

ഇടക്കൊക്കെ പുസ്തകങ്ങൾ എണ്ണി നോക്കി അതിൽ ആനന്ദം കണ്ടെത്തുകയും പുസ്തകങ്ങളുടെ എണ്ണം എപ്പോഴും കൃത്യമായി ഓർത്തു വെക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരു പുസ്തകം നഷ്ടമായെന്ന് തോന്നിയാൽ അവ തേടി പിടിച്ചും പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കാനെടുത്ത സുഹൃത്തുക്കളെ കൃത്യമായ സമയങ്ങളിൽ തിരിച്ചു നല്കാന് ഓർമിപ്പിച്ചും അടുത്ത തവണ കാണുമ്പോള് പുസ്തകത്തെ കുറിച്ച് വാചാലനായും തന്റെ പുസ്തക ശേഖരമവൻ പൊന്നു പോലെ കൊണ്ടു നടന്നു.

ഛത്തീസ്ഗഢിൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന കാലത്തു ഇടയ്ക്കിടെ ഡൽഹി സന്ദർശിക്കുന്ന സമയങ്ങളിൽ അസറുവിന്റെ പുസ്തക ശേഖരത്തിൽ നിന്ന് പുസ്തകങ്ങൾ എടുക്കുമായിരുന്നു ഞാൻ.

ലാലു പ്രസാദ്, മമത ബാനർജി, എ.ആർ റഹ്മാൻ എന്നിവരുടെ ആത്മകഥകൾ വായിക്കാനെടുത്തതും അതിനു ശേഷം ബന്ധപ്പെടുമ്പോഴൊക്കെ പുസ്തകം തിരിച്ചു നല്കാന് ഓർമിപ്പിക്കുന്നതും ഡൽഹിയിലെത്തിയ എന്നെ പുസ്തകമില്ലാതെ റൂമിലേക്ക് പ്രവേശനമില്ല എന്ന് പാതിചിരി കലർന്ന കാർക്കശ്യത്തോടെ തടഞ്ഞു വെച്ചതും ഇപ്പോഴുമോർമയിൽ തെളിഞ്ഞു നിൽക്കുന്നു.

2020-ലെ ലോക പുസ്തക ദിനത്തിൽ തന്റെ പുസ്തക ശേഖരത്തിന്റെ ഫോട്ടോ ചേർത്ത് എഴുതിയ കുറിപ്പ് വായിച്ചാൽ വായനയോടും പുസ്തകങ്ങളോമുടുള്ള അവന്റെ താല്പര്യം വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കാം. ഏപ്രിൽ 23 ന് അസറു ഫേസ്ബുക്കിൽ കുറിച്ചതിങ്ങനെ:

വർഷങ്ങൾ നീണ്ട കഠിനാധ്വാനത്തിന്റെ ഫലമായി ഖുതുബ് മിനാർ രൂപപ്പെട്ടപ്പോൾ ആ മഹാ ഗോപുരത്തിന്റെ ഉത്തുംഗതയിലേക്ക് നോക്കി ഇൽത്തുമിഷ് ഒരു ചിരി ചിരിച്ചുണ്ടാകില്ലേ...

ഈ ലോകം മുഴുവൻ കീഴടക്കിയ ഒരു ഭാവം ആ മുഖത്ത് തെളിഞ്ഞു നിന്നിട്ടുണ്ടാവില്ലേ... നമുക്കും ഒരു ഖുതുബ് മിനാർ ഉണ്ടാക്കണം, പുസ്തകം കൊണ്ടൊരു ഖുതുബ് മിനാർ...

ഡൽഹിയിലെ മുറിയിൽ ഞാൻ വായിച്ചു തീർത്ത 54 ലധികം പുസ്തകങ്ങളിരിപ്പുണ്ട്. ജാമിഅയിലെത്തി മൂന്നാലു മാസത്തിനുള്ളിൽ കൂടെ വന്നവർ. ആകെ ചേർത്തു വെച്ചാൽ ഒരൊന്നര മീറ്റർ ഉയരം വരും. ഖുതുബ് മിനാർ ആകാൻ ഇനിയും വേണം 71 മീറ്റർ...

നാളെ നല്ലതാണ്, അത് പ്രതീക്ഷയുടേതാണ്. കാലാന്തരത്തിൽ അക്ഷരക്കൂട്ടങ്ങൾ കൊണ്ട് മനസ്സിലെങ്കിലും ഒരു ഖുതുബ് മിനാർ പണി പൂർത്തിയാകുന്ന ദിവസം ഇൽത്തുമിഷിന്റെ ഭ്രാന്തൻ ചിരി പോലെ ഒന്ന് ഉറക്കെ പൊട്ടിച്ചിരിക്കണം. പുസ്തകം ജീവൻ തേടുന്നത് വായനക്കാരനിലാണ്. അവ ഓരോ മനുഷ്യനെയും തങ്ങളിലേക്ക് ആകർഷിച്ചു കൊണ്ടേയിരിക്കും. കൊറോണ ഭീതിയിൽ ജാമിഅ അടച്ചപ്പോൾ നാട്ടിലെത്താനുള്ള വ്യഗ്രതയിൽ കൂടെ വരാനാകാത്ത എന്റെ ജീവാത്മാക്കളുണ്ട് ഡൽഹിയിൽ.

അടപ്പ് തെറിച്ചു പോയ പെർഫ്യൂം കുപ്പികൾ പോലെ അവ എല്ലാം ഉള്ളിലൊതുക്കി നൂർ നഗറിലെ മുറിയിൽ എന്നെയും കാത്തിരിപ്പാണ്. എനിക്കേറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടവരേ, നമ്മൾ ഒന്നാകെ ഈ മഹാമാരിയെ അതി ജീവിക്കുന്ന ദിവസം നിങ്ങളിലേക്ക് ഓടിയെത്തും ഞാൻ, കാത്തിരിക്കുക. പുസ്തകദിനാശംസകൾ.

(ഫേസ്ബുക്, 23 ഏപ്രിൽ 2020)

ആത്മകഥകളിലും ജീവചരിത്രങ്ങളിലും തല്പരനായ അവന്റെ ശേഖരത്തിലധികവും ജീവിത കഥകൾ തന്നെയായിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കളുടെയും കലാകായിക താരങ്ങളുടെയും നിരവധി ജീവചരിത്രങ്ങൾ അവന്റെ പേർസണൽ ലൈബ്രറിയിലുണ്ടായിരുന്നു.

മഹാത്മാ ഗാന്ധി, ജവഹർലാൽ നെഹ്റു, ബേനസീർ ഭൂട്ടോ, ലാലു പ്രസാദ് യാദവ്, മമത ബാനർജി, സച്ചിൻ തെൻഡുൽക്കർ, സൈന നെഹ്വാള്, എ.ആർ റഹ്മാൻ, സുഗത ബോസ്, അലക്സ് ഫെർഗുസൺ, ഡേവിഡ് ബെക്കാം, എം.ജി.ആർ, വീരപ്പൻ, ഇമ്രാൻ ഖാൻ, കരുണാനിധി, സുബിൻ മെഹ്ത, ബെഞ്ചമിൻ ഫ്രാങ്ക്ളിൻ എന്നിവ അവയിൽ ചിലതു മാത്രം.

സരസമായ ഭാഷയിൽ രസകരമായി എഴുതാനുള്ള അവന്റെ കഴിവ് പ്രത്യേകം എടുത്തു പറയേണ്ടതാണ്. വായന അവന്റെ എഴുത്തുകളിൽ കൃത്യമായി നിഴലിക്കുകയും ഹൃദ്യമായ വാക്കുകൾ വായന കൂടുതൽ സുഖകരമാക്കുകയും ചെയ്തു.

സ്കൂൾ പഠനകാലം മുതൽ എല്ലാത്തിലുമെന്ന പോലെ വായനയിലും എഴുത്തിലും മുൻപന്തിയിൽ തന്നെയായിരിന്നു അസറുവെന്ന് അധ്യാപകരും മാതാപിതാക്കളും സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു.

പുത്തനത്താണി സെന്റ് മേരീസ് കോളേജിലെ ഡിഗ്രി കാലത്തും ഡൽഹിയിലെത്തിയതിനു ശേഷവും എഴുതിയ സോഷ്യൽ മീഡിയ കുറിപ്പുകൾ വായിക്കുമ്പോൾ അവന്റെ എഴുത്തിലെ പ്രത്യേകമായ സൗന്ദര്യവും സരസമായ ഭാഷയും ഹൃദയഹാരിയായ സംവേദന രീതിയും നമുക്ക് കാണാനാവും. ഡിഗ്രി കാലത്തു തന്നെ പലപ്പോഴും പാഠ്യപുസ്തകങ്ങൾക്കും സിലബസിനുമപ്പുറം സഞ്ചരിക്കാനും അക്കാദമികവും കലാപരവുമായ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കാനും അസറു മുൻപന്തിയിലുണ്ടായിരുന്നു.

ഡിഗ്രി കാലം മുതലിങ്ങോട്ടുള്ള എഴുത്തുകൾ പലപ്പോഴും മറ്റുള്ളവരെ കുറിച്ചുള്ളതായിരുന്നു. ഡൽഹിയിലെത്തി സൗഹൃദങ്ങളുടെ ലോകം വികസിച്ചതോടെ അനുഭവങ്ങളും വിശേഷങ്ങളും തന്റെ വശ്യമായ എഴുത്തുകളിലൂടെ കൂടുതലവൻ പകർത്തി. ഫേസ്ബുക് എഴുത്തുകളിലൂടെ ജാമിഅ വിശേഷങ്ങളും സുഹൃത്തുക്കളുടെ വിജയങ്ങളും സന്തോഷങ്ങളും പങ്കുവെച്ച് മറ്റുള്ളവരുടെ മനസ്സിൽ സന്തോഷം നിറച്ചു. ഡൽഹി വിശേഷങ്ങൾ എഴുത്തിലൂടെ പങ്കുവെക്കുമ്പോൾ ഡൽഹി കാണാത്തവരും അസറുവിനെ നേരിട്ട് അറിയാത്തവരുമായ അനവധി പേർ അവന്റെ എഴുത്തിലൂടെ ഡൽഹിയിലെയും ജാമിഅയിലെയും എല്ലാ വിശേഷങ്ങളുമറിഞ്ഞു.

തലസ്ഥാന നഗരിയിലെ രാഷ്ട്രീയ സാമൂഹിക നേതാക്കളോടും പത്രപ്രവർത്തകരോടുമെന്ന പോലെ ഡൽഹിയിലെ മലയാളികളായ സാഹിത്യകലാ മേഖലയിലെ ഉന്നത വ്യക്തിത്വങ്ങളോടും അസറു ഏറെ താൽപര്യത്തോടെ പരിചയപ്പെടുകയും അവരുടെ പരിപാ

തുഞ്ചൻ ഉത്സവത്തിലെ കവിതാ മത്സരത്തിൽ വിജയിയായതിന് തുഞ്ചൻ സ്മാരക ചെയർമാൻ എം.ടി വാസുദേവൻ നായരിൽ നിന്നും സമ്മാനം സ്വീകരിക്കുന്നു

ടികളിൽ താൽപര്യപൂർവം പങ്കെടുക്കുകയും ചെയ്തു. നൂറാം വയസ്സിലേക്ക് കടക്കുന്ന പ്രശസ്ത മലയാളി നാടകകൃത്തും എഴുത്തുകാരുനുമായ ഓം ചേരി എൻ.എൻ പിള്ളയെ ആദരിക്കുന്ന വേദിയിൽ പുഞ്ചിരിച്ചു നിൽക്കുന്ന അസറുവിന്റെ ഫോട്ടോ അതിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങളിൽ ഒന്ന് മാത്രമാണ്. കലാ സാഹിത്യ മേഖലകളിൽ തൽപരരായ വിദ്യാർഥികളുടെയും സുഹൃത്തുക്കളുടെയും രചനകള് മറ്റുള്ളവർക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തിയും അവർക്ക് അവസരങ്ങൾ നൽകിയും വേണ്ട പ്രോത്സാഹനമവൻ നൽകി.

ആളുകളെക്കുറിച്ച് എഴുതാനും അവരുടെ വിശേഷങ്ങൾ എഴുത്തിലൂടെ പങ്കുവെക്കാനും അസറുവിനുള്ള കഴിവ് സുഹൃത്തുക്കൾക്കെന്നല്ല, അസറുവിനെ വായിക്കുന്നവർക്കൊക്കെയും അറിയുന്നതാണ്. സോഷ്യൽ മീഡിയയിൽ എഴുത്തു തുടങ്ങിയ കാലം മുതലുള്ള അസറുവിന്റെ എഴുത്തുകൾ പരിശോധിച്ചാൽ അവയിലേറെയും വ്യത്യസ്തരായ മനുഷ്യരെക്കുറിച്ചുള്ള എഴുത്തുകളാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കാനാവും. രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കൾ, സാമൂഹിക സാരഥികൾ, മറ്റു നേതാക്കൾ, താരങ്ങൾ, അധ്യാപകർ, സുഹൃത്തുക്കൾ തുടങ്ങി കുറിപ്പുകളിൽ സിംഹ ഭാഗവും താൻ വായിച്ചും കണ്ടുമറിഞ്ഞ മനുഷ്യരെച്ചൊല്ലിയാണ്.

സുഹൃത്തുക്കളുടെ നേട്ടങ്ങളെക്കുറിച്ചെഴുതാൻ അസറുവിന്റെ പേനക്ക് വല്ലാത്ത മൂർച്ചയായിരുന്നു. തന്നിലേക്ക് വന്നും പോയും കൊണ്ടിരുന്ന

അനേകായിരം മനുഷ്യരിൽ ഹൃദയത്തോട് ചേർന്ന് നിന്ന് സൗഹൃദം സൂക്ഷിച്ചവരുടെ വിശേഷങ്ങൾ അസറു തന്റെ അക്ഷരങ്ങളിലൂടെ കുറിപ്പുകളായി വരച്ചിടുകയും അവരെ ചേർത്ത് നിർത്തി സൗഹൃദങ്ങൾ ആഘോഷിക്കുകയും ചെയ്തു.

സാമൂഹിക സേവന രംഗത്തെ തിരക്കുകൾക്കിടയിലും വിദ്യാർഥികളുടെ വിവിധ തരം അഭിരുചികളെ വളർത്താൻ പ്രത്യേകം താൽപര്യത്തോടെ അസറു ഓടി നടന്നു. വിദ്യാർഥികളുടെ കലാ സാഹിത്യ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കാനും തന്റെ പരിചയത്തിൽ നിന്ന് അതിനു വേണ്ട സമ്മാനങ്ങൾ കണ്ടെത്താനും അസറു മറന്നു പോകാറില്ലായിരുന്നു.

റബീഉൽ അവ്വൽ മാസത്തിൽ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കാൻ ആലോചന യോഗങ്ങൾ വിളിക്കുന്നത് മുതൽ പരിപാടി അവസാനിക്കുന്നത് വരെയുള്ള കാര്യങ്ങള്ക്കെല്ലാം ഭംഗിയായി നേതൃത്വം നൽകിയും വിദ്യാർഥികൾക്കായി വ്യത്യസ്ത കലാപരിപാടികൾ നടത്തിയും മത്സരങ്ങൾ നിയന്ത്രിച്ചും മുന്നിൽ നിൽക്കുമ്പോൾ മത്സരയിനങ്ങളിൽ രചനാ മത്സരങ്ങൾ ഉൾപെടുത്താൻ അസറു പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിച്ചു. പരിചയത്തിലുള്ള

വായനക്കാരും എഴുത്തുകാരുമായ ആളുകളോട് രചനാ മത്സരങ്ങൾക്കുള്ള ആശയങ്ങളും വിഷയങ്ങളും വിലയിരുത്തലുകളും അവൻ ചോദിച്ചു വാങ്ങി. മത്സരങ്ങളിലെ വിദ്യാർഥികളുടെ എഴുത്തുകൾ വായിച്ച് അവരുടെ വിഭവശേഷിയെക്കുറിച്ചു വാചാലനായി.

2023 ൽ ഡൽഹിയിൽ കേരള ഹൗസിനു കീഴിൽ കേരളപ്പിറവി ദിനത്തോടനുബന്ധിച്ചു നടന്ന കലാപരി പാടികളിൽ വട്ടപ്പാട്ടും ഒപ്പനയും അടങ്ങുന്ന മാപ്പിള കലകൾ ഉൾകൊള്ളിക്കാനും ജാമിഅയിലെയും ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലെയും വിദ്യാർഥികളെ പരിപാടികളിൽ എത്തിക്കാനും മുൻകയ്യെടുത്തതും അസറുവായിരുന്നു എന്നത് ഇതിനോട് ചേർത്ത് വായിക്കാം.

സാമൂഹിക സേവനത്തിന്റെ തിരക്കുപിടിച്ച വർഷങ്ങളിൽ വായനക്ക് മുമ്പെന്ന പോലെ സമയം നൽകാൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കിലും കൂടുതൽ പുതിയ മനുഷ്യരെ പരിചയപ്പെടുന്നതിലും അവരെ വായിക്കുന്നതിലും വ്യാപൃതനായി.

പ്ലസ് ടു സയൻസ് വിഭാഗത്തിൽ A+ നേടി വിജയം കരസ്ഥമാക്കിയിട്ടും സയൻസ് വേണ്ടെന്നു വെച്ച് ഒരു ചരിത്രകാരൻ ആവാനുള്ള ആഗ്രഹവുമായാണ് ഡിഗ്രിയിൽ ഹിസ്റ്ററി എടുക്കുന്നതെന്ന് അസറുവിന്റെ പഴയ എഴുത്തുകളിലൊന്നിൽ പറയുന്നുണ്ട്. സ്കൂൾ കാലം തൊട്ടേ പഠനത്തിലും പാഠ്യേതര വിഷയങ്ങളിലും മുന്നിലായിരുന്ന അസറുവിന്റെ ഈ തീരുമാനം അവന്റെ അധ്യാപകരിൽ പലരെയും അത്ഭുതപെടുത്തുകയും ചെയ്തു.

ഏഴാം ക്ലാസ്സിൽ നിന്ന് സബ്ജില്ലാ കലോത്സവത്തിൽ ഉറുദു ക്വിസിൽ ഒന്നാം സ്ഥാനം നേടിയതടക്കം സ്കൂൾ കാലത്തു തന്നെ മറ്റു അനവധി സമ്മാനങ്ങളും കലാ നേട്ടങ്ങളും അസറുവിനെ തേടിയെത്തി. ഏഴാം ക്ലാസ്സിലെ ആ അനുഭവത്തെക്കുറിച്ചു അസറു കുറിച്ചതിങ്ങനെ:

ഏഴാം ക്ലാസ്സിൽ പഠിക്കുന്ന സമയം ഒരു ദിവസം ഉച്ച സമയത്താണ് ആരോ വന്നു പറയുന്നത്. അസറൂനെ റുഖിയ ടീച്ചർ വിളിക്കുന്നു. ഓടിക്കിതച്ചു കൊണ്ട് സ്റ്റാഫ് റൂമിലെത്തിയപ്പോഴുണ്ട് ടീച്ചർ ഒരു പുസ്തകവും പിടിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഞാൻ അതിന്റെ പുറം ചട്ടയിലേക്കൊന്നു കണ്ണയച്ചു. 'ഉർദു ക്വിസ് ചോദ്യോത്തരങ്ങൾ'. ചെന്നയുടനെ അതെന്റെ നേർക്കു നീട്ടി ടീച്ചർ: അടുത്താഴ്ച സബ് ജില്ലാ കലോത്സവം തുടങ്ങും. ഇത്തവണ എന്തായാലും ഉർദു ക്വിസിൽ പങ്കെടുക്കണം. കഴിഞ്ഞ കൊല്ലം തന്നെ ഒരു പോയിന്റിനാണ് രണ്ടാം സ്ഥാനം പോയത്. മറ്റു വഴികളില്ലാത്തത് കൊണ്ട് ഞാൻ മറുപടി ഒരു ചിരിയിലൊതുക്കി സ്റ്റാഫ് റൂമിനു പുറത്തിറങ്ങി. ആ പുസ്തകം ഞാൻ നെഞ്ചോടു ചേർത്തു പിടിച്ചു.

മുമ്പ് പല തവണകളായി ടീച്ചർ എനിക്ക് സമ്മാനിച്ച പുസ്തകങ്ങൾ പോലെയല്ല ഇത്. ഈ അധ്യായനവർഷത്തോടെ ടീച്ചർ റിട്ടയറായി പോവുകയാണ്. ഒരുപക്ഷെ, ടീച്ചറുടെ വക എനിക്കുള്ള അവസാന സമ്മാനമായിരിക്കും ഇത്. ഇത്തവണ ക്വിസ് മത്സരത്തിൽ സമ്മാനം കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ പിന്നെങ്ങനെ ഞാൻ ടീച്ചറെ അഭിമുഖീകരിക്കും. അന്തഃസംഘർഷത്തിന്റെ പൊള്ളലേറ്റു ഞാൻ പതിയെ ക്ലാസ്സിലേക്ക് നടന്നു. ഒരാഴ്ച പെട്ടെന്ന് കടന്നു പോയി, ഒടുവിൽ കാത്തിരുന്ന ദിനമെത്തി.

സ്കൂള് ബസിലാണ് കലോത്സവ നഗരിയിലേക്കുള്ള യാത്ര. ബസിൽ നല്ല തിരക്കുണ്ട്. എങ്ങനെയോ കലോത്സവ നഗരിയിലെത്തി. ബസിൽ നിന്ന് ഇറങ്ങിയത് തൊട്ട് ഞാൻ പോകുന്ന വഴികളിലെല്ലാം റുഖിയ ടീച്ചർ എന്റെ നിഴലായി കൂടെയുണ്ട്. എന്റെ ജമ്യശേരശുമിഇമ്യറ ഒക്കെ ടീച്ചർ നേരത്തെ തന്നെ കൈക്കലാക്കിയിരുന്നു. ഒരു സേഫ്റ്റി പിൻ കൊണ്ട് ടീച്ചർ അതെന്റെ പോക്കറ്റിൽ കുത്തിയതും എന്റെ ശ്വാസഗതി വേഗത്തിലായി. ''ഉർദു ക്വിസ് മത്സരം സ്റ്റേജ് നമ്പർ ആറിൽ ഉടൻ ആരംഭിക്കുന്നു'' എന്ന അനൗൺസ്മെന്റും കൂടെ വന്നതോടെ എന്റെ നെഞ്ചിൽ പെരുമ്പറമുഴക്കം തുടങ്ങി. 'കരിങ്ങാലി വെള്ളമാണ്' ടീച്ചർ ഒരു കുപ്പി എന്റെ നേരെ നീട്ടി. ഞാൻ യാന്ത്രികമായി അതു വാങ്ങി സ്വല്പം കുടിച്ചെന്നു വരുത്തി തിരിച്ചേൽപ്പിച്ചു. മത്സരഹാളിലേക്ക് പ്രവേശിക്കും മുമ്പ് എന്റെ കൂടെയുള്ള നിഴൽ എന്റെ മുതുകിൽ പതിയെ തട്ടി. അഹഹ വേല യലേ. ഞാൻ ബെഞ്ചിലിരുന്നു. പെട്ടെന്ന് എവിടെ നിന്നോ വല്ലാത്തൊരു ഊർജം എന്നെ ആവരണം ചെയ്യുന്ന പോലെ. അതുവരെയില്ലാത്തൊരു ആത്മവിശ്വാസം. ഞാൻ ചുറ്റും നോക്കി. പത്തു മത്സരാർഥികളെങ്കിലും ചുറ്റുമിരിപ്പുണ്ട്. അതോടെ ഞാൻ തല

കുനിച്ചിരുന്നു. അഞ്ചു മിനിട്ട് കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ക്വിസ് മാസ്റ്ററടക്കം മത്സരം നടത്താൻ നിയോഗിക്കപ്പെട്ട രണ്ട് അധ്യാപകർ ഹാളിലെത്തി. അപ്പോഴും എന്നെ വിടാതെ പിന്തുടർന്ന് കൊണ്ടിരുന്ന 'എന്റെ നിഴൽ' ജനാലയിലൂടെ എന്നെ നോക്കി കണ്ണിറുക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ആകെ പത്തു ചോദ്യങ്ങളാണ്. വാശിയേറിയ മത്സരം. മുമ്പേ പഠിച്ചുവെച്ച 'ഗാലിബും', 'ഇഖ്ബാലിന്റെ സിയാൽകോട്ടു'മൊക്കെ ഇടക്കെപ്പോഴോ എന്റെ രക്ഷക്കെത്തി. ഒമ്പതു ചോദ്യങ്ങൾ പൂർത്തിയാവും വരെ ഞാൻ സ്കോർ ബോർഡിലേക്ക് നോക്കിയതേയില്ല. പത്താം ചോദ്യത്തിന് മുമ്പ് ഞാൻ ചെറുതായി ബോർഡിലേക്കൊന്നു കണ്ണയച്ചു. എനിക്കും, തൊട്ടടുത്തിരിക്കുന്ന കുട്ടിക്കും എട്ട് പോയിന്റു വീതം. അവസാന ചോദ്യം മത്സരഫലം നിർണ്ണയിച്ചേക്കും. 'ഇതും എളുപ്പമാവണേ...' ഞാൻ കണ്ണടച്ചു പടച്ചോനെ വിളിച്ചു. ക്വിസ് മാസ്റ്ററുടെ ശബ്ദം മുഴങ്ങി. 'ചാന്ദ് പാഗൽ ഹെ എന്നത് ആരുടെ കൃതിയാണ്?' എനിക്കെന്റെ കാതുകളെ വിശ്വസിക്കാനായില്ല. എന്റെ മനസ്സിൽ സന്തോഷം തിരതല്ലി. 'ഉത്തരം എനിക്കറിയാം...' 10) എന്ന് Question നമ്പറിട്ട് ഞാൻ ഉത്തരമെഴുതി. 'റാഹത് ഖുറൈശി ഇൻഡോരി'. അതുകൊണ്ടും തൃപ്തിയാകാതെ തൊട്ടപ്പുറത്ത് ഉറുദു ഭാഷയിലും എഴുതിവെച്ചു. ആ ഉത്തരം ഞാൻ മാത്രമേ എഴുതിയുള്ളൂ. അതോടെ എനിക്ക് ഒന്നാം സ്ഥാനം. നിറഞ്ഞ കയ്യടികൾക്കിടയിൽ നിന്ന് ഞാൻ മത്സരഹാളിന് പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ ടീച്ചറെന്നെ ചേർത്തു പിടിച്ചു. തന്റെ വട്ടക്കണ്ണടക്കു കീഴെ നിന്നും ചാലിട്ടൊഴുകുന്ന ആനന്ദക്കണ്ണീർ തുടച്ചു മാറ്റി അവ്യക്തഭാഷയിൽ പതിയെ എന്റെ കാതിൽ മന്ത്രിച്ചു. ''എനിക്കെന്റെ കുട്ടി റിട്ടയർമെന്റ് ഗിഫ്റ്റ് തന്നല്ലോ''. തൊട്ടടുത്ത ദിവസം സ്കൂൾ അസംബ്ലിയിൽ ഹെഡ്മാഷ് ട്രോഫി സമ്മാനിച്ചപ്പോഴും, പിന്നീട് മൂന്നു മാസത്തെ റിട്ടയർമെന്റ് കാലയളവിലും എത്രയോ തവണ ടീച്ചർ എന്നോട് ഈ വാചകം ആവർത്തിച്ചു പറഞ്ഞു കൊണ്ടേയിരുന്നു. 'എനിക്കെന്റെ കുട്ടി റിട്ടയർമെന്റ് ഗിഫ്റ്റ് തന്നല്ലോ'. (ഫേസ്ബുക്, 11 ഓഗസ്റ്റ് 2020)

കോളേജിലെത്തിയ അസറു ആദ്യവർഷം മുതൽ മൂന്നു വർഷവും കോളേജ് മാഗസിൻ കമ്മിറ്റിയിലെ ഒഴിച്ച് കൂടാനാവാത്ത സാന്നിധ്യമായിരുന്നു. പിന്നീട്, കോളേജ് മാഗസിന്റെ നട്ടെല്ലായി മാറുകയും ചെയ്തു. ഡിഗ്രി ഒന്നാം വർഷം സെന്റ് മേരീസ് കോളേജ് ഹിസ്റ്ററി വിഭാഗം കാലിക്കറ്റ് യൂനിവേഴ്സിറ്റിയുമായി സഹകരിച്ചു നടത്തിയ ആർക്കിയോളജി എക്സിബിഷനിൽ സംഘാടകനായി എല്ലാ കാര്യങ്ങൾക്കും മുൻപിൽ നിന്ന അസറുവിനെ ഡിഗ്രി അവസാന വർഷം നടന്ന പരിപാടിയിൽ സുമിത്ര ടീച്ചർ പ്രത്യേകം ഓർക്കുന്നുണ്ട്.

സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ ഓട്ടോഗ്രാഫുകൾ ആവേശത്തോടെ കുഞ്ഞു തുണ്ടുകളിൽ എഴുതിവാങ്ങി അവ ഡയറിയിൽ സൂക്ഷിച്ചുവെക്കുന്ന ശീലവും അവന്റെ ഡിഗ്രി കാലത്തെ സമ്പാദ്യങ്ങളിൽ പെട്ടതാണ്.

കോളേജ് കാലത്തു ലഭിച്ച ലൈബ്രറി കൗൺസിൽ സംസ്ഥാന തല വായന മത്സരത്തിലെ മൂന്നാം സ്ഥാനവും ഡിഗ്രി അവസാന വർഷത്തിൽ നേടിയ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ കവിത പുരസ്കാരവും അസറുവിന്റെ എഴുത്തു ജീവിതത്തിലെ പൊൻ തൂവലുകളാണ്. തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ കവിത പുരസ്കാരത്തിന് അർഹനായി എം.ടി വാസുദേവൻ നായരിൽ നിന്ന് അവാർഡ് ഏറ്റുവാങ്ങിയ അനുഭവം വളരെ ഹൃദ്യമായി അസറു പറയുന്നതിങ്ങനെ:

കഴിഞ്ഞ കൊല്ലം. കോളേജിലെ മൂന്നാം വർഷ പ്രൊജക്ടിന്റെ തിരക്കുകൾക്കിടയിലാണ് തുഞ്ചൻ ഉത്സവം കടന്നു വരുന്നത്. ഇത്തവണ ഞാൻ പോകുന്നില്ലെന്ന് ലീല ടീച്ചറോട് പറഞ്ഞു. 'ന്റെ മോൻ പോകണം. ഇപ്രാവശ്യം എന്തായാലും കവിത രചന മത്സരത്തിൽ പങ്കെടുക്കണം'. ലീല ടീച്ചർ തറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞപ്പോൾ പോകാതിരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അങ്ങനെ അടുത്ത വെള്ളിയാഴ്ച ദിവസം മത്സരത്തിനായി തുഞ്ചൻ പറമ്പിലെത്തി. അൽപസമയം കഴിഞ്ഞയുടനെ കവിത മത്സരം ആരംഭിക്കുന്നുവെന്ന അനൗൺസ്മെന്റ് വന്നു. പത്തു നാല്പത് മത്സരാഥികളുണ്ട്. എനിക്കാണെങ്കിൽ വരികളൊന്നും വരുന്നില്ല. ഒടുവിൽ സഹികെട്ട് കുറേ നേരം 'ശാരികപ്പൈതലേ' നോക്കിയിരുന്നപ്പോൾ എന്തൊക്കെയോ ചില വരികൾ മനസ്സിലേക്കോടി വന്നു. അവയെ ആറ്റിക്കുറുക്കി കടലാസിലേക്ക് പകർത്തി. മത്സരം

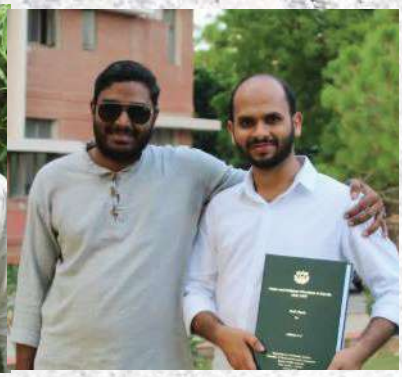

കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വലിയ പ്രതീക്ഷയൊന്നുമില്ലാതെ അവിടെ നിന്നും മടങ്ങി. അടുത്ത ദിവസം ഉച്ചക്കാണ് തിരൂരിൽ നിന്ന് കമൽ സാറിന്റെ വിളി വരുന്നത്. ''ഇപ്രാവശ്യത്തെ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ കവിത പുരസ്കാരത്തിന് താങ്കൾ അർഹനായിരിക്കുന്നു. നാളെ നടക്കുന്ന സമാപനസമ്മേളനത്തിൽ എം.ടി സാറിൽ നിന്ന് അവാർഡ് വാങ്ങാൻ എന്തായാലും എത്തണം''. ഫോൺ കട്ട് ചെയ്തപ്പോഴേക്കും എന്റെ കൈകാലുകൾ വിറക്കാൻ തുടങ്ങി. ആ സമയത്തെ എന്റെ വികാരമെന്തായിരുന്നു എന്ന് എനിക്കറിയില്ലായിരുന്നു. ലീല ടീച്ചറെ വിളിച്ചു, വിറച്ചുകൊണ്ട് കാര്യം പറഞ്ഞു. ടീച്ചർ വിവരം മുൻകൂട്ടി അറിഞ്ഞ പോലെ ഒരു വാചകം പറഞ്ഞു കൊണ്ടേയിരുന്നു: ''എനിക്കപ്പഴേ അറിയാമായിരുന്നു. എനിക്കപ്പഴേ അറിയാമായിരുന്നു''. അടുത്ത ദിവസം ഉച്ചയ്ക്കാണ് വീട്ടിൽ നിന്നിറങ്ങുന്നത്. ഇന്നലെ വിവരമറിഞ്ഞ നിമിഷം തൊട്ട് മനസ്സ് തുഞ്ചൻപറമ്പിലായിരുന്നു. ബസിലെ ജനാലയിൽ തലവെച്ചു കിടന്നപ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിൽ സന്തോഷം അലതല്ലി. വർഷങ്ങൾക്കു ശേഷം എനിക്ക് എം.ടി സാറിനെ കാണാൻ ഒരവസരം ഒത്തുവന്നിരിക്കുന്നു. മനസ്സ് ബസിനേക്കാൾ വേഗതയിൽ തുഞ്ചന്റെ മണ്ണിലേക്ക് കുതിച്ചുപാഞ്ഞു. മൂന്ന് മണിയോടെ ദേഹവും അവിടെയെത്തി. പ്രധാനകവാടം കടന്നയുടനെ തിരൂരിലെ കമൽ സാറിനെ കണ്ടു. കണ്ട മാത്ര മറ്റു മുഖവുരകളൊന്നുമില്ലാതെ ഞാൻ സാറിനോട് ചോദിച്ചു : ''എം.ടി സാർ എത്തിയോ?'' ''സാർ വരാമെന്നു പറഞ്ഞിരുന്നു. പക്ഷെ, ഉറപ്പില്ല. ഇന്നലെ രാത്രി എന്തോ വല്ലാതെ ഛർദിച്ചു എന്ന് പറഞ്ഞിരുന്നു'' അദ്ദേഹം മറുപടി പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടതോടെ എന്റെ ഹൃദയം കുറേ നേരത്തേക്ക് സ്തംഭിച്ചു. അതു വരെ എന്റെ മനസ്സിൽ മുളപൊട്ടിയ സന്തോഷത്തിന്റെ നാമ്പുകളെല്ലാം ക്ഷണനേരം കൊണ്ട് കത്തിക്കരിഞ്ഞു. ആ പുകപടലങ്ങൾ എനിക്കു ചുറ്റും ഇരുട്ടു നിറച്ചു. എന്റെ മനസ്സാകെ വെന്തുനീറാൻ തുടങ്ങി. അവിടെക്കണ്ട പരിചയക്കാരോടൊക്കെ ചിരിച്ചെന്നു വരുത്തി ഞാൻ സമ്മേളന ഹാളിലേക്ക് നടന്നു. ആരാലും ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടാതെ ഒരു മൂലയിൽ വിഷണ്ണനായി തല കുനിച്ചിരുന്നു. ''അവാർഡ് ജേതാവ് സ്റ്റേജിലേക്ക് കയറിയിരിക്കണമെന്ന്'' മൈക്കിലൂടെ രണ്ടു തവണ അനൗൺസ് ചെയ്തതൊന്നും ഞാൻ അറിഞ്ഞതേയില്ല. ഒടുവിൽ സംഘാടകരിൽ നിന്നാരോ സ്റ്റേജിൽ നിന്നും എനിക്കു നേരെ ആംഗ്യം കാണിച്ചു. ഞാൻ യാന്ത്രികമായി നടന്നു ചെന്നു.

സമാപന സമ്മേളനം ആരംഭിക്കുന്നുവെന്നു മൈക്കിലൂടെ വീണ്ടും അനൗൺസ്മെന്റ്. പെട്ടെന്ന് ആളുകളൊക്കെ ഇരിപ്പിടങ്ങളിൽ നിന്ന് എണീക്കാൻ തുടങ്ങി. കാര്യമറിയാതെ ഞാനും എഴു

ന്നേറ്റു. അടുത്തിരിക്കുന്നൊരാളോട് ഞാൻ കാര്യം തിരക്കി. ''വാസുവേട്ടൻ വന്നിരിക്കുന്നു...'. ''എന്ത്?'' വിശ്വാസം വരാത്ത പോലെ ഞാൻ ഒന്നൂടെ ചോദിച്ച. ''എം.ടി സാർ വന്നിരിക്കുന്നൂന്ന്'' അദ്ദേഹം കനപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു. എന്താണ് സംഭവിക്കുന്നതെന്നറിയാതെ ഞാൻ വിയർക്കാൻ തുടങ്ങി. വെന്തു വെണ്ണീറായ എന്റെ ഹൃത്തടത്തിലേക്ക് സന്തോഷത്തിന്റെ ഇടവപ്പാതി പെയ്തിറങ്ങി. അദ്ദേഹം കാറിൽ നിന്നിറങ്ങി വരുന്നതു തൊട്ട് ഞാൻ കണ്ണിമ ചിമ്മാതെ നോക്കി നിന്നു. വാക്കുകളുടെ, അനുഭവങ്ങളുടെ ഗിരിശൃംഘങ്ങൾ താണ്ടിയ ആ വലിയ മനുഷ്യൻ തുഞ്ചൻ പറമ്പിലെ ചെറിയ കോണിപ്പടികൾ കയറാൻ അടുത്തുള്ളവരുടെ കൈ പരതുന്ന കാഴ്ച കണ്ടെന്റെ കണ്ണുകൾ ഈറനണിഞ്ഞു. യോഗം തുടങ്ങി. ആ മഹനീയ വേദിയിൽ മലയാള ഭാഷയുടെ തിലകക്കുറിയായ മാടത്ത് തെക്കേപ്പാട്ട് വാസുദേവൻ നായരുടെ നിഴലിൽ ഓരംപറ്റി വിനീത വിധേയനായി ഈ ഞാനുമിരുന്നു. ഒടുവിൽ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ കവിത പുരസ്കാരം സാറിൽ നിന്ന് ഏറ്റുവാ ങ്ങിയ ആ നിമിഷം ഈ ലോകം മുഴുവൻ എഴുന്നേറ്റ് നിന്ന് എന്നെ അഭിവാദ്യം ചെയ്യുന്ന പ്രതീതിയായിരുന്നെനിക്ക്. ആ മഹാ വൃക്ഷം തന്റെ ശിഖരങ്ങൾ കൊണ്ടെന്നെ ചേർത്തു പിടിച്ചു. നന്നായി വരുമെന്നും കുട്ടി എഴുതിക്കൊണ്ടേയിരിക്കണമെന്നും ഹൃദയം കൊണ്ടെന്നെ ആശീർവദിച്ചു. സാർ ഇവിടെ വരില്ലേ എന്നായിരുന്നു എന്റെ പേടിയെന്നു ഞാനദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞപ്പോൾ തിരികെ ചെറു പുഞ്ചിരിയാൽ ആ വലിയ മനുഷ്യൻ എനിക്കു മറുപടിയോതി: ''തുഞ്ചന്റെ മണ്ണിലേക്ക് വരാതെ വാസു എങ്ങോട്ടു പോകാനാണ്...'. (ഫേസ്ബുക്, 15 ജൂലൈ 2020)

കോളേജ് ജീവിതത്തിലെ ഓരോ നേട്ടങ്ങളും അനുഭവങ്ങളും ഒരു സാമൂഹിക പ്രവർത്തകൻ, വിദ്യാർഥി നേതാവ് എന്ന വളർച്ചയിലേക്കുള്ള വലിയ ചവിട്ടു പടികളായിരുന്നു. 2018 ൽ ഡിഗ്രി പഠന കാലത്തു ഐ.എ.എസ് ഉദ്യോഗസ്ഥനായ മുഹമ്മദലി ശിഹാബിന്റെ 'വിരലറ്റം' പുസ്തകത്തെക്കുറിച്ചെഴുതിയ ചെറിയ കുറിപ്പിൽ അദ്ദേഹവുമായി അവൻ സൂക്ഷിക്കുന്ന വ്യക്തിപരമായ പരിചയത്തെ കുറിച്ച് സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. അദ്ദേഹം തന്റെ ഫേസ്ബുക് പേജിൽ അസറുവിന്റെ കുറിപ്പ് പങ്കുവെക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അന്ന് മുതലേ പുസ്തകങ്ങൾക്കൊപ്പം ആളുകളെ വായിക്കാനും അവരുമായി ഹൃദ്യമായ ബന്ധം സൂക്ഷിക്കുവാനും അസറുവിനറിയാമായിരുന്നു.

മത-രാഷ്ട്രീയ പാർട്ടികളുടെ വിദ്യാർഥി നേതാവായും സാമൂഹിക പ്രവർത്തകനായും ഓടി നടക്കുമ്പോൾ കൂടെ കൊണ്ടുനടന്ന വായനയും ചിന്തകളും അസറുവിന് ഒരു നേതാവിന് വേണ്ട എല്ലാ ബൗദ്ധിക വിഭവങ്ങളും നൽകി. പുതിയ പദ്ധതികളും ആലോചനകളുമായി നിരന്തരം നേതാക്കളോടും അധ്യാപകരോടും സഹപ്രവർത്തകരോടും ഇടപഴകുമ്പോഴൊക്കെ ദീർഘ ദൃഷ്ടിയോടെ സരസമായ വാക്കുകളിലൂടെ വളച്ചുകെട്ടലുകളില്ലാതെ കാര്യങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ചു. ഒട്ടും സങ്കീർണ്ണമല്ലാതെ പദ്ധതികളുടെ നടപ്പു രീതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച അവൻ എല്ലാവർക്കും ഉൾക്കൊള്ളാവുന്ന രീതിയിൽ, കൃത്യവും വ്യക്തവുമായി തന്റെ ബൗദ്ധിക മണ്ഡലത്തെ മറ്റുള്ളവർക്ക് മുന്നിൽ നിവർത്തി വെച്ചു.

പുസ്തകങ്ങൾ സൂക്ഷ്മതയോടെ മടുപ്പൊട്ടുമില്ലാതെ ചെറുപ്പം മുതലേ വായിച്ചു ശീലിച്ച അസറു ആളുകളെയും ആൾക്കൂട്ടങ്ങളെയും കൂടുതൽ ആവേശത്തോടെ വായിച്ചു. അവർക്കിടയിൽ രാത്രിയും പകലുമില്ലാതെ ഓടി നടക്കുമ്പോഴും മൂന്നാം നിലയിലെ തന്റെ പുസ്തക ശേഖരത്തിലെ പുസ്തകങ്ങൾ മറിച്ചു നോക്കി, അവയെക്കുറിച്ച് വാചാലനായി തന്റെ എഴുത്ത് തുടർന്നു.

ഒടുവിൽ, ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റി പ്രൊഫസറായിരുന്ന അന്തരിച്ച നവാസ് നിസാർ സാഹിബിനെ കുറിച്ചുള്ള പുസ്തകവും, ഡൽഹിയിൽ ഉപരിപഠനത്തിനായെത്തുന്ന വിദ്യാർഥികൾക്കുള്ള കൈപ്പുസ്തകവും തയ്യാറാക്കുന്നതിന്റെ ആഗ്രഹം ബാക്കി വെച്ചാണ് അസറു നമ്മിൽ നിന്നും പിരിയുന്നത്.

നൂർ നഗറിലെ മൂന്നാം നിലയിലെ ഗ്രാനഡ റൂമിൽ പൊന്നു പോലെ അസറു സൂക്ഷിച്ച പുസ്തകങ്ങളിപ്പോൾ ബിഹാർ - കിഷൻഗഞ്ചിലെ ഖുർതുബയുടെ ലൈബ്രറിയിൽ വിദ്യാർഥികൾക്ക് പുതിയ ആകാശങ്ങൾ കാണിക്കുന്നുണ്ടാവണം.

ആത്മീയ വാണിഭം; ചില യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ

ദൈവം എന്താണ്? ആരാണ്? ഈ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് നൂറ്റാണ്ടുകളോളം പഴക്കമുണ്ട്. ഈ വിശാല പ്രപഞ്ചത്തെ സൃഷ്ടിച്ച് പരിപാലിക്കുന്നതിൽ അജയ്യമായ ഒരു ശക്തിയുടെ അചഞ്ചലമായ കൈകടത്തലുണ്ടെന്നതിൽ ഭൂരിപക്ഷം വരുന്ന ലോക ജനതക്ക് സംശയമില്ല. നൂറ്റാണ്ടുകളായി നില നിന്നിരുന്ന സമസ്യകളെ ശാസ്ത്ര ലോകം ഒരു ഏകീകൃത സ്വഭാവത്തിലേക്ക് എത്തിക്കുകയാണുണ്ടായത്. ദൈവം എന്നത് ഒരു ശക്തിയാണെന്നും വിശ്വാസത്തിനനുസരിച്ച് പലരും അതിന് പല രൂപങ്ങൾ നൽകുകകയാണെന്നും ലോകം നിഗമനത്തിലെത്തിച്ചേർന്നു. ഈ വിശ്വാസത്തെ പലരും പല രീതിയിലാണ് ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയത്. മനുഷ്യന്റെ ആത്മീയ വളർച്ചക്ക് ഉതകും വിധം വിശ്വാസത്തെ പ്രായോഗികമാക്കിയവർ അനവധിയാണ്. ഇതിന് അപവാദമായാണ് ആൾദൈവങ്ങളെന്ന സങ്കൽപം രൂപം കൊള്ളുന്നത്. മനുഷ്യന് ദൈവത്തിന്റെ പദവിയിലേക്ക് ഉയരാം, 'രണ്ടാം ദൈവം' എന്നിങ്ങനെയുള്ള സന്ദേശമാണ് ഇത് ലോകത്തിന് നൽക്കുന്നത്.

യഥാർഥ വിശ്വാസത്തിന് കൈമോശം സംഭവിക്കുമ്പോഴാണ് മറ്റൊരു ശക്തി എന്നതിലേക്ക് പലരും എത്തിപ്പെടുന്നത്. ഇത്തരം ബലഹീന മനസ്സുകളേയാണ് ആൾദൈവങ്ങൾ മുതെലെടുക്കുന്നതും. പ്രധാനമായും വികലമായ വിശ്വാസങ്ങളുടെ മറവിൽ രൂപം കൊള്ളുന്ന ഇത്തരം സങ്കൽപങ്ങൾ ഇന്ത്യയിൽ അതിന്റെ മൂർധന്യാവസ്ഥയിൽ എത്തിയത് 17-ാം നുറ്റാണ്ടോടുകൂടിയാണ്. പ്രബുദ്ധ കേരളത്തിന്റെ സ്ഥിതിയും മറ്റൊന്നല്ല. സ്വാമി വിവേകാനന്ദൻ ഭ്രാന്താലയമെന്ന് വിശേഷിപ്പിച്ചത് കേരളത്തെയാണല്ലോ. സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം നിരവധി പ്രക്രിയകളിലൂടെ ഭാരതത്തിന്റെ സാമ്പ്രദായിക വിശ്വാസങ്ങളിൽ കാര്യമായ മാറ്റം സംഭവിച്ചെങ്കിലും വിശ്വാസം ഇതിന് അപവാദമായി നില കൊണ്ടു. ഈ മേഖലകളിലേക്ക് കടന്ന്

വരുന്നവരുടെ ലക്ഷ്യം വ്യത്യസ്തമാണ്. ഇന്ത്യയിൽ, വിശിഷ്യ കേരളത്തിൽ ഇത്തരക്കാരുടെ എണ്ണം ക്രമേണ വർധിച്ചതിന് ആഗോളവത്കരണത്തിന് മുഖ്യമായ ഒരു പങ്കുണ്ട്. തൊണ്ണൂറുകളോടെയാണ് ശക്തമായ സോഷ്യലിസ്റ്റ് മുഖമുണ്ടായിരുന്ന ഇന്ത്യയിലേക്ക് ആഗോളവത്കരണം കടന്നു വന്നത്. രാജ്യത്തിന് ശക്തവും വ്യക്തവുമായ ഒരു അടിത്തറയും ദൂര വ്യാപകമായ ദോഷഫലങ്ങളും ഇതിലൂടെ സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിലൊന്നാണ് രാജ്യത്തെ യുവാക്കളുടെ തൊഴിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടത്. സ്വാതന്ത്ര്യകാലത്ത് യുവാക്കളിൽ രൂപപ്പെട്ട കടുത്ത നിരാശയേക്കാൾ വലിയ പ്രത്യാഘാതങ്ങളൾ ഇത് സൃഷ്ടിച്ചു. നിലനിൽപ്പിനായി അവർ കിണഞ്ഞ് പരിശ്രമിച്ചെങ്കിലും വിദേശ ശക്തികളോട് കിടപിടിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ സാമ്പത്തിക സ്രോതസ്സോ മാനസ്സികോർജ്ജമോ അവർക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇത്തരം നിരാശയിൽ നിന്നാണ് ആത്മീയ വാണിഭം എന്ന പ്രക്രിയ രൂപപ്പെട്ടത്. സമീപ കാലത്ത് ഇത് ഏറ്റവും ശക്തമായത് 21-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ തുടക്കത്തോടെയാണ് എന്നതോർക്കുക. ആത്മീയ വാണിഭത്തിനപ്പുറത്തേക്ക് വമ്പൻ സാമ്പത്തിക ക്രമക്കേടുകൾ നടത്താൻ പോലും യുവത തയ്യാറായി.

വർത്തമാനകാല സാഹചര്യവും ഇതിൽ നിന്നും വിഭിന്നമല്ല. സാങ്കേതികതയുടെ പുതിയ സാധ്യതകളെ പരമാവധി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയാണ് ഇവ നിലനിർക്കുന്നത്. ഭരണകൂടങ്ങൾക്കു മേലുള്ള ശക്തമായ സ്വാധീനം ഇവർക്ക് കരുത്തുപകരുന്നു. ഇതിനെതിരെ നടക്കുന്ന വിമത സ്വരങ്ങളെ അടിച്ചൊതുക്കുന്നതും വർത്തമാനകാല യാഥാർഥ്യമാണ്. മഹാരാഷ്ട്രയിൽ ആൾദൈവവ വിരുദ്ധ പോരാട്ടങ്ങക്ക് നേതൃത്വം നൽകിയ മഹാരാഷ്ട്ര അന്ധ-ശ്രദ്ധ നിർമൂലൻ സമിതിയുടെ സ്ഥാപകനും 'സാധനാ' മാഗസിൻ എഡിറ്ററുമായ നരേന്ദ്ര ദഭോൽക്കറെ പൂനയിൽ വെടിവെച്ചു കൊന്നത് രണ്ടുവർഷം മുമ്പാണ്. ആൾ ദൈവങ്ങളുടെ പൊള്ളത്തരങ്ങൾ തുറന്നു കാണിക്കുന്ന 'പി.കെ' എന്ന സിനിമ പ്രദർശിപ്പിച്ചതിന് ഇന്ത്യയിൽ അടിച്ചു തകർത്ത തിയേറ്ററുകൾക്ക് കണക്കുകളുണ്ടോ... ഇത്തരം വിമതശ്രമങ്ങളെ ഇല്ലാതാക്കാൻ തന്നെയാണ് സാമ്പ്രദായിക രാഷ്ട്രീയകക്ഷികൾ പോലും മുന്നിട്ടിറങ്ങുന്നത്. രാജ്യത്തിന്റെ പുരോഗതിക്കാവശ്യം ഇതാണോ?

പത്തു വർഷങ്ങൾക്ക് മുമ്പ്, വ്യക്തമായ ക്രാന്ത-ദർശനത്തോടെ കെ.പി.എസ് പയ്യനടം രചിച്ച നാടകമാണ് 'രാമൻ ദൈവം'. തൊഴിലില്ലാതെ അലഞ്ഞു നടന്ന തുല്യദുഃഖിതരായ രണ്ടു ചെറുപ്പക്കാരുടെ സംഗമമാണ് ഇതിന്റെ പശ്ചാത്തലം. പിന്നീടങ്ങോട്ട് ജീവിക്കാനുള്ള വ്യഗ്രതയിൽ ഇവർ തെരഞ്ഞെടുത്ത മാർഗ്ഗം ആത്മീയ വാണിഭം തന്നെയായിരുന്നു. ദിവ്യപുരുഷൻ എന്നതിനപ്പുറം ദൈവം എന്ന രീതിയിലേക്ക് മാറുന്നതാണ് നാടകത്തിന്റെ ഇതിവൃത്തം. ഏതോ ഒരു കുഗ്രാമത്തിൽ ജനിച്ച ഒരു ഗ്രാമീണന്റെ മകൻ ദൈവമായതും അനവധി സമ്പത്തിന്റെ ഉടമയായി മാറുന്നതും ക്ഷണനേരം കൊണ്ടാണ്. രാമൻ ദൈവത്തെ ചുറ്റിപറ്റിയുള്ള ആത്മീയ അന്തരം നാടകത്തിന്റെ ചുരുളഴിയുമ്പോഴും പണമുണ്ടാക്കാനുള്ള കൂട്ടാളികളുടെ വ്യഗ്രത ചിരിക്കാൻ വക നൽകുന്നതാണ്. പ്രിയതമൻ ദൈവമായതറിഞ്ഞ് ഓടിയെത്തുന്ന ഭാര്യയെയും പിതാവിനെയും പടിക്ക് പുറത്തു നിർത്താൻ ഇവർ കാട്ടിക്കൂട്ടുന്ന കോപ്രായങ്ങളെ കെ.പി.എസ് തന്മയത്തത്തോടെ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭവ്യതയിൽ തുടങ്ങിയ സംരംഭം, മതങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള തമ്മിലടിയായി മാറുന്നത് ആധുനികകാലത്തെ പലരുടെയും ആത്മീയ പരിസരം ഓർമിപ്പിക്കുന്നു.

ദൈവത്തെ സ്വന്തമാക്കാനുള്ള പലരുടെയും ശ്രമം അവസാനം രാമന്റെ മരണത്തിലേക്ക് നയിക്കുന്നതോടെയാണ് നാടകത്തിന്റെ യവനിക താഴുന്നത്. നാട്ടിലെ സംഭവവികാസങ്ങളെ മുൻനിർത്തി തെറ്റിദ്ധരിക്കപ്പെടുന്ന ആത്മീയതക്കെതിരെ ശക്തമായ നിലപാടെടുക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയിലേക്കാണ് കെപിഎസ് വിരൽ ചൂണ്ടുന്നത്. ശക്തമായ നിയമനിർമാണത്തിലൂടെ ഇതിനെ പിടിച്ചു കെട്ടാത്ത കാലത്തോളം നമ്മുടെ ജനത നന്നാവില്ല. ഡോ. ദഭോൽക്കർ പറഞ്ഞതുപോലെ...നിയമം സമൂഹത്തെ മാറ്റുകയില്ല എന്ന വാക്യം അർധസത്യം. നിയമമില്ലാത്ത സമൂഹം മാറുകയില്ല എന്നതു പൂർണ സത്യം.

കുളം

കവിഞ്ഞൊഴുകാതെ
തളം കെട്ടിയ,
പഴുത്ത ജലം
പാതിയിലേറെയും പായല്മൂടി,
പടവുകളിടിഞ്ഞ്,
അഴുക്കും അടയാളങ്ങളും
ആഴങ്ങളിലേയ്ക്കാതുക്കുന്ന
ഒരു പുരാബിംബം.
കടവില്
കാലത്തിന്റെ നീരാട്ട്.
ബാല്യങ്ങള്ക്ക് മായാദൃശ്യം
യൗവനങ്ങൾക്ക് പ്രണയ ജലം.

അനാഥർക്ക് മാതൃസ്പർശം.

ഓർമയുടെ അലക്കുള്ളില്

സമൂഹസ്നാനത്തിന്റെ
ചരിത്രഘട്ടം.
പരിമിതിയുടെ
ജ്യാമിതീയരൂപം.
കടലിന്റെ പരപ്പും
പുഴയുടെ ഒഴുക്കുമില്ലാതെ,

പ്രൗഢിയുടെ പിന്നാമ്പുറങ്ങളില്

സർവ മാലിന്യങ്ങളും
ഒലുമ്പിതീർക്കുന്ന
തടവുജലം.

കുളംകലക്കി മീൻപിടുത്തം
കരക്കാരുടെ വേനല് വിനോദം.
മരണഭയം പൂണ്ട്
മത്സ്യങ്ങൾ
പിടഞ്ഞുതുള്ളുമ്പോൾ,
കുളം
രഹസ്യങ്ങളുടെ
രഹസ്യങ്ങളിലേക്ക്
താനേയൊതുങ്ങുന്നു.
പിന്നെ
ഉഴുതുമറിക്കപ്പെട്ട
മനസ്സും ശരീരവുമായ്
മഴകാത്തുകൊണ്ടുള്ള
ഒരേ കിടപ്പ്

പുറത്ത് മഴയാണ്

കാലത്തിന്റെ തിറയാട്ടം
വേനലിൽ പെരുകിപ്പെരുകിയോ
രഴുക്കു മടയാളങ്ങളും
താനെ ആഴങ്ങളിലേക്കൊതുങ്ങുന്നു
ഇരുളിന്റെ നഗ്നമാം മേനിയെ വഞ്ചിച്ച്
ഇമ ചിമ്മി മഴ വീണ്ടും പെയ്തേയിരുന്നു.
അകത്ത്,
കവിതയുടെ കനലിനിയുമണഞ്ഞിട്ടില്ല.
അണയാത്തതെന്തു നീ...
മഷി...
വറുതിയാമടുക്കളയില്
മാതൃഹൃദയം വിതുമ്പുന്നു:
'ദാരിദ്രത്തേന് നുകരാനിനി വയ്യ'
ഞാൻ ചിരിച്ചു.
ഇനിയും ഗ്രഹിച്ചൊരു ആത്മസംതൃപ്തികൾ
ഇമ്പം നിറക്കുമീ വീഥികളില്
ചിതലേറിയൊരോർമകൾ
ഹൃത്തിന് പതിക്കുമ്പോൾ
ഇതുമാത്രം മതിയെനി-
ക്കിതു തന്നെ ജീവിതം.

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

മഴ...

എനിക്ക് കവിതയായിരുന്നു
പ്രണയമെന്നതിൽ പൂത്തുനിന്നപ്പോൾ
പേരറിയാത്ത നിര്യാതികളാൽ
എഴുതിത്തീരാത്ത കവിത
എനിക്ക് സംഗീതമായിരുന്നു
ഗൃഹാതുരമാം ഓർമകൾ
ആത്മാവിൽ പെയ്തിറങ്ങുന്നു
ആർഭ്രമം സംഗീതം
എനിക്ക് നൊമ്പരമായിരുന്നു.
വിരഹത്തിന്റെ കൊടുംചൂടിൽ
കാത്തിരിപ്പിന്റെ ഉഷ്ണക്കാറ്റിൽ
നീറിപ്പുകയുന്ന നൊമ്പരം
എനിക്ക് തേങ്ങലായിരുന്നു
നവ സ്വപ്നങ്ങളെ താലോലിക്കുന്ന

അസ്വസ്ഥമായ മനസ്സിൽ
അറിയാതെയെത്തും തേങ്ങൽ
എനിക്ക് നടുക്കമായിരുന്നു.
പ്രിയപ്പെട്ടതെല്ലാം തട്ടിയെടുത്ത്
ജീവിതം അനാഥമാക്കപ്പെടുവേ
ഭീതിയിലാഴ്ത്തുന്ന നടുക്കം
ഒരു പ്രതിഭാസമായിരുന്നു.
പല ഭാവങ്ങളിൽ, പല താളങ്ങളിൽ

ഹൃദയത്തിലാഴ്ന്നിറങ്ങുന്ന
പൊഴ്തൊഴിയാത്ത മഹാപ്രതിഭാസം.

ബലിച്ചോറിന്റെ ചിരി

മുന്നിലായ് നിള തെല്ലു ദൂരത്തായ്
ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും കാക്കക്കൂട്ടം
മുകുന്ദനാമം ചൊല്ലിയരയാലിലച്ചാർത്തില്
ചേക്കേറു മാഞ്ചാക്കള്ക്കൊരിലയില്
വിളമ്പിയ ബലിച്ചോറ് ചിരിക്കുന്നു

കാർമികന് മന്ത്രം പോലെ ചൊല്ലുന്നു, നിലത്തായ്
നീരു വീഴ്ത്തുക എള്ളുമിത്തിരിപ്പൂവും ചേർക്ക
മുന്നിലായ് വിരിച്ചിട്ട ഭർഭയിൽ പിതൃക്കളെ
മെല്ലെ യാവാഹിച്ചന്നം നൽകുകയെന്നിങ്ങനെ

ഓർമത്തണുപ്പും ചേർത്ത് ബലിച്ചോറ് കഴിച്ചപ്പോള്
ചിതയൊന്നാളിക്കെട്ടു മനസ്സിൽ നെഞ്ചിൽകൂട്ടിൽ
കർമങ്ങൾ കഴിഞ്ഞിട്ടമ്മയെഴുന്നേൽക്കുമ്പോഴെല്ലാം
കണ്ടിട്ടും കാണാമട്ടിലൊഴുകി നിളാനദി
നേടിയെതെല്ലാം വ്യഥമെന്ന
നേരത്തെ വന്നെത്തേണ്ടതിവിടെ നാം.

ലംബമായ് മേവും നീല

ലംബമായ് മേവും നീല-
ക്കടല് പോല് തിരശ്ശീല
മുമ്പിലോ സൂര്യോദയം
കത്തീടു, മിതിന്നാത്മാ-
വുതിർക്കും പ്രഭാപുര
മെത്രയോ ചരാചര
ജന്മത്തിൽ ജ്വലിക്കുന്നു
മരിച്ചൊരമ്മയെയൊരു നോക്കുകാണ്മെ-
നയല്ക്കാരെത്തുന്നു, അവർ സമാശ്വസ
വചസ്സിൽ കൈകളാൽ തഴുകവേ മന-
സ്സുരുകി തപ്തമാം മിഴിനീരായ് വീഴൂ

അകത്തിതാ കോടി പുതചൊരർമതന്
തലക്കൽ വെച്ചൊരീ നിലവിളക്കിൽ
പരലോകം പൂക്കുന്നതിനു മുമ്പമ്മ-
യൊരു വേള കൂടി തെളിഞ്ഞു കത്തുന്നു.
ചുടുമണൽ കാടിന്റെ നിശ്വാസം നുകരുവാൻ
കടലിന്റെ തീരെത്തത്തിയ ഞാൻ,
കരളിൽ പ്രേമാമൃത മിറ്റിടുമ്പോൾ
കവിതേ, നിൻ കാലൊച്ച കേൾക്കുന്നു.
കുളിരുന്ന കരളിന്നു ശാന്തതയിൽ
മുഴുകി ഞാൻ നിന്നെപ്പുണരുന്നു
ദിക്കെട്ടും തീയാളിടുന്നു, വിശ്വം
നക്കിത്തുടച്ചു വിഴുങ്ങുവാനോ
അല്ലും പകലും അടയാത്ത
കൺകളിൽ

കല്ലിച്ച ക്ഷീണവും പീളക്കെട്ടും
പാറ്റിപ്പാറ്റിക്കൊഴിച്ചിട്ടും
പതിരു പെരുകുന്നു.
ഊറ്റിയൂറ്റിക്കളഞ്ഞിട്ടും
ഉറവ പൊന്തുന്നു.
വീണ്ടലത്തിന് ഹൃത്തിലെന്നോ
ചത്ത സ്വപ്നങ്ങൾ
ചുറ്റുമൊഴുകിപ്പരന്നൊഴുകി
കുമിള പൊന്തുന്നു.
അരിമുല്ലച്ചോട്ടില്ക്കൊഴിയും വസന്തത്തെ
കരിമിഴിക്കോണിൽ തിരഞ്ഞവൻ ഞാൻ
വിത്തുകൾ
അഗ്നിയായൂറി
പാടേ...കുതിർന്നും
അടിവയർ പൊട്ടിപ്പിളർന്നും
സിര പിഴിഞ്ഞി ചോരചാറിയ
നിലവിളി ഭ്രമിയറിയുന്നു
ആർദ്രയാകുന്നു മണ്ണട്ടികൾ
കുളിച്ചീറനാകുന്നു ഉർവര സന്ധ്യകൾ
ഉൾക്കാട് പൂക്കുന്നു
വേരുമ്മകൾ ഉന്മത്തയാക്കി ചിരിക്കുന്നു
പച്ചള് തുടുക്കുന്നു,
നറും പാടങ്ങളായി
ഇരുൾക്കീറി ചുതയുന്നു
ഭോഗാലസ്യത്തിലും...
വാരിച്ചുറ്റുന്നു നീളൻ പുഴമൂടി,
ഋതു ഭ്രമണങ്ങൾ കാവലാവുന്നു
മണ്ണിന്റെ ഗർഭഗൃഹത്തിൽ

പേറ്റു നോവേറി പിടയുന്നു
പുതുജീവന്റെ പുലരിക്കിളുത്തുകൾ
വളരും പടരും
തണലായി വരും
പ്രതീക്ഷകൾ പ്രത്യയശാസ്ത്രം മാത്രം.

മലാല: ഒരു ഗൂഢാലോചന

സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ശബ്ദമുയർത്തിയതിന്റെ പേരിൽ താലിബാൻ ആക്രമണത്തിന് ഇരയായ മലാല യൂസുഫ് സായി ഒരിടവേളക്ക് ശേഷം വീണ്ടും ചർച്ചയാകുകയാണ്. നാഷണൽ കോൺസ്റ്റിറ്റ്യൂഷൻ സെന്ററിന്റെ ലിബർട്ടി പുരസ്കാരമാണ് ഒടുവിൽ മലാലയെ തേടിയെത്തിയ പുരസ്കാരം.

അമേരിക്കൻ വിദ്യാഭ്യാസം പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിന് നേതൃത്വം കൊടുത്ത മലാല യൂസുഫ് സായി എന്ന പെൺകുട്ടിക്ക് വേണ്ടി പാശ്ചാത്യ മാധ്യമങ്ങളും സന്നദ്ധ സംഘടനകളും കേരളത്തിലെ പുരോഗമന വിപ്ലവകാരികളും ഒഴുക്കിയ കണ്ണീരിൽ കണക്കില്ല. ഗസ്സ പട്ടണത്തിൽ മാതാപിതാക്കൾക്കൊപ്പം കെട്ടിപ്പിടിച്ചുറങ്ങുന്ന പിഞ്ചുകുഞ്ഞുങ്ങളെ രാത്രിയിൽ ബോംബിട്ട് കരിച്ചുകളയുന്ന നരാധമന്മാർക്കെതിരേ അവർ മൗനം പാലിക്കുന്നു. കുഞ്ഞിന്റെ തലയിൽ മറീനുകൾ തോക്കുചൂണ്ടി നിൽക്കുന്നതും മാതാപിതാക്കളെ കുട്ടികളുടെ മുന്നിൽ വെച്ച് കൊല്ലുന്നതും ഇവർക്ക് മനുഷ്യാവകാശ ലംഘനമോ ഭീകരതയോ അല്ല.

ഒരു ആക്രമണത്തിലൂടെ മലാലയെ പൊലിപ്പിച്ചു കാട്ടുന്നതിന് പിന്നിലെ പാശ്ചാത്യ ഗൂഢാലോചന നമ്മൾ തിരിച്ചറിയാതെ പോകരുത്.

വാളിനേക്കാൾ ശക്തി പേനക്കാണെന്നാണ് യു.എൻ പ്രഭാഷണത്തിൽ മലാല പറഞ്ഞത്. പതിനായിരക്കണക്കിനു പിഞ്ചുമക്കൾ പലസ്തീനിൽ പൊലിഞ്ഞു വീഴുമ്പോൾ മലാല എന്താണ് പ്രതികരിക്കാത്തത്? ഉത്തരം വ്യക്തം. മലാലയുടെ നാവിന്റെ താക്കോൽ വൈറ്റ് ഹൗസിനുള്ളിൽ ഭദ്രം. അമേരിക്കയും തല്പരകക്ഷികളും അവരുടെ അജണ്ട നടപ്പിലാക്കാനുള്ള ഉപകരണമായി മലാലയെ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുകയാണ്.

ഇന്ത്യാ ഉപഭൂഖണ്ഡത്തിൽ ബ്രിട്ടീഷ് അധിനിവേഷത്തിന് മുമ്പ് തന്നെ മികച്ച വിദ്യാഭ്യാസ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നിരുന്നു എന്നത് ചരിത്ര വസ്തുതയാണ്. സംസ്കാരങ്ങൾ തമ്മിൽ പരസ്പരം കലഹമോ വിദ്വേഷമോ ഇല്ലാത്ത ആ നാളുകളിൽ നീതിയുക്തവും മതത്തിലധിഷ്ഠിതവുമായ വിദ്യഭ്യാസമായിരുന്നു നൽകിയത്. എന്നാൽ ഇതിനെയെല്ലാം ഹൈജാക്ക് ചെയ്താണ് ഇംഗ്ലീഷ് വിദ്യഭ്യാസം ഇവിടേക്ക് കടന്ന് വന്നത്. വെള്ളക്കാരന്റെ താല്പര്യ സംരക്ഷണത്തിന് ഇത് അത്യാവശ്യമായിരുന്നു എന്നതും ചരിത്രം. ഇന്ത്യൻ ഉപഭൂഖണ്ഡത്തിലെ വിദ്യാഭ്യാസ സമ്പ്രദായത്തിന് പകരം രക്തത്തിലും വർണത്തിലും ഇന്ത്യക്കാരും അഭിപ്രായത്തിലും ബുദ്ധിയിലും ഇംഗ്ലീഷുകാരനുമായിന്നു. വിദ്യഭ്യാസ സമ്പ്രദായം കൊണ്ടുവരണമെന്ന് 1835 ൽ സർ ടി.ബി. മൊക്കോളെ ബ്രിട്ടീഷ് പാർലമെന്റിൽ നിർദ്ദേശം വെച്ചിരുന്നു. ഈ വിദ്യാഭ്യാസ സമ്പ്രദായത്തിന് വേണ്ടിയാണ് മലാല മരിക്കാൻ തയ്യാറാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നത്.

സമത്വത്തെക്കുറിച്ചും അനീതിയെക്കുറിച്ചുമായിരുന്നു യു.എന്നിൽ മലാല പ്രസംഗിച്ചത്, എന്നാൽ സമത്വവും നീതിയും അവകാശപ്പെടാൻ കഴിയാത്ത ഒരു സംഘടനയാണ് യുഎൻ. 5 രാഷ്ട്രങ്ങൾക്ക് മാത്രമാണ് അതിന്റെ പരമാധികാരം. ഇസ്രായേലിന്റെ ക്രൂരതകൾക്കെതിരേ ഭൂരിപക്ഷം രാജ്യങ്ങളും യു.എന്നിൽ പലതവണ സ്വരമുയർത്തി. അതിനെയെല്ലാം വീറ്റോ അധികാരം ഉപയോഗിച്ച് അമേരിക്ക തോല്പിച്ചു.

ഈ നാടകങ്ങൾക്കെല്ലാം പുറമെ സ്വന്തം അവകാശങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി പൊരുതുന്നവർക്ക് വേണ്ടി ഒരു മലാല ദിനം. എന്നാൽ, സയണിസ്റ്റ് ബുൾഡോസറിനുള്ളിൽ ഞെരിഞ്ഞമർന്ന് ജീവിതം നഷ്ടപ്പെട്ട റെയ്ച്ചൽ കോറിയുടെ പേരിൽ എന്ത് കൊണ്ട് ഇങ്ങനെ ഒരു ദിനമില്ല. വർഷങ്ങളായി ജയിലിൽ കിടന്ന് ശോഷിച്ച് പോയ ആഫിയ സിദ്ദീഖിയുടെ പേരിലോ റെയിമണ്ട് ഡേവിസ് എന്ന അമേരിക്കൻ നയതന്ത്രജ്ഞൻ വെടിവെച്ചു കൊന്ന ഫായിസിന്റെയോ ഫഹീമിന്റെയോ പേരിൽ ഈ ആർപ്പുവിളികളില്ല. നിരായുധരും നിരപരാധികളുമടങ്ങുന്ന സ്ത്രീകളും കുട്ടിക

ളുമടങ്ങുന്ന 16 അഫ്ഗാനികളെ യുഎസ് സൈനികൻ റോബർട്ട് ബെയിൽസ് കൂട്ടക്കൊല ചെയ്തപ്പോൾ എന്ത് കൊണ്ട് ഇത്രയും മാധ്യമ ശ്രദ്ധ ലഭിച്ചില്ല. ഉത്തരം ഒന്നേയുള്ളൂ. അവരാരും പാശ്ചാത്യ അജണ്ട നടപ്പാക്കാനോ താല്പര്യം സംരക്ഷിക്കാനോ പാകപ്പെട്ടവരല്ല.

ചോദിക്കാനാഗ്രഹിക്കുകയാണ്, അമേരിക്കൻ സൈന്യത്തിന്റെ വെടിയേറ്റോ ഡ്രോൺ ആക്രമണത്തിലോ ആണ് പരിക്കേറ്റതെങ്കിൽ ഇവരെ രാഷ്ട്രത്തിന്റെ മക്കളായി വിശേഷിപ്പിക്കുമായിരുന്നോ, പ്രസിഡന്റും സൈനിക തലവനും ആശുപത്രിയിലെത്തി ആശ്വസിപ്പിക്കുമായിരുന്നോ? 300 സ്ത്രീകളും കുട്ടികളുമാണ് ഡ്രോൺ ആക്രമണത്തിൽ കൊല്ലപ്പെട്ടത്. എന്നാൽ, ഇത് ആരും ശ്രദ്ധിക്കുന്നില്ല. കാരണം, അക്രമികൾ അഭ്യസ്തവിദ്യരും അക്രമത്തെ എതിർക്കുകയും സമാധാനത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നെന്നും നടിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന അമേരിക്കക്കാരാണ്.

ക്രമം

ശിക്ഷ നടപ്പാക്കലായിരുന്നു ആദ്യത്തെ നടപടി, അത് ആരാച്ചാരന്മാർ ഭംഗിയായി നിർവഹിച്ചു. പരിശോധിച്ച ഡോക്ടർ വിധിയെഴുതി മരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇല്ല എന്നു പറയാൻ ജഢം ശ്രമിച്ചെങ്കിലും സാധിച്ചില്ല. പിന്നെ വിചാരണയുടെ ഊഴമായി. ഇര, രക്തസാക്ഷികൾ, കൊല്ലപ്പെട്ടവർ, എന്നെല്ലാം കേട്ടപ്പോഴും നിരാകരിച്ചു കൊണ്ട് എഴുന്നേൽക്കാൻ ജഢം ശ്രമിച്ചു. സാധിച്ചില്ല. അത് അച്ചടക്കത്തോടെ കിടന്ന് കുറ്റപത്രം കേട്ടുബാധിച്ചു. മൂന്നാം ഘട്ടത്തിൽ ജഢം പക്ഷെ, സർവ്വ ശക്തിയും സംഭരിച്ച് എഴുന്നേറ്റു. കാരണം, ആദ്യ രണ്ടു ഘട്ടങ്ങളെയും സാധൂകരിക്കേണ്ട ഭാരിച്ച ഉത്തരവാദിത്തം ജഢത്തിനായിരുന്നു. കുറ്റകൃത്യം നടക്കണമല്ലോ, അതല്ലേ പ്രധാനം.

September 29, 2021

ജാമിഅ മലയാളികൾക്കാർക്കും 'അർഷി ഡയറി' പരിചയപ്പെടുത്തേണ്ട കാര്യമില്ല. അത്രമേൽ ദൈനംദിന ജീവിതവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരിടം. അർഷിയിൽ നിന്നും കുടിച്ച ചായക്കും, ആ ചായ കുടിക്കാൻ വേണ്ടി മാത്രം നടന്ന വഴിദൂരവും എണ്ണിക്കണക്കാക്കാനാവില്ല. കഴിഞ്ഞ ഒരു മാസമായി അർഷിയിലെ ചായക്കൊപ്പം പതഞ്ഞു പൊന്തുന്ന ഒരു വിഷമുണ്ടിവിടെ. നൂർ നഗറിൽ നിന്നും ജോഹ്റി ഫാമിലേക്ക് തിരിയുന്ന, മൂന്നും കൂടിയ മൂലയിൽ അധികമാർക്കും അറിയാത്ത ഒരു കുഞ്ഞു ക്ഷേത്രം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. റോഡിനോട് അതിരിട്ടു നിൽക്കുന്ന ഇതിന്റെ ഗേറ്റ് അടച്ചിടുന്നതിനാൽ പൊതുവേ അതാരും ശ്രദ്ധിക്കാറില്ല. ബഹുഭൂരിപക്ഷം മുസ്ലിം ജനസമൂഹം തിങ്ങിപ്പാർക്കുന്ന നൂർ നഗറിന്റെ ഹൃദയഭാഗത്ത് അമ്പതു വർഷങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് പണികഴിപ്പിക്കപ്പെട്ടതാണ് ആ ക്ഷേത്രം. അന്നു തൊട്ടിന്നോളം ഇവിടെ വസിക്കുന്ന ചുരുക്കം വരുന്ന ഹിന്ദുമത വിശ്വാസികളാണ് ക്ഷേത്രത്തിൽ പൂജ നടത്തി വരുന്നത്. അങ്ങനെ സമാധാനത്തിൽ ജനജീവിതം മുന്നോട്ടുഗമിക്കവേ, ഒരു സുപ്രഭാതത്തിൽ സ്വകാര്യ ബിൽഡിങ് മാഫിയ ക്ഷേത്രത്തോട് അനുബന്ധമായി നിൽക്കുന്ന ധർമശാല പൊളിക്കാൻ ശ്രമം തുടങ്ങി... ഓം പ്രകാശ് എന്ന ഓട്ടോ ഡ്രൈവറാണ് ഈ നീക്കം ആദ്യം തിരിച്ചറിയുന്നത്.

ഇതോടെ പ്രദേശവാസികളാകെ വിഷയം ഏറ്റെടുത്തു. അങ്ങനെ ആദ്യഘട്ടത്തിൽ സ്റ്റേഷൻ ഹൗസ് ഓഫീസറെ വിളിച്ച് സഹായം അഭ്യർഥിച്ചു.

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

നൂർ നഗർ

ഓഫീസര് താന് സ്ഥലത്തില്ല എന്നറിയിച്ചപ്പോള് മടങ്ങിവന്നാലുടനെ സ്ഥലം സന്ദര്ശിക്കണമെന്ന് വീണ്ടും അപേക്ഷിച്ചു. എന്നാല്, അദ്ദേഹം എത്തിയില്ല. സൗത്ത് ഡൽഹി മുനിസിപ്പൽ കോര്പ്പറേഷനുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു. അവിടെ നിന്നും ആരും വന്നില്ല. തുടർന്ന് ഡൽഹി പോലീസിലെ എ.സി.പി, ഡി.സി.പി, കമ്മീഷണർ ഉൾപ്പെടെ മൂന്ന് ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും രേഖാമൂലം പരാതി നൽകിയിട്ടും യാതൊരു നടപടിയുമുണ്ടായില്ല. പക്ഷേ, അങ്ങനെയങ്ങു പിന്മാറാൻ നൂർ നഗർ ജനത തയ്യാറായില്ല. കാരണം, ക്ഷേത്രം നിലകൊള്ളുന്നത് മുസ്ലിംകൾ തിങ്ങിപ്പാർക്കുന്ന ഒരിടത്താണ്. സഹോദരമതസ്ഥർ വളരെ കുറവാണ്. നൂറ്റാണ്ടുകളായി പരസ്പര സൗഹാർദ്ദത്തോടെ സഹവസിക്കുന്ന പ്രദേശം. ഹിന്ദുക്കൾ ആ ക്ഷേത്രം ഉപയോഗിക്കാത്തവണ്ണം ഭൂമാഫിയക്ക് എന്തും ചെയ്യാൻ സാധിക്കും. പക്ഷേ, ക്ഷേത്രം പൊളിക്കപ്പെട്ടാൽ കഥകൾ മാറും. പിന്നീടത് ആർക്കും തടുക്കാനാകാത്തൊരു ദുരന്തമായി മാറും.

പ്രദേശത്ത് പുതുതായി ഉയരുന്ന ബഹുനില കെട്ടിടത്തോട ചേർന്നാണ് ക്ഷേത്രം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പ്രദേശം. 1970 ലെ ഡൽഹി ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റിയുടെ ടൗൺ പ്ലാനിൽ ക്ഷേത്രം ഉണ്ടായിരുന്നതിന്റെ രേഖകളുണ്ട്. അന്നുമുതൽ പൂജയും കീർത്തനവും മറ്റും നടന്നിരുന്ന സ്ഥലമാണ്. സ്ഥലം കൈയേറിയവർ നിലവിൽ പത്തോളം വിഗ്രഹങ്ങൾ പൊളിച്ചു മാറ്റിയിട്ടുണ്ട്.

പോലീസിനെയും മറ്റ് അധികാരസ്ഥാപനങ്ങളെയും സമീപിച്ചിട്ടും ഒരു നീക്കവും ഉണ്ടാകാതിരുന്നതോടെ ശക്തരായ ഭൂമാഫിയകൾക്കെതിരെ പ്രദേശവാസികൾ ഹൈക്കോടതിയെ സമീപിച്ചു. കോടതി നിയമിച്ച സംഘം സ്ഥലം പരിശോധിക്കുകയും ക്ഷേത്രത്തിന്റെ പഴക്കം നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു. ധർമശാല നിലനിന്ന അടിത്തറയുടെ തെളിവുകൾ ഉറപ്പാക്കി.

ഒടുവിൽ സെപ്റ്റംബര് 24-ന് ഡൽഹി ഹൈക്കോടതിയുടെ വിധി വന്നു... ക്ഷേത്രക്കെട്ടിടം സംരക്ഷണത്തിലാക്കാനും പ്രദേശത്ത് നിയമക്രമപ്രശ്നങ്ങളുണ്ടോ എന്ന് നിരീക്ഷിക്കാനും പോലീസിന് ഉത്തരവ് നൽകുകയും ചെയ്തു. ക്ഷേത്രം ഇപ്പോൾ പോലീസ് കാവലിലാണ്.

ഇന്നലെ രാത്രി റിട്ട് ഹരജി ഫയൽ ചെയ്ത നൂർ നഗറിലെ അർഷി ഭായിയുമായി സംസാരിച്ചു. കഴിഞ്ഞ കുറേ ദിവസങ്ങളായി നിരവധി അജ്ഞാത ഫോൺകോളുകളാണ് തനിക്ക് വരുന്നതെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. അതൊന്നും കാര്യമാക്കുന്നില്ലെന്നും നാടിന്റെ സമാധാനം തകർക്കാൻ അനുവദിക്കില്ലെന്നും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു. ഒരു നാടിനെ മുഴുവൻ കലാപത്തിലേക്ക് എടുത്തെറിയാവുന്നത്ര മാരകശേഷിയുണ്ടായിരുന്ന ഒരു നീക്കത്തെ ചെറുത്തുതോൽപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതിന്റെ ചാരിതാർഥ്യത്തിലാണ് ഈ നാടും നാട്ടുകാരുമിപ്പോൾ. പൗരത്വസമരത്തിന്റെ മുറിവുണങ്ങാത്ത ഓർമകളിൽ ജീവിക്കുമ്പോഴും, ഭരണകൂടം കള്ളി തിരിച്ചു മാറ്റി നിർത്തിയ ഇതേ മനുഷ്യർ തന്നെയാണ് വിദ്വേഷത്തിന്റെ ചോരച്ചാലുകൾക്കു മുകളിൽ സമാധാനത്തിന്റെ കൊടി നാട്ടുന്നത്. ഇത് മാനവികതയുടെ നൂർ നഗർ മാതൃക. വർത്തമാനകാല കാലുഷ്യങ്ങൾക്ക് മീതെ ഈ പ്രകാശം പരന്നൊഴുകട്ടെ...

അഹമ്മദ് സാഹിബ്

ഇന്ന് ഫെബ്രുവരി ഒന്ന്, വിശ്വ പൗരൻ ഇ.അഹമ്മദ് സാഹിബിന്റെ ഓർമ ദിനം. ഇന്ത്യൻ പാർലമെന്റിൽ മാറ്റൊലി കൊണ്ട ശബ്ദം. സ്വതന്ത്രരാഷ്ട്രീയത്തിന് ഒരു ദശാസന്ധിക്കിപ്പുറം ദിശ കാണിച്ച വെള്ളി വെളിച്ചം.

പാണക്കാട് സയ്യിദ് മുഹമ്മദലി ശിഹാബ് തങ്ങളുടെ വിയോഗമറിയുമ്പോൾ അഹമ്മദ് സാഹിബ് പഞ്ചാബിലെ കപൂർത്തലയിലായിരുന്നു. വാർത്തയറിഞ്ഞ ഉടൻ കപൂർത്തലയിലെ പ്രസംഗവേദിയിൽ നിന്നും ഒരു സ്പെഷ്യൽ ട്രെയിൻ വഴി ഡൽഹിയിൽ വന്നു. അവിടെ നിന്ന് വിമാന മാർഗം കോഴിക്കോട് എയർപോർട്ടിലേക്ക്... തങ്ങളുടെ ജനാസ മലപ്പുറം ടൗൺഹാളിനു മുന്നിൽ പൊതുദർശനത്തിനുവെച്ച സമയം. സൂചികുത്താൻ ഇടമില്ലാത്ത വിധം തിങ്ങി നിറഞ്ഞ ആൾക്കൂട്ടത്തിനിടയിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട തങ്ങളുടെ ചേതനയറ്റ ശരീരത്തിന് സമീപം ഒരു കൊച്ചു കുഞ്ഞിനെപ്പോലെ അഹമ്മദ് സാഹിബ് പൊട്ടിക്കരഞ്ഞു. കാപട്യമോ, നാടകീയതയോ അറിയാത്ത അദ്ദേഹം വിലപിക്കുന്ന വേദന നിറഞ്ഞ കാഴ്ച കണ്ടു നിൽക്കാനാവാതെ കൂടി നിന്നവരെല്ലാം കരഞ്ഞു.

ബുദ്ധിമുട്ടനുഭവിക്കുന്നവരെയെല്ലാം അദ്ദേഹം കയ്യഴിഞ്ഞു സഹായിച്ചു. ആരെയും അറിയിക്കാതെ, എങ്ങും പരസ്യപ്പെടുത്താതെ, ആര്, എപ്പോൾ വിളിച്ചാലും വലിപ്പ ചെറുപ്പമില്ലാതെ ഫോണെടുത്തു.

ട്രെയിൻ ലേറ്റായത് തൊട്ട് ലോഡ് ഷെഡിങ് മൂലം കറന്റ് പോയാൽ വരെ കേന്ദ്രമന്ത്രി എന്ന നിലയിൽ നിഷ്കളങ്കരായ മനുഷ്യർ അദ്ദേഹത്തെ വിളിച്ചു. മറുവശത്തു നിന്ന് 'നോക്കിയ' ഫോണിലൂടെ നിഷ്കളങ്കമായി ചിരിച്ചു കൊണ്ട് അദ്ദേഹം അവരെ സമാശ്വസിപ്പിച്ചു. താൻ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നത് ആരെയാണെന്ന ബോധ്യം ഓരോ നിമിഷവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്നു.

2017-ൽ പാർലമെന്റ് സംയുക്ത സമ്മേളനത്തെ രാഷ്ട്രപതി അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്നതിനിടയിലാണ് സെൻട്രൽ ഹാളിൽ അഹമ്മദ് സാഹിബ് കുഴഞ്ഞു വീഴുന്നത്. 'റാം മനോഹർ ലോഹ്യ' ആശുപത്രിയിലെ നിർണായക നിമിഷങ്ങൾ. മിനിറ്റുകൾക്ക് മണിക്കൂറുകളുടെ ദൈർഘ്യം. ഒടുവിൽ, എല്ലാ പ്രാർഥനകൾക്കുമൊടുവിൽ അഹമ്മദ് സാഹിബ് ഈ ലോകത്തോട് വിട പറഞ്ഞു. മരണം സം

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

സയ്യിദ് ഹൈദരലി ശിഹാബ്തങ്ങൾ

6 March 2022

പാതിരാത്രി പടി കടന്നെത്തിയ സന്ദർശകന് കാത്തിരിക്കേണ്ടി വന്ന സന്ദർഭമുണ്ടായപ്പോൾ മുതൽ തന്റെ ഉറക്കം വരാന്തയോട് ചേർന്ന മുറിയിലേക്ക് മാറ്റിയ പൂക്കോയ തങ്ങളുടെ ജീവിതത്തിന്റെ തുടർച്ചയായിരുന്നു പ്രിയപ്പെട്ട 'ആറ്റപ്പൂവ്'. ഓരോ ദിനവും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ ഇരട്ടിക്കുകയായിരുന്നു. ഒരു നിമിഷം പോലും വെറുതെയിരിക്കാനുള്ള നേരം ആ ജീവിതത്തിലുണ്ടായിരുന്നില്ല. സുബ്ഹി നിസ്കാരം തൊട്ട് തുടങ്ങുമായിരുന്നു തിരക്കുകളിൽ നിന്ന് തിരക്കുകളിലേക്കുള്ള യാത്രകൾ. രാവേറെ ചെന്ന് വീട്ടിൽ മടങ്ങിയെത്തുമ്പോൾ ഉറക്കം നഷ്ടമായ രാത്രികൾ, പിന്നെയും തീരാത്ത പരിഭവങ്ങൾക്ക് തീർപ്പുകല്പിച്ച എത്രയെത്ര ചൊവ്വാഴ്ചകൾ. എങ്കിലും തങ്ങളാരോടും പരിഭവം പറഞ്ഞില്ല. എത്രയെത്ര ഭാരങ്ങൾ ഇറക്കി വെച്ചാലും, എത്ര സങ്കടങ്ങൾ കേട്ടാലും ഇടറാത്തൊരു മനസ്സും, വിശാലമായ ഹൃദയവും, നിഷ്കളങ്കമായ പുഞ്ചിരിയും ഞങ്ങളുടെ ധൈര്യമായിരുന്നു... പതിറ്റാണ്ടുകളായി ഈ ഉമ്മത്തിന്റെ പരാതികളും, പരിഭവങ്ങളും ഉതിർന്നു വീണ ആ മേശയെ അനാഥമാക്കി പാണക്കാട്ടെ പൂനിലാവ് തന്റെ നാഥനിലേക്ക് യാത്രയാകുന്നു. ഹൃദയം വല്ലാതെ പിടയുന്നു... ജന്നാത്തിൽ ഒരുമിപ്പിക്കണേ നാഥാ...

ഭവിച്ചിട്ടും ആശുപത്രി അധികൃതർ അത് മറച്ചു വെച്ചു. അഹമ്മദ് സാഹിബിന്റെ ഭൗതിക ശരീരത്തോടുള്ള അനാദരവിൽ നിസ്സഹായരായി നിന്ന അനുയായികളെ ചേർത്തു പിടിച്ച് ആർ.എം. എൽ ഹോസ്പിറ്റലിന്റെ ഐ.സി.യു വാതിലുകൾ തള്ളിത്തുറന്നു അകത്തേക്ക് കയറാൻ ആദ്യമായി ധൈര്യം കാണിച്ചത് അന്തരിച്ച കോൺഗ്രസ് നേതാവ് അഹമ്മദ് പട്ടേലായിരുന്നു. ഇപ്പോഴും ആർ.എം. എൽ ആശുപത്രിക്ക് മുന്നിലൂടെ പോകുമ്പോൾ മനസ്സിലൊരു വേദനയാണ്. നമ്മെയെല്ലാം അളവില്ലാതെ സ്നേഹിച്ചൊരാൾ... ഒരു ജനതക്കൊന്നാകെ കരുതലായൊരാൾ..!

'പ്രിയപ്പെട്ട അഹമ്മദ് സാഹിബ്, അങ്ങു നട്ടുനനച്ച ഊർവരഭൂമിയിലാണ് ഞങ്ങളിന്നും കാലൂന്നി നിൽക്കുന്നത്, അങ്ങ് വിരിച്ച പായയിലാണ് ഞങ്ങളിന്നും കിടന്നുറങ്ങുന്നത്. അങ്ങുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലെന്ന് കൊതിച്ച എത്രയോ നിമിഷങ്ങൾ. ഹൃദയം കവരുന്ന നിഷ്കളങ്കമായ നിറചിരിയുമായി അങ്ങ് വരില്ലെന്നറിയുമ്പോഴും, അഹമ്മദ് സാഹിബ് എന്ന് സേവ് ചെയ്ത നമ്പറിലേക്ക് വിളിക്കാൻ തുനിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പല തവണ. എത്ര സങ്കീർണമായ പ്രശ്നങ്ങൾക്കും അങ്ങ് പ്രതിവിധി നിർണയിച്ചിരുന്നുവല്ലോ. ഇന്ന് ഫെബ്രുവരി ഒന്ന്. 9, തീൻമൂർത്തി ഭവനിലെ ഞങ്ങളുടെ തണൽ മാഞ്ഞു പോയിട്ട് ഇന്നേക്ക് ആറു വർഷങ്ങൾ. ഓർമയിൽ എന്നെന്നും, പ്രാർഥനകളോടെ...

ഉമ്മൻചാണ്ടി

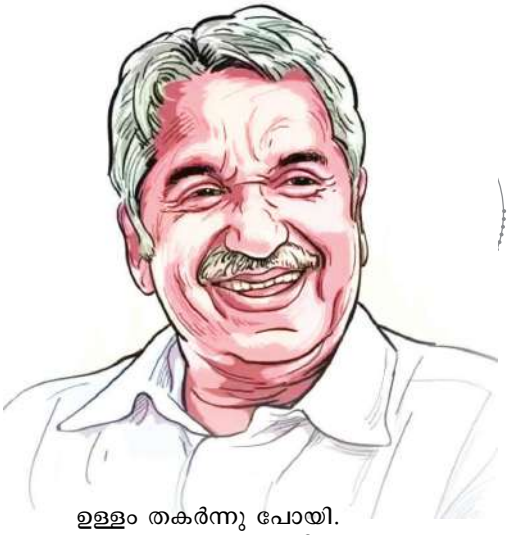

18/7/23

കഴിഞ്ഞ കോവിഡ് കാലം, ഡൽഹിയിൽ നിന്നും ട്രെയിൻ സൗകര്യമില്ലാത്തതിനാൽ നാട്ടിലെത്താനാകാതെ മലയാളികൾ ബുദ്ധിമുട്ട് നേരിട്ട സമയം. അന്നാ പ്രതിസന്ധി കാലത്ത് ആദ്യം വിളിച്ചൊരാൾ ഉമ്മൻ ചാണ്ടിയെയാണ്. കുറേ തവണ ശ്രമിച്ചിട്ടും തിരക്കൊഴിയാത്ത ആ നമ്പറിൽ നിന്ന് കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരു കോൾ തിരിച്ചെത്തി. 'ഹലോ ഞാൻ ഉമ്മൻ ചാണ്ടിയാണ്.' നാട്ടിലെത്താനാവാത്തതിന്റെ ബുദ്ധിമുട്ടും, സർക്കാരിന്റെ പിടിവാശിയുമടക്കം എല്ലാ കാര്യങ്ങളും ഒരു മിനിറ്റിൽ വള്ളി പുള്ളി വിടാതെ പറഞ്ഞു തീർത്തു. ഫോണിനപ്പുറത്ത് നിന്നൊരാൾ പറഞ്ഞതെല്ലാം ക്ഷമയോടെ കേട്ടിരുന്നു. ഒടുവിൽ ' എന്ത് ചെയ്യാനാകുമെന്ന് നോക്കട്ടെ' എന്ന് പറഞ്ഞു. പിന്നെയും ആരൊക്കെയോ ഇടപെട്ടു. ഒടുവിൽ എല്ലാ പ്രതിസന്ധികളെയും വകഞ്ഞു മാറ്റി മെയ് 20-ാം തിയതി സ്പെഷ്യൽ ട്രെയിൻ രാജ്യതലസ്ഥാനത്തു നിന്നും കേരളം ലക്ഷ്യമാക്കി ചൂളം വിളിച്ചു പാഞ്ഞു.

പിന്നീട് അവസാനം അതേ നമ്പറിൽ ഉമ്മൻ ചാണ്ടി സാറിനെ വിളിച്ചത് മൂന്നാഴ്ച്ച മുമ്പാണ്. ചാണ്ടി ഉമ്മനാണ് ഫോൺ എടുത്തത്. പപ്പക്ക് സംസാരിക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ട് ആണെന്ന് പറഞ്ഞു. ഇന്ന് പുലർച്ചെ തുടരെയുള്ള ഫോൺ വിളി കേട്ടാണ് ഉണർന്നത്. അപ്പുറത്ത് നിന്ന് ആരൊക്കെയോ വിതുമ്പിപ്പറഞ്ഞു. ''സാർ പോയി...' ഉള്ളം തകർന്നു പോയി.

തണുത്തുറഞ്ഞ സി.എ.എ സമര കാലത്ത് നീല ജാക്കറ്റ് ധരിച്ചു യുവാക്കളേക്കാൾ ആവേശത്തോടെ മൗലാനാ മുഹമ്മദലി ജൗഹർ മാർഗിലൂടെ ഉമ്മൻ ചാണ്ടി നടന്നു വരുന്ന ഒരു ജീവസ്സുറ്റ ഓർമ മനസ്സിലേക്ക് ഓടിയെത്തി.

കോട്ടയത്തു നിന്നും തിരുവനന്തപുരത്തേക്ക് ഏറ്റവും കൂടുതൽ സഞ്ചരിച്ചത് ഒരു പക്ഷെ ഉമ്മൻ ചാണ്ടിയാകും. ഉള്ളിലെ ചില കണക്കുകൾ അനുസരിച്ചായിരുന്നു ആ യാത്രകളൊക്കെ. പക്ഷെ എല്ലായ്പ്പോഴും സമയം തെറ്റിപ്പോയി. മുന്നണിയിലെ പിണക്കങ്ങളൊക്കെ ആ യാത്രയിലെ ഫോൺ കോളുകളിൽ അലിഞ്ഞില്ലാതായി.

ഒരു ഇന്നോവയിൽ കൊള്ളുന്നതിന്റെ ഇരട്ടിയോ രണ്ടിരട്ടിയോ പേർ ഉമ്മൻ ചാണ്ടിയുടെ കാറിൽ തിക്കിത്തിരക്കിയിരുന്നു. പലപ്പോഴും പ്രോട്ടോകോൾ പാലിക്കാനാകാതെ സുരക്ഷ ഉദ്യോഗസ്ഥർ നന്നേ പ്രയാസപ്പെട്ടു... ഒരു യാത്രയിലും നിവർന്നിരുന്ന് പോകാൻ കഴിയാതിരുന്ന ഉമ്മൻചാണ്ടിയെന്ന ആൾക്കൂട്ടം യാത്രയാകുന്നു.

പ്രാഞ്ചിയേട്ടൻ സിനിമയിൽ പറയുന്നതുപോലെ ഉമ്മൻചാണ്ടിയെന്ന് പറഞ്ഞിട്ട് ഒരാളേയുള്ളൂ കേരളത്തിൽ. അത് പുതുപ്പള്ളിക്കാരൻ ഉമ്മൻചാണ്ടിയാണ്. ആൾക്കൂട്ടങ്ങളുടെ നായകന്. ജനമനസ്സറിയുന്ന, അവരുടെ കണ്ണീരിന്റെ വിലയറിയുന്ന ജനപ്രതിനിധിക്ക് വിട.. മനസിൽ വല്ലാത്ത വേദന. കണ്ണീർ തുടക്കട്ടെ...

• അസ്ഹറുദ്ദീൻ

നവാസ് നിസാർ

21 February 2022

'അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂൽ കല്യാണം കഴിച്ചത് ഇരുപത്തി അഞ്ചാം വയസ്സിലാണ് എന്ന് നമുക്കൊക്കെ അറിയാം. ആ ഒരു സ്കെയിൽ വെച്ച് നോക്കുമ്പോ ഇന്ന് എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെ കല്യാണമാണ്.' 2015 ഫെബ്രുവരി 19-ന് തൃശൂരിൽ വെച്ച് നടന്ന ഒരു സംഭവബഹുലമായ പ്രസംഗത്തിന്റെ തുടക്കം ഇങ്ങനെയായിരുന്നു.

താൻ ഒരു പൊതുപരിപാടിക്ക് വേണ്ടി ജീവിതത്തിൽ ആദ്യമായി പുറത്തിറങ്ങിയത് മദ്രസയിലെ നബിദിനപരിപാടിക്ക് വേണ്ടിയാണെന്ന് ആവർത്തിച്ചു പറഞ്ഞിരുന്നൊരാൾ. കുഞ്ഞായിരിക്കെ ഖുർആൻ പാരായണത്തിലും, ക്വിസ് മത്സരത്തിലും സമ്മാനാർഹനായി ശൈഖുനാ ശംസുൽ ഉലമയിൽ നിന്ന് സമ്മാനം സ്വീകരിച്ച നിമിഷങ്ങളെയോർത്തു എപ്പോഴും അഭിമാനം കൊണ്ടിരുന്നൊരാൾ...

വർഷങ്ങളേറെ കഴിഞ്ഞെങ്കിലും മരണപ്പെട്ടുവെന്ന യാഥാർഥ്യം ഉൾക്കൊള്ളാനാകാതെ ഇപ്പോഴും, എപ്പോഴും ഞങ്ങളുടെ അരികിലുണ്ടെന്നു ഞങ്ങൾ മനസ്സിനെ സ്വയം പറഞ്ഞു പഠിപ്പിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു പേരിന്റെ ഉടമ, അദ്ദേഹമായിരുന്നു അന്നത്തെ ആ പ്രഭാഷകൻ. പേര് നവാസ് നിസാർ.

സംഭവബഹുലമായിരുന്നു ആ ജീവിതം. 1999ൽ എസ്.എസ്.എൽ.സി പാസായ ശേഷം തളിപ്പറമ്പ് സർ സയ്യിദിൽ നിന്ന് പ്രീ-ഡിഗ്രി കരസ്ഥമാക്കി. പിന്നീട് മഹാരാജാസിലെ ഡിഗ്രി പഠനത്തിന് ശേഷം 2004-ലാണ് നവാസ് നിസാർക്ക ഡൽഹിയിലെത്തുന്നത്. ജെ.എൻ.യുവിലെ പി.ജിക്ക് ശേഷം അവിടെത്തന്നെ എം.ഫിൽ പഠനം ആരംഭിച്ചെങ്കിലും 2007-ൽ അതുപേക്ഷിച്ചാണ് കാലിക്കറ്റ് സർവകലാശാലയിൽ ഗസ്റ്റ് ലെക്ചറർ ആയി ജോലി നോക്കുന്നത്. അടുത്ത വർഷം മുതൽ പിന്നീട് 2015-ൽ മരിക്കുന്നത് വരെ ഡൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിക്ക് കീഴിലുള്ള ദ്യാൽ സിംഗ് കോളേജിൽ അസിസ്റ്റന്റ് പ്രൊഫസർ ആയി. 2008-ൽ പ്രസ്തുത അഭിമുഖത്തിനായി കോളേജിലെത്തിയ നവാസ്ക്കയെ ജോലിക്ക് നിയമിക്കാൻ അന്നത്തെ പ്രിൻസിപ്പലിന് അധികമൊന്നും ആലോചിക്കേണ്ടി വന്നില്ല. അതോടെ നവാസ് നിസാറെന്ന പേര് ഡൽഹി നഗരത്തോട് കൂടുതൽ ഇഴകിച്ചേർന്നു.

ഡൽഹിയിൽ തണുപ്പ് തുടങ്ങിയാൽ ആദ്യം സ്വെറ്റർ ധരിക്കുന്നത് നവാസ്ക്കയാണെന്നൊരു പറച്ചിലുണ്ടായിരുന്നു. കള്ളിക്കുപ്പായത്തിന്റെ മുകളിൽ ഒരു നീല സ്വെറ്ററുമിട്ട് റോഡരികിൽ പുഞ്ചിരിച്ചു കൊണ്ട് ഒരാൾ നിൽക്കുന്നത് കണ്ടാൽ മനസ്സിലാക്കാം ശൈത്യം ആരംഭിച്ചുവെന്ന്. നവാസ്ക്കയുടെ തന്നെ ഭാഷയിൽ പറഞ്ഞാൽ 'വർഷത്തിനൊടുവിലെ വേഷപ്പകർച്ച'.

അപാരമായ ഹ്യൂമർ സെൻസ് കൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം എല്ലായിടത്തും തന്റെ സാന്നിധ്യമറിയിച്ചത്. ഒരാൾക്കൂട്ടവും, അതിന്റെ ഒത്ത നടുവിൽ നിന്നുള്ള ഒരു ചിരിയുടെ ശബ്ദവും കേട്ടാൽ മനസ്സിലാക്കാം നവാസ്ക്ക അവിടെയുണ്ടെന്ന്. അതായിരുന്നു തന്റെ ഐഡന്റിറ്റി. ഒരൊറ്റത്തവണ കൈ പിടിച്ചു വർത്തമാനം പറഞ്ഞാൽ മതി. ചിലപ്പോൾ ശബ്ദം കേൾക്കണമെന്ന് പോലുമില്ല. പിന്നീട് എപ്പോൾ കണ്ടാലും ഓർത്തെടുക്കും.

മുമ്പത്തെ കൂടിക്കാഴ്ചയിൽ സംസാരിച്ച കാര്യങ്ങൾ വരെ ഓർത്തു പറയും. മുന്നിൽ നിൽക്കുന്നവരുടെ ഉയരം, വണ്ണം തുടങ്ങി എല്ലാ സവിശേഷതകളും ശബ്ദ തരംഗങ്ങളുടെ ഉയർച്ച താഴ്ച്ചകളിൽ നിന്നും മനസ്സിലാക്കിക്കളയും. ''കണ്ണുകളുള്ള നിങ്ങളെ, നിങ്ങളുടെ കാഴ്ചശക്തി അന്ധരാക്കുന്നു' എന്നതായിരുന്നു മൂപ്പരുടെ പോളിസി. അതിനെപ്പറ്റിയൊരു കഥയുണ്ട്... ഒരു ദിവസം രാത്രി ഒരു സുഹൃത്ത് നവാസ്ക്കയുടെ കയ്യും പിടിച്ചു റോഡരികിലൂടെ നടക്കുകയാണ്. അതുമിതും സംസാരിച്ചു താളത്തിൽ മുന്നോട്ട് പോകുന്നതിനിടെ പെട്ടെന്നാണ് കറന്റ് പോകുന്നത്. അതോടെ മൂപ്പരുടെ കയ്യും പിടിച്ച് മുമ്പേ ഗമിച്ച സുഹൃത്ത് കാൽ തെന്നി വീഴാൻ പോയി. ഇത് മനസ്സിലാക്കിയ നവാസ്ക്ക വീഴാൻ പോകുന്ന സുഹൃത്തിന്റെ കരം പിടിച്ചു കൊണ്ട് പറഞ്ഞു: 'വരൂ ഇനി ഞാൻ നിന്റെ കൈ പിടിച്ചു മുമ്പിൽ നടക്കാം. കാരണം എന്റെ കറന്റ് പോയിട്ടില്ല. 'കണ്ണു കാണാത്ത മനുഷ്യരുടെ വലിയ സ്വപ്നങ്ങളിൽ ചിലതാണ് ഓടുകയെന്നതും, പരസഹായമില്ലാതെ കുറേ ദൂരം നടക്കുകയെന്നതും. പലപ്പോഴും നവാസ്ക്കയും ഈ ആഗ്രഹം പൂർത്തീകരിക്കാൻ ശ്രമിച്ചിരുന്നു.

ഇടക്കാലത്ത് കാലിക്കറ്റ് യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ താൽക്കാലിക ജോലി നോക്കുന്ന സമയത്തെ ഒരു സംഭവം പറയാം. ഒരു ദിവസം രാവിലെ നെറ്റി പൊട്ടി ദേഹമാകെ മുഴുവൻ ചോരയൊലിച്ച്, മണ്ണ് പുരണ്ട് അവസ്ഥയിൽ നവാസ്ക്ക യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലേക്ക് നടന്നു വരികയാണ്. സുഹൃത്തുക്കളെല്ലാം പരിഭ്രാന്തരായി ചുറ്റും കൂടി.. ഓരോ കോണിൽ നിന്നും 'എന്തു പറ്റിയെന്ന' ചോദ്യങ്ങളുയർന്നു. എല്ലാവരുടെയും ആശങ്കകൾക്ക് മറുപടിയായി പുഞ്ചിരിച്ചു കൊണ്ട് നവാസ്ക്ക ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: 'ഒന്ന് ഒറ്റക്ക് നടക്കാൻ നോക്കിയതാണ്..റോഡ് പണി നടക്കുന്നുവെന്ന സിഗ്നൽ കിട്ടാൻ കുറച്ചു നേരം വൈകി.' (യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലെ പരീക്ഷ ഭവൻ കെട്ടിടത്തിനു മുമ്പിലുള്ള റോഡിൽ ആ സമയം ഓവു ചാലിന്റെ പണി നടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ വീണു പോയതാണ്..)

"Popular Sports and Conflict Transformation, a Case Study of India Pakistan Cricket Relation" (ഇന്ത്യ- പാക് ബന്ധത്തിൽ ജനകീയ കായികവിനോദങ്ങളുടെ പങ്ക്) എന്നതായിരുന്നു ഗവേഷണ വിഷയം. ആ ജീവിതം തന്നെ ഒരു ഗവേഷണമായിരുന്നു. പുതുതായി ഒന്നും പഠിക്കേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നില്ല. തീസിസിന്റെ കുറച്ചു ഭാഗം മാത്രമേ എഴുതി വെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ചിലപ്പോഴെല്ലാം എഴുതാനുള്ള സ്വതസിദ്ധമായ മടി അദ്ദേഹത്തെ പിടി കൂടും. ഗവേഷണ പുരോഗതി വിലയിരുത്തുന്ന ജാമിഅ മില്ലിയയിലെ ഓരോ COS(Committee of Studies) മീറ്റിംഗുകളിലും അധ്യാപകർ തുരുതുരാ ചോദ്യങ്ങളുയർത്തും... ചോദ്യങ്ങളെ നേരിടുന്നതിൽ അസാമാന്യസിദ്ധിയുള്ള നവാസ്ക്ക ഓരോന്നിനും കൃത്യമായ മറുപടിയും നൽകും. ഇതൊക്കെ കാണുന്ന മീറ്റിംഗിലുള്ളവർ വിചാരിക്കും 'നവാസ് നന്നായി വർക്ക് ചെയ്യുന്നുണ്ടല്ലോ' എന്ന്. മീറ്റിംഗ് കഴിഞ്ഞ് പുറത്തിറങ്ങി തന്റെ ഗൈഡ് പ്രൊഫസർ സുജിത് ദത്ത സാറിന്റെ മുമ്പിലെത്തിയാൽ നവാസ്ക്കക്ക് നിഷ്കളങ്കമായ ഒരു ചിരിയുണ്ട്. അതിന്റെ അർഥം അവരിരുവർക്കും മാത്രമേ അറിയുമായിരുന്നുള്ളൂ. 'ഭാഗ്യം ഇത്തവണ രക്ഷപ്പെട്ടു. ഇനിയിപ്പോ അടുത്ത ആറു മാസം കഴിഞ്ഞുള്ള മീറ്റിംഗിൽ നോക്കിയാൽ മതിയല്ലോ' എന്നായിരിക്കും നവാസ്ക്കയുടെ മനസ്സിലപ്പോൾ. ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും 'തെളിച്ചം' മാഗസിനിൽ 'ബൈനോക്കുലർ' എന്ന പേരിൽ മുടങ്ങാതെ പംക്തികളെഴുതിയിരുന്നു. ജോഹ്റി ഫാമിലെ സലീൽക്കാന്റെ (Dr. Saleel Chembayil) റൂം ജാമിഅയിലെ അന്നത്തെ ഒരു വൈബ് കേന്ദ്രമായിരുന്നു. മൂപ്പരുടെ ഫാമിലി നാട്ടിൽ പോകുന്ന നാളുകളിൽ ആ റൂമിൽ ആള് കൂടും. വലിയൊരു ടി.വിയുള്ളത് കൊണ്ട് കളിക്കമ്പക്കാരെല്ലാം മുഴുവൻ സമയവും റൂമിലുണ്ടാകും. നോമ്പ് കാലമാണെങ്കിൽ പറയുകയും വേണ്ട. 2014ലെ ബ്രസീൽ ലോകകപ്പ് നടക്കുന്നത് അങ്ങനെയൊരു നോമ്പു കാലത്താണ്..രാത്രി നോമ്പ് തുറന്നു കഴിഞ്ഞാൽ ഓരോരുത്തരായി പതിയെ റൂമിലെത്തും. അടുക്കളയിൽ കയറും. ഉള്ളതെല്ലാം വെച്ച് പാചകം ചെയ്യും, കഴിക്കും. അതു കഴിയുന്ന മുറക്ക് അടുത്ത ടീമെത്തും, റിപ്പീറ്റ്...

നവാസ് നിസാർക്ക കടുത്ത ബ്രസീൽ, മമ്മൂക്ക ആരാധകനായിരുന്നു. വെട്ടി മുറിച്ചിട്ടാലും മഞ്ഞപ്പടയും, മമ്മൂക്കയും വിട്ടൊരു കളിയില്ല. അഞ്ചു ലോകകപ്പ് നേടിയതിന്റെ മേനി പറഞ്ഞു ഒരു വിധം പിടിച്ചു നിൽക്കുന്നതിനിടെയാണ് ജൂലൈ 9ാം തിയതി ബ്രസീൽ 7-1 ന് ജർമനിയോട് ദയനീയമായി പരാജയപ്പെടുന്നത്. രണ്ടു ഗോളുകൾ വീണപ്പോൾ തന്നെ അപകടം മണത്തറിഞ്ഞ നവാസ് നിസാർക്ക അന്ന് ജോഹ്റി ഫാം ഭാഗത്തേക്ക് വന്നതേയില്ല. ബ്രസീൽ തോറ്റതോടെ സ്ഥലത്തെ പ്രധാന അർജന്റീന ആരാധകരായിരുന്ന സലീൽക്ക, അംജദ്, അഹ്സൻ ഭായ്, ഗഫൂർക്ക തുടങ്ങിയവരെല്ലാം നവാസ്ക്കയെ മാറിമാറി വിളിക്കാൻ തുടങ്ങി. ആള് ഫോണെടുത്തില്ല. അടുത്ത ദിവസം നേരിൽ കണ്ടപ്പോൾ മേൽപ്പറഞ്ഞവരെല്ലാം പാവത്തിനെ കളിയാക്കി കൊന്നു. എങ്കിലും, ഫൈനലിൽ അർജന്റീന 1-0 ന് തോറ്റ ദിവസം നവാസ്ക്ക നഷ്ടപ്പെട്ട എനർജി വീണ്ടെടുത്ത് അർജന്റീന ഫാൻസിനോട് പകരം വീട്ടി.

അത്രയധികം ക്ഷമയോടെ, അപാരമായ ശ്രദ്ധയോടെയായിരുന്നു നവാസ്ക്ക കളി കണ്ടിരുന്നത്. ഓരോ കളിയും മന:പാഠമായിരുന്നു. ടെസ്റ്റ് ക്രിക്കറ്റ് മത്സരങ്ങളെല്ലാം ഒരു പന്തു പോലും മിസ്സാവാതെ കാണും. കളിയെഴുത്തിന്റെ അസ്കിതയുള്ള പലരും രാത്രികാലങ്ങളിൽ വിളിക്കും. ''അതേയ് നവാസേ, ഈ 1996 ലെ ക്രിക്കറ്റ് വേൾഡ് കപ്പിൽ സച്ചിൻ എങ്ങനെയാ ഔട്ടായത്?''

ചോദ്യകർത്താവിന് ഗൂഗിൾ ചെയ്യേണ്ടതു പോലുമില്ല. നിമിഷങ്ങൾക്കകം ഫോണിനപ്പുറത്തു നിന്നും ഉത്തരമെത്തും. 'അത്പ്പോ ജയസൂര്യയുടെ സ്വിങ് ബോൾ കയറി അടിക്കാൻ നോക്കിയപ്പോൾ കീപ്പർ കലുവിതരണ സ്റ്റമ്പ് ചെയ്തതല്ലേ' സച്ചിനായിരുന്നു വലിയൊരിഷ്ടം. വർഷങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് വടകര താഴത്തങ്ങാടിയിലെ വീട്ടിൽ സഫിയുമ്മയുടെ

മടിയിൽ തല ചായ്ച്ചുറങ്ങുമ്പോൾ റേഡിയോയിലൂടെ ഒഴുകിയെത്താറുള്ള സുരേഷ് സരയ്യയുടെ ക്രിക്കറ്റ് കമെന്ററിയും, ഉപ്പയുടെ ഉച്ചത്തിലുള്ള പത്രം വായനയും കുഞ്ഞു നിസാറിന്റെ മനസ്സിന് നൽകിയ ബലമായിരുന്നു സച്ചിൻ. 'Performance is honesty, honesty is performance" എന്ന വലിയ പാഠം പഠിപ്പിച്ചത് സച്ചിനാണെന്ന് എപ്പോഴും പറയും. 2013-ൽ ''ദി എക്നോമിക് ടൈംസി''ൽ കെ. പി നാരായണ കുമാർ എഴുതിയ മനോഹരമായ ഒരു ഫീച്ചർ സച്ചിൻ എങ്ങനെയാണ് നവാസ് നിസാർക്കയുടെ ജീവിതത്തെ സ്വാധീനിച്ചതെന്ന് കൃത്യമായി വരച്ചു കാണിക്കുന്നുണ്ട്.

പാട്ടുകൾ ഒരുപാട് ഇഷ്ടമായിരുന്നു. അതിന്റെ രാഗവും, താളവും ചൊല്ലിപ്പറയും. മനസ്സ് ശാന്തമായിരിക്കുന്ന സമയങ്ങളിലെല്ലാം അക്കാലത്തെ ട്രെൻഡിങ് സോങ് ആയിരുന്ന 'ഹണീ ബീ' യിലെ 'ഇന്നലെകളേ തിരികെ വരുമോ' എന്ന പാട്ടിങ്ങനെ കേട്ടു കൊണ്ടേയിരിക്കും. ആ പാട്ടിങ്ങനെ കേട്ടു കേട്ടുള്ള വല്ലാത്ത ഇഷ്ടത്തിൽ ചിലപ്പോഴൊക്കെ ഇങ്ങനെയും പറയും. 'എന്ത് രസള്ള പാട്ടാ ല്ലേ, മറിയമ്മൂന്റെ കല്യാണത്തിന് നമുക്കീ പാട്ട് വെക്കണം''.

പല സങ്കടങ്ങളും ആ പാട്ടിൽ അലിഞ്ഞില്ലാതാകും. പലപ്പോഴും പ്രശ്നം സാമ്പത്തികമായിരുന്നു. ഭാരിച്ച ചെലവുകളെല്ലാം ഒറ്റയ്ക്ക് ചുമക്കേണ്ടി വന്നു. വീടിന് മുമ്പിൽ വാപ്പ മിട്ടായിപ്പീട്യ നടത്തിയിരുന്നത് വീട്ടിലെ കുട്ടികൾക്ക് മുട്ടായി കഴിക്കാനാണ് എന്ന് ചിരിച്ചു കൊണ്ട് പറയുമായിരുന്നു.

കോളേജിൽ പോകുമ്പോൾ മെട്രോയിൽ യാത്ര ചെയ്യുന്നതായിരുന്നു ഏറെ സൗകര്യപ്രദം. വയലറ്റ് ലൈനിൽ ജവഹർ ലാൽ നെഹ്റു (JLN) സ്റ്റേഡിയം സ്റ്റോപ്പിലിറങ്ങി ഒരു ഗേറ്റ് തുറന്നാൽ ദയാൽ സിംഗ് കോളേജായി. ഡൽഹി മെട്രോ ദിവ്യാംഗ സൗഹൃദമാകുന്നതിനു മുമ്പ് നവാസ്ക്ക മെട്രോയിൽ കയറുമ്പോൾ ഉള്ളിലെ ജീവനക്കാരാണ് കൈ പിടിച്ചു നടത്തി ട്രെയിനിൽ കയറ്റാറുണ്ടായിരുന്നത്. പലപ്പോഴും

കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ കിട്ടുമല്ലോ എന്നോർത്ത് അവർ ആദ്യത്തെ റിസർവേഷൻ കമ്പാർട്മെന്റിലായിരിക്കും ഇരുത്തുക. മെട്രോ നീങ്ങിത്തുടങ്ങിയാൽ നവാസ്ക്ക പതിയെ അവിടെ നിന്നെണീച്ചു ജനറൽ കമ്പാർട്മെന്റിലേക്ക് നടക്കും. ബസോ, ട്രെയിനോ, മെട്രോയോ എന്തുമാകട്ടെ അവിടെയെല്ലാം സാധാരണയിൽക്കവിഞ്ഞു തനിക്കു കിട്ടുന്ന സൗകര്യങ്ങളെല്ലാം അദ്ദേഹം പരമാവധി നിരസിച്ചിരുന്നു. തനിക്ക് അത്തരം സൗജന്യങ്ങൾ കിട്ടാൻ വേണ്ടി വാദിച്ച സുഹൃത്തുക്കളെ അദ്ദേഹം ശാസിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ദയാൽ സിങ് കോളേജിലെ കുട്ട്യോൾക്കൊക്കെ വല്യ കാര്യമായിരുന്നു. ''പറ്റിക്കാൻ പറ്റാത്ത സാറെന്നതായിരുന്നു' കോളേജിലെ ഖ്യാതി. തട്ടിക്കൂട്ട് അസൈൻമെന്റ് സബ്മിറ്റ് ചെയ്ത് അടുത്ത് ചെന്ന് തഞ്ചത്തിൽ സലാം പറഞ്ഞു മാർക്ക് കൂട്ടി ചോദിക്കുന്നവരെയൊക്കെ ചിരിച്ചു കൊണ്ട് ഓടിക്കുമായിരുന്നു. എല്ലാവരോടും നല്ല ബന്ധമായിരുന്നു. അഹമ്മദ് സാഹിബിനോടും, ഷാജിക്കയോടും (എം.ഐ ഷാനവാസ്), ബഷീർ സാഹിബിനോടും പ്രത്യേക സ്നേഹമായിരുന്നു. സിനിമാ താരം ഇന്നസെന്റ്, ചാലക്കുടി എം.പിയായിരുന്ന കാലത്ത് ഒരു തവണ അദ്ദേഹത്തെ കേരള ഹൗസിൽ വെച്ചു കണ്ടു മുട്ടുന്ന രംഗമുണ്ട്. ആദ്യ കാഴ്ചയിൽ തന്നെ വാചാലമായി സംസാരിക്കുന്ന നവാസ്ക്കയെ ഇന്നസെന്റിനു നന്നേ പിടിച്ചു. അതോടെ മൂപ്പർ കൂടുതൽ കത്തിക്കയറി. ''എനിക്ക് ഇങ്ങളെ ഭയങ്കര ഇഷ്ടമാണ്. ഇങ്ങടെ എല്ലാ കോമഡി സീനുകളും ഒന്നൊഴിയാതെ കാണാറുണ്ട്. ' നവാസ്ക്ക ചിരിച്ചു കൊണ്ടു പറഞ്ഞു. ആ വാക്കുകൾ ഇന്നസെന്റിന്റെ മുഖത്ത് സ്വല്പം സംശയം പടർത്തിയ പോലെ, ആ സംശയം മനസ്സിലുള്ളത് കൊണ്ടാകാം ഒരു പക്ഷെ ഇന്നസെന്റ് ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചത് 'ഇഷ്ടപ്പെട്ട രംഗങ്ങൾ ഏതൊക്കെയാണ്?' അത് കേൾക്കേണ്ട താമസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നർമം കലർന്ന ഓരോ സീനുകളും നവാസ്ക്ക അവതരിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഏറ്റവുമവസാനം 'ഇതല്ല ഇതിനപ്പുറം ചാടിക്കടന്നവനാണീ കെ. കെ ജോസ്' എന്ന കലക്കൻ ഡയലോഗിന് കിടിലൻ ഭാവാഭിനയവുമിട്ട് മൂപ്പര് കുലുങ്ങിക്കുലുങ്ങി ചിരിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഇത്തവണ ആ ചിരിയിൽ ഇന്നസെന്റും പങ്കു ചേർന്നു.

'ഇന്ത്യൻ റെയിൽവേ എന്റെ വീടാണ്' പലപ്പോഴും പറയുമായിരുന്നു. ട്രെയിൻ നവാസ്ക്കയുടെ ഇഷ്ട സങ്കേതങ്ങളിലൊന്നായിരുന്നു. ഓരോ ചെറിയ കാര്യങ്ങൾ വരെ കൂട്ടിയും കിഴിച്ചും കൃത്യമായി മനസ്സിൽ കുറിച്ചു വെക്കും. തന്റെ ബെർത്തിൽ നിന്നിറങ്ങി കൃത്യം ഒമ്പത് അടി നടന്നാൽ ഡോർ ആയി. അവിടെ നിന്നും ഒരു മൂന്നടി കൂടി നടന്നാൽ ബാത്റൂമായി. അതോടൊപ്പം ട്രെയിൻ കടന്നു പോകുന്ന സ്ഥലങ്ങളുടെയെല്ലാം തത്സമയ വിവരണമുണ്ടാകും. ''ഇപ്പോൾ വലതു വശത്ത് കടുക് പൂത്ത പാടങ്ങളില്ലേ? അതിനപ്പുറത്തു ചോളം കായ്ച്ചു നിൽക്കുന്നില്ലേ?' എന്നെല്ലാം ചോദിക്കുമ്പോൾ സഹയാത്രികർ അത്ഭുതം കൂറും. ഇനി ഇദ്ദേഹം കണ്ണു കാണാത്തവരെപ്പോലെ അഭിനയിക്കുന്നതാകുമോ? എന്നു വരെ ചി

ലർ സംശയിക്കും. കൂടാതെ ഓരോ സ്റ്റേഷനിലും കിട്ടുന്ന 'സ്പെഷ്യൽ' ഭക്ഷണങ്ങളെക്കുറിച്ച് നവാസ്ക്ക വാചാലനാകും.

''വഡോദര'' സ്റ്റേഷനിൽ ട്രെയിൻ പുലർച്ചെ എത്തുമ്പോൾ കിട്ടുന്ന പ്രത്യേക ആകൃതിലുള്ള ഇഡ്ഡലിയും, ''വിജയവാഡ'' സ്റ്റേഷനിലെ എണ്ണമയം കുറവുള്ള ബിരിയാണിയും വരെ കാണാപ്പാഠമായി. വടകരയിൽ നിന്ന് ഡൽഹിയിലേക്ക് വണ്ടി കയറിയാൽ ഷൊർണ്ണൂർ സ്റ്റേഷനെത്തുമ്പോൾ മൂപ്പർക്ക് ഒരു 'പ്രത്യേക' വിശപ്പാണ്. അവിടത്തെ പ്ലാറ്റ്ഫോമിലിറങ്ങിയാൽ നല്ല മൊരിഞ്ഞ പഴംപൊരി കിട്ടുന്നൊരു കടയുണ്ട്. അവിടെയിറങ്ങി ആ കടയിലെത്തി പഴംപൊരി കഴിക്കും വരെ ആ 'പ്രത്യേക വിശപ്പ്' തുടരും. ഇതിനെല്ലാമുപരി നവാസ്ക്കയുടെ ഏറ്റവും വലിയ പ്രത്യേകത എത്രയോ വർഷങ്ങൾ വൈജ്ഞാനിക, പൊതുമണ്ഡലങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞുനിന്നിട്ടും അദ്ദേഹം ഒരു വിഗ്രഹമാകാനോ, മറ്റുള്ളവർക്കിടയിൽ വിശുദ്ധനാകാനോ മുതിർന്നില്ല എന്നതാണ്. ഒരിക്കൽ പോലും അദ്ദേഹം മാന്യതയുടെ മുഖംമൂടി സ്വയം എടുത്തണിഞ്ഞതുമില്ല.. തൃശൂരിൽ എസ്.കെ.എസ്.എസ്.എഫിന്റെ ''സമർഖന്ദ്'' സമ്മേളനത്തിൽ (സിൽവർ ജൂബിലി സമ്മേളനം) വെച്ചാണ് നവാസ്ക്കയെ അവസാനമായി കാണുന്നത്. ''പൈതൃകം'' സെഷനിൽ സംഘടന പിന്നിട്ട 25 വർഷങ്ങളെ അത്രമേൽ ഹൃദ്യമായാണ് നവാസ്ക്ക അവതരിപ്പിച്ചത്. ആ 'ഹിസ്റ്റോറിക്കൽ സ്പീച്ചി'ന്റെ അവസാന വാചകം കാതുകളിൽ ഇന്നും മുഴങ്ങിക്കേൾക്കുന്നുണ്ട്. ''നമ്മുടെ കണ്ണീരിൽ സത്യസന്ധതയുണ്ടായിരുന്നു. അതു കൊണ്ടാണ് നമ്മൾ വിജയിച്ചത്. ഇനിയേതായാലും നാൽപതാം വാർഷികത്തിനു കാണാം. അസ്സലാമു അലൈകും' പക്ഷേ, നാൽപതാം വാർഷികം വരെ നവാസ്ക്ക കാത്തു നിന്നില്ല. ആ പ്രസംഗത്തിനു ശേഷം ശാരീരിക അസ്വസ്ഥതകളെ തുടർന്ന് ഹോസ്പിറ്റലിൽ അഡ്മിറ്റ് ആണെന്നറിഞ്ഞപ്പോഴും അസ്വാഭാവികമായി യാതൊന്നും തോന്നിയതുമില്ല. എത്ര പ്രതിസന്ധികളെ അപാരമായ ആത്മവിശ്വാസത്തോടെ നേരിട്ട

നവാസ്ക്ക അതും മറി കടക്കുമെന്ന് എല്ലാവരും കരുതി. ഒടുവിൽ 2015 ഫെബ്രുവരി 21-ന് 'KMCC Delhi-' വാട്സാപ് ഗ്രൂപ്പിൽ വന്ന ഖാലിദിക്കയുടെ ഒരു മെസ്സേജ് എല്ലാ പ്രതീക്ഷകൾക്കും പൂർണവിരാമമിട്ടു. "That miracle didn-'t happen, Navas Nizar is no more" അതൊരു വല്ലാത്ത നഷ്ടമായിരുന്നു.

പ്രിയപ്പെട്ട നിസാർക്ക, അങ്ങ് ബാക്കിയാക്കിപ്പോയ വലിയ സ്വപ്നങ്ങളെയാണ് ഞങ്ങളിപ്പോഴും ചേർത്തു പിടിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നത്. സലീൽക്ക എപ്പോഴും പറയുന്ന പോലെ, 'ഗവേഷകർ പലരും വന്നിട്ടുണ്ട്. ഇനിയും വരും. പക്ഷേ, അടിമുടി ഒരു പക്കാ മാപ്പിള പബ്ലിക് ഇന്റലക്ചൽ എന്ന നവാസ്ക്കയുടെ വിശേഷണത്തിന് പകരമായി ആരുണ്ട്?' എന്നതാണ് ചോദ്യം. അതൊരു ചോദ്യമാണ്. കൃത്യമായി മറുപടിയില്ലാത്ത വലിയൊരു ചോദ്യം. അതിനു മുമ്പിലാണ് ഞങ്ങളിന്നും പകച്ചു നിൽക്കുന്നതും. ഞങ്ങളുടെ പ്രിയ നവാസ്ക്കയുടെ ഓർമകൾക്കു മുമ്പിൽ പ്രാർഥനയോടെ...

MARK JIHAD CONTROVERSY

October 7 2021

1. ഈ വർഷത്തെ അഡ്മിഷനു മുമ്പ് മലപ്പുറത്ത് നിന്ന് ആയിഷ വിളിച്ചിരുന്നു... 'അസറുക്കാ, ഇവിടെ ഗവണ്മെന്റ് കോളേജിൽ പഠിച്ചാപ്പോരേന്ന് ഉപ്പ ചോയ്ക്കുന്നുണ്ട്. ഇങ്ങള് ഉപ്പാനോട് ഒന്ന് സംസാരിക്കോ? അത്രക്ക് ആഗ്രഹംണ്ട് ഡൽഹിയിൽ വന്ന് പഠിക്കാൻ'

2. അഡ്മിഷൻ എടുത്തതിന്റെ ഒരാഴ്ച കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആദിലിന്റെ ഒരു പതിഞ്ഞ വാട്സാപ് വോയ്സ്. ''അസറുക്കാ, പൊരേലെ സ്ഥിതി അത്ര മെച്ചമൊന്നുമില്ല. അഡ്മിഷൻ കിട്ടിയാ അവിടെ വല്ല പാർട്ട് ടൈം ജോബൊക്കെ കിട്ടോ?'

3. നിദ മോളുടെ ബാപ്പ നാദാപുരത്തെ അഹമ്മദിക്ക ഫോണിനപ്പുറത്തു നിന്ന് പരിഭവം പറഞ്ഞു. 'മോനേ, ന്റെ അടുത്ത് ഒന്നുണ്ടായിട്ടൊന്നൊല്ല. ന്നാലും ഓൾക്ക് വല്ലാത്ത ആഗ്രഹം ഡൽഹിയിൽ പഠിക്കാൻ. അപ്പൊപ്പിന്നെ, ഞാൻ മറുത്തൊന്നും പറഞ്ഞില്ല. ഞമ്മളെ കുട്ട്യേൾക്കും മേണ്ടിയല്ലേ'

എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവരെ, കഴിഞ്ഞ കുറേ പതിറ്റാണ്ടുകളായി എത്രയെത്ര കാതങ്ങൾ കിതച്ചുകൊണ്ട് ഓടി മറികടന്നാണ് നമ്മളിവിടെയെത്തിയത്... ഇനിയും പ്രതീക്ഷയുടെ ആകാശത്തേക്ക് പറയുന്നുയരാൻ നൂറായിരം ചിറകുവിരിച്ചു നിൽക്കുന്ന നമ്മളോടാണ് ഓന്റെയൊരു മാർക്ക് ജിഹാദ്. ഒന്ന് പോകണം മിസ്റ്റർ. കേരളത്തിലെ പിള്ളേരെപ്പറ്റി നിങ്ങൾക്കൊരു ചുക്കുമറിയില്ല.

സസ്നേഹം,
ഒരു റിക്രൂട്ടിങ് ഏജന്റ്

ചെന്നൈയിൽ ഖാഇദെമില്ലത്തിന്റെ ഖബറിടത്തിൽ
പ്രാർത്ഥനകളോടെ അസറു

വിളിപ്പുറത്ത് ഇനി അസറു ഇല്ല
വിടയേകി മലയാളി സമൂഹം
ചന്ദ്രിക
ഡിസംബറമായി 'അസറു':
വിടചൊല്ലി രാജ്യ തലസ്ഥാനം
അസ്ഹറുദ്ദീൻ പാലോട്
ഡൽഹിക്ക് ഇനി അസറ്
നീ എന്തിനാ
ഇത്ര നേരമ
ബിനോയ് വിശ്വം
അസ്ഹറുദ്ദീൻ വിടപറഞ്ഞ
വിദ്യാർഥി സമൂഹത്തെ
സേവനം ജീവിതമാക്കിയ
ചെറുപ്പക്കാരൻ: സാദിഖലി

അസറുവിനെ പറയുമ്പോൾ

www.comforttravels.in

info@comforttravels.in

ComfortHolidays
PROVIDING COMFORT

Visa Stamping
Document Attestation
Air Ticketing
Holiday Packages
Visit Visa
Manpower Recruitment

India : +91 98956 74444

Saudi : +966 50924 7526

+91 85278 11626

Rumi's
ARABIAN RESTAURANT

B23, Abul Fazal Enclave, near Okhla Vihar Metro Station
Jamia Nagar

Beyond Recruitment. Beyond Borders

NISA TRAVEL AGENCY

33 Years of Leadership. Trusted Globally for Recruitment & Visa Solutions

Approved by Ministry of External Affairs, Govt. of India
License No: B0646/DEL/PER/1000+/5/7922/2007

- Overseas Recruitment
- Document & Attestation
- Visa & Emigration
- Study Abroad
- Jobs Abroad
- Travel & Tourism

nisatravels.com

New Delhi
9958070464
services@nisatravels.com
Office No. 317, 3rd Floor, South Ext Plaza 2, Leelaram Market, South Ext Part 2, Delhi.

Kochi
9188650002
ekm@nisatravels.com
1st Floor, Nisa Tower, C.P. Ummer Road, Ernakulam (S), Kerala.

Mumbai
7827939404
mumbai@nisatravels.com
Office No. 90, 2nd Floor, Empire Building, Opp. CST Terminus, Fort, Mumbai.

Since 1998
Britco & Bridco
Empowering Generations

britco.co.in

▶ PG പഠനത്തിന് വിദേശത്ത് പോകാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് Smartphone Service പരിശീലനം നേടി TSSC India, Dubai KHDA അംഗീകാരമുള്ള സർട്ടിഫിക്കറ്റ് സമർപ്പിച്ചാൽ യൂറോപ്പ് വിസ പരിഗണിക്കാനും ജോലി ലഭിക്കാനും സാധ്യത കൂടുതലാണ്.

▶ +2, ഡിഗ്രി കഴിഞ്ഞ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് 6 മാസം കൊണ്ട് പൂർത്തിയാക്കാവുന്ന രീതിയിലാണ് Britco & Bridco സ്മാർട്ട്ഫോൺ കോഴ്സ് നൽകുന്നത്. +2/ഡിഗ്രി പഠിക്കുന്നവർക്കും, മറ്റ് തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നവർക്കും പാർട്ട് ടൈം ആയി പഠിക്കാനും സാധിക്കും.

ഓരോ 3 ദിവസത്തിലും,
കേരളത്തിൽ നിന്ന് പഠനം
പൂർത്തിയാക്കിയ ഒരാൾ വീതം
Dubai Britco & Bridco വഴി
വിദേശത്ത് ജോലി നേടുന്നു

കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾക്ക്
+91 9947 65 65 65

കേരളത്തിലെ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടുകൾ
കൊല്ലം | ആലുവ | തൃശൂർ | വൈറ്റില | പെരിന്തൽമണ്ണ | മഞ്ചേരി | കൊട്ടക്കൽ | തിരൂർ | കൊണ്ടോട്ടി | നിലമ്പൂർ | കോഴിക്കോട് | വടകര
പയ്യന്നൂർ | കണ്ണൂർ | കാസർഗോഡ്
KERALA | NEW DELHI | ASSAM | HYDERABAD | DUBAI | KUWAIT | IVORY COAST | CAMEROON

ഗവൺമെന്റ് അംഗീകാരത്തോടുകൂടിയുള്ള
ഹജ്ജ് & ഉംറ
പാക്കേജുകൾ

Goodhope ENTERPRISES

- പരിശുദ്ധ ഹറമിന് അടുത്ത് താമസം
- പരിചയ സമ്പന്നരായ പണ്ഡിതന്മാരുടെ നേതൃത്വം
- മക്കയിലും മദീനയിലും ചരിത്ര പ്രസിദ്ധമായ സ്ഥലങ്ങളിൽ സന്ദർശനം
- കേരളീയ ഭക്ഷണം

എല്ലാ മാസവും പുറപ്പെടുന്ന ഉംറ ബാച്ചുകൾ
ഹജ്ജ് ബുക്കിങ് തുടരുന്നു

+91 94466 69900
+91 99902 27777
+91 93871 51518
Scan Now

mars international

www.marsnewdelhi.com

CERTIFICATE ATTESTATION

ALL EMBASSY
EDUCATION & NON EDUCATION

CALICUT +91 98996 33704
TRIVANDRUM +91 97455 86785
COCHIN +91 97455 86784
THRISSUR +91 90488 89005
HEAD OFFICE: NEW DELHI

SHABA GROUP™
(HR and Visa Facilitation Consultant)

Our companies:
Shaba Enterprises | Shaba Holidays | Sara Enterprises

OUR SERVICES
GCC VISA Facilitation | Embassy Attestation
| Recruitment | Flight Reservation | Tour Packages
+919810983336 / +919811454685
www.shabagroup.com
shabadelhi@shabagroup.com

An ISO 9001-2008 Certified Company
30 YEARS YOUR TRUSTED PARTNER

ഗൾഫ് ചന്ദ്രിക

@guifchandrika

നേർവായനയുടെയും
കാഴ്ചയുടെയും
ഡിജിറ്റൽ മുഖം

ഗൾഫ് ചന്ദ്രിക

The Complete Digital News Platform

Download on the
App Store
Google Play
Gulf Chandrika App

പ്രവാസത്തിന്റെ ഉൾത്തുടിപ്പ്

സ്നേഹം...
സേവനം...
സമർപ്പണം...
ABU DHABI
KMCC
kmccabudhabi.org
kmccabudhabi
abudhabikmcc
abudhabi_kmcc
abudhabi KMCC TV